សុត្តន្តបិដក

៥៦

SUTTANTA PITAKA

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ ថេរគាថា
បញ្ចមភាគ
៥៦

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

KHUDDAKANIKĀYA

PETAVATTHU

THERAGĀTHĀ

PAÑCAMABHĀGA

56

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាកិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមជ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

ទំព័រទទេ

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះគឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរៈ **សម្ល** ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ **ល** គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ **ម** ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ **សម្ល** ។

-ពាក្យបាលីៈ **តស្ស** គឺ **តស្ស** ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ **សង្ខិកាច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ ថេរគាថា

បញ្ចមភាគ

៥៦

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

បញ្ចមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បឋមោ ឧរគវគ្គោ

បឋមំ ខេត្តូបមាបេតវត្ថុ

[១] ខេត្តូបមា អរហន្តោ ទាយកា កស្សកូបមា
ពីជូបមំ ទេយ្យធម្មំ ឯត្តោ និព្វត្តតេ ផលំ
ឯតំ ពីជំ កសិ ខេត្តំ បេតានំ ទាយកស្ស ច
តំ បេតា បរិភុញ្ជន្តិ ទាតា បុញ្ញេន វឌ្ឍតិ
ឥធេវ កុសលំ កត្វា បេតេ ច បដិបូជយ
សគ្គញ្ច កមតិ ឋានំ កម្មំ កត្វាន ភទ្ទកន្តិ ។

ខេត្តូបមាបេតវត្ថុ បឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

បញ្ចមភាគ

សូមនមស្ការ ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

ឧរគវគ្គ ទី ១

រឿងខេត្តូបមាប្រេត ទី១

[១] *ពួកព្រះអរហន្ត ដូចស្រែ ពួកទាយក ដូចអ្នកភ្ជួររាស់ ទេយ្យធម៌ ដូចពូជផលតែងកើតមក អំពីព្រះអរហន្ត និងទាយកនិងទេយ្យធម៌នុ៎ះ ឯពូជនិងការភ្ជួររាស់ស្រែនុ៎ះ តែងមានដល់ពួកប្រេតទាំងឡាយផង ដល់ទាយកផង ប្រេតទាំងឡាយ តែងបរិភោគនូវផលនៃទាននោះ ទាយកអ្នកឲ្យទាន តែងចម្រើនដោយបុណ្យ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលធ្វើកុសលហើយ គួរតែបូជាចំពោះប្រេតទាំងឡាយ ព្រោះថា បុគ្គលធ្វើកុសលកម្ម ដ៏ចម្រើន រមែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។*

ចប់ រឿងខេត្តូបមាប្រេត ទី ១ ។

២

ទុតិយំ សូករប្បេតវត្ថុ

[២] កាយោ តេ សព្វសោវណ្ណោ សព្វា ឱភាសតេ ទិសា
មុខំ តេ សូករស្សេវ កឹ កម្មមកា(១) បុរេតិ ។
កាយេន សញ្ញតោ អាសឹ វាចាយាសិ អសញ្ញតោ
តេន មេ តាទិសោ វណ្ណោ យថា បស្សសិ នារទ(២)
តន្ត្យាហំ នារទ ព្រូមិ សាមំ ទិដ្ឋមិទន្តយា
មា កាសិ មុខសា បាបំ មា ខោ សូករមុខោ អហូតិ ។

សូករប្បេតវត្ថុ ទុតិយំ ។

តតិយំ បូតិមុខប្បេតវត្ថុ

[៣] ទិព្វំ សុភំ ធារេសិ វណ្ណធាតុំ
វេហាសយំ តិដ្ឋសិ អន្តលិក្ខេ
មុខញ្ច តេ កិមិយោ បូតិគន្ធំ
ខាទន្តិ កឹ កម្មមកាសិ បុព្វេតិ ។
សមណោ អហំ បាបោ ទុក្ខវាចោ(៣)
តបស្សិរូបោ មុខសា អសញ្ញតោ
លទ្ធា ច មេ តបសា វណ្ណធាតុ(៤)

១ ឱ. កម្មមករី ។ ២ ឱ. នារទាតិ ។ ៣ ម. ទុដ្ឋវាចោ ។ ៤ ឱ. វណ្ណធាតុំ ។

រឿងសូករប្រេត ទី ២

[២] (ព្រះនារទត្ថេរសួរថា) កាយទាំងមូលរបស់អ្នក មានសម្បុរដូចជាមាស មានរស្មីភ្លឺស្វាង សព្វទិស តែមាត់របស់អ្នកដូចមាត់ជ្រូក តើអំពីភពមុន អ្នកបានធ្វើអំពើ ដូចម្ដេច ។ (ប្រេតតបថា) បពិត្រព្រះនារទៈ ខ្ញុំជាបុគ្គលបានសង្រួមកាយ តែមិនបានសង្រួមវាចា ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានសម្បុរបែបនោះ ដូចលោកម្ចាស់បានឃើញស្រាប់ហើយ បពិត្រព្រះនារទៈ ខ្ញុំសូមទូលរឿងនោះ ដល់លោកម្ចាស់ រឿងនោះលោកម្ចាស់បានឃើញ ដោយខ្លួនឯងស្រាប់ហើយ លោកកុំធ្វើបាប ដោយមាត់ កុំមានមាត់ដូចមាត់ជ្រូកឡើយ ។

ចប់ រឿងសូករប្រេត ទី ២ ។

រឿងបូតិមុខប្រេត ទី ៣

[៣] (ព្រះនារទត្ថេរសួរថា) អ្នកទ្រទ្រង់នូវវណ្ណធាតុ គឺរាងកាយជាទិព្វ ដ៏ល្អ ឋិតនៅឰដ៏អាកាសវេហាស៍ ទាស់តែដង្កូវទាំងឡាយ ទំពាស៊ីនូវមាត់របស់អ្នក ដែលមានក្លិនស្អុយ តើអំពីភពមុន អ្នកបានធ្វើអំពើ ដូចម្ដេច ។ (ប្រេតតបថា)ខ្ញុំជាសមណៈលាមក មានវាចាអាក្រក់ ប្រព្រឹត្តតបធម៌ មិនសង្រួមមាត់ ឯវណ្ណធាតុខ្ញុំបានហើយ ដោយតបធម៌

៣

បេតវត្ថុស្មឹ បឋមស្ស ឧរគវគ្គស្ស ចតុត្ថំ បិដ្ឋធីតលិកប្បេតវត្ថុ

មុខញ្ច មេ បេសុនិយេន បូតិ ។
តយិទំ តយា នារទ សាមំ ទិដ្ឋំ
អនុកម្បកា យេ កុសលា វទេយ្យុំ
មា បេសុនំ មា ច មុសា អភាណិ
យក្ខោ តុវំ ហោហិសិ កាមកាមីតិ ។

បូតិមុខប្បេតវត្ថុ តតិយំ ។

ចតុត្ថំ បិដ្ឋធីតលិកប្បេតវត្ថុ

[៤] យំកិញ្ចារម្មណំ កត្វា ទជ្ជា ទានមមច្ឆរី
បុព្វេ បេតេវ អារព្ភ អថ វា វត្ថុទេវតា
ចត្តារោ វ[១] មហារាជេ លោកបាលេ យសស្សិនោ[២]
កុវេរំ ធតរដ្ឋញ្ច វិរូបក្ខំ[៣] វិរុឡ្ហកំ
តេ ចេវ[៤] បូជិតា ហោន្តិ ទាយកា ច អនិប្ផលា ។
ន ហិ រុណ្ណំ វា សោកោ វា យាវញ្ញា បរិទេវនា
ន តំ បេតស្ស អត្ថាយ ឯវំ តិដ្ឋន្តិ ញាតយោ[៥] ។

---

១ ឱ. ច ។ ២ ឱ.ម. យសស្សីនេ ។ ៣ ឱ. វិរូបក្ខញ្ច ។ ៤ ឱ. តមេវ ។ ៥ ម. ញាតកា ។

មាត់របស់ខ្ញុំ មានក្លិនស្អុយ ព្រោះតែពោលពាក្យញុះញង់ ។ បពិត្រព្រះនារទៈ អំពើនោះ លោកម្ចាស់បានឃើញខ្លួនឯងស្រាប់ហើយ អ្នកឈ្លាសទាំងឡាយ ជាអ្នកអនុគ្រោះ គប្បីពោលថា អ្នកកុំពោលពាក្យញុះញង់ កុំពោលពាក្យកុហក ទើបអ្នកនឹងបានជាទេវបុត្រ មានកាមតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។

ចប់ រឿងបូតិមុខប្រេត ទី ៣ ។

រឿងបិដ្ឋធីតលិកប្រេត ទី ៤

[៤] *(ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងថា) បុគ្គលមិនមានសេចក្តីកំណាញ់ គួរធ្វើនូវហេតុណានីមួយ ឲ្យជាអារម្មណ៍ហើយគប្បីឲ្យទាន គឺប្រារព្ធនូវបុព្វបុរសទាំងឡាយមានមាតាបិតាជាដើម ដែលរំលាងខន្ធទៅកាន់បរលោកហើយ ឬនូវទេវតាទាំងឡាយ ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងទីទាំង-ឡាយ មានទីផ្ទះជាដើម នូវស្តេចធំទាំង ៤ ដែលរក្សាលោក ជាអ្នកមានយសបរិវារ គឺព្រះបាទកុវេរៈ ១ ធតរដ្ឋៈ ១ វិរូបក្ខៈ ១ វិរុឡ្ហកៈ ១ ហើយឲ្យនូវទានចុះ ជនទាំងឡាយមានស្តេចធំជាដើមនោះឈ្មោះថាជាបុគ្គលគឺទាយកនោះបានបូជាហើយ ឯអ្នកឲ្យមិនមែនជាមិនមានផលឡើយ ។ ការយំក្តី សោកសៅក្តី ខ្សឹកខ្សួលណាដទៃក្តី បុគ្គលមិនគប្បីធ្វើទេ កិច្ចមានយំសោកជាដើមនោះ មិនជាប្រយោជន៍ ដល់អ្នកដែលទៅកាន់បរលោកឡើយ ញាតិទាំងឡាយ (ដែលទៅកាន់បរ-លោកនោះ) ក៏បិតនៅយ៉ាងនោះដដែល(ឥតបានដឹងបានឮឡើយ) ។*

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

អយញ្ច ខោ ទក្ខិណា ទិន្នា សង្ឃម្ហិ សុបតិដ្ឋិតា
ទីឃរត្តំ ហិតាយស្ស ឋានសោ ឧបកប្បតីតិ ។

បិដ្ឋធីតលិកប្បេតវត្ថុ ចតុត្ថំ ។

បញ្ចមំ តិរោកុឌ្ឌប្បេតវត្ថុ

[៥] តិរោកុឌ្ឌេសុ តិដ្ឋន្តិ សន្ធិសិង្ឃាដកេសុ ច
ទ្វារពាហាសុ តិដ្ឋន្តិ អាគន្ត្វាន សកំ ឃរំ ។
បហុតេ អន្នបានម្ហិ ខជ្ជភោជ្ជេ ឧបដ្ឋិតេ
ន តេសំ កោចិ សរតិ សត្តានំ កម្មបច្ចយា ។
ឯវំ ទទន្តិ ញាតីនំ យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា
សុចឹ បណីតំ កាលេន កប្បិយំ បានភោជនំ
ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតុ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។
តេ ច តត្ថ សមាគន្ត្វា ញាតិបេតា សមាគតា
បហុតេ អន្នបានម្ហិ សក្កច្ចំ អនុមោទរេ

ចំណែកទក្ខិណាទាន ដែលបុគ្គលបានឲ្យហើយនេះឯង ជាទាន តម្កល់នៅល្អក្នុងព្រះសង្ឃ រមែងសម្រេចផល ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ញាតិដែលទៅកាន់លោកខាងនាយនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែង តាមឋានៈគឺទីដែលគួរសម្រេចបាន ។

ចប់ រឿងបិដ្ឋធីតលិកប្រេត ទី ៤ ។

រឿងតិរោកុឌ្ឌប្រេត ទី ៥

[៥] (ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងថា) ប្រេតទាំងឡាយ មកកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ឋិតនៅខាងក្រៅជញ្ជាំងទាំងឡាយខ្លះ នាផ្លូវបែកជា ៤ និងផ្លូវបែកជា ៣ ទាំងឡាយខ្លះ ជិតទ្វារក្រុង និងទ្វារផ្ទះទាំងឡាយខ្លះ ។ កាលបើបាយ ទឹកបង្អែមចម្អាបដ៏ច្រើន ដែលពួកញាតិចូលទៅតាំងទុកហើយ ញាតិណាមួយ មិននឹករលឹកដល់ប្រេតទាំងឡាយនោះ ព្រោះបច្ច័យ គឺកម្មរបស់សត្វទាំងឡាយ ។ ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះ រមែងឲ្យនូវទឹកនិងភោជន ដ៏ហ្មត់ចត់ ប្រសើរ ជារបស់គួរតាមកាល ដើម្បីញាតិទាំងឡាយ យ៉ាងនេះថា ទាននេះចូរសម្រេច ដល់ញាតិទាំងឡាយ សូមឲ្យញាតិទាំងឡាយ ដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ ។ ឯប្រេតជាញាតិទាំងនោះ មកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីដែលឲ្យទាននោះ ជាអ្នកមកល្អហើយ កាលបើបាយនិងទឹក ដ៏ច្រើន (ដែលគេឧទ្ទិសដល់ខ្លួន) គប្បីអនុមោទនា ដោយគោរពថា

៤

បេតវត្ថុស្មឹ បឋមស្ស ឧរគវគ្គស្ស បញ្ចមំ តិរោកុឌ្ឌបេតវត្ថុ

ចិរំ ជីវន្តុ នោ ញាតី យេសំ ហេតុ លភាមសេ
អម្ហាកញ្ច កតា បូជា ទាយកា ច អនិប្ផលា ។
ន ហិ តត្ថ កសី អត្ថិ គោរក្ខេត្ថ ន វិជ្ជតិ
វណិជ្ជា តាទិសី នត្ថិ ហិរញ្ញេន កយាកយំ ។
ឥតោ ទិន្នេន យាបេន្តិ បេតា កាលកតា តហឹ
ឧន្នតេ ឧទកំ វុដ្ឋំ យថា និន្នំ បវត្តតិ
ឯវមេវ ឥតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតិ ។
យថា វារិវហា បូរា បរិបូរេន្តិ សាគរំ
ឯវមេវ ឥតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតិ ។
អទាសិ មេ អកាសិ មេ ញាតិមិត្តា សខា ច មេ
បេតានំ ទក្ខិណំ ទជ្ជា បុព្វេ កតមនុស្សរំ ។

យើងទាំងឡាយបាន(ទទួលផល)ព្រោះហេតុនៃពួកញាតិណា សូមញាតិទាំងនោះ របស់យើង រស់នៅអស់កាលយូរចុះ ការបូជាឈ្មោះថាញាតិទាំងឡាយបានធ្វើហើយ ដល់ពួកយើង ឯអ្នកឲ្យទាន មិនមែនជាមិនមានផលឡើយ ។ កសិកម្មគឺការភ្ជួររាស់ ក៏មិនមាន ក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ គោរក្ខកម្មគឺការរក្សាគោ ក៏មិនមាន ក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ វណិជ្ជកម្មគឺការជួញប្រែដែលជាហេតុបាននូវសម្បត្តិដូច្នោះក៏មិនមាន ការលក់ចេញទិញចូល ដោយប្រាក់ក៏មិនមាន ។ បុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើកាលកិរិយាទៅកើតជាប្រេត រមែងញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រេតវិស័យនោះ ដោយសារតែផលទានដែលញាតិឲ្យហើយអំពីលោកនេះ។ទឹកធ្លាក់ចុះក្នុងទីទួល រមែងហូរទៅកាន់ទីទាប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយអំពីលោកនេះ រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ។ ផ្លូវទឹកទាំងឡាយ ដ៏ពេញ រមែងញុំាងសាគរឲ្យពេញប្រៀប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ អំពីលោកនេះ រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គលកាលរលឹកឃើញនូវឧបការគុណដែលញាតិនិងមិត្តជាដើម បានធ្វើដល់ខ្លួន ក្នុងកាលមុនថា អ្នកឯណោះបានឲ្យ (របស់នេះ)ដល់អាត្មាអញ អ្នកឯណោះបានធ្វើ (គុណនេះ) ដល់អាត្មាអញ ជនទាំងនោះ ជាញាតិមិត្ត ជាសម្លាញ់របស់អាត្មាអញ ដូច្នោះហើយ គួរឲ្យទក្ខិណាទាន ដល់ប្រេតទាំងឡាយ ។

ន ហិ រុណ្ណំ វា សោកោ វា យាវញ្ញា បរិទេវនា
ន តំ បេតស្ស អត្ថាយ[១] ឯវំ តិដ្ឋន្តិ ញាតយោ ។
អយញ្ច ខោ ទក្ខិណា ទិន្នា សង្ឃម្ហិ សុបតិដ្ឋិតា
ទីឃរត្តំ ហិតាយស្ស ឋានសោ ឧបកប្បតិ ។
សោ ញាតិធម្មោ ច អយំ និទស្សិតោ
បេតាន បូជា ច កតា ឧឡារា
ពលញ្ច ភិក្ខូនមនុប្បទិន្នំ
តុម្ហេហិ បុញ្ញំ បសុតំ អនប្បកន្តិ ។

តិរោកុឌ្ឌបេតវត្ថុ បញ្ចមំ ។

ឆដ្ឋមំ បញ្ចបុត្តខាទិកបេតវត្ថុ

[៦] នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ ទុគ្គន្ធា បូតិ វាយសិ
មក្ខិកាហិ បរិកិណ្ណា កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសីតិ ។

---

១ ឱ. ន តំ បេតានមត្ថាយ ។

ការយំក្តី ការសោកក្តី ឬសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលណាដទៃក្តី បុគ្គលមិនគប្បីធ្វើឡើយ ព្រោះកិច្ចមានយំសោកជាដើម មិនជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកដែលទៅកាន់បរលោកឡើយ ញាតិទាំងឡាយ (ដែលទៅកាន់បរលោកនោះ) ក៏ឋិតនៅយ៉ាងនោះដដែល (ឥតបានដឹងឮឡើយ) ។ ចំណែកទក្ខិណាទាន ដែលបុគ្គលបានឲ្យហើយនេះឯង ជាទានតម្កល់ទុកនៅល្អហើយ ក្នុងព្រះសង្ឃ រមែងសម្រេចផល ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ញាតិនោះ អស់កាលដ៏យូរអង្វែង តាមឋានៈគឺទីដែលគួរសម្រេចបាន ។

ក៏ញាតិធម៌នោះ មហារាជបានសម្តែងជាបែបយ៉ាងហើយ
ការបូជាដ៏ថ្លៃថ្លា ចំពោះប្រេតទាំងឡាយ មហារាជបាន
ធ្វើហើយ កម្លាំងកាយរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មហារាជបាន
បំពេញហើយ បុណ្យដ៏ច្រើនមហារាជក៏បានសន្សំហើយ ។

ចប់ រឿងតិរោកុឌ្ឌប្រេត ទី ៥ ។

រឿងបញ្ចបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៦

[៦] (ព្រះថេរៈទាំងឡាយសួរថា) នាងជាស្ត្រីអាក្រាត មានរូប មានសម្បុរអាក្រក់ មានក្លិនអាក្រក់ ស្អុយ តែងបក់ចេញទៅ នាងមានហ្វូងរុយចោមរោមហើយ តើនាងជាស្រីអ្វី មកឋិតនៅក្នុងទីនេះ ។

៧

បេតវត្ថុស្មឹ បឋមស្ស ឧរគវគ្គស្ស ឆដ្ឋមំ បញ្ចបុត្តខាទិកប្បេតវត្ថុ

អហំ ភទន្តេ បេតិម្ហិ ទុគ្គតា យមលោកិកា
ចាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតា ។
កាលេន បញ្ច បុត្តានិ សាយំ បញ្ច បុនាបរេ
វិជាយិត្វាន ខាទាមិ តេបិ ន ហោន្តិ មេ អលំ ។
បរិឌយ្ហតិ ធូមាយតិ ខុទាយ ហទយំ មម
ចានីយំ ន លភេ ចាតុំ បស្ស មំ ព្យសនំ គតន្តិ ។
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិចាកេន បុត្តមំសានិ ខាទសីតិ ។
សបតី មេ គព្ភិនី អាសិ តស្សា ចាបំ អចេតយឹ
សាហំ បទុដ្ឋមនសា អការឹ គព្ភចាតនំ ។
តស្សា ទ្វេមាសិកោ គព្ភោ លោហិតញ្ញេវ បគ្ឃរិ
តទស្សា មាតា កុបិតា មយ្ហំ ញាតី សមានយិ
សបថញ្ច មំ អការេសិ បរិភាសាបយិ ច មំ ។
សាហំ ឃោរញ្ច សបថំ មុសាវាទំ អភាសិយំ
បុត្តមំសានិ ខាទាមិ សចេតំ បកតំ[១] មយា ។

១ ឱ. សបថញ្ច កតំ ។

បេតវត្ថុ ឧរគវគ្គ ទី ១ រឿងបញ្ចបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៦

(ប្រេតស្រីតបថា) បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រីប្រេត ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ជាយមលោកសត្វ ស្លាប់អំពីមនុស្សលោកនេះហើយ បានទៅកាន់បេតលោក ព្រោះធ្វើអំពើអាក្រក់ ។ ក្នុងពេលព្រឹក ខ្ញុំសម្រាលកូន ៥ នាក់ ក្នុងពេលល្ងាចសម្រាលកូន ៥ នាក់ទៀត រួចហើយទំពាស៊ីកូនទាំងអស់នោះក៏មិនគ្រាន់ដល់ខ្ញុំឡើយ ។ ហឫទ័យរបស់ខ្ញុំក្ដៅក្រហាយហុយផ្សែង ព្រោះតែសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន ខ្ញុំផឹកទឹកក៏មិនបាន លោកម្ចាស់ចូរមើលខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដល់នូវសេចក្ដីវិនាសចុះ ។

(ព្រះថេរៈទាំងឡាយសួរថា) ចុះអំពើអាក្រក់ដែលនាងបានធ្វើហើយដោយកាយ វាចា ចិត្ត តើដូចម្ដេច នាងទំពាស៊ីសាច់កូន តើព្រោះវិបាករបស់កម្ម ដូចម្ដេច ។

(ប្រេតស្រីតបថា) ស្រីរួមប្ដីរបស់ខ្ញុំ ជាស្រីមានគភ៌ ខ្ញុំបានគិតនូវអំពើដ៏អាក្រក់ដល់ស្រីរួមប្ដីនោះខ្ញុំនោះមានចិត្តប្រទូស្តបានធ្វើនូវការញ៉ាំងគភ៌ឲ្យធ្លាក់ចុះ ។ គភ៌របស់ស្រីរួមប្ដីនោះ បានតែត្រឹម ២ខែឈាមក៏ហូរចេញមក ឯមាតារបស់ស្រីរួមប្ដីនោះ ក៏ក្រេវក្រោធនឹងខ្ញុំ ហើយបានបបួលញាតិទាំងឡាយញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យធ្វើសម្បថផង ឲ្យផ្ដាសាខ្លួនឯងផង ។ ខ្ញុំនោះ ក៏បានពោលនូវសម្បថដ៏ឃោរឃៅផង នូវពាក្យមុសាវាទផងថា បើខ្ញុំបានធ្វើអំពើអាក្រក់នេះមែន សូមឲ្យខ្ញុំទំពាស៊ីនូវសាច់នៃកូន ។

តស្ស កម្មវិបាកេន(១) មុសាវាទស្ស ចូភយំ
បុត្តមំសានិ ខាទាមិ បុព្វលោហិតមក្ខិតាតិ(២) ។

បញ្ចបុត្តខាទិកប្បេតវត្ថុ ឆដ្ឋមំ ។

សត្តមំ សត្តបុត្តខាទិកប្បេតវត្ថុ

[៧] នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ ទុគ្គន្ធា បូតិ វាយសិ
មក្ខិកាហិ បរិកិណ្ណា កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសីតិ ។
អហំ ភទន្តេ បេតិម្ហិ ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកមិតោ គតា ។
កាលេន សត្តបុត្តានិ សាយំ សត្ត បុនាបរេ
វិជាយិត្វាន ខាទាមិ តេបិ ន ហោន្តិ មេ អលំ។
បរិឌយ្ហតិ ធូមាយតិ ខុទាយ ហទយំ មម
និព្វុតឹ នាធិគច្ឆាមិ អគ្គិទឌ្ឍាវ អាតបេតិ(៣) ។

---

១ ម. កម្មស្ស វិបាកំ ។ ២ ឱ. មក្ខិកាតិ ។ ៣ ម. អាបបេ ។

ដោយផលនៃកម្មនោះផង ដោយផលនៃមុសាវាទផង ទាំងពីរនេះ ខ្ញុំទើបបានទំពាស៊ីសាច់កូន ខ្លួនប្រឡាក់ដោយខ្ទុះនិងឈាមដូច្នោះ ។

ចប់ រឿងបញ្ចបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៦ ។

រឿងសត្តបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៧

[៧] (*ព្រះថេរៈទាំងឡាយសួរថា*) *នាងជាស្រីអាក្រាត មានរូបសម្បុរអាក្រក់ មានក្លិនអាក្រក់ ស្អុយ តែងបក់ចេញទៅ នាងមានហ្វូងរុយចោមរោមហើយ តើជាស្រីអ្វី បានជាមកឋិតនៅក្នុងទីនេះ ។*

(*ប្រេតស្រីតបថា*) *បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រីប្រេត ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខជាយមលោកសត្វ ស្លាប់អំពីមនុស្សលោកនេះ ហើយបានទៅកាន់បេតលោក ព្រោះធ្វើអំពើអាក្រក់ ។ ក្នុងពេលព្រឹកខ្ញុំសម្រាលកូន ៧ នាក់ ក្នុងពេលល្ងាច សម្រាលកូន ៧ នាក់ទៀត ហើយទំពាស៊ីកូនទាំងអស់នោះ ក៏មិនគ្រាន់ដល់ខ្ញុំឡើយ ។ ហ្ឫទ័យរបស់ខ្ញុំ ក្តៅក្រហាយហុយផ្សែង ព្រោះសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ខ្ញុំមិនបានសេចក្តីស្ងប់ទុក្ខ តែងក្តៅក្រហាយ ដូចជាបុគ្គលត្រូវភ្លើងឆេះ ។*

៩

បេតវត្ថុស្មឹ បឋមស្ស ឧរគវគ្គស្ស សត្តមំ សត្តបុត្តខាទិកប្បេតវត្ថុ

កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បុត្តមំសានិ ខាទសីតិ ។
អហុ មយ្ហំ ទុវេ បុត្តា ឧភោ សម្បត្តយោព្វនា
សាហំ បុត្តពលូបេតា សាមិកំ អតិមញ្ញិស្សំ ។
តតោ មេ សាមិកោ កុទ្ធោ សបតិមញ្ញមានយិ[១]
សា ច គព្ភំ អលភិត្ថ តស្សា បាបំ អចេតយឹ
សាហំ បទុដ្ឋមនសា អការឹ គព្ភបាតនំ ។
តស្សា តេមាសិកោ គព្ភោ បុព្វលោហិតកោ បតិ
តទស្សា មាតា កុបិតា មយ្ហំ ញាតី សមានយិ
សបថញ្ច មំ អការេសិ បរិភាសាបយិ[២] ច មំ ។
សាហំ ឃោរញ្ច សបថំ មុសាវាទញ្ច ភាសិស្សំ
បុត្តមំសានិ ខាទាមិ សចេតំ បកតំ មយា
តស្ស កម្មវិបាកេន មុសាវាទស្ស ចូភយំ
បុត្តមំសានិ ខាទាមិ បុព្វលោហិតមក្ខិតាតិ ។

សត្តបុត្តខាទិកប្បេតវត្ថុ សត្តមំ ។

១ ម. សបតឹ មយ្ហមានយិ ។ ២ ឱ. បរិភាសាបេយិ ។

បេតវត្ថុ ឧរគវគ្គ ទី ១ រឿងសត្តបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៧

(ព្រះថេរៈទាំងឡាយសួរថា) អំពើអាក្រក់ដែលនាងធ្វើហើយដោយកាយ វាចា ចិត្ត ដូចម្តេចខ្លះ នាងទំពាស៊ីសាច់កូនព្រោះផលកម្មអ្វី ។

(នាងប្រេតតបថា) ខ្ញុំមានកូន ២ នាក់ កូនទាំង ២ នាក់នោះពេញវ័យហើយ ខ្ញុំនោះអាស្រ័យកម្លាំងកូននោះក៏មើលងាយប្តី ។ តអំពីនោះមក ប្តីរបស់ខ្ញុំ ក្រេវក្រោធនឹងខ្ញុំហើយបាននាំយកស្រីរួមប្តីដទៃទៀត ស្រីរួមប្តីបានតាំងគភ៌ហើយ ខ្ញុំបានគិតនូវអំពើដ៏អាក្រក់ដល់ស្រីនោះ ខ្ញុំនោះមានចិត្តប្រទូស្ត បានធ្វើនូវការញុំាងគភ៌ឲ្យធ្លាក់ចុះ គភ៌នៃស្រីរួមប្តី បានតែត្រឹម ៣ ខែ មានខ្ទុះនិងឈាមធ្លាក់ចុះ មាតានៃស្រីរួមប្តីនោះ ក្រេវក្រោធនឹងខ្ញុំ បានបបួលពួកញាតិមក ឲ្យខ្ញុំធ្វើសម្បថផង ឲ្យខ្ញុំផ្តាសាខ្លួនឯងផង ។ ខ្ញុំនោះបានពោល នូវសម្បថដ៏ឃោរឃៅផង នូវពាក្យមុសាវាទផង ថាបើខ្ញុំ បានធ្វើអំពើអាក្រក់នេះហើយ សូមឲ្យខ្ញុំទំពាស៊ីសាច់កូនដោយផលកម្មនោះផង ដោយផលមុសាវាទផង ទាំង ២ នេះទើបខ្ញុំទំពាស៊ីសាច់កូន ប្រឡាក់ដោយខ្ទុះ និងឈាមដូច្នេះ ។

ចប់ រឿងសត្តបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ គោណបេតវត្ថុ

[៨] កិន្នុ ឧម្មត្តរូបោវ   លាយិត្វា ហរិតំ តិណំ
ខាទ ខាទាតិ លបសិ   កតសត្តំ ជរគ្គវំ ។
ន ហិ អន្នេន បានេន   មតោ គោណោ សមុដ្ឋហេ
ត្វំបិ(១) ពាលោ ច ទុម្មេធោ   យថា អញ្ញោ ច ទុម្មតីតិ ។
ឥមេ បាទា ឥទំ សីសំ   អយំ កាយោ សវាលធិ
នេត្តា តថេវ តិដ្ឋន្តិ   អយំ គោណោ សមុដ្ឋហេ
នាយ្យកស្ស ហត្ថបាទា   កាយោ សីសញ្ច ទិស្សតិ
រុទំ មត្តិកថូបស្មឹ   ននុ ត្វញ្ញេវ ទុម្មតីតិ ។
អាទិត្តំ វត មំ សន្តំ   ឃតសិត្តំវ បាវកំ
វារិនា វិយ ឱសិញ្ចំ(២)   សព្វំ និព្វាបយេ ទរំ ។
អព្ពុឡ្ហំ វត មេ សល្លំ   សោកំ ហទយនិស្សិតំ
យោ មេ សោកបរេតស្ស   បិតុសោកំ អបានុទិ
ស្វាហំ អព្ពុឡ្ហសល្លោស្មិ   សីតិភូតោស្មិ និព្វុតោ

១ ឱ. ម. ត្វំសិ ។ ២ ឱ. ម. ឱសិញ្ចិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

រឿងគោណប្រេត ទី ៨

[៨] (បិតាសួរថា) អ្នកមានសភាពជាបុគ្គលឆ្កួតទេដឹង បានជាអ្នកប្រូតស្មៅខ្ចី យកមកនិយាយនឹងគោចាស់ ដែលជាសត្វប្រាសចាកជីវិតថា ចូរស៊ីចុះៗ ដូច្នេះ ។ ធម្មតាគោដែលស្លាប់ហើយ មិនដែលក្រោកឡើងបាន ដោយស្មៅនិងទឹកទេ អ្នកជាបុគ្គលពាលអប្បបញ្ញា ប្រហែលនឹងបុគ្គលល្ងង់ខ្លៅដទៃដែរ ។

(កូនតបថា) នេះជាជើង នេះជាក្បាល នេះជាខ្លួនព្រមទាំងកន្ទុយនេះជាភ្នែករបស់គោ ឋិតនៅក្នុងទីដូចដែល គោនេះគប្បីក្រោកឡើងបាន ដៃជើងខ្លួននិងក្បាលរបស់ជីតា មិនប្រាកដ ក្រែងអ្នកដែលយំលើផ្នូរដីទេដឹង ជាបុគ្គលល្ងង់ ។

(បិតាពោលថា) អ្នកស្រោចស្រពយើងដែលភ្លើងឆេះហើយ ញុំាំងសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយទាំងពួងឲ្យរម្ងាប់ ដូចបុគ្គលយកទឹកស្រោចលត់ភ្លើងដែលឆេះឆ្នាំងខ្លាញ់ សរគឺសេចក្ដីសោក ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងហឫទ័យយើង អ្នកបានដកចោលហើយ កាលយើងត្រូវសេចក្ដីសោកចំពោះបិតា គ្របសង្កត់ អ្នកដែលចេះបន្ទោបង់សេចក្ដីសោកបាន យើងនេះ ឈ្មោះថា មានសរគឺសេចក្ដីសោក ដែលអ្នកដកចោលហើយ មានសេចក្ដីត្រជាក់កើតហើយ មានទុក្ខរលត់ហើយ

ន សោចាមិ ន រោទាមិ តវ(១) សុត្វាន មាណវ
ឯវំ ករោន្តិ សបញ្ញា យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា
និវត្តយន្តិ(២) សោកម្ហា សុជាតោ បិតរំ យថាតិ ។

គោណប្បេតវត្ថុ អដ្ឋមំ ។

នវមំ មហាបេសការប្បេតវត្ថុ

[៩] គូថញ្ច មុត្តំ រុធិរញ្ច(៣) បុព្វំ
បរិភុញ្ជតិ កិស្ស អយំ វិបាកោ
អយំ នុ(៤) កឹ កម្មមកាសិ នារី
យា(៥) សព្វទា លោហិតបុព្វភក្ខា
នវានិ វត្ថានិ សុភានិ ចេវ
មុទូនិ សុទ្ធានិ ច លោមសានិ
ធិន្នានិមិស្សា កិដកា ភវន្តិ
អយំ នុ កឹ កម្មមកាសិ នារីតិ ។
ភរិយា មមេសា អហុ ភទន្តេ
អទាយិកា មច្ឆរិណី កទរិយា
សាមំ ទទន្តំ សមណព្រាហ្មណានំ
អក្កោសតិ បរិភាសតិ ច

---

១ ឱ. តញ្ច ។ ២ ឱ. វិនិវត្តយន្តិ ។ ម. វិនិវត្តយិ ។ ៣ ឱ. ម. រុហិរញ្ច ។
៤ ឱ. នុ ខោ ។ ៥ ឱ. យាច ។ ម. សា ។

ម្នាលមាណព យើងលែងសោយសោក លែងយំហើយ ព្រោះបានស្តាប់វាចារបស់អ្នក ជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយបញ្ញា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះ តែងធ្វើយ៉ាងនេះ ដូចជាសុជាត-មាណព បានញ៉ាំងបិតាឲ្យត្រឡប់ចាកសេចក្តីសោកដូច្នោះ ។

ចប់ រឿងគោណាប្រេត ទី ៨ ។

រឿងមហាបេសការប្រេត ទី ៩

[៩] (ភិក្ខុសួរថា) នារីណា មានខ្ទុះនិងឈាមជាអាហារ សព្វ-កាល នារីនេះតែងបរិភោគលាមកផង មូត្រផង ឈាមផង ខ្ទុះផង នេះជាវិបាកនៃកម្មអ្វី នារីនេះ បានធ្វើអំពើដូចម្តេចហ្ន៎ សំពត់ទាំងឡាយថ្មីៗផង ល្អៗផង មានសាច់ទន់ផង បរិសុទ្ធផង ប្រកបដោយរោមផង គេបានឲ្យដល់នារីនេះហើយ ក៏ប្រាកដដូចជាលោហៈទៅវិញចុះនារីនេះ បានធ្វើអំពើដូចម្តេច ។

(ទេវតាប្រាប់ថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន នារីនេះ ជាភរិយារបស់ខ្ញុំ ជាស្រីមិនដែលឲ្យវត្ថុអ្វី ដល់អ្នកណាមួយឡើយ ជាស្រីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ តែងជេរប្រទេចផ្តាសានូវខ្ញុំដែលកំពុងឲ្យទានដល់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ថា

គូថញ្ច មុត្តំ រុធិរញ្ច បុព្វំ
បរិភុញ្ជ ត្វំ អសុចឹ សព្វកាលំ ។
ឯតំ តេ បរលោកស្មឹ ហោតុ
វត្ថា ច តេ កិដកា ភវន្តុ(១)
ឯតាទិសំ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា
ឥធាគតា ចិររត្តាយ ខាទតីតិ ។

មហាបេសការប្បេតវត្ថុ នវមំ ។

ទសមំ ខលាតប្បេតវត្ថុ

[១០] កា នុ អន្តោវិមានស្មឹ តិដ្ឋន្តី នូបនិក្ខមិ

ឧបនិក្ខមស្សុ ភទ្ទេ(២) បស្សាមិ(៣) តំ មហិទ្ធិកាន្តិ(៤) ។

អដ្ដិយាមិ ហរាយាមិ នគ្គា និក្ខមិតុំ ពហិ

កេសេហម្ហិ បដិច្ឆន្នា បុញ្ញំ មេ អប្បកំ កតន្តិ ។

ហន្ទុត្តរិយំ ទទាមិ តេ ឥទំ ទុស្សំ និវាសយ

---

១ ឱ. កិដកា ភវន្តិ ។ ម. កិដកសមា ភវន្តុ ។ ២ ឱ. ឯត្ថន្តរេ ត្វន្តិ អត្ថិ ។ ៣ ឱ. ម. បស្សាម ។ ៤ ម. ពហិដ្ឋិតំ ។

អ្នកចូរស៊ីលាមកផង មូត្រផង ឈាមផង ខ្ទុះផង ដែលជារបស់មិនស្អាត សព្វកាលចុះ ផលនេះចូរកើតមានដល់អ្នកក្នុងបរលោកចុះ សំពត់មានផែនដូចលោហៈ ចូរមានដល់អ្នកចុះ លុះនារីនោះ ប្រព្រឹត្តអំពើទុច្ចរិតប្រាកដដូច្នេះហើយ មកកាន់ទីនេះ ទើបបានទទួលផល (*ដ៏ក្រហល់ក្រហាយ*) *អស់រាត្រីដ៏យូរអង្វែង ។*

ចប់ រឿងមហាបេសការប្រេត ទី ៩ ។

រឿងខលាតប្រេត ទី ១០

[១០] (*នាយពាណិជសួរថា*) *នាងជាស្ត្រីអ្វីហ្ន៎ ឋិតនៅខាងក្នុងវិមាន មិនចេញអំពីវិមាន ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន ចូរនាងចេញមក យើងនឹងឃើញនាង ដែលមានឫទ្ធិច្រើន ។*

(*នាងប្រេតតបថា*) *ខ្ញុំជាស្ត្រីអាក្រាត មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខលំបាក មិនអាចចេញមក ខាងក្រៅបានទេ ខ្ញុំជាស្ត្រី មានសរីរៈបិទបាំងដោយសក់ទាំងឡាយ* (*ព្រោះថា*) *កុសលកម្ម មានប្រមាណតិច ខ្ញុំបានធ្វើមកហើយ ។*

(*នាយពាណិជពោលថា*) *បើដូច្នោះយើងនឹងឲ្យសំពត់សាដកសម្រាប់ដណ្តប់ ដល់នាង ចូរនាងស្លៀកសំពត់សាដកនេះចុះ*

១៣

បេតវត្ថុស្មឹ បឋមស្ស ឧរគវគ្គស្ស ទសមំ ខលាតប្បេតវត្ថុ

ឥមំ ទុស្សំ និវាសេត្វា ពហិ[១] និក្ខម សោភណេ
ឧបនិក្ខមស្សុ ភទ្ទេ បស្សាមិ តំ មហិទ្ធិកន្តិ ។
ហត្ថេន ហត្ថេ តេ ទិន្នំ ន មយ្ហំ ឧបកប្បតិ
ឯសេត្ថុបាសកោ សទ្ធោ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ
ឯតំ អច្ឆាទយិត្វាន មម ទក្ខិណមាទិស
តថាហំ សុខិតា ហេស្សំ សព្វកាមសមិទ្ធិនីតិ ។
តញ្ច តេ ន្ហាបយិត្វាន វិលិម្បិត្វាន វាណិជា
វត្ថេហច្ឆាទយិត្វាន តស្សា ទក្ខិណមាទិសុំ
សមនន្តរានុទិដ្ឋេ[២] វិបាកោ ឧបបជ្ជថ
ភោជនច្ឆាទនបានីយំ ទក្ខិណាយ ឥទំ ផលំ ។
តតោ សុទ្ធា សុចិវសនា កាសិកុត្តមធារិនី
ហសន្តី វិមានា និក្ខមិ ទក្ខិណាយ ឥទំ ផលន្តិ ។
សុចិត្តរូបំ រុចិរំ វិមានំ តេ ច ភាសតិ[៣]
ទេវតេ បុច្ឆិតាចិក្ខ កិស្ស កម្មស្សិទំ ផលន្តិ ។

---

១ ម. ឯហិ ។ ២ ម. សមនិន្តរា អនុទ្ទិដ្ឋេ ។ ៣ ម. បភាសតិ ។

បេតវត្ថុ ឧរគវគ្គ ទី ១ រឿងខលាតប្រេត ទី ១០

ម្នាលនាងមានភក្ត្រដ៏ល្អ លុះនាងស្លៀកពាក់សំពត់សាដកនេះ រួចហើយ ចូរចេញមកខាងក្រៅ ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន នាងចូរចេញមក យើងនឹងឃើញនាង ដែលមានឫទ្ធិច្រើន ។

(នាងប្រេតតបថា) ទានដែលអ្នកឲ្យផ្ទាល់ដៃ មិនបានសម្រេចដល់ខ្ញុំទេ ក្នុងប្រជុំជននេះមានឧបាសកទុំះ អ្នកមានសទ្ធា ជាសាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ អ្នកចូរញ៉ាំងឧបាសកនេះឲ្យស្លៀកពាក់ ហើយចូរឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំ ទើបខ្ញុំនឹងបានសេចក្ដីសុខ សម្រេចនូវសេចក្ដីប្រាថ្នាទាំងពួង ។

ពួកពាណិជទាំងនោះ ក៏ឲ្យឧបាសកនោះងូតទឹក ប្រដាប់តាក់តែងដោយគ្រឿងក្រអូប ឲ្យស្លៀកពាក់សំពត់ទាំងឡាយរួចហើយ ទើបឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់ប្រេតនោះថា ផលគប្បីកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ដែលយើងឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារនិងសំពត់ស្លៀកពាក់ និងទឹកក៏កើតឡើង នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន ។

លំដាប់នោះ ស្រីប្រេតនោះជាស្រីបរិសុទ្ធ មានសំពត់ស្លៀកស្អាតជាស្រីទ្រទ្រង់សំពត់ដ៏ឧត្តម ជាងសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសី ហើយ ក៏សើចចេញអំពីវិមានមក នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន ។

(ពួកពាណិជសួរថា) ម្នាលទេវធីតា វិមានរបស់នាង វិចិត្រដោយរូបល្អស្អាតរុងរឿងភ្លឺ នាងដែលយើងសួរហើយចូរប្រាប់ នេះជាផលនៃកម្មអ្វី ។

ភិក្ខុនោ ចរមានស្ស ទោណិនិម្មុជ្ជនី អហំ[១]
អទាសឹ ឧជុភូតស្ស វិប្បសន្នេន ចេតសា
តស្ស កម្មស្ស កុសលស្ស វិបាកំ ទីឃមន្តរំ
អនុភោមិ វិមានស្មឹ តញ្ចទានិ បរិត្តកំ ។
ឧទ្ធំ ចតូហិ មាសេហិ កាលកិរិយា ភវិស្សតិ
ឯកន្តំ កដុកំ ឃោរំ និរយំ បបតិស្សហំ
ចតុក្កណ្ណំ ចតុទ្វារំ វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ
អយោបាការបរិយន្តំ អយសា[២] បដិកុជ្ជិតំ ។
តស្ស អយោមយា ភូមិ ជលិតា តេជសា យុត្តា
សមន្តា យោជនសតំ ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា
តត្ថាហំ ទីឃមទ្ធានំ ទុក្ខំ វេទិស្សំ វេទនំ
ផលញ្ច បាបកម្មស្ស តស្មា សោចាមិទំ ភុសន្តិ[៣]។

ខលាតប្បេតវត្ថុ ទសមំ ។

ឯកាទសមំ នាគប្បេតវត្ថុ

[១១] បុរតោ ច សេតេន បលេតិ ហត្ថិនា
មជ្ឈេ បន អស្សតរីរថេន

---

១ ឱ. ទោណិនិម្មិញ្ជនំ អហំ ។ ម. ទោណឹ និម្មជ្ជនំ អហំ ។ អដ្ឋកថាយំ ទោណិ-និម្មជ្ជនន្តិ បាហោ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អយន្តំ អសា ។ ៣ ម.សោចាមហំ ភុសន្តិ ។

(នាងប្រេតតបថា) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានប្រគេនម្សៅល្ងកិន ប្រមាណ ១ ទោណៈដល់ភិក្ខុដែលកំពុងត្រាច់ទៅ មានចិត្តត្រង់ ខ្ញុំក៏បានទទួលវិបាកនៃកុសលកម្មនោះក្នុងវិមាន អស់ចន្លោះកាលដ៏យូរ តែឥឡូវនេះ កុសលនោះតិចពេកណាស់ ។ កាលកិរិយា នឹងមានក្នុងខាងលើអំពី ៤ ខែ ខ្ញុំនឹងចូលទៅកាន់នរកដ៏ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សាដោយពិត នរកមានជ្រុង ៤ មានទ្វារ ៤ រាប់ដោយចំណែកដែលចែកហើយ មានដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយគម្របដែក ។ ផ្ទៃផែនដីនៃមហានរកនោះ សុទ្ធតែដែក មានភ្លើងឆេះប្រាលរន្ទាលផ្សាយទៅបានមួយរយយោជន៍ ដោយជុំវិញ តាំងនៅសព្វកាល ខ្ញុំនឹងរងទុក្ខវេទនាអស់កាលជាអង្វែងក្នុងនរកនោះ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំទើបទទួលផលនៃបាបកម្ម ដែលក្តៅក្រហាយក្រៃពេកណាស់ ។

ចប់ រឿងខលាតប្រេត ទី ១០ ។

រឿងនាគប្រេត ទី ១១

[១១] (សាមណេរសួរថា)អ្នកទៅមុនគេបង្អស់ជិះដំរីស

ឯអ្នកទៅកណ្តាលគេ ជិះរថ ទឹមសេះអស្សតរ

បច្ឆា ច កញ្ញា សិវិកាយំ និយ្យាតិ
ឱភាសយន្តី ទស សព្វតោ ទិសា ។
តុម្ហេ បន មុគ្គរហត្ថបាណិនោ
រុទម្មុខា ភិន្នបភិន្នគត្តា[១]
មនុស្សភូតា កិមកត្ថ បាបំ
យេនញ្ញមញ្ញស្ស បិវាថ[២] លោហិតំ (ឥតិ) ។
បុរតោ វ យោ គច្ឆតិ កុញ្ជរេន
សេតេន នាគេន ចតុក្កមេន
អម្ហាកំ បុត្តោ អហុ សោ បជេដ្ឋកោ[៣]
ទានានិ ទត្វាន សុខី បមោទតិ ។
យោ សោ មជ្ឈេ អស្សតរីរថេន
ចតុព្ភិ យុត្តេន សុវគ្គិតេន
អម្ហាកំ បុត្តោ អហុ មជ្ឈិមោ សោ
អមច្ឆរី ទានបតិ វិរោចតិ ។
យា សា បច្ឆា សិវិកាយ និយ្យាតិ
នារី[៤] សបញ្ញា មិគមន្ទលោចនា

១ ម. ឆិន្នបភិន្នគត្តា ។ ២ ម. បិវាម ។ ៣ ឱ. សោ ជេដ្ឋកោ ។ ម. សោវ ជេដ្ឋោ ។ ៤ ឱ. ទារី ។

ចំណែកកញ្ញាមកខាងក្រោយគេ ទៅដោយរភ្ញីស្វាងរុងរឿង សព្វទិសទាំង ១០ ។ ឯអ្នកទាំងឡាយ(ដែលមកក្រោយគេបង្អស់) មានដៃកាន់ដំបង មានមុខដោកដោយទឹកភ្នែកមានខ្លួនបែកធ្លាយ ហើយផឹកនូវខ្ទុះនិងឈាម នៃគ្នានិងគ្នាជាអាហារ អ្នកទាំងឡាយ កាលកើតជាមនុស្ស តើបានធ្វើអំពើដូចម្តេចខ្លះ ។ (នាងប្រេតតបថា) បុគ្គលណាទៅដោយដំរីសដ៏ប្រសើរមានជើង៤មុនគេបុគ្គលនោះជាបុត្តច្បងរបស់ខ្ញុំ បានថ្វាយទានហើយក៏បានជួបសេចក្តីសុខ ។ បុគ្គលណាទៅដោយរថទឹមសេះ ៤ មានដំណើរល្អក្នុងទីកណ្តាល បុគ្គលនោះជាបុត្តកណ្តាលរបស់ខ្ញុំ ជាអ្នកមិនកំណាញ់ ជាម្ចាស់ទានដ៏រុងរឿង ។ នារីណាប្រកបដោយបញ្ញា មានភ្នែកថ្វាដូចម្រឹគទៅដោយរក្រោយគេ

អម្ហាកំ ធីតា អហុ សា កនិដ្ឋា[១]
ភាគឌ្ឍភាគេន សុខី បមោទតិ ។
ឯតេ ច ទានានិ អទំសុ បុព្វេ
បសន្នចិត្តា សមណព្រាហ្មណានំ
មយំ បន មច្ឆរិនោ អហុម្ហា
បរិភាសកា សមណព្រាហ្មណានំ
ឯតេ ច ទត្វា បរិចារយន្តិ
មយញ្ច សុស្សាម នឡោវ ឆិត្តោតិ[២]
កឹ តុម្ហាកំ ភោជនំ កឹ សយនំ[៣]
កថញ្ច[៤] យាបេថ សុបាបធម្មិនោ
បហូតភោគេសុ អនប្បកេសុ
សុខំ វិរាធាយ ទុក្ខជ្ជ បត្តា ។
អញ្ញមញ្ញំ វធិត្វាន បិវាម បុព្វលោហិតំ
ពហុំ បិត្វា ន ធាតា ហោម នច្ឆាទិម្ហម្ហសេ[៥] មយំ ។

---

១ ម. កនិដ្ឋិកា ។ ២ ម. ឆិន្នោតិ ។ ៣ ឱ. កិស្សយនំ ។ ៤ ឱ. កថំសុ ។
៥ ម. នរុច្ចាទិម្ហសេ ។

នារីនោះ ជាធីតាពៅបង្អស់របស់ខ្ញុំ ជាអ្នកមានសេចក្ដីសុខ តែងរីករាយ តាមចំណែកផលទានពាក់កណ្ដាល ។ អំពីជាតិមុន ជនទាំងនុ៎ះជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា បានឲ្យទានដល់ពួកសមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ ចំណែកយើងខ្ញុំទាំងឡាយវិញ ជាអ្នកកំណាញ់ ជេរប្រទេចផ្ដាសាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ឯជនទាំងនេះ លុះឲ្យហើយទើបគេបម្រើ (ដោយកាមគុណ) ចំណែកពួកយើង ទើបក្រៀមស្ងួត ដូចដើមបបុស ដែលហាលថ្ងៃដូច្នោះ ។ (សាមណេរសួរថា) ភោជនាហារ របស់អ្នកទាំងឡាយដូចម្ដេចទៅ ទីដេក របស់អ្នកដូចម្ដេចទៅ ចុះអ្នកទាំងឡាយមានបាបធម៌ដ៏ក្រៃលែង ញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដូចម្ដេច ភោជនាហារទាំងឡាយដ៏ច្រើន មិនមែនជារបស់តិចតួចឡើយ ឥឡូវនេះអ្នកដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ព្រោះប្រាសចាកសេចក្ដីសុខ ។ (នាងប្រេតតបថា) យើងខ្ញុំទាំងឡាយ សម្លាប់នូវគ្នានិងគ្នា ហើយក្រេបផឹកនូវខ្ទុះនិងឈាម ទុកជាផឹកច្រើនក៏មិនបាត់ស្រេក ឃ្លាន យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ក៏នៅតែស្រេកឃ្លានដដែល ។

១៧

បេតវត្ថុស្មឹ បឋមស្ស ឧរគវគ្គស្ស ឯកាទសម នាគប្បេតវត្ថុ

ឥច្ចេវ មច្ចា បរិទេវយន្តិ
អទាយិកា បេច្ច[១] យមស្ស ឋាយិនោ
យេ តេ វិរិច្ចា អធិគម្ម ភោគេ
ន ភុញ្ជរេ នាបិ ករោន្តិ បុញ្ញំ ។
តេ ខុប្បិបាសុបគតា បរត្ថ
បច្ឆា[២] ចិរំ ឈាយិរេ[៣] ឌយ្ហមានា
កម្មានិ កត្វាន ទុក្ខុទ្រយានិ[៤]
អនុភោន្តិ ទុក្ខំ កដុកប្ផលានិ ។

ឥត្តរំ ហិ ធនធញ្ញំ ឥត្តរំ ឥធ ជីវិតំ
ឥត្តរំ ឥត្តរតោ ញត្វា ទីបំ កយិរាថ បណ្ឌិតោ ។
យេ តេ ឯវំ បជានន្តិ នរា ធម្មស្ស កោវិទា
តេ ទានេ នប្បមជ្ជន្តិ សុត្វា អរហតំ វចោតិ ។

នាគប្បេតវត្ថុ ឯកាទសមំ ។

---

១ ម. អទាយកា មច្ឆរិនោ ។ ២ ឱ. បេតា ។ ៣ ឱ. ឈាយិរេ ។៤ ឱ. ទុខន្ទ្រិយានិ ។ ម. ទុខទ្រយានិ ។

ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកមិនចែកចាយឲ្យទាន ជនទាំងនោះ លុះលះលោកនេះទៅហើយ រមែងទៅកើត ក្នុងឋានយម-លោក តែងខ្សឹកខ្សួល ដូចយើងខ្ញុំទាំងឡាយ ជនទាំងឡាយណា បាននូវសម្បត្តិទាំងឡាយហើយ តែជាអ្នកកំណាញ់មិនបរិភោគផង មិនធ្វើបុណ្យផង ។ ជនទាំងនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ ក្នុងលោកខាងមុខ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយមក ជនទាំងនោះ រមែងឆេះរោលរាលក្តៅក្រហាយអស់កាលជាយូរអង្វែង ព្រោះបានធ្វើនូវកម្មមានផលជាទុក្ខ តែងទទួលផលជាទុក្ខ មានផលដ៏ក្តៅក្រហាយ ។ ទ្រព្យសម្បត្តិជារបស់មិនទៀង ជីវិតក្នុងលោកនេះ ជារបស់មិនទៀង បណ្ឌិតដឹងនូវរបស់មិនទៀង តាមសភាពជារបស់មិនទៀងហើយ គប្បីធ្វើនូវទីពឹង ។ ជនទាំងឡាយណា អ្នកឈ្លាសក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ ជនទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកមិនធ្វេសប្រហែសក្នុងទាន ព្រោះបានស្តាប់ពាក្យនៃព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ។

ចប់រឿងនាគប្រេត ទី ១១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

ទុតិយោ វគ្គោ ២

ទ្វាទសមំ ឧរគបេតវត្ថុ

[១២] ឧរគោវ តចំ ជិណ្ណំ ហិត្វា គច្ឆតិ សន្តនុំ
ឯវំ សរីរេ និព្ភោគេ បេតេ កាលកតេ សតិ
ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ ញាតីនំ បរិទេវិតំ
តស្មា ឯតំ⁽¹⁾ ន សោចាមិ គតោ សោ តស្ស យា គតិ ។
អនព្ភិតោ តតោ អាគា នានុញ្ញាតោ ឥតោ គតោ
យថា គតោ តថា គតោ តត្ថ កា បរិទេវនា
ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ ញាតីនំ បរិទេវិតំ
តស្មា ឯតំ ន រោទាមិ គតោ សោ តស្ស យា គតិ ។
សចេ រោទេ កិសា អស្សំ តត្ថ មេ កឹ ផលំ សិយា
ញាតិមិត្តសុហជ្ជានំ ភិយ្យោ នោ អរតី សិយា
ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ ញាតីនំ បរិទេវិតំ

១ ឱ. ឯវំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

រឿងឧរគប្រេត ទី ១២

[១២] *(ពោធិសត្វនិយាយថា) ពស់តែងសកសំណាកចាស់របស់ខ្លួនចោលហើយលូនទៅ យ៉ាងណាមិញ (សត្វ) កាលបើសរីរៈប្រើការមិនកើតហើយ ធ្វើនូវមរណកាលទៅកាន់បរលោក ក៏យ៉ាងនោះ (ឯសរីរៈដែលនៅសល់ខាងអាយនោះ) កាលគេដុត ក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង) នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល របស់ញាតិទាំងឡាយបាន ហេតុនោះខ្ញុំមិនសោកស្តាយសរីរៈនុ៎ះឡើយស្រេចតែគតិរបស់គេ ។ (មាតានិយាយថា) បុត្ររបស់ខ្ញុំនេះ ខ្ញុំមិនបានហៅគេមកអំពីលោកនោះ ខ្ញុំមិនបានអនុញ្ញាត គេក៏ទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ គេមកយ៉ាងណា គេក៏ទៅយ៉ាងនោះ ការទួញយំធ្វើអ្វីព្រោះកិរិយាទៅនោះ (ឯសរីរៈដែលនៅសល់ខាងអាយនោះ)គេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង) នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលរបស់ញាតិទាំងឡាយព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនយំទួញនឹងសរីរៈនុ៎ះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ។ (ប្អូនស្រីនិយាយថា) បើខ្ញុំយំ ខ្ញុំនឹងទៅជាស្គម ក្នុងការយំនោះនឹងគប្បីមានផលដូចម្តេចដល់ខ្ញុំ សេចក្តីមិនត្រេកអរដ៏លើសលុបនឹងគប្បីមានដល់ពួកញាតិមិត្ត និងអ្នកមានចិត្តល្អ របស់យើងទាំងឡាយ (ឯសរីរៈដែលសល់នៅខាងអាយនោះ)កាលគេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង)នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលរបស់ញាតិទាំងឡាយ*

១៩

បេតវត្ថុស្មឹ បឋមស្ស ឧរគវគ្គស្ស ទ្វាទសមំ ឧរគប្បេតវត្ថុ

តស្មា ឯតំ ន រោទាមិ គតោ សោ តស្ស យាគតិ ។

យថាបិ ទារកោ ចន្ទំ គច្ឆន្តំ អនុរោទតិ

ឯវំ សម្បទមេវេតំ យោ បេតំ អនុសោចតិ

ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ ញាតីនំ បរិទេវិតំ

តស្មា ឯតំ ន រោទាមិ គតោ សោ តស្ស យា គតិ ។

យថាបិ ព្រហ្មេ ឧទកុម្ភោ ភិន្នោ អប្បដិសន្ធិយោ

ឯវំ សម្បទមេវេតំ យោ បេតំ អនុសោចតិ

ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ ញាតីនំ បរិទេវិតំ

តស្មា ឯតំ ន រោទាមិ គតោ សោ តស្ស យា គតីតិ ។

ឧរគប្បេតវត្ថុ ទ្វាទសមំ ។

បេតវត្ថុ ឧរគវគ្គ ទី ១ រឿងឧគរប្រេត ទី ១២

ហេតុនោះ ខ្ញុំមិនយំនឹងសរីរៈនុ៎ះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។ (ភរិយានិយាយថា) បុគ្គលណាសោកស្តាយ នូវបុគ្គលដែលធ្វើមរណកាលទៅកាន់បរលោកហើយ បុគ្គលនោះ ប្រៀបដូចជាទារកយំទារនូវព្រះចន្ទដែលកំពុងចរទៅ (ឯសរីរៈដែលសល់នៅខាងអាយនោះ) កាលគេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង) នូវសេចក្តីខ្សឹក-ខ្សួលរបស់ញាតិទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនយំនឹងសរីរៈនុ៎ះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។

(ទាសីនិយាយថា) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ក្អមទឹកដែលបែកហើយតភ្ជាប់វិញមិនបាន យ៉ាងណា សរីរៈអ្នកស្លាប់នេះក៏យ៉ាងនោះដែរ បុគ្គលណាសោកស្តាយនូវបុគ្គលដែលទៅកាន់បរលោកហើយ (បុគ្គលនោះក៏ដូចជាអ្នកសោកស្តាយនូវក្អមទឹកដែលបែកហើយ) (ឯសរីរៈដែលសល់នៅខាងអាយនោះ) កាលគេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង) នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលរបស់ញាតិទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនយំនឹងសរីរៈនុ៎ះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។

ចប់រឿងឧរគប្រេត ទី ១២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

ឧទ្ទានំ

ខេត្តូបមា វណ្ណា ទុវេ

ជីតលីកំ តិរោកុឌ្ឌំ

បុត្តខាទិកា គោណាត្វជំ

ចាសាជំ ជាតោរគទ្វាទសា

តេ វត្ថូនិ វគ្គេ បឋមេ ឧទ្ទានំ[១] ។

ឧរគវគ្គោ បឋមោ ។

---

១. ម. ខេត្តំ ច សូករំ បូតិ វិដ្ឋំចាបិ តិរោកុដ្ឋំ បញ្ចាបិ សត្តបុត្តំ ច គោណបេសការកញ្ច តថា ខល្លាតិយំ នាគំ ទ្វាទសំ ឧរគញ្ចេវាតីតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

ឧទ្ទាន

រឿងខេត្តូបមាប្រេត (ព្រះអរហន្តប្រៀបដូចស្រែ) ១ រឿង(សូករប្រេត) ប្រេតមានសម្បុរកាយល្អ ១ ជា ២ លើក រឿង(បូតិមុខប្រេត) ១ រឿងបិដ្ឋធីតលិកប្រេត ១ រឿងតិរោកុឌ្ឌ-ប្រេត ១ រឿងបុត្តខាទិកប្រេត (ស្រីប្រេតស៊ីកូនឯង) ២ លើក រឿងគោណប្រេត ១ រឿងមហាបេសការប្រេត ស៊ីទូវគូថ ១ រឿងខល្លាតប្រេតនៅក្នុងវិមាន ១ រឿងនាគប្រេត ១ រឿងឧរគ-ប្រេត ១ ឧទ្ទាន ក្នុងវគ្គជាបឋមមានរឿង ១២ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ឧរគវគ្គ ទី ១ ។

ទុតិយោ ឧព្វរីវគ្គោ

បឋមំ សំសារមោចកប្បេតវត្ថុ

[១៣] នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ កីសា ធមនិសណ្ឋិតា
ឧប្ផាសុឡិកេ[១]កីសិកេ កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសីតិ ។
អហំ ភទន្តេ បេតិម្ហិ ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកមិតោ គតាតិ ។
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។

អនុកម្បកា មយ្ហំ នាហេសុំ ភន្តេ
បិតា មាតា ច អថ វាបិ ញាតកា
យេ មំ និយោជេយ្យុំ ទទាហិ ទានំ
បសន្នចិត្តា សមណព្រាហ្មណានំ ។
ឥតោ អហំ វស្សសតានិ បញ្ច
យំ ឯវរូបា វិចរាមិ នគ្គា
ខុទាយ តណ្ហាយ ច ខជ្ជមានា
បាបស្ស កម្មស្ស ផលំ មមេទំ ។

---

១ ម. ឧប្បាសុឡិកេ ។

ឧព្វរិវគ្គ ទី ២

រឿងសំសារមោចកប្រេត ទី ១

[១៣] *(ព្រះសារីបុត្តសួរថា)* *ម្នាលស្រីស្គម មានធ្មឹងជំនីរគោមនាង ជាស្រីអាក្រាត មានរូបអាក្រក់ក្រៃពេក មានខ្លួនស្គាំងស្គម មានខ្លួនរវាម ដោយសរសៃ នាងជាអ្វី មកឋិតនៅទីនេះ ។* *(នាងប្រេតតបថា)* *បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើនខ្ញុំជាស្រីប្រេតដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ជាយមលោកសត្វស្លាប់អំពីមនុស្សលោកនេះហើយបានទៅកាន់បេតលោក ព្រោះធ្វើបាបកម្ម ។*

ចុះអំពើអាក្រក់ ដែលនាងបានធ្វើ ដោយកាយ វាចា ចិត្ត តើដូចម្តេច នាងទៅកាន់បេតលោក អំពីមនុស្សលោកនេះ ព្រោះវិបាកនៃកម្មដូចម្តេច ។

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បិតាមាតា ឬពួកញាតិ ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់ខ្ញុំ គប្បីដឹកនាំខ្ញុំថា នាងចូរមានចិត្តជ្រះថ្លាឲ្យទានដល់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ (ដូច្នេះ) ពុំមានឡើយ ។ ខ្ញុំទើបបានជាស្រីអាក្រាតមានសភាពយ៉ាងនេះ តែងត្រាច់ទៅអស់ ៥០០ ឆ្នាំ ចាប់ដើមអំពីឆ្នាំនេះទៅ ទំពាស៊ីដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លានផង ដោយចំណង់ផង នេះជាផលនៃបាបកម្មរបស់ខ្ញុំ ។

វន្ទាមិ តំ អយ្យ បសន្នចិត្តា
អនុកម្ប មំ វីរ[១] មហានុភាវ
ទត្វា ច មេ អាទិស យាហិ កិញ្ចិ
មោចេហិ មំ ទុគ្គតិយា ភទន្តេ ។

សាធូតិ សោ តស្សា បដិសុណិត្វា សារីបុត្តោ អនុកម្បកោ

ភិក្ខូនំ អាលោបំ ទត្វា បាណិមត្តញ្ច ចោលកំ
ថាលកស្ស ច បានីយំ តស្សា ទក្ខិណមាទិសិ
សមនន្តរា អនុទិដ្ឋេ វិបាកោ ឧបបជ្ជថ ។
ភោជនច្ឆាទនំ បានីយំ ទក្ខិណាយ ឥទំ ផលំ
តតោ សុទ្ធា សុចិវសនា កាសិកុត្តមធារិនី
វិចិត្តវត្ថាភរណា សារីបុត្តំ ឧបសង្កមិ ។
អភិក្កន្តេន វណ្ណេន យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ
ឱភាសេន្តី ទិសា សព្វា ឱសធី វិយ តារកា ។
កេន តេ តាទិសោ វណ្ណោ កេន តេ ឥធមិជ្ឈតិ

១ ឱ. ធីរ ។

បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា សូមថ្វាយបង្គំលោកម្ចាស់ បពិត្រលោកម្ចាស់ អ្នកមានព្យាយាម មានអានុភាពធំ សូមលោកអនុគ្រោះខ្ញុំ សូមលោកឲ្យទេយ្យធម៌ណានីមួយ ឧទ្ទិសដល់ខ្ញុំផង បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ដោះខ្ញុំឲ្យរួចអំពីទុគ្គតិផងចុះ ។

ព្រះសារីបុត្តនោះ ជាអ្នកអនុគ្រោះ ទទួលស្តាប់ពាក្យស្រីប្រេតនោះថាសាធុដូច្នេះហើយ បានប្រគេននូវពំនូតបាយ នូវសំពត់ប្រមាណប៉ុនបាតដៃផង និងទឹកដែលគួរក្រេបផឹកមួយផ្តិលដល់ភិក្ខុទាំងឡាយរូបហើយ ឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់ស្រីប្រេតនោះ វិបាកក៏កើតឡើងក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារ និងសំពត់ស្លៀកពាក់និងទឹកដែលគួរក្រេបផឹក ក៏កើតឡើង នេះជាផលនៃទក្ខិណាលំដាប់នោះ ស្រីប្រេតនោះ ជាស្រីស្អាត ស្លៀកពាក់សំពត់ស្អាតទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តម ជាងសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសី មានគ្រឿងវត្ថាភរណៈដ៏វិចិត្រ ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្ត ។

(ព្រះសារីបុត្តសួរថា) ម្នាលទេវធីតា នាងមានសម្បុរល្អ ភ្លឺសព្វទិសដូចជាផ្កាយព្រឹក ។ សម្បុររបស់នាងប្រាកដដូច្នោះដោយហេតុអ្វី

២៣

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស បឋមំ សំសារមោចកប្បេតវត្ថុ

ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ភោគា យេ កេចិ មនសោ បិយា

បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ

មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ

កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា

វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតីតិ ។

ឧប្បណ្ឌុកឹ[១] កិសំ ឆាតំ នគ្គសម្បតិតច្ឆវឹ[២]

មុនិ ការុណិកោ លោកេ តំ មំ អទ្ទក្ខិ ទុក្ខិតំ[៣]

ភិក្ខូនំ អាលោបំ ទត្វា បាណិមត្តញ្ច ចោលកំ

ថាលកស្ស ច បានីយំ មម ទក្ខិណមាទិសិ ។

អាលោបស្ស ផលំ បស្ស ភត្តំ វស្សសតំ ទស ។

ភុញ្ជាមិ កាមកាមិនី អនេករសព្យញ្ជនំ ។

---

១ ឱ. ឧបកណ្ឌុកឹ ។ ២ ឱ. នគ្គំ អប្បដិច្ឆវឹ ។ ម. នគ្គំ សម្បតិ តច្ឆវឹ ។ ៣ ឱ. ទក្ខសិ ត្វំ ទុគ្គតំ ។ ម. អទក្ខិ ទុគ្គតំ ។

ផលនៃសេចក្តីសុចរិត សម្រេចដល់នាងក្នុងពេលនេះ ដោយហេតុអ្វី បាន ជាភោគៈទាំងឡាយណានីមួយ ដែលជាទីពេញចិត្តកើតឡើងដល់នាង

ម្នាលទេវធីតា ដ៏មានអានុភាពច្រើន យើងសូម
សួរនាង នាងកាលកើតជាមនុស្ស បានធ្វើបុណ្យដូច
ម្តេច នាងមានអានុភាពភ្លឺផ្លេក ទាំងសម្បុរ របស់នាង
ក៏ភ្លឺសព្វទិស យ៉ាងនេះ ដោយបុញ្ញកម្ម ដូចម្តេច ។

(ប្រេតតបថា) ព្រះអគ្គសាវ័ក ជាអ្នកប្រាជ្ញក្នុងលោក ប្រកប ដោយសេចក្តីករុណា បានឃើញនូវខ្ញុំជាស្រីស្គម មានសម្បុរលឿង មានសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ជាស្រីអាក្រាត មានសម្បុរស្បែកគ្រោត គ្រាត ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខលំបាក ហើយបានប្រគេនពំនូតបាយផង សំពត់ប្រមាណប៉ុនបាតដៃផង ទឹកគួរផឹកប្រមាណមួយផ្តិលផង ដល់ ភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយបានឧទ្ទិស (នូវទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំ) ។ សូម លោកឃើញផល ពំនូតបាយចុះ ខ្ញុំជាស្រីបាននូវកាមតាមចំណង់ បរិភោគនូវភត្តអស់មួយពាន់ឆ្នាំ ប្រកបដោយម្ហូបមានរសជាអនេក

ចាណិមត្តស្ស ចោលស្ស វិបាកំ បស្ស យាទិសំ

យាវតា នន្ទរាជស្ស វិជិតស្មឹ បដិច្ឆទា

តតោ ពហុតរា ភន្តេ វត្ថានិច្ឆាទនានិ មេ

កោសេយ្យកម្ពលីយានិ ខោមកប្បាសិកានិ ច

វិបុលា ច មហគ្ឃា ច តេបាកាសេវ(១) លម្ពរេ

សាហំ តំ បរិទហាមិ យំ យំ ហិ មនសោ បិយំ

ថាលកស្ស ច បានីយំ វិបាកំ បស្ស យាទិសំ ។

គម្ភីរា ចតុរស្សា ច បោក្ខរញ្ញោ(២) សុនិម្មិតា

សេតោទកា សុបតិត្ថា សីតា អប្បដិគន្ធិយា(៣)

បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា វារិកិញ្ជក្ខបូរិតា ។

សាហំ រមាមិ កីឡាមិ មោទាមិ អកុតោ ភយោ ។

មុនឹ ការុណិកំ លោកេ(៤) ភន្តេ វន្ទិតុមាគតាតិ ។

សំសារមោចកប្បេតវត្ថុ បឋមំ ។

---

១ ម. នេបាកាសេវ ។ ២ ម. បោក្ខរញ្ញោ ។ ៣ ម. អប្បដិគន្ធិកា ។៤ ឱ. លោកំ ។

សូមលោកឃើញនូវវិបាកនៃសំពត់ប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ប្រាកដដូចម្ដេច បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សំពត់សម្រាប់ស្លៀកពាក់ក្នុងដែននៃស្ដេចនន្ទៈអម្បាលមាណ សំពត់ស្លៀកនិងសំពត់ដណ្ដប់ផង សំពត់កោសេយ្យៈ និងសំពត់កម្ពលផង សំពត់ត្បាញអំពីសម្បកឈើ និងសំពត់ដែលត្បាញអំពីកប្បាសផង ដ៏ធំទូលាយ មានតម្លៃច្រើន របស់ខ្ញុំ ច្រើនជាងសំពត់ ក្នុងដែននន្ទរាជនោះ សំពត់ទាំងអស់នោះ តែងសំយុងចុះមកអំពីអាកាស សំពត់ណាដែលជាទីពេញចិត្ត ខ្ញុំក៏ស្លៀកពាក់នូវសំពត់នោះ សូមលោកឃើញនូវវិបាកនៃទឹកផឹកប្រមាណមួយផ្ដិល ប្រាកដដូចម្ដេច ។ ស្រះបោក្ខរណីដ៏ជ្រៅ មានជ្រុង ៤ ដែលបុញ្ញកម្ម និម្មិតល្អហើយ មានទឹកថ្លា មានកំពង់រាបស្មើ មានទឹកត្រជាក់ មានក្លិនក្រអូប ដេរដាសដោយផ្កាបទុម និងឧប្បល ពេញដោយទឹកដ៏ដេរដាសដោយកេសរ ។ ខ្ញុំនោះរីករាយ លេងសប្បាយ ឥតមានភ័យពីទីណា ។ ឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមកដើម្បីថ្វាយបង្គំលោក ជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណា ក្នុងលោក ។

ចប់ រឿងសំសារមោចកប្រេត ទី ១ ។

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ទុតិយំ សារីបុត្តត្ថេរស្ស មាតុបេតវត្ថុ

ទុតិយំ សារីបុត្តត្ថេរស្ស មាតុបេតវត្ថុ

[១៤] នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ កិសា ធមនិសន្ថតា
ឧប្ផាសុឡិកេ កិសិកេ កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសីតិ ។
អហន្តេ សកិយា(១) មាតា បុព្វេ អញ្ញាសុ ជាតិសុ
ឧបបន្នា បេត្តិវិសយំ ខុប្បិបាសា សមប្បិតា
ឆឌ្ឌិតំ ខិបិតំ ខេឡំ សិង្ឃាណិកំ សិលេសុមំ
វសញ្ច ឌយ្ហមានានំ វិជាតានញ្ច លោហិតំ
វណិតានញ្ច(២) យំ ឃានំ សីសច្ឆិន្នញ្ច(៣) លោហិតំ
ខុទាបរេតា ភុញ្ជាមិ(៤) ឥត្ថីបុរិសនិស្សិតំ
បុព្វលោហិតំ ភក្ខាមិ បសូនំ មានុសានញ្ច
អលេណា ច អនគារា ច នីលមញ្ចបរាយណា
ទេហិ បុត្តក មេ ទានំ ទត្វា ឧទ្ទិសាហិ(៥) មេ
អប្បេវ នាម មុញ្ចេយ្យំ បុព្វលោហិតភោជនាតិ ។
មាតុយា វចនំ សុត្វា ឧបតិស្សោនុកម្បកោ
អាមន្តយិ មោគ្គល្លានំ អនុរុទ្ធញ្ច កប្បិនំ

១ ម. សតិយា ។ ២ ម. វណឹកានញ្ច ។ ៣ ម. សិសច្ឆិន្នាន ។ ៤ ម. ភុញ្ជិស្សំ ។ ៥ ម. អន្វាទិសាហិ ។

រឿងប្រេត ជាមាតានៃព្រះសារីបុត្ត ទី ២

[១៤] (ព្រះសារីបុត្តសួរថា) ម្នាលស្រីស្គម មានធ្មេញជំនីររគាម នាងជាស្រីអាក្រាត មានរូប មានសម្បុរអាក្រក់ក្រៃពេក មានខ្លួនស្គាំងស្គម មានខ្លួនរវាមទៅដោយសរសៃ នាងជាអ្វីមកឈរនៅទីនេះ ។ (នាងប្រេតតបថា) អំពីមុន ខ្ញុំជាមាតាបង្កើតរបស់លោក ក្នុងជាតិទាំងឡាយដទៃ មកកើតក្នុងកំណើតនៃប្រេត ពេញប្រៀបដោយសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន បរិភោគទឹកមាត់ ដែលគេស្តោះចោល ទឹកសម្បោរ ស្លេស្ម ខ្ទាញ់រាវ (នៃសាកសព) ដែលគេដុត និងឈាមនៃស្រីទាំងឡាយដែលសម្រាលកូន និងឈាមនៃដំបៅនិងច្រមុះនិងក្បាលដាច់ មានសេចក្ដីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ ខ្ញុំបរិភោគនូវខ្ទុះនិងឈាមដែលជាប់នឹងសរីរៈនៃស្រីនិងបុរស នូវខ្ទុះនិងឈាមនៃបសុសត្វនិងមនុស្សទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនមានទីពឹង មិនមានទីលំនៅ ដេកតែលើទីស្មសាន ដូចគ្រែ លោកម្ចាស់ជាបុត្ត សូមលោកម្ចាស់ឲ្យទានដើម្បីខ្ញុំ លុះឲ្យហើយ ចូរឧទ្ទិសផលដល់ខ្ញុំ គិតធ្វើដូចម្ដេចហ្ន៎ ឲ្យខ្ញុំ គប្បីបានរួចអំពីការបរិភោគនូវខ្ទុះនិងឈាម ។

ព្រះអគ្គសាវ័ក មាននាមថា ឧបតិស្សៈ លុះបានស្ដាប់ពាក្យនៃនាងប្រេត ជាមាតាហើយ មានចិត្តប្រកប ដោយករុណា បានហៅ ព្រះមោគ្គល្លាន ១ ព្រះអនុរុទ្ធ ១ ព្រះកប្បិន ១

ចតស្សោ កុដិយោ កត្វា សង្ឃេ ចតុទ្ទិសេ អទា
កុដិយោ អន្នបានញ្ច មាតុ ទក្ខិណមាទិសី ។
សមនន្តរានុទិដ្ឋេ វិបាកោ ឧទបជ្ជថ
ភោជនំ បានីយំ វត្ថំ ទក្ខិណាយ ឥទំ ផលំ
តតោ សុទ្ធា សុចិវសនា កាសិកុត្តមធារិនី
វិចិត្តវត្ថាភរណា កោលិតំ ឧបសង្កមិ ។
អភិក្កន្តេន វណ្ណេន យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ
ឱភាសេន្តី ទិសា សព្វា ឱសធី វិយ តារកា
កេន តេ តាទិសោ វណ្ណោ កេន តេ ឥធមិជ្ឈតិ
ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ភោគា យេ កេចិ មនសោ បិយា

បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ
មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ
កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា
វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតីតិ ។

សារីបុត្តស្សាហំ មាតា[១] បុព្វេ អញ្ញាសុ ជាតិសុ
ឧប្បន្នា បិត្តិវិសយំ ខុប្បិបាសា សមប្បិតា

---
១ ម. សារីបុត្តស្ស មេ មាតា ។

ឲ្យធ្វើនូវកុដិទាំងឡាយ ៤ ខ្នង ហើយវេរកុដិផង ឲ្យបាយនិងទឹកផង ចំពោះសង្ឃដែលមកអំពីទិសទាំង ៤ហើយឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់មាតា ។ វិបាកក៏កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារ គឺទឹកផឹក និងសំពត់(ក៏កើតឡើង)នេះជាផលនៃទក្ខិណាទានលំដាប់នោះ (ស្រីនោះ) ស្អាត មានសំពត់ស្លៀកពាក់ស្អាតបាត ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តមជាងសំពត់ ដែលកើតក្នុងដែនកាសី មានគ្រឿងវត្ថាភរណៈដ៏វិចិត្រ បានចូលទៅរកព្រះកោលិត ។

(ព្រះកោលិតសួរថា) ម្នាលនាងទេវធីតា នាងមានសម្បុរល្អមកឈរនៅ(ទីនេះ) ភ្លឺស្វាងទួទៅសព្វទិសទាំងឡាយ ដូចជាផ្កាយព្រឹក ឯសម្បុរប្រាកដដូច្នោះ កើតឡើងដល់នាង ដោយហេតុដូចម្តេច ផលនៃសុចរិត សម្រេចដល់នាងក្នុងទីនេះ ដោយហេតុដូចម្តេច បានជាភោគៈណានីមួយ ដែលជាទីពេញចិត្ត កើតឡើងដល់នាង

ម្នាលនាងទេវធីតា មានអានុភាពច្រើន យើងសូមសួរ
នាង នាងកាលកើតជាមនុស្ស តើបានធ្វើបុណ្យ ដូចម្តេច
នាងជាទេវធីតា មានអានុភាពភ្លឺផ្លេកយ៉ាងនេះ ទាំង
សម្បុរនាង ក៏ភ្លឺសព្វទិស ដោយបុញ្ញកម្មដូចម្តេច ។

(ប្រេតតបថា) អំពីមុន ខ្ញុំជាមាតារបស់ព្រះសារីបុត្តក្នុងជាតិទាំងឡាយដទៃ មកកើតក្នុងកំណើតនៃប្រេតពេញប្រៀបដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លាន

២៧

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស តតិយំ មត្តាបេតវត្ថុ

ឆឌ្ឌិតំ ខិបិតំ ខេឡំ   សិង្ឃាណិកំ សិលេសុមំ
វសញ្ច ឌយ្ហមានានំ   វិជាតានញ្ច លោហិតំ
វណិតានញ្ច យំ ឃានំ   សីសច្ឆិន្នញ្ច លោហិតំ
ខុទាបរេតា ភុញ្ជិស្សំ   ឥត្ថីបុរិសនិស្សិតំ
បុព្វលោហិតំ ភក្ខិស្សំ   បសូនំ មនុស្សានញ្ច
អលេណា ច អនគារា ច   និល្លមញ្ចបរាយណា ។
សារីបុត្តស្ស ទានេន   មោទាមិ អកុតោ ភយា
មុនី ការុណិកំ លោកេ   តំ ភន្តេ វន្ទិតុមាគតាតិ ។

សារីបុត្តត្ថេរស្ស មាតុបេ្បតវត្ថុ ទុតិយំ ។

តតិយំ មត្តាបេតវត្ថុ

[១៨] នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ   កីសា ធមនិសណ្ឋិតា
ឧប្ផាសុឡិកេ កីសិកេ   កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសីតិ ។
សាហំ[១] មត្តា តុវំ តិស្សា   សបត្តី តេ បុរេ អហុំ
បាបកម្មំ ករិត្វាន   បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។

១ ឱ. ម. អហំ ។

បរិភោគតែទឹកមាត់ ដែលគេស្ដោះចោល ទឹកសម្បោរ ស្លេស្ម និង ខ្ទាញ់រាវ (នៃសាកសព) ដែលគេដុត និងឈាមនៃស្រីទាំងឡាយ ដែលសម្រាលកូននិងឈាមនៃដំបៅនិងច្រមុះ និងក្បាលដាច់ ខ្ញុំ មានសេចក្ដីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់បរិភោគនូវខ្ទុះនិងឈាមដែលជាប់ នឹងសរីរៈនៃស្ត្រីនិងបុរស នូវខ្ទុះនិងឈាមនៃបសុសត្វ និងមនុស្ស ទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនមានទីពឹង មិនមានទីពំនាក់អាស្រ័យ ដេកតែលើទី ស្មសានដូចគ្រែ ។ ខ្ញុំត្រេកអរដោយទាននៃព្រះសារីបុត្តទើបមិនមាន ភ័យ ក្នុងទីណា ៗ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមកដើម្បីថ្វាយបង្គំលោក ជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណា ក្នុងលោក ។

ចប់ រឿងប្រេត ជាមាតានៃព្រះសារីបុត្ត ទី ២ ។

រឿងនាងមត្តាប្រេត ទី៣

[១៥] (នាងតិស្សាសួរថា) ម្នាលស្រីស្គម មានផ្ទឹងជំនីរគាម នាងជាស្រី មានកាយអាក្រាត មានរូបអាក្រក់ក្រៃពេក មានខ្លួនស្គាំងស្គម មាន ខ្លួនរវាមដោយសរសៃ នាងជាអ្វី បានជាមកឈរនៅក្នុងទីនេះ ។

(នាងមត្តាប្រេតប្រាប់ថា) កាលអំពីមុន នាងឯងឈ្មោះតិស្សា ខ្ញុំឈ្មោះមត្តា ជាស្រីរួមប្ដី របស់នាង បានធ្វើអំពើបាប ទើបបានឃ្លាត អំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ។

កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។
ចណ្ឌី ច ផរុសា ចាសឹ ឥស្សុកី មច្ឆរី សឋា[១]
តាហំ ទុរុត្តំ វត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។
សច្ចំ[២] អហំបិ ជានាមិ យថា ត្វំ ចណ្ឌិកា អហុ
អញ្ញញ្ច ខោ តំ បុច្ឆាមិ កេនាសិ បំសុកុណ្ឋិតា[៣] ។
សីសំ នហាតា តុវំ អាសិ សុចិវត្ថា អលង្កតា
អហញ្ច ខោ អធិមត្តំ សមលង្កតតរា តយា
តស្សា មេ បេក្ខមានាយ សាមិកេន សមន្តយិ
តតោ មេ ឥស្សា វិបុលា កោធោ មេ សមជាយថ
តតោ បំសុំ គហេត្វាន បំសុនា តំ វិកីរិហំ[៤]
តស្ស កម្មវិបាកេន តេនម្ហិ បំសុកុណ្ឋិតាតិ ។
សច្ចំ អហំបិ ជានាមិ បំសុនា មំ ត្វំ ឱកិរិ
អញ្ញញ្ច ខោ តំ បុច្ឆាមិ កេន ខជ្ជាសិ កច្ឆុយាតិ ។

---

១ ឱ. សបី ។ ២ ឱ. សព្វំ ។ ៣ ម. បំសុកុន្ថិតា ។ ៤ ឱ. តំ បិ ឱកិរិ ។

ចុះអំពើអាក្រក់ ដែលនាងបានធ្វើហើយ ដោយកាយ វាចា ចិត្តនោះ តើដូចម្តេច នាងឃ្លាតអំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ព្រោះវិបាកនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

ខ្ញុំជាស្រីកាច (ឆ្នាស) បានពោលផរុសវាទ ជាស្រីឫស្យា កំណាញ់ អួតអាង ខ្ញុំនោះបានពោលពាក្យអាក្រក់ ទើបបានឃ្លាតអំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ។

ពិតមែនហើយ យើងបានដឹងថា នាងជាស្រីឆ្នាស យើងសូមសួរនាង អំពីហេតុដទៃទៀត ចុះនាងមានខ្លួនប្រាណប្រឡាក់ដោយអាចម៍ដី ព្រោះកម្ម ដូចម្តេច ។

នាងបានលុបលាងក្បាលរួចហើយ មានសំពត់ដ៏ស្អាតប្រដាប់ហើយ ខ្លួនយើងសោត ក៏ប្រដាប់តាក់តែងដោយគ្រឿងអលង្ការដ៏ក្រៃលែងជាងនាង កាលខ្ញុំនោះ កំពុងសម្លឹងមើលនាងក៏ពោលចរចានឹងស្វាមី ក្នុងលំដាប់នោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីឫស្យាពេកណាស់ ខ្ញុំមានសេចក្តីក្រោធកើតឡើង តអំពីនោះខ្ញុំក៏ប្រវាយកអាចម៍ដីទៅរោយដាក់នាង ដោយអាចម៍ដី ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំទើបមានខ្លួនប្រឡាក់ ដោយអាចម៍ដី ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

ពិតមែនហើយ យើងដឹងថា នាងបានរោយអាចម៍ដីដាក់យើង តែយើងសូមសួរនាងអំពីហេតុដទៃទៀត ចុះនាងត្រូវរោគកមរមាស់បៀតបៀន ដោយកម្មអ្វី ។

២៩

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស តតិយំ មត្តាបេតវត្ថុ

ភេសជ្ជហារី ឧភយោ វនន្តំ អគមិម្ហ សេ
ត្វំ ច ភេសជ្ជមាហារិ[១] អហញ្ច[២] កបិកច្ឆុនោ
តស្សា ត្យាជានមានាយ[៣] សេយ្យំ ត្យាហំ សមាចរឹ
តស្ស កម្មវិបាកេន តេន ខជ្ជាមិ កច្ឆុយាតិ ។
សច្ចំ អហំបិ ជានាមិ សេយ្យំ មេ ត្វំ សមាចរិ
អញ្ញញ្ច ខោ តំ បុច្ឆាមិ កេនាសិ ទទ្ទុយា តុវន្តិ ។
សហាយានំ សមយោ អាសិ ញាតីនំ សមតី អហុ
ត្វញ្ច[៤] អាមន្តិតា អាសិ សសាមី នោ ច ខោ អហំ
តស្សា ត្យាជានមានាយ ទុស្សំ ត្យាហំ អចានុជឹ
តស្ស កម្មវិបាកេន តេនម្ហិ នគ្គិយា អហន្តិ ។
សច្ចំ អហំបិ ជានាមិ ទុស្សំ មេ ត្វំ អចានុជិ
អញ្ញញ្ច ខោ តំ បុច្ឆាមិ កេនាសិ គូថគន្ធិនីតិ ។

---

១ ឱ. ភេសជ្ជមាហាសិ ។ ២ ម. អាហា ។ ៣ ឱ. តេអាជានមានាយ ។ ៤ ម. តញ្ច ។

បេតវត្ថុ ឧព្វរីវគ្គ ទី ២ រឿងនាងមត្តាប្រេត ទី ៣

យើងទាំងពីរនាក់ បានចូលទៅកាន់ព្រៃដើម្បីរកថ្នាំ ចំណែកនាងបានយកថ្នាំមក ឯខ្ញុំបាននាំយកខ្ទេរមកវិញ កាលបើនាងមិនដឹងខ្ញុំក៏រោយខ្ទេរលើដំណេករបស់នាង ព្រោះហេតុនោះ រាងកាយរបស់ខ្ញុំទើបត្រូវរោគកមរមាស់បៀតបៀន ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

ពិតមែនហើយ យើងបានដឹងថា នាងបានរោយ (ខ្ទេរ) លើដំណេករបស់យើង តែយើងសូមសួរនាងអំពីហេតុដទៃទៀត ចុះនាងមានកាយអាក្រាត ដោយកម្មអ្វី ។

មានការប្រជុំមិត្តសម្លាញ់ និងជួបជុំពួកញាតិ គេបានហៅនាងព្រមទាំងស្វាមី តែខ្ញុំគេមិនហៅ កាលបើនាងមិនបានដឹង ខ្ញុំក៏លួចយកសំពត់នាងទៅលាក់ ហេតុនោះ ខ្ញុំទើបមានរាងកាយអាក្រាតព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

ពិតមែនហើយ យើងដឹងថា នាងបានលួចសំពត់របស់យើងទៅលាក់ យើងសួរនាងអំពើហេតុដទៃទៀត ចុះរាងកាយរបស់នាងមានក្លិនស្អុយដូចក្លិនលាមក ព្រោះកម្មអ្វី ។

៣០

តវ គន្ធញ្ច មាលញ្ច បច្ចគ្ឃញ្ច វិលេបនំ
គូថកូបេ អធារេសឹ តំ បាបំ បកតំ មយា
តស្ស កម្មវិបាកេន តេនម្ហិ គូថគន្ធិនី ។
សច្ចំ អហំបិ ជានាមិ តំ បាបំ បកតំ តយា
អញ្ញញ្ច ខោ តំ បុច្ឆាមិ កេនាសិ ទុគ្គតា តុវន្តិ ។
ឧភិន្នំ សមកំ អាសិ យំ គេហេ វិជ្ជតេ ធនំ
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ទីបំ នាកាសិមត្តនោ
តស្ស កម្មវិបាកេន តេនម្ហិ ទុគ្គតា អហន្តិ ។
តថេវ មំ ត្វំ អវច បាបកម្មំ និសេវសិ
ន ហិ បាបេហិ កម្មេហិ សុលភា ហោសិ សុគ្គតី[1] ។
វាមតោ មំ ត្វំ បច្ចេសិ អថោបិ មំ ឧស្សុយ្យតិ
បស្ស បាបានំ កម្មានំ វិបាកោ ហោតិ យាទិសោ ។
តេ ឃរទាសិយោ អាសុំ តានេវាភរណានិ មេ
តេ អញ្ញេ បរិចារេន្តិ ន ភោគា ហោន្តិ សស្សតា
ឥទានិ ភូតស្ស បិតា អាបណា គេហមេហិតិ

---

១ ម. សុគ្គតិ ។

ខ្ញុំបានលួចយកនូវគ្រឿងក្រអូប ផ្កាកម្រងនិងគ្រឿងលាប ដ៏មានតម្លៃរបស់នាង ទៅចោលក្នុងរណ្តៅលាមក ខ្ញុំបានធ្វើអំពើអាក្រក់នោះ ហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានក្លិនស្អុយដូចក្លិនលាមក ព្រោះហេតុវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

ពិតមែនហើយ យើងបានដឹងហើយថា នាងបានធ្វើអំពើអាក្រក់នោះ យើងសូមសួរនាងអំពីហេតុដទៃទៀត ចុះនាងជាស្រីទុគ៌ត ព្រោះវិបាកនៃកម្មអ្វី ។

កាលយើងទាំងពីរនាក់ មានទ្រព្យសម្បត្តិ ក្នុងផ្ទះស្មើគ្នា កាលទេយ្យធម៌មាន ខ្ញុំក៏មិនបានធ្វើទីពឹងដើម្បីខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំជាស្រីទុគ៌ត ដោយវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

នាងឯងបានស្តីឲ្យខ្ញុំថា នាងកុំសេពអំពើអាក្រក់ ដ្បិតថា សុគតិ មិនមែនបានដោយងាយ ព្រោះបាបកម្មឡើយ ។ នាងបានកំហែងយើងដោយផ្លូវខុសទាំងបានប្ញស្យាយើង នាងចូរមើលចុះ វិបាកនៃអំពើអាក្រក់ ប្រាកដយ៉ាងណា (អំពីមុន) ខ្ញុំស្រីទាំងឡាយក្នុងផ្ទះនោះ និងគ្រឿងប្រដាប់ប្រដានោះឯងជារបស់ខ្ញុំក៏មាន (ឥឡូវនេះ) របស់អស់នោះ ក៏បានទៅអ្នកដទៃប្រើប្រាស់ ទ្រព្យទាំងឡាយ ក៏ជារបស់មិនទៀង ឥឡូវនេះ (កុដុម្ពីក៍) ជាបិតារបស់ខ្ញុំ ត្រឡប់អំពីផ្សារមកផ្ទះ

៣១

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស តតិយំ មត្តាបេតវត្ថុ

អប្បេវ តេ ជនេ កិញ្ចិ មា សុ តាវ ឥតោ កតា(១)
នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ កីសា ធមនិសណ្ឋិតា
កោបីនំ ឯតំ(២) ឥត្ថីនំ មា មំ ភូតបិតាទ្ទស ។
ហន្ទ កឹ ត្យាហំ(៣) ទម្មិ កឹ វា ច តេ ករោមហំ
យេន ត្វំ សុខិតា អស្ស សព្វកាមសមិទ្ធិនី ។
ចត្តារោ ភិក្ខូ សង្ឃតោ ចត្តារោ បន បុគ្គលា(៤)
អដ្ឋ ភិក្ខូ ភោជយិត្វា មម ទក្ខិណមាទិសិ
តទាហំ សុខិតា ហេស្សំ សព្វកាមសមិទ្ធិនី ។
សាធូតិ សា បដិសុត្វា ភោជយិត្វា អដ្ឋ ភិក្ខវោ
វត្ថេហិច្ឆាទយិត្វាន(៥) តស្សា ទក្ខិណមាទិសិ ។
សមនន្តរានុទិដ្ឋេ វិបាកោ ឧបបជ្ជថ
ភោជនច្ឆាទនំ បានីយំ ទក្ខិណាយ ឥទំ ផលំ
តតោ សុទ្ធា សុចិវសនា កាសិកុត្តមធារិនី

១ ឱ. ម. អគា ។ ២ ម. កោបិនមេតំ ។ ៣ ម. ហន្ទ កឹ វតាហំ ។ ៤ ម. បុគ្គលេ ។
៥ ឱ. ម. វត្ថេហិច្ឆាទយិត្វាន ។ ម. វត្ថេ អច្ឆាទយិត្វាន ។

ធ្វើដូចម្តេច កុដុម្ពិក៏នឹងឲ្យទេយ្យធម៌តិចតួចដល់នាង នាងកុំអាល
ទៅអំពីទីនេះឡើយ ។

ខ្លួនខ្ញុំជាស្រីអាក្រាត មានរូបរាងអាក្រក់ក្រៃពេក ជាស្រីស្គម
មានខ្លួនរវាមទៅដោយសរសៃ នេះជាកេរ្តិ៍ខ្មាសរបស់ស្រីទាំងឡាយ
កុំឲ្យកុដុម្ពិក៍ ជាបិតានាងមកឃើញខ្ញុំឡើយ ។

បើដូច្នោះ ខ្ញុំគួរឲ្យអ្វីដល់នាង ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំនឹងធ្វើឧបការៈ
អ្វីដល់នាង ដ៏ជាហេតុឲ្យនាងសម្រេចដោយសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង
ដល់នូវសេចក្តីសុខ ។

នាងចូរនិមន្តភិក្ខុ ៨ រូប គឺ ភិក្ខុ ៤ រូបអំពីសង្ឃ ភិក្ខុ ៤ រូបទៀត
អំពីបុគ្គល ឲ្យឆាន់ ហើយឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំនោះ ជា
ហេតុឲ្យខ្ញុំសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង ដល់នូវសេចក្តីសុខ ។

នាងតិស្សា បានទទួលពាក្យនាងមត្តាប្រេតថា សាធុហើយទើប
និមន្តភិក្ខុ ៨ រូបឲ្យឆាន់ រួចហើយឲ្យស្លៀកដណ្តប់ ដោយសំពត់
ទាំងឡាយហើយឧទ្ទិសទក្ខិណាទាន ដល់នាងមត្តាប្រេតនេះ ។
វិបាកក៏កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារសំពត់
ស្លៀកដណ្តប់ និងទឹកផឹក ក៏កើតឡើង នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន
លំដាប់នោះ នាងប្រេត ជាស្រីស្អាត មានគ្រឿងស្លៀកពាក់
ស្អាត ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តម ជាងសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសី

៣២

វិចិត្តវត្ថាភរណា   សបត្តី ឧបសង្កមិ ។
អភិក្កន្តេន វណ្ណេន   យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ
ឱភាសេន្តី ទិសា សព្វា   ឱសធី វិយ តារកា
កេន តេ តាទិសោ វណ្ណោ   កេន តេ ឥធមិជ្ឈតិ
ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ភោគា   យេ កេចិ មនសោ បិយា

បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ
មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ
កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា
វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតីតិ ។

អហំ មត្តា តុវំ តិស្សា   សបត្តី តេ បុរេ អហុំ
បាបកម្មំ ករិត្វាន   បេតលោកំ ឥតោ គតា
តវ ទានេន ទិន្នេន   មោទាមិ អកុតោ ភយា ។
ចិរំ ជីវាហិ ភគិនិ   សហ សព្វេហិ ញាតិភិ
អសោកំ វិរជំ ឋានំ   អាវាសំ វសវត្តិនំ
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន   ទានំ ទត្វាន សោភណេ ។

មានគ្រឿងវត្ថាភរណៈដ៏វិចិត្រ ទើបបានចូលទៅរកនាងតិស្សាជា ស្រីរួមប្តី ។

(នាងតិស្សាសួរថា) ម្នាលនាងទេវធីតា នាងមានសម្បុរដ៏រុងរឿង ដោយរស្មី មកឋិតនៅ ភ្លឺស្វាងទួទៅសព្វទិសទាំងឡាយ ដូចផ្កាយព្រឹក សម្បុររបស់នាងប្រាកដដូច្នោះ ដោយហេតុដូចម្តេច ផលនៃសុចរិត សម្រេចដល់នាងក្នុងទីនេះ ដោយហេតុដូចម្តេច បានជាភោគៈទាំងឡាយណានីមួយ ដែលជាទីពេញចិត្តកើតឡើង ដល់នាង

ម្នាលនាងទេវធីតា មានអានុភាពច្រើន យើងសូមសួរនាង នាង
កើតជាមនុស្សបានធ្វើបុញ្ញកម្មដូចម្តេច នាងជាទេវធីតាមាន
អានុភាពភ្លឺផ្លែកយ៉ាងនេះ ដោយបុញ្ញកម្មដូចម្តេច បានជានាង
មានអានុភាពដ៏រុងរឿង ទាំងសម្បុររបស់នាងក៏ភ្លឺសព្វទិស ។

(នាងមត្តាប្រេតតបថា) កាលអំពីមុន នាងឈ្មោះតិស្សា ខ្លួនខ្ញុំឈ្មោះមត្តា ជាស្រីរួមប្តីរបស់នាង បានធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ ទើបបានឃ្លាតអំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ខ្ញុំត្រេអរដោយទានរបស់នាង ដែលបានឲ្យហើយ ទើបមិនមានភ័យក្នុងទីណាឡើយ ។ ម្នាលប្អូន ចូរនាងរស់នៅ អស់កាលយូរ ព្រមដោយពួកញាតិទាំងអស់ចុះ ម្នាលនាងល្អ ចូរនាងខំប្រព្រឹត្តធម៌ ខំឲ្យទានក្នុងលោកនេះ នឹង (ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌) ដែលមិនមានសោក មិនមានធូលី ជាទីនៅនៃវសវត្តីទេវរាជទាំងឡាយ ។

៣៣

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ចតុត្ថំ នន្ទាបេតវត្ថុ

វិនេយ្យ មច្ឆេរមលំ សមូលំ

អនិន្ទិតា សគ្គមុបេសិ ឋានន្តិ ។

មត្តាបេតវត្ថុ តតិយំ ។

ចតុត្ថំ នន្ទាបេតវត្ថុ

[១៦] កាលី[១] ទុព្វណ្ណរូបាសិ ផរុសា ភីរុទស្សនា[២]
បិង្គលាសិ កលារាសិ ន តំ មញ្ញាមិ មានុសិន្តិ ។
អហំ នន្ទា នន្ទសេន ភរិយា តេ បុរេ អហុំ
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ[៣] ឥតោ គតាតិ ។
ចណ្ឌី ច ផរុសា ចាសឹ តយិ ចាសិ[៤] អគារវា
តាហំ ទុរុត្តំ វត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។
ហន្ទុត្តរីយំ ទទាមិ តេ ឥមំ ទុស្សំ និវាសយ
ឥមំ ទុស្សំ និវាសេត្វា ឯហិ នេស្សាមិ តំ ឃរំ

---

១ ម. កាឡី ។ ២ ម. មុសា ភិរុកទស្សនា ។ ៣ ម. បេតលោកា ។ ៤ ម. ចាបី ។

នាងចូរបន្ទោបង់នូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ ព្រមទាំងឫស គល់ចេញ ដែលគេនិន្ទាមិនបាន ចូរទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។

ចប់ រឿងនាងមត្តាប្រេត ទី ៣ ។

រឿងនន្ទាប្រេត ទី ៤

[១៦] (នន្ទសេនជាស្វាមីសួរថា) នាងជាស្រីមានខ្លួនខ្មៅ មានរូបអាក្រក់គ្រោតគ្រាតមើលគួរខ្លាច មានភ្នែកលឿង មានធ្មេញរង្វើល យើងមិនសម្គាល់ថា នាងជាស្រីមនុស្សទេ ។

(នាងប្រេតតបថា) ម្នាលនន្ទសេន ខ្ញុំឈ្មោះនន្ទា ជាភរិយារបស់អ្នកក្នុងកាលមុន បានធ្វើអំពើអាក្រក់ ទើបបានទៅអំពីមនុស្សលោកនេះកាន់បេតលោក ។

ចុះអំពើអាក្រក់ ដែលនាងបានធ្វើដោយកាយ វាចា ចិត្តនោះតើដូចម្តេចខ្លះ នាងទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ កាន់បេតលោកដោយវិបាកនៃកម្មដូចម្តេចខ្លះ ។

ខ្ញុំជាស្រីកំណាចផង មានវាចាអាក្រក់ផង ឥតមានសេចក្តីគោរពចំពោះអ្នកផង ខ្ញុំពោលពាក្យអាក្រក់ចំពោះអ្នក ទើបបានទៅអំពីមនុស្សលោកនេះកាន់បេតលោក ។

បើដូច្នោះ យើងនឹងឲ្យសំពត់បង់កដល់នាង ចូរនាងស្លៀកសំពត់នេះចុះ លុះនាងស្លៀកសំពត់នេះហើយ ចូរចូលមក យើងនឹងនាំនាងទៅផ្ទះ

វត្ថញ្ច អន្នបានញ្ច លច្ឆសិ ត្វំ ឃរំ គតា
បុត្តេ ច តេ បស្សិស្សសិ សុណិសាយោ[1] ច ទក្ខសិ ។
ហត្ថេន ហត្ថេ[2] តេ ទិន្នំ ន មយ្ហំ ឧបកប្បតិ
ភិក្ខូ ច សីលសម្បន្នេ វីតរាគេ ពហុស្សុតេ
តប្បេហិ អន្នបានេន មមំ ទក្ខិណមាទិសិ
តថាហំ សុខិតា ហេស្សំ សព្វកាមសមិទ្ធិនីតិ ។
តតោ សាធូតិ សោ បដិសុណិត្វា ទានំ វិបុលមាកិរី
អន្នបានំ ខាទនីយំ វត្ថំ សេនាសនានិ ច
ឆត្តំ គន្ធញ្ច មាលញ្ច វិវិធា ច ឧបាហនា ។
ភិក្ខូ ច សីលសម្បន្នេ វីតរាគេ ពហុស្សុតេ
តប្បេត្វា អន្នបានេន តស្សា ទក្ខិណមាទិសិ ។
សមនន្តរានុទ្ទិដ្ឋេ វិបាកោ ឧបបជ្ជថ
ភោជនច្ឆាទនំ បានីយំ ទក្ខិណាយ ឥទំ ផលំ
តតោ សុទ្ធា សុចិវសនា កាសិកុត្តមធារិនី
វិចិត្តវត្ថាភរណា សាមិកំ ឧបសង្កមិ ។

---

១ ឱ. សូតិសាយេ ។ ២ ម. ហត្ថេ ហត្ថេន ។

នាងទៅដល់ផ្ទះហើយ នឹងបានសំពត់ បាយទឹក បានឃើញនូវបុត្ត ទាំងឡាយរបស់នាងផង បានឃើញកូនប្រសាស្រីរបស់នាងផង ។

វត្ថុដែលអ្នកបានឲ្យផ្ទាល់ដៃដោយដៃ មិនសម្រេចដល់ខ្ញុំទេ អ្នកចូរញ៉ាំងភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលបរិបូណ៌ដោយសីល ជាអ្នកប្រាសចាករាគៈ ជាពហុស្សូត ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយបាយនិងទឹក ហើយឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំ ក្នុងវេលានោះ ទើបខ្ញុំនឹងដល់នូវសេចក្តីសុខ សម្រេចនូវសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួងបាន ។

លំដាប់នោះ នន្ទសេន ឧបាសកនោះ ទទួលថាសាធុដូច្នេះហើយ បានចាត់ចែងនូវទានដ៏បរិបូណ៌ គឺ បាយ ទឹក បង្អែម សំពត់ សេនាសនៈ ឆ័ត្រ គ្រឿងក្រអូប ផ្កាកម្រង ស្បែកជើងផ្សេង ៗ ។ នន្ទសេនឧបាសកក៏បានញ៉ាំងភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលបរិបូណ៌ដោយសីល ប្រាសចាករាគៈ ជាពហុស្សូត ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយបាយនិងទឹក ហើយឧទ្ទិសទក្ខិណាទាន ដល់នាងនន្ទាប្រេត ។

វិបាកក៏កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ដែលបានឧទ្ទិស ភោជនាហារ សំពត់ស្លៀក ទាំងទឹកផឹកក៏កើត នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន លំដាប់នោះ នាងនន្ទាប្រេតនោះ ជាស្រីស្អាតមានសំពត់ស្អាត ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តមជាងសំពត់ ដែលកើតក្នុងដែនកាសី មានគ្រឿងវត្ថាភរណៈដ៏វិចិត្រ ចូលទៅរកស្វាមី ។

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ចតុត្ថំ នន្ទាបេតវត្ថុ

អភិក្កន្តេន វណ្ណេន យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ
ឱភាសេន្តី ទិសា សព្វា ឱសធី វិយ តារកា
កេន តេ តាទិសោ វណ្ណោ កេន តេ ឥធមិជ្ឈតិ
ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ភោគា យេ កេចិ មនសោ បិយា
បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ
មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ
កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា
វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតីតិ ។
អហំ នន្ទា នន្ទសេន ភរិយា តេ បុរេ អហុំ
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតា
តវ ទិន្នេន ទានេន មោទាមិ អកុតោ ភយា ។
ចិរំ ជីវ គហបតិ សហ សព្វេហិ ញាតិភិ
អសោកំ វិរជំ ឋានំ អាវាសំ វសវត្តិនំ
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន ទានំ ទត្វា គហបតិ
វិនេយ្យ មច្ឆេរមលំ សមូលំ
អនិន្ទិតោ សគ្គមុបេសិ ឋានន្តិ ។

នន្ទាបេតវត្ថុ ចតុត្ថំ ។

បេតវត្ថុ ឧព្វរីវគ្គ ទី ២ រឿងនាងនន្ទាប្រេត ទី ៤

(នន្ទសេន ឧបាសកសួរថា) ម្នាលនាងទេវធីតា នាងមានសម្បុរដ៏រុងរឿង ភ្លឺស្វាងទួទៅសព្វទិសទាំងឡាយ ដូចជាផ្កាយព្រឹក សម្បុររបស់នាងប្រាកដដូច្នេះ ដោយហេតុដូចម្តេច ផលនៃសុចរិតសម្រេចដល់នាងក្នុងទីនេះ ដោយហេតុដូចម្តេច ភោគៈទាំងឡាយណានីមួយ ដែលជាទីពេញចិត្តកើតឡើងដល់នាង

ម្នាលនាងទេវធីតា មានអានុភាពច្រើន យើងសូមសួរនាង នាងកាលកើតជាមនុស្សបានធ្វើបុញ្ញកម្មដូចម្តេច នាងជាទេវធីតាមានអានុភាពរុងរឿងយ៉ាងនេះ ដោយបុញ្ញកម្មដូចម្តេច ទាំងសម្បុររបស់នាងក៏ភ្លឺសព្វទិស ។

(នាងប្រេតតបថា) ម្នាលនន្ទសេន ខ្ញុំឈ្មោះនន្ទា ជាភរិយារបស់អ្នកក្នុងកាលមុន បានធ្វើអំពើអាក្រក់ ទើបបានទៅអំពីមនុស្សលោកនេះកាន់បេតលោក ខ្ញុំត្រេកអរដោយទានរបស់អ្នកដែលបានឲ្យហើយទើបឥតមានភ័យក្នុងទីណាៗឡើយ ។ ម្នាលគហបតី អ្នកព្រមទាំងពួកញាតិទាំងអស់គ្នាចូររស់នៅអស់កាលយូរ ម្នាលគហបតី អ្នកខំប្រព្រឹត្តធម៌ ខំឲ្យទានក្នុងលោកនេះ នឹងចូលទៅកាន់ទិព្វស្ថានដែលមិនមានសោក មិនមានធូលីជាទីនៅនៃវសវត្តីទេវរាជទាំងឡាយ ។

អ្នកចូរបន្ទោបង់នូវមន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់ព្រមទាំងឫសគល់ចេញ ប្រាសចាកនិន្ទា ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

ចប់ រឿងនន្ទាប្រេត ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

បញ្ចមំ មជ្ឈកុណ្ឌលិប្បេតវត្ថុ

[១៧] អលង្កតោ មដ្ឋកុណ្ឌលី

។ បេ ។

(វិមានវត្ថុស្មឹ សត្តមស្ស សុនិក្ខិត្តវគ្គស្ស នវមវត្ថុស្មឹ ទដ្ឋព្វំ)

មដ្ឋកុណ្ឌលិប្បេតវត្ថុ បញ្ចមំ ។

ឆដ្ឋមំ កណ្ហប្បេតវត្ថុ

[១៨] ឧដ្ឋេហិ កណ្ហ កឹ[១] សេសិ   កោ អត្ថោ សុបនេន តេ
យោ ច តុយ្ហំ សកោ ភាតា   ហទយំ ចក្ខុញ្ច ទក្ខិណំ
តស្ស វាតា ពលីយន្តិ[២]   ឃដោ ជប្បតិ កេសវាតិ ។
តស្ស តំ វចនំ សុត្វា   រោហិណេយ្យស្ស កេសវោ
តរមានរូបោ វុដ្ឋាសិ[៣] ភាតុ   សោកេន អទ្ទិតោតិ[៤] ។
កឹ នុ ឧម្មត្តរូបោវ   កេវលំ ទ្វារកំ ឥមំ
សសោ សសោតិ លបសិ   កីទិសំ សសមិច្ឆសិ
សោវណ្ណមយំ មណិមយំ   លោហមយំ អថ រូបិយមយំ
សង្ខសិលាបវាឡមយំ   ការយិស្សាមិ តេ សសំ[៥]

---

១ ឱ. កណ្ហោ កឹ ។ ២ ម. ផលំ យន្តិ ។ ៣ ឱ. វុដ្ឋាយិ ។ ៤ ម. អដ្ដិតោ ។
៥ ម. សយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

រឿងមដ្ឋកុណ្ឌលិប្រេត ទី ៥

[១៧] *អ្នកមានគ្រឿងប្រដាប់ហើយ មានកុណ្ឌលដ៏រលើង*

។ បេ ។

(ត្រូវមើលក្នុងរឿងទី ៩ នៃសុនិក្ខិត្តវគ្គទី ៧ ក្នុងវិមានវត្ថុចុះ)

ចប់រឿងមដ្ឋកុណ្ឌលិប្រេត ទី ៥ ។

រឿងកណ្ហប្រេត ទី ៦

[១៨] (*រោហិណេយ្យអាមាត្យក្រាបទូលថា*) *បពិត្រព្រះកណ្ហៈ ព្រះអង្គផ្ទំធ្វើអ្វី សូមព្រះអង្គក្រោកឡើង ប្រយោជន៍អ្វីដល់ព្រះអង្គដោយការផ្ទំឥឡូវនេះ ខ្យល់កំពុងតែកម្រើកឡើង ដល់ព្រះរាជកនិដ្ឋដែលដូចជាហឫទ័យនិងចក្ខុខាងស្តាំរបស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះកេសាល្អ យដបណ្ឌិតកំពុងតែរវើរវាយ ។*

ព្រះបាទកេសវៈ ទ្រង់បានស្តាប់ពាក្យនោះ របស់រោហិណេយ្យអាមាត្យនោះហើយ ក៏ស្ទុតព្រះហឫទ័យ ទ្រង់ក្រោកចាកក្រឡាព្រះបន្ទំហើយទ្រង់ទង្គិះខ្សឹកខ្សួល ព្រោះសេចក្តីសោកចំពោះព្រះកនិដ្ឋ ។

អ្នកមានសភាពជាមនុស្សឆ្កួតទេដឹង បានជាត្រាច់ទៅសព្វស្រុកទ្វារកៈនេះ ហើយស្រែកថា ទន្សាយ ៗ ដូច្នេះ អ្នកចង់បានទន្សាយអ្វី ទន្សាយមាស ទន្សាយកែវមណី ទន្សាយទង់ដែងឬមួយទន្សាយប្រាក់ ទន្សាយសង្ខ័ សិលា កែវប្រពាឡ យើងនឹងប្រើគេឲ្យធ្វើទន្សាយឲ្យអ្នក

៣៧

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ឆដ្ឋមំ កណ្ហាប្បេតវត្ថុ

សន្តិ អញ្ញេបិ សសកា អរញ្ញវនគោចរា
តេបិ តេ អានយិស្សាមិ កីទិសំ សសមិច្ឆសីតិ ។
នាហំ មេ តេ សសេ ឥច្ឆេ យេ សសា បឋវីនិស្សិតា[១]
ចន្ទតោ សសមិច្ឆាមិ តំ មេ ឱហរ កេសវាតិ ។
សោ នូន[២] មធុរំ ញាតិ ជីវិតំ វិជហិស្សសិ
អបត្ថយំ បត្ថយសិ ចន្ទតោ សសមិច្ឆសីតិ ។
ឯវញ្ចេ កណ្ហា ជានាសិ យថញ្ញមនុសាសសិ
កស្មា បុរេ មតំ បុត្តំ អជ្ជាបិ មនុសោចសិ
ន តំ[៣] លព្ភា មនុស្សេន អមនុស្សេន វា បន
ជាតោ មេ មាមរី បុត្តោ កុតោ លព្ភា អលព្ភិយំ
ន មន្តា មូលភេសជ្ជា ឱសថេហិ ធនេន វា
សក្កា អានយិតុំ កណ្ហា យំ បេតមនុសោចសិ ។

---

១ ម. បឋវិសិតា ។ ២ ឱ. នន្ទ ។ ៣ ឱ. យេ ន ។ ម. ន យំ ។

ពុំនោះសោតទេ ពួកទន្សាយដទៃ ដែលត្រាច់ស៊ីស្មៅក្នុងព្រៃក៏មាន យើងនឹងនាំយកទន្សាយទាំងនោះមកឲ្យអ្នក តើអ្នកចង់បានទន្សាយដូចម្តេច ។

ទន្សាយទាំងឡាយណា ដែលអាស្រ័យនៅលើផែនដី ខ្ញុំព្រះអង្គមិនប្រាថ្នាចង់បានទន្សាយទាំងនុ៎ះទេ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាចង់បានតែទន្សាយអំពីដួងព្រះចន្ទ បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះកេសាខ្មៅ សូមព្រះអង្គនាំយកទន្សាយនោះមកឲ្យខ្ញុំ ។

ម្នាលកនិដ្ឋជាញាតិ អ្នកនោះនឹងក្ស័យជីវិតដ៏ថ្លៃថ្លា អ្នកប្រាថ្នារបស់ដែលមិនគួរប្រាថ្នា ព្រោះអ្នកប្រាថ្នាទន្សាយអំពីដួងព្រះចន្ទ ។

បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះកេសាខ្មៅ បើព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបយ៉ាងនេះហើយ គួរតែព្រះអង្គ ប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃបាន ចុះក្នុងថ្ងៃនេះហេតុដូចម្តេច បានជាព្រះអង្គទ្រង់ព្រះកន្សែងនឹងបុត្តដែលធ្វើមរណកាលក្នុងកាលមុន ។ (ពាក្យថា) បុត្តរបស់យើងកើតមកហើយកុំស្លាប់ទៅវិញ ពាក្យនោះមនុស្សនិងទេវតាមិនដែលបានឮបានស្តាប់ឡើយ ព្រះអង្គគប្បីបាននូវរបស់ដែលមិនត្រូវបានអំពីទីណា បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះកេសាខ្មៅ ព្រះអង្គទ្រង់សោយសោកចំពោះបុគ្គលដែលទៅកាន់បរលោកហើយធ្វើអ្វី ព្រះអង្គមិនអាច ដើម្បីនឹងនាំយកមកវិញបានដោយមន្ត ដោយមូលភេសជ្ជៈ ដោយឱសថ ឬដោយទ្រព្យឡើយ ។

មហទ្ធនា មហាភោគា រដ្ឋវន្តោបិ ខត្តិយា
បហូតធនធញ្ញាសេ តេបិ នោ អជរាមរា ។
ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា ចណ្ឌាលបុក្កុសា
ឯតេ ចញ្ញេ[1] ច ជាតិយា តេបិ នោ អជរាមរា ។
យេ មន្តំ បរិវត្តន្តិ ឆឡង្គំ ព្រហ្មចិន្តិតំ
ឯតេ ចញ្ញេ[2] ច វិជ្ជាយ តេបិ នោ អជរាមរា ។
ឥសយោ វាបិ យេ សន្តា សញ្ញតត្តា តបស្សិនោ
សរីរំ តេបិ កាលេន វិជហន្តិ តបស្សិនោ ។
ភាវិតត្តា អរហន្តោ កតកិច្ចា អនាសវា
និក្ខិបន្តិ ឥមំ ទេហំ បុញ្ញបាបបរិក្ខយាតិ ។
អាទិត្តំ វត មំ សន្តំ ឃតសិត្តំវ បាវកំ
វារិនា វិយ ឱសិញ្ចំ[3] សព្វំ និព្វាបយេ ទរំ ។
អព្វុឡ្ហិ[4] វត មេ សល្លំ សោកំ ហទយនិស្សិតំ
យោ មេ សោកបរេតស្ស បុត្តសោកំ អបានុទិ

១. ២ ឱ. មញ្ញេ ។ ៣ ឱ. ម. ឱសិញ្ចិ ។ ៤ ឱ. ម. អព្វុឡ្ហំ ។

ពួកជនអ្នកមានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើនក្តី ពួកក្សត្រិយ៍ដែលនៅក្នុងរដ្ឋមណ្ឌល មានទ្រព្យនិងស្រូវដ៏ច្រើនក្តី ជនទាំងនោះ ក៏គង់មិនរួចអំពីជរា និងមរណៈឡើយ ។ ក្សត្រិយ៍ក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី វេស្សៈក្តី សូទ្រៈក្តី ចណ្ឌាលក្តី បុក្កុសៈក្តី ជនទាំងនុ៎ះផ្សេងគ្នាដោយជាតិ ជនទាំងនោះឯង ក៏មិនរួចអំពីជរានិងមរណៈ ។ ជនទាំងឡាយណាប្រព្រឹត្តគឺស្វាធ្យាយមន្ត ប្រកបដោយអង្គ ៦ ដែលព្រហ្មបានគិតហើយ ជនទាំងនុ៎ះផ្សេងគ្នាដោយវិជ្ជា ជនទាំងនោះឯង ក៏មិនរួចអំពីមរណៈដែរ ។ម្យ៉ាងទៀត ពួកឥសីណា ជាអ្នករម្ងាប់ ជាអ្នកសង្រួមកាយនិងវាចា មានព្យាយាមដុតកម្តៅកិលេស ពួកឥសីដែលមានព្យាយាម ដុតកម្តៅកិលេសនោះឯង ក៏រមែងលះបង់សរីរៈទៅតាមកាល ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ អ្នកមានខ្លួនចម្រើនហើយ មានកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ មានអាសវៈអស់ហើយ រមែងដាក់ចុះនូវរាងកាយនេះ ព្រោះអស់បុណ្យនិងបាប ។

ប្អូនញ៉ាំងសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងពួងរបស់យើងដែលក្តៅដោយភ្លើងគឺសេចក្តីសោកឲ្យរលត់ ដូចបុគ្គលយកទឹកទៅស្រោចស្រពភ្លើងដែលឆេះផ្ទាំងខ្លាញ់។ សរគឺសេចក្តីសោកដែលអាស្រ័យនៅក្នុងហ្ឫទ័យរបស់យើង អ្នកក៏បានដកចេញហើយ អ្នកបានបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោកព្រោះកូនរបស់យើង ដែលមានសេចក្តីគ្របសង្កត់ហើយ

ស្វាហំ អព្វូឡ្ហសល្លោស្មិ សីតិភូតោស្មិ និព្វុតោ ។
ន សោចាមិ[១] ន រោទាមិ តវ សុត្វាន ភាសិតំ
ឯវំ ករោន្តិ សប្បញ្ញា យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា
និវត្តយន្តិ[២] សោកម្ហា ឃដោ ជេដ្ឋំវ ភាតរំ
យស្ស ឯតាទិសា ហោន្តិ អមច្ចា បរិចារកា
សុភាសិតេន អន្វេន្តិ[៣] ឃដោ ជេដ្ឋំវ ភាតរន្តិ ។

កណ្ហាប្បេតវត្ថុ ឆដ្ឋមំ ។

សត្តមំ ធនបាលប្បេតវត្ថុ

[១៩] នគ្គោ ទុព្វណ្ណរូបោសិ កិសោ ធមនិសន្ថតោ
ឧប្បាសុលិកោ កិសិកោ កោ នុ ត្វំ អសិ មារិសាតិ ។
អហំ ភទន្តេ បេតោម្ហិ ទុគ្គតោ យមលោកិកោ
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតោតិ ។
កឹ នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតោតិ ។

---

១ ឱ. នោ សោចាមិ ។ ២ ឱ. វិនិវត្តយតិ ។ ៣ ឱ. អន្វេសិ ។

យើងនោះមានសរគឺសេចក្តីសោកបានដកចេញ ហើយជាអ្នកត្រជាក់ ហើយមានទុក្ខរំលត់ហើយ ។ យើងលែងសោក លែងយំហើយ ព្រោះបានស្តាប់ភាសិតរបស់អ្នក ជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយបញ្ញា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះធ្វើយ៉ាងនេះ ឃដបណ្ឌិតបាន ញុំាងបងប្អូនឲ្យត្រឡប់ចាកសេចក្តីសោក អាមាត្យទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកបម្រើរបស់ព្រះរាជាអង្គណា ក៏រមែងប្រាកដដូចឈ្មោះដូចជា ឃដបណ្ឌិត បានញុំាងបងប្អូនឲ្យប្រព្រឹត្តទៅតាមសុភាសិត ។

ចប់រឿងកណ្ហប្រេត ទី ៦ ។

រឿងធនបាលប្រេត ទី ៧

[១៩] (ពួកពាណិជសួរថា) អ្នកជាបុគ្គលអាក្រាត មានរូបមានសម្បុរអាក្រក់ ស្គាំងស្គម រវាមដោយសរសៃ មានឆ្អឹងជំនីរគោម ស្គម ម្នាលអ្នកនិទ៌ុក្ខ ចុះអ្នកជាអ្វី ។

(ប្រេតតបថា) បពិត្រអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាប្រេតដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ជាយមលោកសត្វ ព្រោះធ្វើអំពើអាក្រក់ ទើបទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ កាន់បេតលោក ។

ចុះអំពើអាក្រក់ ដែលអ្នកបានធ្វើដោយកាយ វាចា ចិត្ត ដូចម្តេច អ្នកទៅ អំពីមនុស្សលោកនេះ កាន់បេតលោក ព្រោះវិបាកនៃកម្មដូចម្តេច ។

នគរំ អត្ថិ ទសណ្ណានំ(១) ឯរកច្ឆន្តិ វិស្សុតំ
តត្ថ សេដ្ឋី បុរេ អាសឹ ធនបាលោតិ មំ វិទូ ។
អសីតិ សកដវាហានំ ហិរញ្ញស្ស អហោសិ មេ
បហូតំ មេ ជាតរូបំ មុត្តាវេឡុរិយា ពហូ ។
តាវ មហាធនស្សាបិ ន មេ ទាតុំ បិយំ អហុ
បិទហិត្វា ទ្វារំ ភុញ្ជាមិ មា មំ យាចនកាទ្ទសុំ ។
អស្សទ្ធោ មច្ឆរី ចាសឹ កទរិយោ បរិភាសកោ
ទទន្តានំ ករោន្តានំ វារយិស្សំ ពហុជ្ជនំ(២) ។
វិបាកោ នត្ថិ ទានស្ស សំយមស្ស កុតោ ផលំ
បោក្ខរញ្ញោទបានានិ អារាមានិ ច រោបិតេ
បបាយោ ច វិនាសេសឹ ទុគ្គេ សង្កមនានិ ច ។
ស្វាហំ អកតកល្យាណោ កតបាបោ តតោ ចុតោ
ឧប្បន្នោ បេត្តិវិសយំ(៣) ខុប្បិបាសសមប្បិតោ
បញ្ចបណ្ណាសវស្សានិ តតោ កាលកតោ អហំ ។
នាភិជានាមិ ភុត្តំ វា បីតំ វា បន បានិយំ
យោ សំយមោ សោ វិនាសោ យោ វិនាសោ សោ សំយមោ
បេតា ហិ កិរ ជានន្តិ យោ(៤) សំយមោ សោ វិនាសោ ។

១ ម. អត្ថិ បណ្ណានិ ។ ២ ម. ពហូជនេ ។ ៣ ឱ. បេតវិសយំ ។ ៤ ឱ. សោ ។

មាននគរមួយ ឈ្មោះឯរកច្ឆៈ ក្នុងដែនទសន្នៈ ក្នុងជាតិមុន ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋី ក្នុងនគរនោះ គេស្គាល់ខ្ញុំថាធនបាល ។ ខ្ញុំមានទ្រព្យ ៨០ រទេះ មានមាសច្រើន មានកែវមុក្តា និងកែវពិទូរ្យច្រើន ការឲ្យនូវទានមិនជាទីពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំ អ្នកមានទ្រព្យច្រើនដល់ម៉្លោះ ខ្ញុំក៏បិទទ្វារផ្ទះបរិភោគ មិនឲ្យពួកយាចកឃើញខ្ញុំឡើយ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានសទ្ធា កំណាញ់ស្វិតស្វាញ ជេរប្រទេចពួកជនអ្នកឲ្យ អ្នកធ្វើ បានហាមឃាត់នូវជនដ៏ច្រើន ។ ផលនៃទានមិនមាន ផលនៃការសង្រួមនឹងមានមកអំពីណា ខ្ញុំបានទម្លាយស្រះបោក្ខរណីនិងអណ្តូងទឹកផង របស់ដែលគេដាំក្នុងអារាមផង រោងទឹកផង នូវស្ពានក្នុងទីទៅបានដោយលំបាកផង ។ ខ្ញុំនោះមិនបានធ្វើល្អ ធ្វើតែអាក្រក់ ច្យុតអំពីមនុស្សលោកនោះទៅកើតក្នុងកំណើតប្រេត ពេញប្រៀបដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លានអស់ ៥៥ ឆ្នាំ តាំងអំពីខ្ញុំធ្វើមរណកាលអំពីអត្តភាពនោះ ។ ខ្ញុំមិនបានបរិភោគបាយ ឬផឹកទឹកឡើយ សេចក្តីសំចៃ (មិនឲ្យទាន) ណា នោះជាសេចក្តីវិនាស សេចក្តីវិនាសណា នោះជាសេចក្តីសំចៃ បានឮថា ប្រេតទាំងឡាយរមែងដឹងថា សេចក្តីសំចៃណា នោះជាសេចក្តីវិនាស ។

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ធនបាលប្បេតវត្ថុ

អហំ បុរេ សំយមិស្សំ   នាទាសឹ ពហុកោ ជនេ
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ   ទីបំ នាកាសិមត្តនោ(១) ។
ស្វាហំ បច្ឆានុតប្បាមិ   អត្តកម្មផលូបគោ
ឧទ្ធំ ចតូហិ មាសេហិ   កាលកិរិយា ភវិស្សតិ ។
ឯកន្តំ កដុកំ ឃោរំ   និរយំ បបតិស្សហំ
ចតុក្កណ្ណំ ចតុទ្វារំ   វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ
អយោបាការបរិយន្តំ   អយសា បដិកុជ្ជិតំ ។
តស្ស អយោមយា ភូមិ   ជលិតា តេជសា យុត្តា
សមន្តា យោជនសតំ   ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា ។
តត្ថាហំ ទីឃមទ្ធានំ   ទុក្ខំ វេទិស្ស វេទនំ
ផលំ បាបស្ស កម្មស្ស   តស្មា សោចាមហំ ភុសំ ។
តំ វោ វទាមិ ភទ្ទំ វោ   យាវន្តេត្ថ សមាគតា
មាកត្ថ បាបកំ កម្មំ   អាវី វា យទិ វា រហោ ។
សចេ តំ បាបកំ កម្មំ   ករិស្សថ ករោថ វា
ន វោ(២) ទុក្ខា បមុត្តត្ថិ   ឧបច្ចាបិ(៣) បលាយិតំ
មត្តេយ្យា(៤) ហោថ បេត្តេយ្យា   កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកា
សាមញ្ញា ហោថ ព្រហ្មញ្ញា   ឯវំ សគ្គំ គមិស្សថាតិ ។

---

១ ឱ. ម. នាកាសិមត្តនោ ។ ២ ម. តេ ។ ៣ ម. ឧបេច្ចាបិ ។ ៤ ម. មេត្តេយ្យា ។

អំពីជាតិមុន ខ្ញុំបានសំចៃ គឺមិនបានឲ្យទ្រព្យទាំងឡាយដ៏ច្រើន កាលទេយ្យធម៌ទាំងឡាយមាននៅ ខ្ញុំមិនបានធ្វើទីពឹងដល់ខ្លួនឡើយ ។ ខ្ញុំនោះក្តៅក្រហាយក្នុងកាលខាងក្រោយ អន្ទោលទៅតាមផលកម្មរបស់ខ្លួន កាលកិរិយាក៏មានដោយការកន្លងទៅខាងលើ ៤ ខែ ។ ខ្ញុំធ្លាក់ទៅរងទុក្ខក្នុងនរកដ៏ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ជានរកមានជ្រុង ៤ មានទ្វារ ៤ វាស់ដោយចំណែកដែលគេចែកស្មើគ្នា មានរបងដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយដែក ។ ផ្ទៃផែនដីខាងក្រោមនៃមហានរកនោះ សុទ្ធតែដែកមានភ្លើងឆេះរន្ទាលច្រាលឆ្អៅ ផ្សាយទៅបានមួយរយយោជន៍ជុំវិញតាំងនៅសព្វកាល ។ ខ្ញុំបានរងទុក្ខវេទនា អស់កាលយូរអង្វែងក្នុងនរកនោះ ដោយផលនៃបាបកម្ម ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំទើបសោកស្តាយក្រៃពេកណាស់ ។ ខ្ញុំប្រាប់សេចក្តីនោះដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមកកាន់ទីប្រជុំនេះមានប្រមាណប៉ុន្មាន សេចក្តីចម្រើនចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំធ្វើកម្មលាមក ទោះក្នុងទីវាលឬក្នុងទីស្ងាត់ឡើយ ។ បើអ្នកទាំងឡាយ នឹងធ្វើឥឡូវនេះនូវកម្មលាមកនោះ ទោះបីអ្នកទាំងឡាយ ហោះរត់ទៅលើអាកាសក៏មិនផុតអំពីសេចក្តីទុក្ខ អ្នកទាំងឡាយគប្បីប្រតិបត្តិមាតាបិតា កោតក្រែងដល់បុគ្គលជាធំ ក្នុងត្រកូល គប្បីធ្វើការបូជា ដល់សមណព្រាហ្មណ៍ អ្នកទាំងឡាយនឹងទៅឋានសួគ៌ ដោយបុញ្ញកម្មយ៉ាងនេះ ។

ន អន្តលិក្ខេ ន សមុទ្ទមជ្ឈេ
ន បព្វតានំ វិវរំ បវិស្ស
ន វិជ្ជតី សោ ជគតិប្បទេសោ
យត្រដ្ឋិតោ មុញ្ចេយ្យ បាបកម្មាតិ ។

ធនបាលប្បេតវត្ថុ សត្តមំ ។

អដ្ឋមំ ចូឡសេដ្ឋិប្បេតវត្ថុ

[២០] នគ្គោ កិសោ បព្វជិតោសិ ភន្តេ
រត្តឹ កុហឹ គច្ឆសិ កិស្ស ហេតុ
អាចិក្ខ មេ តំ[១] អបិ សក្កុណេមុ
សព្វេន វិត្តំ បដិបាទយេ តុវន្តិ ។
ពារាណសីនគរំ ទូរឃុដ្ឋំ
តត្ថាហំ គហបតិ អឌ្ឍកោ អហុ[២]ទិន្នោ[៣]
អទាតា គធិតមនោ អាមិសស្មឹ
ទុស្សីល្យេន[៤] យមវិសយម្ហិ បត្តោ ។
សោ សូចិកាយ កិលមិតោ តេហិ តេនេវ
ញាតីសុ យាមិ អាមិសកិញ្ចិហេតុ
អទានសីលា ន ច សទ្ទហន្តិ

១ ម. ត្វំ ។ ២ ឱ. អហូតិ នត្ថិ ។ ៣ ឱ. ទីនោ ។ ៤ ឱ. ម.ទុស្សីលេន ។

ហោះទៅក្នុងអាកាស ក៏មិនរួច (អំពីបាបកម្ម) ចូលទៅក្នុងកណ្តាលសមុទ្រ ក៏មិនរួច ចូលទៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ក៏មិនរួច បុគ្គលឋិតនៅ ក្នុងប្រទេសនៃផែនដីណា ហើយរួចចាកបាបកម្មបាន ប្រទេសនៃផែនដីនោះ មិនមានឡើយ ។

ចប់ រឿងធនបាលប្រេត ទី ៧ ។

រឿងចូឡសេដ្ឋិប្រេត ទី ៨

[២០] (*ព្រះបាទអជាតសត្រូវទ្រង់សួរថា*) *បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកជាបព្វជិត*[១] *មានកាយអាក្រាត ស្គាំងស្គម ហេតុអ្វីបានជាលោកទៅកាន់ទីណាតែក្នុងវេលារាត្រី សូមលោកប្រាប់ហេតុនោះដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងអាចចាត់ចែងទ្រព្យទាំងពួង តាមអធ្យាស្រ័យនៃលោក ។*

(*ប្រេតតបថា*) *ក្រុងពារាណសី មានកិត្តិសព្ទល្បីទៅក្នុងទីឆ្ងាយ ខ្ញុំជាគហបតី មានទ្រព្យច្រើន ក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ ជាអ្នកកំណាញ់មិនឲ្យទាន មានចិត្តជាប់នៅក្នុងអាមិសៈ ដល់នូវយមវិស័យ* (*បេតលោក*) *ដោយភាវៈទ្រុស្តសីល ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលលំបាកដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ប្រាកដដូចជាម្ជុលចាក់នៅជានិច្ច ព្រោះអំពើអាក្រក់នោះ ទើបទៅរកញាតិ ជាហេតុនឹងបានអាមិសៈតិចតួច* (*ពួកមនុស្សណា*) *មិនឲ្យទាន មិនជឿថា*

១ បានជាព្រះបាទអជាតសត្រូវ ទ្រង់សួរប្រេតនោះយ៉ាងនេះ ព្រោះទ្រង់ឃើញក្បាលប្រេតនោះត្រងោលដូចអ្នកបួស (អដ្ឋកថា) ។

៤៣

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរិវគ្គស្ស អដ្ឋមំ ចូឡសេដ្ឋិប្បេតវត្ថុ

ទានំ ផលំ ហោតិ បរម្ហិ លោកេ ។
ជីតា ច មយ្ហំ លបតេ អភិក្ខណំ
ទស្សាមិ ទានំ បិតូនំ បិតាមហានំ
ឧបដ្ឋិតំ បរិវិសយន្តិ ព្រាហ្មណា
យាមិហំ អន្ធកាវិន្ទុំ កុត្តុំ ។
តមវោច រាជា តវមនុភវិយាន តម្បិ
ឯយ្យាសិ វិប្បំ អហម្បិ ការិស្ស បូជំ
អាចិក្ខ មេ តំ យទិ អត្ថិ ហេតុ
សទ្ធាយិតំ ហេតុវចោ[1] សុណោម ។
តថាតិ វត្វា អគមាសិ តត្ថ
ភុញ្ជឹសុ ភត្តំ ន បទក្ខិណារហា[2]
បច្ឆា គមី[3] រាជគហំ បុនាបរំ
ចាតុរហោសិ បុរតោ ជនាធិបស្ស ។
ទិស្វាន បេតំ បុនរេវ[4] អាគតំ
រាជា អវោច អហំបិ កឹ ទទាមិ
អាចិក្ខ មេ តំ យទិ អត្ថិ ហេតុ
យេន តុវំ ចិរតរំ បីណិតោ សិយា ។

---

១ ឱ. ហេតុវហោ ។ ២ ឱ. ន បន ទក្ខិណារហា ។ ម. ន ច ទក្ខិណារហា ។ ៣ អដ្ឋកថាយំ បច្ឆាគមីតិ ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. បុនរេវ ។

ផលទានមានក្នុងបរលោក (មនុស្សទាំងនោះតែងទៅកើតជាប្រេតរងទុក្ខធ្ងន់ដូចជាខ្លួនខ្ញុំ) ។ ចំណែកធីតារបស់ខ្ញុំពោលរឿយ ៗ ថា អាត្មាអញនឹងឲ្យទានដល់បិតា ដល់ធីតាក៏បានឲ្យព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយបរិភោគភោជនដែលខ្លួនតាក់តែង ខ្ញុំទៅកាន់អន្ធកវិន្ទនគរ ដើម្បីបរិភោគនូវផលទាននោះ ។ ព្រះបាទអជាតសត្រូវ បានត្រាស់សួរទៅប្រេតនោះថា អ្នកបានទទួលផលទាន (ដែលធីតារបស់អ្នកបានតាក់តែងឲ្យហើយ) នោះ គប្បីត្រឡប់វិលវិញឆាប់ យើងនឹងធ្វើការបូជា (ដល់អ្នក) បើមានហេតុ អ្នកចូរប្រាប់ហេតុនោះ ដល់យើង យើងនឹងស្ដាប់ពាក្យប្រកបដោយហេតុដែលគួរជឿ ។

ប្រេតនោះពោលដូច្នោះហើយ បានទៅកាន់អន្ធកវិន្ទនគរនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍បរិភោគភត្ត តែជាអ្នកមិនគួរដល់បទក្ខិណា (ព្រោះជាព្រាហ្មណ៍ទ្រុស្តសីល) ខាងក្រោយមក ប្រេតនោះក៏ទៅនគររាជគ្រឹះវិញ ក៏ប្រាកដចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះបាទអជាតសត្រូវជាធំជាងជន ។

ព្រះរាជាបានទតឃើញប្រេតមកហើយ ត្រាស់សួរថា យើងនឹងឲ្យនូវអ្វី អ្នកជាបុគ្គលឆ្អែតអស់កាលយូរ ដោយហេតុណា បើហេតុនោះមាន អ្នកចូរប្រាប់ដល់យើង ។

ពុទ្ធញ្ច សង្ឃំ បរិវិសិយាន រាជ
អន្នេន បានេនបិ ចីវរេន
តំ ទក្ខិណំ អាទិស មេ ហិតាយ
ឯវំ អហំ ចិរតរំ បីណិតោ សិយា ។
តតោ ច រាជា និបតិត្វា[១] តាវទេវ
ទានំ សហត្ថា អតុលញ្ច ទត្វា[២]
សង្ឃេ ច អារោចយិ បកតឹ[៣] តថាគតស្ស
[៤] បេតស្ស ទក្ខិណំ អាទិសិត្ថ ។
សោ បូជិតោ អតិវិយ[៥] សោភមានោ
បាតុរហោសិ បុរតោ ជនាធិបស្ស
យក្ខោហមស្មិ បរមិទ្ធិបត្តោ
ន មយ្ហំ ឥទ្ធិសមសទិសា មនុស្សា ។
បស្សានុភាវំ អបរិមតំ មមយិទំ
តយានុទិដ្ឋំ អតុលំ ទត្វា សង្ឃេ
សំតប្បិតោ សតតំ សទា ពហូហិ
យាមិ អហំ សុខិតោ មនុស្សទេវាតិ ។

ចូឡសេដ្ឋិបេតវត្ថុ អដ្ឋមំ ។

---

១ ម. បរិវិសយិត្វា ។ ២ ឱ. ទទិត្វា ។ ៣ ម. សំឃេ អារោចេសិ បកតំ ។
៤ ម. ឥធ ឋានេ តស្ស ចាតិ អត្ថិ ។ ៥ ម. អតិវិវ ។

បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គអង្គាសព្រះពុទ្ធផង ព្រះសង្ឃផង ដោយបាយ ទឹក និងចីវរ ហើយសូមឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទាននោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំគប្បីជាបុគ្គលឆ្អែតឆ្អន់អស់កាលយូរ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

ក្នុងកាលនោះ ព្រះរាជាស្ដេចចុះចាកប្រាសាទនោះ ហើយថ្វាយនូវទាន មានឱជារសរកប្រមាណមិនបាន ដោយព្រះហស្ដព្រះអង្គឯង ដល់ព្រះសង្ឃ ហើយក្រាបទូលអំពីទានដែលបានធ្វើចំពោះព្រះតថាគត ហើយឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ប្រេត ។

ប្រេតនោះ ដែលព្រះរាជាបូជាហើយ ក៏រុងរឿងក្រៃពេក ប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះរាជាជាធំជាងជន ពោលថា ខ្ញុំព្រះអង្គជាយក្ស សម្រេចនូវឫទ្ធិដ៏ឧត្ដម រកមនុស្សមានឫទ្ធិប្រាកដស្មើនឹងខ្ញុំគ្មាន ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទតមើល នូវអានុភាពរបស់ខ្ញុំ រកប្រមាណមិនបាននេះ ទានដ៏ឧត្ដមដែលព្រះអង្គឧទ្ទិសហើយ ចំពោះសង្ឃ បពិត្រមនុស្សទេព ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយវត្ថុទាំងឡាយច្រើនរឿយ ៗ សព្វកាល ក៏បាននូវសេចក្ដីសុខ ឥឡូវសូមលាទៅ ។

ចប់ រឿងចូឡសេដ្ឋិប្រេត ទី ៨ ។

នវមំ អង្កុរបេតវត្ថុ

[២១] យស្ស អត្ថាយ គច្ឆាម កម្ពោជំ ធនហារកា
អយំ កាមទទោ យក្ខោ ឥមំ យក្ខំ និយាមសេ
ឥមំ យក្ខំ គហេត្វាន សាធុកេន បសយ្ហ វា
យានំ អារោបយិត្វាន ខិប្បំ គច្ឆាម ទ្វារកន្តិ ។
យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា
ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោតិ ។
យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា
ខន្ធម្បិ តស្ស ឆិន្ទេយ្យ អត្ថោ ចេ តាទិសោ សិយាតិ ។
យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា
ន តស្ស បត្តំ ភិន្ទេយ្យ(១) មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោតិ ។
យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា
សមូលំបិ តំ អព្ពុយ្ហ(២) អត្ថោ បេ(៣)តាទិសោ សិយាតិ ។
យស្សេករត្តឹ ហិ ឃរេ វសេយ្យ
យត្ថន្នបានំ(៤) បុរិសោ លភេថ
ន តស្ស បាបំ មនសាបិ ចេតយេ(៥)
កតញ្ញុតា សប្បុរិសេហិ វណ្ណិតា ។

---

១ ម. ហឹសេយ្យ ។ ២ ម. អព្ពុហេ ។ ៣ ម. ចេ ។ ៤ ម. យស្សន្នបានំ ។ ម. ចិន្តយេ ។

រឿងអង្កុរប្រេត ទី ៩

[២១] (ព្រាហ្មណ៍និយាយថា) យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកស្វែងរកទ្រព្យ ទៅកាន់ដែនកម្ពុជៈ ព្រោះហេតុនៃទ្រព្យណា យក្សនេះជាអ្នកឲ្យទ្រព្យនោះតាមប្រាថ្នា យើងនឹងនាំយកយក្សនេះទៅ ឬថាយើងចាប់យកយក្សនេះ ទាំងអំណាចឲ្យបានដោយងាយ លើកឡើងកាន់យាន ហើយទៅកាន់ទ្វារកនគរ ដោយឆាប់រហ័ស ។

(អង្កុរៈតបថា) បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណាមិនគួរកាច់មែកឈើនោះឡើយ ព្រោះអ្នកប្រទូស្តមិត្តជាបុគ្គលលាមក ។

បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណា គប្បីកាត់ឈើនោះបានខ្លះ បើមានប្រយោជន៍ប្រាកដដោយការកាត់នោះ ។

បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណាមិនគប្បីក្តិចស្លឹកឈើនោះឡើយ ព្រោះអ្នកប្រទូស្តមិត្ត ជាបុគ្គលលាមក ។

បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណាគប្បីដកឈើនោះព្រមទាំងឫសបានខ្លះ បើមានប្រយោជន៍ប្រាកដ ដោយការដកនោះ ។

បុរសគប្បីនៅក្នុងផ្ទះ នៃបុគ្គលណា សូម្បីអស់មួយរាត្រី បុរសគប្បីបានបាយទឹកក្នុងសម្នាក់ នៃបុគ្គលណា មិនគប្បីគិតនូវអំពើអាក្រក់ ដល់បុគ្គលនោះ សូម្បីដោយចិត្តឡើយ ពួកសប្បុរស តែងសរសើរនូវភាពនៃបុគ្គលកតញ្ញូ ។

យស្សេករត្តឹបិ ឃរេ វសេយ្យ
អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋិតោ សិយា
ន តស្ស បាបំ មនសាបិ ចេតយេ[1]
អទុព្ភបាណី ទហតេ មិត្តទុព្ភឹ ។
យេ បុព្វេ កតកល្យាណោ បច្ឆា បាបេន ហឹសតិ
អល្លបាណិហតោ[2] បោសោ ន សោ ភទ្រានិ បស្សតីតិ ។
យោ អប្បទុដ្ឋស្ស នរស្ស ទុស្សតិ
សុទ្ធស្ស បោសស្ស អនង្គណស្ស
តមេវ ពាលំ បច្ចេតិ បាបំ
សុខុមោ រជោ បតិវាតំវ ខិត្តោតិ ។
នាហំ ទេវេន វា មនុស្សេន វា
ឥស្សរិយេន វាហំ សុប្បសយ្ហោ[3]
យក្ខោហមស្មិ បរមិទ្ធិបត្តោ
ទូរង្គមោ វណ្ណពលូបបន្នោតិ ។
បាណិ តេ សព្វសោ វណ្ណោ បញ្ចធារោ មធុស្សវោ
នានារសា បគ្ឃរន្តិ មញ្ញេហន្តំ បុរិន្ទទំ ។

---

១ ម. ចិន្តយេ ។ ២ ម. អទុព្ភិបាណិហតោ ។ ៣ ម. អប្បសយ្ហោ ។

បុរសគប្បីនៅក្នុងផ្ទះនៃបុគ្គលណា សូម្បីអស់មួយរាត្រី ដែល
គេទំនុកបម្រុងដោយបាយនិងទឹកមិនគប្បីគិតអំពើអាក្រក់ដល់
បុគ្គលនោះ សូម្បីដោយចិត្តឡើយ បុគ្គលមានដៃមិនប្រទូស្ត
តែងដុតកម្តៅនូវបុគ្គលដែលប្រទូស្តមិត្ត ។

សត្វណាបៀតបៀន នូវបុគ្គលដែលធ្វើឧបការៈមុន ដោយអំពើ
អាក្រក់ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ សត្វនោះជាអ្នកបៀតបៀន នូវ
បុគ្គលជាអ្នកមានបាតដៃទទឹក[១] រមែងមិនឃើញនូវសេចក្តីចម្រើនទេ។

បុគ្គលណា ប្រទូស្តដល់នរជន ដែលមិនបានប្រទូស្ត ជាបុគ្គល
ស្អាត មិនមានទីទួលគឺកិលេស បាបរមែងត្រឡប់ទៅរកបុគ្គល
ពាលនោះវិញ ដូចជាធូលីដ៏ល្អិត ដែលបុគ្គលបាចទៅកាន់ទី
ច្រាសខ្យល់ ។ ខ្ញុំទោះបីទេវតាក្តី មនុស្សក្តី កម្ចាត់កម្ចាយដោយ
ឥស្សរិយយសមិនបានឡើយ ខ្លួនខ្ញុំជាយក្សសម្រេចនូវឫទ្ធិដ៏
ឧត្តម ក្នុងទីឆ្ងាយបាន ប្រកបដោយរូបសម្បត្តិនិងកម្លាំង ។

ដៃទាំងអស់របស់អ្នក មានសម្បុរដូចជាមាស ទ្រទ្រង់នូវវត្ថុជាទី
ប្រាថ្នាដោយអង្គុលីទាំង ៥ បញ្ចេញនូវរសផ្អែម រសទាំងឡាយ
ផ្សេង ៗ រមែងហូរចេញ ខ្ញុំសម្គាល់ថាជាសក្កទេវរាជ ឈ្មោះបុរិន្ទទៈ។

---

១ មានបាតដៃទទឹក សំដៅយកអ្នកធ្វើឧបការៈ ។

៤៧

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស នវមំ អង្កុរប្បេតវត្ថុ

នម្ហិ ទេវោ ន គន្ធព្វោ នបិ[១] សក្កោ បុរិន្ទទោ
បេតំ អង្កុរ ជានាហិ រោរុវម្ហា[២] ឥធាគតំ ។
កឹសីលោ កឹសមាចារោ រោរុវម្ហិ[៣] បុរេ តុវំ
កេន តេ ព្រហ្មចរិយេន បុញ្ញំ បាណិម្ហិ ឥជ្ឈតិ ។
តន្តវាយោ បុរេ អាសឹ រោរុវស្មឹ[៤] តទា អហំ
សុកិច្ឆវុត្តិ កបណោ ន មេ វិជ្ជតិ ទាតវេ ។
និវេសនញ្ច[៥] មេ អាសិ អសយ្ហស្ស ឧបន្តិកេ
សទ្ធស្ស ទានបតិនោ កតបុញ្ញស្ស លជ្ជិនោ ។
តត្ថ យាចនកា យន្តិ នានាគោត្តា វណិព្វកា
តេ ច មំ តត្ថ បុច្ឆន្តិ អសយ្ហស្ស និវេសនំ ។
កត្ថ គច្ឆាម[៦] ភទ្ទំ វោ កត្ថ ទានំ បទីយតិ
តេសាហំ[៧] បុដ្ឋោ អក្ខាមិ[៨] អសយ្ហស្ស និវេសនំ ។

---

១ ម. នម្ហិ ។ ២ ឱ. ភេរុវម្ហា ។ ៣-៤ ឱ. ភេរុវស្មឹ ។ ម. រោរុវស្មឹ ។ ៥ ឱ.អាវេសនញ្ច ។
៦ ឱ. គច្ឆាមិ ។ ៧ ឱ. តេនាហំ ។ ៨ ឱ. វក្ខាមិ ។

បេតវត្ថុ ឧព្វរីវគ្គ ទី ២ រឿងអង្កុរប្រេត ទី ៩

ខ្ញុំមិនមែនជាទេវតា មិនមែនជាគន្ធព្វ មិនមែនជាព្រះឥន្ទ្រឈ្មោះបុរិន្ទទៈទេ ម្នាលអង្កុរៈ អ្នកចូរដឹងនូវខ្លួនខ្ញុំថាជាប្រេត[១] ច្យុតអំពីរោរុវនគរ (មកកើត) ក្នុងទីនេះទេតើ ។

អំពីជាតិមុន កាលអ្នកនៅក្នុងរោរុវនគរ មានសីលដូចម្ដេច មានសមាចារដូចម្ដេច ផលបុណ្យសម្រេចក្នុងដៃរបស់អ្នក ដោយការប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ដូចម្ដេច ។

អំពីជាតិមុនកាលនោះខ្លួនខ្ញុំជាអ្នកតម្បាញ នៅក្នុងរោរុវនគរ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតដោយលំបាក ជាមនុស្សកំព្រា វត្ថុដែលគួរឲ្យទានមិនមានដល់ខ្ញុំទេ តែទីលំនៅរបស់ខ្ញុំនៅជិត(ផ្ទះ) នៃអសយ្ហ-មហាសេដ្ឋី ដែលជាអ្នកប្រកបដោយសទ្ធា ជាម្ចាស់នៃទានបានធ្វើបុណ្យ ជាអ្នកខ្មាសបាប ។ ពួកយាចក និងពួកវណិព្វកៈមានគោត្រផ្សេង ៗ គ្នា តែងទៅក្នុងទីនោះ ជនទាំងនោះ តែងសួររកទីលំនៅនៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី នឹងខ្ញុំ ក្នុងទីនោះ ។ សេចក្ដីចម្រើនចូរមានដល់អ្នកចុះ ពួកយើងទៅក្នុងទីណា អសយ្ហមហាសេដ្ឋីតែងឲ្យទានក្នុងទីណា ខ្ញុំកាលដែលជនទាំងនោះសួរហើយ បានប្រាប់នូវលំនៅ នៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី ដល់ជនទាំងនោះ ។

១ សំដៅយកទេវបុត្តនោះ ។

បគ្គយ្ហ ទក្ខិណំ ពាហុំ ឯត្ថ គច្ឆថ ភទ្ទំ វោ
ឯត្ថ ទានំ បទីយតិ [១]តេន បាណិ កាមទទោ
តេន បាណិ មធុស្សវោ តេន មេ ព្រហ្មចរិយេន
បុញ្ញំ បាណិម្ហិ ឥជ្ឈតិ ។

ន កិរ ត្វំ អទា ទានំ សកបាណីហិ កស្សចិ
បរស្ស ទានំ អនុមោទមានោ បាណឹ បគ្គយ្ហ បាវទិ ។
តេន បាណិ កាមទោ តេន បាណិ មធុស្សវោ
តេន មេ ព្រហ្មចរិយេន បុញ្ញំ បាណិម្ហិ ឥជ្ឈតិ ។

យោ សោ ទានមទា ភន្តេ បសន្នោ សកបាណីហិ
សោ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ កិន្នុ សោ ទិសតំ គតោ ។

នាហំ ជានាមិ អសយ្ហសាហិនោ
អង្គីរសស្ស គតឹ អាគតឹ វា
សុតំ ច មេ វេស្សវណស្ស សន្តិកេ
សក្កស្ស សហព្យតំ គតោ អសយ្ហោ ។

---

១ ម. ឯត្ថ បានេ អសយ្ហស្ស និវេសនេតិ អត្ថិ ។

ខ្ញុំបានលើកដើមដៃខាងស្តាំ (បង្ហាញលំនៅនៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី ដល់ជនទាំងនោះ) ថា សេចក្តីចម្រើន ចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយចុះ អ្នកទាំងឡាយចូរនាំគ្នាទៅក្នុងទីនុ៎ះចុះ អសយ្ហមហាសេដ្ឋី តែងឲ្យទានក្នុងទីនុ៎ះ ដៃរបស់ខ្ញុំ អាចឲ្យសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាបានដោយហេតុនោះ ដៃរបស់ខ្ញុំទើបបញ្ចេញនូវរសផ្អែមបាន ដោយហេតុនោះ បុណ្យក៏សម្រេចក្នុងដៃរបស់ខ្ញុំ ដោយការប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរនោះ ។

បានឮ ថា អ្នកមិនដែលឲ្យទាន ដល់ជនណាមួយ ដោយដៃទាំងឡាយរបស់ខ្លួនទេ គ្រាន់តែអនុមោទនាទាន របស់បុគ្គលដទៃ ហើយលើកដៃចង្អុលប្រាប់ផ្លូវប៉ុណ្ណោះ ។

ដៃរបស់ខ្ញុំ អាចឲ្យសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយហេតុនោះ ដៃរបស់ខ្ញុំទើបបញ្ចេញនូវរសផ្អែមបាន ដោយហេតុនោះ បុណ្យក៏សម្រេចក្នុងដៃរបស់ខ្ញុំ ដោយការប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរនោះ ។

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន អសយ្ហមហាសេដ្ឋីនោះ ជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា ហើយបានឲ្យនូវទាន ដោយដៃខ្លួនឯង លុះសេដ្ឋីនោះលះបង់នូវអត្តភាពជាមនុស្ស ហើយទៅទិសណា ។

ខ្ញុំក៏មិនដឹង នូវដំណើរទៅ ឬមក នៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី
ជាអ្នកអត់ធន់ ដែលមានរស្មីផ្សាយចេញអំពីកាយឡើយ
តែខ្ញុំឮថា អសយ្ហមហាសេដ្ឋី ទៅកើតជាមួយនឹងព្រះឥន្ទ្រ
ក្នុងសម្នាក់នៃស្តេចវេស្សវ័ណ ។

៤៩

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស នវមំ អង្កុរបេតវត្ថុ

អលមេវ កាតុំ កល្យាណំ ទានំ ទាតុំ យថារហំ
បាណឹ កាមទទំ ទិស្វា កោ បុញ្ញំ ន ការិស្សតិ ។
សោ ហិ នូន ឥតោ គន្ត្វា អនុប្បត្វាន ទ្វារកំ
ទានំ តំ បដ្ឋាបយិស្សាមិ យំ មមស្ស សុខាវហំ ។
ទស្សាមិ អន្នបានញ្ច វត្ថសេនាសនានិ ច
បបញ្ច ឧទបានញ្ច ទុគ្គេ សង្កមនានិ ចាតិ ។
កេន តេ អង្គុលី កុណ្ឋា[១] មុខញ្ច កុណ្ឋលីកតំ[២]
អក្ខីនិ ច បគ្ឃរន្តិ កឹ បាបំ បកតំ តយាតិ ។
អង្គីរសស្ស គហបតិនោ សទ្ធស្ស ឃរមេសិនោ
តស្សាហំ ទានវិស្សគ្គេ ទានេ អធិគតោ អហុ[៣] ។
តត្ថ យាចនកេ ទិស្វា អាគតេ ភោជនត្ថិកេ
ឯកមន្តំ អបក្កម្ម អកាសឹ កុណ្ឋលីមុខំ ។
តេន មេ អង្គុលីកុណ្ឋា មុខញ្ច កុណ្ឋលីកតំ
អក្ខីនិ ច បគ្ឃរន្តិ តំ បាបំ បកតំ មយាតិ ។
ធម្មេន តេ កាបុរិស មុខញ្ច កុណ្ឋលី កតំ
អក្ខីនិ ច បគ្ឃរន្តិ យំ ត្វំ បរស្ស ទានស្ស
អកាសិ កុណ្ឋលីមុខន្តិ ។

១ ម. កុណា ។ ២ ម. កុណលីកតំ ។ ៣ ម- ទានំ អធិគតោ អហុំ ។

បេតវត្ថុ ឧព្វរីវគ្គ ទី ២ រឿងអង្កុរប្រេត ទី ៩

បុគ្គលគួរធ្វើកុសល គួរឲ្យទានតាមសមគួរ បុគ្គលណាឃើញដៃដែលឲ្យតាមចំណង់ហើយ នឹងមិនធ្វើបុណ្យកើត ។ ខ្ញុំទៅអំពីទីនេះដល់ទៅទ្វារកនគរ នឹងតម្កល់ទុកនូវទាន ជាទីនាំមកនូវសេចក្ដីសុខដល់ខ្ញុំដោយពិត ។ ខ្ញុំនឹងឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ គ្រឿងសេនាសនៈ អណ្ដូងទឹក ពាងទឹកសម្រាប់ផឹក និងស្ពានក្នុងផ្លូវដែលលំបាកទៅ ។

ម្រាមដៃម្រាមជើងរបស់អ្នកក្ងែងកួង មុខរបស់អ្នកក្រញេវក្រញូវ ភ្នែករបស់អ្នក ចេះតែហូរចេញនូវទឹកភ្នែក ព្រោះហេតុអ្វី បាបកម្មដូចម្ដេច ដែលអ្នកបានធ្វើហើយ ។

កាលអសយ្ហគហបតី ដែលមានរស្មីចេញអំពីកាយ មានសទ្ធាគ្រប់គ្រងផ្ទះ ខ្ញុំជាអ្នកចាត់ចែកនូវទានទាំងឡាយ ក្នុងរោងទានរបស់គហបតីនោះ ។ ខ្ញុំបានឃើញពួកស្មូមដែលត្រូវការភោជន មកក្នុងទីនោះ ចៀសចេញទៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយបានធ្វើមុខក្រញេវក្រញូវ ។ ព្រោះហេតុនោះបានជា ម្រាមដៃម្រាមជើងរបស់ខ្ញុំក្ងែងកួង មុខរបស់ខ្ញុំក្រញេវក្រញូវ ភ្នែកទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ចេះតែហូរចេញនូវទឹកភ្នែក មានក្លិនស្អុយ បាបកម្មនោះ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ម្នាលបុរសលាមក មុខរបស់អ្នកក្រញេវក្រញូវផង ភ្នែករបស់អ្នកចេះតែហូរចេញនូវ (ទឹកភ្នែកមានក្លិនស្អុយ) ផង (សមគួរ) តាមហេតុព្រោះអ្នកបានធ្វើមុខក្រញេវក្រញូវចំពោះទានបុគ្គលដទៃ ។

៤០

កថំ ហិ ទានំ ទទមានោ | ការេយ្យ បរបត្តិយំ
អន្នបានំ ខាទនីយំ | វត្ថសេនាសនានិ ចាតិ ។
សោ ហិ នូន ឥតោ គន្ត្វា | អនុប្បត្វាន ទ្វារកំ
ទានំ តំ បដ្ឋាបយិស្សាមិ | យំ មមស្ស សុខាវហំ ។
ទស្សាមន្នញ្ច បានញ្ច | វត្ថសេនាសនានិ ច
បបញ្ច ឧទបានញ្ច | ទុគ្គេ សង្កមនានិ ចាតិ ។
តតោ ហិ សោ និវត្តិត្វា | អនុប្បត្វាន ទ្វារកំ
ទានំ បដ្ឋយិ អង្កុរោ[១] | យន្តំ អស្ស សុខាវហំ ។
អទា អន្នញ្ច បានញ្ច | វត្ថសេនាសនានិ ច
បបញ្ច ឧទបានញ្ច | វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
កោ ឆាតោ កោ ច តសិតោ | កោ វត្ថំ បរិទហិស្សតិ[២]
កស្ស សន្តានិ យោគ្គានិ | ឥតោ យោជេន្តុ វាហនំ ។
កោ ឆត្តិច្ឆតិ គន្ធញ្ច | កោ មាលំ កោ ឧបាហនំ
ឥតិ សុ តត្ថ[៣] ឃោសេន្តិ | កប្បកា សូទមាគធា[៤]
សទា សាយញ្ច បាតោ ច | អង្កុរស្ស និវេសនេតិ ។
សុខំ សុបតិ អង្កុរោ | ឥតិ ជានាតិ មំ ជនោ
ទុក្ខំ សុបាមិ សិន្ធុក | យំ ន បស្សាមិ យាកោ ។

---
១ ម. បដ្ឋបយង្កុរោ ។ ២ ឱ. បរិវស្សតិ ។ ម. បរិធស្សតិ ។ ៣ ម. សុត្តញ្ច ។ ៤ ម. សុទាបាដវា ។

បុរសកាលឲ្យទាន បាយ ទឹក ខាទនីយៈ សំពត់ និងសេនាសនៈ តើគប្បីធ្វើ (ទាននោះ) ឲ្យសម្រេចដល់បុគ្គលដទៃ ដូចម្តេច ។

ខ្ញុំទៅអំពីទីនេះដល់ទៅទ្វារកនគរហើយ នឹងតម្កល់នូវទាន ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់ខ្ញុំដោយពិត ។ ខ្ញុំនឹងឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ គ្រឿងសេនាសនៈអណ្តូងទឹក ទឹកសម្រាប់ផឹក នឹងសង់ស្ពានក្នុងផ្លូវលំបាកទៅ ។

មែនពិត លុះអង្កុរៈនោះ ត្រឡប់អំពីទីនោះមកដល់ទ្វារកនគរ ហើយ ក៏បានតម្កល់នូវទាននោះ ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។ បានឲ្យបាយ ទឹក សំពត់ គ្រឿងសេនាសនៈ អណ្តូងទឹក និងពាងទឹក សម្រាប់ផឹក ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ អ្នកណាឃ្លាន អ្នកណាស្រេក អ្នកណានឹងស្លៀកដណ្តប់សំពត់ អ្នកណាលំបាកដោយយាន ចូរទឹម ពាហនៈ បរអំពីទីនេះទៅចុះ ។ អ្នកណាចង់បានឆ័ត្រ ចង់បានគ្រឿង ក្រអូប ចង់បានកម្រងផ្កា ចង់បានស្បែកជើង ចូរយកទៅចុះ ពួក ជាងកាត់សក់ ពួកអ្នកធ្វើបាយ និងពួកអ្នកក្រងផ្កា តែងស្រែក ឃោសនាក្នុងលំនៅនៃអង្កុរៈ ទាំងពេលព្រឹក ទាំងពេលល្ងាច សព្វ ៗ កាល ក្នុងទីនោះដូច្នេះ ។

ជនតែងដឹងនូវខ្ញុំថា អង្កុរៈដេកជាសុខ ម្នាលសិន្ធុកមាណព តែខ្ញុំ ដេកជាទុក្ខ ព្រោះមិនឃើញ ពួកយាចក ។

៤១

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរិវគ្គស្ស អង្កុរប្បេតវត្ថុ

សុខំ សុបតិ អង្កុរោ ឥតិ ជានាតិ មំ ជនោ
ទុក្ខំ សិន្ធុក[1] សុបាមិ អប្បកេ សុ វណិព្វកេ ។
សក្កោ ចេ តេ វរំ ទជ្ជា តាវត្តឹសានមិស្សរោ
កិស្ស សព្វស្ស លោកស្ស វរមានោ វរំ វរេ ។
សក្កោ ចេ មេ វរំ ទជ្ជា តាវត្តឹសានមិស្សរោ
កាលុដ្ឋិតស្ស មេ សតោ សុរិយុគ្គមនំ[2] បតិ
ទិព្វា ភក្ខា បាតុភវេយ្យុំ សីលវន្តោ ច យាចកា
ទទតោ មេ ន ខីយេថ ទត្វា នានុតប្បេយ្យាហំ
ទទំ ចិត្តំ បសាទេយ្យ ឯវំ សក្ក វរំ វរេ ។
ន សព្វវិត្តានិ បរេ បវេច្ឆេ
ទទេយ្យ ទានញ្ច ធនញ្ច រក្ខេ
តស្មា ហិ ទានា ធនមេវ សេយ្យោ
អតិប្បទានេន កុលា ន ហោន្តិ ។
អទានមតិទានញ្ច ន បសំសន្តិ បណ្ឌិតា
តស្មា ហិ ទានា ធនមេវ សេយ្យោ
សមេន វត្តេយ្យ ស ធីរធម្មោតិ ។

១ ម. សិទ្ធក ។ ២ ឱ. សុរិយស្សុគ្គមនំ ។

ជនតែងដឹងនូវខ្ញុំថាអង្កុរៈតែងដេកលក់ជាសុខ ម្នាលសិន្ទុកមាណព តែខ្ញុំដេកជាទុក្ខ ព្រោះឃើញនូវពួកវណិព្វកជនតិច ។ ប្រសិនបើព្រះឥន្ទ្រជាធំជាងទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស គប្បីឲ្យពរដល់អ្នក តើអ្នកគប្បីប្រាថ្នានូវពរ ដល់លោកទាំងពួងដូចម្តេច ។

បើព្រះឥន្ទ្រជាធំជាងទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស គប្បីឲ្យនូវពរដល់ខ្ញុំ កាលខ្ញុំក្រោកឡើងអំពីព្រឹក ក្នុងវេលាជាទីរះឡើងនៃព្រះអាទិត្យ ភិក្ខាទាំងឡាយដ៏ជាទិព្វ គប្បីកើតប្រាកដ ពួកអ្នកមានសីលនិងយាចក គប្បីមានប្រាកដ កាលខ្ញុំឲ្យនូវទាន កុំគប្បីអស់ទៅឡើយ លុះខ្ញុំឲ្យរួចហើយ កុំគប្បីក្តៅក្រហាយ កាលខ្ញុំកំពុងឲ្យ គប្បីញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា បពិត្រសក្កៈ ខ្ញុំចង់បាននូវពរយ៉ាងនេះ ។

បុគ្គលកុំគប្បីឲ្យនូវទ្រព្យគាប់ចិត្តទាំងអស់ ដល់បុគ្គលដទៃឡើយ បុគ្គលគប្បីឲ្យនូវទានផង គប្បីរក្សានូវទ្រព្យផង ព្រោះថា ទ្រព្យនោះឯងប្រសើរជាងទាន ត្រកូលទាំងឡាយមិនចម្រើន ព្រោះឲ្យទានខ្លាំងពេកទេ ។ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ រមែងមិនសរសើរ នូវការមិនឲ្យទានផង នូវការឲ្យទានច្រើនពេកផង ព្រោះថា ទ្រព្យនោះឯងប្រសើរជាងទាន បុគ្គលគួរប្រព្រឹត្តឲ្យស្មើ នោះជាធម៌របស់អ្នកប្រាជ្ញ ។

អហោ វតារេ អហមេវ ទជ្ជំ
សង្ឃោ ហិ មំ សប្បុរិសា ភជេយ្យុំ
មេយោវ និដ្ឋានិ ហិ បូរយន្តោ
សន្តប្បយេ សព្វវណិព្វកានំ ។

យស្ស យាចនកេ ទិស្វា មុខវណ្ណោ បសីទតិ
ទត្វា អត្តនោ ហោតិ តំ ឃរំ វសតោ សុខំ
យស្ស យាចនកេ ទិស្វា មុខវណ្ណោ បសីទតិ
ទត្វា អត្តមនោ ហោតិ ឯសា យញ្ញស្ស[១]សម្បទា ។
បុព្វេវ ទានា សុមនោ ទទំ ចិត្តំ បសាទយេ
ទត្វា អត្តមនោ ហោតិ ឯសា យញ្ញស្ស សម្បទា ។
សដ្ឋិវាហសហស្សានិ អង្កុរស្ស និវេសនេ
ភោជនំ ទីយតេ និច្ចំ បុញ្ញបេក្ខស្ស ជន្តុនោ ។
តិសហស្សានិ សូទានិ[២] អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា
អង្កុរំ ឧបជីវន្តិ ទានេ យញ្ញស្ស វាវដា ។
សដ្ឋិបុរិសសហស្សានិ អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា
អង្កុរស្ស មហាទានេ កដ្ឋំ ផាលេន្តិ មាណវា ។

១ ឱ. បុញ្ញស្ស ។ ២ ឱ. ជានាគិសហស្សា សូទា ។

ឱហ្ន៎ អាត្មាអញគប្បីឲ្យនូវទាន ព្រោះថា សប្បុរសទាំងឡាយអ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ហើយ គប្បីគប់រកនូវអាត្មាអញ អាត្មាអញ ញុំាំងពួកវណិពក:ទាំងពួង ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដូចមហាមេឃញុំាំងទីទាបឲ្យពេញដូច្នោះ ។

សម្បុរមុខរបស់បុគ្គលណាជ្រះថ្លា ព្រោះឃើញនូវយាចកទាំង-ឡាយ បុគ្គលនោះលុះឲ្យហើយ រមែងមានចិត្តត្រេកអរ នោះជាសុខរបស់បុគ្គលអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។ សម្បុរមុខរបស់បុគ្គលណា ជ្រះថ្លា ព្រោះឃើញនូវយាចកទាំងឡាយ បុគ្គលនោះលុះឲ្យរួចហើយ រមែងមានចិត្តត្រេកអរ នេះជាការបរិបូរនៃយ័ញ្ញ ។ បុគ្គលមុននឹងឲ្យទាន ក៏មានចិត្តស្អាត កំពុងឲ្យ ក៏ញុំាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា លុះឲ្យរួចហើយមានចិត្តត្រេកអរ នេះជាការបរិបូរនៃយ័ញ្ញ ។ បុគ្គលតែងឲ្យភោជនជានិច្ចដល់ជន អ្នកប្រាថ្នាបុណ្យ ក្នុងលំនៅនៃអង្កុរៈ អស់ ៦ ហ្មឺនដឹក ។ ពួកអ្នកធ្វើបាយចំនួនបីពាន់ (៣០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវកណ្ឌលដ៏វិចិត្រដោយកែវមណី ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយនូវបុណ្យក្នុងការឲ្យទាន តែងអាស្រ័យ ចិញ្ចឹមជីវិតនឹងអង្កុរៈ ។ ពួកបុរសចំនួនប្រាំមួយហ្មឺន (៦០.០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវកណ្ឌលដ៏វិចិត្រដោយកែវមណី ជាមាណពតែងពុះឧសក្នុងមហាទាននៃអង្កុរៈ ។

៤៣

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស នវមំ អង្កុរបេតវត្ថុ

សោឡសិត្ថិសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា
អង្កុរស្ស មហាទានេ វិធា បិណ្ឌេន្តិ នារិយោ
សោឡសិត្ថិសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា
អង្កុរស្ស មហាទានេ ទព្វិគ្គាហា ឧបដ្ឋិតា ។
ពហុំ ពហូនំ បាទាសិ ចិរំ បាទាសិ ខត្តិយេ[1]
សក្កច្ចញ្ច សហត្ថា ច ចិត្តីកត្វា បុនប្បុនំ ។
ពហុមាសេ ច បក្ខេ ច ឧតុសំវច្ឆរានិ ច
មហាទានំ បវត្តេសិ អង្កុរោ ទីឃមន្តរំ[2] ។
ឯវំ ទត្វា យជិត្វា ច អង្កុរោ ទីឃមន្តរំ
សោ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសូបគោ អហូតិ ។
កដច្ឆុភិក្ខំ ទត្វាន អនុរុទ្ធស្ស ឥន្ទកោ
សោ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសូបគោ អហុ ។
ទសហិ ឋានេហិ អង្កុរំ ឥន្ទកោ អតិរោចតិ
រូបេ សទ្ទេ រសេ គន្ធេ ផោដ្ឋព្វេ ច មនោរមេ
អាយុនា យសសា ចេវ វណ្ណេន ច សុខេន ច
អាធិបច្ចេន អង្កុរំ ឥន្ទកោ អតិរោចតីតិ ។

១ ម. ខត្តិយោ ។ ២ ម. ទីឃមន្តរេ ។

ពួកស្ត្រីចំនួនមួយហ្មឺនប្រាំមួយពាន់ (១៦០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ជានារីអ្នកចាត់ចែងប្រមូលនូវកណ្ឌៈ ក្នុងមហាទាននៃអង្កុរៈ ។ ពួកស្ត្រីចំនួនមួយហ្មឺនប្រាំមួយពាន់ (១៦០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ជាអ្នកកាន់នូវវែក ហើយចូលទៅឈរនៅ (នាបរិវេណ) ក្នុងមហាទាននៃអង្កុរៈ ។ អ្នកចូរឲ្យទានច្រើនដល់ជនច្រើន ម្នាលនាងក្សត្រី នាងចូរឲ្យទានអស់កាលដ៏យូរចុះ ធ្វើនូវសេចក្ដីកោតក្រែងដោយគោរពផង ដោយដៃផង ឲ្យរឿយ ៗ ចុះ ។ អង្កុរៈបានញុំាងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ អស់ខែទាំងឡាយជាច្រើនផង អស់បក្ខទាំងឡាយជាច្រើនផង អស់រដូវនិងឆ្នាំទាំងឡាយជាច្រើនផង ក្នុងចន្លោះនៃកាលដ៏វែងឆ្ងាយ ។ អង្កុរៈបានឲ្យទានយ៉ាងនេះផង បូជាយ៉ាងនេះផង អស់ចន្លោះនៃកាលដ៏វែង អង្កុរៈនោះ លុះលះបង់រាងកាយជាមនុស្សនេះទៅ ក៏បានទៅកើតជាទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ។ ឥន្ទកៈបានឲ្យនូវចង្ហាន់មួយវែកដល់ព្រះអនុរុទ្ធ ឥន្ទកៈនោះលុះលះបង់រាងកាយជាមនុស្សនេះទៅ ក៏បានទៅកើតជាទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្សដែរ ។ ឥន្ទកៈជាអ្នករុងរឿងជាងអង្កុរៈដោយឋានៈ ១០ យ៉ាង គឺរូប ១ សំឡេង ១ រស ១ ក្លិន ១ ផោដ្ឋព្វៈដ៏ជាទីតម្រេកនៃចិត្ត ១ អាយុ ១ យស ១ សម្បុរ ១ សេចក្ដីសុខ ១ ភាវៈជាធំ ១ ឥន្ទកទេវបុត្រ រុងរឿងជាងអង្កុរទេវបុត្រ ដោយភាពជាធំ (យ៉ាងនេះ) ។

មហាធនំ តយា ជិន្នំ អង្កុរ ទីឃមន្តរំ
អវិទូរេ និសិន្នោសិ អាគច្ឆ មម សន្តិកេតិ ។
តាវត្តឹសេ យថា ពុទ្ធោ សិលាយំ បណ្ឌុកម្ពលេ
ចារិច្ឆត្តកមូលម្ហិ វិហាសិ បុរិសុត្តមោ ។
ទសសុ លោកធាតូសុ សន្និបតិត្វាន ទេវតា
បយិរូចាសន្តិ សម្ពុទ្ធំ វសន្តំ នគមុទ្ធនិ ។
ន កោចិ ទេវោ វណ្ណេន សម្ពុទ្ធំ អតិរោចតិ
សព្វេ ទេវេ អតិក្កម្ម[១] សម្ពុទ្ធោវ វិរោចតិ ។
យោជនានិ ទសា ទ្វេ ច អង្កុរោយំ តទា អហុ
អវិទូរេ វ ពុទ្ធស្ស ឥន្ទកោ អតិរោចតិ ។
ឱលោកេត្វា ន សម្ពុទ្ធោ អង្កុរញ្ចាបិ ឥន្ទកំ
ទក្ខិណេយ្យំ សម្ភាវេន្តោ[២] ឥទំ វចនមព្រវិ
មហាធនំ តយា ជិន្នំ អង្កុរ ទីឃមន្តរំ
អតិទូរេ និសិន្នោសិ អាគច្ឆ មម សន្តិកំ(ឥតិ) ។
ចោទិតោ ភាវិតត្តេន អង្កុរោ ឥទមព្រវិ[៣]
កឹ មយ្ហំ តេន ទានេន ទក្ខិណេយ្យេន សុញ្ញតំ ។

---

១ ឱ. អធិគយ្ហ ។ ២ ឱ. បភាវេន្តោ ។ ៣ ឱ. ឥទមព្រុវិ ។ ម. ឥទមព្រវិ ។

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) ម្នាលអង្កុរៈ មហាទានដែលអ្នកបានឲ្យហើយ ក្នុងចន្លោះនៃកាលដ៏វែង ឥឡូវអ្នកទៅអង្គុយនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ចូរអ្នកមកក្នុងទីជិតនៃតថាគត ។

កាលណា ព្រះពុទ្ធ ឧត្តមជាងបុរស គង់នៅលើថ្មបណ្ឌុកម្ពល ជិតគល់នៃបារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ក្នុងជាន់ត្រៃត្រិង្ស ។ ទេវតាទាំងឡាយ ក្នុងលោកធាតុទាំង ១០ បានប្រជុំគ្នា ចូលទៅអង្គុយជិតព្រះសម្ពុទ្ធនៅលើកំពូលភ្នំ (សុមេរុ) ។ ទេវតាណាមួយ រុងរឿងជាងព្រះសម្ពុទ្ធដោយវណ្ណៈមិនមានឡើយ មានតែព្រះសម្ពុទ្ធមួយព្រះអង្គឯងប៉ុណ្ណោះរុងរឿងកន្លងនូវទេវតាទាំងអស់ ។ ក្នុងកាលនោះ អង្កុរទេវបុត្រនៅក្នុងទីប្រមាណ ១២ យោជន៍ ឥន្ទកទេវបុត្ររុងរឿងក្រៃពេក ក្នុងទីជិតនៃព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់រមិលមើលនូវអង្កុរទេវបុត្រនិងឥន្ទក-ទេវបុត្រ កាលទ្រង់សរសើរនូវទក្ខិណេយ្យបុគ្គល បានត្រាស់សម្តែងនូវពាក្យនេះថា ម្នាលអង្កុរៈ មហាទានដែលអ្នកឲ្យហើយអស់ចន្លោះនៃកាលដ៏វែង អ្នកអង្គុយក្នុងទីឆ្ងាយពេកណាស់ ចូរមកជិតតថាគតមក ។

អង្កុរទេវបុត្រដែលព្រះសម្ពុទ្ធមានព្រះអង្គអប់រំហើយ ទ្រង់ដាស់តឿនហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលដូច្នេះថា ប្រយោជន៍អ្វីដោយទាននោះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះ(ទាននោះ) សូន្យចាកទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ។

៥៥

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស នវមំ អង្កុរបេ្បតវត្ថុ

អយំ សោ ឥន្ទកោ យក្ខោ   ឧដ្ឋា ទានំ បរិត្តកំ
អតិរោចតិ អម្ហេហិ   ចន្ទោ តារកណោ យថា(ឥតិ)។
ឧជ្ជង្គលេ យថា ខេត្តេ   ពីជំ ពហុំបិ រោបិតំ
ន ផលំ វិបុលំ ហោតិ   នបិ តោសេតិ កស្សកំ ។
តថេវ ទានំ ពហុកំ   ទុស្សីលេសុ បតិដ្ឋិតំ
ន ផលំ វិបុលំ ហោតិ   នបិ តោសេតិ ទាយកំ ។
យថាបិ ភទ្ទកេ ខេត្តេ   ពីជំ អប្បម្បិ រោបិតំ
សម្មាធារំ បវេច្ឆន្តេ   ផលំ តោសេតិ កស្សកំ
តថេវ សីលវន្តេសុ   គុណវន្តេសុ តាទិសុ
អប្បកំបិ កតំ ការំ   បុញ្ញំ ហោតិ មហប្ផលន្តិ។
វិចេយ្យ ទានំ ទាតព្វំ   យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ
វិចេយ្យ ទានំ ទត្វាន   សគ្គំ គច្ឆន្តិ ទាយកា

វិចេយ្យ ទានំ សុគតប្បសដ្ឋំ
យេ ទក្ខិណេយ្យា ឥធ ជីវលោកេ
ឯតេសុ ទិន្នានិ មហប្ផលានិ
ពីជានិ វុត្តានិ យថា សុខេត្តេតិ ។

អង្កុរបេ្បតវត្ថុ នវមំ ។

ឥន្ទកយក្សនេះឯង ឲ្យទានតិចតួចទេ រុងរឿងជាងពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជា ព្រះចន្ទក្នុងពួកផ្កាយ ។

(ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា) ពូជដែលបុគ្គលព្រោះហើយ សូម្បីមានប្រមាណច្រើន ក្នុងស្រែទួល ផលរមែងមិនបរិបូណ៌ ទាំងមិនញុំាងអ្នកស្រែឲ្យត្រេកអរបាន ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលតម្កល់ទុកហើយមានប្រមាណច្រើន ក្នុងបុគ្គលទ្រុស្តសីលទាំងឡាយ ផលរមែងមិនបរិបូណ៌ ទាំងមិនបានញុំាងទាយកឲ្យត្រេកអរបាន ក៏ដូច្នោះឯង ។ ពូជដែលបុគ្គលព្រោះហើយ សូម្បីតិច ក្នុងស្រែដ៏ល្អ កាលភ្លៀងធ្លាក់ស្រួល ផលរមែងញុំាងអ្នកស្រែឲ្យត្រេកអរបាន ដូចម្តេចមិញ សក្ការៈដែលបុគ្គលធ្វើហើយ សូម្បីតិចតួច ក្នុងតាទិបុគ្គលទាំង-ឡាយ មានសីល មានគុណ បុណ្យរមែងមានផលច្រើន ក៏ដូច្នោះឯង ។ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយដល់បុគ្គលណា រមែងមានផលច្រើន បុគ្គលគួរពិចារណាហើយសឹមឲ្យទាន ទាយកទាំងឡាយពិចារណាហើយឲ្យនូវទាន តែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ទានដែលបុគ្គលពិចារណាហើយទើបឲ្យ ព្រះសុគតទ្រង់សរសើរហើយ ទក្ខិណេយ្យបុគ្គលណា ដែលមាននៅក្នុងជីវលោកនេះ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយដល់ទក្ខិណេយ្យបុគ្គលទាំងនោះ រមែងមានផលច្រើន ដូចពូជដែលបុគ្គលព្រោះហើយក្នុងស្រែល្អ ។

ចប់ រឿងអង្កុរប្រេត ទី ៩ ។

ទសមំ ឧត្តរមាតុប្បេតវត្ថុ

[២២] ទិវាវិហារគតំ ភិក្ខុំ គង្គាតីរេ និសិន្នក
តំ បេតី ឧបសង្កម្ម ទុព្វណ្ណា ភីរុទស្សនា
កេសា ចស្សា អតិទីឃា យាវ ភុម្មាវលម្ពរេ
កេសេហិ សា បដិច្ឆន្នា សមណំ ឯតទព្រវីតិ[១] ។
បញ្ចបណ្ណាសវស្សានិ យតោ កាលកតា អហំ
នាភិជានាមិ ភុត្តំ វា បីតំ វា បន បានីយំ
ទេហិ ត្វំ បានីយំ ភន្តេ តសិតា បានីយាយ មេតិ ។
អយំ សីតោទកា គង្គា ហិមវន្តតោ សន្ទតិ
បិវ ឯត្តោ គហេត្វាន កឹ មំ យាចសិ បានីយំ (ឥតិ) ។
សចាហំ ភន្តេ គង្គាយ សយំ គណ្ហាមិ បានីយំ
លោហិតំ មេ បរិវត្តតិ តស្មា យាចាមិ បានីយំ (ឥតិ)។
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន គង្គា តេ ហោតិ លោហិតំ (ឥតិ) ។

---

១ ម. ឯតទព្រវិ ។

រឿងនាងឧត្តរមាតុប្រេត ទី ១០

[២២] ស្រីប្រេតដែលមានសម្បុរអាក្រក់ ឃើញគួរខ្លាច បានចូលទៅរកភិក្ខុនោះ[១] ដែលកំពុងសម្រាកនៅក្នុងវេលាថ្ងៃ អង្គុយនៅទៀបឆ្នេរទន្លេគង្គា សក់ទាំងឡាយនៃស្រីប្រេតនោះ វែងសំយុងចុះដរាបដល់ដីស្រីប្រេតនោះ បិទបាំងខ្លួនប្រាណដោយសក់ទាំងឡាយ ហើយនិយាយទៅនឹងសមណៈដូច្នេះថា ចាប់ដើមតាំងអំពីខ្ញុំ ធ្វើមរណកាលមកបាន ៥៥ ឆ្នាំហើយ មិនដែលបានបរិភោគ ឬក្រេបផឹកនូវទឹកឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកឲ្យនូវទឹកដល់ខ្ញុំ ដើម្បីបានក្រេបផឹក ព្រោះសេចក្តីស្រេក ។

(ព្រះកង្ខារេវត្តត្ថេរតបថា) ទន្លេគង្គានេះ មានទឹកត្រជាក់ហូរមកពីភ្នំហិមវន្ត នាងចូរកាន់យកនូវទឹកអំពីទន្លេគង្គានេះ ហើយក្រេបផឹកចុះ ហេតុអ្វីបានជានាងសូមទឹកនឹងយើងដូច្នេះ ។

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើខ្ញុំកាន់យកទឹកអំពីទន្លេគង្គា ដោយខ្លួនឯង ទឹកនោះក៏ប្រែទៅជាឈាមដល់ខ្ញុំវិញ ព្រោះហេតុនោះបានជាខ្ញុំសូមទឹកអំពីលោកម្ចាស់វិញ ។

ចុះអំពើអាក្រក់ដែលនាងបានធ្វើហើយ ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ដូចម្តេចខ្លះបានជាទឹកទន្លេគង្គា ប្រែទៅជាឈាមដល់នាង ព្រោះវិបាកនៃកម្មដូចម្តេច ។

---

១ ក្នុងអដ្ឋកថា សំដៅយកព្រះកង្ខារេវត្តត្ថេរ ។

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ឯកាទសមំ សុត្តប្បេតវត្ថុ

បុត្តោ មេ ឧត្តរេ ជាម[១] សទ្ធោ អាសិ ឧបាសកោ
សោ ច មយ្ហំ អកាមាយ សមណានំ បវេច្ឆតិ
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ ។
តមហំ បរិភាសាមិ មច្ឆេរេន ឧបទ្ទុតា
យន្តំ[២] មយ្ហំ អកាមាយ សមណានំ បវេច្ឆសិ
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ ។
ឯតន្តេ បរលោកស្មឹ លោហិតំ ហោតុ ឧត្តរ
តស្ស កម្មវិបាកេន គង្គា មេ ហោតិ លោហិតន្តិ ។

ឧត្តរមាតុប្បេតវត្ថុ ទសមំ ។

ឯកាទសមំ សុត្តប្បេតវត្ថុ

[២៣] អហំ បុរេ បព្វជិតស្ស ភិក្ខុនោ សុត្តំ
អទាសិ ឧបគម្ម យាចិតា តស្ស
វិបាកោ វិបុលំ ផលូបលព្ភតិ
ពហូ[៣] ច មេ ឧប្បជ្ជរេ វត្ថកោដិយោ ។
បុប្ផាភិកិណ្ណំ រមិតំ[៤] វិមានំ
អនេកចិត្តំ នរនារិសេវិតំ
សាហំ ភុញ្ជាមិ ច ចារុបាមិ ច

១ ឱ. ម. បុត្តោ មេ ភន្តេ ឧត្តរោ ។ ២ ម. យំត្វំ ។ ៣ ម. ពហុកា ។ ៤ ម. រមមិទំ ។

បុត្តរបស់ខ្ញុំឈ្មោះឧត្តរៈ ជាឧបាសកអ្នកមានសទ្ធា កាលខ្ញុំមិនប្រាថ្នា (នឹងឲ្យទាន) បុត្តរបស់ខ្ញុំនោះឲ្យនូវចីវរ បិណ្ឌបាត គិលានប្បច្ច័យនិងសេនាសនប្បច្ច័យ ដល់សមណៈទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំនោះត្រូវសេចក្តីកំណាញ់បៀតបៀន ក៏ជេរប្រទេចកូននោះថា កាលអញមិនប្រាថ្នានឹងឲ្យ ឯងបានឲ្យនូវចីវរ បិណ្ឌបាត គិលានប្បច្ច័យនិងសេនាសនប្បច្ច័យណា ដល់សមណៈទាំងឡាយ ។ ម្នាលឧត្តរៈ បច្ច័យមានចីវរជាដើមនុ៎ះ ចូរកើតទៅជាឈាម ដល់អ្នកឯង ក្នុងបរលោកចុះ ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះ បានជាទឹកក្នុងទន្លេគង្គាក្លាយទៅជាឈាមដល់ខ្ញុំ ។

ចប់ រឿងនាងឧត្តរមាតុប្រេត ទី ១០ ។

រឿងសុត្តប្រេត ទី ១១

[២៣] (ស្រីដែលនៅជាមួយនឹងវិមានប្រេត មានសេចក្តីអផ្សុកបានពោលថា) ក្នុងកាលមុន បព្វជិតភិក្ខុ គឺព្រះបច្ចេកពុទ្ធបានចូលមកសុំអំបោះ ខ្ញុំក៏បានប្រគេន (ឥឡូវនេះ) ខ្ញុំបានផលនៃការប្រគេនអំបោះ ជាផលចម្រើនលើសលុប ទាំងសំពត់ច្រើនកោដិក៏កើតឡើងដល់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំនោះបានប្រើប្រាស់នូវវិមានជាទីត្រេកអរដ៏ដេរដាសដោយផ្កា វិចិត្តដោយកែវច្រើន យ៉ាងដែលជនប្រុសស្រីសេពហើយផង បានស្លៀកដណ្តប់ (សំពត់តាមចំណង់) ផង

បហូតវិត្តា ន[១] ច តាវ ទីយតិ ។
តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកមន្វយា
សុខញ្ច សាតញ្ច ឥធូបលព្ភតិ
សាហំ គន្ត្វា បុនទេវ មានុសំ
កាហាមិ បុញ្ញានិ នយេយ្យ បុត្ត មន្តិ[២] ។
សត្ត តុវំ វស្សសតា ឥធាគតា
ជិណ្ណា ច វុឌ្ឍា ច តហឹ គមិស្សសិ
សព្វេ តេ កាលកតា ច ញាតកា
ត្វំ[៣] តត្ថ គន្ត្វាន ឥតោ ករិស្សសីតិ ។
សត្តេវ វស្សានិ ឥធាគតាយ មេ
ទិព្វញ្ច សុខញ្ច សមប្បិតាយ
សាហំ គន្ត្វា បុនបេវ មានុសំ
កាហាមិ បុញ្ញានិ នយេយ្យ បុត្ត មន្តិ ។
សោ តំ គហេត្វាន បសយ្ហ ពាហាយំ
បច្ចានយិត្វាន បុនបេវ ថេរី សុទុព្វលំ
វជ្ជេសិ អញ្ញំបិ ជនំ ឥធាគតំ
ករោថ បុញ្ញានិ សុខូបលព្ភតីតិ ។

---

១ ម. បហូតវិត្តានិ ។ ២ ម. បុញ្ញានិ កាហាមិ នយយ្យមុត្តមំ ។ ៣ ម. កឹ ។

ទាំងទ្រព្យដ៏ច្រើន ក៏មិនចេះអស់ផង ។ ខ្ញុំបានសេចក្ដីសុខ និងសេចក្ដីស្រួលក្នុងវិមាននេះ ព្រោះអាស្រ័យផលនៃកម្មនោះឯង ខ្ញុំនោះ នឹងទៅកាន់មនុស្សលោកវិញហើយធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ សូមអ្នកនាំខ្ញុំទៅ (ឯមនុស្សលោកចុះ) ។

(វិមានប្រេតនិយាយថា) នាងមកក្នុងវិមាននេះ បាន៧០០ ឆ្នាំហើយ(បើនាងទៅអំពីទីនេះវិញទៅនៅ) ក្នុងមនុស្សលោកនោះ នឹងគ្រាំគ្រាចាស់ ពួកញាតិរបស់នាងទាំងអស់ ស្លាប់អស់ហើយ(ព្រោះហេតុនោះ) នាងនឹងទៅអំពីទេវលោកនេះធ្វើអ្វី ក្នុងមនុស្សលោកនោះ ។

(ស្រីនោះនិយាយថា) ខ្ញុំបានមកក្នុងវិមាននេះ ជាស្រីបរិបូណ៌ ដោយវត្ថុទិព្វ និងសេចក្ដីសុខអស់ត្រឹម ៧ ឆ្នាំ ខ្ញុំនោះនឹងទៅកាន់មនុស្សលោកវិញ ហើយធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ សូមអ្នកនាំខ្ញុំទៅចុះ ។

វិមានប្រេតនោះ ក៏កំហែងចាប់ស្រីនោះ ត្រង់ដើមដៃនាំមក(កាន់ស្រុកផៅពង្ស) វិញ ហើយនិយាយនឹងស្រីចាស់មានកម្លាំងទន់ខ្សោយនោះថា នាងត្រូវប្រាប់ ដល់ជនដទៃទៀត ដែលមកក្នុងទីនេះថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ នឹងបានសេចក្ដីសុខ ។

ទិដ្ឋា មយា អកតេន សាធុនា
បេតា វិហញ្ញន្តិ តថេវ មានុសា ។
កម្មញ្ច កត្វា សុខវេទនីយំ
ទេវា មនុស្សា ច សុខេ ឋិតា បជាតិ ។

សុត្តបេ្បតវត្ថុ ឯកាទសមំ ។

ទ្វាទសមំ កណ្ណមុណ្ឌបេ្បតវត្ថុ

[២៨] សោវណ្ណសោបានផលកា សោវណ្ណវាលុកសន្ថតា
តត្ថ សោគន្ធិយា វគ្គូ សុចិគន្ធា មនោរមា
នានារុក្ខេហិ សញ្ឆន្នា នានាគន្ធសមេរិតា
នានាបទុមសញ្ឆន្នា បុណ្ឌរីកសមោតតា ។
សុរភី សម្បវាយន្តិ មនុញ្ញា មាលុតេរិតា
ហំសកោញ្ចាភិរុទា ច ចក្កវាកាភិកូជិតា
នានាទិជគណាកិណ្ណា នានាសរគណាយុតា
នានាផលធរា រុក្ខា នានាមាលធរា[១] វនា ។

---
១ ឱ. ម. នានាផលធរា ។

ស្រីនោះ ឲ្យឱវាទដល់ពួកជនដែលមកកាន់សម្នាក់ខ្លួន ថា ពួកប្រេតដែលខ្ញុំបានឃើញហើយ ជាអ្នកមានអំពើល្អ មិនបានធ្វើ តែងលំបាក យ៉ាងណាមិញ ពួកមនុស្ស ក៏យ៉ាង នោះដែរ ពួកសត្វគឺទេវតានិងមនុស្ស ដែលបានធ្វើកម្មមាន សេចក្ដីសុខជាកម្រៃហើយ តែងតាំងនៅក្នុងសេចក្ដីសុខ ។

ចប់ រឿងសុត្តប្រេត ទី ១១ ។

រឿងកណ្ណមុណ្ឌប្រេត ទី ១២

[៦៤] (ព្រះរាជាសួរស្រីប្រេតថា) ស្រះបោក្ខរណី មានកាំជណ្ដើរ ជាវិការៈនៃមាស ក្រាលខ្សាច់ជាវិការៈនៃមាស (ដោយជុំវិញ) ពួកផ្កា ចង្កុលណី ក្នុងស្រះបោក្ខណីនោះល្អ មានក្លិនក្រអូប ជាទីរីករាយនៃ ចិត្ត (ស្រះបោក្ខណីនោះ) ដេរដាស ដោយឈើផ្សេងៗ ផ្សាយទៅ ដោយក្លិនផ្សេងៗ ដេរដាសដោយឈូកក្រហមផ្សេងៗ ធ្លុកធ្លាស់ ដោយឈូកសផ្សេងៗ ។ (ស្រះបោក្ខរណីទាំងឡាយនោះ) ទ្រហឹងអឺងកង ដោយហង្សនិងក្រៀល មានសត្វចាក្រពាក ស្រែកគ្រលួច កុះករ ដោយហ្វូងសត្វស្វាបផ្សេងៗ ប្រកបដោយ ពួកបក្សី មានសំឡេងផ្សេងៗ ផង ឈើទាំងឡាយ ទ្រទ្រង់នូវផ្លែ ផ្សេងៗផង ព្រៃទាំងឡាយ ទ្រទ្រង់នូវកម្រងផ្កាផ្សេងៗផង មាន ក្លិនក្រអូបជាទីគាប់ចិត្ត ដែលខ្យល់បក់មកត្រូវ ក៏ផ្សាយទៅ ។

ន មនុស្សេសុ ឦទិសំ | នគរំ យាទិសំ ឥទំ
បាសាទា ច ពហុកា តុយ្ហំ | សោវណ្ណរូបិយមយា
ទទ្ទល្លមានា អាភេន្តិ | សមន្តា ចតុរោ ទិសា ។
បញ្ច ទាសីសតា តុយ្ហំ | យា តេ មា បរិចារិកា
តា[១] កម្ពុកាយូរធរា | កញ្ចនាចេលភូសិតា[២]។
បល្លង្កា ពហុកា តុយ្ហំ | សោវណ្ណរូបិយមយា
កទលីមិគសញ្ឆន្នា | សជ្ជា[៣] គោណកសន្ថតា
យត្ថ តុវំ វាសុបគតា | សព្វកាមសមិទ្ធិនី ។
សម្បត្តាយ អឌ្ឍរត្តាយ[៤] | តតោ ឧដ្ឋាយ គច្ឆសិ
ឧយ្យានភូមឹ គន្ត្វាន | បោក្ខរញ្ញា សមន្តតោ ។
តស្សា តីរេ តុវំ ឋាសិ[៥] | ហរិតេ សទ្ទលេ សុភេ
តតោ តេ កណ្ណមុណ្ឌោ ច | សុនខោ អង្គមង្គានិ ខាទតិ ។
យទា ច ខាយិតា អាសិ | អដ្ឋិសង្ខលិកា កតា
ឱគាហសិ បោក្ខរណឹ | ហោតិ កាយោ យថា បុរេ ។
តតោ ត្វំ អង្គបច្ចង្គី | សុចារូ បិយទស្សនា
វត្ថេន បារុបិត្វាន | អាយាសិ មម សន្តិកំ ។

---

១ ម. កា ។ ២ ម. កញ្ចនាវេលភូសិតា ។ ៣ ឱ. សំជាតោ ។ ៤ ម. សម្បត្តា អឌ្ឍរត្តាយ ។ ៥ ម. តុដ្ឋាសិ ។

៦០

នគរ (របស់នាង) នេះ ប្រាកដយ៉ាងណា នគរប្រាកដយ៉ាងនេះ មិនមាន ក្នុងពួកមនុស្សទេ ទាំងប្រាសាទ របស់នាង ក៏ច្រើន សុទ្ធសឹងតែមាសនិងប្រាក់ រុងរឿងញ៉ាំងទិសទាំង ៤ ឲ្យភ្លឺជុំវិញ ។ ទាសី ៥០០ ណា ជាស្រីបម្រើរបស់នាង ពួកទាសីទាំងនោះ ក៏ទ្រទ្រង់នូវស័ង្ខ និងកងកនិងកន្រ្ទំ ស្អិតស្អាងដោយសំពត់មាស ។ បល្ល័ង្ករបស់នាង ដ៏ច្រើន សុទ្ធសឹងតែមាសនិងប្រាក់ ក្រាលកម្រាលស្បែកឈ្មុស ដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងហើយ ក្រាលសំពត់គោណកៈ ជាទីចូលទៅនៅអាស្រ័យ របស់នាងអ្នកសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។ លុះដល់ពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ នាងតែងក្រោកអំពីបល្ល័ង្កនោះ ទៅកាន់ឧទ្យានភូមិ ដើរជុំវិញស្រះបោក្ខរណី ។ (ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន នាងទៅ) ឈរក្បែរឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីនោះ ជាទីមានស្មៅដុះខៀវខ្ចីដ៏ស្អាត លំដាប់នោះ ស្រាប់តែមានឆ្កែកំបុតត្រចៀកមកខាំអវយវៈតូច-ធំរបស់នាង ។ នាង ក្នុងកាលដែលឆ្កែខាំស៊ី ធ្វើឲ្យនៅសល់តែរាងឆ្អឹងហើយ នាងចុះទៅកាន់ស្រះបោក្ខរណី កាយ (របស់នាង) ក៏តាំងនៅដូចក្នុងកាលមុន ។ លំដាប់នោះ នាងមានអវយវៈតូច-ធំពេញលេញល្អល្អះ គួរឲ្យរមិលមើលស្លៀកដណ្តប់សំពត់ ហើយមកកាន់សម្នាក់នៃអញ ។

៦១

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ទ្វាទសមំ កណ្ណមុណ្ឌប្បេតវត្ថុ

កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន កណ្ណមុណ្ឌោ ច សុនខោ
អង្គមង្គានិ ខាទតីតិ ។

កិម្ពិលាយំ គហបតិ សទ្ធោ អាសិ ឧបាសកោ
តស្សាហំ ភរិយា អាសិ ទុស្សីលា អតិចារិនី ។
ឯវមាតិចរមានាយ(១) សាមិកោ ឯតនព្រ្វិ(២)
នេតំ ឆន្នំ(៣) បដិរូបំ យំ ត្វំ អតិចរាសិ មំ ។
សាហំ ឃោរញ្ច សបថំ មុសាវាទំ អភាសិស្សំ
នាហន្តំ អតិចរាមិ កាយេន ឧទ ចេតសា
សចាហន្តំ អតិចរាមិ កាយេន ឧទ ចេតសា
អយំ(៤) កណ្ណមុណ្ឌោ សុនខោ អង្គមង្គានិ ខាទតុ ។
តស្ស កម្មស្ស វិបាកំ មុសាវាទស្ស ចូភយំ
សត្តវស្សសតានិ ច(៥) អនុភូតំ យតោ ហិមេ(៦)
កណ្ណមុណ្ឌោ ច សុនខោ អង្គមង្គានិ ខាទតីតិ ។
ត្វញ្ច ទេវ ពហូបការោ អត្ថាយ មេ ឥធាគតោ
សុមុត្តាហំ កណ្ណមុណ្ឌស្ស អសោកា អកុតោភយា

---
១ ម. សោមំ អតិចរមានាយ ។ ២ ម. ឯតទព្រវិ ។ ៣ ម. ឯត្ថន្តរេ នេតន្តិ អត្ថិ ។
៤ ម. ឯត្ថន្តរេ មេតិ អត្ថិ ។ ៥ ម. សត្តេវ វស្សសតានិ ។ ៦ ម. ហិមេ ។

អំពើអាក្រក់ដូចម្តេច ដែលនាងបានធ្វើដោយកាយ វាចា ចិត្ត ដោយផលនៃកម្មដូចម្តេច បានជាឆ្កែកំបុតត្រចៀក ខាំស៊ីនូវអវយវៈតូច-ធំ ។

(ស្រីប្រេតនោះ ក្រាបទូលថា) ក្នុងនគរកិម្ពិលា មានគហបតីជាឧបាសកអ្នកមានសទ្ធា ខ្ញុំជាប្រពន្ធរបស់គាត់ ជាស្រីទ្រុស្តសីល បានប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តី ។ កាលខ្ញុំប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តីយ៉ាងនេះហើយ ប្តីបាននិយាយយ៉ាងនេះថា អំពើនេះមិនប្រពៃ មិនសមគួរទេ ព្រោះនាងប្រព្រឹត្តកន្លងអញ ។ ខ្ញុំនោះ បាននិយាយស្បថយ៉ាងអាក្រក់ផងនិយាយពាក្យកុហកផងថា ខ្ញុំមិនប្រព្រឹត្តកន្លងអ្នក ដោយកាយ ឬដោយចិត្តទេ ប្រសិនបើខ្ញុំប្រព្រឹត្តកន្លងអ្នក ដោយកាយ ឬ ដោយចិត្ត សូមឲ្យឆ្កែកំបុតត្រចៀកនេះខាំស៊ីអវយវៈតូច-ធំចុះ ។ ឆ្កែកំបុតត្រចៀក ខាំស៊ីអវយវៈតូច ធំរបស់ខ្ញុំ ព្រោះបាបកម្មណា ខ្ញុំបានទទួលរងផលនៃបាបកម្មនោះទាំងពីរយ៉ាងគឺ ទុស្សីលកម្ម ១ មុសាវាទកម្ម ១ អស់ ៧០០ ឆ្នាំ ។

(ស្រីប្រេតនោះពោលថា) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គជាក្សត្រមានឧបការៈច្រើន បានយាងមក ក្នុងទីនេះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ឯខ្ញុំក៏បានរួចស្រឡះ ចាកឆ្កែកំបុតត្រចៀក ជាស្រីលែងមានសោក លែងមានភ័យ អំពីអារម្មណ៍ណាមួយ

តាហំ ទេវ នមស្សាមិ   យាចាមិ អញ្ជលីកតា
ភុញ្ជ អមានុសេ កាមេ   រម ទេវ មយា សហាតិ ។
ភុត្វា(១) អមានុសា កាមា   រមិតោម្ហិ តយា សហ
តាហំ សុភគេ យាចាមិ   ខិប្បំ បដិនយាហិ មន្តិ ។

កណ្ណមុណ្ឌបេ្បតវត្ថុ ទ្វាទសមំ ។

តេរសមំ ឧព្វរីបេតវត្ថុ

[២៨] អហុ រាជា ព្រហ្មទត្តោ   បញ្ចាលានំ រថេសភោ
អហោរត្តានមច្ចយា   រាជា កាលមក្រុព្វថ(២) ។
តស្ស អាឡាហនំ គន្ត្វា   ភរិយា កន្ទតិ ឧព្វរី
ព្រហ្មទត្តំ អបស្សន្តី   ព្រហ្មទត្តាតិ កន្ទតិ ។
ឥសិ ច តត្ថ អាគច្ឆិ   សម្បន្នចរណោ មុនិ
សោ(៣) ច តត្ថ អបុច្ឆិត្ថ   យេ តត្ថ សុសមាគតា
កស្ស ចិទំ(៤) អាឡាហនំ   នានាគន្ធសមេរិតំ
កស្សាយំ កន្ទតិ ភរិយា   ឥតោ ទូរគតំ បតឹ

១ ឱ. ភុត្វា ។ ២ ឱ. កាលំ ករិ តទា ។ ៣ ម. តេ ។ ៤ ម. កស្សា ឥទំ ។

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំសូមធ្វើអញ្ជលី ថ្វាយបង្គំ អង្វរព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គសោយកាមទាំងឡាយ ដែលមិនមែនជារបស់មនុស្ស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គត្រេកអរជាមួយនឹងខ្ញុំ ។ (ស្តេចពោលថា) កាមទាំងឡាយមិនមែនជារបស់មនុស្ស អញបាន បរិភោគហើយ អញជាអ្នកត្រេកអរជាមួយនឹងនាងហើយម្នាលនាង មានជោគល្អ អញសូមអង្វរនាង នាងចូរនាំអញទៅ(នគរ)វិញឲ្យឆាប់ ។

ចប់ រឿងកណ្ណមុណ្ឌប្រេត ទី ១២ ។

រឿងឧព្វរីប្រេត ទី ១៣

[២៥] (ព្រះសង្គីតិកត្ថេរទាំងឡាយពោលថា) ស្តេចរបស់ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនបញ្ចាល ទ្រង់ព្រះនាមព្រហ្មទត្ត ព្រះអង្គប្រសើក្នុងរាជ-សម្បត្តិ លុះដល់ថ្ងៃនិងយប់កន្លងទៅ ស្តេចក៏ទ្រង់សោយទិវង្គត ។ អគ្គមហេសីរបស់ស្តេចនោះ ឈ្មោះនាងឧព្វរី បានទៅកាន់ទីស្មសាន ហើយទ្រង់ព្រះកន្សែង កាលមិនឃើញស្តេចព្រហ្មទត្ត ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងថា ឱ ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ។ ឥសី ជាអ្នកប្រាជ្ញ បរិបូណ៌ដោយចរណៈ បានមកក្នុងទី ដែលនាងឧព្វរីឈរនោះ ឥសីនោះបានសួរពួកជនដែលមកជួបជុំក្នុងទីនោះថា ចុះទីស្មសាននេះដែលផ្សាយទៅដោយក្លិនគ្រឿងក្រអូបផ្សេង ៗ តើរបស់នរណា ស្រីនេះជាភរិយារបស់នរណា កំពុងកន្ទក់កន្ទេញរកប្តី ដែលទៅឆ្ងាយអំពីមនុស្សលោកនេះ

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស តេរសមំ ឧព្វរីបេតវត្ថុ

ព្រហ្មទត្តំ អបស្សន្តី ព្រហ្មទត្តាតិ កន្ទតិ ។
តេ ច តត្ថ វិយាកំសុ យេ តត្ថ សុសមាគតា
ព្រហ្មទត្តស្ស ភទន្តេ ព្រហ្មទត្តស្ស មារិស
តស្ស ឥទំ អាឡាហនំ នានាគន្ធសមេរិតំ
តស្សាយំ កន្ទតិ ភរិយា ឥតោ ទូរគតំ បតឹ
ព្រហ្មទត្តំ អបស្សន្តី ព្រហ្មទត្តាតិ កន្ទតីតិ ។
ឆឡាសីតិសហស្សានិ ព្រហ្មទត្តស្ស នាមកា
ឥមស្មឹ អាឡាហនេ ទឌ្ឍា តេសំ កំ អនុសោចសីតិ ។
យោ រាជា ចូឡនីបុត្តោ បញ្ចាលានំ រថេសភោ
តំ ភន្តេ អនុសោចាមិ ភត្តារំ សព្វកាមទត្តិ[១] ។
សព្វេវហេសុំ រាជានោ ព្រហ្មទត្តស្ស នាមកា
សព្វេវ ចូឡនីបុត្តា បញ្ចាលានំ រថេសភា

១ ឱ. សព្វកាមទទន្ត ។

កាលមិនឃើញព្រះបាទព្រហ្មទត្តក៏កន្ទក់កន្ទេញថាឱព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ។ ពួកជនដែលមកជួបជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ក៏បានឆ្លើយថា បពិត្រមហាឥសីដ៏ចម្រើន (ទីស្មសាននេះ) របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត បពិត្រមហាឥសីអ្នកនិរទុក្ខ (ស្រីនេះជាភរិយា) របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ទីស្មសាននេះ របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្តនោះ ដែលផ្សាយទៅ ដោយក្លិនក្រអូបផ្សេង ៗ ស្រីនេះជាភរិយា របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្តនោះ កន្ទក់កន្ទេញរកប្ដី ដែលទៅឆ្ងាយ អំពីមនុស្សលោកនេះហើយ កាលមិនឃើញព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ក៏កន្ទក់កន្ទេញថា ឱព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ។

(តាបសសួរនាងឧព្វរីថា) ស្ដេចទាំងឡាយ ៨៦.០០០ ព្រះអង្គ សុទ្ធតែឈ្មោះព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ត្រូវគេដុតក្នុងទីស្មសាននេះដែរ បណ្ដាស្ដេចព្រហ្មទត្តទាំងនោះ តើនាង សោកស្ដាយរកស្ដេចព្រហ្មទត្តអង្គណា ។

(នាងឧព្វរីឆ្លើយថា)បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនស្ដេចអង្គណារបស់ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនបញ្ចាល ជារាជបុត្រនៃព្រះបាទចូឡនី ព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរាជសម្បត្តិ ខ្ញុំសោកស្ដាយរកស្ដេចអង្គនោះ ជាភស្ដា (របស់ខ្ញុំ) ជាអ្នកឲ្យនូវសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។

(តាបសសួរថា) ពួកស្ដេចទាំងអស់ សុទ្ធតែឈ្មោះព្រហ្មទត្ត ពួកស្ដេចទាំងអស់ របស់ពួកជនអ្នកនៅ ក្នុងដែនបញ្ចាល សុទ្ធតែជារាជបុត្រនៃព្រះបាទចូឡនី ព្រះអង្គប្រសើរ ក្នុងរាជសម្បត្តិ

៦៤

សព្វសំ អនុបុព្វេន មហេសិត្តំ អការយិ
កស្មា បុរិមកោ ហិត្វា បច្ឆិមំ អនុសោចសីតិ ។
អាតុមេ ឥត្ថីភូតាយ ទីឃរត្តាយ មារិស
យស្មា មេ ឥត្ថីភូតាយ សំសារេ ពហុ ភាសសីតិ ។
អហុ ឥត្ថី អហុ បុរិសោ បសុយោនឹបិ អាគមា[១]
ឯវមេតំ អតីតានំ[២] បរិយន្តោ ន ទិស្សតីតិ ។
អាទិត្តំ វត មំ សន្តំ ឃតសិត្តំវ បាវកំ
វារិនា វិយ ឱសិញ្ចំ[៣] សព្វំ និព្វាបយេ ទរំ
អព្វូឡ្ហំ[៤] វត មេ សល្លំ សោកំ ហទយនិស្សិតំ
យោ មេ សោកបរេតាយ បតិសោកំ អបានុទិ ។

១ ឱ. បសុំយោនិម្បិ អគមា ។ ២ ម. អតីតានិ ។ ៣ ឱ. ម. ឱសិញ្ចិ ។ ៤ ឱ. ម. អព្វូឡ្ហំ ។

នាងបានជាមហេសី របស់ពួកស្តេចទាំងអស់តាមលំដាប់មក ហេតុអ្វី បានជានាងលះចោលពួកស្តេចជាន់មុន ហើយមកសោកស្តាយតែ ស្តេចជាន់ក្រោយវិញ ។

(នាងឧព្វរីតបថា) បពិត្រលោកអ្នកនិរទុក្ខ លោកពោលជាច្រើន ដងហើយថា នាងឯងជាមហេសីនៃស្តេច (ទាំងពួង) ក្នុងសង្សារ ចំពោះខ្ញុំ ដែលកើតជាស្រីណា ខ្លួនរបស់ខ្ញុំ ដែលកើតជាស្រីនោះ (ធ្លាប់កើតជាស្រី) អស់កាលដ៏យូរ (ឬក៏ធ្លាប់កើតជាប្រុសដែរ) ។

(តាបសពោលថា) នាងឯង ចួនកាលកើតជាស្រី ចួនកាលកើត ជាប្រុស មិនតែប៉ុណ្ណោះ ចួនកាលបានទៅកាន់កំណើតបសុសត្វ កាលបើយ៉ាងនេះ ទីបំផុត (នៃអត្តភាពទាំងឡាយ) ដែលកន្លងនូវ ឥត្ថីភាព និងបុរិសភាពនុ៎ះ រមែងមិនប្រាកដឡើយ ។

(នាងឧព្វរីពោលថា) លោកបានស្រោចស្រពខ្ញុំដែលភ្លើងគឺសេចក្តីសោកកំពុងឆេះសព្វ ឲ្យស្ងប់រម្ងាប់បាន ហើយញុំាងសេចក្តីក្រវល់ ក្រវាយទាំងពួងឲ្យរលត់ ដូចបុគ្គលយកទឹកស្រោចលត់ភ្លើងកំពុងឆេះ នូវផ្ទាំងខ្លាញ់ លោកណា បានបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោកព្រោះប្តី ចំពោះខ្ញុំ ដែលមានសេចក្តីសោកកំពុងគ្របសង្កត់ លោកនោះឈ្មោះ ថាបានដកនូវសរគឺសេចក្តីសោក ដែលអាស្រ័យនូវហឫទយ័របស់ខ្ញុំ ។

បេតវត្ថុស្មឹ ទុតិយស្ស ឧព្វរីវគ្គស្ស ឧទ្ទានំ

សាហំ អព្វុឡ្ហសល្លាស្មិ សីតភូតាស្មិ និព្វុតា
ន សោចាមិ ន រោទាមិ តវ សុត្វា មហាមុនីតិ ។
តស្ស តំ វចនំ សុត្វា សមណស្ស សុភាសិតំ
បត្តចីវរមាទាយ បព្វជិំ អនគារិយំ
សា ច បព្វជិតា សន្តា អគារស្មា អនគារិយំ
មេត្តំ ចិត្តំ អភាវេសិ ព្រហ្មលោកុបបត្តិយា
គាមា គាមំ វិចរន្តី និគមេ រាជធានិយោ ។
ឧរុវេលំ នាម សោ គាមោ យត្ថ កាលមក្រុព្វថ
មេត្តចិត្តំ អាភាវេត្វា ព្រហ្មលោកុបបត្តិយា
ឥត្ថីចិត្តំ វិរាជេត្វា ព្រហ្មលោកុបគា អហូតិ ។

ឧព្វរីបេតវត្ថុ តេរសមំ ។

ឧទ្ទានំ

បណ្ឌុ មាតា បតិយា ច នន្ទិ កុណ្ឌលិនា ឃតោ[១]
ទ្វេសេដ្ឋី តន្តវាយោ[២] វិហារសុត្តសោវាន[៣]ឧព្វរីតិ[៤]។

ឧព្វរីវគ្គោ ទុតិយោ ។

---

១ ប. បណ្ឌុ មាតា ច បិតា ច នន្ទា កុណ្ឌលីនេយដោ ។២ ម. តុន្នវាយោ ច ។ ៣ ម. វិហារសុត្តសោបានឧព្វរីតិ ។ ៤ ឱ. ឥទំ ឧទ្ទានំ ន ទិស្សតិ ។

ខ្ញុំនោះ ជាអ្នកមានសរគឺសេចក្ដីសោកដកចោលហើយ ជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់កើតហើយ មានទុក្ខរលត់ហើយ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំលែងសោកស្ដាយ លែងយំទួញហើយ ព្រោះស្ដាប់ពាក្យរបស់លោក ។

នាងឧព្វរីបានស្ដាប់ពាក្យ សុភាសិតនោះ របស់តាបសជាសមណៈនោះហើយ ក៏ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលកាន់ផ្នួស លុះនាងឧព្វរីនោះចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសហើយ ក៏ចេញអំពីស្រុក ដើរទៅកាន់ស្រុកកាន់និគម និងរាជធានីទាំងឡាយ បានចម្រើនមេត្តាចិត្ត ដើម្បីកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។ នាងឧព្វរី បានធ្វើមរណកាល ក្នុងស្រុកឈ្មោះឧរុវេលៈ នាងឧព្វរីនោះ បានចម្រើនមេត្តាចិត្ត ដើម្បីកើតក្នុងព្រហ្មលោក ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យនឿយណាយ ក្នុងឥត្ថីភាព ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

ចប់ រឿងឧព្វរីប្រេត ទី ១៣ ។

ឧទ្ទាន

រឿងសំសារមោចកប្រេត (ប្រេតស្ដមកើតពោគលឿង) ១ រឿងស្រីប្រេតជាមាតានៃព្រះសារីបុត្តត្ថេរ ១ រឿងនាងមត្តាប្រេត (ដែលនៅរួមប្ដីនៃនាងតិស្សា) ១ រឿងនន្ទាប្រេត ១ រឿងមដ្ឋកុណ្ឌលីប្រេត ១ រឿងកណ្ហប្រេត ១ រឿងធនបាលប្រេត ១ រឿងចូឡសេដ្ឋីប្រេត ១ រឿងអង្កុរប្រេត ១ រឿងនាងឧត្តរមាតុប្រេត ១ រឿងសុត្តប្រេត ១ រឿងកណ្ណមុណ្ឌប្រេត ១ រឿងឧព្វរីប្រេត ១ ។

ចប់ ឧព្វរីវគ្គ ទី ២ ។

តតិយោ ចូឡវគ្គោ

បឋមំ អភិជ្ជមានបេតវត្ថុ

[៦៦] អភិជ្ជមានេ វារិម្ហិ គង្គាយ ឥធ គច្ឆសិ
នគ្គោ បុព្វឌ្ឍបេតោវ មាលាធារី អលង្កតោ
កុហឹ គមិស្សសិ បេតោ[1] កត្ថ វាសោ ភវិស្សតីតិ ។
ចុន្ទដ្ឋិលំ[2] គមិស្សាមិ បេតោ សោ ឥតិ ភាសតិ[3]
អន្តរេ វាសភគាមំ ពារាណសិយា[4] សន្តិកេ ។
តញ្ច ទិស្វា មហាមត្តោ កោលិយោ ឥតិ វិស្សុតោ
សត្តុភត្តញ្ច បេតស្ស បីតកញ្ច យុគំ អទា ។
នាវាយ តិដ្ឋមានាយ កប្បកស្ស អទាបយិ
កប្បកស្ស បទិន្នម្ហិ ឋានេ បេតស្ស ទិស្សថ ។
តតោ សុវត្ថវសនោ មាលាធារី អលង្កតោ
ឋានេ ឋិតស្ស បេតស្ស ទក្ខិណា ឧបកប្បថ
តស្មា ទជ្ជេថ បេតានំ អនុកម្បាយ បុនប្បុនន្តិ ។

១ ឱ. បេតំ ។ ម. បេត ។ ២ ឱ. ចុន្ទដ្ឋិយំ ។ ៣ .ឱ. ភាសសិ ។ ៤ ម. ពារាណស្យា ច ។

ចូឡវគ្គ ទី ៣

រឿងអភិជ្ជមានប្រេត ទី ១

[២៦] (*កោលិយមហាមាត្យ ពោលថា*) *អ្នកឯងជាប្រេតអាក្រាត តែពាក់កណ្តាលកាយខាងលើ ជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវកម្រងផ្កា តាក់តែងក្បាល ដើរលើទឹកទន្លេគង្គា មិនបែកខ្ញែក ក្នុងទីនេះ ម្នាលប្រេត តើអ្នកនឹងទៅក្នុងស្រុកណា ទីនៅរបស់អ្នកនឹងមានក្នុងទីណា ។*

ប្រេតនោះ បាននិយាយថា ខ្ញុំនឹងទៅស្រុកចុន្ទដ្ឋិលៈ ត្រង់ចន្លោះជិតស្រុកវាសភៈ និងក្រុងពារាណសី ។

ឯមហាមាត្យ ដែលល្បីឈ្មោះថា កោលិយៈ បានឃើញប្រេតនោះហើយ ក៏ឲ្យសដូវនិងបាយផង ឲ្យសំពត់លឿងមួយគូផង ដល់ប្រេត ។ កាលដែលទូកឈប់ (*កោលិយមហាមាត្យ*) *បានប្រើខ្ញាន់ព្រះកេសឲ្យឲ្យ* (*សំពត់មួយគូដល់ស្នូម*) *កាលដែលសំពត់មួយគូ ដែលខ្ញាន់ព្រះកេសឲ្យហើយ សំពត់នោះ ក៏ប្រាកដ ដល់ប្រេតមួយរំពេច ។ លំដាប់នោះ ប្រេតក៏ស្លៀកពាក់សំពត់ដ៏ល្អទ្រទ្រង់កម្រងផ្កា ស្អិតស្អាងខ្លួន ទក្ខិណាទានក៏សម្រេចដល់ប្រេតដែលឋិតនៅក្នុងទីគួរសម្រេចព្រោះហេតុនោះបុគ្គលគួរឲ្យទក្ខិណាទានរឿយ ៗ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ប្រេតទាំងឡាយ ។*

៦៧

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស អភិជ្ជមានបេតវត្ថុ

សាហុន្នវាសិនោ[១] ឯកេ អញ្ញេ[២] កេសនិវាសិនោ
បេតា ភត្តាយ គច្ឆន្តិ បក្កមន្តិ ទិសោ ទិសំ ។
ទូរេបេកេ[៣] បធាវិត្វា អលទ្ធា ច និវត្តរេ
ឆាតា បមុច្ឆិតា ភន្តា[៤] ភូមិយំ បដិសម្ភិតា[៥]
កេចិ តត្ថ ច បតិតា[៦] ភូមិយំ បដិសម្ភិតា
បុព្វេ អកតកល្យាណា អគ្គិទឌ្ឍាវ អាតបេ ។
មយំ បុព្វេ បាបធម្មា ឃរណិកុលមាតរោ[៧]
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ទីបំ នាកម្ហ អត្តនោ[៨]
បហូតំ អន្នបានំ ហិ អបិស្សុ អវកិរីយតិ[៩]
សមគ្គតេ បព្វជិតេ ន ច កិញ្ចិ អទម្ហសេ ។
អកម្មកាមា អលសា សាទុកាមា មហគ្ឃសា
អាលោបបិណ្ឌទាតារោ[១០] បដិគ្គហេ បរិភាសិតា[១១] ។
តេ ឃរា តាវ ទាសិយោ តានេវាភរណានិ នោ
តេ អញ្ញេ[១២] បរិចារេន្តិ[១៣] មយំ ទុក្ខស្ស ភាគិនោ

---

១ ម. សាហុន្នវាសិនោ។ ២ ម. អថោ ។ ៣ ឱ. ទូរេឯកេ ។ ម. ទូរេបេតា ។ ៤ ឱ. បមុច្ឆិតា ភន្តា។ ម. សមុច្ឆិតា ភន្តា ។ ៥ ឱ. ម. បដិសុម្ភិតា ។ ៦ ម. តេ ច ភត្តបបតិតា ។ ៧ ឱ. ឃរណិយោ កុលមាតរោ ។ ៨ ម. នកម្ហមត្តនោ ។ ៩ ម. អវកិរតិ ។១០ ម. អាលោបបិណ្ឌបាតារោ ។ ១១ ឱ. បរិភាសិម្ហសេ ។ ១២ ម. អញ្ញេ ។១៣ ឱ. បរិហារន្តិ ។

៦៧

បេតវត្ថុ ចូឡវគ្គទី ៣ រឿងអភិជ្ជមានប្រេត ទី ១

(ព្រះសង្គីតិកាចារ្យទាំងឡាយ ពោលថា) ពួកប្រេតខ្លះស្លៀកពាក់កំណាត់សំពត់ចាស់ ដាច់ដាចធ្លុះធ្លាយ ពួកប្រេតដទៃបិទបាំង (កេរ្តិ៍ខ្មាស) ដោយសក់ ពួកប្រេតរមែងទៅដើម្បីបាយ ចៀសចេញទៅអំពីទិសទៅកាន់ទិស ។ ពួកប្រេតខ្លះ ក៏ទៅក្នុងទីឆ្ងាយ (ដើម្បីនឹងស៊ី) លុះមិនបាន ក៏ត្រឡប់មកវិញ ស្រេកឃ្លាន ដើរទៅជ្រុលជ្រក ដួលស្រូសលើផែនដី ពួកសត្វមិនបានធ្វើអំពើល្អ ក្នុងភពមុន (រមែងក្តៅក្រហាយ) ដូចជាត្រូវភ្លើងឆេះ ក្នុងទីដ៏ក្តៅថា ក្នុងកាលពីដើម ពួកយើងមានធម៌ដ៏លាមក ជាម្ចាស់ផ្ទះ ជាមាតានៃទារកក្នុងត្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងឡាយមានគ្រប់គ្រាន់ តែពួកយើងមិនបានធ្វើទីពឹងដល់ខ្លួន ។ ព្រោះថា ពួកយើងចាក់ចោលគ្រឿងស៊ីនិងគ្រឿងផឹកដ៏ច្រើន កាលដែលមានបព្វជិត ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ពួកយើងមិនបានប្រគេននូវវត្ថុបន្តិចបន្តួចសោះឡើយ ។ ពួកយើងស្រឡាញ់តែអកុសលកម្ម ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស ចំណូលតែវត្ថុឆ្ងាញ់ ជាអ្នកស៊ីច្រើន ឲ្យដុំភោជនត្រឹមតែមួយពំនូត តែងតិះដៀលចំពោះពួកជនអ្នកទទួល ។ ផ្ទះទាំងនោះ ទាសីទាំងនោះ គ្រឿងអាភរណៈទាំងនោះ ជារបស់យើង (ឥឡូវនេះ) បានទៅពួកអ្នកដទៃប្រើប្រាស់របស់នោះ ឯពួកយើងបានតែចំណែកនៃសេចក្តីទុក្ខម្យ៉ាង

៦៨

វេណី វា អវញ្ញា ហោន្តិ រថការី[១] ច ទុព្ភិកា
ចណ្ឌាលី កបណា ហោន្តិ កប្បកា[២] ច បុនប្បុនំ ។
យានិ យានិ និហីនានិ កុលានិ កបណានិ ច
តេសុ តេស្វេវ ជាយន្តិ ឯសា មច្ឆរិនោ គតិ ។
បុព្វេ ច កតកល្យាណា ទាយកា វីតមច្ឆរា
សគ្គន្តេ បរិបូរេន្តិ ឱភាសេន្តិ ច នន្ទនំ ។
វេជយន្តេ ច បាសាទេ រមិត្វា កាមកាមិនោ
ឧច្ចាកុលេសុ ជាយន្តិ សភោគេសុ តតោ ចុតា ។
កូដាគារេ ច បាសាទេ បល្លង្កេ គោណកត្ថតេ[៣]
វីជិតង្គា មោរហត្ថេហិ កុលេ ជាតា យសស្សិនោ ។
អង្កតោ អង្កំ គច្ឆន្តិ មាលាធារី អលង្កតា
ធាតិយោ ឧបតិដ្ឋន្តិ សាយំ បាតំ សុខេសិនោ ។
នយិទំ អកតបុញ្ញានំ[៤] កតបុញ្ញានមេវិទំ
អសោកំ នន្ទនំ រម្មំ តិទសានំ មហាវនំ

---

១ ម. រថការា ។ ២ ឱ. នហាមិនី ។ ៣ ឧ. គោណសំបិតេ ។ ម. គោណកត្ថតេ ។
៤ ម. កតបុញ្ញានំ

ពួកជនដែលត្រូវគេមើលងាយរឿយ ៗ គឺជាងផែង ១ ជាងរថ ១ អ្នកទ្រុស្តមិត្រ ១ ចណ្ឌាល ១ ជនកំព្រា ១ អ្នកកាត់កោរ ១ ។ ត្រកូលទាំងឡាយណា ៗ ថោកទាបផង កំព្រាផង (ពួកសត្វមិនបានធ្វើបុណ្យ) តែងទៅកើតក្នុងត្រកូលទាំងឡាយនោះ ៗ នេះជាគតិនៃជនអ្នកកំណាញ់ ។ ពួកជន បានធ្វើអំពើល្អក្នុងកាលមុន ជាទាយកអ្នកប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់ ពួកជននោះ ឈ្មោះថា ញុំាងឋានសួគ៌ឲ្យពេញលេញផង ឈ្មោះថា ញុំាងព្រៃនន្ទនៈឲ្យរុងរឿងផង ។ ពួកជនទាំងនោះ ជាអ្នកបរិភោគកាមតាមប្រាថ្នា ត្រេកអរក្នុងប្រាសាទឈ្មោះវេជយន្ត លុះច្យុតចាកទេវលោកនោះហើយ ក៏បានមកកើតក្នុងត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ទាំងឡាយដែលមានភោគៈ ។ ពួកជនទាំងនោះបានកើតក្នុងត្រកូលមានយស មានខ្នួគេបក់ដោយផ្ចិតស្វាបក្ងោកទាំងឡាយ លើបល្ល័ង្កដែលគេក្រាលដោយសំពត់គោណកៈ ក្នុងផ្ទះមានកំពូលនិងប្រាសាទ ។ ជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវកម្រងផ្កា មានខ្នួនប្រដាប់ហើយ ទៅអំពីខ្នួនមួយទៅកាន់ខ្នួនមួយ (នៃញាតិនិងគីលៀងទាំងឡាយ) គីលៀងទាំងឡាយ ជាអ្នកស្វែងរកសេចក្តីសុខឲ្យ តែងបម្រើទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក ។ នន្ទនមហាវ័នរបស់ពួកទេវតានៅក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស មិនមានសោក ជាទីត្រេកអរ នេះមិនមែនរបស់ពួកជនមិនបានធ្វើបុណ្យឡើយ នេះជារបស់ពួកជនដែលបានធ្វើបុណ្យ

១កាលនៅក្មេងតូចតែងនៅលើចង្កេះរបស់ញាតិនិងមេនំ មិនដែលដើរផ្ចាល់ផែនដី ។ អដ្ឋកថា ។

សុខំ អកតបុញ្ញានំ ឥធ នត្ថិ បរត្ថ ច
សុខញ្ច កតបុញ្ញានំ ឥធ ចេវ បរត្ថ ច ។
តេសំ សហព្យកាមានំ កត្តព្វំ កុសលំ ពហុំ
កតបុញ្ញា ហិ មោទន្តិ សគ្គេ ភោគសមង្គិនោតិ ។

អភិជ្ជមានបេ្បតវត្ថុ បឋមំ ។

ទុតិយំ សានុវាសិបេ្បតវត្ថុ

[២៧] កុណ្ឌិនគរិយោ[១] ថេរោ សានុវាសិនិវាសិកោ[២]
បោដ្ឋបាទោតិ នាមេន សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ ។
តស្ស មាតា បិតា ភាតា ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតា ។
តេ ទុគ្គតា សូចិកដ្ឋា កិលន្តា នគ្គិនោ កិសា
ឱត្តប្បន្តា[៣] មហត្តាសា[៤] ន ទេស្សន្តិ កុរូរិនោ[៥] ។
តស្ស ភាតា វិតរិត្វា នគ្គោ ឯកបថេកកោ
ចតុកុណ្ឌិកោ ភវិត្វាន ថេរស្ស ទស្សយីតុមំ ។

---

១ ម. កុណ្ឌិនាគរិយោ ។ ២ ឱ. សានុវាសិនិវាសិនោ ។ ៣ ឱ. ម. ឧត្តសន្តា ។
៤ ឱ. មហាតាសា ។ ៥ ឱ. ន ទស្សេន្តិ កុរូរិនោ ។ ម. ន ទស្សន្តិ កុរុទ្ធិនោ ។

ពួកជនដែលមិនបានធ្វើបុណ្យ មិនមានសេចក្តីសុខក្នុងលោកនេះនិងលោកខាងមុខឡើយ ឯពួកជនដែលបានធ្វើបុណ្យ រមែងមានសេចក្តីសុខក្នុងលោកនេះ និងលោកខាងមុខពិតប្រាកដ ។ ពួកជនដែលចង់កើតជាមួយនឹងពួកទេវតានោះត្រូវធ្វើបុណ្យឲ្យច្រើន ព្រោះពួកជនដែលបានធ្វើបុណ្យហើយ តែងបរិបូណ៌ដោយភោគៈ រមែងរីករាយ ក្នុងឋានសួគ៌ ។

ចប់ រឿងអភិជ្ជមានប្រេត ទី ១ ។

រឿងសានុវាសិប្រេត ទី ២

[២៧] (ព្រះធម្មសង្គាហកត្ថេរទាំងឡាយ ពោលថា) ព្រះថេរៈឈ្មោះបោដ្ឋបាទ អ្នកកើតក្នុងក្រុងកុណ្ឌីបាននៅអាស្រ័យលើភ្នំឈ្មោះសានុវាសី ជាអ្នករម្ងាប់បាប មានឥន្ទ្រិយចម្រើនហើយ(ដោយអរិយមគ្គភាវនា) ។ មាតា បិតា និងបងប្រុសរបស់ព្រះថេរៈនោះជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីលំបាកបានកើតក្នុងយមលោក (នរក) លុះច្យុត អំពីមនុស្សលោកនេះហើយ ក៏ទៅកាន់បេតលោក ព្រោះធ្វើបាបកម្ម ពួកប្រេតទាំងនោះ ជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីលំបាក មានទ្វារមាត់ប៉ុនរន្ធម្ជុល ត្រដាបត្រដួស មានកាយអាក្រាត ស្គមកំព្រឹង ស្លុតរន្ធត់ ភ័យឡឺនឡង់ ជាអ្នកមានផលកម្មអាក្រក់ មិនហ៊ានបង្ហាញខ្លួនឲ្យគេឃើញឡើយ ។ បងប្រុសរបស់ព្រះថេរៈនោះ ជាអ្នកអាក្រាត តែម្នាក់ឯងក្នុងផ្លូវចុះតែដើងមួយ ញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយអវយវៈបួន គឺវារប្រញាប់ប្រញាល់ទៅបង្ហាញខ្លួនដល់ព្រះថេរៈ ។

ថេរោ សាមនសិកត្វា តុណ្ហីភូតោ អតិក្កមិ[១]
សោ ច វិញ្ញាបយិ ថេរ ភាតា បេតំ[២] គតោ អហំ ។
មាតា បិតា ច តេ ភន្តេ ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតា
តេ ទុគ្គតា សូចិកដ្ឋា កិលន្តា នគ្គិនោ កិសា
ឱត្តប្បន្តា មហត្តាសា ន ទេស្សន្តិ កុរូរិនោ ។
អនុកម្បស្សុ ការុណិកោ ទត្វា អន្វាទិសាហិ នោ
តវ ទិន្នេន ទានេន យាបេស្សន្តិ កុរូរិនោតិ ។
ថេរោ ចរិត្វា បិណ្ឌាយ ភិក្ខូ អញ្ញេ ច ទ្វាទស
ឯកជ្ឈំ សន្និបតឹសុ ភត្តវិស្សគ្គការណា ។
ថេរោ សព្វេបិ តេ អាហ យថាលទ្ធំ ទទាថ មេ
សង្ឃភត្តំ ករិស្សាមិ អនុកម្បាយ ញាតិនំ ។

---

១ ឱ. អបក្កមិ ។ ២ ឱ. បេតា គតោ ។ ម. បេតគតោ ។

ព្រះថេរៈមិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អ្នកនោះឈ្មោះនេះ ហើយក៏នៅស្ងៀមដើរហួសទៅ ឯប្រេតនោះបានទូលព្រះថេរៈឲ្យដឹងច្បាស់ថា បពិត្រថេរៈ ខ្ញុំព្រះករុណាត្រូវជាបង បានទៅកាន់បេតលោកហើយ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន មាតានិងបិតារបស់លោក ដល់នូវសេចក្ដីលំបាក កើតក្នុងយមលោក លុះច្យុតអំពីមនុស្សលោកនេះហើយ ក៏ទៅកាន់បេតលោក ព្រោះធ្វើកម្មដ៏លាមក មាតានិងបិតាទាំងនោះ ជាអ្នកដល់នូវសេចក្ដីលំបាក មានទ្វារមាត់ប៉ុនរន្ធម្ជុល ត្រដាបត្រដួស មានកាយអាក្រត ស្គមកំព្រឹង ស្គុតរន្ធត់ភ័យឡឹនឡង់ ជាអ្នកមានផលកម្មអាក្រក់ មិនហ៊ានបង្ហាញខ្លួនឲ្យគេឃើញឡើយ ។ លោកជាអ្នកមានសេចក្ដីអាណិតអាសូរ សូមអនុគ្រោះឲ្យទានឧទ្ទិសទៅឲ្យយើងទាំងឡាយផង មាតានិងបិតាទាំងនោះ ដែលមានកម្មអាក្រក់ នឹងញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទានដែលលោកម្ចាស់ឲ្យហើយ ។

ព្រះថេរៈផង ភិក្ខុទាំងឡាយដទៃ ១២ អង្គផង ដើរទៅបិណ្ឌបាតហើយប្រជុំក្នុងទីជាមួយគ្នា ព្រោះហេតុនៃភត្តកិច្ច ។ ព្រះថេរៈបាននិយាយនឹងពួកភិក្ខុទាំងអស់នោះថា លោកទាំងឡាយ សូមឲ្យនូវភត្តដែលលោកទាំងឡាយបានហើយយ៉ាងណាដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងធ្វើសង្ឃភត្តដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់ពួកញាតិ ។

៧១

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស ទុតិយំ សានុវាសិប្បេតវត្ថុ

និយ្យានយឹសុ ថេរស្ស ថេរោ សង្ឃំ និមន្តយិ
ទត្វា អន្វាទិសិ ថេរោ បិតុ មាតុ ច ភាតុនោ
ឥទំ មេ ញាតិនំ ហោតុ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។
សមនន្តរានុទិដ្ឋេ ភោជនំ ឧបបជ្ជថ[១]
សុចឹ បណីតំ សម្បន្នំ អនេករសព្យញ្ជនំ
តតោ ឧទ្ទិស្សតិ ភាតា វណ្ណវា ពលវា សុខី ។
បហូតំ ភោជនំ ភន្តេ បស្ស នគ្គម្ហសេ មយំ
តថា ភន្តេ បរក្កម្ម យថា វត្ថំ លភាម្ហសេ ។
ថេរោ សង្ការកូដតោ ឧច្ចិនិត្វាន តន្តកេ
បិលោតិកំ បដំ កត្វា សង្ឃេ ចាតុទ្ទិសេ អទា ។
ទត្វា អន្វាទិសិ ថេរោ បិតុ មាតុ ច ភាតុនោ
ឥទំ មេ ញាតិនំ ហោតុ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។

១ ម. ឧទបជ្ជថ ។

ភិក្ខុទាំងនោះ បានប្រគេន (ភត្តទាំងនោះ) ដល់ព្រះថេរៈ ព្រះថេរៈបាននិមន្តសង្ឃ លុះព្រះថេរៈ បានឲ្យទានហើយ ក៏ឧទ្ទិសចំពោះបិតាមាតានិងបងថា សូមឲ្យទាននេះសម្រេចដល់ពួកញាតិរបស់ខ្ញុំ សូមឲ្យពួកញាតិ បានដល់នូវសេចក្ដីសុខ ។

ភោជនក៏សម្រេច (ដល់ប្រេតទាំងនោះ) ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិស (ភោជននោះ) ជាភោជនដ៏ស្អាត ថ្លៃថ្លា ឆ្ងាញ់ ជាម្ហូបមានឱជារសច្រើន ក្នុងកាលខាងក្រោយ អំពីកាលជាទីបាននូវភោជននោះមក ប្រេតជាបង មានសម្បុរល្អ មានកម្លាំង មានសេចក្ដីសុខ បានបង្ហាញខ្លួន (ដល់ព្រះថេរៈហើយពោលថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោករមិលមើលនូវភោជនដ៏ច្រើន (ដែលពួកយើងបានហើយដោយអានុភាព នៃទានរបស់លោក) ប៉ុន្តែពួកយើងអាក្រាតនៅឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងគួរបាននូវសំពត់ដោយប្រការណា សូមលោកព្យាយាម ដោយប្រការនោះចុះ ។

ព្រះថេរៈ បានរើសកំណាត់សំពត់រេចជាយទាំងឡាយ អំពីគំនរនៃសំរាម ហើយធ្វើកំណាត់សំពត់ឲ្យជាផ្ទាំង គឺធ្វើជាចីវរ បានប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃ ដែលមកអំពីទិសទាំងបួន ។ ព្រះថេរៈ បានឲ្យទានហើយឧទ្ទិសដល់បិតាមាតា និងបងថា ទាននេះចូរសម្រេចដល់ពួកញាតិរបស់ខ្ញុំ សូមពួកញាតិ បានដល់នូវសេចក្ដីសុខ ។

សមណន្តភានុនិជ្ជេ វត្ថានិ ឧបបជ្ជិសុ[១]
តតោ សុវត្ថវសនោ ជេវស្ស នស្សយីតុមំ ។
វណ្ណាភា ពលភា សុទី យាវតា នន្ទភាជស្ស
វិជិតស្មឹ បដិច្ឆានា តតោ ពហុត្តរា ភន្តេ ។
វត្ថានិច្ឆាននានិ នោ កោសេយ្យកម្ពលីយានិ
ខោមកប្បាសិកានិ ច វិបុលា ច មហគ្ឃា ច
តេ ចាកាសេវលម្ពរេ តេ មយំ បរិទហាម
យំ យំ ហិ មនសោ បិយំ
តថា ភន្តេ បរក្កាម យថា តេហំ លភាមសេ ។
ថេរោ បណ្ណកុដឹ កត្វា សង្ឃេ ចាតុទ្ទិសេ អនា
នត្វា ច ឧទ្ទិសិ[២] ថេរោ បិតុ មាតុ ច ភាតុនោ
ឥទំ មេ ញាតិនំ ហោតុ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។
សមណន្តភានុនិជ្ជេ ឃរានិ ឧបបជ្ជិសុ[៣]
កូដាគារា និវេសនា វិភត្តា ភាគសោ មិតា ។

១ ម. ឧទបជ្ជឹសុ ។ ២ ឱ. ម. អន្ទាទិសិ ។ ៣ ម. ឧទបជ្ជថ ។

សំពត់ទាំងឡាយក៏សម្រេច (ដល់ប្រេតទាំងនោះ) ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិស លំដាប់នោះ (ប្រេតជាបង) ក៏ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ដ៏ល្អបានបង្ហាញខ្លួនដល់ព្រះថេរៈ ។ (ប្រេតនោះ) មានសម្បុរល្អ មានកម្លាំង មានសេចក្តីសុខ(បាននិយាយថា)បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សំពត់ជាគ្រឿងបិទបាំងកាយក្នុងដែនរបស់ព្រះបាទនន្ទៈ ទាំងប៉ុន្មាន (សំពត់ជាគ្រឿងបិទបាំង របស់ពួកយើង) ច្រើនលើសជាងសំពត់ជាគ្រឿងបិទបាំងកាយទាំងនោះ ។

សំពត់ទាំងឡាយជាគ្រឿងស្លៀកពាក់របស់ពួកយើង គឺកោសេយ្យ-ពស្ត្រ កម្ពលីយពស្ត្រ ខោមពស្ត្រ កប្បាសិកពស្ត្រ ជាសំពត់ធំទូលាយមានថ្លៃច្រើន ឯសំពត់ទាំងនោះ ក៏សំយុងចុះ ឰដ៏អាកាស ពួកយើងនឹងស្លៀកពាក់សំពត់ទាំងនោះ តាមចិត្តស្រឡាញ់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងគួរបានផ្ទះដោយប្រការណា សូមលោកព្យាយាមដោយប្រការនោះចុះ ។

ព្រះថេរៈបានធ្វើកុដិប្រក់ដោយស្លឹកហើយប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃដែលមកអំពីទិសទាំងបួន លុះព្រះថេរៈ បានប្រគេនហើយឧទ្ទិសដល់បិតាមាតានិងបងថា សូមទាននេះសម្រេច ដល់ពួកញាតិរបស់ខ្ញុំ សូមពួកញាតិ បានដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ ។

ផ្ទះទាំងឡាយ ផ្ទះកំពូលទាំងឡាយ ជាទីនៅ ដែលញែកចែក ដែលចែកដោយប្រមាណស្មើគ្នា ក៏សម្រេច (ដល់ពួកប្រេតទាំងនោះ) ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិស ។

៧៣

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស ទុតិយំ សានុវាសិប្បេតវត្ថុ

ន មនុស្សេសុ ឦទិសា យាទិសា នោ ឃរា ឥធ
អបិ ទិព្វេសុ យាទិសា តាទិសា នោ ឃរា ឥធ
ទទ្ទល្លមានា អាភេន្តិ សមន្តា ចតុរោ ទិសា ។
តថា ភន្តេ បរក្កម យថា ទានំ លភាម្ហសេ ។
ថេរោ ការកំ បូរេត្វា សង្ឃេ ចាតុទ្ទិសេ អទា ។
ទត្វា អន្វាទិសិ ថេរោ បិតុ មាតុ ច ភាតុនោ
ឥទំ មេ ញាតិនំ ហោតុ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។
សមនន្តរានុទិដ្ឋេ បានីយំ ឧបបជ្ជថ[១]
គម្ភីរា ចតុរស្សា ច បោក្ខរញ្ញោ សុនិម្មិតា[២]
សីតុទកា សុបតិត្ថា ច សីតា អប្បដិគន្ធិយា
បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា វារិកិញ្ជក្ខបូរិតា ។
តត្ថ នហាត្វា បិវិត្វា ថេរស្ស បដិទស្សយុំ
បហូតំ បានីយំ ភន្តេ បាទា ទុក្ខផលន្តិ[៣] នោ
អាហិណ្ឌមានា ខញ្ជាម សក្ខរេ កុសកណ្ដកេ

១ ឱ. ឧបបជ្ជឹសុ ។ ២ ម. សុមាបិតា ។ ៣ ម. បាទា ទុក្ខា ផលន្តិ ។

៧៣

បេតវត្ថុ ចូឡវគ្គទី ៣ រឿងសានុវាសិប្រេត ទី ២

(ប្រេតទាំងនោះពោលថា) ផ្ទះទាំងឡាយរបស់ពួកយើងក្នុងបេតលោកនេះ យ៉ាងណា ផ្ទះទាំងឡាយ ក្នុងមនុស្សលោកមិនដូច្នោះទេ តែផ្ទះទាំងឡាយ ក្នុងឋានទិព្វទាំងឡាយ យ៉ាងណា ផ្ទះទាំងឡាយ របស់ពួកយើងក្នុងបេតលោកនេះ យ៉ាងនោះដែរ ជាផ្ទះដ៏រុងរឿង អាចញុំាងទិសទាំង ៤ ឲ្យភ្លឺជុំវិញបាន ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងគួរបានទឹកផឹក ដោយប្រការណា សូមលោកព្យាយាមដោយប្រការនោះចុះ ។

ព្រះថេរៈបានចាក់ទឹកបំពេញធម្មក្រក ហើយប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃដែលមកអំពីទិសទាំង ៤ ។ លុះព្រះថេរៈបានប្រគេនហើយ ក៏ឧទ្ទិសចំពោះបិតាមាតានិងបងថា សូមទាននេះសម្រេច ដល់ពួកញាតិរបស់ខ្ញុំ សូមពួកញាតិ បានដល់នូវសេចក្តីសុខ ។

ទឹកក៏សម្រេច (ដល់ប្រេតទាំងនោះ) ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិស ស្រះបោក្ខរណីទាំងឡាយ ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អហើយ ជ្រៅ មានជ្រុងបួន មានទឹកដ៏ត្រជាក់ មានកំពង់ល្អ ជាស្រះត្រជាក់ មានក្លិនក្រអូបប្រៀបមិនបាន ដេរដាស ដោយផ្កាឈូកនិងផ្កាឧប្បល ពេញដោយលម្អងលើទឹក ។ ប្រេតទាំងនោះងូត ផឹក ក្នុងស្រះបោក្ខរណីនោះហើយ បង្ហាញខ្លួនដល់ព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន (ពួកយើងបាន) ទឹកច្រើនហើយ តែជើងទាំងឡាយរបស់ពួកយើង ឈឺ ពុះពង ពួកយើងកាលដើរជាន់លើក្រួសរវាន លើស្បូវភ្លាំង និងបន្ទា រមែងខ្ទើច ។

តថា ភន្តេ បរក្កម យថា យានំ លភាម្ហសេ ។
ថេរោ សិថាជិកំ លទ្ធា សង្ឃេ ចាតុទ្ទិសេ អទា ។
ទត្វា អន្វាទិសិ ថេរោ បិតុ មាតុ ច ភាតុនោ
ឥទំ មេ ញាតិនំ ហោតុ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ ។
សមនន្តរានុទិដ្ឋេ បេតា រថេន មាគមុំ
អនុកម្បិតម្ហ ភទន្តេ ភត្តេន ឆាទនេន ច
ឃរេន ចានីយទានេន យានទានេន ចូភយំ
មុនី ការុណិកំ លោកេ តំ ភន្តេ វន្ទិតុមាគតាតិ ។

សានុវាសិប្បេតវត្ថុ ទុតិយំ ។

តតិយំ រថការីបេតវត្ថុ

[២៨] វេឡុរិយត្ថម្ភំ រុចិរំ បភស្សរំ
វិមានមារុយ្ហ អនេកចិត្តំ
តត្ថច្ឆសិ ទេវិ មហានុភាវេ
បថទ្ធនិ បណ្ណរសេវ ចន្ទោ
វណ្ណោ ច តេ កនកស្ស សន្និភោ

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងគួរបាននូវយាន ដោយប្រការណា សូមលោកខំព្យាយាមដោយប្រការនោះចុះ ។

ព្រះថេរៈ បានស្បែកជើងមានជាន់មួយ ហើយបានប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃដែលមកអំពីទិសទាំង ៤ ។ លុះព្រះថេរៈបានប្រគេនហើយក៏ឧទ្ទិស ចំពោះបិតាមាតានិងបងថា សូមទាននេះសម្រេច ដល់ពួកញាតិរបស់ខ្ញុំ សូមពួកញាតិ បានដល់នូវសេចក្តីសុខ ។

ពួកប្រេតបានមកដោយរថ ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិសហើយ (និយាយថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងលោកបានអនុគ្រោះហើយ ដោយបាយផង ដោយគ្រឿងបិទបាំងផង ដោយផ្ទះផង ដោយទានទាំងពីរគឺបានីយទាននិងយានទានផង បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងមកដើម្បីថ្វាយបង្គំលោក ជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណាក្នុងលោក ។

ចប់ រឿងសានុវាសិប្រេត ទី ២ ។

រឿងរថការីប្រេត ទី ៣

[២៨] (មាណពនិយាយនឹងស្រីប្រេតថា) បពិត្រនាងទេវី
មានអានុភាពច្រើន នាងឡើងកាន់វិមាន មានសសរកែវពិទូរ្យ
ដ៏រុងរឿងភ្លឺផ្លេក ៗ វិចិត្រដោយរតនៈច្រើនយ៉ាង ហើយនៅ
ក្នុងវិមាននោះដូចព្រះចន្ទក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើតនៅក្នុងផ្លូវជាគន្លង
(របស់ខ្លួន) ទាំងសម្បុររបស់នាងសោតប្រាកដស្មើដោយមាស

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស តតិយំ រថការិបេត្តវត្ថុ

ឧត្តមរូចោ(១) កុសជស្សនេយ្យោ
បល្លង្កសេដ្ឋេ អតុលេ និសិន្នា
ឯកា តុវំ នត្ថិ តុយ្ហំ សាមិកោ ។
ឥមា ច តេ ចោក្ខរញ្ញា សមន្តតោ(២)
បហូតមាលា(៣) ពហុបុណ្ឌរីកា
សោវណ្ណចុណ្ណេហិ សមន្តមោតតា(៤)
ន តត្ថ បង្កោ បណ្ណកោ ច វិជ្ជតិ ។
ហំសាបិមេ ទស្សនីយា មនោរមា
ឧទកស្មឹ អនុបរិយន្តិ សព្វទា
សមយ្យ វគ្គុ បនទន្តិ សព្វេ
ពិន្ទុស្សរា ទុន្ទុភីនំ វ ឃោសោ ។
ទទ្ទល្លមានា យសសា យសស្សិនី
នាវាយ ច ត្វំ អវលម្ព តិដ្ឋសិ
អាឡារចម្ហេ(៥) ហសិតេ បិយំវទេ
សព្វង្គកល្យាណិ ភុសំ វិរោចសិ ។
ឥទំ វិមានំ វិរជំ សមេដ្ឋិតំ

---

១ ឱ. ឧគ្គតរូបោ ។ ម. ឧត្តត្តរូបោ ។ ២ ឱ. បោក្ខរញ្ញោ សមង្គតោ ។ ម. បោក្ខរណី សមន្តា ។ ៣ ម. បហុត្តមល្យា ។ ៤ ឱ. សមង្គមោតកា ។ ៥ អាឡារបម្ហេ ។

មានសភាពខ្ពង់ខ្ពស់ គួរឲ្យរមិលមើលក្រៃពេក បពិត្រនាង មិនមានគេផ្ទឹមបាន នាងគង់លើបល្ល័ង្កដ៏ប្រសើរបំផុត នាងនៅតែម្នាក់ឯង នាងមិនមានប្តីសោះ ។ ឯស្រះបោក្ខរណីទាំង-ឡាយ របស់នាងនេះ មានកម្រងផ្កាច្រើនយ៉ាង មានផ្កាឈូកសច្រើនដោយជុំវិញ ពោយរាយជុំវិញ ដោយកម្ទេចនៃមាសទាំងឡាយ ភក់ និងចកក៏មិនមានក្នុងស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះ ។ សូម្បីហង្សទាំងនេះ គួររមិលមើល គួររីករាយនៃចិត្ត ក៏ហែលក្រឡឹងលើទឹកសព្វ ៗ កាល ហង្សទាំងអស់មានសំឡេងមូល ដូចជាសំឡេងគឹកកង នៃស្គរទាំងឡាយប្រជុំគ្នាបន្លឺឡើងនូវសំឡេងដ៏ពីរោះ ។ នាងជាអ្នកមានយសរុងរឿងដោយយស ឈរផ្អែកលើទូក បពិត្រនាងមានរោមភ្នែកខ្មៅ វែង ង នាងសើច នាងពោល នូវពាក្យជាទីស្រឡាញ់ មានលម្អសព្វអវយវៈ រុងរឿងក្រៃពេក ។ វិមាននេះ ប្រាសចាកធូលី តាំងនៅលើផែនដីរាប

ឧយ្យានវនំ[១] រតិនន្ទវឌ្ឍនំ
ឥធាគមិ តេ ជាវិ អនោមទស្សនេ
តយា សហ នន្ទនេ ឥធ មោទិតុន្តិ ។
ការេហិ កម្មំ ឥធ វេទនីយំ
ចិត្តញ្ច តេ ឥធ និតញ្ច ហោតុ[២]
កត្វាន កម្មំ ឥធ មោទនីយំ
ឯវំ មមំ លច្ឆសិ កាមកាមិនិន្តិ ។
សាធូតិ សោ តស្សា បដិស្សុណិត្វា
អកាសិ កម្មំ តហឹ វេទនីយំ
កត្វាន កម្មំ តហឹ វេទនីយំ
ឧប្បជ្ជិ មាណវោ តស្សា សហាព្យតន្តិ ។

រថការីបេតវត្ថុ តតិយំ ។

ភាណវារំ ទុតិយំ ។

ចតុត្ថំ ភុសបេតវត្ថុ

[២៩] ភុសានិ ឯកោ សាលី បុនាបរោ[៣]
អយញ្ច[៤] នារី សកមំសលោហិតំ

---

១ ឱ. ឧយ្យានវន្តំ ។ ២ ឱ. នីតំ ភវតុ ។ ម. នតញ្ច ហោតុ ។ ៣ ឱ. ឯកេ សាលី បុនាបរេ ។ ៤ អញ្ញា ។

ជាឧទ្យាន ញ៉ាំងតម្រេកនិងសេចក្តីរីករាយឲ្យចម្រើន បពិត្រនារី គួររមិលមើល មិនថោកទាប ខ្ញុំប្រាថ្នា ដើម្បីរីករាយក្នុងវិមានជាទីរីករាយនេះរបស់នាង ជាមួយនឹងនាង ។

(នាងវិមានប្រេតពោលថា)អ្នកចូរធ្វើនូវកម្មដែលឲ្យផលក្នុងឋានទិព្វនេះទាំងចិត្តរបស់អ្នកសោតក៏ចូរឱនទៅក្នុងឋានទិព្វនេះ លុះអ្នកធ្វើនូវកម្មដែលគួររីករាយក្នុងឋានទិព្វនេះហើយ ទើបអ្នកបាននូវខ្ញុំជាស្រីមានកាមតាមប្រាថ្នា ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

មាណពនោះ បានទទួលស្តាប់ពាក្យនាងវិមានប្រេតនោះថា អើនាង ស្រួលហើយ ហើយក៏បានធ្វើកម្មដែលឲ្យផលក្នុងឋានទិព្វនោះ លុះមាណពបានធ្វើកម្មដែលឲ្យផលក្នុងឋានទិព្វនោះហើយ ក៏បានទៅកើតជាមួយនឹងនាងវិមានប្រេតនោះ ។

ចប់ រឿងរថការីប្រេត ទី ៣ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២ ។

រឿងភុសប្រេត ទី ៤

[២៩] (ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) ប្រេតម្នាក់ (រោយរាយ)
អង្កាមនៃស្រូវសាលី (លើក្បាលខ្លួន) ប្រេតម្នាក់ទៀត
(សំពងបំបែកក្បាល របស់ខ្លួន ដោយដំបងដែក)
ឯស្រីនេះ (ស៊ីតែ) សាច់និងឈាម របស់ខ្លួន

៧៧

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចតុត្ថំ ភុសប្បេតវត្ថុ

ត្វញ្ច គូថំ អសុចឹ អកន្តំ[១]
បរិភុញ្ជសិ កិស្ស អយំ វិបាកោតិ ។

អយំ បុរេ មាតរំ ហឹសតិ   អយំ បន កូដវាណិជោ
អយំ មំសានិ ខាទិត្វា   មុសាវាទេន វញ្ចេតិ ។

អហំ មនុស្សេសុ មនុស្សភូតា
អគារិនី សព្វកុលស្ស ឥស្សរា ។

សន្តេសុ បរិគូយ្ហាមិ[២]   មា ច កិញ្ចិ ឥតោ អទំ
មុសាវាទេន ឆាទេមិ   នត្ថិ ឯតំ មម គេហេ
សចេ សន្តំ បរិគូយ្ហាមិ   គូថំ[៣] មេ ហោតុ ភោជនំ ។
តស្ស កម្មវិបាកេន   មុសាវាទស្ស ចូភយំ
សុគន្ធសាលិនោ ភត្តំ   គូថំ មេ បរិវត្តតិ ។
អវជ្ឈានិ[៤] ច កម្មានិ   ន ហិ កម្មំ វិនស្សតិ
ទុគ្គន្ធំ កិមីនំ មីឡ្ហំ   ភុញ្ជាមិ ច បិវាមិ ចាតិ ។

ភុសប្បេតវត្ថុ ចតុត្ថំ ។

---

១ ឱ. អសុចិ អកន្តិកំ ។ ម. អសុចិកន្តំ ។ ២ ឱ. បរិគូយ្ហេមិ ។ ម. បរិគុហាមិ ។ ៣ ឱ. និគូយ្ហាមិ គូថោ ។ ម. និគុហាមិ គូថោ ។៤អដ្ឋកថាយំ អវជ្ឈានីតិ ទិស្សតិ ។ឯតំ យុត្តតរំ ។

បេតវត្ថុ ចូឡវគ្គទី ៣ រឿងភុសប្រេត ទី ៤

ទាំងអ្នកសោត ក៏ស៊ីអាចម៍ មិនស្អាត មិនគួរឲ្យ
ប្រាថ្នា នេះតើ ជាផលនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

(ភរិយារបស់ពាណិជ បានទូលថា) ក្នុងកាលមុន ប្រេតម្នាក់នេះ បានប្រហារមាតា (ដោយព្រនង់) ឯប្រេតម្នាក់នេះ ជាពាណិជ បោកប្រាស ប្រេតនេះ រមែងស៊ីសាច់ទាំងឡាយ ហើយបញ្ឆោត ដោយពាក្យមុសាវាទ ។

ខ្ញុំបានកើត ជាមនុស្ស ក្នុងពួកមនុស្ស ជាអ្នក
គ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាឥស្សរៈនៃត្រកូលទាំងពួង ។

កាលដែលគ្រឿងឧបករណ៍មានគ្រប់គ្រាន់ ខ្ញុំក៏បានលាក់លៀមទុក មិនបានឲ្យវត្ថុតិចតួច អំពីគ្រឿងឧបករណ៍នេះ (ដល់អ្នកដទៃ) ខ្ញុំបិទបាំងដោយពាក្យមុសាវាទថា វត្ថុនេះក្នុងផ្ទះខ្ញុំមិនមានទេ ប្រសិនបើ ខ្ញុំលាក់វត្ថុដែលមាន សូមឲ្យអាចម៍មកជាភោជនរបស់ខ្ញុំចុះ ។ បាយនៃស្រូវសាលី មានក្លិនក្រអូបឈ្ងុយ ក៏ក្លាយទៅជាអាចម៍ដើម្បីខ្ញុំ ដោយវិបាកនៃកម្មទាំងពីរគឺ (ការលាក់លៀមទុកវត្ថុដែលមាន ១) និងមុសាវាទ ១ ។ ឯកម្មទាំងឡាយ មិនមែនសោះសូន្យឡើយ ព្រោះថា កម្មមិនចេះវិនាសទៅ ខ្ញុំស៊ីផឹកនូវអាចម៍មានក្លិនអាក្រក់ (ជាលំនៅ) នៃពួកដង្កូវ ។

ចប់ រឿងភុសប្រេត ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

បញ្ចមំ កុមារបេ្បតវត្ថុ

[៣០] អច្ឆេររូបំ សុគតស្ស ញាណំ
សត្ថា យថា បុគ្គលំ ព្យាកាសិ
ឧស្សន្នបុញ្ញាបិ ភវន្តិ ហេកេ
បរិត្តបុញ្ញាបិ ភវន្តិ ហេកេ ។
អយំ កុមារោ សីវថិកាយ ឆឌ្ឌិតោ
អង្គុដ្ឋស្នេហេន យាបេសិ រត្តិំ ។
ន យក្ខភូតា ន សិរីសបា វា
វិហេឋយេយ្យុំ(១) កតបុញ្ញកុមារំ
សុនខាបិ តស្ស បលេហិំសុ បាទេ
ធង្កា សិង្គាលា បរិវត្តយន្តិ ។
គព្ភាសយំ បក្ខិគណា ហរន្តិ
កាកា បន អក្ខិមលំ ហរន្តិ
ន តស្ស រក្ខំ វិទហិំសុ កេចិ
ន ឱសថំ សាសបធូបនំ វា ។
នក្ខត្តយោគំបិ ន អគ្គហេសុំ
ន សព្វធញ្ញានិបិ អាកិរឹសុ

---

១ ម. ន ហេឋយ្យុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

រឿងកុមារប្រេត ទី ៥

[៣០] (ព្រះសង្គីតិកាចារ្យទាំងឡាយ ពោលថា) ញាណរបស់ព្រះសុគត មានសភាពអស្ចារ្យ ដូចព្រះសាស្តាទ្រង់ព្យាករនូវបុគ្គលថា បុគ្គលពួកខ្លះ ជាអ្នកមានបុណ្យក្រាស់ បុគ្គលពួកខ្លះ ជាអ្នកមានបុណ្យស្តើង ។ កុមារនេះ ដែលគេបោះចោល ក្នុងព្រៃស្មសាន បានញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទឹកដោះ ដែលហូរចេញអំពីមេដៃ (នៃទេវតា) អស់មួយរាត្រី ។ យក្ស និងភូតទាំងឡាយក្តី ពស់ទាំងឡាយក្តី មិនបៀតបៀនកុមារ អ្នកមានបុណ្យធ្វើហើយទេ សូម្បីតែពួកឆ្កែ ក៏មកលិទ្ធជើងទាំងគូ របស់កុមារនេះដែរ ពួកក្អែក ពួកចចក ក៏មកចោមជុំវិញ (កុមារនោះ) ។ ហ្វូងសត្វស្លាបទាំងឡាយ ក៏នាំយកមន្ទិលគភ៌ចេញ ឯក្អែកទាំងឡាយ ក៏នាំយកអាចម៍ភ្នែកចេញ មនុស្សនិងអមនុស្សពួកខ្លះ មិនបានចាត់ចែងការរក្សានូវកុមារនេះទេ មិនបានចាត់ចែងនូវឱសថ និងការអប់ ដោយគ្រាប់ស្ពៃ (ដល់កុមារនេះទេ) ។ សូម្បីតែពួកមនុស្ស ក៏មិនរៀននូវការប្រកបនូវនក្ខត្តឫក្ស ទាំងមិនបានពោយរាយ នូវធញ្ញជាតិគ្រប់មុខ

៧៩

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស បញ្ចមំ កុមារប្បេតវត្ថុ

ឃាតានិសំ ឧត្តមកិច្ចបត្តំ
រត្តាភតំ សីវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ ។
នវនីតបិណ្ឌំ[១] វិយ វេធមានំ
សសំសយំ ជីវិតសាវសេសំ
តមទ្ទស ទេវមនុស្សបូជិតោ
ទិស្វា បន ព្យាករិ ភូរិបញ្ញោ
អយំ កុមារោ នគរស្សិមស្ស
អគ្គកុលិកោ ភវិស្សតិ ភោគវា ច[២]
កិស្ស វតំ កឹ បន ព្រហ្មចរិយំ
កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ
ឃាតានិសំ ព្យសនំ បាបុណិត្វា
តំ តាទិសំ បច្ចនុភោស្សតិទ្ធិន្តិ ។
ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស
បូជំ អកាសិ ជនតា ឧឡារំ
តត្រស្ស ចិត្តស្ស អហុ អញ្ញថត្តំ
វាចំ អភាសិ ផរុសំ អសព្ភិ[៣]
សោ តំ វិតក្កំ បដិវិនោទយិត្វា

១ ឱ. ម. នោនីតបិណ្ឌំ ។ ២ ឱ. ភោគតោ ច ។ ៣ ម. អសព្ភំ ។

លើកុមារដែលមានសភាពដូច្នោះ ដែលដល់នូវសេចក្តីលំបាក យ៉ាងក្រៃលែង គេនាំមកក្នុងពេលយប់ ហើយបោះចោលក្នុងព្រៃស្មសាន ព្រះពុទ្ធដែលទេវតានិងមនុស្សបូជា បានឃើញកុមារនោះ ដូចជាដុំនៃទឹកដោះខាប់ កំពុងតែញាប់ញ័រប្រកបដោយសេចក្តីសង្ស័យ នៅសល់តែជីវិត លុះព្រះពុទ្ធមានប្រាជ្ញាស្មើដោយផែនដីបានឃើញហើយ ទើបទ្រង់ព្យាករថា កុមារនេះ នឹងបានជាអ្នកមានត្រកូលដ៏ប្រសើរផង នឹងមានភោគៈផង ក្នុងនគរនេះ ។

(ពួកឧបាសកបានសួរថា) វតដូចម្តេច ព្រហ្មចរិយៈដូចម្តេច នេះជាផលនៃវត ឬព្រហ្មចរិយៈដូចម្តេច ដែលកុមារនេះបានសន្សំល្អហើយ បានជាកុមារនេះដល់នូវសេចក្តីវិនាសដល់ម្ល៉េះ ហើយត្រឡប់បាននូវឫទ្ធិ គឺទិព្វសម្បត្តិដល់ម្ល៉ោះនោះវិញ ។

(ព្រះសង្គីតិកាចារ្យទាំងឡាយពោលថា) ពួកជនបានធ្វើនូវការបូជា ដ៏ឧឡារិកចំពោះព្រះសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ទារកនោះមានចិត្តរវើរវាយក្នុងការបូជានោះ ទារកនោះបានពោលវាចាអាក្រក់ ជាវាចាមិនគួរចង់ឮ ក្នុងទីប្រជុំនៃសប្បុរស ទារកនោះ បន្ទោបង់សេចក្តីត្រិះរិះនោះចេញហើយ

បីតិបសាទំ បដិលទ្ធា បច្ឆា
តថាគតំ ជេតវនេ វសន្តំ
យាគុយា ឧបដ្ឋាសិ សោ សត្តរត្តំ ។
តស្ស វតំ តំ បន ព្រហ្មចរិយំ
តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ
ឯតាទិសំ ព្យសនំ បាបុណិត្វា
តំ តាទិសំ បច្ចនុភោស្សតិទ្ធី ។
ឋត្វាន សោ វស្សសតំ ឥធេវ
សព្វេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតោ
កាយស្ស ភេទា អភិសម្បរាយំ
សហព្យតំ គច្ឆតិ វាសវស្សា ។

កុមារបេ្បតវត្ថុ បញ្ចមំ ។

ឆដ្ឋំ សេរិនីបេតវត្ថុ

[៣១] នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាសិ កិសា ធមនិសន្ថតា
ឧប្ផាសុលិកេ កិសិកេ កា នុ ត្វំ ឥធ តិដ្ឋសីតិ ។
អហំ ភទន្តេ បេតិម្ហិ ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតា(តិ) ។

ក៏ត្រឡប់បាននូវសេចក្តីត្រេកអរនិងសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ទារកនោះ បានបម្រើព្រះតថាគត ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ដោយយាគូអស់ ៧ ថ្ងៃ ។ នោះជាវ័តនោះជាព្រហ្មចរិយៈរបស់កុមារនោះ នេះជាផលនៃវ័តឬព្រហ្មចរិយៈនោះ ដែលកុមារនេះសន្សំល្អហើយ បានជាកុមារនេះដល់នូវសេចក្តីវិនាសដល់ម្ល៉េះ ហើយត្រឡប់បាននូវឫទ្ធិគឺទិព្វសម្បត្តិដល់ម្ល៉ោះនោះវិញ ។ លុះកុមារនោះ ឋិតនៅក្នុងមនុស្សលោកនេះ អស់មួយរយឆ្នាំ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកាមទាំងពួង ដល់បែកធ្លាយរាងកាយទៅកាន់ភពថ្មី ក៏បានជាកូន នៃសក្កទេវរាជ ។

ចប់ រឿងកុមារប្រេត ទី ៥ ។

រឿងសេរិនីប្រេត ទី ៦

[៣១] (*ឧបាសកបានសួរស្រីប្រេតថា*) *ម្នាលនាងស្គម មានធ្មឹងជំនីររគាម នាងជាស្រីអាក្រាត មានរូបមានសម្បុរអាក្រក់ ជាស្រីស្គមរីមរាមដោយសរសៃ នាងជាអ្វី មកឈរក្នុងទីនេះ ។* (*ស្រីប្រេតឆ្លើយថា*) *បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រីប្រេត ដល់នូវសេចក្តីលំបាក កើតក្នុងយមលោក បានធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក* (*លុះច្យុត*) *អំពីមនុស្សលោកនេះហើយ បានទៅកាន់បេតលោក ។*

៨១

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស ឆដ្ឋំ សេរិនីបេតវត្ថុ

កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតា(តិ)។
អនវជ្ជេសុ[១] តិត្ថេសុ វិចិនិ អឌ្ឍមាសកំ
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ទីបំ នាកាសិមត្តនោ ។
នទឹ ឧបេមិ តសិតា រិត្តកា បរិវត្តតិ
ឆាយំ ឧបេមិ ឧណ្ហាសុ អាតបោ បរិវត្តតិ ។
អតិវណ្ណោ ច មេ វាតោ ឌហន្តោ ឧបវាយតិ
ឯតញ្ច ភន្តេ អរហាមិ អញ្ញញ្ច បាបកំ តតោ ។
គន្ត្វាន ហត្ថិនីបុរំ[២] វជ្ជេសិ មយ្ហំ មាតរំ
ធីតា ច តេ មយា ទិដ្ឋា ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតា ។
អត្ថិ ច មេ ឯត្ថ និក្ខិត្តំ អនក្ខាតញ្ច តំ មយា
ចត្តារិ សតសហស្សានិ បល្លង្កស្ស ច ហេដ្ឋតោ ។
តតោ មេ ទានំ ទទាតុ តស្សា ច ហោតុ ជីវិកា
ទានំ ទត្វា ច[៣] មេ មាតា ទក្ខិណំ អន្វាទិស្សតុ មេ[៤]

---
១ ម. អនាវជេសុ ។ ២ ឱ. ហស្តនីបុរំ ។ ៣ ម. ន ។៤ ម. ទក្ខិណំ ឧទ្ទិសំ តុម្ហេ។

បេតវត្ថុ ចូឡវគ្គ ទី ៣ រឿងសេរិនីប្រេត ទី ៦

(ឧបាសកសួរថា) អំពើអាក្រក់ដូចម្តេច ដែលនាងបានធ្វើហើយ ដោយកាយ វាចា ចិត្ត នាង(ច្យុត)អំពីមនុស្សលោកនេះ បានទៅកាន់បេតលោក ដោយផលនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

(ស្រីប្រេតឆ្លើយថា) ខ្ញុំបានរើសទ្រព្យគេកន្ទះមាសក ត្រង់កំពង់ទាំងឡាយ ដែលមិនមានទោស គឺមិនមានអ្នកណាមួយឃាត់ខាំង កាលដែលទេយ្យធម៌ទាំងឡាយ កំពុងមានគ្រប់គ្រាន់ ខ្ញុំមិនបានធ្វើនូវទីពឹងចំពោះខ្លួនសោះ ។ ខ្ញុំស្រេកទឹក ចូលទៅរកស្ទឹង ស្ទឹងក៏បែរទៅជាទទេ ខ្ញុំចូលទៅជ្រកម្លប់ ក្នុងកាលកំពុងក្តៅ ស្រមោលក៏បែរទៅជាក្តៅ ។ ឯខ្យល់ដែលដូចភ្លើងសោត ក៏ក្តៅភាយមកដល់ខ្ញុំ បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំគួរ (រង) ទុក្ខមានសម្រេកជាដើមនេះ និងបាបកម្មដទៃដ៏លាមកលើសលុបជាងសេចក្តីទុក្ខ មានសម្រេកជាដើមនោះ ។ អ្នកគួរទៅកាន់ហត្ថិនីបុរី ហើយជម្រាបមាតារបស់ខ្ញុំថា ខ្ញុំបានឃើញកូនស្រីរបស់នាងដល់នូវសេចក្តីលំបាក កើតក្នុងយមលោក បានធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក (ច្យុត) អំពីមនុស្សលោកនេះ បានទៅកាន់បេតលោក ។ ទ្រព្យដែលខ្ញុំទុកក្នុងទីនុ៎ះមាន តែខ្ញុំមិនបានប្រាប់ទ្រព្យនោះ (ឯទ្រព្យទាំងនោះ) ចំនួន ៤ សែនកហាបណៈ ក្រោមបល្ល័ង្ក (របស់ខ្ញុំ) ។ មាតារបស់ខ្ញុំនោះ ចូរឲ្យទានដើម្បីខ្ញុំផង ចូរចិញ្ចឹមជីវិតផង ដោយទ្រព្យនោះចុះ មាតារបស់ខ្ញុំលុះឲ្យទានហើយ ចូរឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំផង

តថាហំ សុខិតា ហេស្សំ សព្វកាមសមិទ្ធិនីតិ ។
សាធូតិ សោ តស្សា បដិសុណិត្វា គន្ត្វាន ហត្ថិនីបុរំ
តស្សា អវោច មាតរំ ធីតា ច តេ មយា ទិដ្ឋា
ទុគ្គតា យមលោកិកា បាបកម្មំ ករិត្វាន
បេតលោកំ ឥតោ គតា សា មំ តត្ថ សមាទបេសិ
គន្ត្វាន ហត្ថិនីបុរំ វទេសិ មយ្ហំ មាតរំ
ធីតា ច តេ មយា ទិដ្ឋា ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតា ។
អត្ថិ ច មេ ឯត្ថ និក្ខិត្តំ អនក្ខាតញ្ច តំ មយា[១]
ចត្តារិ សតសហស្សានិ បល្លង្កស្ស ច ហេដ្ឋតោ
តតោ មេ ទានំ ទទាតុ[២] តស្សា ច ហោតុ ជីវិកា
ទានំ ទត្វា ច មេ មាតា ទក្ខិណំ អន្វាទិស្សតុ មេ
តថាហំ សុខិតា ហេស្សំ សព្វកាមសមិទ្ធិនីតិ ។

---

១ ម. តវ ។ ២ ម. តតោ តុវំ ទានំ ទេហិ ។

ខ្ញុំនឹងជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ បានសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ក្នុងកាលនោះ ។

ឧបាសកនោះ ទទួលស្តាប់ពាក្យប្រេតនោះថា ប្រពៃហើយ រួចក៏ទៅកាន់ហត្ថិនីបុរី បានប្រាប់ដល់មាតារបស់ស្រីប្រេតនោះថា ខ្ញុំបានឃើញកូនស្រីរបស់នាង ដល់នូវសេចក្តីលំបាក កើតក្នុងយមលោក បានធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក (ច្យុត) អំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក កូនស្រីរបស់នាងនោះ បានផ្តាំនឹងខ្ញុំក្នុងបេត-លោកនោះថា អ្នកអញ្ជើញទៅកាន់ហត្ថិនីបុរី ហើយជម្រាបដល់មាតារបស់ខ្ញុំថា ខ្ញុំបានឃើញកូនស្រីរបស់នាង ដល់នូវសេចក្តីលំបាក កើតក្នុងយមលោក បានធ្វើកម្មដ៏លាមក (ច្យុត) អំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ។ ទ្រព្យដែលខ្ញុំទុកក្នុងទីនុ៎ះមាន តែខ្ញុំមិនបានប្រាប់នូវទ្រព្យនោះ (ឯទ្រព្យទាំងនោះ) ចំនួន ៤ សែនកហាបណៈនៅខាងក្រោមបល្ល័ង្ក (របស់ខ្ញុំ) ។ សូមមាតាឲ្យទានដើម្បីខ្ញុំផង ចូរចិញ្ចឹមជីវិតផង ដោយទ្រព្យនោះចុះ មាតារបស់ខ្ញុំ លុះឲ្យទានហើយសូមឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំផង ខ្ញុំនឹងជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ បានសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ក្នុងកាលនោះ ។

តតោ ហិ សា ទានំ អទាសិ ទត្វា ច តស្សា ទក្ខិណមាទិសិ

បេតី ច សុខិតា អាសិ តស្សាចាបិ សុជីវិកាតិ ។

សេរិនីបេតវត្ថុ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ មិគលុទ្ទបេ្បតវត្ថុ

[៣២] នរនារីបុរក្ខតោ យុវា រជនីយេ កាមគុណេហិ[១] សោភសិ

ទិវសំ អនុភោសិ ការណំ កឹ អកាសិ បុរិមាយ ជាតិយាតិ ។

អហំ រាជគហេ រម្មេ រមណីយេ គិរិព្វជេ

មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ[២] លោហិតបាណី ទារុណោ ។

អវិរោធករេសុ បាណីសុ បុថុសត្តេសុ បទុដ្ឋមានសោ

វិចរិំ អតិទារុណោ សទា បរហឹសាយ រតោ អសញ្ញតោ ។

តស្ស មេ សហាយោ សុហទយោ សទ្ធោ អាសិ ឧបាសកោ

សោ ហិ[៣] មំ អនុកម្បន្តោ និវារេសិ បុនប្បុនំ

មាកាសិ បាបកំ កម្មំ មា តាត ទុគ្គតឹ អគា

សចេ ឥច្ឆសិ បេច្ច សុខំ វិរម បាណវធំ អសំយមំ ។

---

១ ម. រជនីយេហិ កាមេហិ ។ ២ ម. ឯត្ថ លុទ្ទោតិ អត្ថិ ។ ៣ ឱ. ច ។

ក៏ក្នុងលំដាប់នោះ មាតានោះបានឲ្យទាន លុះឲ្យហើយ បាន ឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ស្រីប្រេតនោះ ស្រីប្រេតក៏បានដល់នូវ សេចក្តីសុខផង មាតានោះចិញ្ចឹមជីវិត ដោយងាយផង ។

ចប់ រឿងសេរិនីប្រេត ទី ៦ ។

រឿងមិគលុទ្ទប្រេត ទី ៧

[៣២] (ព្រះនារទត្ថេរសួរវេមានិកប្រេតថា) អ្នកនៅក្មេង មាននរៈនារីចោមរោម រុងរឿងដោយកាមគុណទាំងឡាយ គួរឲ្យ ត្រេកត្រអាល (ក្នុងពេលយប់ រងទុក្ខ) ក្នុងពេលថ្ងៃ អ្នកបានធ្វើ នូវកម្មអ្វី ក្នុងជាតិមុន ។

(ប្រេតបានឆ្លើយថា) កាលពីដើមខ្ញុំជាព្រានម្រឹគ មានដៃប្រឡាក់ ដោយឈាម ជាអ្នកអាក្រក់ នៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ មានភ្នំដូចជាក្រោល ជាទីគួរត្រេកអរីករាយ ។ ខ្ញុំមានចិត្តប្រទូស្តចំពោះពួកសត្វច្រើន ជាសត្វមិនធ្វើកំហុស (នឹងនរណាមួយ) អាក្រក់ក្រៃពេក ត្រេកអរ តែក្នុងការបៀតបៀនចំពោះសត្វដទៃ មិនសង្រួម គ្រប់កាលទាំង ពួង ។ សម្លាញ់របស់ខ្ញុំនោះ អ្នកមានហឫទ័យល្អ ជាឧបាសកមាន សទ្ធា គាត់អនុគ្រោះ បានឃាត់ខ្ញុំរឿយ ។ ថា អ្នកកុំធ្វើអំពើអាក្រក់ ឡើយ នែអ្នក អ្នកកុំទៅកាន់ទុគ្គតិឡើយ បើអ្នកប្រាថ្នា សេចក្តីសុខ ក្នុងលោក អ្នកចូរវៀរបង់នូវការមិនសង្រួម គឺការសម្លាប់សត្វ ។

តស្សាហំ វចនំ សុត្វា សុខកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ នាកាសឹ សកលានុសាសនឹ ចិរបាបាភិរតោ អពុទ្ធិមា ។ សោមំ បុន ភូរិសុមេធសោ អនុកម្បាយ សំយមេ និវេសយិ សចេ ទិវា ហនសិ បាណិនោ អថ តេ រត្តឹ ភវតុ សំយមោ ។ ស្វាហំ ទិវា ហនិត្វាន បាណិនោ វិរត្តោរត្តឹ អហោសិ សំយតោ រត្តាហំ បរិហារេមិ[១] ទិវា ខជ្ជាមិ ទុគ្គតោ ។ តស្ស កម្មស្ស កុសលស្ស អនុភោមិ រត្តឹ អមានុសឹ ទិវា បដិហតាវ កុក្កុរា ឧបធាវន្តិ សមន្តា ខាទិតុំ យេ ច តេ សត្តានុយោគិនោ[២]ធុវំ បយុត្តា សុគតស្ស សាសនេ មញ្ញាមិ តេ អមតមេវ កេវលំ អធិគច្ឆន្តិ បទំ អសង្ខតន្តិ ។

មិគលុទ្ទបេ្បតវត្ថុ សត្តមំ ។

១ ម. បរិចារេមិ ។ ២ អដ្ឋកថាយំ បន យេ ច សតតានុយោគិនោតិ ទិស្សតិ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យសម្លាញ់នោះ ជាអ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្តីសុខ អ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ តែខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរក្នុងបាបយូរយារ មិនមានប្រាជ្ញា មិនបានធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ (របស់គាត់) ទាំងអស់ ។ សម្លាញ់នោះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាល្អ ស្មើដោយផែនដី បានតម្កល់ខ្ញុំក្នុងសេចក្តីសង្រួមម្តងទៀត ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះថា បើអ្នកសម្លាប់ពួកសត្វក្នុងវេលាថ្ងៃ ត្រូវអ្នកសង្រួមក្នុងវេលាយប់ចុះ ។ ខ្ញុំនោះសម្លាប់ពួកសត្វ តែក្នុងវេលាថ្ងៃ ជាអ្នកសង្រួមវៀរចាកការសម្លាប់សត្វក្នុងវេលាយប់ ខ្ញុំរក្សាខ្លួនបានតែក្នុងវេលាយប់ វេលាថ្ងៃទៅកាន់ទុគ្គតិ (ឆ្កែទាំងឡាយ) ខាំស៊ី ។ ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិមិនមែនជារបស់មនុស្សក្នុងវេលាយប់ (ដោយអំណាច) កុសលកម្មនោះ វេលាថ្ងៃ ពួកឆ្កែមានចិត្តខ្លាញ់ស្អុះមកចោមខាំ ដោយជុំវិញ ពួកសត្វណា មានការប្រកបរឿយ ៗ ប្រកបជានិច្ច ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសុគត ខ្ញុំសម្គាល់ថា ពួកសត្វនោះតែងបាននូវព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ជាធម្មជាតសុទ្ធ គឺមិនលាយឡំ ដោយលោកិយសុខជាបទមិនមានបច្ច័យ ប្រជុំតាក់តែងបានឡើយ ។

ចប់ រឿងមិគលុទ្ទប្រេត ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ ទុតិយមិគលុទ្ទប្បេតវត្ថុ

[៣៣] កូដាគារេ ច បាសាទេ បល្លង្កេ គោណសន្ថតេ[១]
បញ្ចង្គិកេន តុរិយេន រមសិ សុប្បវាទិតេ ។
តតោ រត្យា វិវសានេ សុរិយុគ្គមនំ បតិ
អបវិទ្ធោ សុសានស្មឹ ពហុំ ទុក្ខំ និគច្ឆសិ ។
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន[២] ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆសីតិ ។
អហំ រាជគហេ រម្មេ រមណីយេ គិរិព្វជេ
មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ លុទ្ទោ អាសឹ អសញ្ញតោ ។
តស្ស មេ សហាយោ សុហទយោ សទ្ធោ អាសិ ឧបាសកោ
តស្ស កុលុបកោ ភិក្ខុ អាសិ គោតមសាវកោ ។
សោ ហិ មំ អនុកម្បន្តោ និវារេសិ បុនប្បុនំ
មាកាសិ បាបកំ កម្មំ មា តាត[៣] ទុគ្គតឹ អគា
សចេ ឥច្ឆសិ បេច្ចសុខំ វិរម បាណាវធំ អសំយមំ ។
តស្សាហំ វចនំ សុត្វា សុខកាមស្ស ហិតានុកម្បនោ
នាកាសឹ សកលានុសាសនឹ ចិរបាបាភិរតោ អពុទ្ធិមា ។

---
១ ម. គោណកត្ថតេ ។ ២ ម. កម្មស្ស វិបាកេន ។ ៣ ម. តាវ ។

រឿងទុតិយមិគលុទ្ទប្រេត ទី ៨

[៣៣] (ព្រះនារទត្ថេរសួរប្រេតថា) អ្នកត្រេកអរលើបល្ល័ង្ក ដែលក្រាលដោយសំពត់គោណកៈ ក្នុងប្រាសាទ ដែលជាផ្ទះកំពូល គេប្រគំហើយ ដោយតូរ្យតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ កាលជិតព្រះអាទិត្យរះឡើង ក្នុងទីបំផុតនៃរាត្រីនោះ អ្នកត្រូវគេបោះបង់ចោលក្នុងព្រៃស្មសាន ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខច្រើន ។ អំពើអាក្រក់ ដូចម្តេច ដែលអ្នកបានធ្វើហើយ ដោយកាយ វាចា ចិត្ត អ្នកដល់នូវសេចក្តីទុក្ខនេះ តើដោយផលនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

(ប្រេតនោះឆ្លើយថា) កាលពីដើម ខ្ញុំជាព្រានម្រឹគ ជាអ្នកអាក្រក់ មិនសង្រួម នៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ មានភ្នំដូចជាក្រោល គួរត្រេកអររីករាយ ។ សម្លាញ់របស់ខ្ញុំនោះ អ្នកមានហឫទ័យល្អ ជាឧបាសកមានសទ្ធា មានភិក្ខុមួយអង្គជាជីតុនរបស់សម្លាញ់ខ្ញុំនោះ ជាសាវ័ក របស់ព្រះគោតម ។ ភិក្ខុនោះ អនុគ្រោះ បានឃាត់ខ្ញុំរឿយ ៗ ថា អ្នកកុំធ្វើអំពើអាក្រក់ឡើយ នែអ្នក អ្នកកុំទៅកាន់ទុគ្គតិឡើយ បើអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីសុខក្នុងបរលោក អ្នកចូរវៀរបង់នូវការមិនសង្រួម គឺការសម្លាប់សត្វ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យរបស់ភិក្ខុនោះ លោកប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ អនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ តែខ្ញុំជាអ្នកត្រេអរក្នុងបាបយូរយារមិនមានប្រាជ្ញា មិនបានធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ (របស់លោក) ទាំងអស់ ។

សោហំ បុន ភូរិសុមេធសោ[១] អនុកម្បាយ សំយមេ និវេសយិ
សចេ ទិវា ហនសិ ចាណិនោ អថ តេ រត្តិំ ភវតុ សំយមោ ។
ស្វាហំ ទិវា ហនិត្វា ចាណិនោ[២] វិរតោ រត្តិំ អហោសិ សំយតោ
រត្តាហំ បរិហារេមិ[៣] ទិវា ខជ្ជាមិ ទុក្ខិតោ ។
តស្ស កម្មស្ស កុសលស្ស អនុភោមិ រត្តិំ អមានុសិំ
ទិវា បដិហតាវ កុក្កុរា ឧបធាវន្តិ សមន្តា ខាទិតុំ
យេ ច តេ សត្តានុយោគិនោ ធុវំ បយុត្តា សុគតស្ស សាសនេ
មញ្ញាមិ តេ អមតមេវ កេវលំ អធិគច្ឆន្តិ
បទំ អសង្ខតន្តិ ។

ទុតិយមិគលុទ្ទប្បេតវត្ថុ អដ្ឋមំ ។

នវមំ កូដវិនិច្ឆយកប្បេតវត្ថុ

[៣៤] មាលី កិរីដី[៤] កាយូរី គត្តា តេ ចន្ទនុស្សទា
បសន្នមុខវណ្ណោសិ សុរិយវណ្ណោវ[៥] សោភសិ ។
អមានុសា បរិសជ្ជា យេ តេ មេ បរិវារិកា[៦]
ទស កញ្ញាសហស្សានិ យា តេ មា បរិចារិកា ។

---

១ ម. ភូរិមេធសោ ។ ២ ម. បាណិនំ ។ ៣ ម. បរិចារេមិ ។ ៤ ម. តិរិដិ ។
៥ ឱ. សុរិយវណ្ណីវ ។ ៦ ម. បរិចារិកា ។

ភិក្ខុនោះ លោកមានប្រាជ្ញាល្អ ស្មើដោយផែនដី បានតម្កល់ខ្ញុំក្នុងសេចក្តីសង្រួមម្តងទៀត ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះថា បើអ្នកសម្លាប់ពួកសត្វក្នុងវេលាថ្ងៃ ត្រូវអ្នកសង្រួមក្នុងវេលាយប់ចុះ ។ ខ្ញុំនោះ សម្លាប់ពួកសត្វតែក្នុងវេលាថ្ងៃ ជាអ្នកសង្រួម វៀរចាកការសម្លាប់សត្វក្នុងវេលាយប់ ខ្ញុំរក្សាខ្លួនបានតែក្នុងវេលាយប់ វេលាថ្ងៃ ទៅកាន់ទុគ្គតិ (ឆ្កែទាំងឡាយ) ខាំស៊ី ។ ខ្ញុំសោយសម្បត្តិទិព្វ (ដោយអំណាច) នៃកុសលកម្មនោះ ក្នុងវេលាយប់ វេលាថ្ងៃ ពួកឆ្កែមានចិត្តខ្លាញ់ស្អប់ ស្ទុះមកចោមខាំដោយជុំវិញ ពួកសត្វណា មានការប្រកបរឿយ ៗ ប្រកបជានិច្ច ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសុគត ខ្ញុំសម្គាល់ថា ពួកសត្វនោះតែងបាននូវព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ជាធម្មជាតសុទ្ធ គឺមិនលាយឡំដោយលោកិយសុខ ជាបទមិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែងបានឡើយ

ចប់ រឿងទុតិយមិគលុទ្ទប្រេត ទី ៨ ។

រឿងកូដវិនិច្ឆយកប្រេត ទី ៩

[៣៤] (ព្រះនារទត្ថេរសួរប្រេតថា) អ្នកពាក់នូវកម្រងផ្កា ជួតក្បាល ពាក់សង្វារ ខ្លួនរបស់អ្នកប្រោះព្រំ ដោយខ្លឹមចន្ទន៍ អ្នកមានសម្បុរមុខថ្លា ល្អ ដូចជាសម្បុរ នៃព្រះអាទិត្យ ។ បរិវារទាំងឡាយរបស់អ្នក ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងបរិស័ទ មិនមែនជាមនុស្ស គឺនាងកញ្ញាមួយម៉ឺន ជាស្រីបម្រើរបស់អ្នក ។

៨៧

បេតវត្ថុស្មឹ តតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស នវមំ កូដវិនិច្ឆយកប្បេតវត្ថុ

តា កម្ពុកាយូរធរា កញ្ចនចេលភូសិតា(១)
មហានុភាវោសិ តុវំ លោមហំសនរូបវា ។
បិដ្ឋិមំសានិ អត្តនោ សាមំ ឧក្កច្ច(២) ខាទសិ
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បិដ្ឋិមំសានិ អត្តនោ
សាមំ ឧក្កច្ច(៣) ខាទសិ ។

អត្តនោហំ អនត្ថាយ ជីវលោកេ អចរិស្សំ
បេសុញ្ញមុសាវាទេន និកតិវញ្ចនាយ ច ។
តត្ថាហំ បរិសំ គន្ត្វា សច្ចកាលេ ឧបដ្ឋិតេ
អត្ថំ ធម្មំ និរាកត្វា អធម្មមនុវត្តិស្សំ ។
ឯវំ សោ ខាទិតត្តានំ យោ ហោតិ បិដ្ឋិមំសិកោ
យថាហំ អជ្ជ ខាទាមិ បិដ្ឋិមំសានិ អត្តនោ ។

តយិទំ តយា នារទ សាមំ ទិដ្ឋំ
អនុកម្បកា យេ កុសលា វទេយ្យុំ
មា បេសុណំ មា ច មុសា ភណិ
មា ខោសិ បិដ្ឋិមំសិកោ តុវន្តិ ។

កូដវិនិច្ឆយកប្បេតវត្ថុ នវមំ ។

---

១ ម. កញ្ចនាវេឡុភុសិតា ។ ២-៣ ឱ. ឧក្កន្ត្វា ។

នាងកញ្ញាទាំងនោះ ទ្រទ្រង់នូវសង្វារមាស ស្អិតស្អាងដោយសំពត់មាស អ្នកជាបុគ្គលមានអានុភាពច្រើន មានរូបអាចញ៉ាំងពួកជនអ្នកមើលឲ្យត្រេកអរ ។ អ្នកខ្វារសាច់ខ្នងរបស់ខ្លួន ស៊ីដោយខ្លួនឯង តើអំពើអាក្រក់ដូចម្ដេច ដែលអ្នកបានធ្វើដោយកាយ វាចា ចិត្ត អ្នកខ្វារសាច់ខ្នងរបស់ខ្លួនស៊ីដោយខ្លួនឯង តើដោយផលនៃកម្មដូចម្ដេច ។ (ប្រេតនោះបានឆ្លើយថា) ខ្ញុំបានប្រព្រឹត្ត ដើម្បីសេចក្ដីវិនាសខ្លួន ដោយការញុះញង់និងមុសាវាទផង ដោយការបន្ទំ និងបោកប្រាសផង ក្នុងជីវលោក ។ ខ្ញុំបានទៅកាន់បរិស័ទ មិនធ្វើនូវហេតុមានប្រយោជន៍ ក្នុងកាលពិតដែលតាំងឡើងប្រាកដ បែរជាប្រព្រឹត្តតាមនូវហេតុ ដែលមិនមានប្រយោជន៍វិញ ក្នុងជីវលោកនោះ ។ ប្រេតណា ស៊ីសាច់ខ្នង ប្រេតនោះឈ្មោះថាស៊ីខ្លួនឯង ដូចជាខ្ញុំស៊ីសាច់ខ្នងរបស់ខ្លួន ក្នុងថ្ងៃនេះដែរ ។

បពិត្រព្រះនារទៈ រឿងនេះ លោកម្ចាស់បានឃើញដោយព្រះអង្គឯងស្រាប់ហើយ ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ គប្បីពោលថា អ្នកកុំនិយាយពាក្យញុះញង់ផង កុំនិយាយពាក្យកុហកផង អ្នកកុំស៊ីនូវសាច់ខ្នងឡើយ ។

ចប់ រឿងកូដវិនិច្ឆយកប្រេត ទី ៩ ។

ទសមំ ធាតុវិវណ្ណបេតវត្ថុ

[៣៤] អន្តលិក្ខស្មឹ តិដ្ឋន្តោ ទុគ្គន្ធោ បូតិ វាយសិ
មុខញ្ច តេ កិមិយោ បូតិគន្ធំ ខាទន្តិ កឹ កម្មមកាសិ បុព្វេ ។
តតោ សត្ថំ គហេត្វាន ឱក្កន្តន្តិ បុនប្បុនំ ។
ខារេន បរិប្ផោសិត្វា ឱក្កន្តន្តិ បុនប្បុនំ ។
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆសិ ។
អហំ រាជគហេ រម្មេ រមណីយេ គិរិព្វជេ
ឥស្សរោ ធនធញ្ញស្ស សុបហូតស្ស មារិស ។
តស្សាយំ មេ ភរិយា ច ធីតា ច សុណិសា ច មេ
តមាលំ ឧប្បលញ្ចាបិ បច្ចគ្ឃញ្ច វិលេបនំ
ថូបំ ហរន្តិយោ វារេសឹ តំ បាបំ បកតំ មយា ។
ឆឡាសីតិសហស្សានិ មយំ បច្ចត្តវេទនា
ថូបបូជំ វិវណ្ណេត្វា បចាម[១] និរយេ ភុសំ

---

១ ម. បច្ចាមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

រឿងធាតុវិវណ្ណប្រេត ទី ១០

[៣៥] (ព្រះមហាកស្សបសួរធាតុវិវណ្ណប្រេតថា) អ្នកឋិតនៅឰដ៏អាកាស មានក្លិនអាក្រក់ ស្អុយផ្សាយទៅផង ពួកដង្កូវរុកស៊ីមាត់របស់អ្នក ដែលមានក្លិនស្អុយផង តើអ្នកបានធ្វើអំពើដូចម្តេច ក្នុងកាលមុន ។ ព្រោះតែផ្សាយក្លិនអាក្រក់ និងមាត់ដែលដង្កូវរុកស៊ីនោះ (បានជាពួកសត្វដែលកម្មដាស់តឿន) កាន់គ្រឿងសស្ត្រាមកវះ (មាត់អ្នក)រឿយៗ ហើយស្រោចដោយទឹកខារ (ទឹកក្រូត) រួចវះញយៗ ថែមទៀត ។ អំពើអាក្រក់ដូចម្តេច ដែលអ្នកបានធ្វើដោយកាយ វាចា ចិត្ត អ្នករងទុក្ខនេះ តើដោយផលនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

(ធាតុវិវណ្ណប្រេតនោះឆ្លើយថា) បពិត្រលោក អ្នកនិរទុក្ខ ខ្ញុំជាឥស្សរៈលើទ្រព្យនិងធញ្ញជាតិ ដ៏ច្រើនក្រៃលែង (នៅ) ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ មានភ្នំដូចជាក្រោល គួរត្រេកអររីករាយ ។ (កាលពីជាតិមុន) ស្រីនេះជាប្រពន្ធរបស់ខ្ញុំផង ស្រីនេះជាធីតារបស់ខ្ញុំផង ស្រីនេះជាកូនប្រសាររបស់ខ្ញុំផង ខ្ញុំបានឃាត់ (ស្រីនោះ) ដែលនាំផ្កាពុំសែន ផ្កាឧប្បល និងគ្រឿងលាបមានតម្លៃ ទៅកាន់ព្រះស្តូប បាបនោះឯង ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ ពួកយើងចំនួន ៨៦.០០០ នាក់ រងទុក្ខវេទនាចំពោះខ្លួន ៗ ឆេះនៅក្នុងនរកយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះតិះដៀល នូវការបូជាចំពោះព្រះស្តូប

៨៩

យេ ច ខោ ថូបបូជាយ វត្តន្តេ អរហតោ មហេ
អាទីនវំ បកាសេន្តិ វិវេចយេថ នោ តតោ
ឥមា ច បស្ស អាយន្តិយោ មាលធារី អលង្កតា ។
មាលាវិបាកំ អនុភោន្តិយោ សមិទ្ធា តា យសស្សិយោ(១)
តញ្ច ទិស្វាន អច្ឆេរំ អព្ភុតំ លោមហំសនំ ។
នមោ ករោន្តិ សប្បញ្ញា វន្ទន្តិ តំ មហាមុនឹ
សោហំ នូន ឥតោ គន្ត្វា យោនឹ លទ្ធាន មានុសឹ
ថូបបូជំ ករិស្សាមិ អប្បមត្តោ បុនប្បុនន្តិ ។

ធាតុវិវណ្ណបេតវត្ថុ ទសមំ ។

ឧទ្ទានំ

អភិជ្ជមានោ កោណ្ឌញ្ញោ រថការី ភុសេន ច
កុមារោ ភណិកា(២) ចេវ ទ្វេ លុទ្ធា បិដ្ឋិបូជយោ
វគ្គោ តេន វុច្ចតីតិ(៣) ។

ចូឡវគ្គោ តតិយោ ។

១ ឱ. យសស្សិនិយោ ។ ២ ម. គណិកា ។ ៣ ឱ. ឥទំ ឧទ្ទានំ ន ទិស្សតិ ។

ពួកជនណាប្រកាសនូវទោសក្នុងការបូជា ចំពោះព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយការបូជានូវព្រះស្តូប (ដូចជាខ្ញុំ) សូមលោកម្ចាស់ញុំាងពួកជននោះ កុំឲ្យឃ្លាតចេញចាកបុណ្យនោះឡើយ សូមលោកម្ចាស់មើលពួកស្រីទាំងនេះ ដែលទ្រទ្រង់កម្រងផ្កា មានខ្លួនប្រដាប់ហើយ កំពុងមកតាមអាកាសផង ។ ពួកស្រីទាំងនោះបានសម្រេច (សម្បត្តិទិព្វ) មានយសបរិវារ កំពុងសោយផលនៃការបូជាដោយកម្រងផ្កា សេចក្តីព្រឺរោមក៏កើតឡើង ព្រោះឃើញហេតុជាអស្ចារ្យចំឡែកនោះ ។ ពួកអ្នកមានប្រាជ្ញា តែងធ្វើនមស្ការថ្វាយបង្គំសរសើរព្រះមហាមុនីនោះ ខ្ញុំនោះ លុះទៅអំពីបេតលោកនេះ ហើយបាននូវកំណើតជាមនុស្ស ជាអ្នកលែងធ្វេសប្រហែស នឹងធ្វើការបូជាចំពោះព្រះស្តូបរឿយ ៗ ដោយពិត ។

ចប់ រឿងធាតុវិវណ្ណប្រេត ទី ១០ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពីរឿងអភិជ្ជមានប្រេត ១ រឿងសានុវាសិប្រេត ១ រឿងរថការីប្រេត ១ រឿងភុសប្រេត ១ រឿងកុមារប្រេត ១ រឿងសេរិនីប្រេត ១ រឿងមិគលុទ្ទប្រេត ២ លើក រឿងកូដវិនិច្ឆយកប្រេតដែលស៊ីសាច់ខ្នងរបស់ខ្លួន ១ រឿងធាតុវិវណ្ណប្រេតឃាត់ការបូជា ១ ព្រោះហេតុនោះទើបចាត់ជាវគ្គ ។

ចប់ ចូឡវគ្គទី ៣ ។

ចតុត្ថោ មហាវគ្គោ

បឋមំ អម្ពសក្ខរប្បេតវត្ថុ

[៣៦] វេសាលិ នាម នគរត្ថិ វជ្ជីនំ
តត្ថ អហុ លិច្ឆវិ អម្ពសក្ខរោ
ទិស្វាន បេតំ នគរស្ស ពាហិរំ
តត្ថេវ បុច្ឆិត្ថ តំ ការណត្ថិកោ ។
សេយ្យា[១] និសជ្ជា នយិមស្ស អត្ថិ
អភិក្កមោ នត្ថិ បដិក្កមោ ច[២]
អសិតបីតំ ខាយិតវត្ថភោគា
បរិចារិកា សាបិ ឥមស្ស[៣] នត្ថិ ។
យេ ញាតកា ទិដ្ឋសុតា សុហជ្ជា
អនុកម្បកា យស្ស អហេសុំ បុព្វេ
ទដ្ឋុំបិ ទានិ ន លភន្តិ[៤] តំបិ
វិរាជិតត្តោ ហិ ជនេន តេន ។
ន ទុគ្គតស្ស[៥] ភវន្តិ មិត្តា
ជហន្តិ មិត្តា វិកលំ វិទិត្វា

---

១ ឱ. សេយ្យោ ។ ២ ឱ. វា ។ ៣ ឱ. សាបិ តមស្ស ។ ៤ ឱ. ទដ្ឋុំបិ ទានិ ន តេ លភន្តិ ។ ម. ទដ្ឋុំបិ តេ ទានិ ន តំ លភន្តិ ។ ៥ ម. ន ឱគ្គតត្តស្ស ។

មហាវគ្គ ទី ៤

រឿងអម្ពសក្ខរប្រេត ទី ១

[៣៦] (ព្រះសង្គីតិកាចារ្យពោលថា) មាននគរ ១ ឈ្មោះ វេសាលី របស់អ្នកដែនវជ្ជី ក្នុងក្រុងវេសាលីនោះ មានស្តេចលិច្ឆវី ព្រះនាមអម្ពសក្ខរៈ បានទតឃើញប្រេតនៅខាងក្រៅក្រុង ស្តេចមានព្រះហឫទ័យចង់ដឹងហេតុ បានត្រាស់សួរប្រេតនោះ ក្នុងទីនោះឯង ថា បុគ្គល(ដែលគេចាក់ស្នួយឡើង លើដែកអណ្តោត) នេះ ដេក ឬអង្គុយ ក៏មិនបានការឈានទៅមុខ និងការឈានថយក្រោយ ក៏មិនបានការស៊ីផឹក លិទ្ធភក្ស សំពត់ ភោគៈ ទាំងស្រីជាអ្នកបម្រើរបស់បុគ្គលនេះ ក៏មិនមានទៀត ។ ពួកជនណា ដែលជាញាតិសម្លាញ់ ដែលឃើញហើយ ឮហើយ ជាអ្នកមានចិត្តល្អអនុគ្រោះ នៃបុគ្គលណា ដែលមានក្នុងកាលពីដើម ឥឡូវនេះ ពួកញាតិជាដើមនោះ ក៏មិនបានឃើញបុគ្គលនោះដែរ ព្រោះខ្លួនឃ្លាតឆ្ងាយពីបុគ្គលនោះ បុគ្គលទុគ៌ត រមែងមិនមានពួកមិត្ត ពួកមិត្តតែងលះបង់ចោល ព្រោះដឹងថាខ្វះខាត

៩១

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ អម្ពសក្ខរប្បេតវត្ថុ

អត្តញ្ច និស្វា បរិវារយន្តិ
ពហូ ច មិត្តា ឧក្កតស្ស[១] ហោន្តិ ។
និហីនត្តោ សព្វភោគេហិ កិច្ឆោ
សម្មក្ខិតោ សំបរិភិន្នគត្តោ
ឧស្សាវពិន្ទុវ បលិម្បមានោ
អជ្ជ សុវេជីវិតស្សុបរោធោ[២] ។
ឯតាទិសំ ឧត្តមកិច្ឆប្បត្តំ
ឧត្តាសិតំ បិចុមន្ទស្ស សូលេ
អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន វទេសិ
យក្ខ ជីវ ភោ ជីវិតមេវ សេយ្យោតិ ។
សាលោហិតោ ឯសោ អហោសិ មយ្ហំ
អហំ សរាមិ បុរិមាយ ជាតិយា
និស្វា ច មេ ការុញ្ញំ អហោសិ
រាជ មា ចាបធម្មោ និរយំ បតាយំ ។
ឥតោ ចុតោ លិច្ឆវិ ឯស ចោសោ
សត្តុស្សទំ និរយំ ឃោររូបំ
ឧប្បជ្ជតិ ទុក្កដកម្មការី

១ ម. ឧគ្គតត្តស្ស ។ ២ ឱ. ជីវិតស្សបរោធោ ។

ពួកមិត្តរមែងចោមរោម ព្រោះឃើញប្រយោជន៍ ឯបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ (ដោយភោគសម្បត្តិ) តែងមានមិត្តច្រើន ។ បុគ្គលសាបសូន្យចាកប្រយោជន៍ លំបាកដោយភោគៈទាំងអស់ មានខ្លួនប្រឡាក់ដោយឈាម មានខ្លួនធុះធ្លាយ រលត់ជីវិតទៅក្នុងថ្ងៃនេះ ឬថ្ងៃស្អែក ដូចតំណក់ទឹកសន្សើម(ដែលជាប់នៅលើចុងស្មៅ) ។ សរីរៈប្រាកដដូច្នេះ ដល់នូវសេចក្តីលំបាកដ៏ក្រៃលែង គេដោតស្នួយឡើងលើឈើអណ្តោត ដែលគេធ្វើដោយមែកស្តៅ កាលបើយ៉ាងហ្នឹងហើយ ម្នាលយក្ស ចុះហេតុអ្វីបានជាអ្នកពោលថា នែអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកចូររស់នៅចុះ (ព្រោះ) កាលរស់នៅជាការប្រសើរ ។

(ប្រេតឆ្លើយថា) បុរសនុ៎ះ (កាលពីជាតិមុន)ជាសាលោហិតរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំរលឹកឃើញជាតិក្នុងភពមុន បពិត្រព្រះរាជា លុះខ្ញុំឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីករុណាដូច្នេះថា បុរសមានធម៌ដ៏លាមកនេះ កុំធ្លាក់ចុះក្នុងនរកឡើយ ។ បពិត្រលិច្ឆវិរាជ បុរសនោះជាអ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់ កាលច្យុតចាកអត្តភាពនេះហើយ នឹងកើតក្នុងនរកដែលសម្បូរ ដោយសត្វមានសភាពគួរឲ្យស្ញើប

មហាភិតាបំ កដុកំ ភយានកំ។
អនេកភាគេន គុណេន សោយ្យា
អយមេវ សូលោ និរយេន តេន
មា ឯកន្តទុក្ខំ កដុកំ ភយានកំ
ឯកន្តតិប្បំ[1] និរយំ បតាយំ
ឥទញ្ច សុត្វា វចនំ មមេសោ
ទុក្ខូបនីតោ វិជហេយ្យ ចាបំ[2]
តស្មា អហំ សន្តិកេ ន ភណាមិ
មា មេកតោ[3] ជីវិតស្សុបរោធោតិ ។
អញ្ញាតោ ឯសោ បុរិសស្ស អត្ថោ
អញ្ញំបិ[4] ឥច្ឆាមសេ បុច្ឆិតុំ តុវំ
ឱកាសកម្មំ[5] មម នោ សចេ ករោសិ[6]
បុច្ឆាមិហំ ន ច នោ កុជ្ឈិតព្វំ ។
អទ្ធា បដិញ្ញា មេ តទា អហុ[7]
អចិក្ខនា អប្បសន្នស្ស ហោតិ

ម. ឯកន្តតិព្វំ ។ ២ ឱ. ម. បាណំ ។ ៣ ឱ. មេ ឱកតោ ។ ៤ ឱ. អញ្ញាបិ ។ ៥ ឱ. ឧកាសកំ ។ ៦ ម. សចេ នោ ករោតិ ។ ៧ ម. តវេតំ តទាហុ ។

មានកម្តៅភ្លើងដ៏ខ្លាំងមានទុក្ខក្តៅផ្សា ជាគ្រឿងធ្វើភ័យឲ្យកើត ។ ដែកអណ្ដាតនេះឯង ប្រសើរជាងនរកនោះ ដោយគុណមានចំណែកដ៏ច្រើន បុរសនេះ កុំធ្លាក់ក្នុងនរក មានទុក្ខតែម្យ៉ាង មានទុក្ខដ៏ក្តៅផ្សា ជាគ្រឿងធ្វើភ័យឲ្យកើត មានទុក្ខដ៏ក្អៀវក្លាតែម្យ៉ាង បុរសអ្នកដល់នូវសេចក្តីទុក្ខនោះស្តាប់ពាក្យខ្ញុំនេះបានហើយ គប្បីវៀរបង់នូវអំពើលាមកចេញ ហេតុដូច្នោះបានជាខ្ញុំមិននិយាយក្នុងសម្នាក់នៃ (បុគ្គលនេះ) ថា ការរលត់ទៅនៃជីវិតនេះ ចូរកុំមានដល់ខ្ញុំ ក្នុងទីជាមួយគ្នាឡើយ ។

(ព្រះបាទលិច្ឆវីសួរថា) ប្រយោជន៍របស់បុរសនេះ ខ្ញុំដឹងហើយ យើងចង់សួរប្រយោជន៍ដទៃទៀត ចំពោះអ្នក បើអ្នកមិនបើកឱកាសឲ្យយើងទេ យើងក៏មិនហ៊ានសួរអ្នកដែរ អ្នកកុំគប្បីខឹងនឹងយើង ។

(ប្រេតតបថា) សេចក្តីប្តេជ្ញារបស់យើងមានហើយក្នុងកាលនោះដោយពិតថា មិនប្រាប់ដល់បុគ្គលដែលមិនជ្រះថ្លា(នឹងគ្នា)

៩៣

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ អម្ពសក្ខរបេតវត្ថុ

អកាមា សន្ទេយ្យវចោតិ កត្វា
បុច្ឆស្សុ មំ កាមំ យថា វិសយ្ហន្តិ[១]
យំ កិញ្ចាហំ ចក្ខុនា បស្សិស្សាមិ[២]
សព្វំបិ តាហំ អភិសទ្ទហេយ្យំ
ទិស្វាបិ តំ នោបិ ចេ សទ្ទហេយ្យ
ករេយ្យាសិ មេ យក្ខ និយស្សកម្មន្តិ[៣]។
សច្ចប្បដិញ្ញា តវ មេសា ហោតុ
សុត្វាន ធម្មំ លភស្សុ បសាទំ
អញ្ញត្ថិកោ នោ ច បទុដ្ឋចិត្តោ
យន្តេ សុតំ អសុតំ វាបិ ធម្មំ ។
សព្វំ អក្ខិស្សំ យថា បជានំ ។
សេតេន អស្សេន អលង្កតេន
ឧបយាសិ សូលាវុតកស្ស សន្តិកេ
យានំ ឥទំ អព្ភុតំ ទស្សនេយ្យំ
កិស្សេតំ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ ។
វេសាលិយា តស្ស នគរស្ស មជ្ឈេ
ចិក្ខលមគ្គេ នរកំ[៤] អហោសិ

១ ម. វិសយិ ។ ២ ម. បស្សាមិ ។ ៣ ម. និយស្សកម្មំ ។ ឱ. ចិក្ខលបព្វេ នរកំ ។

អ្នកចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា យើងមិនចង់ប្រាប់ទេ តែជាមនុស្សមានពាក្យគួរជឿបាន ដូច្នេះ ហើយសួរខ្ញុំចុះ តាមសេចក្តីពិតដែលអាច (នឹងប្រាប់បាន) ។

(ស្តេចលិច្ឆវីត្រាស់ថា) យើងឃើញនូវហេតុណាមួយដោយចក្ខុ យើងត្រូវជឿហេតុនោះទាំងអស់ ប្រសិនបើយើងឃើញហើយ យើងមិនជឿហេតុនោះទេ ម្នាលយក្ខ អ្នកត្រូវធ្វើនិយស្សកម្ម (ការបន្ទុយយស) ដល់យើងចុះ ។

(ប្រេតតបថា) ពាក្យប្តេជ្ញានុ៎ះ ជាពាក្យប្តេជ្ញាដ៏ពិតរបស់ព្រះអង្គចុះ បើព្រះអង្គត្រូវការចង់ដឹង មានហឫទ័យមិនប្រទូស្ត ស្តាប់ធម៌ណា ជាធម៌ដែលព្រះអង្គធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្តី មិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្តី លុះព្រះអង្គស្តាប់ធម៌នោះហើយ ចូរបាននូវសេចក្តីជ្រះថ្លា កាលបើខ្ញុំដឹងយ៉ាងណា នឹងក្រាបទូលនូវហេតុនោះទាំងអស់ ។

(ស្តេចលិច្ឆវីសួរថា) អ្នកមានសេះសប្រដាប់ហើយ ហើយចូលទៅក្នុងទីជិតនៃបុរសដែលគេដោតដោយឈើអណ្តោត ឯយានជំនិះនេះ ជារបស់អស្ចារ្យគួររមិលមើល នេះជាផលនៃកម្មអ្វី ។

(ប្រេតតបថា) មានជង្ហុក ១ ត្រង់ផ្លូវរអិលនៅកណ្តាលក្រុងវេសាលីនោះ

គោសីសមេកាហំ បសន្នចិត្តោ
សេតុំ គហេត្វា នរកស្មឹ និក្ខិបិ ។
ឯតស្មឹ បាទានិ បតិដ្ឋបេត្វា
មយញ្ច អញ្ញេ ច អតិក្កមិម្ហ(១)
យានំ ឥទំ អព្ភុតំ ទស្សនេយ្យំ
តស្សេវ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ ។
វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតិ
គន្ធោ ច តេ សព្វទិសា បវាយតិ
យក្ខិទ្ធិបត្តោសិ មហានុភាវោ
នគ្គោ ចាសិ កិស្ស អយំ វិបាកោ ។
អក្កោធនោ និច្ចបសន្នចិត្តោ
សណ្ហាហិ វាចាហិ ជនំ ឧបេមិ
តស្សេវ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ
ទិព្វោ មេ វណ្ណោ សតតំ បភាសតិ ។
យសញ្ច កិត្តិញ្ច ធម្មេ ឋិតានំ
ទិស្វាន មន្ទេមិ បសន្នចិត្តោ(២)
តស្សេវ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ

---

១ ឱ. អញ្ញោ ច អតិក្កមេយ្យុ ។ ២ ម. ទិស្វា សុមន្ទេមិ បសន្នចិត្តេ ។

ថ្ងៃមួយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានយកក្បាលគោធ្វើជាស្ពាន ដាក់ត្រង់ជង្ហុកនោះ ។ យើងក្តីពួកមនុស្សឯទៀត ៗ ក្តី បានដាក់ជើងលើស្ពាននោះហើយ ទើបដើរទៅបាន យានជំនិះនេះដ៏អស្ចារ្យ គួររមិលមើល នេះជាផលនៃកម្មនោះឯង ។

(ស្តេចលិច្ឆវីសួរថា) ចុះអ្នកមានសម្បុរភ្លឺទៅសព្វទិស អ្នកមានក្លិនផ្សព្វផ្សាយទៅសព្វទិសបាន អ្នកបាននូវឫទ្ធិជាយក្សមានអានុភាពច្រើន តែជាអ្នកអាក្រាត នេះជាវិបាកនៃកម្មអ្វី ។

(ប្រេតឆ្លើយថា)ខ្ញុំជាមនុស្សមិនក្រោធ មានចិត្តជ្រះថ្លាជានិច្ចនិយាយទៅនឹងជនដោយពាក្យពីរោះផ្អែមល្ហែម នេះជាផលនៃកម្មនោះឯង បានជាសម្បុរបស់ខ្ញុំ ភ្លឺជានិច្ចដូចជាទិព្វ ។ ខ្ញុំបានឃើញយសស័ក្តិ និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះ របស់ពួកជនអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា ហើយប្រឹក្សា នេះជាផលនៃកម្មនោះឯង

និឌ្ឌោ មេ កណ្ឌោ សតតំ បវាយតិ ។
សហាយានំ តិត្ថស្មឹ នហាយន្តានំ[១]
ថលេ គហេត្វា និទហិស្ស ទុស្សំ
ខិឌ្ឌត្ថិកោ[២] នោ ច បទុដ្ឋចិត្តោ
តេនម្ហិ នគ្គោ កសិរា បវុត្តិ ។
យោ កីឡមានោ ច ករោតិ បាបំ
តស្សីទិសំ កម្មវិបាកមាហុ
អកីឡមានោ បន យោ ករោតិ
កឹ តស្ស កម្មស្ស វិបាកមាហុ ។
យេ ទុដ្ឋសង្កប្បមនា មនុស្សា
កាយេន វាចាយ ច សង្កិលិដ្ឋា
កាយស្ស ភេទា អភិសម្បរាយំ
អសំសយំ តេ និរយំ ឧបេន្តិ ។
អបរេ បន សុគតឹ អាសិសមានា[៣]
ទានេ រតា សង្គហិតត្តភាវា
កាយស្ស ភេទា អភិសម្បរាយំ
អសំសយំ តេ សុគតឹ ឧបេន្តីតិ ។

---

១ ឱ. នហាយតានំ ។ ២ ម. ឆឌ្ឍត្តិកោ ។ ៣ ឱ. សុគតិមាសមានា ។

បានជាខ្ញុំមានក្លិនដូចជាទិព្វ ផ្សព្វផ្សាយទៅជានិច្ចបាន ។ ខ្ញុំបានយកសំពត់ពួកសម្លាញ់ កំពុងងូតទឹកក្នុងកំពង់ លាក់លើគោក ខ្ញុំត្រូវការនឹងសើចលេង មិនមានចិត្តប្រទូស្តទេ ព្រោះតែកម្មនោះ បានជាខ្ញុំអាក្រាត ទាំងការចិញ្ចឹមជីវិតក៏លំបាកពន់ពេក ។

(ស្តេចលិច្ឆវីត្រាស់សួរថា) បើបុគ្គលណា លែងធ្វើបាប អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយបានសម្តែង នូវផលនៃកម្មរបស់បុគ្គលនោះប្រាកដដូច្នេះ ចុះបើបុគ្គលណា មិនលែងធ្វើបាបទេ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានសម្តែងនូវផលនៃកម្មនោះដូចម្តេច ។

(ប្រេតតបថា) បើពួកមនុស្សណា មានតម្រិះក្នុងចិត្តប្រទូស្តហើយ សៅហ្មងដោយកាយនិងវាចា មនុស្សទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក្នុងបរលោក រមែងទៅកើតក្នុងនរកឥតមានសង្ស័យឡើយ ។ ចំណែកពួកមនុស្សដទៃ ប្រាថ្នានូវសុគតិ ត្រេកអរក្នុងទាន មានអត្តភាពជាអ្នកសង្គ្រោះមនុស្សទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅក្នុងបរលោក រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ ឥតមានសង្ស័យឡើយ ។

តំ កិន្តិ ជានេយ្យំ អហំ អវេច្ច
កល្យាណបាបស្ស អយំ វិបាកោ
កឹ វាហំ ទិស្វា អភិសទ្ទហេយ្យំ
កោ វាបិ មំ សទ្ទហាបេយ្យ ឯតន្តិ ។
ទិស្វា ច សុត្វា អភិសទ្ទហស្សុ
កល្យាណបាបស្ស អយំ វិបាកោ
កល្យាណបាបេ ឧភយេ អសន្តេ
សិយា នុ សត្តា សុគតា ទុគ្គតា វា ។
នោ ចេត្ថ កម្មានិ ករេយ្យុ មច្ចា
កល្យាណបាបានិ មនុស្សលោកេ
នាហេសុំ សត្តា សុគតា ទុគ្គតា វា
ហីនា បណីតា ច មនុស្សលោកេ ។
យស្មា ច កម្មានិ ករោន្តិ មច្ចា
កល្យាណបាបានិ មនុស្សលោកេ
តស្មា[១] សត្តា សុគតា ទុគ្គតា វា
ហីនា បណីតា ច មនុស្សលោកេ ។
ទ្វយជ្ជ កម្មានំ វិបាកមាហុ
សុខស្ស ទុក្ខស្ស ច វេទនីយំ

---
១ ម. ឯត្តន្តវេ ហីតិ អត្ថិ ។

(ស្តេចលិច្ឆវីត្រាស់ថា) យើងបានពិចារណាហើយ គប្បីដឹងពាក្យនោះដូចម្តេច នេះជាផលនៃកល្យាណកម្ម និងបាបកម្មទេតើ យើងឃើញដូចម្តេច គប្បីជឿ នរណាគប្បីធ្វើខ្ញុំឲ្យជឿពាក្យនោះបាន ។

(ប្រេតតបថា) ព្រះអង្គទតឃើញហើយ ឮហើយ សូមជឿទៅចុះ នេះជាផលនៃកល្យាណកម្ម និងបាបកម្ម កាលបើកល្យាណកម្មនិងបាបកម្មទាំងពីរមិនមានទេ ពួកសត្វគប្បីមានសុគតិឬទុគ្គតិ ដូចម្តេចបាន ។ ប្រសិនបើពួកសត្វមិនគប្បីធ្វើកល្យាណកម្ម និងបាបកម្ម ក្នុងមនុស្សលោកនេះទេ ពួកសត្វក៏មិនបានសុគតិ ឬទុគ្គតិ ទាំងមិនបានថោកទាប ឬខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងមនុស្សលោកឡើយ ។ ពួកសត្វធ្វើកល្យាណកម្មនិងបាបកម្មក្នុងមនុស្សលោកនេះ ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះបានជាពួកសត្វ ទៅសុគតិខ្លះ ទុគ្គតិខ្លះ ថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះក្នុងមនុស្សលោក ។ ពួកអ្នកប្រាជ្ញ បានសម្តែងនូវផលទាំងពីរនៃកម្មទាំងឡាយ ដែលជាគ្រឿងសោយនូវសុខ និងទុក្ខ

៩៧

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ អម្ពសក្ខរបេតវត្ថុ

តាវ ទេវតា បរិវារយន្តិ
បច្ចន្តិ ពាលា ទ្វយតំ អបស្សិនោតិ ។
ន មត្ថិ កម្មានិ សយំ កតានិ
ទត្វាបិ មេ នត្ថិ សោ អាទិសេយ្យ
អច្ឆាទនំ សយនមថន្នបានំ
តេនម្ហិ នគ្គោ កសិរា បវុត្តីតិ ។
សិយា នុ ខោ ការណំ កិញ្ចិ យក្ខ
អច្ឆាទនំ យេន តុវំ លភេថ
អាចិក្ខ មេ ត្វំ យទត្ថិ ហេតុ
សទ្ធាយិតំ ហេតុវចោ សុណោម ។
កប្បិតកោ នាម ឥធត្ថិ ភិក្ខុ
ឈាយី សុសីលោ អរហា វិមុត្តោ
គុត្តិន្ទ្រិយោ សំវុតចាតិមោក្ខោ
សីតិភូតោ ឧត្តមទិដ្ឋិបត្តោ
សខិលោ វទញ្ញូ សុវចោ សុមុខោ
ស្វាគមោ សុប្បដិមុត្តកោ ចាបិ
បុញ្ញស្ស ខេត្តំ អរណវិហារី
ទេវមនុស្សានញ្ច ទក្ខិណេយ្យោ

ពួកទេវតាតែងចោមរោមដោយពិត ពួកពាលជាអ្នកមិនបាន ឃើញនូវផលទាំងពីរហើយ រមែងឆេះនៅ (ក្នុងអបាយទាំង-ឡាយមាននរកជាដើម) ។ បុញ្ញកម្មដែលធ្វើដោយខ្លួនឯង មិនមានអ្នកឲ្យគ្រឿងស្លៀកពាក់ ទីដេកទីអង្គុយ បាយ និងទឹក ហើយឧទ្ទិសចំពោះខ្ញុំ ក៏មិនមានដែរ ហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានកាយអាក្រាត ទាំងការប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតក៏លំបាក ។

(ព្រះបាទលិច្ឆវីត្រាស់សួរថា) ម្នាលយក្ស ហេតុតិចតួចដែលអ្នកគួរបាន នូវគ្រឿងស្លៀកពាក់ មានដែរឬ អ្នកចូរប្រាប់ដល់យើង ហេតុណាដែលនាំឲ្យយើងជឿបាន យើងនឹងស្តាប់នូវពាក្យ តាមហេតុនោះ ។

(ប្រេតតបថា) ក្នុងក្រុងវេសាលីនេះ មានភិក្ខុ ១ រូប ឈ្មោះកប្បិតកៈ មានឈាន មានសីលធម៌ល្អ ជាព្រះអរហន្ត មានចិត្តផុតស្រឡះចាកអកុសល មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំ សង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ត្រជាក់ត្រជុំ សម្រេចនូវការយល់ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្តីទន់ភ្លន់ ដឹងនូវពាក្យពោល មានសម្តីផ្អែមល្ហែម មានព្រះភក្ត្រផូរផង់ ចេះចាំធម៌អាចដោយប្រពៃផង ស្រឡះហើយដោយល្អ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកិលេស ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល របស់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ

សន្តោ វិធូមោ អនីឃោ និរាសោ
មុត្តោ វិសល្លោ អមមោ អវង្កោ
និរូបធិ សព្វបបញ្ចខីណោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តោ ជុតិមា ។
អប្បញ្ញាតោ ទិស្វាបិ ន សុជានោ
មុនីតិ នំ វជ្ជីសុ[១] វោហរន្តិ
ជានន្តិ តំ យក្ខភូតំ អនេជំ
កល្យាណធម្មំ វិចរន្តំ[២] លោកេ ។
តស្ស តុវំ ឯកំ យុគំ ទុវេ វា
មមុទ្ទិសិត្វាន សចេ ទទេថ
បដិគ្គហិតានិ ច តានិ អស្សុ[៣]
មមញ្ច បស្សេថ សំនទ្ធទុស្សន្តិ ។
កស្មឹ បទេសេ សមណំ វសន្តំ
គន្ត្វាន បស្សេមុ មយំ ឥទានិ
ស[៤] មជ្ជ កង្ខំ វិចិកិច្ឆិតញ្ច
ទិដ្ឋិវិសូកានិ កោ វិនោទយេ ចេតិ[៥]។

---

១ ឱ. មុនីនំ វជ្ជីសុ ។ ម. មុនី ហីនវជ្ជីសុ ។ ២ ឱ. វិចរន្តិ ។ ៣ ឱ. បស្ស ។ ម. ចស្សុ ។ ៤ ម. យោ ។ ៥ ម. វិនោទយេយ្យ មេ ។

ជាសប្បុរស ប្រាសចាកផ្សែងគឺ វិតក្កៈ វិចារៈ មិនមានទុក្ខ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ផុតស្រឡះចាកភពទាំងពួង មានសរ គឺរាគៈទៅប្រាសហើយ មិនមានសេចក្តីសម្គាល់ថា អញ មិនរៀចរេរ មិនមានឧបធិក្កិលេស អស់ធម៌ជាគ្រឿងឃឹតយូរ គ្រប់យ៉ាង បានសម្រេចវិជ្ជា ៣ មានសេចក្តីរុងរឿង ។ លោកនោះ មិនល្បីនាមប្រាកដទេ ទុក្ខជាឃើញក៏មិនងាយ នឹងស្គាល់ ពួកមនុស្សអ្នកនៅក្នុងដែនវជ្ជី តែងនាំគ្នាហៅថា មុនីដូច្នេះ ទាំងដឹងថា លោកជាបុគ្គលគួរបូជា មិនមានសេចក្តី ញាប់ញ័រគឺកិលេស មានកល្យាណធម៌ ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងលោក ។ បើព្រះអង្គ ឲ្យសំពត់ ១ គូក្តី ២ គូក្តី ដល់ព្រះថេរៈនោះឧទ្ទិស ដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងគប្បីបានសំពត់ ដែលលោកទទួលហើយនោះ ផង ព្រះអង្គនឹងទតឃើញខ្ញុំដែលស្លៀកសំពត់ហើយផង ។

(ព្រះបាទលិច្ឆវីត្រាស់សួរថា) ឥឡូវនេះ យើងនឹងទៅជួប ព្រះសមណៈនៅក្នុងប្រទេសណា សមណៈនោះគប្បីបន្ទោបង់ នូវសេចក្តីសង្ស័យផង នូវសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ផង នូវសេចក្តីយល់ ខុស ដែលជាសត្រូវរបស់យើងផង ក្នុងថ្ងៃនេះបានឬទេ ។

៩៩

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ អម្ពសក្ខរបេតវត្ថុ

ឯសោ និសិន្នោ កាបិនច្ចនាយំ
បរិវារិតោ ទេវតាហិ ពហូហិ
ធម្មិកថំ ភាសតិ សច្ចនាមោ
សកស្មិំ អច្ចេរកេ[១] អប្បមត្តោតិ[២] ។
តថាហំ បស្សាមិ គន្ត្វា ឥទានិ
អច្ឆាទយិស្សំ សមណំ យុគេន
បដិគ្គហិតានិ ច តានិ បស្ស
តុវញ្ច បស្សេមុ សំនទ្ធទុស្សន្តិ ។
មា អក្ខណេ បព្វជិតំ ឧបាគមិ
សាធុ វោ លិច្ឆវិ នេស ធម្មោ
តតោ ច កាលេ ឧបសង្កមិត្វា
តត្ថេវ បស្សាមិ រហោ និសិន្នន្តិ ។
តថា ហិ វត្វា អគមាសិ តត្ថ
បរិវារិតោ ទាសគណេន លិច្ឆវិ
សោ តំ នគរំ ឧបសង្កមិត្វា
វាសុបគច្ឆិត្ថ សកេ និវេសនេ ។

១ ម. មាចេរកេ ។ ២ ម. តិសទ្ទោ នត្ថិ ។

បេតវត្ថុ មហាវគ្គ ទី ៤ រឿងអម្ពសក្ខរប្រេត ទី ១

(ប្រេតតបថា) សមណៈនុំះគង់នៅឯប្រទេសឈ្មោះកបិនច្ចនា មានពួកទេវតាច្រើនចោមរោម លោកមាននាមថាសច្ចៈ ជាអ្នកមិនប្រមាទក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស្ចារ្យរបស់ខ្លួន សម្តែងធម្មិកថា ។

(ព្រះបាទលិច្ឆវីត្រាស់សួរថា) បើដូច្នោះ ឥឡូវនេះ យើងនឹងទៅធ្វើ ឲ្យសមណៈស្លៀកដណ្តប់ ដោយគូសំពត់ អ្នកចូរមើលសំពត់ទាំងនោះ ដែលលោកបានទទួលហើយ ឯយើងគប្បីមើលនូវអ្នកស្លៀកសំពត់ ។

(ប្រេតតបថា) ព្រះអង្គកុំចូលទៅរកបព្វជិត ក្នុងកាលមិនគួរឡើយ ខ្ញុំសូមអង្វរ ធម៌នោះ មិនមែនជាធម៌របស់ព្រះអង្គ ជាស្តេចលិច្ឆវីទេ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងកាលគួរនោះទើបឃើញលោកគង់នៅ ក្នុងទីស្ងាត់នោះឯង ។

ស្តេចលិច្ឆវីនោះពោលពាក្យដូចច្នោះហើយ ក៏មានពួកទាសៈចោមរោម យាងចូលទៅក្នុងទីនោះ លុះចូលទៅក្រុងនោះហើយទ្រង់យាងចូលទៅក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍របស់ព្រះអង្គវិញ ។

តតោ ច កាលេ គិហិកិច្ចានិ កត្វា
នហាត្វា បិវិត្វា ច ខណំ លភិត្វា
វិចេយ្យ បេឡ្យតោ ច យុគានិ អដ្ឋ
កាហាបយិ ជាសកណោន លិច្ឆវិ ។
សោ តំ បទេសំ ឧបសង្កមិត្វា
តំ អទ្ទស សមណំ សន្តចិត្តំ
បដិក្កន្តំ គោចរតោ និវត្តំ
សីតិភូតំ រុក្ខមូលេ និសិន្នំ ។
តមេនំ អវោច ឧបសង្កមិត្វា
អប្បាពាធំ ផាសុវិហារញ្ច បុច្ឆិ
វេសាលិយំ លិច្ឆវិ អហំ ភទន្តេ
ជានន្តិ មំ លិច្ឆវិ អម្ពសក្ខរោ ។
ឥមានិ មេ អដ្ឋ យុគានិ ភន្តេ(១)
បដិគ្គណ្ហ ភន្តេ ទទាមិ(២) តុយ្ហំ
តេនេវ អត្ថេន ឥធាគតោស្មិ
យថា អហំ អត្តមនោ ភវេយ្យំ ។
ទូរតោ វ សមណព្រាហ្មណា ច

១ ឱ. សុភានិ ។ ២ ឱ. បទាមិ ។

លំដាប់នោះ ស្ដេចលិច្ឆវី ធ្វើនូវកិច្ចទាំងឡាយជារបស់គ្រហស្ថ ក្នុងវេលាព្រឹកហើយ ក៏ស្រង់ផង សោយនូវសុគន្ធរសផង រួចបាននូវឱកាស ក៏ជ្រើសរើសនូវសំពត់បាន ៨ គូ អំពីហិប ហើយក៏ឲ្យពួកទាសៈកាន់យកតាមទៅ ។ ស្ដេចលិច្ឆវីនោះ ចូលទៅឯប្រទេសនោះ បានឃើញសមណៈនោះ អ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ កំពុងវិលត្រឡប់ពីគោចរ ជាបុគ្គលត្រជាក់ត្រជុំ គង់នៅក្រោមម្លប់ឈើ ។ លុះស្ដេចលិច្ឆវីចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលទៅនឹងសមណៈនោះ រួចហើយក៏សួរនូវការមិនមានអាពាធ និងការនៅជាសុខសប្បាយ (ហើយទូល) ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្ដេចលិច្ឆវីក្នុងក្រុងវេសាលី ។ អ្នកផងតែងស្គាល់ខ្ញុំថា ជាស្ដេចលិច្ឆវីឈ្មោះអម្ពសក្ខរៈ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទទួលសំពត់ទាំង ៨ គូរបស់ខ្ញុំនេះចុះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំសូមប្រគេនដល់លោក ខ្ញុំមកក្នុងទីនេះ ព្រោះប្រយោជន៍នោះឯង គួរឲ្យខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ ។

(ព្រះថេរៈតបថា) ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមកអំពីទីឆ្ងាយ តែងតែចៀសវាង នូវនិវេសន៍ របស់ព្រះអង្គ

១០១

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ អម្ពសក្ខរប្បេតវត្ថុ

និវេសន្តេ បរិវជ្ជយន្តិ
បត្តានិ ភិជ្ជន្តិ តវ និវេសនេ
សង្ឃាដិយោ ចាបិ វិទាលយន្តិ ។
អថាបរេ ចាទកុជារិកាហិ
អវំសិរា សមណា ចាដិយន្តិ
ឯតាទិសំ បព្វជិតំ វិហេសំ
តយា កតំ សមណា ចាបុណន្តិ ។
តិណេន តេលំបិ ន ត្វំ អទាសិ
មូឡ្ហស្ស មគ្គំបិ ន ចាវទាសិ
អន្ធស្ស ទណ្ឌំ សយមាទិយាសិ
ឯតាទិសោ កទរិយោ អសំវុតោ ។
អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន កិមេវ ទិស្វា
អម្ហេហិ សហ សំវិភាគំ ករោសិ ។
បច្ចេមិ ភន្តេ យំ ត្វំ វទេសិ ។
វិមោសយិ សមណព្រាហ្មណេ ច
ទិឌ្ឍត្តិកោ ដោ ច បទុដ្ឋចិត្តោ
ឯតំបិ មេ ទុក្កជមេវ ភន្តេ

បាត្រទាំងឡាយ តែងធ្លាក់បែក សង្ឃាដីទាំងឡាយ តែងតែរហែកដាច់ដាច ក្នុងនិវេសន៍របស់ព្រះអង្គ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកសមណៈដទៃ មានក្បាលសំយុងចុះ រមែងធ្លាក់ចុះដោយជើងទាំងឡាយ ពោលគឺជើង (របស់ព្រះអង្គ) កាលបើព្រះអង្គបៀតបៀនទូវបព្វជិតប្រាកដដូច្នោះហើយ ពួកសមណៈរមែងដល់នូវអំពើដែលព្រះអង្គធ្វើ ។ ព្រះអង្គមិនដែលឲ្យប្រេងសូម្បីដោយចុងស្បូវផង មិនប្រាប់ផ្លូវ ដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវផង ព្រះអង្គសមាទាន កាន់យកតែអាជ្ញា របស់មនុស្សអន្ធពាលដោយព្រះអង្គឯង បុគ្គលបែបហ្នឹងឈ្មោះថា កំណាញ់ស្វិតស្វាញ ជាអ្នកមិនសង្រួម ។ កាលបើយ៉ាងហ្នឹង តើព្រះអង្គឃើញនូវហេតុអ្វី តាមដោយហេតុអ្វី បានជាព្រះអង្គធ្វើនូវការចែករំលែកជាមួយនឹងអាត្មាភាព ។

(ស្តេចត្រាស់ថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកពោលពាក្យណា ខ្ញុំក៏ទទួលស្តាប់នូវពាក្យនោះ ។

(ព្រះថេរៈតបថា) ព្រះអង្គធ្វើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឲ្យវង្វេងហើយ ។

(ស្តេចត្រាស់ថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាបុគ្គលត្រូវការនឹងលេង មិនមានចិត្តប្រទូស្តឡើយ ខ្ញុំធ្វើអំពើអាក្រក់នេះមែនហើយ

វិញ្ញាយ ខោ បសវិត្វាន(១) ចាបំ
វេទេតិ ទុក្ខំ អប្បមត្តភោគី(២)
ទហរោ យុវា នគ្គនីយស្ស ភាគី
កឹសុ តតោ ទុក្ខតរស្ស ហោតិ ។
តំ ទិស្វា សំវេគមលត្ថំ ភទ្ទេ
តប្បច្ចយា វាបិ(៣) ទទាមិ ទានំ
បដិគ្គណ្ហាហ ភទ្ទេ វត្ថយុគានិ អដ្ឋ
យក្ខស្សិមាគច្ឆន្តុ ទក្ខិណាយោ ។
អទ្ធា ហិ(៤) ទានំ ពហុធា បសដ្ឋំ
ទទតោ ច តេ អក្ខយធម្មត្ថុ
បដិគ្គណ្ហាមិ តេ វត្ថយុគានិ អដ្ឋ
យក្ខស្សិមាគច្ឆន្តុ ទក្ខិណាយោ ។
តតោ ហិ សោ អាចមយិត្វា លិច្ឆវិ
ថេរស្ស ទត្វាន យុគានិ អដ្ឋ
បដិគ្គហិតានិ ច តានិ វាស្សុំ(៥)
យក្ខញ្ច បស្សេថ សំនទ្ធទុស្សំ ។

---

១ ឱ. បសវិតុ ។ ២ ឱ. អសមត្ថភោគី ។ ៣ ឱ. ចាហំ ។ ៤ ឱ. អទាហិ ។ ៥ ឱ. បត្តានិ វាសុ ។ ម. ច តានិ ចស្សុ ។

បុគ្គលក្មេងក្តី កំលោះក្តី ដែលមានទ្រព្យតិច តែងទទួលទុក្ខ ព្រោះតែសន្សំបាប ដោយការលេង ជាបុគ្គលមានចំណែកនៃភាពជាអ្នកអាក្រាត អ្វីដែលដល់នូវទុក្ខយ៉ាងធ្ងន់ ជាងភាពអាក្រាតនោះ របស់ប្រេតនោះ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំឃើញប្រេតនោះ គួរឲ្យកើតសង្វេគទើបឲ្យទាន ព្រោះសង្វេគនោះជាបច្ច័យ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទទួលសំពត់ទាំង ៨ គូចុះ ទក្ខិណាទាន (ដែលខ្ញុំប្រគេនហើយ) នេះ សូមឲ្យបានសម្រេចដល់យក្សចុះ ។

(ព្រះថេរៈតបថា) ការមិនចេះអស់ ចូរមានដល់ព្រះអង្គ កាលឲ្យទានដែលអ្នកប្រាជ្ញមានព្រះពុទ្ធជាដើម ទ្រង់សរសើរហើយ ដោយប្រការដ៏ច្រើន ដោយពិត ឯអាត្មានឹងទទួលសំពត់របស់ព្រះអង្គទាំង ៨ គូ សូមទក្ខិណាទានសម្រេចដល់យក្សចុះ ។

លំដាប់នោះឯង ស្តេចលិច្ឆវីនោះ ក៏ជម្រះសម្អាត ហើយប្រគេនសំពត់ ៨ គូដល់ព្រះថេរៈ ព្រះថេរៈបានទទួលសំពត់ ៨ គូនោះហើយ ស្តេចលិច្ឆវី បានឃើញនូវយក្សស្លៀកដណ្តប់សំពត់ ។

តមទ្ទស ចន្ទនសារលិត្តំ[១]
អាជញ្ញមារុយ្ហ ឧឡារវណ្ណំ
អលង្កតំ សាធុនិវត្ថទុស្សំ
បរិវារិតំ យក្ខមហិទ្ធិបត្តំ ។
សោ តំ ទិស្វា អត្តមនោ ឧទគ្គោ
បហដ្ឋចិត្តោវ សុភគ្គរូបោ
កម្មញ្ច ទិស្វាន មហាវិបាកំ
សន្ទិដ្ឋិតំ ចក្ខុមា សច្ឆិកត្វា ។
តមេនមវោច ឧបសង្កមិត្វា
ទស្សាមិ ទានំ សមណព្រាហ្មណានំ
ន ចាបិ មេ កិញ្ចិ អទេយ្យមត្ថិ
តុវញ្ច មេ យក្ខ ពហូបការោ ។
តុវញ្ច មេ លិច្ឆវិ ឯកទេសំ
អទាសិ ទានានិ អមោឃមេតំ
ស្វាហំ ករិស្សាមិ តយា វ សក្ខឹ
អមានុសោ មានុសកេន សទ្ធឹ ។
គតិ ច ពន្ធូ ច បរាយនញ្ច

១ ម. ចន្ទនសារវិលិត្តំ ។

ស្តេចលិច្ឆវី បានទតឃើញប្រេតនោះ មានខ្លួនប្រោះព្រំដោយខ្លឹមច័ន្ទន៍ ហើយឡើងជិះសេះអាជានេយ្យ មានរូបដ៏ប្រសើរ មានគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់គ្រាន់ មានសំពត់ស្បៀក ដណ្តប់ ដ៏ស្អាត មានបរិស័ទចោមរោម ដល់នូវឫទ្ធិជាយក្សយ៉ាងធំ ។ លុះស្តេចលិច្ឆវីនោះ ទតឃើញប្រេតនោះហើយ ក៏មានព្រះហឫទ័យសោមនស្ស ខ្ពស់អណ្តែតឡើង មានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ មានសភាពដ៏ប្រសើរល្អ មានចក្ខុ ព្រោះបានឃើញនូវកម្មមានផលដ៏ធំផង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវប្រេតដែលខ្លួនបានឃើញដោយខ្លួនឯង ។ ស្តេចលិច្ឆវីបានចូលទៅរកប្រេតនោះ ហើយមានព្រះបន្ទូលថា យើងនឹងឲ្យទាន ដល់ពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ ឯវត្ថុបន្តិចបន្តួច ដែលយើងមិនត្រូវឲ្យ មិនមានទេ ម្នាលយក្ស អ្នកមានឧបការៈដល់យើងច្រើនណាស់ ។

(ប្រេតតបថា) បពិត្រស្តេចលិច្ឆវី ព្រះអង្គបានឲ្យទានទាំង-ឡាយចំពោះតែបច្ច័យ ១ ការឲ្យទាននេះ មិនមែនសោះសូន្យឡើយ ខ្ញុំជាអមនុស្សធ្វើជាសាក្សីជាមួយព្រះអង្គជាមនុស្ស ។

(ស្តេចលិច្ឆវីតបថា) អ្នកជាគតិ ជាផៅពង្ស ជាការនាំមុខ

មិត្តោ មមាសិ អថ ទេវតាសិ
យាចាមិ តំ[១] បញ្ជលិកោ ភវិត្វា
ឥច្ឆាមិ តំ យក្ខ បុនាបិ ទដ្ឋុំ ។
សចេ តុវំ អស្សទ្ធោ[២] ភវិស្សសិ
កទរិយរូបោ វិប្បដិបន្នចិត្តោ
តេនេវ មំ លច្ឆសិ ទស្សនាយ
ទិស្វា ច តំ នោបិ[៣] ច អាលបិស្សំ ។
សចេ តុវំ ភវិស្សសិ ធម្មគារវោ
ទានេ រតោ សង្គហិតត្តភាវោ
ឱចានភូតោ សមណព្រាហ្មណានំ
ឯវំ មមំ លច្ឆសិ ទស្សនាយ ។
ទិស្វា ច តំ អាលបិស្សំ ភទន្តេ
ឥមញ្ច សូលតោ លហុំ បមុញ្ច
យតោ និទានំ អការិម្ហ សត្ថឹ
មញ្ញាមិ[៤] សូលាវុតកស្ស ការណា
តេ អញ្ញមញ្ញំ អការិម្ហ សត្ថឹ ។

---

១ ឱ. យថាមហំ ។ ២ ម. ត្វមស្សទ្ធោ ។ ៣ ឱ. នាបិ ។ ៤ ឱ. មញ្ញមុ ។

និងជាមិត្រសម្លាញ់ និងជាទេវតារបស់យើង យើងសូមប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះអ្នក ម្នាលយក្ស យើងចង់ឃើញអ្នកម្តងទៀត ។

(ប្រេតតបថា) បើព្រះអង្គជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ជាបុគ្គលកំណាញ់ មានចិត្តវិបត្តិហើយ ព្រះអង្គបានឃើញខ្ញុំដោយហេតុនោះឯង ទុកជាខ្ញុំឃើញ ក៏មិននិយាយរកចំពោះព្រះអង្គដែរ ។ បើព្រះអង្គជាអ្នកគោរពក្នុងធម៌ ត្រេកអរក្នុងទាន មានអត្តភាពជាអ្នកសង្គ្រោះ ជាអណ្តូងរបស់ពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះ ទើបព្រះអង្គអាចឃើញខ្ញុំបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំឃើញហើយនិយាយ ចំពោះព្រះអង្គថា ព្រះអង្គ ចូរដោះបុរសនេះ អំពីឈើអណ្តោតឲ្យឆាប់ទៅ យើងបានធ្វើជាសាក្សី ព្រោះហេតុតែបុរសណា យើងរមែងដឹង ព្រោះហេតុតែបុរស ដែលគេដោតដោយឈើអណ្តោត យើងទាំងនោះបានធ្វើជាសាក្សីដល់គ្នានិងគ្នា ។

១០៤

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ អម្ពសក្ខរប្បេតវត្ថុ

អយញ្ច សូលាវុតោ លហុំ បមុត្តោ
សក្កច្ច ធម្មានិ(១) សមាចរន្តោ
មុញ្ចេយ្យ(២) សោ និរយាវ តម្ហា
កម្មំ សិយា អញ្ញត្រ សវេទនីយំ ។
កប្បិតកញ្ច ឧបសង្កមិត្វា
តេន សហ សំវិភជិត្វាន កាលេ
សយំ មុខេន ឧបនិស្សជ្ជ បុច្ឆ
សោ តេ អក្ខិស្សតិ ឯតមត្ថំ ។
តមេវ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆស្សុ
បុញ្ញត្ថិកោ នោ ច(៣) បទុដ្ឋចិត្តោ
សោ តេ សុតំ អសុតញ្ចាបិ(៤) ធម្មំ
សព្វំបិ អក្ខិស្សតិ យថា បជានំ
សុតោ ច ធម្មំ សុគតឹ អក្ខិស្ស(៥) ។
សោ តត្ថ រហស្សំ(៦) សមុល្លបិត្វា
សក្ខឹ ករិត្វាន អមានុសេន
បក្កាមិ សោ លិច្ឆវីនំ សកាសំ

១ ម. កម្មានិ ។ ២ ម. មុច្ចេយ្យ ។ ៣ ឱ. នេវ ។ ៤ ឱ. អសុតញ្ចាបិ ។៥ សុតោ ច ធម្មំ សុគតឹ អក្ខិស្សាតិ បាឋា ន ទិស្សន្តិ ។ ៦ ម. រាហស្សំ ។

បើបុរសដែលដោតលើឈើអណ្តោតនេះ បានរួចផាប់ គប្បីប្រព្រឹត្តធម៌ដោយគោរព ទើបបុរសនោះរួចអំពីនរកនោះបាន កម្មនោះនឹងទៅជាកម្មដែលបុរសនោះគប្បីទទួលក្នុងភពដទៃ ។ សូមព្រះអង្គ ស្តេចចូលទៅរកកប្បិតកភិក្ខុ ហើយចាត់ចែងភោជនាហារក្នុងកាលដ៏គួរ ជាមួយនឹងលោក ហើយអង្គុយចំពោះមុខលោក ដោយព្រះអង្គឯង ហើយចូរសួរលោកចុះ លោកគង់នឹងប្រាប់សេចក្តីនោះដល់ព្រះអង្គ ។ សូមព្រះអង្គចូលទៅរកភិក្ខុនោះហើយសួរចុះ ព្រោះភិក្ខុនោះត្រូវការបុណ្យ មិនមានចិត្តប្រទូស្តទេ ភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាងណា ក៏នឹងប្រាប់នូវធម៌ទាំងអស់យ៉ាងនោះ ដែលព្រះអង្គស្តាប់ហើយក្តី មិនដែលស្តាប់ហើយក្តី កាលបើព្រះអង្គស្តាប់ លោកនឹងសម្តែងប្រាប់នូវធម៌ផង នូវសុគតិផង ។

ស្តេចលិច្ឆវីនោះ ចរចានឹងគ្នាក្នុងទីស្ងាត់ ក្នុងទីនោះ ហើយធ្វើឲ្យជាសាក្សី ជាមួយនឹងអមនុស្ស ហើយចៀសចេញទៅ កាន់សម្នាក់ នៃស្តេចលិច្ឆវីទាំងឡាយ

អថ ព្រវិ បរិសំ សន្និសិន្នំ ។
សុណន្តុ ភោន្តោ មម ឯកវាក្យំ
វរំ វរិស្សំ លភិស្សាមិ អត្ថំ
សូលាវុតោ បុរិសោ លុទ្ទកម្មោ
បណីតទណ្ឌោ អនុសត្តរូបោ[១]
ឯត្តាវតា វីសតិរត្តិមត្តា
យតោ អាវុតោ នេវ ជីវតិ ន មតោ
តាហំ មោចយិស្សាមិទានិ
យថា មតី អនុជានាតុ សង្ឃោ ។
ឯតញ្ច អញ្ញញ្ច លហុំ បមុញ្ច
កោ តំ វជេថ ច តថា ករោន្តំ
យថា បជានាសិ តថា ករោហិ
យថា មតី អនុជានាតិ សង្ឃោ ។
សោ តំ បទេសំ ឧបសង្កមិត្វា
សូលាវុតំ មោចយិ ខិប្បមេវ
មា ភាយិ សម្មាតិ ច[២] តំ អវោច
តិកិច្ឆកានញ្ច ឧបដ្ឋបេសិ ។

---

១ ម. អនុប្បត្តរូបោ ។ ២ ឱ. តិ-ច សទ្ទោ នត្ថិ ។

លំដាប់នោះ ស្តេចបានពោលចំពោះបរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នា ។

(ស្តេចលិច្ឆវីត្រាស់ថា) អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ពាក្យយើងមួយម៉ាត់ យើងនឹងបាននូវពរ យើងនឹងបាននូវប្រយោជន៍ បុរសដែលត្រូវគេដោតដោយឈើអណ្តោត ជាអ្នកមានកម្មអាក្រក់ មានអាជ្ញាតាំងទុកហើយ មានសភាពជាមនុស្សជាប់ដោយអាជ្ញា ។ បុរសដែលត្រូវឈើអណ្តោតដោតហើយ មិនរស់ មិនស្លាប់ អស់ ២០ រាត្រីប៉ុណ្ណោះ ឥឡូវនេះយើងនឹងដោះបុរសនោះ សូមសង្ឃ[១]យល់តាមសេចក្តីគាប់ចិត្ត(របស់យើង) ចុះ ។

(ប្រេតតបថា) សូមព្រះអង្គដោះលែងបុរស ដែលជាប់ដោយឈើអណ្តោតនោះផង បុរសដទៃផងឲ្យឆាប់ទៅ នរណាពោលនឹងព្រះអង្គដែលកំពុងធ្វើដូច្នោះ ព្រះអង្គយល់យ៉ាងណា ចូរធ្វើយ៉ាងនោះចុះ ឥឡូវសង្ឃយល់តាមសព្វព្រះទ័យហើយ ។

ស្តេចនោះបានចូលទៅប្រទេសនោះ ហើយបានដោះលែងបុរសដែលគេដោត ដោយឈើអណ្តោតមួយរំពេច ហើយប្រាប់ទៅបុរសនោះថា នែសម្លាញ់មានធុរៈស្មើ ចូរអ្នកកុំភ័យឡើយ ហើយក៏ប្រគល់ឲ្យទៅពួកពេទ្យអ្នកថែរក្សា ។

១ សំដៅយកពួកក្រុមស្តេចលិច្ឆវី ។

១០៧

កប្បិតកញ្ច ឧបសង្កមិត្វា
តេន សហ សំវិភជិត្វាន កាលេ
សយំ មុខេនេវ ឧបនិសជ្ជ[១] លិច្ឆវិ
តត្ថេវ បុច្ឆត្ថនំ[២] ការណត្ថិកោ
សូលាវុតោ បុរិសោ លុទ្ទកម្មោ
បណីតទណ្ឌោ អនុសត្តរូបោ ។
ឯត្តាវតា វីសតិរត្តិមត្តា
យតោ អាវុតោ នេវ ជីវតិ ន មតោ ។
សោ មោចិតោ គន្ត្វា មយា ឥទានិ
ឯតស្ស យក្ខស្ស វចោតិ[៣] ភន្តេ
សិយា នុ ខោ ការណំ កិញ្ចិទេវ
យេន សោ និរយំ នោ វជេយ្យ ។
អាចិក្ខ ភន្តេ យទិ អត្ថិ ហេតុ
សទ្ធាយិតំ ហេតុ វចោតិ[៤] សុណោម
ន តេសំ កម្មានំ វិនាសមត្ថិ
អវេទយិត្វា ឥធ ពយន្តិភាវោ ។

---

១ ឱ. មុខេន នេវ ឧបនិសជ្ជ ។ ម មុខេន បនិសជ្ជ ។ ២ ឱ. កត្ថេវ បុច្ឆិ តំ កាលំ ។ ម. តត្ថេវ បុច្ឆិត្ថនំ ។ ៣ ឱ. វចោហិ ។ ៤ ឱ. វោ ។

ទើបស្ដេចលិច្ឆវីយាងចូលទៅរកកប្បិតកភិក្ខុ ហើយចាត់ចែងភោជនាហារ ក្នុងកាលដ៏គួរមួយអន្លើដោយកប្បិតកភិក្ខុនោះ ស្ដេចលិច្ឆវីអ្នកត្រូវការដោយហេតុ ទើបចូលទៅគង់ជិតហើយសួរកប្បិតកភិក្ខុនោះ ដែលអង្គុយនៅទីនោះ ដោយព្រះឱស្ឋព្រះអង្គឯងថា បុរសដែលគេដោតដោយឈើអណ្ដោត (ហ្នឹង) ជាអ្នកធ្វើកម្មអាក្រក់ ត្រូវគេដាក់អាជ្ញាហើយ មានសភាពជាអ្នកជាប់ដោយអាជ្ញា បុរសដែលត្រូវឈើអណ្ដោតដោតហើយមិនរស់ មិនស្លាប់ អស់ ២០ រាត្រីប៉ុណ្ណោះ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ បុរសនោះខ្ញុំបានដោះលែងតាមពាក្យយក្សនុ៎ះហើយ ហេតុតិចតួចដែលបុរសនោះ មិនគប្បីទៅនរកមានដែរឬ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើមានហេតុគឺហេតុដែលគួរជឿបាន សូមលោកប្រាប់ដល់យើង យើងស្ដាប់ហើយ យើង (នឹងជឿតាមពាក្យរបស់លោក) ការវិនាសនៃកម្មទាំងនោះ ក៏មិនមាន សេចក្ដីវិនាស របស់បុរសនោះក៏មិនមាន ក្នុងទីនេះ ព្រោះមិនបានទទួលនូវផល ។

សចេ សោ ធម្មានិ[១] សមាចរេយ្យ
សក្កច្ចំ រត្តិន្ទិវំ អប្បមត្តោ
មុញ្ចេយ្យ សោ និរយា ច[២] តម្ហា
កម្មំ សិយា អញ្ញត្រ វេទនីយំ ។
អញ្ញាតោ[៣] ឯសោ បុរិសស្ស អត្ថោ
មមំបិទានិ អនុកម្ប ភន្តេ
អនុសាស មំ ឱវទ ភូរិបញ្ញ
យថា អហំ នោ[៤] និរយំ វជេយ្យំ ។
អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ ឧបេហិ
ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច បសន្នចិត្តោ
តថេវ សិក្ខាបទានិ បញ្ច
អខណ្ឌផុល្លានិ សមាទិយស្សុ ។
បាណាតិបាតា វិរមស្សុ ខិប្បំ
លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយស្សុ
អមជ្ជបោ មា ច មុសា អភាសិ[៥]
សកេន ទារេន ច ហោហិ តុដ្ឋោ ។

១ ឱ. កម្មានិ ។ ២ ឱ. វ ។ ៣ ម. ញាតោម្ហិ ។ ៤ ឱ. នេវ ។
៥ ម. អភាណី ។

បើបុរសនោះ គប្បីប្រព្រឹត្តនូវធម៌ទាំងឡាយ មិនប្រមាទ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ដោយគោរព ទើបបុរសនោះ គប្បីរួចចាកនរកនោះបាន កម្មនោះនឹងជាកម្មដែលត្រូវទទួលក្នុងភពដទៃ ។ ប្រយោជន៍របស់បុរសនុ៎ះ ខ្ញុំបានដឹងហើយ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់អនុគ្រោះខ្ញុំ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ បពិត្រលោកមានប្រាជ្ញាដ៏ក្រាស់ សូមលោកម្ចាស់ ទូន្មានប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ គួរកុំឲ្យខ្ញុំទៅនរកបាន ។

(ព្រះថេរៈតបថា) ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យជ្រះថ្លា ចូរដល់នូវព្រះពុទ្ធព្រះព្រះធម៌ព្រះសង្ឃជាសរណៈក្នុងថ្ងៃនេះឯង មួយទៀតព្រះអង្គចូរសមាទាននូវសិក្ខាបទទាំង ៥ កុំឲ្យដាច់ធ្លុះធ្លាយឡើយ ។ ចូរព្រះអង្គវៀរចាកបាណាតិបាតឲ្យឆាប់ ចូរវៀរចាកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យក្នុងលោកបេញ កុំសោយនូវទឹកស្រវឹងផង កុំកុហកផង ចូរត្រេកអរតែនឹងមហេសីរបស់ព្រះអង្គផង។

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ អម្ពសក្ខរបេតវត្ថុ

ឥមញ្ច អដ្ឋង្គវរំ ឧបេតំ
សមាទិយាហិ កុសលំ សុខិន្ទ្រិយំ ។
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
អន្នបានំ ខាទនីយំ វត្ថំ សេនាសនានិ ច
ទទាហិ ឧជុភូតេសុ សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ
ភិក្ខូ ច សីលសម្បន្នេ វីតរាគេ ពហុស្សុតេ
តប្បេហិ[១] អន្នបានេន សទា បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ ។
ឯវញ្ច ធម្មានិ[២] សមាចរន្តោ
សក្កច្ចំ រត្តិន្ទិវំ អប្បមត្តោ
មុញ្ចេយ្យ សោ[៣] និរយា ច តម្ហា
កម្មំ សិយា អញ្ញត្រ វេទនីយំ ។
អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ ឧបេមិ
ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច បសន្នចិត្តោ
តថេវ សិក្ខាបទានិ បញ្ច
អខណ្ឌផុល្លានិ សមាទិយាមិ
បាណាតិបាតា វិរមាមិ ខិប្បំ
លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយាមិ
អមជ្ជបោ នោ ច មុសា ភណាមិ

១ ឱ. តប្បេសិ ។ ២ ឱ. កម្មានិ ។ ៣ ឱ. មុញ្ច ត្វំ ។

បេតវត្ថុ មហាវគ្គ ទី ៤ រឿងអម្ពសក្ខរប្រេត ទី ១

សូមព្រះអង្គសមាទាននូវឧបោសថសីលដ៏ប្រសើរ ប្រកប

ដោយអង្គ ៨ នេះ ជាកុសល ឲ្យផលជាសុខចុះ ។

សូមព្រះអង្គប្រទាននូវចីវរប្បច្ច័យ បិណ្ឌបាតប្បច្ច័យ សយនាសនប្បច្ច័យ បាយនិងទឹក បង្អែម សំពត់ សេនាសនៈទាំងឡាយ បំពោះពួកបុគ្គលអ្នកមានចិត្តត្រង់ បុណ្យរមែងចម្រើនសព្វ ៗ កាល មួយទៀតសូមព្រះអង្គញ៉ាំងពួកភិក្ខុអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល ប្រាសចាករាគៈ ជាពហុស្សូត ឲ្យឆ្អែតដោយបាយ និងទឹក បុណ្យរមែងចម្រើនសព្វៗ កាល ។ កាលបើបុរសនោះ ប្រព្រឹត្តនូវធម៌ទាំងឡាយមិនប្រមាទទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ដោយគោរពយ៉ាងនេះហើយ ទើបរួចចាកនរកបាន កម្មនោះនឹងទៅជាកម្មដែលត្រូវទទួលក្នុងភពដទៃ ។

(ស្ដេចលិច្ឆវីមានព្រះឱង្ការថា) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ដល់នូវ

ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ជាសរណៈក្នុងថ្ងៃនេះឯង

មួយទៀត ខ្ញុំសមាទាននូវសិក្ខាបទទាំង ៥ មិនឲ្យដាច់ធ្លុះធ្លាយ

ខ្ញុំវៀរចាកបាណាតិបាត យ៉ាងឆាប់ ខ្ញុំវៀរចាកអទិន្នាទាន

ក្នុងលោក ខ្ញុំមិនផឹកទឹកស្រវឹងមិននិយាយពាក្យមុសា

សកេន ទានេន ច ហោមិ តុដ្ឋោ ។
ឥមញ្ច អរិយំ អដ្ឋង្គវរំ ឧបេតំ
សមាធិយាមិ កុសលំ សុខិន្ទ្រិយំ ។
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
អន្នបានំ ខាទនីយំ វត្ថំ សេនាសនានិ ច
ភិក្ខូ ច សីលសម្បន្នេ វីតរាគេ ពហុស្សុតេ
ទទាមិ ន វិក្កប្បាមិ ពុទ្ធានំ សាសនេ រតោ ។
ឯតាទិសោ លិច្ឆវិអម្ពសក្ខរោ[១]
វេសាលិយំ អញ្ញតរោឧបាសកោ
សទ្ធោ មុទុ ការករោ ចភិក្ខុ-
សង្ឃញ្ច សក្កច្ច តទា ឧបដ្ឋហិ ។
ស្វលារុតោ ច អរោគោ ហុត្វា
សេរិសុខី[២] បព្វជ្ជំ ឧបាគមិ
អាគម្ម កប្បិតកុត្តមំ ឧភោបិ
សាមញ្ញផលានិ អជ្ឈគុំ។
ឯតាទិសា សប្បុរិសានំ សេវនា
មហាផលា[៣] ហោតិ សតំវិជានតំ

១ ម. អប្បសក្ករោ ។ ២ ឱ. សេរីសុខំ ។ ៣. ម មហាប្ផលា ។

ខ្ញុំត្រេកអរចំពោះតែប្រពន្ធរបស់ខ្លួន ។ ខ្ញុំសមាទាននូវឧបោសថសីលដ៏ឧត្តម ប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ ដ៏ប្រសើរនេះ ជាកុសល ឲ្យផលជាសុខ ។

ខ្ញុំឲ្យនូវចីវរប្បច្ច័យ បិណ្ឌបាតប្បច្ច័យ ទីដេក ទីអង្គុយ បាយ ទឹក បង្អែម សំពត់ សេនាសនៈទាំងឡាយ ចំពោះពួកភិក្ខុ អ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល ប្រាសចាករាគៈ ជាពហុស្សូត ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរក្នុងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មិនកម្រើកឡើយ ។

(បណ្តាពួកឧបាសក) ក្នុងក្រុងវេសាលី ស្តេចលិច្ឆវីព្រះនាមអម្ពសក្ខរៈ ជាឧបាសកម្នាក់ ប្រាកដដូច្នោះ ក្នុងក្រុងវេសាលី ជាអ្នកមានសទ្ធាផង មានចិត្តទន់ភ្លន់ផង ជាអ្នកធ្វើនូវឧបការៈទំនុកបម្រុងភិក្ខុសង្ឃដោយគោរព ក្នុងកាលនោះផង ។ បុរសដែលត្រូវគេដោតដោយឈើអណ្តោត ឥតមានរោគ មានតែសិរីនិងសុខ បានចូលទៅកាន់ផ្នួស ជនទាំងពីរនាក់ ក៏បានសម្រេចនូវសាមញ្ញផលទាំងឡាយ (តាមសមគួរ) ព្រោះអាស្រ័យនឹងព្រះថេរៈឈ្មោះកប្បិតកៈដ៏ឧត្តម ។ ការសេពគប់នឹងពួកសប្បុរស អ្នកស្ងប់ អ្នកដឹងដូច្នោះ រមែងមានផលច្រើន

សុលាវុតោ អត្តផលំ ផុស្សតិ(១)
ផលំ កាជិជ្ជំ បជ អម្ពសក្ខរោតិ ។

អម្ពសក្ខរប្បេតវត្ថុ បឋមំ ។

ទុតិយំ សេរិស្សកប្បេតវត្ថុ

[៣៧] សុណោថ យក្ខស្ស ច វាណិជាន ច
។បេ។
(វិមានវត្ថុស្មឹ សត្តមស្ស សុនិក្ខិត្តវគ្គស្ស ទសមវត្ថុស្មឹ ទដ្ឋព្វំ)

សេរិស្សកប្បេតវត្ថុ ទុតិយំ ។

តតិយំ នន្ទិកាបេតវត្ថុ

[៣៨] រាជា បិង្គលកោ នាម សុរដ្ឋានំ អធិបតិ អហុ
មោរិយានំ ឧបដ្ឋានំ គន្ត្វា សុរដ្ឋំ បុនរាគមា ។
ឧណ្ហេ មជ្ឈន្តិកេ កាលេ រាជា បង្កំ ឧបាគមិ
អទ្ទស មគ្គំ រមណីយំ បេតានំ វណ្ណនាបថំ(២)
សារថឹ អាមន្តយិ រាជា អយំ មគ្គោ រមណីយោ
ខេមោ សោវត្ថិកោ សិវោ
ឥមិនាវ សារថិ យាហិ សុរដ្ឋានំ សន្តិកេ ឥតោ
តេន បាយាសិ សោរដ្ឋោ សេនាយ ចតុរង្គិនិយា ។

---
១ ឱ ផុស្សសិ ។ ម. អផុស្សយិ ។ ២ ម. សំវណ្ណបថំ ។

បុរសដែលដេកលើឈើអណ្ដាត បានសម្រេចនូវផលដ៏ប្រសើរ ឯស្ដេចលិច្ឆវីអម្ពសក្ខរៈ បានសម្រេចផលតូច(សោតាបត្តិផល) ។

ចប់ រឿងអម្ពសក្ខរប្រេត ទី ១ ។

រឿងសេរិស្សកប្រេត ទី ២

[៣៧] *ការប្រជុំនៃយក្ខនិងពាណិជទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់ ។ បេ ។*

(អ្នកប្រាជ្ញគប្បីមើលក្នុងរឿងទី ១០ នៃសុនិក្ខិត្តវគ្គទី ៧ ក្នុងវិមានវត្ថុចុះ) ។

ចប់ រឿងសេរិស្សកប្រេតទី ២ ។

រឿងនន្ទិកាប្រេត ទី ៣

[៣៨] *ព្រះរាជាព្រះនាមបិង្គលកៈ ជាធំក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ស្ដេចទៅកាន់គំនាល់នៃព្រះបាទមោរិយៈ (ព្រះបាទធម្មាសោក) ហើយស្ដេចត្រឡប់មកសុរដ្ឋប្រទេសវិញ ។ ព្រះរាជាស្ដេចយាងកាត់កក់ ក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ដ៏ក្ដៅ ក៏បានទតឃើញផ្លូវគួរជាទីត្រេកអរ ជាផ្លូវដែលប្រេតទាំងឡាយនិម្មិតហើយ ទើបព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់នឹងនាយសារថីថា ផ្លូវនេះគួរជាទីត្រេកអរ ជាផ្លូវដ៏ក្សេមក្សាន្ត ប្រកបដោយសួស្ដី ជាផ្លូវមិនមានឧបទ្រពឡើយ ម្នាលសារថី ចូរអ្នកទៅតាមផ្លូវនេះវិញ (ព្រោះយើង) ទៅតាមផ្លូវនេះ ជិតដល់សុរដ្ឋប្រទេសហើយ ដូច្នេះរួចព្រះបាទបិង្គលកៈក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ក៏បានទៅតាមផ្លូវនោះជាមួយនឹងសេនាប្រកបដោយអង្គ ៤ ។*

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

ឧព្វិគ្គរូបោ បុរិសោ សុរដ្ឋំ ឯតទព្រវិ
កុមគ្គំ បដិបន្នម្ហា ភឹសនំ លោមហំសនំ ។
បុរតោ បទិស្សតិ មគ្គោ បច្ឆតោ ច ន ទិស្សតិ
កុមគ្គំ បដិបន្នម្ហា យមបុរិសានំ សន្តិកេ ។
អមានុសោ វាយតិ គន្ធោ ឃោសោ សូយតិ ទារុណោ
សំវិគ្គោ រាជា សុរដ្ឋោ សារថឹ ឯតទព្រវិ
កុមគ្គំ បដិបន្នម្ហា ភឹសនំ លោមហំសនំ
បុរតោវ ទិស្សតិ មគ្គោ បច្ឆតោ ច ន ទិស្សតិ ។
កុមគ្គំ បដិបន្នម្ហា យមបុរិសានំ សន្តិកេ
អមានុសោ វាយតិ គន្ធោ ឃោសោ សូយតិ ទារុណោ ។
ហត្ថិក្ខន្ធញ្ច អារុយ្ហ ឱលោកេន្តោ ចតុទ្ទិសា
អទ្ទស រុក្ខំ និគ្រោធំ ចាទបំ ឆាយសម្បន្នំ
នីលព្ភវណ្ណសទិសំ មេឃវណ្ណសិរន្និភំ
សារថឹ អាមន្តយិ រាជា កឹ ឯសោ ទិស្សតិ ព្រហា
នីលព្ភវណ្ណសទិសោ មេឃវណ្ណសិរន្និភោ ។
សោ និគ្រោធោ សោ មហារាជ ចាទបោ ឆាយសម្បន្នោ
នីលព្ភវណ្ណសទិសោ មេឃវណ្ណសិរន្និភោ ។

បុរស មានសភាពតក់ស្លុត បានក្រាបទូលស្តេចក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ដូច្នេះថា យើងដើរទៅតាមផ្លូវមិនស្រួល ជាទីស្ញប់ស្ញែង ព្រឺព្រួចរោម ។ ផ្លូវខាងមុខប្រាកដ ផ្លូវខាងក្រោយមិនប្រាកដទេ យើងដើរទៅតាមផ្លូវមិនស្រួល ក្នុងទីជិតនៃពួកយមបុរសប្រេត ឯក្លិនអមនុស្ស បក់មក ទាំងមានសំឡេងគឹកកងដ៏ខ្លាំង ដ៏អាក្រក់ ក៏ឮមក ។

ព្រះរាជាក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ទ្រង់មានសេចក្តីតក់ស្លុត ទើបត្រាស់ទៅនឹងនាយសារថីដូច្នេះថា យើងដើរទៅពារផ្លូវមិនស្រួល នាំឲ្យស្ញប់ស្ញែង នាំឲ្យព្រឺព្រួចរោម ផ្លូវខាងមុខប្រាកដ ផ្លូវខាងក្រោយមិនប្រាកដទេ ។ យើងដើរទៅពារផ្លូវមិនស្រួល ក្នុងទីជិតនៃពួកយមបុរសហើយ ឯក្លិនសរីរៈអមនុស្សក៏បក់មក ទាំងសំឡេងគឹកកងរំពងអាក្រក់ ក៏ឮមក ។ (ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះហើយ) ក៏ឡើងគង់លើដំរី ហើយទតមើលទៅទិសទាំង ៤ បានឃើញដើមជ្រៃមួយដើម ជារុក្ខជាតផឹកនូវទឹក ដោយជើងបរិបូណ៌ដោយម្លប់ប្រហែលមេឃមានពណ៌ខៀវ ជាឈើមានសម្បុរដូចផ្ទៃមេឃ ព្រះរាជាត្រាស់ទៅនឹងនាយសារថីថា ដើមឈើធំប្រហែលមេឃមានពណ៌ខៀវ ជាឈើមានសម្បុរដូចផ្ទៃមេឃនុ៎ះ ជាឈើអ្វី ។

សារថីក្រាបទូលថា បពិត្រមហារាជ នោះជាដើមជ្រៃ ជារុក្ខជាតផឹកនូវទឹកដោយជើង បរិបូណ៌ដោយម្លប់ ប្រហែលមេឃមានពណ៌ខៀវ ជាឈើមានសម្បុរដូចផ្ទៃមេឃ ។

១១៣

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស តតិយំ នន្ទិកាបេតវត្ថុ

តេន បាយាសិ សុរដ្ឋោ យេន សោ ទិស្សតិ ព្រហា
នីលព្ភវណ្ណសទិសោ មេឃវណ្ណសិរន្និភោ ។
ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ រាជា រុក្ខំ ឧបាគមិ
និសីទិ រុក្ខមូលស្មឹ សាមច្ចោ សបរិជនោ
បូរំ បានីយករកំ បូវេ[1] ចិត្តេ ច អទ្ទស ។
បុរិសោ ទេវវណ្ណីតិ សព្វាភរណភូសិតោ
ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ សោរដ្ឋំ ឯតទព្រវិ
ស្វាគតន្តេ មហារាជ អថោ តេ អទុរាគតំ
បិវតុ ទេវោ បានីយំ បូវេ ខាទ អរិន្ទម ។
បិវិត្វា រាជា បានីយំ សាមច្ចោ សបរិជនោ
បូវេ ខាទិត្វា[2] បិវិត្វា ច សុរដ្ឋោ ឯតទព្រវិ
ទេវតា នុសិ គន្ធព្វោ អាទុ សក្កោ បុរិន្ទទោ
អជានន្តា តំ បុច្ឆាម កថំ ជានេមុ តំ មយំ ។
នម្ហិ ទេវោ ន គន្ធព្វោ នាបិ[3] សក្កោ បុរិន្ទទោ
បេតោ អហំ មហារាជ សុរដ្ឋ ឥធមាគតោ[4] ។

១ ម. បុវេ ។ ២ ម. ឯត្តន្តរេ អរិន្ទមោ តត្ថ ន្ទត្វាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នម្ហិ ។
៤ ម. សុរដ្ឋាហំ ឥធាគតោ ។

បេតវត្ថុ មហាវគ្គ ទី ៤ រឿងនន្ទិកាប្រេត ទី ៣

ព្រះរាជាក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ស្តេចទៅត្រង់ដើមឈើធំ ប្រហែលមេឃមានពណ៌ខៀវ ជាឈើមានសម្បុរដូចផ្ទៃមេឃ ។ ព្រះរាជាស្តេចចុះពីកដំរី ហើយចូលសំដៅទៅរកដើមឈើ ទ្រង់គង់ក្រោមម្លប់ឈើជាមួយនឹងអាមាត្យ និងជនជាបរិស័ទ ក៏បានទតឃើញបំពង់ទឹកដ៏ពេញ និងនំទាំងឡាយដ៏វិចិត្រ ។

(ប្រេតនោះ) ក្លែងខ្លួនជាបុរសមានភេទដូចជាទេវតា ស្អិតស្អាងគ្រឿងអាភរណៈទាំងពួង ហើយចូលទៅនិយាយនឹងព្រះរាជា ជាធំក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ដូច្នេះថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គស្តេចមកល្អហើយ មួយទៀត ដំណើរព្រះអង្គស្តេចមក ឈ្មោះថា មិនស្តេចមកដោយអាក្រក់ទេ បពិត្រព្រះអរិន្ទមរាជ សូមព្រះសម្មតិទេព ទ្រង់សោយនូវវិសុទ្ធិរស ទ្រង់សោយនូវនំទាំងឡាយ ។

ព្រះរាជាក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ព្រមទាំងអាមាត្យនិងជនជាបរិស័ទបានសោយនូវព្រះវិសុទ្ធិរសផង សោយនូវនំទាំងឡាយផង លុះសោយរួចហើយទ្រង់ត្រាស់សួរដូច្នេះថា អ្នកជាទេវតា ឬជាគន្ធព្វ ឬមួយជាសក្កបុរិន្ទទៈ យើងមិនស្គាល់ បានជាសួរអ្នក យើងស្គាល់អ្នកដូចម្តេចបាន ។

(ប្រេតតបថា) ខ្ញុំមិនមែនជាទេវតា មិនមែនជាគន្ធព្វ មិនមែនជាសក្កបុរិន្ទទៈទេ បពិត្រមហារាជ ជាស្តេចក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ខ្ញុំជាប្រេតទេតើ មកនៅក្នុងទីនេះ ។

កឹំសីលោ កឹំសមាចារោ សុរដ្ឋស្មឹំ បុរេ តុវំ
កេន តេ ព្រហ្មចរិយេន អានុភាវោ អយំ តវ ។
តំ សុណោហិ មហារាជ អរិន្ទម រដ្ឋវឌ្ឍន
អមច្ចា បារិសជ្ជា ច ព្រាហ្មណោ ច បុរោហិតោ ។
សុរដ្ឋស្មឹំ[1] អហំ ទេវ បុរិសោ បាបចេតសោ
មិច្ឆាទិដ្ឋិ ច ទុស្សីលោ កទរិយោ បរិភាសកោ
ទទន្តានំ ករោន្តានំ វារយិស្សំ ពហុជនំ
អញ្ញេសំ ទទមានានំ អន្តរាយំ ករោមហំ ។
វិបាកោ នត្ថិ ទានស្ស សំយមស្ស កុតោ ផលំ
នត្ថិ អាចរិយោ នាម អទន្តំ កោ ទមិស្សតិ ។
សមតុល្យានិ ភូតានិ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកោ
នត្ថិ ពលំ វីរិយំ វា កុតោ ឧដ្ឋានបោរិសំ ។
នត្ថិ ទានផលំ នាម ន វិសោធេតិ វេរិនំ ។
លទ្ធេយ្យំ លភតេ មច្ចោ នីយតិ បរិណាមជំ ។
នត្ថិ មាតា បិតា ភាតា លោកោ នត្ថិ ឥតោ បរំ
នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ ហុតំ សុនិហិតំបិ ន វិជ្ជតិ ។

១ ឱ. បុរដ្ឋស្មា ។

ព្រះរាជាត្រាស់ថា ចុះអ្នកឯង មានសីលធម៌ ដូចម្តេច មានសមាចារ ដូចម្តេច ក្នុងសុរដ្ឋបុរី អ្នកឯងនេះមានអានុភាពច្រើន ព្រោះអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ដូចម្តេចខ្លះ ។

(ប្រេតតបថា) បពិត្រព្រះអរិន្ទមមហារាជ ជាស្តេចចម្រើនក្នុងដែន សូមព្រះអង្គព្រមទាំងពួកអាមាត្យ និងព្រាហ្មណ៍ បុរោហិត ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យខ្ញុំនោះ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំនៅក្នុងសុរដ្ឋប្រទេស ជាបុរសមានចិត្តអាក្រក់ មានសេចក្តីយល់ខុសទ្រុស្តសីល កំណាញ់ ជេរប្រទេចផ្តាសាពួកជនដែលកំពុងឲ្យ កំពុងធ្វើ ហាមឃាត់ពួកជនច្រើន ធ្វើអន្តរាយដល់ពួកជនដទៃ ដែលកំពុងឲ្យ (ខ្ញុំរមែងនិយាយរឿយៗថា) ផលរបស់ទានមិនមានទេ តើផលនៃការសង្រួម គឺសីលនឹងមានមកពីណា អាចារ្យមិនមាន អ្នកណានឹងទូន្មានបុគ្គល ដែលគេមិនទាន់ទូន្មាននោះបាន ។ ពួកសត្វសឹងតែស្មើ ៗ គ្នាទេចាំបាច់មានបុគ្គលជាអ្នកគោរពកោតក្រែងត្រកូលរៀមច្បង(ធ្វើអ្វីទៀត) កម្លាំងក្តី សេចក្តីព្យាយាមក្តី មិនមានហើយ តើការប្រឹងប្រែងរបស់បុរសមានមកអំពីទីណា ។ ផលរបស់ទានមិនមានទេ បុគ្គលមិនអាចធ្វើសត្វដែលមានពៀរឲ្យស្អាតបាន សត្វបានសេចក្តីសុខទុក្ខដែលត្រូវបានកើតពីសេចក្តីប្រែប្រួលតែងដឹកនាំទៅ (មិនមែនព្រោះកម្មដែលខ្លួនធ្វើទេ) ។ មាតាបិតាបងប្អូនមិនមាន លោកដទៃក្រៅពីលោកនេះមិនមាន ការឲ្យទានមិនមានការបូជាមិនមាន ការតម្កល់ទាន (ចំពោះសមណព្រាហ្មណ៍) ក៏មិនមាន ។

យោបិ ន ហាបេតិ(១)បុរិសំ បុរិសស្ស(២) ឆិន្ទិតេ(៣)សិរំ
ន កោចិ កិញ្ចិ ហាបេតិ សត្តន្នំ វិវរមន្តរេ
អច្ឆេជ្ជោ អភេជ្ជោ ជីវោ(៤) អដ្ឋំសោ គុឡបរិមណ្ឌលោ
យោជនានិ(៥) សតា បញ្ច កោ ជីវំ ឆេតុមរហតិ ។
យថា សុត្តគុឡេ ខិត្តេ និព្វេឋន្តំ(៦) បលាយតិ ។
ឯវមេវំបិ សោ ជីវោ និព្វេឋេន្តោ បលាយតិ ។
យថា គាមតោ និក្ខម្ម អញ្ញំ គាមំ បវិសតិ
ឯវមេវំបិ សោ ជីវោ អញ្ញំ កាយំ(៧) បវិសតិ ។
យថា គេហតោ និក្ខម្ម អញ្ញំ គេហំ បវិសតិ
ឯវមេវំបិ សោ ជីវោ អញ្ញំ ពោន្ទឹ និវិសតិ ។
ចុល្លាសីតិ មហាកប្បិនោ សតសហស្សានិ យេ ពាលា
យេ ច បណ្ឌិតា
សំសារំ ខេបយិត្វាន ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សរេ ។
មិតានិ សុខទុក្ខានិ ទោណេហិ បិដកេហិ ច
ជិនោ សព្វំ បជានាតិ សម្មូឡ្ហា ឥតរា បជា ។
ឯវំ ទិដ្ឋិ បុរេ អាសិ សម្មូឡ្ហោ មោហបារុតោ

---

១ ឱ. យោបិ ន ហានេយ្យ ។ ម. យោបិ ហានេយ្យ ។ ២ ឱ. បរស្ស ។ ៣ ម. ឆិន្ទេ ។
៤ ម. អច្ឆិជ្ជាភិជ្ជោ សជីវោ ។ ៥ ម. យោជនានំ ។ ៦ ឱ. និព្វេឋេន្តិ ។ ៧ ម. ពោន្ទឹ ។

អ្នកណា កាត់ក្បាលបុរស មិនឈ្មោះថា សម្លាប់បុរសទេ(ព្រោះ) គ្មានអ្នកណាសម្លាប់ (អ្នកណា) តិចតួចទេ ទុកដូចជាបៀតបៀន ក្នុងចន្លោះនៃកាយទាំង ៧ (មានផែនដីជាដើម) ដែរ ។ ជីវៈជា សភាវៈផ្តាច់មិនបាន ទម្លាយមិនបាន (ព្រោះ)ចួនកាលមានជ្រុង ៨ ចួនកាលមូលជាដុំ (មានកម្ពស់) ៥០០ យោជន៍ អ្នកណាក៏មិនអាច នឹងផ្តាច់បង់ជីវៈបានឡើយ ។ កាលបើអំបោះហុងគេបោះចោល ទៅ អំបោះហុងនោះរមែងរលា យ៉ាងណាមិញ ជីវៈនោះ ក៏រលា យ៉ាងនោះដែរ ។ បុរសបុគ្គល ចេញពីស្រុក ចូលទៅកាន់ស្រុក ដទៃទៀត យ៉ាងណាមិញ ជីវៈនោះ (ចេញពីកាយនេះ) ចូលទៅ កាន់កាយដទៃយ៉ាងនោះដែរ ។ បុរសបុគ្គល ចេញពីផ្ទះ ចូលទៅ កាន់ផ្ទះដទៃ យ៉ាងណាមិញ ជីវៈនោះ ចូលទៅកាន់កាយដទៃទៀត ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ពួកពាល ពួកបណ្ឌិត នឹងធ្វើសង្សារវដ្តឲ្យអស់ ទៅ ធ្វើទុក្ខឲ្យផុតបាន ទាល់តែអស់មហាកប្បទាំងឡាយ ៨ លាន ៤ សែន ។ សុខនិងទុក្ខទាំងឡាយ វាល់បានដោយទោណៈទាំងឡាយ ផង ដោយកញ្ជើទាំងឡាយផង ជិនបុរស រមែងជ្រាបសព្វ ពួកសត្វ ក្រៅនេះប្រកបដោយសេចក្តីវង្វេង ។ កាលមុនខ្ញុំជាអ្នកយល់យ៉ាង នេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីវង្វេង មានសេចក្តីវង្វេងគ្របសង្កត់

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ច ទុស្សីលោ　　កទរិយោ បរិភាសកោ ។
ឱរំ មេ ឆហិ មាសេហិ　　កាលកិរិយា ភវិស្សតិ ។
ឯកន្តំ កដុកំ ឃោរំ　　និរយំ បបតិស្សហំ
ចតុក្កណ្ណំ ចតុទ្វារំ　　វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ
អយោបាការបរិយន្តំ　　អយសា បដិកុជ្ជិតំ ។
តស្ស អយោមយា ភូមិ　　ជលិតា តេជសា យុតា
សមន្តា យោជនសតំ　　ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា ។
វស្សសតសហស្សានិ　　ឃោសោ សុយ្យតិ តាវទេ ។
លក្ខោ ឯសោ មហារាជ　　សតភាគា វស្សកោដិយោ
កោដិសតសហស្សានិ　　និរយេ បច្ចរេ ជនា
មិច្ឆាទិដ្ឋី ច ទុស្សីលា　　យេ ច អរិយូបវាទិនោ ។
តត្ថាហំ ទីឃមទ្ធានំ　　ទុក្ខំ វេទិស្សំ វេទនំ
ផលំ បាបស្ស កម្មស្ស　　តស្មា សោចាមហំ ភុសំ ។
តំ សុណោហិ មហារាជ　　អរិន្ទម រដ្ឋវឌ្ឍន
ធីតា មយ្ហំ មហារាជ　　ឧត្តរា ភទ្ទមត្ថុ តេ ។
ករោតិ ភទ្ទកំ កម្មំ　　សីលេសូបោសថេ រតា
ទានរតា[១] សំវិភាគី ច　　វទញ្ញូ[២] វីតមច្ឆរា

១ ឱ. ម. សញ្ញតា ។ ២ ឱ. វទញ្ញា ។

មានសេចក្តីយល់ខុស ទ្រុស្តសីល កំណាញ់ ប្រទេចផ្តាសា (សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍) ។ ខាងអាយ ៦ ខែទៀត ខ្ញុំនឹងធ្វើកាលកិរិយា ។ ខ្ញុំមុខជានឹងធ្លាក់នរក មានការក្តៅក្រហាយដ៏ពន្លឹកដោយពិត ជានរកមានជ្រុង ៤ មានទ្វារ ៤ ដូចជាវាស់ដោយចំណែកដែលចែកស្មើគ្នា ជានរកមានកំពែងដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយដែក ។ ភូមិនៃនរកនោះ ជាវិការៈនៃដែក រន្ទាលច្រាលឆ្អៅ ប្រកបដោយភ្លើងផ្សព្វផ្សាយទៅ ១០០ យោជន៍ជុំវិញ សព្វកាល ។ កន្លងទៅ ១ សែនឆ្នាំ ឮសូរសំឡេងកងរំពង ក្នុងកាលនោះ ។ បពិត្រមហារាជ ចំណែកមួយសែនកោដិឆ្នាំ ជាគ្រឿងកំណត់ (អាយុរបស់សត្វដែលឆេះនៅក្នុងនរកនុ៎ះ) ពួកជនដែលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ទ្រុស្តសីល តិះដៀលព្រះអរិយៈ តែងឆេះនៅក្នុងនរក អស់ ១ សែនកោដិឆ្នាំ ។ ខ្ញុំនឹងរងទុក្ខវេទនាក្នុងនរកនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែង (ព្រោះ) ផលនៃបាបកម្ម ហេតុនោះបានជា ខ្ញុំសោកសៅដ៏ក្រៃលែង ។ បពិត្រអរិន្ទមមហារាជ អ្នកចម្រើនក្នុងដែន ព្រះអង្គចូរស្តាប់ដំណើរនោះ បពិត្រមហារាជ ធីតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះនាងឧត្តរា សេចក្តីចម្រើនចូរមានដល់ព្រះអង្គ ។ នាងឧត្តរា តែងធ្វើនូវកម្មដ៏ចម្រើន ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងនិច្ចសីល និងឧបោសថសីល ត្រេកអរក្នុងទាន ជាអ្នកចែករលែកទាន ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យ (នៃស្វាមី) មិនមានកំណាញ់

១១៧

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស តតិយំ នន្ទិកាបេតវត្ថុ

អខណ្ឌការី សិក្ខាយំ	សុណ្ហា បរកុលេសុ ច
ឧបាសិកា សក្យមុនិនោ	សម្ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ ។
ភិក្ខុ ច សីលសម្បន្នោ	គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ
ឱក្ខិត្តចក្ខុ[១] សតិមា	គុត្តទ្វារោ សុសំវុតោ
សបទានំ ចរមានោ	អគមា តំ និវេសនំ ។
តមទ្ទស មហារាជ	ឧត្តរា ភទ្ទមត្ថុ តេ
បូរំ បានីយករកំ[២]	បូវេ ចិត្តេ ច សា អទា
បិតា មេ កាលកតោ ភន្តេ	តស្សេតំ ឧបកប្បតុ ។
សមនន្តរានុទិដ្ឋេ	វិបាកោ ឧបបជ្ជថ
ភុញ្ជាមិ កាមកាមី	រាជា វេស្សវណោ យថា ។
តំ សុណោហិ មហារាជ	អរិន្ទម រដ្ឋវឌ្ឍន
សទេវកស្ស លោកស្ស	ពុទ្ធោ អគ្គោ បវុច្ចតិ
តំ ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆ	សបុត្តទារោ[៣] អរិន្ទម ។
អដ្ឋង្គិកេន មគ្គេន	ផុសន្តិ អមតំ បទំ
តំ ធម្មំ សរណំ គច្ឆ	សបុត្តទារោ[៤] អរិន្ទម ។

១ ឱ. ឧក្ខិត្តចក្ខុ ។ ២ ឱ. បានីយស្ស ករកំ ។ ៣ ៤ ឱ. សបុត្តទារេ ។

ធ្វើមិនឲ្យដាច់ក្នុងសិក្ខាបទ ជាកូនប្រសាក្នុងត្រកូលដទៃ ជាឧបាសិកា នៃព្រះសក្យមុនីសម្ពុទ្ធដ៏មានសិរី ។ ភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយសីល ចូលទៅកាន់ស្រុក ដើម្បីបិណ្ឌបាត ជាអ្នកសង្រួមចក្ខុ មានស្មារតីគ្រប់គ្រងទ្វារ បិទបាំងកាយដោយប្រពៃ ត្រាច់ទៅតាមលំដាប់ច្រកបានទៅកាន់លំនៅរបស់នាងនោះ ។ បពិត្រមហារាជ សេចក្ដីចម្រើនចូរមានដល់ព្រះអង្គ នាងឧត្តរា បានឃើញភិក្ខុនោះហើយ បានប្រគេននូវបានីយករក:(តម្រងទឹក) ដ៏ពេញផង នូវនំទាំងឡាយដ៏វិចិត្រផង (ហើយឧទ្ទិសផលមកឲ្យខ្ញុំយ៉ាងនេះថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បិតារបស់ខ្ញុំចែកឋានទៅហើយ ទាននេះ សូមសម្រេចដល់បិតារបស់ខ្ញុំនោះ ។ ផលក៏សម្រេច ក្នុងពេលជាលំដាប់ ដែលឧទ្ទិសហើយ ខ្ញុំជាអ្នកបានកាមតាមប្រាថ្នា បរិភោគដូចស្ដេចវេស្សវ័ណ ។ បពិត្រអរិន្ទមមហារាជ ព្រះអង្គអ្នកចម្រើនក្នុងដែន សូមព្រះអង្គស្ដាប់នូវដំណើរនោះ ព្រះពុទ្ធគេហៅថា បុគ្គលប្រសើរជាងសត្វលោកព្រមទាំងទេវលោក បពិត្រព្រះបាទអរិន្ទម: សូមព្រះអង្គព្រមទាំងព្រះរាជ-បុត្រាបុត្រី ព្រះអគ្គជាយា ដល់នូវព្រះពុទ្ធនោះជាសរណៈចុះ ។ ពួកបុរសបុគ្គលបានដល់ព្រះនិព្វាន ដោយសារតែមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ប្រការ បពិត្រព្រះបាទអរិន្ទម: សូមព្រះអង្គ ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រាបុត្រី ព្រះអគ្គជាយា ដល់នូវធម៌(អដ្ឋង្គិកមគ្គ)នោះជាសរណៈចុះ ។

ចត្តារោ ច បដិបន្នា ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតា
ឯស សង្ឃោ ឧជុភូតោ បញ្ញាសីលសមាហិតោ
តំ សង្ឃំ សរណំ គច្ឆ សបុត្តដារោ[១] អរិន្ទម ។
ចាណាតិចាតា វិរមស្សុ ខិប្បំ
លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយស្សុ
អមជ្ជបោ នោ ច មុសា អភាណិ
សកេន ទារេន ច ហោហិ តុដ្ឋោ ។
អត្ថកាមោសិ មេ យក្ខ ហិតកាមោសិ ទេវតេ
ករោមិ តុយ្ហំ វចនំ ត្វមសិ អាចរិយោ មម ។
ឧបេមិ សរណំ ពុទ្ធំ ធម្មញ្ចាបិ អនុត្តរំ
សង្ឃញ្ច នរទេវស្ស គច្ឆាមិ សរណំ អហំ ។
ចាណាតិចាតា វិរមាមិ ខិប្បំ
លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយាមិ
អមជ្ជបោ នោ ច មុសា ភណាមិ
សកេន ទារេន ហោមិ តុដ្ឋោ ។

១ ឱ. សបុត្តទារេ ។

ព្រះអរិយបុគ្គល ៤ ពួក ប្រតិបត្តិក្នុងមគ្គ ព្រះអរិយបុគ្គល ៤ ពួកឋិតនៅក្នុងផល ព្រះសង្ឃទាំងនុ៎ះ លោកជាអ្នកស្លូតត្រង់ តាំងនៅមាំក្នុងបញ្ញានិងសីល បពិត្រព្រះបាទអរិន្ទមៈ សូមព្រះអង្គព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រាបុត្រី ព្រះអគ្គជាយា ដល់នូវព្រះសង្ឃនោះជាសរណៈចុះ ។

សូមព្រះអង្គ វៀរចាកបាណាតិបាត ឲ្យឆាប់ ៗ សូមព្រះអង្គ
វៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ក្នុងលោក
សូមព្រះអង្គកុំសោយនូវទឹកស្រវឹង កុំមានព្រះឱង្ការកុហក
សូមព្រះអង្គត្រេកអរតែនឹងព្រះអគ្គមហេសីរបស់ព្រះអង្គ ។

(ព្រះរាជាត្រាស់ថា) ម្នាលយក្ស អ្នកជាអ្នកប្រាថ្នាសេចក្ដីចម្រើនដល់យើង ម្នាលទេវតា អ្នកជាអ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ដល់យើង យើងធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នកហើយ អ្នកជាអាចារ្យ របស់យើង ។ យើងសូមដល់ព្រះពុទ្ធជាសរណៈផង ដល់ព្រះធម៌ជាសរណៈផង ដល់ព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរជាងមនុស្សនិងទេវតា ជាសរណៈផង ។

យើងវៀរចាកបាណាតិបាត យ៉ាងឆាប់រហ័ស យើងលះ
បង់ការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ក្នុងលោក
យើងលែងផឹកទឹកស្រវឹង លែងនិយាយកុហក យើង
ជាអ្នកត្រេកអរ តែនឹងប្រពន្ធ របស់ខ្លួន ។

ឱផុណាមិ(១) មហាវាតេ នទិយា វា សីឃគាមិយា
វមាមិ ចាបកំ ឋិដ្ឋី ពុទ្ធានំ សាសនេ រតោ ។
ឥទំ វត្វាន សុរដ្ឋោ វិរមិត្វា ចាបទស្សនំ
នមោ ភគវតោ កត្វា ចាមោក្ខា រថមារុយ្ហីតិ ។

នន្ទិកាបេតវត្ថុ តតិយំ ។

ចតុត្ថំ រេវតិប្បេតវត្ថុ

[៣៩] ឧដ្ឋេហិ រេវតេ សុចាបជម្មេ

។ បេ ។

(វិមានវត្ថុស្មឹ បញ្ចមស្ស មហារថវគ្គស្ស ទុតិយវត្ថុស្មឹ ទដ្ឋព្វំ)

រេវតិប្បេតវត្ថុ ចតុត្ថំ ។

បញ្ចមំ ឧច្ឆុប្បេតវត្ថុ

[៤០] ឥទំ មម ឧច្ឆុវនំ មហន្តំ
និព្វត្តតិ បុញ្ញផលំ អនប្បកំ
តំទានិ មេ ន បរិភោគំ ឧបេតិ
អាចិក្ខ ភន្តេ កិស្ស អយំ វិចាកោ ។
វិហញ្ញាមិ ខដ្ឋាមិ ច វាយមាមិ ច
បរិសក្កាមិ បរិភុញ្ជិតុំ កិញ្ចិ

១ ឱ. ឱធុនាមិ ។ ម. ឱបុនាមិ ។

ម្នាលប្រេត យើងត្រេកអរក្នុងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ បាច (នូវទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់ចោលដូចជាអង្កាម) ក្នុងទីមានខ្យល់ធំផង បន្សាត់ចោលនូវទិដ្ឋិអាក្រក់ (ដូចជាសំរាម) ក្នុងទន្លេ មានខ្សែទឹករហ័សផង ។ លុះព្រះបាទបិង្គលៈ ជាស្តេចក្នុងដែនសុរដ្ឋ មានព្រះឱង្ការដូច្នេះហើយក៏បានវៀរចាកការយល់ដ៏លាមកចោលចេញ ធ្វើនូវកិរិយាថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចក៏បែរព្រះភក្ត្រចំទៅទិសខាងកើតឡើងគង់លើរថទៅ ។

ចប់ រឿងនន្ទិកាប្រេត ទី ៣ ។

រឿង រេវតីប្រេត ទី ៤

[៣៩] ម្នាលរេវតី ជាស្រីមានធម៌ដ៏លាមកក្រៃលែងនាងចូរក្រោកឡើង

។ បេ ។

(រឿងរេវតីប្រេតទី៤នេះគប្បីមើលក្នុងរឿងទី២នៃមហារថវគ្គទី៥ក្នុងវិមានវត្ថុចុះ) ។

ចប់ រឿងរេវតីប្រេត ទី ៤ ។

រឿងឧច្ឆុប្រេត ទី ៥

[៤០] (ប្រេតទូលសួរព្រះមោគ្គល្លានថា) ព្រៃអំពៅធំនេះកើតឡើងដល់ខ្ញុំ (ហាក់ដូច)ជាផលបុណ្យច្រើនណាស់ដែរ តែឥឡូវនេះខ្ញុំមិនបានបរិភោគអំពៅនោះសោះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកប្រាប់ខ្ញុំ តើផលនេះជាផលកម្មអ្វី ។ មួយទៀត ខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ចង់បរិភោគ (ក៏បរិភោគមិនកើត) ខ្ញុំខំប្រឹងខ្នះខ្នែងដើម្បីបរិភោគនូវរសនៃអំពៅតិចតួច

ស្វាហំ ជិឃ្ឆាតុមោ[១] កបណោ សាលបាមិ
កិស្ស កម្មស្ស អយំ វិបាកោ ។
វិឃាតោ ចាហំ បរិបតាមិ ឆមាយំ
បរិវត្តាមិ វារិចរោវ ឃម្មេ
ទ្វរតោ ច មេ អស្សុកានិ គលន្តិ[២]
អាចិក្ខ ភន្តេ កិស្ស អយំ វិបាកោ ។
ឆាតោ កិលន្តោ ច បិបាសិតោ ច
សំតាសិតោ សាតសុខំ ន វិន្ទេ
បុច្ឆាមិ តំ ឯតមត្ថំ ភទន្តេ
កថន្នុ ឧច្ឆុបរិភោគំ លភេយ្យំ ។
បុរេ តុវំ កម្មមកាសិ អត្តនា
មនុស្សភូតោ បុរិមាយ ជាតិយា
អហញ្ច តំ ឯតមត្ថំ វទាមិ
សុត្វាន ត្វំ ឯតមត្ថំ វិជានំ ។
ឧច្ឆុ តុវំ ខាទមានោ បយាតោ
បុរិសោ ច តេ បិដ្ឋិតោ អនុគញ្ឆិ
សោ ច តំ បច្ចាសន្តោ កថេសិ

១ ម. ជិឃ្ឆិតុកាមោ ។ ២ ឱ. រុទតោ ច មេ អស្សុកា និគ្គលន្តិ ។

ខ្ញុំនោះមានអត្តភាពដាច់ហើយ ជាបុគ្គលកម្សត់ ប្រកបដោយទុក្ខនេះ ជាផលនៃកម្មអ្វី ។ មួយទៀត ខ្ញុំជាបុគ្គលចង្អៀតចង្អល់ ដួលដេកបម្រះននៀលលើផែនដី ដូចត្រីនៅលើគោកដ៏ក្តៅ ទឹកភ្នែកទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ហូរចេញអំពីចម្ងាយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកមេត្តាប្រាប់ នេះជាផលនៃកម្មអ្វី ។ ខ្ញុំឃ្លានផង លំបាកផង ស្រេកផង តក់ស្លុតផង មិនបានសេចក្តីសុខស្រួលទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះនឹងលោកម្ចាស់ ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ខ្ញុំគប្បីបានបរិភោគអំពៅ(នោះ) ។

(ព្រះមោគ្គល្លានមានថេរវាចា ថា) កាលពីដើមអ្នកកើតជាមនុស្សបានធ្វើបាបកម្មដោយខ្លួនឯង ក្នុងកាលមុន អាត្មារៀបរាប់សេចក្តីនោះប្រាប់អ្នក អ្នកស្តាប់ហើយត្រូវដឹងសេចក្តីនោះចុះ ។ (កាលនោះ) អ្នកកំពុងដើរស៊ីអំពៅ មានបុរសម្នាក់ដើរពីក្រោយខ្នងអ្នក បុរសនោះ ប្រាថ្នាចង់បានអំពៅនោះ ហើយនិយាយសូម

តស្ស តុវំ ន កិញ្ចិ អាលបិត្ថ ។
សោ ច តំ អភណន្តំ អាយចិ[១]
ទេហោយ្យ[២] ឧច្ឆុន្តិ ច តំ អវោច
តស្ស តុវំ បិដ្ឋិតោ ឧច្ឆុំ អទាសិ
តស្សេតំ កម្មស្ស អយំ វិបាកោ ។
ឥង្ឃ ត្វំ គន្ត្វាន បិដ្ឋិតោ គណ្ហាយ្យាសិ[៣]
គហេត្វាន ខាទស្សុ យាវទត្ថំ
តេនេវ ត្វំ អត្តមនោ ភវិស្សសិ
ហដ្ឋោ ឧទគ្គោ ច បមោទិតោ ច ។
គន្ត្វាន សោ បិដ្ឋិតោ អគ្គហេសិ
គហេត្វាន តំ ខាទិ យាវទត្ថំ
តេនេវ សោ អត្តមនោ អហោសិ
ហដ្ឋោ ឧទគ្គោ ច បមោទិតោតិ[៤] ។

ឧច្ឆុប្បេតវត្ថុ បញ្ចមំ ។

---

១ ឱ. អភិណ្ហំ ។ ២ ឱ. ទេហិ ។ ម. ទេហាយ្យ ។ ៣ ឱ. ឥង្ឃ តុវំ បិដ្ឋិតោ គណ្ហា ឧច្ឆុំ ។ ៤ ម. ហដ្ឋោ ចុទុគ្គោ ច បមោទិតោ ចាតិ ។ ឱ. ឥមេ បន បាឋា នត្ថិ ។

អ្នកមិនបាននិយាយពាក្យតិចតួច នឹងបុរសនោះទេ ។ ឯបុរសនោះបាននិយាយសូមចំពោះអ្នកដែលមិននិយាយរក បាននិយាយនឹងអ្នកថា អ្នកចូរឲ្យអំពៅដល់ខ្ញុំ អ្នកក៏បានឲ្យអំពៅមួយដើម តាមក្រោយខ្នង ដល់បុរសនោះ នេះជាផលរបស់បាបកម្មនោះឯង ។ ហ៎ បើដូច្នោះ អ្នកគប្បីទៅចាប់អំពៅពីក្រោយខ្នងចុះ លុះចាប់បានហើយ ចូរស៊ីឲ្យឆ្អែតចុះ អ្នកគង់មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ អណ្តែតឡើង ស្រស់ស្រាយ ព្រោះតែបានបរិភោគអំពៅនោះ ។ បុរសនោះ ទៅចាប់យកអំពៅពីក្រោយខ្នងរបស់ខ្លួន លុះចាប់យកបានហើយ ក៏ស៊ីអំពៅនោះទាល់តែឆ្អែតឆ្អន់ រួចបុរសនោះ មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ អណ្តែតឡើង ស្រស់ស្រាយ ។

ចប់ រឿងឧច្ឆុប្រេត ទី ៥ ។

ឆដ្ឋំ កុមារប្បេតវត្ថុ

[៤១] សាវត្ថី នាម នគរំ ហិមវន្តស្ស បស្សតោ
តត្ថាសុំ[១] ទ្វេ កុមារា រាជបុត្តាតិ មេ សុតំ ។
បមត្តា រាជនីយេសុ[២] កាមស្សាទាភិនន្ទិនោ
បច្ចុប្បន្នេ សុខេ គិទ្ធា ន តេ បស្សឹសុនាគតំ ។
តេ បុត្តា[៣] ច មនុស្សត្តា បរលោកំ ឥតោ គតា
តេ[៤] ច ឃោសេន្តិ ន ទិស្សន្តា បុព្វេ ទុក្កដមត្តនោ ។
ពហូសុ វត សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេ ឧបដ្ឋិតេ
នាសក្ខិម្ហា ច អត្តានំ បរិត្តសោត្ថឹ កាតុំ សុខាវហំ ។
កឹ តតោ បាបកំ អស្ស សន្តោ រាជកុលា ចុតា
ឧបបន្នា បេតវិសយំ ខុប្បិបាសា សមប្បិតា ។
សាមិនោ ឥធ ហុត្វាន ហោន្តិ អស្សាមិនោ តហឹ
ភមន្តិ[៥] ខុប្បិបាសាយ មនុស្សា ឧន្នតោនតា ។

---

១ ឱ. តត្ថសុ ។ ម. តត្ថ អាសុំ ។ ២ ម. សម្មត្តា រជនីយេសុ ។ ៣ ឱ. ចុតា ច ។ ម. ចុតា វ ។ ៤ ឱ. តេ ធ ។ ម. តេ វ ។ ៥ ឱ. ចរន្តិ ។ ម. តមន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

រឿងកុមារប្រេត ទី ៦

[៤១] (ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) តថាគតឮថាក្រុងឈ្មោះសាវត្ថី នៅក្បែរព្រៃហិមពាន្ត ក្នុងក្រុងនោះមានកុមារពីរនាក់ ជាព្រះរាជបុត្ររបស់ (ព្រះបាទបសេនទិកោសល) ។ ព្រះរាជបុត្រទាំងពីរអង្គនោះជាអ្នកប្រមាទ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងកាមគុណទាំងឡាយជាទីត្រេកអរ ជាប់ចំពាក់នឹងសេចក្តីសុខជាបច្ចុប្បន្ន ព្រះរាជបុត្រទាំងនោះ មិនបានឃើញសេចក្តីសុខទៅក្នុងអនាគតកាលឡើយ ។ ព្រះរាជបុត្រទាំងនោះទៅកាន់លោកខាងមុខ ចាកអត្តភាពជាមនុស្ស ព្រះរាជបុត្រទាំងពីរនោះ មិនប្រាកដរូប ស្រែកប្រកាសតែអំពើអាក្រក់របស់ខ្លួនក្នុងកាលមុន ។ កាលទក្ខិណេយ្យបុគ្គលទាំងឡាយមានច្រើន កាលទេយ្យធម៌មាន ពួកយើងមិនអាចដើម្បីធ្វើខ្លួនឲ្យមានសួស្តីតិចតួច ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខសោះ ។ អំពើអាក្រក់អ្វី ជាអំពើអាក្រក់ជាងអំពើរបស់យើងនោះ ពួកយើងច្យុតចាករាជត្រកូលមកកើតក្នុងប្រេតវិស័យ(ក្នុងទីនេះ) ប្រកបដោយសេចក្តីស្រេក និងការឃ្លាន ។ ពួកមនុស្សជាម្ចាស់គេក្នុងលោកនេះ ពុំមែនជាម្ចាស់ក្នុងលោកឯណោះទៀតទេ បានខ្ពស់ហើយត្រឡប់ទាបវិញ(ព្រោះតណ្ហា) តែងស្លាប់ដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ។

១២៣

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស សត្តមំ រាជបុត្តប្បេតវត្ថុ

ឯវមាទីនវំ ញត្វា ឥស្សរមានសម្ភវំ
បហាយ ឥស្សរមទំ ភវេ សគ្គគតោ នរោ
កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ សគ្គំ សោ ឧបបជ្ជតីតិ ។

កុមារប្បេតវត្ថុ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ រាជបុត្តប្បេតវត្ថុ

[៤២] បុព្វេ កតានំ កម្មានំ វិបាកោ មថយេ មនំ
រូបេ សទ្ទេ រសេ គន្ធេ ផោដ្ឋព្វេ ច មនោរមេ ។
នច្ចំ គីតំ រតឹ ខិឌ្ឌំ អនុភុត្វា អនប្បកំ
ឧយ្យានេ បរិចារិត្វា[១] បវិសន្តោ គិរិព្វជំ ។
ឥសឹ សុនេត្តមទ្ទក្ខិ អត្តទន្តំ សមាហិតំ
អប្បិច្ឆំ ហិរីសម្បន្នំ ឧច្ឆេ បត្តគតេ[២] រតំ ។
ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ លទ្ធា ភន្តេតិ ច ព្រវិ
តស្ស បត្តំ គហេត្វាន ឧច្ចំ បគ្គយ្ហ ខត្តិយោ ។
ថណ្ឌិលេ[៣] បត្តំ ភិន្ទិត្វា ហសមានោ អបក្កមិ
រញ្ញោ កិតវស្សាហំ បុត្តោ កឹ មំ ភិក្ខុ ករិស្សសិ ។

---

១ ឱ. ចារិត្វាន ។ ២ ឱ. ឧញ្ឆេ បត្តាគតេ ។ ៣ ឱ. ថន្ទិលេ ។ម. តុណ្ឌិលេ ។

នរជនដឹងទោស ដែលកើតអំពីសេចក្តីប្រកាន់ថាធំ យ៉ាងនេះហើយ គប្បីលះនូវសេចក្តីស្រវឹងថាធំ ចោលចេញ ទើបទៅឋានសួគ៌ នរជននោះជាអ្នកប្រកបដោយប្រាជ្ញា ដល់បែកធ្លាយរាងកាយ រមែងកើតក្នុងឋានសួគ៌ ។

ចប់ រឿងកុមារប្រេត ទី ៦ ។

រឿងរាជបុត្តប្រេត ទី ៧

[៤២] (ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សម្តែង រឿងរាជបុត្តប្រេតនេះថា) ផលរបស់បាបកម្មទាំងឡាយ ដែលរាជបុត្រធ្វើហើយក្នុងកាលពីដើម គប្បីញាំញីនូវចិត្ត ព្រោះរូប សំឡេង ក្លិន រស ផ្សព្វ និងធម្មារម្មណ៍ ។ រាជបុត្រចូលចិត្តនឹងការរាំ ការច្រៀង ការត្រេកអរ និងការសើចចំអកឡកឡឺយដ៏ច្រើន ដើរលេងក្នុងឧទ្យាន រួចចូលទៅក្រុងរាជគ្រឹះវិញ ។ រាជបុត្រនោះ បានឃើញឥសី (ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ) ឈ្មោះសុនេត្ត លោកមានចិត្តទូន្មានហើយ មានចិត្តតម្កល់មាំ ប្រាថ្នាតិច ប្រកបដោយហិរិ ត្រេកអរតែនឹងចង្ហាន់ក្នុងបាត្រដោយការស្វែងរក ។

ក្សត្រិយ៍ចុះពីកដំរីហើយសួរថាបពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បានចង្ហាន់ដែរឬទេ ហើយទទួលយកបាត្ររបស់លោកលើកឡើងឲ្យខ្ពស់ បោកបំបែកបាត្រលោកលើដីរដិបរដុប ហើយសើចលេង ដើរចេញទៅ (និយាយថា) ខ្ញុំជាកូនរបស់ព្រះបាទកិតវៈ នៃភិក្ខុ លោកនឹងធ្វើអ្វី ដល់ខ្ញុំ ។

តស្ស កម្មស្ស ផរុសស្ស វិបាកោ កដុកោ អហុ
យំ រាជបុត្តោ វេទេសិ និរយម្ហិ សមប្បិតោ ។
ឆឡេវ ចតុរាសីតិ វស្សានិ នហុតានិ ច
ភុសំ ទុក្ខំ និគច្ឆិត្ថោ និរយេ កតកិព្ពិសោ ។
ឧត្តានោបិ ច បច្ចិត្ថ និកុជ្ជោ វាមទក្ខិណោ
ឧទ្ធំ បាទោ ឋិតោ ចេវ ចិរំ ពាលោ អបច្ចថ ។
ពហូនិ វស្សសហស្សានិ បូគានិ នហុតានិ ច
ភុសំ ទុក្ខំ និគច្ឆិត្ថោ និរយេ កតកិព្ពិសោ ។
ឯតាទិសំ ខោ កដុកំ អប្បទុដ្ឋបទោសិនំ
បច្ចន្តិ បាបកម្មន្តា ឥសឹ អាសជ្ជ សុព្វតំ ។
សោ តត្ថ ពហុវស្សានិ វេទយិត្វា ពហុទុក្ខំ
ខុប្បិបាសហតោ នាម បេតោ អាសិ តតោ ចុតោ ។
ឯវមាទីនវំ ញត្វា ឥស្សាមទសម្ភវំ
បហាយ ឥស្សាមទំ និវាតមនុវត្តយេ ។
ឥធេវ ធម្មេ បាសំសោ យោ[១] ពុទ្ធេសុ សគារវោ
កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ សគ្គំ សោ ឧបបជ្ជតីតិ ។

រាជបុត្តប្បេតវត្ថុ សត្តមំ ។

---

១ ឱ. យេសុ ។

ផលដ៏ក្តៅក្រហាយ របស់បាបកម្មដ៏អាក្រក់នោះឯង នាំរាជបុត្រឲ្យ រងទុក្ខពេញពោរក្នុងនរក ។ រាជបុត្របានធ្វើអំពើអាក្រក់ ក៏ដល់នូវ សេចក្តីទុក្ខក្រៃលែងក្នុងនរក ប្រាំបួនសែន (៩០០.០០០) ឆ្នាំ ។ ជនពាលទុកជាដេកផ្ងារក្តី ផ្កាប់ក្តី ផ្អៀងទៅខាងឆ្វេង ខាងស្តាំក្តី ជើងឡើងលើក្តី ឈរក្តី រមែងឆេះអស់កាលដ៏យូរ ។ ជនពាលបាន ធ្វើអំពើអាក្រក់ ក៏ទទួលទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ក្នុងនរក ច្រើនពាន់ឆ្នាំផង ច្រើនហ្មឺនឆ្នាំផង ។ បុគ្គលអ្នកមានបាបកម្ម តែងទទួលនូវសេចក្តី ទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ជាទុក្ខក្តៅផ្សា ប្រាកដដូច្នោះ ព្រោះតែប្រទូស្តនឹង ឥសី អ្នកមិនបានប្រទូស្តមានវត្តល្អ ។ រាជបុត្រនោះទទួលនូវ សេចក្តីទុក្ខដ៏ច្រើន ក្នុងនរកនោះ អស់ឆ្នាំទាំងឡាយដ៏ច្រើន ច្យុត ចាកនរកនោះមក មកកើតជាប្រេត មានសេចក្តីស្រេកឃ្លាន បៀត បៀនហើយ ។ បុរសបុគ្គលដឹងទោស ជាដែនកើត នៃសេចក្តី ស្រវឹង ព្រោះឥស្សរិយយស យ៉ាងនេះហើយ គប្បីលះ បង់នូវសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតែឥស្សរិយយស ហើយប្រព្រឹត្ត បន្ទាបបន្ទន់កាយ ។ ជនណាជាបុគ្គលដែលគេសរសើរក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាអ្នកគោរព ក្នុងព្រះពុទ្ធ ជននោះ ជាអ្នកប្រកបដោយប្រាជ្ញា លុះបែកធ្លាយរាងកាយទៅ រមែងកើតក្នុងឋានសួគ៌ ។

ចប់ រឿងរាជបុត្តប្រេត ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ គូថខាទកបេ្បតវត្ថុ

[៤៣] គូថកូបតោ ឧគ្គន្ត្វា កោ នុ ទិន្នោវ តិដ្ឋសិ(១)
និស្សំសយំ បាបកម្មន្តោ កិន្នុ សទ្ទហសេ តុវន្តិ(២) ។
អហំ ភនន្តេ(៣) បេតោម្ហិ ទុគ្គតោ យមលោកិកោ
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតោតិ ។
កឹ នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆសីតិ ។
អហុ អាវាសិកោ មយ្ហំ ឥស្សុកី កុលមច្ឆរី
អជ្ឈោសិតោ(៤) មយ្ហំ ឃរេ កទរិយោ បរិភាសកោ ។
តស្សាហំ វចនំ សុត្វា ភិក្ខវោ បរិភាសិស្សំ
តស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតោតិ ។
អមិត្តោ មិត្តវណ្ណេន យោ តេ អាសិ កុលូបកោ
កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ កិន្នុ បេច្ច គតឹ គតោតិ ។

---

១ ឱ. ទីនោសិ តិដ្ឋសិ ។ ម. ទិនោ បតិដ្ឋសិ ។ ២ ម. សទ្ទហាសេ តុវំ ។ ៣ ឱ. ភន្តេ ។
៤ ឱ. អជ្ឈាសិតោ ។

បេតវត្ថុ មហាវគ្គ ទី ៣ រឿងគូថខាទកប្រេត ទី ៨

[៤៣] (ព្រះមោគ្គល្លានឃើញប្រេតនោះហើយ សួរថា) អ្នកដែលអាត្មាឃើញហើយ តើជាអ្វី ងើបអំពីរណ្តៅអាចម៍ ហើយឋិតនៅ អ្នកឯងជាបុគ្គលមានបាបកម្មឥតសង្ស័យ ហេតុអ្វីក៏ស្រែក ។

(ប្រេតតបថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាប្រេតទុគ៌ត កើតក្នុងយមលោក បានធ្វើបាបកម្ម ទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ។

(ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) អំពើអាក្រក់ដូចម្តេច ដែលប្រេតឯងធ្វើហើយ ដោយកាយ វាចា ចិត្ត អ្នកឯងបានទទួលទុក្ខលំបាកនេះ ព្រោះផលបាបកម្ម ដូចម្តេច ។

(ប្រេតតបថា) លោកជាចៅអាវាសរបស់ខ្ញុំ ជាអ្នកប្ញស្សា ជាអ្នកកំណាញ់ត្រកូលស្ថិតស្ងាញ ជេរប្រទេច នៅអាស្រ័យក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ។ លុះខ្ញុំឮពាក្យលោកចៅអាវាសនោះហើយ ក៏ជេរប្រទេចភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែផលកម្មនៃការជេរនោះ បានជាខ្ញុំស្លាប់ពីលោកនេះទៅកើតជាប្រេត ។

(ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) ភិក្ខុដែលមិនមែនជាមិត្រចូលទៅរកត្រកូលរបស់អ្នក ដោយតាំងកេទខ្លួនថាជាមិត្រ ភិក្ខុអ្នកអប្បឥតប្រាជ្ញា លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ តើទៅកាន់គតិដូចម្តេច ក្នុងលោកខាងមុខ ។

តស្សាហំ ចាបកម្មស្ស   សីសេ តិដ្ឋាមិ មត្ថកេ
សោ ច បរិសយំ បត្តោ   មមេវ បរិភាវកោ ។
យំ ភទន្តេ ហានន្តញ្ញោ[១]   ឯតំ មេ ហោតុ ភោជនំ
អហញ្ច ខោ យំ ហនាមិ   ឯតំ សោ ឧបជីវតីតិ ។

គូថខាទកប្បេតវត្ថុ អដ្ឋមំ ។

នវមំ គូថខាទកប្បេតវត្ថុ

[៤៤] គូថកូបតោ ឧគ្គន្ត្វា   កា នុ ទិដ្ឋាវ តិដ្ឋសិ[២]
និសំសយំ ចាបកម្មន្តា   កិន្នុ សទ្ទយសេ តុវន្តិ[៣]។
អហំ ភទន្តេ បេតីម្ហិ   ទុគ្គតា យមលោកិកា
ចាបកម្មំ ករិត្វាន   បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។
កឹ នុ កាយេន វាចាយ   មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិចាកេន   ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆសីតិ ។
អហុ អាវាសិកោ មយ្ហំ   ឥស្សុកី កុលមច្ឆរី
អជ្ឈោសិតោ[៤] មយ្ហំ ឃរេ   កទរិយោ បរិភាសកោ ។
តស្សាហំ វចនំ សុត្វា   ភិក្ខវោ បរិភាសិស្សំ

---

១ ម. ហាទន្តញ្ញោ ។ ២ ម. ទិនា បតិដ្ឋសិ ។ ៣ ម. សទ្ទហាសេ តុវំ ។ ៤ ឱ. អជ្ឈាសិតោ ។

(ប្រេតតបថា) ខ្ញុំឋិតនៅលើទីបំផុតនៃក្បាល នៃភិក្ខុអ្នកមានបាបកម្ម នោះ ឯភិក្ខុអ្នកមានបាបកម្មនោះ ទៅកើតជាប្រេត ជាបរិវាររបស់ខ្ញុំ (នេះឯង) ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកជនឯទៀត បន្ទោបង់នូវឧច្ចារៈណា ឧច្ចារៈនោះឯងទៅជាភោជនរបស់ខ្ញុំ (រាល់ៗថ្ងៃ) ខ្ញុំបន្ទោបង់នូវឧច្ចារៈណា ភិក្ខុចៅអាវាសនោះ ចិញ្ចឹមជីវិតនិងឧច្ចារៈនោះ (រាល់ ៗថ្ងៃ) ។

ចប់ រឿងគូថខាទកប្រេត ទី ៨ ។

រឿងគូថខាទកប្រេត ទី ៩

[៤៤] (ព្រះមោគ្គល្លាន បានឃើញស្រីប្រេត ហើយសួរថា) នាងឯងដែលអាត្មាឃើញហើយ តើជាអ្វី ងើបអំពីរណ្តៅអាចម៍ ហើយឋិតនៅ នាងឯងមានបាបកម្មឥតមានសង្ស័យ ហេតុអ្វីចេះតែស្រែក ។

(នាងប្រេតនោះតបថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រីប្រេត ជាអ្នកទុគ៌ត កើតក្នុងយមលោក បានធ្វើបាបកម្ម ហើយច្យុតចាកមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ។

(ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) អំពើអាក្រក់ដូចម្តេច ដែលនាងធ្វើហើយដោយកាយ វាចា ចិត្ត បានជានាងរងទុក្ខនេះ ព្រោះផលកម្មអ្វី ។

(ស្រីប្រេតតបថា)លោកចៅអាវាសរបស់ខ្ញុំ ជាអ្នកឫស្យា កំណាញ់ត្រកូល ស្វិតស្វាញ ជេរប្រទេច អាស្រ័យនៅក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ។ លុះខ្ញុំឮពាក្យលោកចៅអាវាសនោះ ហើយក៏ជេរប្រទេចភិក្ខុទាំងឡាយ

១២៧

តស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។
អមិត្តោ មិត្តវណ្ណេន[១] យោ តេ អាសិ កុលូបកោ
កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ កិន្នុ បេច្ច គតឹ គតោតិ ។
តស្សេវាហំ បាបកម្មស្ស សីសេ តិដ្ឋាមិ មត្ថកេ
សោ ច បរវិសយំ បត្តោ មមេវ បរិចារកោ ។
យំ ភទន្តេ ហរន្តញ្ញេ ឯតំ មេ ហោតុ ភោជនំ
អហញ្ច ខោ យំ ហរាមិ ឯតំ សោ ឧបជីវតីតិ ។

គូថខាទកប្បេតវត្ថុ នវមំ ។

ទសមំ គណាប្បេតវត្ថុ

[៤៩] នគ្គា ទុព្វណ្ណរូបាថ កិសា ធមនិសណ្ឋិតា
ឧប្ផាសុលិកា[២] កិសិកា កេ នុ តុម្ហេថ មារិសាតិ ។
មយំ ភទន្តេ បេតម្ហា ទុគ្គតា យមលោកិកា
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតាតិ ។

---

១ ម. មិត្តរូបេន ។ ២ ម. ឧប្បាសុឡិកា ។

ព្រោះហេតុតែផលកម្ម នៃការជេរនោះ បានជាខ្ញុំស្លាប់ពីលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ។

(ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) ចុះភិក្ខុដែលមិនមែនជាមិត្តអ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូលរបស់នាងដោយភេទជាដូចជាមិត្ត ភិក្ខុអ្នកអប្បឥតប្រាជ្ញានោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តើទៅកាន់គតិដូចម្តេច ក្នុងបរលោក ។

(ស្រីប្រេតតបថា) ខ្ញុំបិតនៅលើទីបំផុតនៃក្បាល របស់ភិក្ខុអ្នកមានបាបកម្មនោះ ទៅកើតជាប្រេត ហើយជាបរិវាររបស់ខ្ញុំ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកជនឯទៀត ៗ បន្ទោបង់នូវឧច្ចារៈណា ឧច្ចារៈនោះឯងទៅជាភោជនរបស់ខ្ញុំ (រាល់ ៗ ថ្ងៃ) ខ្ញុំបន្ទោបង់នូវឧច្ចារៈណា ភិក្ខុចៅអាវាសនោះ ចិញ្ចឹមជីវិតនឹងឧច្ចារៈនោះ (រាល់ ៗ ថ្ងៃ) ។

ចប់ រឿងគូថខាទកប្រេត ទី ៩ ។

រឿងគណប្រេត ទី ១០

[៤៧] *(ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) នែអ្នករាល់គ្នា អ្នកទាំងឡាយមានកាយអាក្រាត មានសរីរៈមានសម្បុរមិនស្អាត ស្គមរវាមដោយសរសៃ មានឆ្អឹងជំនីរ រគាមម៉ូះ តើអ្នកទាំងឡាយ ជាអ្វី ។*

(ពួកប្រេតតបថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំជាប្រេតទុគ៌តកើតក្នុងយមលោក លះបង់លោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ព្រោះតែធ្វើបាបកម្ម ។

កឹំ នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតា ។
អនវដ្ឋេសុ[១] តិត្ថេសុ វិចិនិម្ហឌ្ឍមាសកំ
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ទីបំ នាកម្ហមត្តនោ ។
នទឹ ឧបេម តសិតា រិត្តកា បរិវត្តតិ
ឆាយំ ឧបេម ឧណ្ហេសុ អាតបោ បរិវត្តតិ ។
អគ្គិវណ្ណោវ នោ វាតោ ឌហន្តោ ឧបវាយតិ
ឯតញ្ច ភន្តេ អរហាម អញ្ញញ្ច បាបកំ តតោ ។
អបិ[២] យោជនានិ គច្ឆាម ឆាតា អាហារគិទ្ធិនោ
អលទ្ធា យេវ និវត្តាម អហោ នោ អប្បបុញ្ញតា ។
ឆាតា បមុច្ឆិតា ភន្តេ ភូមិយំ បដិសុម្ភិតា
ឧត្តានា បតិកិរាម អវកុជ្ជា បតាមសេ ។
តេ ច តត្ថេវ បតិតា ភូមិយំ បដិសុម្ភិតា
ឧរំ សីសញ្ច ឃដ្ដេម អហោ នោ អប្បបុញ្ញតា ។

---

១ ម. អនាវដ្ដេសុ ។ ២ ម. អធិ ។

(ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) ចុះអ្នករាល់គ្នា បានធ្វើអំពើអាក្រក់ ដូចម្តេច ដោយកាយ វាចា ចិត្ត លះលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ព្រោះផលកម្មអ្វី ។

(ពួកប្រេតទូលថា) ពួកយើងបានរើសទ្រព្យកន្ទះមាសក នៅនាកំពង់ទឹកដែលឥតទោស (គ្មានម្ចាស់ថែរក្សា) នាកាលទេយ្យធម៌ទាំងឡាយមាន ពួកយើងមិនបានធ្វើទីពឹងដល់ខ្លួន ។ ពួកយើងជាបុគ្គលស្រេកទឹក នាំគ្នាចូលទៅរកស្ទឹង ទើបឯស្ទឹងនោះក៏ខ្ញៃប្រែទៅជាស្ទឹងទទេ ក្នុងកាលក្តៅ ពួកយើងនាំគ្នាចូលទៅរកម្លប់ ម្លប់នោះក៏ខ្ញៃប្រែទៅជាកម្តៅដ៏ក្តៅវិញ ។ ខ្យល់មានសណ្ឋានដូចជាភ្លើងដ៏ក្តៅ បក់មករកពួកយើង បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងទទួលនូវបាបកម្មនោះផង ទទួលនូវបាបកម្មដទៃពីនោះផង ។

ទុកជាពួកយើង ដើរទៅកាន់យោជន៍ទាំងឡាយ ជាបុគ្គលឃ្លានចង់ស៊ីអាហារក៏រកទទួលទានមិនបាន ហើយក៏ត្រឡប់វិលវិញដោយគិតថា ឱហ្ន៎ ពួកយើងជាបុគ្គលឥតបុណ្យទេតើ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងជាបុគ្គលឃ្លានជ្រុលជ្រប់ ដួលដេកលើផែនដី បម្រះនទៀលផ្ងារផ្កាប់ លើផែនដី ។ លុះពួកយើងដួលនៅក្នុងទីនោះហើយក៏ក្រោកឡើង ដួលប្រួសទៅលើផែនដីនោះវិញ ទើបទង្គិចដើមទ្រូងផង ទង្គិចក្បាលផង ឱហ្ន៎ ពួកយើងជាបុគ្គលឥតបុណ្យ ទេតើ ។

ឯតញ្ច ភន្តេ អរហាម អញ្ញញ្ច ចាបកំ តតោ
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ទីបំ ជាកម្ហមត្តនោ ។
តេហិ ទូន ឥតោ គន្ត្វា យោនឹ លទ្ធាន មានុសឹ
វទញ្ញូ សីលសម្បន្នា កាហាម កុសលំ ពហុន្តិ ។

គណាបេ្បតវត្ថុ ទសមំ ។

ឯកាទសមំ បាដលិបុត្តបេ្បតវត្ថុ

[៤៦] ទិដ្ឋា តយា និរយា តិរច្ឆានយោនី
បេតា អសុរា វាបិ មនុស្សទេវា[១]
សយមទ្ទស កម្មវិចាកមត្តនោ
នេស្សាមិ តំ ចាដលិបុត្តមក្ខតំ
តត្ថ គន្ត្វា កុសលំ ករោហិ កម្មន្តិ ។
អត្ថកាមោសិ មេ យក្ខ ហិតកាមោសិ ទេវតេ
ករោមិ តុយ្ហំ វចនំ ត្វមសិ អាចរិយោ មម ។

១ ម. អថ មានុសាទេវា ។

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងគួរទទួល នូវបាបកម្មនោះផង ទទួលនូវបាបកម្មដទៃពីនោះផង នាកាលទេយ្យធម៌ទាំងឡាយមាន ពួកយើងមិនបានធ្វើនូវទីពឹងដល់ខ្លួនសោះ ។ បើដូច្នោះពួកយើង លុះរដោះចាកប្រេតនេះទៅ សូមបានកើតជាមនុស្ស ជាអ្នកបរិបូរ ដោយសីល ធ្វើកុសលឲ្យបានច្រើន អំពីដឹងក្តីទៅ ។

ចប់ រឿងគណប្រេត ទី ១០ ។

រឿងបាដលិបុត្តប្រេត ទី ១១

[៤៦] (វេមានិកប្រេតពោលថា) ពួកសត្វនរកក្តី ពួកកំណើត
តិរច្ឆានក្តី ពួកប្រេតក្តី ពួកអសុរក្តី ពួកមនុស្សនិងទេវតាក្តី
នាងបានឃើញឬទេ នាងបានឃើញផលកម្ម ដែលខ្លួនបាន
ធ្វើហើយដោយខ្លួនឯងដែរឬទេ នឹងនាំនាងទៅបាដលិបុត្រ
មិនមានអ្នកចោមព័ទ្ធបាន បើនាងទៅដល់បាដលិបុត្រនោះ
ហើយ ចូរធ្វើកុសលកម្មចុះ ។

នាងនោះតបថា បពិត្រយក្ស អ្នកជាបុគ្គលប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ឲ្យខ្ញុំ បពិត្រទេវតា អ្នកជាបុគ្គលប្រាថ្នា សេចក្តីចម្រើនឲ្យខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងធ្វើតាមសម្តីរបស់អ្នក អ្នកជាអាចារ្យរបស់ខ្ញុំ ។

ទិដ្ឋា មយា និរយា តិរច្ឆានយោនី
បេតា អសុរា វាបិ មនុស្សទេវា
សយមទ្ទស កម្មវិបាកមត្តនោ
កាហាមិ បុញ្ញានិ អនប្បកានីតិ ។

បាដលិបុត្តប្បេតវត្ថុ ឯកាទសមំ ។

ទ្វាទសមំ អម្ពវនប្បេតវត្ថុ

[៤៧] អយញ្ច តេ ចោក្ខរណី សុរម្មា
សមា សុប្បតិត្ថា ច មហោទកា ច
សុបុប្ផិតា[១] ភមរគណានុកិណ្ណា
កថំ តយា លទ្ធា អយំ មនុញ្ញា ។
ឥទញ្ច តេ អម្ពវនំ សុរម្មំ
សព្វោតុកំ ធារយតិ ផលានិ
សុបុប្ផិតំ ភមរគណានុកិណ្ណំ
កថំ តយា លទ្ធមិទំ វិមានន្តិ ។
អម្ពបក្កោទកំ យាគុំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ[២]
ធីតាយ ទិន្នទានេន តេន មេ ឥធ លព្ភតីតិ ។
សន្ទិដ្ឋិកំ ឯវ បស្សថ ទានស្ស

---

១ ម. សំបុប្ផិតា ។ ២ ឱ. ម. សិតច្ឆាយា មនោរមា ។

ពួកសត្វនរកក្តី ពួកកំណើតតិរច្ឆានក្តី ពួកប្រេតក្តី ពួកអសុរក្តី ពួកមនុស្ស និងទេវតាក្តី ខ្ញុំបានឃើញហើយ ខ្ញុំបានឃើញផលកម្មរបស់ខ្ញុំដោយខ្លួនឯង ខ្ញុំនឹងធ្វើបុណ្យទាំងឡាយឲ្យច្រើន ។

ចប់ រឿងបាដលិបុត្តប្រេត ទី ១១ ។

រឿងអម្ពវនប្រេត ទី ១២

[៤៧] (ពួកពាណិជសួរថា) ស្រះបោក្ខរណីរបស់នាងនេះ ជាទីត្រេកអរដោយប្រពៃផង មានផ្ទៃដ៏ស្មើផង មានកម្ពស់ល្អផង មានទឹកច្រើនផង មានផ្ការីកល្អផង មានហ្វូងកន្ធង់ហើរឆ្វៀលឆ្វាត់ផង ស្រះបោក្ខរណី ជាទីពេញចិត្តនេះ នាងបានដោយហេតុដូចម្តេច ។ មួយទៀត អម្ពវ័នរបស់នាងនេះ ជាទីត្រេកអរ ដោយប្រពៃផង កាន់ផ្លែគ្រប់រដូវផង មានផ្ការីកជានិច្ច មានហ្វូងកន្ធង់ច្រើន ចោមរោមផង តើវិមាននេះ នាងបានមក ដោយហេតុអ្វី ។

(វេមានិកប្រេតតបថា) ខ្ញុំបានស្រះបោក្ខរណីជាទីត្រេកអរនិងអម្ពវ័នវិមានជាទីត្រេកអរនេះ ព្រោះតែធីតារបស់ខ្ញុំបានប្រគេនទឹកស្វាយទុំនិងបបរ និងម្ជូប់ដ៏ត្រជាក់ ជាទីត្រេកអរ ក្នុងទីនេះ ។

បេតវត្ថុស្មឹ ចតុត្ថស្ស មហាវគ្គស្ស តេរសមំ អក្ខរុក្ខប្បេតវត្ថុ

ទមស្ស សំយមស្ស វិបាកំ

ទាសី អហំ អយ្យកុលេសុ ហុត្វា

សុណិសា ហោមិ អគារស្ស ឥស្សរាតិ ។

អសាតំ សាតរូបេន បិយរូបេន អប្បិយំ

ទុក្ខំ សុខស្ស រូបេន បមត្តំ អតិវត្តតីតិ ។

អម្ពវនប្បេតវត្ថុ ទ្វាទសមំ ។

តេរសមំ អក្ខរុក្ខប្បេតវត្ថុ

[៤៨] យំ ទទាតិ ន តំ ហោតិ ទេថេវ ទានំ ទត្វាន

ឧភយំ តរតិ ឧភយំ តេន ទានេន គច្ឆតិ

ជាគរថ មា បមជ្ជថាតិ ។

អក្ខរុក្ខប្បេតវត្ថុ តេរសមំ ។

(ធីតាពោលថា) ចូរអ្នកសម្លឹងមើលផលរបស់ទាន និងការទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ និងការសង្រួម ដែលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ខ្ញុំ (ពីដើម) ជាទាសី ឥឡូវបានជាកូនប្រសាស្រីក្នុងត្រកូលរបស់លោក និងជាធំត្រួតត្រាផ្ទះរបស់លោក ។ (ថ្ងៃនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រមើលមើលឃើញឧបនិស្ស័យ នៃស្រីនោះហើយត្រាស់ថា) របស់ដែលមិនត្រេកអរ រមែងប្រព្រឹត្តកន្លងបុគ្គលអ្នកប្រមាទ ដោយសភាពនៃរបស់ជាទីត្រេកអរ របស់ដែលមិនស្រឡាញ់ រមែងប្រព្រឹត្តកន្លងបុគ្គលអ្នកប្រមាទដោយសភាពនៃរបស់ជាទីស្រឡាញ់ ទុក្ខតែងប្រព្រឹត្តកន្លងបុគ្គលអ្នកប្រមាទដោយសភាពនៃសេចក្ដីសុខ ។

ចប់ រឿងអម្ពវនប្រេត ទី ១២ ។

រឿងអក្ខរុក្ខប្រេត ទី ១៣

[៤៨] *(ភូមទេវតានិយាយថា) បុរសបុគ្គលឲ្យរបស់ណា របស់នោះ មិនមាន (ផលត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ)ទេ បុគ្គលគប្បីឲ្យទាន លុះឲ្យទានហើយ រមែងឆ្លងទុក្ខទាំងពីរយ៉ាង (ទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងបរលោក) រមែងបានប្រទះសុខទាំងពីរ ព្រោះតែទាននោះ ចូរអ្នកភ្ញាក់រឭក ចូរអ្នកកុំធ្វេសប្រហែស(ក្នុងទាន) ឡើយ ។*

ចប់ រឿងអក្ខរុក្ខប្រេត ទី ១៣ ។

ចតុទ្ទសមំ ភោគសំហរបេ្បតវត្ថុ

[៤៩] មយំ ភោគេ សំហរិម្ហា សមេន វិសមេន ច
តេ អញ្ញេ បរិភុញ្ជន្តិ មយំ ទុក្ខស្ស ភាគិនីតិ ។

ភោគសំហរបេ្បតវត្ថុ ចតុទ្ទសមំ ។

បណ្ណរសមំ សេដ្ឋិបុត្តបេ្បតវត្ថុ

[៥០] សដ្ឋីវស្សសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
និរយេ បច្ចមានានំ កទា អន្តោ ភវិស្សតិ ។
នត្ថិ អន្តោ កុតោ អន្តោ ន អន្តោ បដិទិស្សតិ
តថា ហិ បកតំ ចាបំ មម តុយ្ហញ្ច មារិស[១] ។
ទុជ្ជីវិតមជីវម្ហា យេ សន្តេ ន ទទម្ហសេ[២]
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ទីបំ នាកម្ហមត្តនោ ។
សោ ហិ[២] នូន ឥតោ គន្ត្វា យោនឹ លទ្ធាន មានុសឹ
វទញ្ញូ សីលសម្បន្នោ កាហាមិ កុសលំ ពហុន្តិ ។

សេដ្ឋិបុត្តបេ្បតវត្ថុ បណ្ណរសមំ ។

---

១ ម. តទា បកតំ បាបំ តុយ្ហំ មយ្ហញ្ច មារិសា ។ ២ ម. យេសំ នោ ន ទទាមសេ ។
៣ ម. សោហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

រឿងភោគសំហរប្រេត ទី ១៤

[៤៩] (ពួកស្រីប្រេតស្រែកថា) ពួកយើងបានប្រមូលភោគៈទាំង-ឡាយដោយសមខ្វះ ដោយមិនសមខ្វះ ពួកជនឯទៀត តែងបរិភោគភោគៈទាំងនោះ ឯពួកយើងគ្រាន់តែបានចំណែកនៃសេចក្ដីទុក្ខ ។

ចប់ រឿងភោគសំហរប្រេត ទី ១៤

រឿងសេដ្ឋិបុត្តប្រេត ទី ១៥

[៥០] (ពួកសត្វនរកស្រែកថា) ពួកយើងឆេះនៅក្នុងនរកពេញប្រាំមួយម៉ឺន(៦០.០០០)ឆ្នាំគ្រប់គ្រាន់ តើទីបំផុតនឹងមានក្នុងវេលាណា ។ ពួកយើងមិនមានទីបំផុតទេពួកយើងនឹងមានទីបំផុតមកពីណា ទីបំផុតនឹងមិនប្រាកដដល់យើងឡើយ ម្នាលអ្នក ព្រោះតែខ្ញុំក្តី អ្នកក្តី បានធ្វើបាប ។ ពួកយើងរស់នៅដោយលំបាក ព្រោះទេយ្យធម៌មាន យើងមិនបានឲ្យ កាលទេយ្យធម៌មាន យើងមិនបានធ្វើទីពឹងដល់ខ្លួនសោះ ។ ប្រសិនបើខ្ញុំ បានរដោះរួចចាកនរកនេះទៅ បានកើតជាមនុស្ស សូមជាអ្នកបរិបូរដោយសីល ធ្វើកុសលឲ្យច្រើន អំពីកាលដឹងក្តីទៅ ។

ចប់ រឿងសេដ្ឋិបុត្តប្រេត ទី ១៥ ។

សោឡសមំ សដ្ឋីកូដសហស្សប្បេតវត្ថុ

[៨១] កិន្នុ ឧម្មត្តរូបោវ មិគោ ភន្តោវ ធាវសិ
និស្សំសយំ បាបកម្មំ កិន្នុ សទ្ទយសេ តុវន្តិ ។
អហំ ភន្តេ បេតោម្ហិ ទុគ្គតោ យមលោកិកោ
បាបកម្មំ ករិត្វាន បេតលោកំ ឥតោ គតោ ។
សដ្ឋី កូដសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
សីសេ មយ្ហំ និបតន្តិ តេ ភិន្ទន្តិ ច មត្ថកន្តិ ។
កិន្នុ កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្កដំ កតំ
កិស្ស កម្មវិបាកេន បេតលោកំ ឥតោ គតោតិ[១] ។
សដ្ឋី កូដសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
សីសេ តុយ្ហំ និបតន្តិ តេ ភិន្ទន្តិ ច មត្ថកន្តិ ។
អថទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ សុនេត្តំ ភាវិតិន្ទ្រិយំ
និសិន្នំ រុក្ខមូលស្មឹំ ឈាយន្តំ អកុតោភយំ ។
សាលិត្តកប្បហារេន ជោ ភិន្ទិស្សំ តស្ស[២] មត្ថកំ
តស្ស កម្មវិបាកេន ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ ។

---

១ ម. ឥទំ ទុក្ខំ និគច្ឆសីតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ជោ ភិន្ទិស្សន្តស្ស ។

រឿងសដ្ឋីកូដសហស្សប្រេត ទី ១៦

[៥១] (ថ្ងៃមួយព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) ហេតុអ្វី អ្នកដូចមនុស្សឆ្កួត ស្ទុះចុះស្ទុះឡើង ដូចម្រឹគភ្ញាក់ផ្អើល អ្នកមានបាបកម្មមិនមានសង្ស័យ ហេតុអ្វី ក៏អ្នកស្រែក ។

(ប្រេតតបថា) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាប្រេតទុគ៌ត កើតក្នុងយមលោក ទៅពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ព្រោះតែធ្វើបាបកម្ម ។ មានញញួរដែកពេញចំនួនប្រាំមួយហ្មឺន(៦០.០០០) ដ៏គ្រប់គ្រាន់ តែងធ្លាក់លើក្បាល របស់ខ្ញុំ ញញួរដែកទាំងនោះទម្លាយនូវក្បាលរបស់ខ្ញុំ ។

(ព្រះមោគ្គល្លានសួរថា) ចុះអ្នកបានធ្វើអំពើអាក្រក់ដោយកាយ វាចា ចិត្តដូចម្តេច បានជាអ្នកលះលោកនេះ ទៅកើតក្នុងបេតលោក ព្រោះផលកម្មអ្វី ។ ញញួរដែកពេញប្រាំមួយហ្មឺន(៦០.០០០) ដ៏គ្រប់គ្រាន់ធ្លាក់មកលើក្បាលរបស់អ្នក ញញួរដែកទាំងនោះវាយទម្លាយក្បាល ។

(ប្រេតតបថា) កាលណោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ព្រះនាមសុនេត្ត លោកមានឥន្ទ្រិយចម្រើន ដោយអរិយមគ្គ គង់ក្រោមម្លប់ឈើ លោកមានឈាន ឥតមានភ័យភិតមកពីទីណាទេ ។ ខ្ញុំបាញ់ទម្លាយព្រះកេសលោក ដោយការប្រហារដោយគ្រួស សេចក្តីទុក្ខនេះ សម្រេចដល់ខ្ញុំ ព្រោះតែផលកម្មនៃការប្រហារនោះ ។

សដ្ឋី កូដសហស្សានិ　　បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
សីសេ មយ្ហំ និបតន្តិ　　តេ ភិន្ទន្តិ ច មត្ថកន្តិ ។
ជម្មេន តេ កាបុរិស
សដ្ឋី កូដសហស្សានិ　　បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
សីសេ តុយ្ហំ និបតន្តិ　　តេ ភិន្ទន្តិ ច មត្ថកន្តិ ។

សដ្ឋីកូដសហស្សប្បេតវត្ថុ សោឡសមំ ។

តស្សុទ្ទានំ

អម្ពសក្ខរោ សេរិស្សកោ ច បិង្គលោ រេវតី ឧច្ឆុខាទកោ
ទ្វេ កុមារា ទ្វេ គូថភោជកា ចាដលិចោក្ខរណី ច
អក្ខាតោ ភោគសំហារា　　សេដ្ឋិបុត្តា សដ្ឋីកូដសហស្សានិ
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ[១] ។

មហាវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

បេតវត្ថុ សមត្តំ ។

---

១ ម. អម្ពសក្ករោ សេរីសកោ　　បិង្គលោ រេវតិ ឧច្ឆុ-
ខាទកា ទ្វេ កុមារា ទ្វេ　　គណបាដលិបោក្ខរណី ។
អក្ខរុក្ខភោគសំហារា　　សេដ្ឋិបុត្តសាលិត្តកា
សដ្ឋីកូដសហស្សានិ　　វគ្គោ តេន បវុច្ចតិ ។
ឧរគោ ឧបរិវគ្គោ　　ចូឡមហាតិ ចតុធា
វត្ថូនិ ឯកបញ្ញាស　　ចតុធា ភាណវារតោតិ ។
ឥទំ ឧទ្ទានំ ទិស្សតិ ។ ឱ. ឥទំ ឧទ្ទានំ ន ទិស្សតិ ។

(ព្រោះហេតុនោះ) បានជាញញួរដែកពេញប្រាំមួយហ្មឺន(៦០.០០០) ដ៏គ្រប់គ្រាន់ ធ្លាក់មកលើក្បាលរបស់ខ្ញុំ ញញួរដែកទាំងនោះវាយទម្លាយក្បាល របស់ខ្ញុំ ។

(ព្រះមោគ្គល្លានតបថា) ម្នាលបុរសអាក្រក់ សមតាមសេចក្តីប្រព្រឹត្តរបស់អ្នកហើយ ត្រង់ដែលញញួរដែក ពេញប្រាំមួយហ្មឺន (៦០.០០០) ដ៏គ្រប់គ្រាន់ ធ្លាក់មកលើក្បាលរបស់អ្នក ញញួរដែកទាំងនោះក៏វាយទម្លាយក្បាល របស់អ្នក ។

ចប់ រឿងសដ្ឋីកូដសហស្សប្រេត ទី ១៦ ។

ឧទ្ទាន នៃមហាវគ្គ ទី ៤ នោះគឺ

និយាយអំពីរឿងអម្ពសក្ខរប្រេត ១ សេរិស្សកប្រេត ១ នន្ទិកាប្រេត ១ រេវតីប្រេត ១ ឧច្ឆុខាទកប្រេត ១ កុមារប្រេត ១ រាជបុត្តប្រេត ១ គូថខាទកប្រេតពីរលើក គណប្រេត ១ បាដលិបុត្តប្រេត ១ អម្ពវនប្រេត ១ អក្ខរុក្ខប្រេត ១ ភោគសំហរប្រេត ១ សេដ្ឋិបុត្តប្រេត ១ សដ្ឋីកូដសហស្សប្រេត ១ ហេតុនោះ បានជាលោកហៅថា វគ្គ ។

ចប់ មហាវគ្គ ទី ៤ ។

ចប់ បេតវត្ថុ ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ថេរគាថា

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

[១] សីហានំវ នទន្តានំ ទាឋីនំ គិរិគព្ភរេ
សុណាថ ភាវិតត្តានំ គាថា អត្តុបនាយិកា[១]
យថានាមា យថាគោត្តា យថាធម្មវិហារិនោ
យថាធិមុត្តា សប្បញ្ញា វិហរឹសុ អតន្ទិតា
តត្ថ តត្ថ វិបស្សិត្វា ផុសិត្វា អច្ចុតំ បទំ
កាតន្តំ បច្ចវេក្ខន្តា ឥមមត្ថំ អភាសឹសុ ។

ឯកនិបាតោ

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស បឋមវគ្គោ

[២] ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា វស្ស ទេវ យថាសុខំ
ចិត្តំ មេ សុសមាហិតំ វិមុត្តំ អាតាបី វិហរាមិ វស្ស ទេវាតិ ។
ឥត្ថំ សុទំ[២] អាយស្មា សុភូតិ ថេរោ គាថំ អភាសិត្ថាតិ ។

---

១ ឱ. ម. អត្តុបនាយិកា ។ ២ អដ្ឋកថាយម្បន សុមន្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ថេរគាថា

សូមនមស្ការ ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

[១] *អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវគាថាទាំងឡាយ ប្រកបដោយប្រយោជន៍ របស់ព្រះថេរៈទាំងឡាយ អ្នកមានចិត្តចម្រើនហើយ កាលបន្លឺឡើង ដូចជាសីហៈជាសត្វមានចង្កូម ដែលបន្លឺទៀបច្រកនៃភ្នំ ព្រះថេរៈទាំងឡាយតាមនាម តាមគោត្រ តាមវិហារធម៌ តាមអធ្យាស្រ័យ ប្រកបដោយប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលមិនខ្ជិលច្រអូស ចម្រើនវិបស្សនា ក្នុងទីនោះ ៗ បានពាល់ត្រូវអច្ចុតបទ គឺព្រះនិព្វាន ពិចារណានូវគុណសម្បត្តិ ដែលលោកបានធ្វើស្រេចហើយ បានសម្តែងហើយនូវសេចក្តីដូចតទៅនេះ ។*

ឯកនិបាត

ថេរគាថា ឯកនិបាត បឋមវគ្គ

[២] *នៃភ្លៀង ខ្ទមរបស់អាត្មា បានបិទបាំងហើយ ជាសុខមិនមានខ្យល់ អ្នកចូរបង្អុរតាមសប្បាយចុះ ចិត្តរបស់អាត្មា តម្កល់ទុកល្អហើយ ជាចិត្តរួចស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) អាត្មាមានព្យាយាមដុតកម្តៅកិលេសជាប្រក្រតី ម្នាលភ្លៀង អ្នកចូរបង្អុរមកចុះ ។*

ឮថា ព្រះសុភូតិត្ថេរមានអាយុ បានពោលគាថា ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៣] ឧបសន្តោ ឧបរតោ មន្តភាណី អនុទ្ធតោ
ធុនាតិ ចាបកេ ធម្មេ ទុមបត្តំវ មាលុតោតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ ថេរោ គាថំ អភាសិត្ថ[១] ។

[៤] បញ្ញា ឥមំ បស្ស តថាគតានំ
អគ្គិ យថា បជ្ជលិតោ និសីវេ[២]
អាលោកទា ចក្ខុទទា ភវន្តិ
យេ អាគតានំ វិនយន្តិ កង្ខន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កង្ខារេវតោ ថេរោ គាថំ អភាសិត្ថ ។

[៥] សព្ភិរេវ សមាសេថ បណ្ឌិតេហត្ថទស្សិភិ
អត្ថំ មហន្តំ គម្ភីរំ ទុទ្ទសំ និបុណំ អណុំ
ធីរា សមធិគច្ឆន្តិ អប្បមត្តា វិចក្ខណាតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុណ្ណោ មន្តានិបុត្តោ ថេរោ គាថំ អភាសិត្ថ ។

យោ ទុទ្ទមយោ ទមេន ទន្តោ
[៦] ទព្វោ សន្តុសិតោ វិតិណ្ណកង្ខោ
វិជិតាវី អបេតភេរវោ ហិ
ទព្វោ សោ បរិនិព្វុតោ ឋិតត្តោតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទព្វោ ថេរោ គាថំ អភាសិត្ថ ។

---

១ ម. គាថមភាសិ ។ ២ ឱ. និសីថេ ។ ម. និសីទេ ។

[៣] បុគ្គលអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ វៀរចាកបាប ពោលពាក្យដោយឧបាយប្រាជ្ញា ជាអ្នកមិនរវើរវាយ តែងកម្ចាត់បង់ នូវបាបធម៌ (ចាកខន្ធសន្តាន) ដូចខ្យល់បក់ផ្តាច់ស្លឹកឈើ ។

ព្រះថេរ មហាកោដ្ឋិតត្ថេរមានអាយុ បានពោលគាថាដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៤] អ្នកចូរមើលបញ្ញានេះ របស់ព្រះតថាគតទាំងឡាយដូចជាភ្លើងដែលរុងរឿងក្នុងរាត្រី ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រទានពន្លឺចក្ខុ តែងកម្ចាត់បង់សេចក្តីសង្ស័យរបស់វេនេយ្យជនដែលមកហើយ ។

ព្រះថេរ កង្ខារេវតត្ថេរ មានអាយុ បានពោលគាថា ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៥] បុគ្គលគប្បីរួមជាមួយនឹងពួកសប្បុរសជាបណ្ឌិតអ្នកឃើញប្រយោជន៍ ព្រោះអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ អ្នកមានប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ មិនប្រមាទ តែងបានប្រយោជន៍ច្រើន ជ្រាលជ្រៅល្អិតម៉ត់ចត់ ដែលឃើញបានដោយក្រ ។

ព្រះថេរ បុណ្ណត្ថេរ មានអាយុ ជាបុត្តនាងមន្តានី បានពោលគាថា ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៦] ភិក្ខុណា ឈ្មោះទព្វៈដែលគេទូន្មានបានដោយក្រ បានទូន្មានដោយការទូន្មាន (ឥន្ទ្រិយ) ជាព្រះថេរៈមានចិត្តសន្តោស ឆ្លងសេចក្តីសង្ស័យ មានជ័យជម្នះ ប្រាសចាកសេចក្តីតក់ស្លុត ភិក្ខុទព្វមល្លបុត្តនោះ មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន បរិនិព្វានហើយ ។

ព្រះថេរ ទព្វត្ថេរ មានអាយុ បានពោលគាថា ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៧] យោ សីតវនំ ឧបគា ភិក្ខុ
ឯកោ សន្តុសិតោ សមាហិតត្តោ
វិជិតាវី អបេតលោមហំសោ
រក្ខំ កាយគតាសតឹ ធីតិមាតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីតវនិយោ ថេរោ ។

[៨] យោ ចានុទិ មច្ចុរាជស្ស សេនំ
នឡសេតុំវ សុទុព្វលំ មហោឃោ
វិជិតាវី អបេតភេរវោ ហិ
ទន្តោ សោ បរិនិព្វុតោ ឋិតត្តោតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភល្លិយោ ថេរោ ។

[៩] យោ ទុទ្ទមយោ ទមេន ទន្តោ
ធីរោ(១) សន្តុសិតោ វិតិណ្ណកង្ខោ
វិជិតាវី អបេតលោមហំសោ(២)
វីតភតោ(៣) បរិនិព្វុតោ ឋិតត្តោតិ ។

វីរោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ម. វីរោ ។ ២ ម. អបេតលោមហំសនោ ។ ៣ ឱ. វីរោ សោ ។

[៧] ភិក្ខុណា ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចូលទៅកាន់ព្រៃត្រជាក់ ជាអ្នកសន្តោស មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន មានជ័យជម្នះ ប្រាសចាកសេចក្តីព្រឺរោម (ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា)មានប្រាជ្ញា រក្សាកាយគតាសតិ ។

ឮថា សីតវនិយត្ថេរ មានអាយុ (បានពោល) ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៨] បុគ្គលណា កម្ចាត់បង់នូវសេនានៃមច្ចុរាជ ដូចជាជំនន់ដ៏ធំកម្ចាត់បង់នូវស្ពានបបុស ដែលមានកម្លាំងថយ ជាអ្នកមានជ័យជម្នះ ប្រាសចាកសេចក្តីតក់ស្លុត បុគ្គលនោះឈ្មោះថា មានឥន្ទ្រិយទូន្មានហើយ មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន រំលត់ទុក្ខហើយ ។

ឮថា កល្ហិយត្ថេរ មានអាយុ (បានពោល) ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[៩] ភិក្ខុណាដែលគេទូន្មានបានដោយក្រ តែបានទូន្មានខ្លួនឯងដោយការទូន្មាន(ឥន្ទ្រិយ) ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានចិត្តសន្តោស ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ មានជ័យជម្នះ ប្រាសចាកសេចក្តីព្រឺរោម ភិក្ខុនោះ ប្រាសចាករាគៈ មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន រំលត់ទុក្ខហើយ ។

វីរត្ថេរ ។

[១០] ស្វាគតំ នាបគតំ នយិទំ ទុម្មន្តិតំ មម
បវិភត្តេសុ(១) ធម្មេសុ យំ សេដ្ឋំ តទុបាគមិន្តិ ។

បិលិន្ទវច្ឆោ ថេរោ ។

[១១] វិហរិ អបេក្ខោ ឥធ វា ហុរំ វា
យោ វេទគូ សន្តុសិតោ(១) យតត្តោ
សព្វេសុ ធម្មេសុ អនូបលិត្តោ
លោកស្ស ជញ្ញា ឧទយព្វយញ្ចាតិ ។

បុណ្ណមាសោ ថេរោ ។

ឧទានំ

សុភូតិ កោដ្ឋិតោ ថេរោ កង្ខារេវតបុណ្ណកោ(៣)
មន្តានិបុត្តោ ទព្វោ ច សីតវនិយោ ច ភល្លិយោ
វីរោ បិលិន្ទវច្ឆោ ច បុណ្ណមាសោ តមោនុទោតិ ។

វគ្គោ បឋមោ ។

---

១ ឱ. ម. សំវិភត្តេសុ ។ ២ ឱ. ម. សមិតោ ។ ៣ ឱ. កង្ខារេវតសុព្វតោ ។ ម. កង្ខារេវតសម្មតោ ។

[១០] ដំណើរនៃអាត្មាអញមកល្អហើយ មិនមែនប្រាសចាក(បញ្ញា)ទេ សេចក្ដីគិត របស់អាត្មាអញនោះ មិនមែនជាការគិតខុសទេ ព្រោះអាត្មាអញបានសម្រេចគុណដ៏ប្រសើរនោះក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចែកទុកហើយ ។

បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរ ។

[១១] បុគ្គលដែលបានដល់នូវវេទ ជាអ្នកសន្ដោស មានខ្លួនសង្រួមហើយ មិនជាប់ចំពាក់ក្នុងធម៌ទាំងពួង គឺតណ្ហាទិដ្ឋិទេ រមែងកម្ចាត់ចេញនូវសេចក្ដីអាល័យក្នុងលោកនេះ និងលោកខាងមុខបាន ព្រោះដឹងច្បាស់នូវទីកើតនិងទីរលត់នៃលោក ។

បុណ្ណមាសត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពីសុភូតិត្ថេរ ១ មហាកោដ្ឋិតត្ថេរ ១ កង្ខារេវតត្ថេរ ១ បុណ្ណមន្តានីបុត្ត ១ ទព្វមល្លបុត្ត ១ សីតវនិយត្ថេរ ១ ភល្លិយត្ថេរ ១ វីរត្ថេរ ១ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរ ១ បុណ្ណមាសត្ថេរ អ្នកកម្ចាត់បង់ងងឹត ១ ។

ចប់ បឋមវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គោ

[១២] ចាមុជ្ជពលុលោ ភិក្ខុ ធម្មេ ពុទ្ធប្បវេទិតេ
អធិគច្ឆេ បទំ សន្តំ សង្ខារូបសមំ សុខន្តិ ។

ចូឡវច្ឆោ[១] ថេរោ ។

[១៣] បញ្ញាពលី សីលវតូបបន្នោ
សមាហិតោ ឈានរតោ សតីមា
យទត្ថិយំ ភោជនំ ភុញ្ជមានោ
កង្ខេថ[២] កាលំ ឥធ វីតរាគោតិ ។

មហាវច្ឆោ[៣] ថេរោ ។

[១៤] នីលព្ភវណ្ណា រុចិរា សីតវារី សុចិន្ធរា
ឥន្ទគោបកសញ្ឆន្នា តេ សេលា រមយន្តិ មន្តិ ។

វនវច្ឆោ ថេរោ ។

[១៥] ឧបជ្ឈាយោ មំ អវចាសិ ឥតោ គច្ឆាមិ សីវក
គាមេ មេ វសតិ កាយោអរញ្ញំ មេ គតោ មនោ
សេមានកោបិ គច្ឆាមិ នត្ថិ សង្គោ វិជានតន្តិ ។

វនវច្ឆស្ស ថេរស្ស សាមណេរោ ។

---

១ ឱ. ចូឡគវច្ឆោ ។ ២ ឱ. កង្ខេត ។ ៣ ឱ. មហាវច្ឆោ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត ទុតិយវគ្គ

[១២] ភិក្ខុអ្នកច្រើនដោយសេចក្ដីរីករាយ ក្នុងធម៌ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រកាសហើយរមែងបានសន្តិបទ គឺព្រះនិព្វាន ជាទីរម្ងាប់នូវសង្ខារ ជាគុណធម៌នាំមកនូវសេចក្ដីសុខ ។

ចូឡវច្ឆត្ថេរ ។

[១៣] ភិក្ខុមានប្រាជ្ញាជាកម្លាំង បរិបូណ៌ដោយសីលនិងវ័ត មានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ត្រេកអរ ក្នុងឈាន មានស្មារតី បរិភោគភោជនតាមមាន ជាអ្នកប្រាសចាករាគៈ ក្នុងលោកនេះ តែងរង់ចាំកាលកិរិយាប៉ុណ្ណោះ ។

មហាវច្ឆត្ថេរ ។

[១៤] ភ្នំជាវិការៈនៃថ្មទាំងឡាយនោះ មានពណ៌ខៀវ ដូចពពកជាភ្នំដ៏រុងរឿង មានទឹកត្រជាក់ ទ្រទ្រង់នូវវត្ថុដ៏បរិសុទ្ធ ដ៏ដេរដាសដោយសត្វអណ្ដើកមាស តែងញុំាងយើងឲ្យរីករាយ ។

វនវច្ឆត្ថេរ ។

[១៥] ឧបជ្ឈាយ៍ និយាយនឹងខ្ញុំថា នែសីវកៈ យើងចេញទៅអំពីស្រុកនេះ កាយរបស់យើងនៅក្នុងស្រុក តែចិត្តរបស់យើងទៅកាន់ព្រៃ យើងសូម្បីដេក ក៏ឈ្មោះថាដើរ ការជាប់ចំពាក់ របស់ជនអ្នកចេះដឹង មិនមានទេ ។

សាមណេររបស់វនវច្ឆត្ថេរ ។

[១៦] បញ្ច ឆិន្ទេ បញ្ច ជហេ បញ្ច ចុត្តរិ ភាវយេ
បញ្ចសង្គាតិគោ ភិក្ខុ ឱឃតិណ្ណោតិ វុច្ចតីតិ ។

កុណ្ឌធានោ ថេរោ ។

[១៧] យថាបិ ភទ្ទោ អាជញ្ញោ នង្គលាវត្តនី សិខី
គច្ឆតិ អប្បកសិរេន ឯវំ រត្តិន្ទិវា មម
គច្ឆន្តិ អប្បកសិរេន សុខេ លទ្ធេ និរាមិសេតិ ។

ពេលដ្ឋសីសោ ថេរោ ។

[១៨] មិទ្ធី យទា ហោតិ មហគ្ឃសោ ច
និទ្ទាយិតា សម្បរិវត្តសាយី
មហាវរាហោវ និវាបបុដ្ឋោ
បុនប្បុនំ គព្ភមុបេតិ មន្ទោតិ ។

ទាសកោ ថេរោ ។

[១៦] ភិក្ខុគប្បីកាត់បង់សំយោជនៈខាងក្រោម ៥ គប្បីលះបង់សំយោជនៈខាងលើ ៥ គប្បីចម្រើនឥន្ទ្រិយ ៥ តទៅ ជាអ្នកកន្លងនូវគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ៥[១] ទើបលោកហៅថា ឱឃតិណ្ណៈបាន ។

កុណ្ឌធានត្ថេរ ។

[១៧] អាជានេយ្យ[២] ដ៏ចម្រើន មានកន្ទុយជាទីប្រព្រឹត្តទៅមក ជាសត្វមានបូក តែងទៅបានដោយឥតលំបាក យ៉ាងណាមិញ កាលបើនិរាមិសសុខ ដែលខ្ញុំបានហើយ វេលាយប់និងថ្ងៃទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ តែងប្រព្រឹត្តកន្លងទៅ ដោយឥតលំបាក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ពេលដ្ឋសីសត្ថេរ ។

[១៨] បុគ្គលណា មានថីនមិទ្ធៈផង ជាអ្នកបរិភោគច្រើនផង ល្មោភដេកផង ដេកប្រែប្រួល ៗ ផង ដូចជ្រូកស្រុកធំដែលគេចិញ្ចឹមដោយចំណី ក្នុងកាលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាល្ងង់ខ្លៅ តែងចូលទៅកាន់គភ៌រឿយៗ ក្នុងកាលនោះ ។

ទាសកត្ថេរ ។

---

១ គ្រឿងជាប់ចំពាក់ ៥ យ៉ាង គឺ រាគៈ១ ទោសៈ ១ មោហៈ ១ មានៈ ១ ទិដ្ឋិ ១ ។
២ អាជានេយ្យមាន ៣ យ៉ាងគឺ គោអាជានេយ្យ ១ សេះអាជានេយ្យ ១ ដំរីអាជានេយ្យ ១។ អដ្ឋកថា ។ ទីខ្លះថា មាន ៤ យ៉ាង រាប់យក បុរសអាជានេយ្យចូលផង ។

១៤១

[១៩] អហុ(១) ពុទ្ធស្ស ទាយាទោ ភិក្ខុ ភេសកឡាវនេ
កេវលំ អដ្ឋិសញ្ញាយ អផរិ(២) បថវឹ ឥមំ
មញ្ញេហំ កាមរាគំ សោ ខិប្បមេវ បហីយតីតិ ។

សិង្គាលបិតា ថេរោ ។

[២០] ឧទកំ ហិ នយន្តិ នេត្តិកា ឧសុការា នមយន្តិ(៣) តេជនំ
ទារុំ នមយន្តិ(៤) តច្ឆកា អត្តានំ ទមយន្តិ សុព្វតាតិ ។

កុឡ្លោ ថេរោ ។

[២១] មរណេ មេ ភយំ នត្ថិ និកន្តិ នត្ថិ ជីវិតេ
សន្ទេហំ និក្ខិបិស្សាមិ សម្បជានោ បតិស្សតោតិ ។

អជិតោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ចូឡវច្ឆោ មហាវច្ឆោ វនវច្ឆោ ច សីវកោ
កុណ្ឌធានោ ច ពេលដ្ឋិ ទាសកោ ច តតោ បរំ
សិង្គាលបិតិកោ ថេរោ កុឡ្លោ ច អជិតោ ទសាតិ ។

វគ្គោ ទុតិយោ ។

---

១ ឱ. អហូ ។ ២ ម. អផរី ។ ៣-៤ កត្ថចិ, ទមយន្តីតិបិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

[១៩] *ភិក្ខុជាអ្នកទទួលមរតក របស់ព្រះពុទ្ធ បានពិចារណានូវផែនដី គឺអត្តភាពនេះដោយសម្គាល់ថា ជារាងឆ្អឹងទាំងអស់ ក្នុងកេសកឡាវនៃភិក្ខុនោះ តែងលះបង់កាមរាគបាន ដោយឆាប់រហ័ស ទំនងដូចជាអាត្មាអញ (នេះ) ។*

សិង្គាលបិតុត្ថេរ ។

[២០] *ពួកជនអ្នកបង្ហូរទឹក តែងបង្ហូរទឹក ពួកអ្នកធ្វើព្រួញ រមែងពត់ព្រួញ ពួកជាងចាំង រមែងចាំងឈើ (យ៉ាងណាមិញ) ពួកជនអ្នកមានវតល្អ រមែងទូន្មានខ្លួនឲ្យត្រង់ (ក៏យ៉ាងនោះដែរ) ។*

កុឡត្ថេរ ។

២១ *ខ្ញុំមិនមានមរណភ័យទេ សេចក្តីអាល័យក្នុងជីវិតក៏មិនមាន ខ្ញុំជាអ្នកនឹករលឹកខ្ជាប់ ដឹងខ្លួនសព្វគ្រប់ នឹងដាក់ចោលរាងកាយបាន ។*

អជិតត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពីចូឡវច្ឆត្ថេរ ១ មហាវច្ឆត្ថេរ ១វនវច្ឆត្ថេរ ១ សីវកសាមណេរ ១កុណ្ឌធានត្ថេរ ១ ពេលដ្ឋសីសត្ថេរ ១ទាសកត្ថេរ ១ លំដាប់អំពីនោះទៅមុខទៀត គឺ សិង្គាលបិតិកត្ថេរ ១ កុឡត្ថេរ ១ អជិតត្ថេរ ១ រួមជា ១០ ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស តតិយវគ្គោ

[២២] នាហំ ភយស្ស ភាយាមិ សត្ថា នោ អមតស្ស កោវិទោ
យត្ថ ភយំ នាវតិដ្ឋតិ តេន មគ្គេន វជន្តិ ភិក្ខវោតិ ។

និគ្រោធោ ថេរោ ។

[២៣] នីលា សុគីវា សិខិនោ មោរា ការិយំ[១] អភិនទន្តិ
តេ សីតវាតកលិតា[២] សុត្តំ ឈានំ[៣] និពោធេន្តីតិ ។

ចិត្តកោ ថេរោ ។

[២៤] អហំ ខោ វេឡុគុម្ពស្មឹ ភុត្វាន មធុបាយាសំ
បទក្ខិណំ សម្មសន្តោ ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ
សានុំ បដិគមិស្សាមិ វិវេកមនុព្រូហយន្តិ ។

គោសាលោ ថេរោ ។

[២៥] អនុវស្សិកោ បព្វជិតោ បស្ស ធម្មសុធម្មតំ[៤]
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សុគន្ធោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ការំ វិយំ ។ ២ ម. សីតវាតកីឡិតា ។ ៣ ឱ. ឈាយំ ។ ៤ ម. ធម្មេសុ សុធម្មតំ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត តតិយវគ្គ

[២២] *ខ្ញុំមិនខ្លាចមរណភ័យទេ ព្រះសាស្តាចារ្យ របស់យើងទាំងឡាយ ទ្រង់ឈ្លាសវៃ ក្នុងព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ភ័យមិនឋិតនៅក្នុងព្រះនិព្វានណា ភិក្ខុទាំងឡាយ តែងដល់ (នូវព្រះនិព្វាននោះ) ដោយមគ្គនោះ ។*

និគ្រោធត្ថេរ ។

[២៣] *ពួកសត្វក្ងោក ជាសត្វមានសម្បុរខៀវ មានកល្អ មានសិរ្យ៍ តែងយំក្នុងព្រៃឈ្មោះការវី ក្ងោកទាំងនោះ លុះត្រូវខ្យល់ត្រជាក់បក់មក តែងញុំាងបុគ្គលដែលដេកលក់ និងបុគ្គលអ្នកមានឈានឲ្យភ្ញាក់ឡើង ។*

ចិត្តកត្ថេរ ។

[២៤] *ខ្ញុំបរិភោគមធុបាយាស ជិតគុម្ពឫស្សី ហើយពិចារណានូវការកើតឡើងនិងការសូន្យទៅ នៃខន្ធទាំងឡាយ (ដោយការទទួល) យកឱវាទខាងស្តាំ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ទៅកាន់ច្រកភ្នំ ហើយចម្រើនវិវេកធម៌វិញ ។*

គោសាលត្ថេរ ។

[២៥] *អ្នកជាបព្វជិតនៅខ្ទីវស្សា ចូរពិចារណាភាពនៃធម៌ល្អ វិជ្ជាទាំង ៣ អ្នកបានសម្រេចហើយ ពុទ្ធសាសនា អ្នកក៏បានធ្វើហើយ ។*

សុគន្ធត្ថេរ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស តតិយវគ្គោ

[២៦] ឱភាសជាតំ ផលគ្គំ ចិត្តំ យស្ស អភិណ្ហសោ
តាទិសំ ភិក្ខុមាសជ្ជ កណ្ហ ទុក្ខំ និគច្ឆសីតិ ។

នន្ទិយោ ថេរោ ។

[២៧] សុត្វា សុភាសិតំ វាចំ ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ
បច្ចព្យាធឹ ហិ និបុណំ វាលគ្គំ ឧសុនា យថាតិ ។

អភយោ ថេរោ ។

[២៨] ទព្វំ កុសំ ចោដកិលំ ឧសីរំ មុញ្ជបព្វជំ
ឧរសា បនុទហិស្សាមិ[១] វិវេកមនុព្រូហយន្តិ ។

លោមសកង្គិយោ ថេរោ ។

[២៩] កច្ចិ នោ វត្ថបសុតោ កច្ចិ នោ ភូសនារតោ
កច្ចិ សីលមយំ គន្ធំ [២]ត្វំ វាសិ នេតរា បជាតិ ។

ជម្ពុគាមិកបុត្តោ ថេរោ ។

---

១ ម. បនុទិស្សាមិ ។ ២ ម. ឯត្ថ ឋានេ កិន្តិ អត្ថិ ។

[២៦] *ផលចិត្តដ៏ប្រសើរ ដែលកើតដោយពន្លឺ (នៃវិញ្ញាណ) របស់ខីណាសវភិក្ខុណា អ្នកជាមារ មានចិត្តអាក្រក់[១] តែងជ្រែកនូវខីណាសវភិក្ខុនោះ ហើយដល់នូវសេចក្តីទុក្ខរឿយៗ ។*

នន្ទិយត្ថេរ ។

[២៧] *ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះវាចា ជាសុភាសិត របស់ព្រះពុទ្ធ ជាអាទិច្ចពន្ធុហើយ បានត្រាស់ដឹង នូវអរិយសច្ចធម៌ដ៏ល្អិត (ដូចខ្មាន់ធ្នូ ជាអ្នកឈ្លាស) បាញ់ចុងរោមកន្ទុយ (នៃចៀម) ដោយព្រួញបាន ។*

អភយត្ថេរ ។

[២៨] *កាលខ្ញុំចម្រើនវិវេកធម៌ ក៏កម្ចាត់បង់ស្មៅចិញ្ចៀន ស្បូវ គុម្ពឈើមានបន្លា ស្បូវណ្តាស ស្មៅដំណេកទន្សាយ និងស្មៅយាប៉ូង គឺកិលេសគ្រោតគ្រាត កណ្តាល ល្អិត ដោយទ្រូងគឺសេចក្តីព្យាយាមបាន ។*

លោមសកង្គិយត្ថេរ ។

[២៩] *អ្នកមិនខ្វល់ខ្វាយចំពោះសំពត់ទេឬ មិនត្រេកអរចំពោះការស្អិតស្អាងទេឬ អ្នកផ្សាយក្លិនសម្រេចអំពីសីលធម៌ឬ ដ្បិតពួកសត្វក្រៅអំពីនេះ មិនផ្សាយ (ក្លិនដូច្នោះទេ) ។*

ជម្ពុគាមិកបុត្តត្ថេរ ។

---

១ ក្នុងបាលី ប្រើពាក្យថា កណ្ហ: គឺជាឈ្មោះរបស់មារ ហេតុនោះ ក្នុងទីនេះទើបប្រែថា មារ មានចិត្តអាក្រក់ ឬចិត្តខ្មៅក៏បាន ។ អដ្ឋកថា ។

[៣០] សមុន្នមយមត្តានំ ឧសុការោវ តេជនំ
ចិត្តំ ឧជុំ ការិត្វាន អវិជ្ជំ ភិន្ទ(១) ហារិតាតិ ។

ហារិតោ ថេរោ ។

[៣១] អាពាធេ មេ សមុប្បន្នេ សតិ មេ ឧបបជ្ជថ
អាពាធោ មេ សមុប្បន្នោ កាលោ មេ នប្បមជ្ជិតុន្តិ ។

ឧត្តិយោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

និគ្រោធោ ចិត្តកោ ថេរោ គោសាលត្ថេរោ(២) សុគន្ធោ
នន្ទិយោ អភយោ ថេរោ ថេរោ លោមសកង្គិយោ
ជម្ពុគាមិកបុត្តោ ច ហារិតោ ឧត្តិយោ ឥសីតិ ។

វគ្គោ តតិយោ ។

---

១ ឱ. ម. ឆិន្ទ ។ ២ ម. គោបាលត្ថេរោ ។

[៣០] បុគ្គលកាលពត់ខ្លួន (ឲ្យត្រង់) ដូចជាងអ្នកធ្វើព្រួញ ពត់ព្រួញ លុះធ្វើចិត្តឲ្យត្រង់ហើយ ទើបទម្លាយ នាំចេញនូវអវិជ្ជាបាន ។

ហារិតត្ថេរ ។

[៣១] កាលបើអាពាធ កើតឡើងដល់ខ្ញុំ ស្មារតីកើតឡើងដល់ខ្ញុំថា អាពាធកើតឡើងដល់អញហើយ នេះជាកាលដែលអញមិនគួរប្រមាទ ។

ឧត្តិយត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី និគ្រោធត្ថេរ ១ ចិត្តកត្ថេរ ១ គោសាលត្ថេរ ១ សុគន្ធត្ថេរ ១ នន្ទិយត្ថេរ ១ អភយត្ថេរ ១ លោមសកង្គិយត្ថេរ ១ ជម្ពុគាមិកបុត្តត្ថេរ ១ ហារិតត្ថេរ ១ ឧត្តិយត្ថេរ ជាគសី ១ ។

ចប់ តតិយវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ចតុត្ថវគ្គោ

[៣២] ផុដ្ឋោ ឌំសេហិ មកសេហិ អរញ្ញស្មឹ ព្រហាវនេ
នាគោ សង្គាមសីសេវ សតោ តត្រាធិវាសយេតិ ។

គហុរតីរិយោ ថេរោ[១] ។

[៣៣] អជរំ ជីរមានេន តប្បមានេន និព្វុតឹ
និរាមិសំ[២] បរមំ សន្តឹ យោគក្ខេមំ អនុត្តរន្តិ ។

សុប្បិយោ ថេរោ ។

[៣៤] យថាបិ ឯកបុត្តស្មឹ បិយស្មឹ កុសលី សិយា
ឯវំ សព្វេសុ បាណេសុ សព្វត្ថ កុសលោ សិយាតិ ។

សោបាកោ ថេរោ ។

[៣៥] អនាសន្នវរា ឯតា និច្ចមេវ វិជានតា
កាមា អរញ្ញមាគម្ម តតោ គេហំ ឧបាវិសឹ
តតោ ឧដ្ឋាយ បក្កាមឹ អនាមន្តេត្វា[៣]បោសិយោតិ ។

បោសិយោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. គហ្វរតីរិយោ ភិក្ខុ ។ ម. គហ្វហិរិយោ ថេរោ ។ ២ ម. និមិយំ ។ ៣ ម. អនាមន្តិយ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត ចតុត្ថវគ្គ

[៣២] បុគ្គលដែលត្រូវបោមនិងមូសខាំក្នុងព្រៃធំ គប្បីជាអ្នកមានសតិ អត់ធ្មត់ក្នុងព្រៃនោះ ដូចដំរីដែលនៅក្នុងចំណោមនៃសង្គ្រាម ។

គហុរតីរិយត្ថេរ ។

[៣៣] បុគ្គលអ្នកចាស់គ្រាំគ្រា បានដល់ព្រះនិព្វាន ជាគុណជាត មិនចាស់គ្រាំគ្រា អ្នកក្តៅក្រហាយ បានដល់ព្រះនិព្វានជាគុណជាត ដ៏ត្រជាក់ ជានិរាមិសសុខ ជាគុណជាតស្ងប់រម្ងាប់ដ៏ក្រៃលែង ជាគុណ ដ៏ប្រសើរ ជាទីក្សេមចាកយោគៈ ។

សុប្បិយត្ថេរ ។

[៣៤] បុគ្គលមានសេចក្តីល្អចំពោះបុត្រតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់យ៉ាងណា បុគ្គលត្រូវមានសេចក្តីក្សេមក្សាន្ត មានសោត្ថិភាពចំពោះសព្វសត្វ ក្នុងទិសទាំងពួង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

សោបាកត្ថេរ ។

[៣៥] កាលខ្ញុំដឹងច្បាស់អស់កាលជានិច្ច ស្រីទាំងនុ៎ះ ដែលមិន នៅជិត ប្រសើរ ខ្ញុំចេញអំពីស្រុកទៅកាន់ព្រៃ ចេញអំពីព្រៃនោះ មកកាន់ផ្ទះ ក្រោកចាកផ្ទះនោះ ហើយចៀសចេញទៅ ម្នាល បោសិយៈ អ្នកកុំហៅរក (ស្រីទាំងនោះទៀតឡើយ) ។

បោសិយត្ថេរ ។

[៣៦] សុខំ សុខត្ថោ លភតេ តទាចរំ
កិត្តិញ្ច បប្បោតិ យសស្ស វឌ្ឍតិ
យោ អរិយមដ្ឋង្គិកមញ្ជសំ ឧជុំ
ភាវេតិ មគ្គំ អមតស្ស បត្តិយាតិ ។

សាមញ្ញកាមិ ថេរោ ។

[៣៧] សាធុ សុតំ សាធុ ចរិតកំ
សាធុ សទា អនិកេតវិហារោ
អត្ថបុច្ឆនំ បទក្ខិណកម្មំ
ឯតំ សាមញ្ញំ អកិញ្ចនស្សាតិ ។

កុមាបុត្តោ ថេរោ ។

[៣៨] នានាជនបទំ យន្តិ វិចរន្តា អសញ្ញតា
សមាធិញ្ច វិរាធេន្តិ កឹសុ រដ្ឋចរិយា ករិស្សតិ ។

[៣៦] *បុគ្គលអ្នកត្រូវការដោយសេចក្តីសុខ[១] កាលបើប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីសុខនោះ រមែងបានសេចក្តីសុខ (មិនត្រឹមតែ ប៉ុណ្ណោះ) បុគ្គលណា ចម្រើនអរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាមគ្គដ៏ត្រង់ ដើម្បីដល់ព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ បុគ្គលនោះ រមែងបានកិត្តិគុណផង យសក៏ចម្រើនដល់បុគ្គលនោះផង ។*

សាមញ្ញកាមិត្ថេរ ។

[៣៧] *ការស្តាប់ជាការល្អ ការប្រព្រឹត្តជាការល្អ ការនៅដោយ ឥតអាល័យ (ក្នុងកាមគុណ) ជាការល្អគ្រប់កាល ការសួរ អំពីប្រយោជន៍[២] អំពើខាងស្តាំ(ជាការល្អ) អំពើទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាសាមញ្ញផល របស់បុគ្គលអ្នកមិនមានកង្វល់ ។*

កុមាបុត្តត្ថេរ ។

[៣៨] *ពួកភិក្ខុ កាលត្រាច់ចរ ដេរដាស ទៅកាន់ជនបទ ផ្សេង ៗ ឈ្មោះថា ជាអ្នកមិនសង្រួមផង រមែងញ៉ាំងសមាធិ ឲ្យភ្លាត់ ផង ការត្រាច់ទៅ ក្នុងដែន នឹងធ្វើប្រយោជន៍ អ្វីកើត ។*

---

១ សេចក្តីសុខក្នុងគាថានេះសំដៅយកនិរាមិសសុខគឺព្រះនិព្វាន ។ ២ គឺប្រយោជន៍ ក្នុងលោកនេះ លោកខាងមុខ និងប្រយោជន៍ដ៏ប្រសើរ គឺព្រះនិព្វាន ។ អដ្ឋកថា ។

តស្មា វិនេយ្យ សារម្ភំ ឈាយេយ្យ អបុរក្ខតោតិ ។

កុមាបុត្តត្ថេរស្ស សហាយកោ ថេរោ ។

[៣៩] យោ ឥទ្ធិយា សរភុំ អជ្ឈបេសិ[១]
គវម្បតិ សោ អសិតោ អនេជោ
តំ សព្វសង្គាយតិគតំ មហាមុនឹ
ទេវា នមស្សន្តិ ភវស្ស បារគុន្តិ ។

គវម្បតិ ថេរោ ។

[៤០] សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ ឌយ្ហមានេវ មត្ថកេ
កាមរាគប្បហានាយ សតោ ភិក្ខុ បរិព្វជេតិ ។

តិស្សោ ថេរោ ។

[៤១] សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ ឌយ្ហមានេវ មត្ថកេ
ភវរាគប្បហានាយ សតោ ភិក្ខុ បរិព្វជេតិ ។

វឌ្ឍមានោ ថេរោ ។

---

១ ម. បជ្ឈបេសិ ។

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលគប្បីបន្ទោបង់នូវសារម្ភកិលេស គប្បីរំពឹង (ក្នុងកម្មដ្ឋាន) ធ្វើកុំឲ្យឧបក្កិលេសតាំងនៅជាប្រធានបានឡើយ ។

ព្រះថេរៈជាសម្លាញ់របស់កុមាបុត្តត្ថេរ ។

[៣៩] ភិក្ខុណា បង្វិលទន្លេសរភូ ដោយឫទ្ធិបាន ភិក្ខុនោះ គឺគវម្បតិ ជាអ្នកមិនអាស្រ័យ មិនញាប់ញ័រ(ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) ទេវតាទាំងឡាយ តែងនមស្ការ នូវព្រះថេរៈនោះ ថាជាមហាមុនី ជាអ្នកកន្លងនូវសង្គធម៌ទាំងពួង ជាអ្នកដល់នូវត្រើយនៃភព ។

គវម្បតិត្ថេរ ។

[៤០] ភិក្ខុអ្នកមានស្មារតី កាលបើក្តៅក្រហាយ (ដោយភ្លើងទុក្ខ) ភ្លើងកិលេស) ដូចបុគ្គលដែលគេចាក់ ដោយលំពែងត្រង់ក្បាល គប្បីវៀរស្រឡះ ដើម្បីលះបង់កាមរាគៈចេញ ។

តិស្សត្ថេរ ។

[៤១] ភិក្ខុអ្នកមានស្មារតី កាលបើក្តៅក្រហាយ (ដោយភ្លើងទុក្ខ ភ្លើងកិលេស) ដូចបុគ្គលដែលគេចាក់ ដោយលំពែងត្រង់ក្បាល គប្បីវៀរស្រឡះ ដើម្បីលះបង់ភវរាគៈចេញ ។

វឌ្ឍមានត្ថេរ ។

១៤៨

ឧទ្ទានំ

គហុរតីរិយោ សុប្បិយោ សោចាកោ ច ចោសិយោ ច
សាមញ្ញកាមិ កុមាបុត្តោ កុមាបុត្តសហាយកោ
គវម្បតិ តិស្សត្ថេរោ វឌ្ឍមានោ មហាយសោតិ ។

វគ្គោ ចតុត្ថោ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី គហុរតីរិយត្ថេរ ១ សុប្បិយត្ថេរ ១ សោបាកត្ថេរ ១ បោសិយត្ថេរ ១ សាមញ្ញកាមិត្ថេរ ១ កុមាបុត្តត្ថេរ ១ កុមាបុត្តសហាយកត្ថេរ ១ គវម្បតិត្ថេរ ១ តិស្សត្ថេរ ១ វឌ្ឍមានត្ថេរ ជាអ្នកមានយសច្រើន ១ ។

ចប់ ចតុត្ថវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស បញ្ចមវគ្គោ

[៤២] វិរមន្តុបតន្តិ វិជ្ជុតា
វេភារស្ស ច បណ្ឌវស្ស ច
នគវិវរគតោ ច ឈាយតិ
បុត្តោ អប្បដិមស្ស តាទិនោតិ ។

សីរិវឌ្ឍោ ថេរោ ។

[៤៣] ហាលេ ឧបហាលេ សីសុបហាលេ[១]
ហាលា ឧបហាលា សីសុបហាលា(២)
បតិស្សតិកា នុ ខោ វិហរថ
អាគតោ វោ វាលំ វិយ វេធិយតីតិ ។

ខទិរវនិយោ ថេរោ ។

[៤៤] សុមុត្តិកោ សុមុត្តិកោ សាហុ
សុមុត្តិកោម្ហិ តីហិ ខុជ្ជកេហិ

១ ឱ. ម. ចាលេ ឧបចាលេ សីសូបចាលេ ។ ២ ឱ. ម. ឥមេ បាឋា ន ទិស្សន្តិ ។
៣ ឱ. ម. វេធីតិ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត បញ្ចមវគ្គ

[៤២] ផ្ទេកបន្ទោរ តែងដាលប្រវាត់ទៅកាន់ចន្លោះភ្នំវេភារៈផង ភ្នំបណ្ឌវៈផង ចំណែកខាងភិក្ខុជាបុត្ត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាបុគ្គលនឹងធឹង ឥតមានគូប្រៀប ក៏តែងចូលទៅកាន់ចន្លោះភ្នំ ចម្រើនឈាន ។

សិរីវឌ្ឍត្ថេរ ។

[៤៣] ម្នាលនាងចាលា ម្នាលនាងឧបចាលា ម្នាលនាងសីសុបចាលា នាងទាំងឡាយ[១] ឈ្មោះចាលា ឈ្មោះឧបចាលា ឈ្មោះសីសុបចាលា ចូរជាអ្នកមានសតិខ្ជាប់ខ្ជួនចុះ (ដ្បិតព្រះសារីបុត្តជាបង) របស់នាងទាំងឡាយ បានមកត្រង់ហើយ ដូចអ្នកបាញ់រោមកន្ទុយទ្រាយ ។

ខទិរវនិយត្ថេរ ។

[៤៤] អញរួចស្រឡះហើយ ផុតស្រឡះហើយ ដោយប្រពៃ អញរបូតស្រឡះហើយ ចាកអាការគម[២] ៣ យ៉ាង គឺ

---

១ នាងសារីព្រាហ្មណី មានកូន ៧ នាក់គឺ ឧបតិស្សកុមារ (សារីបុត្ត) ១ ចុន្ទៈ ១ ឧបសេន ១ ខទិរវនិយត្ថេរ ១ នាងចាលា ១ ឧបចាលា ១ សីសុបចាលា ១ ។ គម្ពីរខ្លះថា ចាលា ឧបចាលា សីសុបចាលា ។ ២ ពាក្យថា អាការគមក្នុងទីនេះ សំដៅយកពាក្យចំអកឬបន្តុះបង្អាប់ ព្រោះថា ការកាន់កណ្ដៀវច្រូតស្រូវ កាន់យាមនង្គ័លភ្ជួរដី និងការដែលកាន់ចបកាប់ដី ទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែឱនបន្ទន់ខ្លួន ដូចមនុស្សគម ។ អដ្ឋកថា ។

អសិតាសុ មយា នង្គលាសុ
មយា ខុជ្ជកុទ្ទាលាសុ មយា
យទិបិ ឥធមេវ ឥធមេវ
អថ វាបិ អលមេវ អលមេវ
ឈាយ សុមង្គល ឈាយ សុមង្គល
អប្បមត្តោ វិហរ សុមង្គលាតិ ។

សុមង្គលោ ថេរោ ។

[៤៥] មតំ វា អម្ម រោទន្តិ យោ វា ជីវំ ន ទិស្សតិ
ជីវន្តំ មំ អម្ម ទិស្សន្តិ កស្មា មំ អម្ម រោទសីតិ ។

សានុ ថេរោ ។

[៤៦] យថាបិ ភទ្ទោ អាជញ្ញោ ខលិត្វា បតិតិដ្ឋតិ
ឯវំ ទស្សនសម្បន្នំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកន្តិ ។

រមណីយវិហារី ថេរោ ។

[៤៧] សទ្ធាយាហំ បព្ពជិតោ អគារស្មា អនគារិយំ
សតិ បញ្ញា ច មេ វុឌ្ឍា ចិត្តញ្ច សុសមាហិតំ
កាមំ ករស្សុ រូបានិ នេវ មំ ព្យាធយិស្សសីតិ ។

សមិទ្ធិ ថេរោ ។

កាលអញកាន់កណ្ដៀវ ១ កាលអញកាន់នង្គ័ល ១ កាលអញកាន់ចបតូច ១ ទោះការងារ (មានកាន់កណ្ដៀវជាដើមនោះ)ក្នុងទីនេះៗក៏ដោយ ឬក៏ការងារ (មានកាន់កណ្ដៀវជាដើម) ល្មមហើយ គួរហើយនៃសុមង្គល អ្នកចូររំពឹង (ដល់សមាបត្តិចុះ) នៃសុមង្គល អ្នកចូររំពឹងចុះ នៃសុមង្គល អ្នកចូរជាអ្នកកុំប្រមាទ ។

សុមង្គលត្ថេរ ។

[៤៥] *បពិត្រមាតា ពួកញាតិតែងយំរកបុគ្គលដែលស្លាប់ហើយ ឬបុគ្គលដែលរស់នៅ តែមិនបានជួបប្រទះ បពិត្រមាតា ពួកញាតិឃើញអាត្មាកំពុងរស់នៅ បពិត្រមាតា ព្រោះហេតុអ្វី ទើបអ្នកមាតាយំរកអាត្មា ។*

សានុត្ថេរ ។

[៤៦] *គោ អាជានេយ្យដ៏ប្រសើរ ទោះបីភ្លាត់ រមែងឈរស៊ប់វិញបានយ៉ាងណា(អ្នកទាំងឡាយចូរចំណាំខ្ញុំ) ថាជាសាវ័ករបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដែលបរិបូណ៌ដោយទស្សនសម្បត្តិ (គ្រប់គ្រាន់ដោយការឃើញ) ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។*

រមណីយវិហារិត្ថេរ ។

[៤៧] *អាត្មាចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស បួសដោយសទ្ធា សតិនិងបញ្ញារបស់ខ្ញុំចម្រើនហើយ ទាំងចិត្តក៏ខ្ញុំតម្កល់ទុកប្រពៃហើយ (នៃមារចិត្តបាប) អ្នកចូរធ្វើអំពើដ៏គួរតាមប្រាថ្នាចុះ អ្នកនឹងបៀតបៀនអាត្មាមិនបានទេ ។*

សមិទ្ធិត្ថេរ ។

[៤៨] នមោ តេ ពុទ្ធវីរត្ថុ វិប្បមុត្តោសិ សព្វធិ
តុយ្ហាបទានេ វិហរំ វិហរាមិ អនាសវោតិ ។

ឧជ្ជយោ ថេរោ ។

[៤៩] យតោ អហំ បព្វជិតោ អគារស្មា អនគារិយំ
នាភិជានាមិ សង្កប្បំ អនរិយំ ទោសសំហិតន្តិ ។

សញ្ជយោ ថេរោ ។

[៥០] វិហារិហាភិនទិតេ សិប្បិកាភិរុតេហិ ច
ន មេ តំ ផន្ទតិ ចិត្តំ ឯកត្តំ និរតំ[១] ហិ មេតិ ។

រាមណេយ្យកោ ថេរោ ។

[៥១] ធរណីរ សិច្ចតិ[២] វាតិ មាលុតោ វិជ្ជុតា ចរតិ នភេ
ឧបសម្មន្តិ វិតក្កា ចិត្តំ សុសមាហិតំ មមន្តិ ។

វិមលោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ឯកគ្គនិរតំ ។ ម. ឯកត្តនិរតញ្ហិ ។ ២ ម. ធរណី ច សិញ្ចតិ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត បញ្ចមវគ្គ

[៤៨] បពិត្រព្រះពុទ្ធ ជាវីរបុគ្គល ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមនមស្ការព្រះអង្គ ព្រះអង្គជាអ្នករួចស្រឡះ ចាកកិលេសទាំងពួង ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកមិនមានអាសវៈ តែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងស្នាមឱវាទនៃព្រះអង្គ ។

ឧជ្ជយត្ថេរ ។

[៤៩] ក្នុងកាលដែលខ្ញុំចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួស ខ្ញុំមិនធ្លាប់ដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះប្រកបដោយទោស ដែលមិនមែនជាអរិយធម៌ទេ ។

សញ្ជយត្ថេរ ។

[៥០] ចិត្តរបស់ខ្ញុំនោះមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសម្រែកនៃសត្វរៃ ឬព្រោះសត្វព្រៃដែលគួរខ្លាចទេ ព្រោះថា ចិត្តរបស់ខ្ញុំ មានអារម្មណ៍មូលតែមួយ ត្រេកអរមិនដាច់ (ក្នុងព្រះនិព្វាន) ។

រាមណេយ្យកត្ថេរ ។

[៥១] ផែនដីតែងសើមជ្រាប (ដោយអាបោធាតុ) ខ្យល់ក៏រមែងបក់ ផ្លេកបន្ទោរក៏ដាលច្រវាត់ក្នុងអាកាស ឯវិតក្កៈទាំងឡាយ (មានកាមវិតក្កៈជាដើម) របស់ខ្ញុំរមែងរម្ងាប់ចិត្តរបស់ខ្ញុំក៏តម្កល់ទុកល្អហើយ ។

វិមលត្ថេរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ថេរគាថា

ឧទ្ទានំ

សិរីវឌ្ឍោ រេវតោ ថេរោ ខទិរវនិយោ សុមង្គលោ
សានុ[១] រមណីយវិហារី ច សមិទ្ធិ ឧជ្ជយសញ្ជយោ[២]
រាមណេយ្យកោ[៣] សោ ថេរោ វិមលោ ច រណញ្ជហោតិ[៤] ។

វគ្គោ បញ្ចមោ ។

---

១ ឱ. ម. សុមង្គលោ សានុសវ្ហយោតិ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. ម. មិទ្ធុជ្ជយ-សសញ្ជយោ ។ ៣ ឱ. ម. រាមណេយ្យោ ច ។ ៤ ឱ. រណញ្ជហោតិ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី សិរិវឌ្ឍត្ថេរ ១ ខទិរវនិយរេវតត្ថេរ ១ សុមង្គលត្ថេរ ១ សានុត្ថេរ ១ រមណីយវិហារិត្ថេរ ១ សមិទ្ធិត្ថេរ ១ ឧជ្ជយត្ថេរ ១ សញ្ជយត្ថេរ ១ រាមណេយ្យកត្ថេរ ១ វិមលត្ថេរអ្នកលះបង់កិលេស ១ ។

ចប់ បញ្ចមវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ឆដ្ឋវគ្គោ

[៨២] វស្សតិ ទេវោ យថា សុគីតំ
ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា
ចិត្តំ សុសមាហិតញ្ច មយ្ហំ
អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវាតិ ។

គោធិកោ ថេរោ ។

[៨៣] វស្សតិ ទេវោ យថា សុគីតំ
ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា
ចិត្តំ សុសមាហិតញ្ច មយ្ហំ[១]
អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវាតិ ។

សុពាហុ ថេរោ ។

[៨៤] វស្សតិ ទេវោ យថា សុគីតំ
ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា
តស្សំ វិហរាមិ អប្បមត្តោ
អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវាតិ ។

វល្លិយោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ម. កាយេ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត ឆដ្ឋវគ្គ

[៥២] ភ្លៀង (មានផ្គរ) ដូចចម្រៀងដ៏ពីរោះ រមែងបង្អុរចុះ ខ្ទមគឺអត្តភាពខ្ញុំ ខ្ញុំបានបិទបាំងហើយ ឥតខ្យល់ចូលបានទេ តែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខទាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំក៏តម្កល់ទុកល្អហើយ ម្នាលភ្លៀង បើអ្នកចង់ (បង្អុរទឹក) អ្នកចូរបង្អុរមកចុះ ។

គោធិកត្ថេរ ។

[៥៣] ភ្លៀង (មានផ្គរ) ដូចចម្រៀងដ៏ពីរោះ រមែងបង្អុរចុះ ខ្ទមគឺអត្តភាពខ្ញុំ ខ្ញុំបានបិទបាំងហើយ ឥតខ្យល់ចូលបានទេ តែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខទាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំក៏តម្កល់ទុកល្អហើយ ម្នាលភ្លៀង បើអ្នកចង់ (បង្អុរទឹក) អ្នកចូរបង្អុរមកចុះ ។

សុពាហុត្ថេរ ។

[៥៤] ភ្លៀង (មានផ្គរ) ដូចចម្រៀងដ៏ពីរោះ រមែងបង្អុរចុះ ខ្ទមគឺអត្តភាពខ្ញុំ ខ្ញុំបានបិទបាំងហើយ ឥតមានខ្យល់ចូលបានទេ តែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ខ្ញុំជាអ្នកមិនប្រមាទនៅក្នុងខ្ទមនោះ ម្នាលភ្លៀង បើអ្នកចង់ (បង្អុរទឹក) អ្នកចូរបង្អុរមកចុះ ។

វល្លិយត្ថេរ ។

[៥៥] វស្សតិ ទេវោ យថា សុគីតំ
ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា
តស្សំ វិហរាមិ អទុតិយោ
អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវាតិ ។

ឧត្តិយោ ថេរោ ។

[៥៦] អាសន្ទិកុដិកំ[១] កត្វា ឱគយ្ហ អញ្ជនាវនំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

អញ្ជនាវនិយោ ថេរោ ។

[៥៧] កោ កុដិកាយំ ភិក្ខុ កុដិយំ
វីតរាគោ សុសមាហិតចិត្តោ
ឯវំ ជានាហិ អាវុសោ អមោឃា តេ កុដិកា កតាតិ ។

កុដិវិហារី ថេរោ ។

[៥៨] អយមាហុ បុរាណិយា កុដិកា[២]
អញ្ញំ បត្ថយសេ នវំ កុដឹ
អាសំ កុដិយា វិរាជយ ទុក្ខា ភិក្ខុ បុន នវា កុដីតិ ។

កុដិវិហារី ថេរោ ។

---

១ ឱ. ម. អាសន្ទឹ កុដិកំ ។ ២ ឱ. ម. កុដិ ។

[៥៥] ភ្លៀង (មានផ្គរ) ដូចចម្រៀងដ៏ពីរោះ រមែងបង្អុរចុះ ខ្ទមគឺអត្តភាពខ្ញុំ ខ្ញុំបានបិទបាំងហើយ ឥតមានបុគ្គលគម្រប់ពីរនៅក្នុងខ្ទមនោះទេ ម្នាលភ្លៀង បើអ្នកចង់ (បង្អុរទឹក) ចូរបង្អុរមកចុះ ។

ឧត្តិយត្ថេរ ។

[៥៦] ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ព្រៃអញ្ជ័ន ហើយធ្វើខ្ទមប៉ុនគ្រែអាសន្ទិ[១] (ហើយអង្គុយ) ខ្ញុំបានដល់ត្រៃវិជ្ជា ពុទ្ធសាសនាខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

អញ្ជនវនិយត្ថេរ ។

[៥៧] (ខេត្តបាល សួរថា) នរណា (អង្គុយនៅ) ក្នុងខ្ទម (ព្រះថេរៈតបថា) ភិក្ខុអ្នកប្រាសចាករាគៈ មានចិត្តតម្កល់ទុកល្អ ហើយ(អង្គុយនៅ) ក្នុងខ្ទម ម្នាលអាវុសោ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះថា ខ្ទមដែលអ្នកធ្វើហើយ មិនឥតប្រយោជន៍ទេ ។

កុដិវិហារិត្ថេរ ។

[៥៨] ខ្ទមនេះជារបស់ចាស់ កាលបើអ្នកប្រាថ្នាខ្ទមថ្មីឯទៀត អ្នកចូរបណ្តោញ នូវសេចក្តីប្រាថ្នាចំពោះខ្ទមចាស់ចេញ ម្នាលភិក្ខុ ខ្ទមថ្មីទៀត តែងនាំមកនូវទុក្ខ ។

កុដិវិហារិត្ថេរ ។

---

១ គ្រែមានជ្រុង ៤ មានជើងដ៏ខ្ពស់ហួសប្រមាណ គឺតាំងអំពី ១ ហត្ថកន្លះឡើងទៅ ដែលភិក្ខុអាចអង្គុយបាន តែដេកមិនគួរ ។ អដ្ឋកថា ។

[៥៩] រមណីយា មេ កុដិកា សទ្ធាទេយ្យា មនោរមា
ន មេ អត្ថោ កុមារីហិ យេសំ អត្ថោ តហឹ គច្ឆថ នារិយោតិ ។

រមណីយកុដិកោ ថេរោ ។

[៦០] សទ្ធាយាហំ បព្វជិតោ អរញ្ញេ មេ កុដិកា កតា
អប្បមត្តោ ច អាតាបី សម្បជានោ បតិស្សតោតិ ។

កោសល្លវិហារី ថេរោ ។

[៦១] តេ មេ ឥជ្ឈឹសុ សង្កប្បា យទត្ថោ បាវិសឹ កុដឹ
វិជ្ជាវិមុត្តឹ បច្ចេស្សំ មានានុសយមុជ្ជហន្តិ ។

សីវលី ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

គោធិកោ ច សុពាហុ ច វល្លិយោ ឧត្តិយោ ឥសិ
អញ្ជនវនិយោ ថេរោ ទុវេ កុដិវិហារិនោ
រមណីយកុដិកោ ថេរោ[១] កោសល្លវ្ហយសីវលីតិ ។

វគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

---

១ ឱ. ម. ច ។

[៥៩]ខ្ទមរបស់ខ្ញុំដែលគេឲ្យដោយសទ្ធា ជាខ្ទមគួររីករាយ ជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីត្រូវការដោយកុមារីទាំងឡាយទេពួកជនណា មានសេចក្តីត្រូវការចូរនារីទាំងឡាយទៅក្នុងទីនោះ(របស់ពួកជននោះ)ចុះ ។

រមណីយកុដិកត្ថេរ ។

[៦០] ខ្ញុំបួសដោយសទ្ធា ខ្ទមតូចខ្ញុំបានធ្វើទុកក្នុងព្រៃហើយ ខ្ញុំមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដ៏តឹងរឹង មានសតិខ្ជាប់ខ្ជួន មានការដឹងខ្លួនជាក់លាក់ ។

កោសល្លវិហារិត្ថេរ ។

[៦១] សង្កប្បធម៌ទាំងនោះ (មាននេក្ខម្មសង្កប្បៈជាដើម) សម្រេចហើយដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រូវការនឹងចូលទៅកាន់ខ្ទម ដែលជាខ្ទមនាំឲ្យខ្ញុំបានដល់នូវវិជ្ជា និងវិមុត្តិ លះបង់នូវមានានុស័យ ។

សីវលិត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី គោធិកត្ថេរ ១ សុពាហុត្ថេរ ១ វល្លិយត្ថេរ ១ ឧត្តិយត្ថេរ ជាឥសី ១ អញ្ជនាវនិយត្ថេរ ១ កុដិវិហារិត្ថេរ ២ លើក រមណីយកុដិកត្ថេរ ១ កោសល្លវិហារិត្ថេរ ១ សីវលិត្ថេរ ១ ។

ចប់ ឆដ្ឋវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស សត្តមវគ្គោ

[៦២] បស្សតិ បស្សោ បស្សន្តំ អបស្សន្តញ្ច បស្សតិ
អបស្សន្តោ អបស្សន្តំ បស្សន្តញ្ច ន បស្សតីតិ ។

វប្បោ ថេរោ ។

[៦៣] ឯកកា មយំ អរញ្ញេ វិហរាម
អបវិទ្ធំវ វនស្មឹ ទារុកំ
តស្ស មេ ពហុកា បិហយន្តិ
នេរយិកា វិយ សគ្គគាមិនន្តិ ។

វជ្ជិបុត្តកោ ថេរោ ។

[៦៤] ចុតា បតន្តិ បតិតា គិទ្ធា ច បុនរាគតា
កតកិច្ចំ រតរម្មំ[១] សុខេនន្វាគតំ សុខន្តិ ។

បក្ខោ ថេរោ ។

[៦៥] ទុមវ្ហយាយ ឧប្បន្នោ ជាតោ បណ្ឌរកេតុនា
កេតុហា កេតុនា យេវ មហាកេតុំ បធំសយីតិ ។

វិមលកោណ្ឌញ្ញោ ថេរោ ។

១ ឱ. ម. កតំ កិច្ចំ រតំ រម្មំ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត សត្តមវគ្គ

[៦២] *បណ្ឌិតអ្នកឃើញ រមែងឃើញនូវបណ្ឌិតអ្នកឃើញ (ផង៏គ្នា)ផង ឃើញពាល អ្នកមិនឃើញផង ឯពាលអ្នកមិនឃើញ រមែងមិនឃើញពាល ដែលមិនឃើញ (ផង៏គ្នា)ផង នូវបណ្ឌិតអ្នកឃើញផង ។*

វប្បត្ថេរ ។

[៦៣] *យើងម្នាក់ឯងនៅក្នុងព្រៃ ដូចកំណាត់ឈើ ដែលគេបោលក្នុងព្រៃ ពួកកុលបុត្តជាច្រើនរូប រមែងស្រឡាញ់យើង ដូចពួកសត្វនរក ស្រឡាញ់អ្នកដែលទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។*

វជ្ជិបុត្តកត្ថេរ ។

[៦៤] *ពួកសត្វ (ឃ្លាតចាកកុសលធម៌) ធ្លាក់ចុះហើយ រមែងធ្លាក់ចុះ ឯពួកសត្វដែលជាប់ចំពាក់(ក្នុងកាម) តែងមកវិញ សោឡសកិច្ចដែលអាត្មាអញធ្វើហើយ ជាតម្រេកដែលគួរត្រេកអរ ព្រះនិព្វានជាសុខ ដែលមូលមិត្តដោយសេចក្តីសុខ ។*

បក្កត្ថេរ ។

[៦៥] *វិមលកោណ្ឌញ្ញៈ កើតអំពីស្រី មានដើមឈើជាឈ្មោះ(អម្ពបាលី) កើតដោយស្តេចដូចជាទង់ពណ៌ស (ព្រះបាទពិម្ពិសារ) លះបង់នូវទង់គឺមានះ កម្ចាត់បង់នូវទង់ធំគឺមានះ ដោយប្រាជ្ញាដូចជាទង់ ។*

វិមលកោណ្ឌញ្ញត្ថេរ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស សត្តមវគ្គោ

[៦៦] ឧក្ខេបកដវច្ឆស្ស សង្កលិតំ ពហូហិ វស្សេហិ
តំ ភាសតិ គហដ្ឋានំ សុនិសិន្នោ ឧឡារបាមោជ្ជោតិ ។

ឧក្ខេបកដវច្ឆោ ថេរោ ។

[៦៧] អនុសាសិ មហាវីរោ សព្វធម្មាន បារគូ
តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន វិហាសឹ សន្តិកេ វតោ[១]
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

មេឃិយោ ថេរោ ។

[៦៨] កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
វិក្ខីណោ ជាតិសំសារោ នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោតិ ។

ឯកធម្មសវនិយោ ថេរោ ។

[៦៩] អធិចេតសោ អប្បមជ្ជតោ
មុនិនោ មោនបថេសុ សិក្ខតោ
សោកា ន ភវន្តិ តាទិនោ
ឧបសន្តស្ស សទា សតីមតោតិ ។

ឯកុទានិយោ ថេរោ ។

---

១ កត្ថចិ សតោតិបិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត សត្តមវគ្គ

[៦៦] *ពុទ្ធវចនៈដែលបុគ្គលរៀនក្នុងសម្នាក់នៃឧក្ខេបកដវច្ឆកត្ថេរ ព្រះថេរៈនោះ រមែងសម្តែងនូវពុទ្ធវចនៈនោះ ដល់គ្រហស្ថទាំងឡាយបាន អស់ឆ្នាំជាច្រើន លោកជាអ្នកមានសេចក្តីរីករាយដ៏លើសលុបអង្គុយនៅដ៏ស្ងប់ស្ងៀម ។*

ឧក្ខេបកដវច្ឆត្ថេរ ។

[៦៧] *ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាមហាវីរបុរស ព្រះអង្គដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅហើយ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកត្រេកអរនៅក្នុងសម្នាក់(ព្រះអង្គ) ត្រៃវិជ្ជាខ្ញុំបានដល់ហើយ ពុទ្ធសាសនាខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។*

មេឃិយត្ថេរ ។

[៦៨] *កិលេសទាំងឡាយខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ជាតិសំសារក៏អស់ហើយ ភពថ្មីទៀត មិនមានក្នុងកាលឥឡូវនេះទេ ។*

ឯកធម្មសវនិយត្ថេរ ។

[៦៩] *សេចក្តីសោក រមែងមិនមានដល់អ្នកប្រាជ្ញ មានចិត្តដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាអ្នកមិនប្រមាទ សិក្សាក្នុងធម៌ជាគន្លងនៃការចេះដឹង មានតាទិគុណ ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ មានសតិគ្រប់កាល ។*

ឯកុទានិយត្ថេរ ។

[៧០] សុត្វាន ធម្មំ មហតោ មហារសំ
សព្វញ្ញុតញ្ញាណវរេន ទេសិតំ
មគ្គំ បបជ្ជឹ អមតស្ស បត្តិយា
សោ យោគក្ខេមស្ស បថស្ស កោវិទោតិ ។

ឆន្នោ ថេរោ ។

[៧១] សីលមេវ ឥធ អគ្គំ បញ្ញវា បន ឧត្តមោ
មនុស្សេសុ ច ទេវេសុ សីលប្បញ្ញាណតោ ជយន្តិ ។

បុណ្ណោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

វប្បោ ច វជ្ជិបុត្តោ ច បក្ខោ វិមលកោណ្ឌញ្ញោ
ឧក្ខេបកដវច្ឆោ ច មេឃិយោ ឯកធម្មិកោ
ឯកុទានិយឆន្នោ ច បុណ្ណត្ថេរោ មហព្វលោតិ ។

វគ្គោ សត្តមោ ។

[៧០] ខ្ញុំបានស្តាប់សច្ចធម៌ មានរសដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះមានព្រះភាគជាបុគ្គលប្រសើរ ដែលព្រះពុទ្ធមានសព្វញ្ញុតញ្ញាណប្រសើរ សម្តែងហើយ ប្រតិបត្តិចំពោះអដ្ឋង្គិកមគ្គ ដើម្បីដល់ព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គជាបុគ្គលឈ្លាសវៃក្នុងគន្លងនៃព្រះនិព្វាន ដ៏ក្សេមចាកយោគៈ ។

ឆន្នត្ថេរ ។

[៧១] សីលហ្នឹងឯង ជាកំពូលក្នុងសាសនានេះ ចំណែកបុគ្គលមានប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលប្រសើរ ជ័យជម្នះក្នុងមនុស្សនិងទេវតាទាំងឡាយរមែងមានព្រោះសីលនិងប្រាជ្ញា ។

បុណ្ណត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពីវប្បត្ថេរ ១ វជ្ជិបុត្តកត្ថេរ ១ បក្ខត្ថេរ ១ វិមលកោណ្ឌញ្ញត្ថេរ ១ ឧក្ខេបកដវច្ឆត្ថេរ ១ មេឃិយត្ថេរ ១ ឯកធម្មសវនិយត្ថេរ ១ ឯកុទានិយត្ថេរ ១ ឆន្នត្ថេរ ១ បុណ្ណត្ថេរ ជាអ្នកមានកម្លាំងច្រើន ១ ។

ចប់ សត្តមវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស អដ្ឋមវគ្គោ

[៧២] សុសុខុមនិបុណត្ថទស្សិនា
មតិកុសលេន និវាតវុត្តិនា
សំសេវិតពុទ្ធសីលិនា
និព្វានំ ន ហិ តេន ទុល្លភន្តិ ។

វច្ឆបាលោ ថេរោ ។

[៧៣] យថា កលីរោ សុសុ វឌ្ឍិតគ្គោ
ទុន្និក្ខសោ[១] ហោតិ បសាខជាតោ
ឯវំ អហំ ភរិយាយានីតាយ
អនុមញ្ញ មំ បព្វជិតោម្ហិទានីតិ ។

អាតុមោ ថេរោ ។

[៧៤] ជិណ្ណញ្ច ទិស្វា ទុក្ខិតញ្ច ព្យាធិតំ
មតញ្ច ទិស្វា គតមាយុសង្ខយំ
តតោ អហំ និក្ខមិតូន បព្វជឹ
បហាយ កាមានិ មនោរមានីតិ ។

មាណវោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ម. ទុន្និក្ខមោ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត អដ្ឋមវគ្គ

[៧២] បុគ្គលអ្នកយល់ឃើញប្រយោជន៍ដ៏ល្អិតសុខុមក្រៃលែង ជាអ្នកឈ្លាសវៃដោយប្រាជ្ញា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តឱនលំទោន ជាអ្នកសេពល្អហើយ នូវសីលនៃព្រះពុទ្ធនោះ មិនមែនបាន ព្រះនិព្វានដោយក្រទេ ។

វច្ឆបាលត្ថេរ ។

[៧៣] ទំពាំងឫស្សីនៅខ្ចី មានចុងលូតលាស់ បែកដៃចេញហើយ បុគ្គលបោចពោចចេញបានដោយក្រ យ៉ាងណាមិញ អាត្មាកាលបើមាតានាំភរិយាមកឲ្យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ សូមញោមយល់តាមអាត្មាចុះ ព្រោះឥឡូវនេះ អាត្មាបួសហើយ ។

អាតុមត្ថេរ ។

[៧៤] ខ្ញុំឃើញមនុស្សចាស់ជរា ឈឺចាប់ ប្រកបដោយទុក្ខ ទាំងឃើញមនុស្សដល់នូវការអស់ទៅនៃអាយុ ស្លាប់ហើយ ហេតុនោះខ្ញុំលះបង់កាមជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ហើយចេញបួស ។

មាណវត្ថេរ ។

[៧៥] កាមច្ឆន្ទោ ច ព្យាបាទោ ថីនមិទ្ធញ្ច ភិក្ខុនោ
ឧទ្ធច្ចំ វិចិកិច្ឆា ច សព្វសោវ ន វិជ្ជតីតិ ។

សុយាមនោ ថេរោ ។

[៧៦] សាធុ សុវិហិតាន ទស្សនំ
កង្ខា ឆិជ្ជតិ ពុទ្ធិ វឌ្ឍតិ
ពាលម្បិ ករោន្តិ បណ្ឌិតំ
តស្មា សាធុ សតំ សមាគមោតិ ។

សុសារទោ ថេរោ ។

[៧៧] ឧប្បតន្តេសុ និបតេ និបតន្តេសុ ឧប្បតេ
វសេ អវសមានេសុ រមមានេសុ នោ រមេតិ ។

បិយញ្ជហោ ថេរោ ។

[៧៨] ឥទំ បុរេ ចិត្តមចារិ ចារិកំ
យេនិច្ឆកំ យត្ថកាមំ យថាសុខំ
តទជ្ជហំ និគ្គហិស្សាមិ យោនិសោ
ហត្ថឹ បភិន្នំ វិយ អង្កុសគ្គហោតិ ។

ហត្ថារោហបុត្តោ ថេរោ ។

[៧៥] កាមច្ឆន្ទៈ ព្យាបាទៈ ថីនមិទ្ធៈ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ វិចិកិច្ឆា រមែង មិនមានដល់ភិក្ខុ ដោយសព្វគ្រប់ ។

សុយាមនត្ថេរ ។

[៧៦] ការឃើញនូវព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មានអត្តភាពរៀបចំល្អហើយ ជាការប្រពៃ(ព្រោះថា) សេចក្តីសង្ស័យរមែងដាច់ បញ្ញារមែងចម្រើនឡើង ព្រះអរិយៈទាំងនោះរមែងធ្វើសូម្បីនូវជនពាលឲ្យជាបណ្ឌិតបាន ព្រោះហេតុនោះ ការសមាគមនៃសប្បុរសទាំងឡាយជាការប្រពៃ ។

សុសារទត្ថេរ ។

[៧៧] កាលពួកសត្វកំពុងប៉ោងឡើង បណ្ឌិតតែងឱនលំទោន កាលពួកសត្វធ្លាក់ចុះ (ដោយអំណាចកោសជ្ជៈ) បណ្ឌិតតែងប្រឹងឡើង កាលពួកសត្វមិនបានអប់រំ (ព្រហ្មចរិយធម៌) បណ្ឌិតតែងអប់រំ កាលពួកសត្វត្រេកអរ (ក្នុងកាមគុណ) បណ្ឌិតមិនត្រេកអរទេ ។

បិយញ្ជហត្ថេរ ។

[៧៨] ចិត្តនេះ ក្នុងកាលមុន បានត្រាច់ទៅកាន់ចារិក តាមសេចក្តីប្រាថ្នា តាមចំណង់ តាមសេចក្តីស្រួល ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំនឹងផ្ចាញ់ផ្ចាល់ចិត្តនោះដោយឧបាយ ដូចជាហ្មដំរីអ្នកកាន់កង្វេរសង្កត់សង្កិនដំរីដែលចុះប្រេង ។

ហត្ថារោហបុត្តត្ថេរ ។

[៧៩] អនេកជាតិសំសារំ សន្ធាវិស្សំ អនិព្វិសំ
តស្ស មេ ទុក្ខជាតស្ស ទុក្ខក្ខន្ធោ បរទ្ធតោតិ[១] ។

មេណ្ឌសិរោ ថេរោ ។

[៨០] សព្វោ រាគោ បហីនោ មេ សព្វោ ទោសោ សមូហតោ
សព្វោ មេ វិគតោ មោហោ សីតិភូតោស្មិ និព្វុតោតិ ។

រក្ខិតោ ថេរោ ។

[៨១] យំ មយា បកតំ កម្មំ អប្បំ វា យទិ វា ពហុំ
សព្វមេតំ បរិក្ខីណំ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

ឧគ្គោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

វច្ឆបាលោ ច យោ ថេរោ អាតុមោ មាណវោ ឥសិ
សុយាមនោ សុសារទោ ថេរោ យោ ច បិយញ្ជហោ
អារោហបុត្តោ មេណ្ឌសិរោ រក្ខិតោ ឧគ្គសវ្ហយោតិ ។

វគ្គោ អដ្ឋមោ ។

១ ឱ. ម. អបរទ្ធោតិ ។

[៧៩] *កាលខ្ញុំមិនទាន់បាន (ញាណ) តែងអន្ទោលទៅកាន់សំសារ អស់ជាតិមិនតែមួយទេ គំនរនៃសេចក្តីទុក្ខរបស់ខ្ញុំ ដែលទទួលរង ហើយនោះ ជាគំនរទុក្ខប្រាសចេញទៅហើយ ។*

មេណ្ឌសិរត្ថេរ ។

[៨០] *រាគៈទាំងពួង ខ្ញុំលះចោលហើយ ទោសៈទាំងពួង ខ្ញុំក៏ដក ចោលហើយ មោហៈទាំងពួងរបស់ខ្ញុំ ក៏ប្រាសចេញហើយ ខ្ញុំជា បុគ្គលត្រជាក់ រលត់ទុក្ខហើយ ។*

រក្ខិតត្ថេរ ។

[៨១] *អំពើណា ទោះបីតិចឬច្រើន ដែលខ្ញុំធ្វើហើយ អំពើទាំងអស់ នុ៎ះ ក៏អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ។*

ឧគ្គត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី វច្ឆបាលត្ថេរ ១ អាតុមត្ថេរ ១ មាណវត្ថេរជាឥសី ១ សុយាមនត្ថេរ ១ សុសារទត្ថេរ ១ បិយញ្ជហត្ថេរ ១ ហត្ថារោហ-បុត្តត្ថេរ ១ មេណ្ឌសិរត្ថេរ ១ រក្ខិតត្ថេរ ១ ព្រះថេរៈឈ្មោះឧគ្គៈ ១ ។

<u>ចប់ អដ្ឋមវគ្គ ។</u>

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស នវមវគ្គោ

[៨២] យំ មយា បកតំ ចាបំ   បុព្វេ អញ្ញាសុ ជាតិសុ
ឥធេវ តំ វេទនីយំ   វត្ថុ អញ្ញំ ន វិជ្ជតីតិ ។

សមិតិគុត្តោ ថេរោ ។

[៨៣] យេន យេន សុភិក្ខានិ   សិវានិ អភយានិ ច
តេន បុត្តក គច្ឆស្សុ   មា សោកប្បហតោ ភវាតិ ។

កស្សបោ ថេរោ ។

[៨៤] សីហប្បមត្តោ វិហរ   រត្តិន្ទិវមតន្ទិតោ
ភាវេហិ កុសលំ ធម្មំ   ជហ សីឃំ សមុស្សយន្តិ ។

សីហោ ថេរោ ។

[៨៥] សព្វរត្តឹ សុបិត្វាន   ទិវា សង្គណិកេ រតោ
កុទាស្សុ នាម ទុម្មេធោ   ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតីតិ ។

នីតោ ថេរោ ។

[៨៦] ចិត្តនិមិត្តស្ស កោវិទោ   បវិវេករសំ វិជានិយ

ថេរគាថា ឯកនិបាត នវមវគ្គ

[៨២] អំពើលាមកណា ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ក្នុងជាតិទាំងឡាយដទៃ ក្នុងភពមុន អំពើលាមកនោះ ខ្ញុំគប្បីទទួលតែក្នុងជាតិនេះទេ វត្ថុដទៃមិនមានឡើយ ។

សមិតិគុត្តត្ថេរ ។

[៨៣]ទីមានភិក្ខាហារដ៏សម្បូណ៌ផង ទីដ៏ក្សេមក្សាន្ត មិនមានភ័យផង មានក្នុងទិសណាៗ ម្នាលកូន អ្នកចូរទៅក្នុងទិសនោះៗ ចុះ សូមកុំឲ្យអ្នកមានសេចក្តីសោកបៀតបៀនបានឡើយ ។

កស្សបត្ថេរ ។

[៨៤] ម្នាលភិក្ខុឈ្មោះសីហៈ ចូរអ្នកកុំប្រមាទ កុំខ្ជិលច្រអូស អស់យប់និងថ្ងៃ ចូរអ្នកចម្រើនកុសលធម៌ចុះ ចូរអ្នកលះបង់នូវគ្រោងកាយ គឺអត្តភាពដោយឆាប់ចុះ ។

សីហត្ថេរ ។

[៨៥]បុគ្គលដេកលក់រហូតរាត្រីទាំងអស់ ត្រេកអរក្នុងពួកគណៈក្នុងវេលាថ្ងៃ ជាអ្នកអប្បបញ្ញា កាលណានឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។

នីតត្ថេរ ។

[៨៦] បុគ្គលឈ្លាសវៃ ក្នុងនិមិត្តរបស់ចិត្ត ដឹងច្បាស់នូវរសនៃវិវេក

ឈាយំ និបកោ បតិស្សតោ អធិគច្ឆេយ្យ សុខំ និរាមិសន្តិ ។

សុនាគោ ថេរោ ។

[៨៧] ឥតោ ពហិទ្ធា បុថុអញ្ញវាទិនំ
មគ្គោ ន និព្វានគមោ យថា អយំ
ឥតិស្សុ សង្ឃំ ភគវានុសាសតិ
សត្ថា សយំ បាណិតលេវ ទស្សយន្តិ ។

នាគិតោ ថេរោ ។

[៨៨] ខន្ធា ទិដ្ឋា យថាភូតំ ភវា សព្វេ បទាលិតា
វិក្ខីណោ ជាតិសំសារោ នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោតិ ។

បវិដ្ឋោ ថេរោ ។

[៨៩] អសក្ខឹ វត អត្តានំ ឧទ្ធាតុំ ឧទកា ថលំ
វុយ្ហមានោ មហោឃេវ សច្ចានិ បដិវិជ្ឈហន្តិ[១] ។

អជ្ជុនោ ថេរោ ។

[៩០] ឧត្តិណ្ណា បង្កា បលិបា បាតាលា បរិវជ្ជិតា
មុត្តោ ឱឃា ច គន្ថា ច សព្វេ មានា វិសំហតាតិ ។

ទេវសភោ ថេរោ ។

១ ឱ. ម. បដិវិជ្ឈន្តិ ។

ដុតកម្តៅកិលេស ជាអ្នកមានប្រាជ្ញារក្សាខ្លួន មានស្មារតីតម្កល់មាំ គប្បីបាននូវនិរាមិសសុខ គឺព្រះនិព្វាន ។

សុនាគត្ថេរ ។

[៨៧] ព្រះមានព្រះភាគជាសាស្តាចារ្យ កាលសម្តែងដោយព្រះអង្គឯង (ដូចផ្លែកន្ទួតព្រៃ) ក្នុងបាតដៃ តែងប្រៀនប្រដៅសង្ឃយ៉ាងនេះថា ផ្លូវដ៏ប្រសើរនេះ ជាផ្លូវទៅកាន់ព្រះនិព្វានមិនមែនដូចផ្លូវរបស់តិរ្ថិយអ្នកពោលផ្សេង ៗ ខាងក្រៅសាសនានេះទេ ។

នាគិតត្ថេរ ។

[៨៨] ខន្ធទាំងឡាយខ្ញុំឃើញច្បាស់ហើយ តាមសេចក្តីពិត ភពទាំងពួងខ្ញុំទម្លាយហើយ ជាតិសង្សារអស់ហើយ ឥឡូវនេះភពថ្មីមិនមានទេ ។

បវិដ្ឋត្ថេរ ។

[៨៩] ខ្ញុំកាលយល់ច្បាស់នូវសច្ចធម៌ទាំងឡាយ ទើបអាចនឹងពើខ្លួនឡើងចាកទឹកគឺសំសារ ឡើងកាន់ទីគោកគឺព្រះនិព្វាន ដូចជាជំនន់ធំកាលបន្សាត់ទៅ ។

អជ្ជុនត្ថេរ ។

[៩០] ខ្ញុំឆ្លងឡើងផុត ចាកភក់ ចាកល្បាប់ គឺកិលេសហើយ រៀរស្រឡះហើយចាកបាតាល (ទំនាប) គឺយោគៈ រួចផុតហើយចាកឱឃៈផង គន្ថៈផង មានះទាំងពួង ខ្ញុំកម្ចាត់បង់ហើយ ។

ទេវសភត្ថេរ ។

[៩១] បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា តិដ្ឋន្តិ ឆិន្នមូលកា
វិក្ខីណោ ជាតិសំសារោ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

សាមិទត្តោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ថេរោ សមិតិគុត្តោ ច កស្សបោ សីហសវ្ហយោ
នីតោ សុនាគោ នាគិតោ បវិដ្ឋោ អជ្ជុនោ ឥសិ
ទេវសភោ ច យោ ថេរោ សាមិទត្តោ មហាព្វលោតិ ។

វគ្គោ នវមោ ។

[៩១] ខន្ធ ៥ ខ្ញុំកំណត់ដឹងហើយ ខន្ធ ៥ មានឫសគល់ដាច់ហើយ ជាតិ-សំសារអស់ហើយ ភពថ្មីទៀត(របស់ខ្ញុំ)មិនមានក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

សាមិទត្តត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី សមិតិគុត្តត្ថេរ ១ កស្សបត្ថេរ ១ សីហត្ថេរ ១ នីតត្ថេរ ១ សុនាគត្ថេរ ១ នាគិតត្ថេរ ១ បវិដ្ឋត្ថេរ ១ អជ្ជុនៈជាឥសី ១ ទេវសភត្ថេរ ១ សាមិទត្តត្ថេរ មានកម្លាំងច្រើន ១ ។

ចប់ នវមវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ទសមវគ្គោ

[៩២] ន តថាមតំ សតរសំ សុធន្នំ យំ មយជ្ជ បរិភុត្តំ
អបរិមិតទស្សិនា គោតមេន ពុទ្ធេន ទេសិតោ ធម្មោតិ ។

បរិបុណ្ណកោ ថេរោ ។

[៩៣] យស្សាសវា បរិក្ខីណា អាហារេ ច អនិស្សិតោ
សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច វិមោក្ខោ យស្ស គោចរោ
អាកាសេវ សកុន្តានំ បទន្តស្ស ទុរន្នយន្តិ ។

វិជយោ ថេរោ ។

[៩៤] ទុក្ខា កាមា ឯរក ន សុខា កាមា ឯរក
យោ កាមេ កាមយតិ ទុក្ខំ សោ កាមយតិ ឯរក
យោ កាមេ ន កាមយតិ ទុក្ខំ សោ ន កាមយតិ ឯរកាតិ ។

ឯរកោ ថេរោ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត ទសមវគ្គ

[៩២] *សុធាភោជនមានរសទាំងរយ អាត្មាអញមិនសរសើរដូចភោជន គឺនិព្វានសុខ ដែលអាត្មាអញបរិភោគហើយក្នុងថ្ងៃនេះទេ ធម៌ដែលព្រះពុទ្ធគោតម ព្រះអង្គឃើញដោយបញ្ញារាប់មិនបាន ទ្រង់សម្តែងហើយ (ទើបជាធម៌មានរសច្រើន) ។*

បរិបុណ្ណកត្ថេរ ។

[៩៣] *ភិក្ខុណា មានអាសវៈអស់ហើយ មិនជ្រប់ក្នុងអាហារ ភិក្ខុណា មានសុញ្ញតវិមោក្ខ អនិមិត្តវិមោក្ខ (អប្បណិហិតវិមោក្ខ) ជាអារម្មណ៍ ស្នាមដើងរបស់ភិក្ខុនោះ ៗ បុគ្គលតាមរកឃើញបានដោយក្រ ដូចស្នាមដើងនៃសត្វស្វាបក្នុងអាកាស ។*

វិជយត្ថេរ ។

[៩៤] *ម្នាលឯរកៈ កាមទាំងឡាយ ជាទុក្ខ ម្នាលឯរកៈ កាមទាំង-ឡាយ មិនមែនជាសុខទេ ម្នាលឯរកៈ បុគ្គលណា ប្រាថ្នារកកាម បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាប្រាថ្នាទុក្ខ ម្នាលឯរកៈ បុគ្គលណាមិនប្រាថ្នារកកាម បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនប្រាថ្នាទុក្ខទេ ។*

ឯរកត្ថេរ ។

[៩៥] នមោ ហិ តស្ស ភគវតោ សក្យបុត្តស្ស សិរីមតោ
តេនាយំ អគ្គប្បត្តេន អគ្គធម្មោ សុទេសិតោតិ ។

មេត្តជិ ថេរោ ។

[៩៦] អព្ភោហំ ហតនេត្តោស្មិ កន្តារទ្ធាន បក្ខន្តោ[១]
សយមានោបិ គច្ឆិស្សំ ន សហាយេន បាបេនាតិ ។

ចក្ខុបាលោ ថេរោ ។

[៩៧] ឯកំ បុប្ផំ ចជិត្វាន អសីតិ[២] វស្សកោដិយោ
សគ្គេសុ បរិចារេត្វា សេសកេនម្ហិ និព្វុតោតិ ។

ខណ្ឌសុមនោ ថេរោ ។

[៩៨] ហិត្វា សតបលំ កំសំ សោវណ្ណំ សតរាជិកំ
អគ្គហឹ មត្តិកាបត្តំ ឥទំ ទុតិយាភិសេចនន្តិ ។

តិស្សោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. បក្ខន្ទោ ។ ២ ឱ. អសីតឹ... ។

[៩៥] សូមនមស្ការ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គជាសក្យបុត្ត មានសិរី ព្រះធម៌ដ៏ប្រសើរនេះ ព្រះពុទ្ធដល់នូវធម៌ដ៏ប្រសើរនោះ ទ្រង់សម្តែងទុកល្អហើយ ។

មេត្តជិត្ថេរ ។

[៩៦] ខ្ញុំជាមនុស្សខ្វាក់ មានភ្នែកដែលទោសកម្ចាត់បង់ហើយ ទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល ទោះបីកាលដេក ក៏ខ្ញុំមិនទៅជាមួយនឹងសម្លាញ់ ជាបាបមិត្តទេ ។

ចក្ខុបាលត្ថេរ ។

[៩៧]ខ្ញុំបានបូជាផ្កាមួយ រួចក៏បានឲ្យគេបម្រើ ក្នុងឋានសួគ៌អស់ ៨០ កោដិឆ្នាំ(រាប់ដោយឆ្នាំមនុស្ស) ខ្ញុំរលត់ទុក្ខដោយផលនៃកម្មដ៏សេសសល់ ។

ខណ្ឌសុមនត្ថេរ ។

[៩៨] ខ្ញុំលះភាជន៍សំរិទ្ធិដែលមានក្បាច់ ១០០ ស្រទាប់ និងភាជន៍មាសមានចម្ងាក់ ១០០ ជាន់ ហើយត្រឡប់មកកាន់យកបាត្រដីវិញ ការចូលកាន់ផ្នួសរបស់ខ្ញុំនេះ ឈ្មោះថាជាការអភិសេកទីពីរ ។

តិស្សត្ថេរ ។

១៦៧

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ទសមវគ្គោ

[៩៩] រូបំ ទិស្វា សតិ មុដ្ឋា បិយនិមិត្តំ មនសិករោតោ
សារត្តចិត្តោ វេទេតិ តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ
តស្ស វឌ្ឍន្តិ អាសវា ភវមូលោបគាមិនោតិ ។

អភយោ ថេរោ ។

[១០០] សទ្ទំ សុត្វា សតិ មុដ្ឋា បិយនិមិត្តំ មនសិករោតោ
សារត្តចិត្តោ វេទេតិ តញ្ច អជ្ឈោស តិដ្ឋតិ
តស្ស វឌ្ឍន្តិ អាសវា សំសារំ ឧបគាមិនោតិ ។

ឧត្តិយោ ថេរោ ។

[១០១] សម្មប្បធានសម្បន្នោ សតិប្បដ្ឋានគោចរោ
វិមុត្តិកុសុមសញ្ឆន្នោ បរិនិព្វាយិស្សត្យនាសវោតិ ។

ទេវសភោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

បរិបុណ្ណកោ ច វិជយោ ឯរកោ មេត្តជី មុនិ
ចក្ខុបាលោ ខណ្ឌសុមនោ តិស្សោ អភយោ ច
ឧត្តិយោ មហាបញ្ញោ ថេរោ ទេវសភោបិ ចាតិ ។

វគ្គោ ទសមោ ។

[៩៩] បុគ្គលកាលឃើញរូបហើយធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវនិមិត្តជាទីស្រឡាញ់ សតិ រមែងភ្លាំងភ្លាត់ បុគ្គលនោះមានចិត្តត្រេកអរ ទទួលយក លេបយកនូវអារម្មណ៍នោះ អាសវៈទាំងឡាយ ដែលជាគ្រឿងនាំចូលទៅកាន់ឫសគល់នៃភព រមែងចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ។

អភយត្ថេរ ។

[១០០] បុគ្គលកាលស្តាប់សំឡេង ហើយធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តជាទីស្រឡាញ់ សតិ រមែងភ្លាំងភ្លាត់ បុគ្គលនោះមានចិត្តត្រេកអរ ទទួលយក លេបយកនូវអារម្មណ៍នោះ អាសវៈទាំងឡាយ ដែលជាគ្រឿងនាំចូលទៅកាន់សង្សារ រមែងចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ។

ឧត្តិយត្ថេរ ។

[១០១] បុគ្គលប្រកបដោយសម្មប្បធាន មានសតិប្បដ្ឋានជាអារម្មណ៍ ដ៏ដេរដាសដោយផ្កាគឺវិមុត្តិ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

ទេវសភត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី បរិបុណ្ណត្ថេរ ១ វិជយត្ថេរ ១ ឯរកត្ថេរ ១ មេត្តជិត្ថេរជាអ្នកប្រាជ្ញ ១ ចក្ខុបាលត្ថេរ ១ ខណ្ឌសុមនត្ថេរ ១ តិស្សត្ថេរ ១ អភយត្ថេរ ១ ឧត្តិយត្ថេរមានបញ្ញាច្រើន ១ ទេវសភត្ថេរ ១ ។

ចប់ ទសមវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ឯកាទសមវគ្គោ

[១០២] ហិត្វា គិហិត្តំ អនវោសិតត្តោ
មុខនង្គលី ឱទរិកោ កុសីតោ
មហាវរាហោវ និវាបបុដ្ឋោ
បុនប្បុនំ គព្ភមុបេតិ មន្ទោតិ ។

ពេលដ្ឋកានិ(១) ថេរោ ។

[១០៣] មានេន វញ្ចិតាសេ(២)
សង្ខារេសុ សង្កិលិស្សមានា សេ
លាភាលាភេន មថិតា សមាធឹ នាធិគច្ឆន្តីតិ ។

សេតុច្ឆោ ថេរោ ។

[១០៤] នាហំ ឯតេន អត្ថិកោ
សុខិតោ ធម្មរសេន តប្បិតោ
បិត្វាន រសគ្គមុត្តមំ ន ច កាហាមិ វិសេន(៣) សន្ថវន្តិ ។

ពន្ធុរោ ថេរោ ។

[១០៥] លហុកោ វត មេ កាយោ
ផុដ្ឋោ ច បីតិសុខេន វិបុលេន
តុលមិវ ឯរិតំ មាលុតេន បិលវតីវ មេ កាយោតិ ។

ខិតកោ ថេរោ ។

---

១ ម. ពេលដ្ឋកោ ។ ២ ម. វញ្ចិតា មានសេ ។ ៣ ឱ. ម. វិសេន ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត ឯកាទសមវគ្គ

[១០២] *បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅ លះបង់សភាព ជាគ្រហស្ថ (ចូលកាន់ផ្នួស) ជាអ្នកមិនបានអប់រំខ្លួន ជាអ្នកមានមាត់ដូចជានង្គ័ល ខ្ជិលច្រអូស បានតែខាងចិញ្ចឹមពោះ ដូចជ្រូកស្រុកធំ ដែលគេបំប៉នដោយចំណី តែងចូលទៅកាន់គភ៌រឿយៗ ។*

ពេលដ្ឋកានិត្ថេរ ។

[១០៣] *ជនទាំងឡាយដែលត្រូវមានះបញ្ឆោត សៅហ្មងក្នុងសង្ខារ ត្រូវលាភៈ អលាភៈ ញាំញីហើយ រមែងមិនបាននូវសមាធិ ។*

សេតុច្ឆត្ថេរ ។

[១០៤]*ខ្ញុំមិនត្រូវការដោយលាភនុ៎ះទេ ខ្ញុំបានសេចក្តីសុខ ឆ្អែតដោយធម្ម-រស ក្រេបផឹករសដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លា មិនធ្វើនូវការជាប់ដោយរសទេ ។*

ពន្ធុរត្ថេរ ។

[១០៥] *ឱហ្ន៎ កាយរបស់ខ្ញុំស្រាល កាលខ្ញុំត្រូវបីតិនិងសុខដ៏ទូលាយពាល់ត្រូវហើយ កាយរបស់ខ្ញុំ រមែងអណ្តែតឡើងបាន ដូចប៉ុយដែលប៉ើងដោយខ្យល់ ។*

ខិតកត្ថេរ ។

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ឯកាទសមវគ្គោ

[១០៦] ឧក្កណ្ឋិតោបិ ន វសេ រមមានោបិ បក្កមេ
ន ត្វេវានត្ថសហិតំ វសេ វាសំ វិចក្ខណោតិ ។

មលិតវម្ភោ ថេរោ ។

[១០៧] សតលិង្គស្ស អត្ថស្ស សតលក្ខណធារិនោ
ឯកង្គទស្សី ទុម្មេធោ សតទស្សី ច បណ្ឌិតោតិ ។

សុហេមន្តោ ថេរោ ។

[១០៨] បព្វជឹ តុលយិត្វាន អគារស្មា អនគារិយំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ធម្មសំវរោ ថេរោ ។

[១០៩] សវីសំវស្សសតិកោ បព្វជឹ អនគារិយំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ធម្មសដបិតុត្ថេរោ[១] ។

[១១០] ន នូនាយំ បរមហិតានុកម្បិនោ
រហោគតោ អនុវិគណេតិ សាសនំ
តថា ហយំ វិហរតិ ចាកតិន្ទ្រិយោ
មិគី យថា តរុណជាតិកា វនេតិ ។

សង្ឃរក្ខិតោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ម. ធម្មសវបិតុ ថេរោ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត ឯកាទសមវគ្គ

[១០៦] បុគ្គលអ្នកឈ្លាសវៃ ទោះបីអផ្សុក រមែងមិននៅ(ក្នុងអាវាសដែលមិនសប្បាយ) សូម្បីកាលត្រេកអរក៏ចៀសចេញ មិនគប្បីនៅគ្រប់គ្រងលំនៅ ដែលប្រកបដោយអំពើមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។

មលិតវម្ភត្ថេរ ។

[១០៧] អត្ថមានអាថ៌កំបាំងច្រើន ទ្រទ្រង់លក្ខណៈដ៏ច្រើន ជនឥតប្រាជ្ញាឃើញអង្គនៃអត្ថតែមួយ ចំណែកបណ្ឌិតជាអ្នកឃើញអត្ថដ៏ច្រើន ។

សុហេមន្តត្ថេរ ។

[១០៨] ខ្ញុំរំពឹងឃើញហើយ ទើបចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួសត្រៃវិជ្ជាខ្ញុំបានហើយ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

ធម្មសំវរត្ថេរ ។

[១០៩] ខ្ញុំមានអាយុប្រកបដោយឆ្នាំ ១២០ ទើបចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួស ត្រៃវិជ្ជាខ្ញុំបានហើយ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

ធម្មសដបិតុត្ថេរ ។

[១១០] ភិក្ខុនេះត្រេកអរ ក្នុងទីស្ងាត់ហើយ តែក្រែងមិនអើពើនឹងសាសនា របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែងទេឬ ភិក្ខុនេះជាអ្នកមានឥន្ទ្រិយតាំងនៅជាប្រក្រតី នៅក្នុងទីស្ងាត់ដូច្នោះ ដូចជាម្រឹគញីប្រកបដោយជាតិនៅក្មេងដែលនៅក្នុងព្រៃ ។

សង្ឃរក្ខិតត្ថេរ ។

[១១១] នគា នគគ្គេសុ សុសំវិរូឡ្ហា
ឧទគ្គមេឃេន នវេន សិត្តា
វិវេកកាមស្ស អរញ្ញសញ្ញិនោ
ជនេតិ ភិយ្យោ ឧសភស្ស កល្យតន្តិ ។

ឧសភោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ពេលដ្ឋកានិ សេតុច្ឆោ ពន្ធុរោ[១] ខិតកោ ឥសិ
មលិតវម្ភោ សុហេមន្តោ ធម្មសំវរោ ធម្មសធបិតា[២]
សង្ឃរក្ខិតត្ថេរោ ច ឧសភោ ច មហាមុនីតិ ។

វគ្គោ ឯកាទសមោ ។

---

១ ម. ពន្ធុនោ ។ ២ ឱ. ម. ធម្មសវោ ធម្មសវបិតា ។

[១១១] ឈើទាំងឡាយ លូតលាស់ឡើងពួដ៏កំពូលភ្នំ ត្រូវទឹកភ្លៀងបង្អុរចុះថ្មីៗ ស្រោចស្រពហើយ រមែងញុំាងចិត្តគួរដល់ការនាកម្មឲ្យកើតឡើងដោយក្រៃលែង ដល់ភិក្ខុឈ្មោះឧសភៈអ្នកប្រាថ្នាវិវេកធម៌ អ្នកមានសេចក្ដីសម្គាល់ក្នុងព្រៃ ។

ឧសភត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី ពេលដ្ឋកានិត្ថេរ ១ សេតុច្ឆត្ថេរ ១ ពន្ធុរត្ថេរ ១ ខិតកត្ថេរ ជាឥសី ១ មលិតវម្ភត្ថេរ ១ សុហេមន្តត្ថេរ ១ ធម្មសំវរត្ថេរ ១ ធម្មសដបិតុត្ថេរ ១ សង្ឃរក្ខិតត្ថេរ ១ ឧសភត្ថេរ ជាមហាមុនី ១ ។

ចប់ ឯកាទសមវគ្គ ។

១៧១

ថេរគាថាយ ឯកនិបាតស្ស ទ្វាទសមវគ្គោ

[១១២] ទុប្បព្វជ្ជំ វេ ទុរធិវាសា គេហា
ធម្មោ គម្ភីរោ ទុរធិគមា ភោគា
កិច្ឆា វុត្តិ នោ ឥតរីតរេនេវ
យុត្តំ ចិន្តេតុំ សតតមនិច្ចតន្តិ ។

ជេន្តោ ថេរោ ។

[១១៣] តេវិជ្ជោហំ មហាឈាយី ចេតោសមថកោវិទោ
សទត្ថោ មេ អនុប្បត្តោ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

វច្ឆគោត្តោ ថេរោ ។

[១១៤] អច្ឆោទិកា បុថុសិលា គោនង្គុលមិគាយុតា
អម្ពុសេវាលសញ្ឆន្នា តេ សេលា រមយន្តិ មន្តិ ។

វនវច្ឆោ ថេរោ ។

[១១៥] កាយទុដ្ឋុល្លគរុនោ ហីយមានម្ហិ ជីវិតេ
សរីរសុខគិទ្ធស្ស កុតោ សមណសាធុតាតិ ។

អធិមុត្តោ ថេរោ ។

ថេរគាថា ឯកនិបាត ទ្វាទសមវគ្គ

[១១២] ការបួសជាការក្រពិត គ្រឹះស្ថានបុគ្គលគ្រប់គ្រង បានដោយក្រ ព្រះធម៌ជាសភាពជ្រាលជ្រៅ ភោគៈទាំងឡាយ រកបានដោយក្រ ការប្រព្រឹត្ត(ចិញ្ចឹមជីវិត) របស់យើង ដោយបច្ច័យតាមមានតាមបាន ក៏ជាការក្រ យើងគួរគិតនូវអនិច្ចតាធម៌ឲ្យរឿយៗ វិញ ។

ជេន្តត្ថេរ ។

[១១៣] ខ្ញុំមានវិជ្ជា ៣ មានការផុតកិលេសច្រើន ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងចេតោសមថៈ (ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត) ប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ខ្ញុំបានដល់ហើយ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

វច្ឆគោត្តត្ថេរ ។

[១១៤] ភ្នំថ្មទាំងនោះមានទឹកថ្លា មានថ្មដ៏ក្រាស់ ដែលប្រកបដោយម្រឹគមានកន្ទុយដូចគោ (ស្វាខ្មៅ) ដ៏ដេរដាសដោយសារាយក្នុងទឹក តែងញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យត្រេកអរ (សុខចិត្តនៅបាន) ។

វនវច្ឆត្ថេរ ។

[១១៥] កាលបើជីវិត សូន្យថយទៅ សេចក្តីល្អរបស់សមណៈ នឹងមានមកក្នុងទីណា ដល់បុគ្គលអ្នកធ្ងន់ក្នុងកាយដ៏អាក្រក់ ជាប់ដោយសេចក្តីសុខ ក្នុងសរីរៈ ។

អធិមុត្តត្ថេរ ។

[១១៦] ឯសាវហិយ្យសេ បព្វតេន ពហុកុដជសល្ល[១]កេន
នេសាទកេន គិរិនា យសស្សិនា បរិច្ឆទេនាតិ ។

មហានាមោ ថេរោ ។

[១១៧] ឆ ផស្សាយតនេ ហិត្វា គុត្តទ្វារោ សុសំវុតោ
អឃមូលំ វមេត្វាន[២] បត្តោ មេ អាសវក្ខយោតិ ។

បារាបរិយោ[៣] ថេរោ ។

[១១៨] សុវិលិត្តោ សុវសនោ សព្វាភរណភូសិតោ
តិស្សោ វិជ្ជា អជ្ឈគមឹ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

យសោ ថេរោ ។

[១១៩] អភិសត្តោវ និបតតិ វយោ
រូបំ អញ្ញមិវ តថេវ សន្តំ
តស្សេវ សតោ អវិប្បវសតោ
អញ្ញស្សេវ សរាមិ អត្តានន្តិ ។

កិម្ពិលោ[៤] ថេរោ ។

[១២០] រុក្ខមូលគហនំ បសក្កិយ[៥]
និព្វានំ ហទយស្មឹ ឱបិយ[៦]

---

១ ឱ. ម. ពហុកុដជសល្លកិកេន ។ ២ ឱ. ម. វមិត្វាន ។ ៣ ម. បារំបរិយោ ។
៤ ម. កិមិលោ ។ ៥ ឱ. ម. បសក្កិយ ។ ៦ ឱ. ឱសិយ ។

[១១៦] អ្នកនុំះនឹងសាបសូន្យចាកភ្នំឈ្មោះនេសាទកៈ (ទីនៅនៃអ្នកនេសាទ) ជាភ្នំមានយស បិទបាំងដោយដើមខ្ទៃងគង់ និងដើមពោនស្វាជាច្រើន ។

មហានាមត្ថេរ ។

[១១៧] បុគ្គលគ្រប់គ្រងទ្វារ សង្រួមដោយល្អ ខ្ជាក់ចោលនូវឫសគល់នៃសេចក្តីទុក្ខ ព្រោះលះបង់ផស្សាយតនៈទាំង ៦ ប្រការ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ ខ្ញុំក៏បានដល់ហើយ ។

បារាបរិយត្ថេរ ។

[១១៨]ខ្ញុំមានខ្លួនប្រោះព្រំល្អ ស្លៀកពាក់ល្អ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង បាននូវវិជ្ជា ៣ ប្រការ ពុទ្ធសាសនាខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

យសត្ថេរ ។

[១១៩] វ័យ(របស់សត្វ) រមែងធ្លាក់ចុះ ហាក់ដូចជាត្រូវទេវតាបណ្តេញ រូប(របស់យើង) កាលមាននៅ ដោយប្រការដូច្នោះ តែហាក់ដូចជារូបអ្នកដទៃ ខ្លួនខ្ញុំនោះ កាលមានពិតតែហាក់ដូចជាមិនមាន ខ្ញុំរឭកឃើញខ្លួន(របស់ខ្ញុំ) ហាក់ដូចជារឭកឃើញខ្លួន របស់អ្នកដទៃដែរ ។

កិម្ពិលត្ថេរ ។

[១២០] អ្នកចូលទៅកាន់គល់ឈើ និងព្រៃញៀតស្បាត ហើយក្រសោបយក ព្រះនិព្វាន(មកដាក់) ក្នុងហឫទ័យបាន

ឈាយ គោតម មា ច បមាទោ
កិន្តេ ពិឡិពិឡិកា ករិស្សតីតិ ។

វជ្ជិបុត្តោ ថេរោ ។

[១២០] បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា   តិដ្ឋន្តិ ឆិន្នមូលកា
ទុក្ខក្ខយោ អនុប្បត្តោ   បត្តោ មេ អាសវក្ខយោតិ ។

ឥសិទត្តោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ជេន្តោ ច វច្ឆគោត្តោ ច   វច្ឆោ ច វនសវ្ហយោ[១]
អធិមុត្តោ មហានាមោ   បារាបរិយោ[២] យសោបិ ច
កិម្ពិលោ[៣] វជ្ជិបុត្តោ ច   ឥសិទត្តោ មហាយសោតិ ។

ទ្វាទសមោ វគ្គោ ។

តត្រុទ្ទានំ ភវតិ

វីសុត្តរសតំ ថេរា   កតកិច្ចា អនាសវា
ឯកកេវ និបាតម្ហិ   សុសង្គីតា មហេសិភីតិ ។

ឯកនិបាតោ និដ្ឋិតោ ។

---

១ ឱ. វនបវ្ហយោ ។ ម. វនមវ្ហយោ ។ ២ ម. បារំបរិយោ ។ ៣ ម. កិមិលោ ។

នែគោតម អ្នកចូរពិនិត្យចុះ កុំមានសេចក្ដីប្រមាទឡើយ សេចក្ដីរាយមាយចិត្ត នឹងធ្វើអ្វី ដល់អ្នកកើត ។

វឌ្ឍិបុត្តត្ថេរ ។

[១២១] *ខន្ធទាំង ៥ មានឫសគល់ដាច់ ដែលខ្ញុំកំណត់ដឹងច្បាស់ហើយ ការអស់ទៅនៃទុក្ខ ខ្ញុំបានដល់ហើយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ ខ្ញុំក៏បានដល់ហើយដែរ ។*

ឥសិទត្តត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី ជេន្តត្ថេរ ១ វច្ឆគោត្តត្ថេរ ១ វនវច្ឆត្ថេរ អ្នកមាននាមដ៏ប្រសើរ ១ អធិមុត្តត្ថេរ ១ មហានាមត្ថេរ ១ បារាបរិយត្ថេរ ១ យសត្ថេរ ១ កិម្ពិលត្ថេរ ១ វឌ្ឍីបុត្តត្ថេរ ១ ឥសិទត្តត្ថេរ ជាអ្នកមានយសធំ ១ ។

ចប់ ទ្វាទសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាន ក្នុងឯកនិបាតនោះ គឺ

ព្រះថេរៈ ១២០ អង្គ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដែលព្រះសង្គីតិកាចារ្យ អ្នកស្វែងរកនូវគុណធំ បានរួបរួមទុកដោយល្អ ក្នុងឯកនិបាត ។

ចប់ ឯកនិបាត ។

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស បឋមវគ្គោ

[១៦៦] នត្ថិ កោចិ ភវោ និច្ចោ សង្ខារា វាបិ សស្សតា
ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ខន្ធា ចវន្តិ អបរាបរំ ។
ឯតមាទីនវំ ញត្វា ភវេនម្ហិ អនត្ថិកោ
និស្សដោ សព្វកាមេហិ បត្តោ មេ អាសវក្ខយោតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧត្តរោ ថេរោ គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

[១៦៧] នយិទំ អនយេន ជីវិតំ
នាហារោ ហទយស្ស សន្តិកោ
អាហារដ្ឋិតិកោ សមុស្សយោ
ឥតិ ទិស្វាន ចរាមិ ឯសនំ ។
បង្កោតិ[១] ហិ នំ អវេទយុំ
យាយំ វន្ទនបូជនា កុលេសុ
សុខុមំ សល្លំ ទុរុព្វហំ
សក្ការោ កាបុរិសេន ទុជ្ជហោតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បិណ្ឌោលភារទ្វាជោ ថេរោ គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

---

១ ម. បកោតិ ។

ទុកនិបាត

ថេរគាថា ទុកនិបាត បឋមវគ្គ

[១២២] ភពនីមួយ ជាសភាពទៀងទាត់មិនមានទេ សូម្បីសង្ខារទាំង-
ឡាយ ជាសភាពទៀងទាត់ ក៏មិនមាន ខន្ធទាំងឡាយនោះ រមែង
កើតឡើង ច្យុតទៅមកៗ ។ ខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវទោសនុ៎ះហើយ
ជាអ្នកមិនត្រូវការ ដោយភពទេ បានរលាស់ចាកកាមទាំងពួងហើយ
ការអស់ទៅនៃអាសវៈ ខ្ញុំក៏បានដល់ហើយ ។

ឮថាឧត្តរត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងឡាយដោយប្រការដូច្នេះ។

[១២៣] ជីវិត (របស់ខ្ញុំ)នេះរមែងមិនមាន ព្រោះការមិនប្រព្រឹត្តទៅ
អាហារមិនមែនធ្វើឲ្យស្ងប់ដល់ហឫទ័យបានទេ គ្រោង
កាយ តាំងនៅបានដោយអាហារ ខ្ញុំប្រព្រឹត្តនូវការស្វែងរក
ព្រោះឃើញដូច្នេះ ។ ការសំពះនិងការបូជាណា ដែលមាន
ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ បណ្ឌិតទាំងឡាយ បានពោលនូវការ
សំពះនិងបូជានោះថាដូចជាភក់ សរគឺកិលេសដ៏ល្អិត គេដក
បានដោយក្រ សក្ការៈក៏បុរសអាក្រក់លះបានដោយក្រ ។

ឮថា បិណ្ឌោលភារទ្វាជត្ថេរដ៏មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងឡាយ
ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស បឋមវគ្គោ

[១២៤] មក្កដោ បញ្ចទ្វារាយំ កុដិកាយំ បសក្កិយ[1]
ទ្វារេន អនុបរិយេតិ ឃដ្ដយន្តោ មហុំ មហុំ ។
តិដ្ឋ មក្កដ មា ធាវិ ន ហិ តេ តំ យថា បុរេ
និគ្គហិតោសិ បញ្ញាយ នេវ[2] ទូរំ គមិស្សសីតិ ។

វល្លិយោ ថេរោ ។

[១២៥] តិណ្ណំ មេ តាលបត្តានំ គង្គាតីរេ កុដី កតា
ឆវសិត្តោវ មេ បត្តោ បំសុកូលញ្ច ចីវរំ ។
ទ្វិន្នំ អន្តរវស្សានំ ឯកា វាចា មេ ភាសិតា
តតិយេ អន្តរវស្សម្ហិ តមោក្ខន្ធោ បទាលិតោតិ ។

គង្គាតីរិយោ ថេរោ[3] ។

[១២៦] អបិ ចេ ហោតិ តេវិជ្ជោ មច្ចុហាយី អនាសវោ
អប្បញ្ញាតោតិ នំ ពាលា អវជានន្តិ អជានតា[4] ។
យោ ច ខោ អន្នបានស្ស លាភី ហោតីធ បុគ្គលោ
បាបធម្មោបិ ចេ ហោតិ សោ នេសំ ហោតិ សក្កតោតិ ។

អជិនោ ថេរោ ។

[១២៧] យទាហំ ធម្មស្សោសឹ ភាសមានស្ស សត្ថុនោ
ន កង្ខមភិជានាមិ សព្វញ្ញូ អបរាជិតេ

---

១ ឱ. ម. បសក្ខិយ ។ ២ ឱ. ម. នេតោ ។ ៣ ឱ. ភិក្ខុ ។ ៤ ឱ. ម. អជានតា ។

[១២៤] ស្វា គឺចិត្តតែងចូលទៅក្នុងខ្ទម គឺអត្តភាព មានទ្វារ ៥ កាលញាប់ញ័រស្ទុះចុះឡើង តែងត្រាច់ទៅតាមទ្វារ ។ នែស្វា អ្នកចូរឈប់ អ្នកកុំស្ទុះទៅឡើយខ្ទមរបស់អ្នកនោះមិនមាន ដូចក្នុងកាលមុនទៀតទេ អ្នកត្រូវខ្ញុំសង្កត់សង្កិនដោយបញ្ញា អ្នកនឹងទៅកាន់ទីឆ្ងាយមិនបានទេ ។

វល្លិយត្ថេរ ។

[១២៥] ខ្ទមដែលខ្ញុំធ្វើទៀបឆ្នេរទន្លេគង្គា ដោយស្លឹកត្នោត ៣ ជាង ក៏មានបាត្ររបស់ខ្ញុំ ដូចជាឆ្នាំងស្រោចទឹកដោះស្រស់ឲ្យខ្មោច ក៏មានសំពត់បង្សុកូលក៏មាន ។ ក្នុងរវាង ២ ឆ្នាំ ខ្ញុំនិយាយវាចាតែ ១ ម៉ាត់ ក្នុងរវាងឆ្នាំទី ៣ គំនរនៃងងឹត (អវិជ្ជា) ខ្ញុំក៏បានទម្លាយហើយ ។

គង្គាតិរិយត្ថេរ ។

[១២៦] បើទុកជាបុគ្គលមានវិជ្ជា ៣ លះបង់មច្ចុបាន មិនមានអាសវៈ ពួកជនពាលអ្នកមិនចេះដឹង រមែងមើលងាយបុគ្គលនោះថាជាអ្នកមិនមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញទៅវិញ ។ បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ លុះតែជាអ្នកស្វាក់លាភ ចំពោះបាយទឹក ទោះបីមានធម៌ដ៏លាមក បុគ្គលនោះទើបពួកជនពាលទាំងនោះធ្វើសក្ការៈ ។

អជិនត្ថេរ ។

[១២៧] កាលណា ខ្ញុំបានស្តាប់សច្ចធម៌ របស់ព្រះសាស្តា កាលទ្រង់សម្តែង (កាលនោះ) ខ្ញុំមិនដឹងនូវសេចក្តីសង្ស័យ ជាបុគ្គលដឹងសព្វ ចំពោះព្រះសាស្តា ព្រះអង្គជាអ្នកឈ្នះមារ

សត្តាហេ មហាវីរេ សារថីនំ វរុត្តមេ
មគ្គេ បដិបជ្ជាយំ វា កង្ខា មយ្ហំ ន វិជ្ជតីតិ ។

មេឡជិនោ ថេរោ ។

[១២៨] យថា អគារំ ទុច្ឆន្នំ វុដ្ឋិ សមតិវិជ្ឈតិ
ឯវំ អភាវិតំ ចិត្តំ រាគោ សមតិវិជ្ឈតិ ។
យថា អគារំ សុឆន្នំ វុដ្ឋិ ន សមតិវិជ្ឈតិ
ឯវំ សុភាវិតំ ចិត្តំ រាគោ ន សមតិវិជ្ឈតីតិ ។

រាធោ ថេរោ ។

[១២៩] វីណា ហិ មយ្ហំ ជាតិ វុសិតំ ជិនសាសនំ
បហីនោ ជាលសង្ខាតោ[១] ភវនេត្តិ សមូហតា ។
យស្សត្ថាយ បព្វជិតោ អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោតិ ។

សុរាធោ ថេរោ ។

[១៣០] សុខំ សុបន្តិ មុនយោ យេ ឥត្ថីសុ ន ពជ្ឈរេ
សទា វេ រក្ខិតព្វាសុ យាសុ សច្ចំ សុទុល្លភំ ។

---

១ អដ្ឋកថាយម្បន ជាលសង្ខាតោតិ ទិស្សតិ ។

ជាអ្នកដឹកនាំពួក ជាមហាវីរបុរស ជាសារថីដ៏ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ ជាងសារថីទាំងឡាយ ឬសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងអរិយមគ្គ និងបដិបទា ក៏មិនមានដល់ខ្ញុំដែរ ។

មេឡជិនត្ថេរ ។

[១២៨] ភ្លៀង រមែងលេចធ្លុះនូវផ្ទះដែលប្រក់មិនល្អ យ៉ាងណាមិញ រាគៈរមែងចាក់ធ្លុះចិត្តដែលមិនបានអប់រំល្អ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ភ្លៀងរមែងមិនលេចធ្លុះ នូវផ្ទះដែលប្រក់ល្អ យ៉ាងណាមិញ រាគៈរមែងមិនចាក់ធ្លុះចិត្តដែលបានអប់រំល្អ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

រាធត្ថេរ ។

[១២៩] ជាតិរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ សាសនាព្រះជិនស្រី ខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តចប់ហើយ ឃ្នាប (បណ្តាញនៃទិដ្ឋិ) ខ្ញុំបានលះបង់ហើយ តណ្ហាគ្រឿងនាំទៅកាន់ភព ខ្ញុំក៏ដកចោលហើយ ។ កុលបុត្តចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គុណវិសេសណា ប្រយោជន៍ គឺការអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈទាំងអស់នោះ ខ្ញុំក៏បានដល់ហើយ ។

សុរាធត្ថេរ ។

[១៣០] ពាក្យសច្ចៈ ចំពោះស្ត្រីណា ដែលគេគប្បីរក្សា គ្រប់កាលទាំងពួង ជាពាក្យដែលគេរកបាន ដោយក្រក្រៃលែង ពួកជនណាមិនជាប់ចំពាក់ចំពោះស្ត្រីទាំងនោះ ពួកជននោះឈ្មោះថាមុនី រមែងដេកនៅជាសុខ ។

១៧៧

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស បឋមវគ្គោ

វជំ ចរិម្ហ តេ កាម អនណាជានិ តេ មយំ
គច្ឆាមជានិ និព្វានំ យត្ថ គន្ត្វា ន សោចតីតិ ។

គោតមោ ថេរោ ។

[១៣១] បុព្វេ ហនតិ អត្តានំ បច្ឆា ហនតិ សោ បរេ
សុហតំ ហន្តិ អត្តានំ វីតំសេនេវ បក្ខិមា ។
ន ព្រាហ្មណោ ពហិវណ្ណោ អន្តោវណ្ណោ ហិ ព្រាហ្មណោ
យស្មឹ ចាចានិ កម្មានិ សវេ កណ្ហោ សុជម្បតីតិ ។

វសភោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ឧត្តរោ ចេវ បិណ្ឌោលោ វល្លិយោ តីរិយោ ឥសិ
អជិនោ ច មេឡជិនោ រាធោ សុរាធោ គោតមោបិ ច
វសភេន ឥមេ ហោន្តិ ទស ថេរា មហិទ្ធិកាតិ ។

វគ្គោ បឋមោ ។

នៃកាម យើងបានប្រព្រឹត្តនូវការសម្លាប់អ្នកហើយ ឥឡូវនេះ យើងមិនជាប់បំណុលនឹងអ្នកទេ យើងនឹងទៅកាន់ព្រះនិព្វានឥឡូវនេះ ដែលជាទីទៅហើយមិនសោយសោក ។

គោតមត្ថេរ ។

[១៣១] កុហកបុគ្គលនោះ សម្លាប់ខ្លួនឯង (ដោយការប្រព្រឹត្តលាមក) មុន សម្លាប់បុគ្គលដទៃក្រោយ បុគ្គលបំផ្លាញខ្លួនឯង បំផ្លាញបានដោយងាយ ដូចព្រានបក្សីសម្លាប់ (សត្វស្លាប) ដោយផ្អាក់ ។ បុគ្គលមានតែវណ្ណៈខាងក្រៅ(១) មិនឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍ទេ លុះតែមានវណ្ណៈខាងក្នុង(២) ទើបឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍ បពិត្រសុជម្បតិ បាបកម្មមានក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះឈ្មោះថាបុគ្គលខ្មៅ ។

វសភត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី ឧត្តរត្ថេរ ១ បិណ្ឌោលភារទ្វាជត្ថេរ ១ វល្លិយត្ថេរ ១ គង្គាតីរិយត្ថេរ ជាឥសី ១ អជិនត្ថេរ ១ មេឡជិនត្ថេរ ១ រាធត្ថេរ ១ សុរាធត្ថេរ ១ គោតមត្ថេរ ១ វសភត្ថេរ ១ ព្រះថេរៈទាំង ១០ នេះ ជាអ្នកមានឫទ្ធិច្រើន ។

ចប់ បឋមវគ្គ ។

១ វណ្ណៈខាងក្រៅ សំដៅការរៀបចំដោយឥរិយាបថឲ្យស្រគត់ស្រគំជាដើម ។ ២ វណ្ណៈខាងក្នុង សំដៅយកគុណសម្បត្តិមានសីលជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គោ

[១៣២] សុស្សូសា សុតវឌ្ឍនី   សុតំ បញ្ញាយ វឌ្ឍនំ
បញ្ញាយ អត្ថំ ជានាតិ   ញាតោ អត្ថោ សុខាវហោ ។
សេវេថ បន្តានិ សេនាសនានិ
ចរេយ្យ សំយោជនវិប្បមោក្ខំ
សចេ រតឹ នាធិគច្ឆេយ្យ តត្ថ
សង្ឃេ វសេ រក្ខិតត្តោ សតីមា ។

មហាចុន្ទោ ថេរោ ។

[១៣៣] យេ ខោ តេ វេឃមិស្សេន នានត្តេន ច កម្មុនា
មនុស្សេ ឧបរុន្ធន្តិ   ផរុសុបក្កមា ជនា
តេបិ តថេវ កីរន្តិ   ន ហិ កម្មំ បនស្សតិ ។
យំ ករោតិ នរោ កម្មំ   កល្យាណំ យទិ ចាបកំ
តស្ស តស្សេវ ទាយាទោ   យំ យំ កម្មំ បកុព្វតីតិ ។

ជោតិទាសោ ថេរោ ។

[១៣៤] អច្ចយន្តិ អហោរត្តា   ជីវិតំ ឧបរុជ្ឈតិ
អាយុ ខីយតិ មច្ចានំ   កុន្នទីនំវ ឱទកំ ។

ថេរគាថា ទុកនិបាត ទុតិយវគ្គ

[១៣២] ការស្តាប់ដោយល្អ ជាការចម្រើននៃអ្នកស្តាប់ ការស្តាប់ជាការចម្រើន នៃបញ្ញា (ព្រោះ) បុគ្គល រមែងយល់សេចក្តីបានដោយសារបញ្ញា សេចក្តីដែលយល់ហើយ រមែងនាំសុខមកឲ្យ ។

បុគ្គលគួរសេពសេនាសនៈស្ងាត់ គួរប្រព្រឹត្តធម៌ ដែលជាហេតុរួចស្រឡះចាកសំយោជនៈ បើមិនបានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងទីស្ងាត់នោះទេ គប្បីជាអ្នកមានសតិរក្សាខ្លួននៅក្នុងពួកចុះ ។

មហាចុន្ទត្ថេរ ។

[១៣៣] ពួកជនណា បៀតបៀនពួកមនុស្ស ដោយកម្មដែលប្រទូំដោយកម្មក្លាខ្លាំងផង ដោយកម្មផ្សេងៗ ផង ពួកជនទាំងនោះឈ្មោះថាមានព្យាយាមអាក្រក់ ជនទាំងនោះតែងត្រូវជន (ឯទៀត) ធ្វើ (ឲ្យដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ) តាមដំណើរដូច្នោះ ព្រោះថាកម្ម (របស់ជននោះ)មិនចេះវិនាសទេ ។ ជនធ្វើនូវកម្មណា ទោះបីល្អឬអាក្រក់ធ្វើនូវកម្មណាៗ រមែងជាទាយាទ (ទទួលផល) នៃកម្មនោះ ៗ ។

ជោតិទាសត្ថេរ ។

[១៣៤] ថ្ងៃនិងយប់ តែងកន្លងទៅ ជីវិត រមែងរលត់ទៅ អាយុរបស់សត្វទាំងឡាយ រមែងអស់ទៅ ដូចទឹកស្ទឹងតូច ។

អថ ចាចានិ កម្មានិ ការំ ពាលោ ន ពុជ្ឈតិ
បច្ឆាស្ស កដុកំ ហោតិ វិចាកោ ហិស្ស ចាបកោតិ ។

ហេរញ្ញកានិ ថេរោ ។

[១៣៥] បរិត្តំ ទារុមារុយ្ហ យថា សីទេ មហណ្ណវេ
ឯវំ កុសីតមាគម្ម សាធុជីវីបិ សីទតិ ។
តស្មា តំ បរិវជ្ជេយ្យ កុសីតំ ហីនវីរិយំ
វិវិត្តេហិ[១] អរិយេហិ បហិតត្តេហិ ឈាយិហិ
និច្ចំ អារទ្ធវីរិយេហិ បណ្ឌិតេហិ សហាវសេតិ ។

សោមមិត្តោ ថេរោ ។

[១៣៦] ជនោ ជនស្មឹ សម្ពទ្ធោ ជនមេវស្សិតោ ជនោ
ជនោ ជនេន ហេឋិយតិ ហេឋេតិ ច ជនោ ជនំ ។
កោ ហិ តស្ស ជនេនត្ថោ ជនេន ជនិតេន វា
ជនំ ឱហាយ គច្ឆេយ្យ ហេឋយិត្វា ពហុំ ជនន្តិ ។

សព្វមិត្តោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ម. បវិវិត្តេហិ ។

ជនពាលដែលកំពុងធ្វើកម្មដ៏លាមក ក៏មិនភ្ញាក់រលឹក (រហូតដល់) ផលដ៏ក្តៅក្រហាយមានដល់គេក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ព្រោះថា វិបាករបស់កម្មនោះ ជាវិបាកដ៏លាមក ។

ហេរញ្ញកានិត្ថេរ ។

[១៣៥] បុគ្គលតោងកំណាត់ឈើតូច រមែងលិចចុះក្នុងជំនន់ធំ យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលអាស្រ័យមនុស្សខ្ជិល ទុកជាមានការរស់នៅដោយល្អ ក៏រមែងលិចចុះ(ក្នុងសង្សារវដ្ត)យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រោះហេតុនោះបុគ្គលគប្បីវៀរបុគ្គលខ្ជិល អ្នកមានព្យាយាមថោកទាបនោះចេញ គប្បីនៅរួមជាមួយនឹងពួកអរិយៈ ជាបុគ្គលស្ងប់ស្ងាត់ មានឈាន មានចិត្តស៊ុង (ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន)ជាបណ្ឌិតមានព្យាយាមតឹងរឹងអស់កាលជានិច្ច ។

សោមមិត្តត្ថេរ ។

[១៣៦] ជន[១] ទាក់ទងនឹងជន ជនអាស្រ័យនូវជន ជនត្រូវជនបៀតបៀនផង ជនបៀតបៀនជនផង ។ ព្រោះថាប្រយោជន៍អ្វី ដោយជនរបស់ជននោះ ឬដោយជនដែលឲ្យកើតហើយ អាត្មាអញគប្បីលះនូវជន ដែលបៀតបៀនជនច្រើន ហើយទៅ ។

សព្វមិត្តត្ថេរ ។

---

១ ពាក្យថា ជន ក្នុងគាថានេះ សំដៅយកមនុស្សអន្ធពាល ។ អដ្ឋកថា ។

[១៣៧] កាបិ ឥត្ថី ព្រហតី ជន្ធរិកា
សត្តិញ្ច ភេត្វា អបរញ្ច សត្ថឹ
ពាហុញ្ច ភេត្វា អបរញ្ច ពាហុំ
សីសញ្ច ភេត្វា ទធិថាលកំវ
ឯសា និសិន្នា អភិសន្ធហិត្វា[១]
យោ វេ អវិទ្វា[២] ឧបធឹ ករោតិ
បុនប្បុនំ ទុក្ខមុបេតិ មន្ទោ
តស្មា បជានំ ឧបធឹ ន កយិរា
មាហំ បុន ភិន្នសិរោ សយិស្សន្តិ ។

មហាកាឡោ ថេរោ ។

[១៣៨] ពហូ សបត្តេ លភតិ មុណ្ឌោ សង្ឃាដិបារុតោ
លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស សយនស្ស ច ។
ឯតមាទីនវំ ញត្វា សក្ការេសុ មហព្ភយំ
អប្បលាភោ អនវស្សុតោ សតោ ភិក្ខុ បរិព្វជេតិ ។

តិស្សោ ថេរោ ។

[១៣៩] បាចីនវំសទាយម្ហិ សក្យបុត្តា សហាយកា
បហាយនប្បកេ ភោគេ ឧញ្ឆាបត្តាគតេ រតា

---

១ ឱ. ម. អភិសទ្ធហិត្វា ។ ២ ឱ. អវិទ្វា ។

[១៣៧] ស្រីឈ្មោះនាងកាឡី មានសរីរៈធំ មានរូបខ្មៅដូចក្អែក បំបាក់ភ្លៅម្ខាង ហើយបំបាក់ភ្លៅម្ខាងទៀត បំបាក់ដៃម្ខាងហើយ បំបាក់ដៃម្ខាងទៀត ទម្លាយនូវក្បាល (របស់មនុស្សស្លាប់ ធ្វើឲ្យមានខួរហូរចេញ) ដូចផ្ទាំងទធិ ស្រីនុ៎ះអង្គុយរៀបចំ (សរីរៈសពនោះ) បុគ្គលណា អ្នកមិនឈ្លាសវៃ តែងធ្វើនូវឧបធិក្កិលេស បុគ្គលនោះជាមនុស្សល្ងង់ រមែងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខរឿយ ៗ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលកាលដឹង មិនគួរធ្វើឧបធិឡើយ អាត្មាអញ សូមកុំឲ្យមានក្បាលបែកធ្លាយ ដេក (ស្តូកស្តឹង) ទៀតឡើយ ។

មហាកាឡត្ថេរ ។

[១៣៨] បុគ្គលអ្នកមានក្បាលត្រងោល ដណ្តប់សង្ឃាដី ជាអ្នកបានបាយ ទឹក សំពត់ និងទីដេក ឈ្មោះថាបានវត្ថុជាសត្រូវច្រើន ។ ភិក្ខុអ្នកមានសតិ លុះដឹងទោសនុ៎ះថាជាភ័យធំក្នុងសក្ការៈទាំងឡាយហើយ គួរជាអ្នកមានលាភតិច មិនឈ្លក់ដោយលាភរៀរឲ្យស្រឡះ ។

តិស្សត្ថេរ ។

[១៣៩] សក្យបុត្តទាំងឡាយ ជាសម្លាញ់នឹងគ្នា បានលះបង់នូវភោគសម្បត្តិជាច្រើន (ទៅនៅ) ក្នុងព្រៃឈ្មោះបាចីនវង្សទាយៈ ត្រេកអរចំពោះវត្ថុ ដែលតាំងនៅក្នុងបាត្រ ដោយការស្វែងរក

អារទ្ធវីរិយា បហិតត្តា និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមា
រមន្តិ ធម្មរតិយា ហិត្វាន លោកិយំ រតិន្តិ ។
កិម្ពិលោ[១] ថេរោ ។

[១៨០] អយោនិសោមនសីការា មណ្ឌនំ អនុយុញ្ជិសំ
ឧទ្ធតោ ចបលោ ចាសឹ កាមរាគេន អដ្ដិតោ ។
ឧបាយកុសលេនាហំ ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
យោនិសោ បដិបជ្ជិត្វា ភវេ ចិត្តំ ឧទព្វហិន្តិ ។
នន្ទោ ថេរោ ។

[១៨១] បរេ ច នំ បសំសន្តិ អត្តា ចេ អសមាហិតោ
មោឃំ បរេ បសំសន្តិ អត្តា ហិ អសមាហិតោ ។
បរេ ច នំ គរហន្តិ អត្តា ច សុសមាហិតោ
មោឃំ បរេ គរហន្តិ អត្តា ហិ សុសមាហិតោតិ ។
សិរិមា ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ចុន្ទោ ច ជោតិទាសោ ច ថេរោ ហេរញ្ញកានិ យោ
សោមមិត្តោ សព្វមិត្តោ កាលោ តិស្សោ ច កិម្ពិលោ
នន្ទោ ច សិរិមា ចេវ ទស ថេរា មហិទ្ធិកាតិ ។

វគ្គោ ទុតិយោ ។

---

១ ម. កិមិលោ ។

មានព្យាយាមខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តស្ងប់មានការខ្មីឃ្មាតមាំ អស់កាលជានិច្ច លះបង់នូវតម្រេកក្នុងផ្លូវលោកហើយត្រេកអរដោយតម្រេកក្នុងផ្លូវធម៌ ។

កិម្ពិលត្ថេរ ។

[១៨០] ខ្ញុំកាលប្រកបនូវគ្រឿងប្រដាប់ (កាយ) ជាបុគ្គលអណ្ដែតអណ្ដូងឃ្វេងឃ្វាង ត្រូវកាមរាគបៀតបៀន ព្រោះមិនមានយោនិសោមនសិការៈ ។ (ឥឡូវនេះ) ខ្ញុំដកចិត្តក្នុងភពបានហើយ ព្រោះប្រតិបត្តិដោយយោនិសោមនសិការៈ តាមព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ព្រះអង្គមានកុសលោបាយ (ឧបាយល្អ) ។

នន្ទត្ថេរ ។

[១៨១] បើពួកបរជន (មនុស្សផ្ដេសផ្ដាស) សរសើរនូវបុគ្គល ដែលមិនតម្កល់ខ្លួនខ្ជាប់ខ្ជួន ពួកបរជន សរសើរនូវបុគ្គលដែលមិនតម្កល់ខ្លួនខ្ជាប់ខ្ជួននោះឯង ជាការណ៍ឥតអំពើ ។ បើពួកបរជន តិះដៀលនូវបុគ្គល ដែលតម្កល់ខ្លួនខ្ជាប់ខ្ជួនល្អ ពួកបរជន តិះដៀលនូវបុគ្គលដែលតម្កល់ខ្លួនខ្ជាប់ខ្ជួនល្អនោះឯង ជាការណ៍ឥតអំពើ ។

សិរិមត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី មហាចុន្ទត្ថេរ ១ ជោតិទាសត្ថេរ ១ ហេរញ្ញកានិត្ថេរ ១ សោមមិត្តត្ថេរ ១ សព្វមិត្តត្ថេរ ១ មហាកាឡត្ថេរ ១ តិស្សត្ថេរ ១ កិម្ពិលត្ថេរ ១ នន្ទត្ថេរ ១ សិរិមន្តត្ថេរ ១ រួមជាថេរៈ ១០ អង្គមានឫទ្ធិច្រើន ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស តតិយវគ្គោ

[១៤២] ខន្ធា មយា បរិញ្ញាតា តណ្ហា មេ សុសមូហតា
ភាវិតា មម ពោជ្ឈង្គា បត្តោ មេ អាសវក្ខយោ ។
សោហំ ខន្ធេ បរិញ្ញាយ អព្ពហិត្វាន(១) ជាលិនឹ
ភាវយិត្វាន ពោជ្ឈង្គេ និព្វាយិស្សំ អនាសវោតិ ។

ឧត្តរោ ថេរោ ។

[១៤៣] បនាទោ នាម សោ រាជា យស្ស យូបោ សុវណ្ណយោ
តិរិយំ សោឡសុព្វេធោ ឧច្ចមាហុ(២) សហស្សធា ។
សហស្សកណ្ឌោ សតគេណ្ឌុ(៣) ធជាលុ ហរិតាមយោ
អនច្ចុំ តត្ថ គន្ធព្វា ឆសហស្សានិ សត្តធាតិ ។

ភទ្ទជី ថេរោ ។

[១៤៤] សតិមា បញ្ញវា ភិក្ខុ អារទ្ធពលវីរិយោ
បញ្ច កប្បសតានាហំ ឯករត្តឹ អនុស្សរឹ ។

---

១ ឱ. អព្វហិត្វាន ។ ម. អព្វុហិត្វាន ។ ២ ឱ. ម. ឧព្ភមាហុ ។ ៣ ឱ. សហស្ស-កណ្ឌុ សតភេណ្ឌុ ។ ម. សហស្សកណ្ឌោ សតគេណ្ឌុ ។

ថេរគាថា ទុកនិបាត តតិយវគ្គ

[១៤២] ខន្ធទាំងឡាយខ្ញុំកំណត់ដឹងហើយ តណ្ហាខ្ញុំដកចេញស្រឡះហើយ ពោជ្ឈង្គខ្ញុំបានចម្រើនហើយ ការក្ស័យទៅនៃអាសវៈ ខ្ញុំក៏បានដល់ហើយ ។ ខ្ញុំនោះ លុះកំណត់ដឹងខន្ធហើយ លុះដកចេញនូវបណ្ដាញគឺតណ្ហាហើយ លុះចម្រើនពោជ្ឈង្គហើយ ក៏ទៅជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

ឧត្តរត្ថេរ ។

[១៤៣] ប្រាសាទមាស ខាងទទឹង មានសន្ទុះនៃសរ ១៦[១] ខាងកម្ពស់ មានសន្ទុះនៃសរ ១ ពាន់[២] របស់ព្រះរាជាអង្គណា ព្រះរាជាអង្គនោះទ្រង់ព្រះនាមថា បនាទៈ ។ ប្រាសាទនោះមានសន្ទុះនៃសរ ១ ពាន់ មានជាន់ជាច្រើន មានទង់ជ័យជាច្រើន សម្រេចដោយកែវមណីខៀវ អ្នករបាំក៏បានរាំលើប្រាសាទនោះ អ្នករបាំ ៦,០០០ នាក់ (តែងរាំ) ក្នុងជាន់ទាំង ៧ ។

ភទ្ទជិត្ថេរ ។

[១៤៤] ខ្ញុំជាភិក្ខុមានស្មារតី មានបញ្ញា មានកម្លាំងព្យាយាមម៉ឺងម៉ាត់ បានរលឹកឃើញអស់ ៥០០ កប្ប ដូចមួយរាត្រី ។

---

១ សន្ទុះសរ ១៦ នោះ បើគិតជាយោជន៍ ត្រូវកន្លះយោជន៍ ។

២ សន្ទុះសរ ១ ពាន់ បើគិតជាយោជន៍ បាន ៥ យោជន៍ ។ អដ្ឋកថា ។

ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ សត្ត អដ្ឋ ច ភាវយំ
បញ្ច កប្បសតានាហំ ឯករត្តឹ អនុស្សរិន្តិ ។

សោភិតោ ថេរោ ។

[១៤៥] យំ កិច្ចំ ទឡ្ហវីរិយេន យំ កិច្ចំ ពោទ្ធុមិច្ឆតា
ករិស្សំ នាវរជ្ឈិស្សំ បស្ស វីរិយំ បរក្កមំ ។
តវញ្ច[១] មេ មគ្គមក្ខាហិ អញ្ជសំ អមតោគធំ
អហំ មោនេន មោនិស្សំ គង្គា សោតោវ សាគរន្តិ ។

វល្លិយោ ថេរោ ។

[១៤៦] កេសេ មេ ឱលិខិស្សន្តិ កប្បកោ ឧបសង្កមិ
តតោ អាទាសមាទាយ សរីរំ បច្ចវេក្ខិសំ ។
តុច្ឆោ កាយោ អទិស្សិត្ថ អន្ធការេ[២] តមោ ព្យគា
សព្វេ ចោឡា សមុច្ឆិន្នា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោតិ ។

វីតសោកោ ថេរោ ។

[១៤៧] បញ្ច នីវរណេ ហិត្វា យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា
ធម្មាទាសំ គហេត្វាន ញាណទស្សនមត្តនោ

១ ឱ. ត្វញ្ច ។ ២ ម. អន្ធការោ ។

ខ្ញុំកាលចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ពោជ្ឈង្គ ៧ និងមគ្គ ៨ បានរលឹកឃើញអស់ ៥០០ កប្ប ដូចមួយរាត្រី ។

សោភិតត្ថេរ ។

[១៨៥] អំពើណាដែលបុគ្គលគួរធ្វើ ដោយព្យាយាមដ៏មាំ អំពើណាដែលបុគ្គលប្រាថ្នាដើម្បីត្រាស់ដឹងគប្បីធ្វើ ខ្ញុំនឹងធ្វើអំពើនោះ ៗ មិននឿយណាយទេ អ្នកចូរមើលសេចក្តីព្យាយាម សេចក្តីប្រឹង-ប្រែងចុះ ។ អ្នកចូរប្រាប់ផ្លូវ ដែលជាផ្លូវឈមទៅកាន់ព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងដឹងបានដោយញាណជាគ្រឿងដឹង ដូចខ្សែទឹកទន្លេគង្គា (មិននឿយណាយ) នឹងសាគរ ។

វល្លិយត្ថេរ ។

[១៨៦] កាលកប្បកបុរស ចូលមកនិយាយថា ខ្ញុំនឹងកោរសក់របស់ខ្ញុំ (លំដាប់នោះ) ខ្ញុំទាញយកកញ្ចក់អំពីដៃកប្បកបុរសនោះ ហើយឆ្លុះមើលសរីរៈ ។ រាងកាយប្រាកដជារបស់ទទេ ងងឹតក្នុងទីងងឹតគឺអវិជ្ជាក៏ប្រាសចេញហើយ កិលេសដូចជាកំណាត់សំពត់ទាំងអស់ ខ្ញុំបានផ្តាច់ចោលអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទេ ។

វីតសោកត្ថេរ ។

[១៨៧] ខ្ញុំលះបង់នីវរណៈទាំង ៥ ដើម្បីដល់ព្រះនិព្វានដ៏ក្សេមចាកយោគៈ កាន់យកកញ្ចក់គឺធម៌ ជាញាណទស្សនៈរបស់ខ្លួន

បច្ចវេក្ខី ឥមំ កាយំ សព្វំ សន្តរពាហិរំ
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច តុច្ឆោ កាយោ អទិស្សថាតិ ។

បុណ្ណមាសោ ថេរោ ។

[១៤៨] យថាបិ ភទ្ទោ អាជញ្ញោ ខលិត្វា បតិតិដ្ឋតិ
ភិយ្យោ លទ្ធាន សំវេគំ អាទីនោ វហតេ ធុរំ
ឯវំ ទស្សនសម្បន្នំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកំ
អាជានិយំ មំ ធារេថ បុត្តំ ពុទ្ធស្ស ឱរសន្តិ ។

នន្ទកោ ថេរោ ។

[១៤៩] ឯហិ នន្ទក គច្ឆាម ឧបជ្ឈាយស្ស សន្តិកំ
សីហនាទំ នទិស្សាម ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សម្មុខា ។
យាយ នោ អនុកម្បាយ អម្ហេ បព្វាជយី មុនិ
សោ នោ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោតិ ។

ភារតោ[១] ថេរោ ។

[១៥០] នទន្តិ ឯវំ សប្បញ្ញោ សីហាវ គិរិគព្ភរេ
វីរា[២] វិជិតសង្គាមា ជេត្វា មារំ សវាហនំ ។

---

១ ឱ. ម. ភរតោ ថេរោ ។ ២ ឱ ម. វីរា ។

ធ្វុះមើលរាងកាយនេះទាំងអស់ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ កាយប្រាកដជារបស់ទទេ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

បុណ្ណមាសត្ថេរ ។

[១៨៨] គោអាជានេយ្យដ៏ចម្រើន ភ្លាត់ហើយរមែងឈរស៊ប់ឡើងវិញ ទោះបីបាននូវសេចក្តីតក់ស្លុត ក៏ជាសត្វមានចិត្តមិនរួញរា រមែងនាំនូវធុរៈទៅបាន យ៉ាងណាមិញ អ្នកទាំងឡាយសូមជ្រាបនូវខ្ញុំថាជាអាជានេយ្យ បរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុត្ត ជាឱរស របស់ព្រះពុទ្ធ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

នន្ទកត្ថេរ ។

[១៨៩] ម្នាលនន្ទកៈ អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅកាន់សម្នាក់នៃព្រះឧបជ្ឈាយ៍ នឹងបន្លឺឡើងនូវសីហនាទ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះពុទ្ធជាមុនីទ្រង់បំបួសយើងដោយសេចក្តីអនុគ្រោះយើង ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍នោះ យើងបានដល់ហើយ ការអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង (យើងក៏បានដល់ហើយ) ។

ភារតត្ថេរ ។

[១៩០] ពួកអ្នកប្រាជ្ញប្រកបដោយប្រាជ្ញា ជាអ្នកឈ្នះសង្គ្រាមគឺកិលេស ឈ្នះមារ ព្រមទាំងវាហនៈរបស់មារ តែងបន្លឺឡើងយ៉ាងនេះដូចជាសីហៈបន្លឺលើកំពូលភ្នំ ។

សត្ថា ច បរិចិណ្ណោ មេ ធម្មោ សង្ឃោ ច បូជិតោ
អហញ្ច ចិត្តោ(១) សុមនោ បុត្តំ ទិស្វា អនាសវន្តិ ។

ភារទ្វាជោ ថេរោ ។

[១៨១] ឧបាសិតា សប្បុរិសា សុតា ធម្មា អភិណ្ហសោ
សុត្វាន បដិបជ្ជិស្សំ អញ្ជសំ អមតោគធំ ។
ភវរាគហតស្ស មេ សតោ ភវរាគោ បុន មេ ន វិជ្ជតិ
ន ចាហុ ន ច មេ ភវិស្សតិ ន ច មេ ឯតរហិបិ វិជ្ជតីតិ ។

កណ្ហទិន្នោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ឧត្តរោ ភទ្ទជិ ថេរោ សោភិតោ វល្លិយោ ឥសិ
វីតសោកោ ច សោ ថេរោ បុណ្ណមាសោ ច នន្ទកោ
ភារតោ(២) ភារទ្វាជោ ច កណ្ហទិន្នោ មហាមុនីតិ ។

វគ្គោ តតិយោ ។

---

១ ឱ. ម. វត្តោ ។ ២ ឱ. ម. ភរតោ ។

ព្រះសាស្តាខ្ញុំបានគោរពហើយ ព្រះធម៌និងព្រះសង្ឃ ខ្ញុំបានបូជាហើយ មួយទៀត ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអររីករាយ ព្រោះឃើញកូនជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។

ភារទ្វាជត្ថេរ ។

[១៥១] ពួកសប្បុរស ខ្ញុំបានគប់រកហើយ ធម៌ខ្ញុំក៏បានស្តាប់ហើយរឿយៗ លុះខ្ញុំស្តាប់ហើយ ក៏ដើរតាមផ្លូវធម៌ ដែលឈមទៅកាន់ព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ។ ខ្ញុំត្រូវកវរាគៈបៀតបៀន (ឥឡូវនេះ) ភវរាគៈមិនមានដល់ខ្ញុំទៀតទេ ភវរាគៈ (ក្នុងអតីតកាល) មិនមានហើយដល់ខ្ញុំ (ក្នុងអនាគត) ក៏នឹងមិនមានទេ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះទៀត ក៏មិនមានដល់ខ្ញុំដែរ ។

កណ្ហទិន្នត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី ឧត្តរត្ថេរ ១ ភទ្ទជិត្ថេរ ១ សោភិតត្ថេរ ១ វល្លិយត្ថេរជាឥសី ១ វីតសោកត្ថេរ ១ បុណ្ណមាសត្ថេរ ១ នន្ទកត្ថេរ ១ ភារតត្ថេរ ១ ភារទ្វាជត្ថេរ ១ កណ្ហទិន្នត្ថេរ ជាមហាមុនី ១ ។

ចប់ តតិយវគ្គ ។

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស ចតុត្ថវគ្គោ

[១៨២] យតោ អហំ បព្វជិតោ[១] សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ
វិមុច្ចមានោ ឧគ្គច្ឆឹ កាមធាតុំ ឧបច្ចគំ
ព្រហ្មុនោ បេក្ខមានស្ស តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ
អកុប្បា មេ វិមុត្តីតិ សព្វសំយោជនក្ខយាតិ ។

មិគសិរោ ថេរោ ។

[១៨៣] អនិច្ចានិ គហកានិ តត្ថ តត្ថ បុនប្បុនំ
គហការំ គវេសន្តោ ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ ។
គហការក ទិដ្ឋោសិ បុន គេហំ ន កាហសិ
សព្វា តេ ផាសុកា[២] ភគ្គា ថុណិរា ច បទាលិតា[៣]
វិមរិយាទិកតំ ចិត្តំ ឥធេវ វិធមិស្សតីតិ ។

សិវកោ ថេរោ ។

[១៨៤] អវហំ សុគតោ លោកេ វាតេហាពាធិតោ មុនិ
សចេ ឧណ្ហោទកំ អត្ថិ មុនិនោ ទេហិ ព្រាហ្មណ ។

---

១ ឱ. ម. បព្វជិតោ ។ ២ ឱ. ម. បាសុកា ។ ៣ ឱ. ថូណិរា ច វិទាលិតា ។ ម. គុណ្ឌិរា វិវទាលិតា ។

ថេរគាថា ទុកនិបាត ចតុត្ថវគ្គ

[១៥២]កាលដែលខ្ញុំបួសក្នុងសាសនានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏បានរួចស្រឡះ (ចាកកិលេស) បានកន្លងកាមធាតុ កាលព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ កំពុងពិនិត្យពិចារណា ចិត្តរបស់ខ្ញុំក៏បានរួចផុតចាកកិលេស វិមុត្តិរបស់ខ្ញុំលែងកម្រើក ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង ។

មិគសិរត្ថេរ[១] ។

[១៥៣] ផ្ទះគឺអត្តភាពទាំងឡាយ (ដែលកើត) រឿយៗ ក្នុងភពនោះៗ ជារបស់មិនទៀង ឥឡូវនេះ អាត្មាអញកំពុងតែខំស្វែងរកជាង គឺតណ្ហាអ្នកធ្វើផ្ទះគឺអត្តភាព ការកើតរឿយ ៗ ជាហេតុនាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ ។ នៃជាងផ្ទះ អ្នកគឺយើងបានឃើញច្បាស់ហើយ អ្នកនឹងធ្វើផ្ទះទៀតមិនបានឡើយ ធ្នឹមជំនីរគឺកិលេសទាំងអស់របស់អ្នក យើងបានបំបាក់អស់ហើយ ទាំងហោជាងគឺអវិជ្ជាទៀតសោត យើងបានរុះរើចោលអស់ហើយ ចិត្តដែលយើងធ្វើឲ្យរីងស្ងួត ក៏នឹងរលត់ក្នុងភពនេះឯង ។

សិវកត្ថេរ ។

[១៥៤] ព្រះមុនី ជាព្រះអរហន្ត មានព្រះដំណើរល្អ ក្នុងលោក ទ្រង់អាពាធព្រោះខ្យល់ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ប្រសិនបើអ្នកមានទឹកក្តៅ ចូរអ្នកថ្វាយដល់ព្រះមុនី ។

---

១ បានជាឈ្មោះថា មិគសិរត្ថេរ ព្រោះលោកកើតក្នុងខែមិគសិរ ។ អដ្ឋកថា ។

បូជិតោ បូជនេយ្យានំ សក្ការេយ្យាន សក្កតោ
អបចិតោ អបចិនេយ្យានំ[១] តស្ស ឥច្ឆាមិ ហាតវេ តិ ។

ឧបវាណោ ថេរោ ។

[១៨៨] ទិដ្ឋា មយា ធម្មធរា ឧបាសកា
កាមា អនិច្ចា ឥតិ ភាសមានា
សារត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ
បុត្តេសុ ទារេសុ ច តេ អបេក្ខា ។
អទ្ធា ន ជានន្តិ យតោ ច ធម្មំ[២]
កាមា អនិច្ចាតិ ឥតិ ចាបិ អាហុ
រាគញ្ច តេសំ ន ពលត្ថិ ឆេត្តុំ
តស្មា សិតា បុត្តទារំ ធនញ្ចាតិ ។

ឥសិទិន្នោ ថេរោ ។

[១៨៦] ទេវោ ច វស្សតិ ទេវោ ច គឡគឡាយតិ
ឯកកោ ចាហំ ភេរវេ ពិលេ វិហរាមិ
តស្ស មយ្ហំ ឯកកស្ស ភេរវេ ពិលេ វិហរតោ
នត្ថិ ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា លោមហំសោ វា ។

---

១ ម. បច្ចេយ្យានំ ។ ២ ឱ. យថា វ ធម្មំ ។ ម. យតោ ធម្មំ ។

(ព្រោះថា) ព្រះពុទ្ធ ត្រូវពួកបូជនេយ្យបុគ្គលបូជាហើយ ត្រូវពួកសក្ករេយ្យបុគ្គល (បុគ្គលដែលគេគប្បីធ្វើសក្ការៈ) ធ្វើសក្ការៈហើយ ត្រូវពួកអបចិនេយ្យបុគ្គល (បុគ្គលដែលគេគប្បីកោតក្រែង) កោតក្រែងហើយ អាត្មាប្រាថ្នានឹងនាំទឹកក្តៅទៅថ្វាយព្រះអង្គ ។

ឧបវាណត្ថេរ ។

[១៥៥] ពួកឧបាសក អ្នកទ្រទ្រង់ព្រះបរិយត្តិធម៌ដែលខ្ញុំជួបហើយបាននិយាយថា កាមទាំងឡាយ ជារបស់មិនទៀង តែពួកឧបាសកនោះនៅត្រេកអរក្រៃពេក ក្នុងកែវមណី និងកុណ្ឌលទាំងឡាយផង ជាអ្នកអាឡោះអាល័យក្នុងកូននិងប្រពន្ធផង ។ ពួកឧបាសកទាំងនោះ មិនទាន់ដឹងធម៌ពិតទេ គ្រាន់តែចេះនិយាយថា កាមទាំងឡាយជារបស់មិនទៀង ឧបាសកទាំងនោះ មិនទាន់មានកម្លាំងញាណ ដើម្បីកាត់ផ្តាច់នូវរាគៈទេ ព្រោះហេតុនោះបានជានៅជាប់ស្អិតចំពោះកូន ប្រពន្ធ និងទ្រព្យសម្បត្តិ ។

ឥសិទិន្នត្ថេរ ។

[១៥៦] ភ្លៀងបង្អុរចុះផងមេឃគ្រហឹមលាន់គ្គឹលៗផង (ក្នុងពេលនោះ) អាត្មាអញ នៅតែម្នាក់ឯង ក្នុងរូងភ្នំ ដែលគួរខ្លាច កាលដែលអាត្មាអញនោះ នៅក្នុងរូងភ្នំដែលគួរខ្លាច តែម្នាក់ឯង ភ័យក្តី សេចក្តីតក់ស្លុតក្តី សេចក្តីព្រឺរោមក្តី មិនមានទេ ។

ជម្មតា មមេសា យស្ស មេ ឯកកស្ស ភេរវេ ពិលេ
វិហរតោ នត្ថិ ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា លោមហំសោ វាតិ ។

សម្ពុលកច្ចានោ ថេរោ ។

[១៩៧] កស្ស សេលូបមំ ចិត្តំ ឋិតំ នានុបកម្បតិ
វិរត្តំ រជនីយេសុ កុប្បនីយេ ន កុប្បតិ ។
យស្សេវំ ភាវិតំ ចិត្តំ កុតោ តំ ទុក្ខមេស្សតិ ។
មម សេលូបមំ ចិត្តំ ឋិតំ នានុបកម្បតិ
វិរត្តំ រជនីយេសុ កុប្បនីយេ ន កុប្បតិ ។
មមេវំ ភាវិតំ ចិត្តំ កុតោ មំ ទុក្ខមេស្សតីតិ ។

ខិតកោ ថេរោ ។

[១៩៨] ន តាវ សុបិតុំ ហោតិ រត្តិ នក្ខត្តមាលិនី[១]
បដិជគ្គិតុមេវេសា រត្តិ ហោតិ វិជានតា ។
ហត្ថិក្ខន្ធាវបតិតំ កុញ្ជរោ ចេ អនុក្កមេ
សង្គាមេ មេ មតំ សេយ្យោ យញ្ចេ ជីវេ បរាជិតោតិ ។

សោណោ បោដិរិយបុត្តោ ថេរោ ។

---

១ ម. រត្តី នក្ខត្តមាលិនី ។

កាលអាត្មាអញនៅម្នាក់ឯងក្នុងវង់ភ្នំដែលគួរខ្លាច ភ័យក្តី សេចក្តីតក់ស្លុតក្តី សេចក្តីព្រឺរោមក្តី មិនមានឡើយ នេះជាធម្មតារបស់អាត្មាអញ ។

សម្ពុលកច្ចានត្ថេរ ។

[១៩៧] *ចិត្តរបស់ភិក្ខុណាមួយ មានឧបមាដោយភ្នំថ្ម តាំងនៅស៊ប់ រមែងមិនញាប់ញ័រ(ដោយលោកធម៌) ចិត្តដែលប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរក្នុងវត្ថុទាំងឡាយ ដែលគួរត្រេកអរ រមែងមិនប្រទូស្តក្នុងវត្ថុដែលគួរប្រទូស្ត ។ បុគ្គលណា អប់រំចិត្តបានយ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះ នឹងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខអំពីណាបាន ។ ចិត្តរបស់អាត្មាអញ មានឧបមាដោយភ្នំថ្ម តាំងនៅស៊ប់ រមែងមិនញាប់ញ័រ ចិត្តអាត្មាអញប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរក្នុងវត្ថុទាំងឡាយ ដែលគួរត្រេកអរ រមែងមិនប្រទូស្តក្នុងវត្ថុដែលគួរប្រទូស្ត ។ អាត្មាអញ អប់រំចិត្តបានយ៉ាងនេះ អាត្មាអញនឹងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខអំពីណាបាន ។*

ខិតកត្ថេរ ។

[១៩៨] *រាត្រី ជារបៀបនៃនក្ខត្តឫក្ស* (មានដរាបណា) *វិញ្ញូជនមិនគួរដេកលក់ដរាបនោះទេ រាត្រីនុ៎ះ វិញ្ញូជនគួរប្រាថ្នាដើម្បីប្រតិបត្តិ ។ ប្រសិនបើ ដំរីជាន់អញ ដែលធ្លាក់ចុះចាកកនៃដំរី សេចក្តីស្លាប់របស់អញ ក្នុងសង្គ្រាម* (យ៉ាងនេះ) *ប្រសើរជាង អាត្មាអញដែលចាញ់ហើយរស់នៅ មិនប្រសើរសោះឡើយ ។*

សោណបោដិរិយបុត្តត្ថេរ ។

[១៥៩] បញ្ច កាមគុណេ ហិត្វា បិយរូបេ មនោរមេ
សទ្ធាយ ឃរា និក្ខម្ម ទុក្ខស្សន្តករោ ភវេ ។
នាភិនន្ទាមិ មរណំ នាភិនន្ទាមិ ជីវិតំ
កាលញ្ច បដិកង្ខាមិ សម្បជានោ បតិស្សតោតិ ។

និសភោ ថេរោ ។

[១៦០] អម្ពបល្លវសង្កាសំ អំសេ កត្វាន ចីវរំ
និសិន្នោ ហត្ថិគីវាយំ គាមំ បិណ្ឌាយ ចាវិសឹ ។
ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ សំវេគំ អលភឹ តទា
សោហំ ទិត្តោ តទា សន្តោ បត្តោ មេ អាសវក្ខយោតិ ។

ឧសភោ ថេរោ ។

[១៦១] អយមិតិ កប្បដោ កប្បដកុរោ
អច្ឆាយ អច្ចំភរាយ(១)
អមតឃដិកាយំ ធម្មកដបត្តោ(២)
កដបទំ ឈានានិ ឱចេតុំ ។

---

១ ឱ. ម. អតិភរិតាយ ។ ម. អតិភរិយាយ ។ ២ ម. ធម្មកប្បដមត្តោ ។

[១៥៩] វិញ្ញូជន គប្បីលះបង់កាមគុណទាំង ៥ ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ គួររីករាយនៃចិត្ត ហើយចេញអំពីផ្ទះ (ទៅបួស) ដោយសទ្ធា ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ ខ្ញុំមិនត្រេកអរនឹងសេចក្ដីស្លាប់ ខ្ញុំមិនត្រេកអរនឹងការរស់នៅទេ ខ្ញុំ (គ្រាន់តែ) ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី រង់ចាំតែកាល (បរិនិព្វាន) ប៉ុណ្ណោះ ។

និសភត្ថេរ ។

[១៦០] ខ្ញុំធ្វើចីវរ មានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃត្រួយស្វាយ លើស្មាហើយជិះលើ.កនៃដំរី ចូលទៅកាន់ស្រុក ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំចុះពីកដំរីក៏បាននូវសេចក្ដីសង្វេគក្នុងកាលណោះ តែខ្ញុំនោះ ជាមនុស្សកំពុងស្រវឹង (ដោយជាតិជាដើម) ហើយខ្ញុំបានដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈ ក្នុងកាលណោះដែរ ។

ឧសភត្ថេរ ។

[១៦១] កប្បដកុរៈ (មានសេចក្ដីត្រិះរិះខុសកើតឡើងយ៉ាងនេះ) ថានេះជាកន្ទប របស់អាត្មាអញ កាលបើក្អមសម្រាប់ដាក់ទឹកអម្រឹត (របស់តថាគត) ពេញហើយក្រែពេក (តថាគតសម្ដែងធម៌ដើម្បីឲ្យបាននូវទឹកអម្រឹត) កប្បដកុរភិក្ខុ ក៏ដល់នូវការឃ្លាងអំពីធម៌ (របស់តថាគត) នេះជាសាសនា របស់តថាគត ជាផ្លូវការនាផ្សេង ៗ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចម្រើននូវឈានទាំងឡាយ ។

មា ខោ ត្វំ កប្បដ បចាលេសិ
មា តំ ឧបកណ្ណកម្ហិ តាឡេស្សំ
ន ហិ[១] ត្វំ កប្បដ មត្តមញ្ញាសិ
សង្ឃមជ្ឈម្ហិ បចលាយមានោតិ ។

កប្បដកុរោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

មិគសិរោ សិវកោ ច	ឧបវាណោ ច បណ្ឌិតោ
ឥសិទិន្នោ ច កច្ចានោ	និតកោ ច មហាវសី
បោដិរិយបុត្តោ និសភោ	ឧសភោ កប្បដកុរោតិ ។

វគ្គោ ចតុត្ថោ ។

១ ម. ន វា ។

ម្នាលកប្បដកុរៈ អ្នកកុំងោកងក់ តថាគតមិនបានវាយត្រូវអ្នកក្នុងទីជិតត្រចៀកទេ ម្នាលកប្បដកុរៈ ព្រោះថា អ្នកមិនស្គាល់ប្រមាណ បានជាអ្នកចេះតែងោកងក់ ក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។

កប្បដកុរត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី មិគសិរត្ថេរ ១ សិវកត្ថេរ ១ ឧបវាណបណ្ឌិតត្ថេរ ១ ឥសិទិន្នត្ថេរ ១ សម្ពុលកច្ចានត្ថេរ ១ ខិតកត្ថេរមានវសីធំ ១ សោណ-បោដិរិយបុត្តត្ថេរ ១ និសភត្ថេរ ១ ឧសភត្ថេរ ១ កប្បដកុរត្ថេរ ១ ។

ចប់វគ្គ ទី ៤ ។

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស បញ្ចមវគ្គោ

[១៦២] អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា អហោ នោ សត្ថុ សម្បទា
យត្ថ ឯតាទិសំ ធម្មំ សាវកោ សច្ឆិកាហិតិ ។
អសង្ខេយ្យេសុ កប្បេសុ សក្កាយាធិកតា អហុំ
តេសមយំ បច្ឆិមកោ ចរិមោយំ សមុស្សយោ
ជាតិមរណសំសារោ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

កុមារកស្សបោ ថេរោ ។

[១៦៣] យោ ហវេ ទហរោ ភិក្ខុ យុញ្ជតិ ពុទ្ធសាសនេ
ជាគរោ ស ហិ សុត្តេសុ[១] អមោឃន្តស្ស ជីវិតំ ។
តស្មា សទ្ធញ្ច សីលញ្ច បសាទំ ធម្មទស្សនំ
អនុយុញ្ជេថ មេធាវី សរំ ពុទ្ធាន សាសនន្តិ ។

ធម្មបាលោ ថេរោ ។

[១៦៤] កស្សិន្ទ្រិយានិ[២] សមថំ គតានិ
អស្សា យថា សារថិនា សុទន្តា
បហីនមានស្ស អនាសវស្ស
ទេវាបិ តស្ស បិហយន្តិ តាទិនោ ។

---

១ ឱ. ម. ជាគរោ បតិសុត្តេសុ ។ ២ យស្សិន្ទ្រិយានីតិបិ បាឋោ ។

ថេរគាថា ទុកនិបាត បញ្ចមវគ្គ

[១៦២] ឱ! ព្រះពុទ្ធ ឱ! ព្រះធម៌ ឱ! សម្បទា របស់ព្រះសាស្តា នៃយើងទាំងឡាយ ដែលសាវ័កនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ប្រាកដដូច្នោះ ។ សក្កាយ គឺបញ្ចុបាទានក្ខន្ធ អាត្មាអញបានហើយក្នុងកប្បទាំងឡាយ រាប់ មិនបាន រាងកាយនេះ ជាទីបំផុតរបស់បញ្ចុបាទានក្ខន្ធទាំងនោះ រាងកាយនេះ ជាខាងក្រោយរបស់បញ្ចុបាទានក្ខន្ធទាំងនោះ សង្សារប្រកបដោយជាតិនិងមរណៈ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទេ ។

កុមារកស្សបត្ថេរ ។

[១៦៣] ភិក្ខុណានៅក្មេង ប្រកបព្យាយាមក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា នាកាលពួកសត្វកំពុងដេកលក់ភិក្ខុនោះជាអ្នកភ្ញាក់រលឹក ជីវិតរបស់ភិក្ខុនោះមិនសោះសូន្យទេ ។ ហេតុនោះ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលរលឹកឃើញនូវសាសនានៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយហើយ គួរប្រកបរឿយ ៗ នូវសទ្ធា សីល សេចក្តីជ្រះថ្លា និងការឃើញធម៌ ។

ធម្មបាលត្ថេរ ។

[១៦៤] ភិក្ខុណាមួយ បានលះបង់មានះ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ មានឥន្ទ្រិយដល់នូវសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដូចសេះដែលសារថីបង្ហាត់ល្អហើយ ទុកជាពួកទេវតា ក៏ស្រឡាញ់ភិក្ខុអ្នកមិនញាប់ញ័រនោះ ។

មយ្ហិន្ទ្រិយានិ សមថំ គតានិ
អស្សា យថា សារថិនា សុទន្តា
បហីនមានស្ស អនាសវស្ស
ទេវាបិ មយ្ហំ បិហយន្តិ តាទិនោតិ ។

ព្រហ្មាលិ ថេរោ ។

[១៦៥] នវិចាបកា ចិត្តភទ្ទកា
មោឃរាជ សតតំ សមាហិតោ
ហេមន្តិកសីតកាលរត្តិយោ(១)
ភិក្ខុ ត្វំសិ កថំ ករិស្សសិ ។
សម្បន្នសស្សា មគធា កេវលា ឥតិ មេ សុតំ
បលាលច្ឆន្នកោ សេយ្យំ យថញ្ញេ សុខជីវិនោតិ ។

មោឃរាជា ថេរោ ។

[១៦៦] ន ឧក្ខិបេ នោ ច បរិក្ខិបេ បរេ
ន ឱក្ខិបេ ចារគតំ ន ឃរយេ
ន ចត្តវណ្ណំ បរិសាសុ ព្យាហរេ
អនុទ្ធតោ សម្មិតភាណិ សុព្វតោ ។

១ ម. ហេមន្តិកកាលរត្តិយោ ។

អាត្មាអញបានលះបង់មានះ មិនមានអាសវៈ មានឥន្ទ្រិយដល់នូវសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដូចសេះដែលនាយសារថីបង្ហាត់ល្អហើយ ទុកជាទេវតាទាំងឡាយក៏ស្រឡាញ់អាត្មាអញអ្នកមិនញាប់ញ័រដែរ ។

ព្រហ្មាលិត្ថេរ ។

[១៦៥] (ព្រះសាស្តាទ្រង់សួរថា) ម្នាលមោឃរាជ ជាអ្នកមានសម្បុរអាក្រក់ តែមានចិត្តល្អ អ្នកជាភិក្ខុមានចិត្តតម្កល់មាំរឿយ ៗ អស់រាត្រីទាំងឡាយ ក្នុងកាលត្រជាក់ ប្រកបដោយហេមន្តរដូវ តើអ្នកនឹងធ្វើដោយបការដូចម្តេច ។

(មោឃរាជត្ថេរក្រាបទូលថា) ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នេះថា ដែនមគធៈទាំងមូលជាដែនមានសន្ទូងបរិបូណ៌ ពួកភិក្ខុដទៃ មានការរស់នៅជាសុខ (ដោយកម្រាលនិងគ្រឿងស្លៀកដណ្តប់ដ៏ល្អ) យ៉ាងណា ខ្ញុំព្រះអង្គ (ក្រាល)បិទបាំងស្មៅកឈើ សម្រេចនូវការដេក (យ៉ាងនោះដែរ) ។

មោឃរាជត្ថេរ ។

[១៦៦] បុគ្គល មិនគប្បីលើកតម្កើងខ្លួន មិនគប្បីបង្អាប់គេ មិនគប្បីថ្កោលទោសនៃពួកបុគ្គលដទៃ មិនគប្បីបៀតបៀនបុគ្គលអ្នកដល់នូវត្រើយគឺព្រះនិព្វាន មិនគប្បីអួតគុណរបស់ខ្លួនក្នុងកណ្តាលពួកបរិសទ្យ គប្បីជាអ្នកប្រាសចាកឧទ្ធច្ចៈ ជាអ្នកពោលពាក្យល្មមកំណត់ ជាអ្នកមានវត្តល្អចុះ ។

សុសុខុមនិបុណត្ថទស្សិនា មតិកុសលេន និវាតវុត្តិនា
សំសេវិតពុទ្ធសីលិនា និព្វានំ ន ហិ តេន ទុល្លភន្តិ ។

វិសាខោ បញ្ចាលីបុត្តោ[១] ថេរោ ។

[១៦៧] នទន្តិ មោរា សុសិខា សុបេខុណា
សុនីលគីវា សុមុខា សុគជ្ជិនោ
សុសទ្ទលា ចាបិ មហាមហី អយំ
សុព្យាបិតម្ពុ សុវលាហកំ នភំ ។
សុកល្លរូបោ សុមនស្ស ឈាយិតំ
សុនិក្កមោ[២] សាធុ សុពុទ្ធសាសនេ
សុសុក្កសុក្កំ និបុណំ សុទុទ្ទសំ
ផុសាហិ តំ ឧត្តមមច្ចុតំ បទន្តិ ។

ចូឡកោ ថេរោ ។

[១៦៨] នន្ទមានាគតំ ចិត្តំ សូលមារោបមានកំ
តេន តេនេវ វជសិ យេន សូលំ កលិង្គរំ ។
តាហំ[៣] ចិត្ត កលឹ ព្រូមិ តំ ព្រូមិ ចិត្តទុព្ភកំ

១ ម. បញ្ចាលបុត្តោ ។ ២ ឱ. សុនិក្ខមោ ។ ៣ ម. សា ហំ ។

ព្រោះថា បុគ្គលមានប្រាជ្ញាវាងវៃ បានឃើញអត្ថដ៏សុខុមក្រៃលែង បានប្រព្រឹត្តបន្ទាបបន្ទន់ខ្លួន សេពនូវសីលដ៏ចម្រើន មិនមែនបានព្រះនិព្វានដោយក្រឡើយ ។

វិសាខបញ្ចាលីបុត្តត្ថេរ ។

[១៦៧] ពួកក្ងោក ជាសត្វមានកំប៉ោយល្អ មានសំណុំកន្ទុយល្អ មានកខៀវល្អ មានមុខល្អ មានសម្រែកពីរោះ តែងបន្លឺឡើងផង ទេសភាពធំនេះ មានស្មៅខៀវល្អ មានទឹកជ្រួតជ្រាបល្អផង អាកាសមានពពកល្អផង ។ អ្នកជាបុគ្គលមានសភាពគួរសមដោយប្រពៃ (ចូរចម្រើន) នូវឈាន របស់ព្រះយោគាវចរអ្នកមានចិត្តល្អ ចូរមានព្យាយាមល្អ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាដោយប្រពៃ ចូរបាននូវព្រះនិព្វាន ជាបទដ៏ទៀងឧត្តម ជាធម៌មានពណ៌សល្អក្រៃពេក ជាធម៌ល្អិត ជាធម៌ដែលគេកម្រឃើញដោយងាយ ។

ចូឡកត្ថេរ ។

[១៦៨] ចិត្តមកកាន់សេចក្តីត្រេកត្រអាល ដែលកម្មក្កិលេសលើកឡើង ហើយកាន់ដែកស្រួច គឺភព ដែកស្រួចគឺភពនិងកំណាត់ឈើគឺកាមគុណ មាននៅក្នុងទីណា អ្នកតែងទៅក្នុងទីនោះ ៗ ។ នៃចិត្តចង្រៃ អញប្រាប់ឯង នៃចិត្តកំណាច អញប្រាប់ឯង

សត្ថា តេ ទុល្លភោ លទ្ធោ មានត្ថេ មំ និយោជយីតិ ។

អនូបមោ ថេរោ ។

[១៦៩] សំសរំ ទីឃមទ្ធានំ គតីសុ បរិវត្តិសំ
អបស្សំ អរិយសច្ចានិ អន្ធភូតោ បុថុជ្ជនោ ។
តស្ស មេ អប្បមត្តស្ស សំសារា វិនឡីកតា
សព្វា គតី សមុច្ឆិន្នា នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

វជ្ជិតោ ថេរោ ។

[១៧០] អស្សត្ថេ ហរិតោ ភាសេ សំវិរូឡ្ហម្ហិ ចាទបេ
ឯកំ ពុទ្ធគតំ សញ្ញំ អលភិត្ថំ បតិស្សតោ[១] ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញំ អលភឹ តទា
តស្សា សញ្ញាយ វាហសា បត្តោ មេ អាសវក្ខយោតិ ។

សន្ធិតោ ថេរោ ។

១ ម. អលភិហំ បដិស្សតោ ។

ព្រះសាស្តា ដែលគេបានដោយក្រ (ឥឡូវនេះ) អ្នកបានហើយ អ្នកកុំដឹកនាំអញទៅក្នុងអំពើឥតប្រយោជន៍ឡើយ ។

អន្នូបមត្ថេរ ។

[១៦៩] អាត្មាអញ កាលនៅជាបុថុជ្ជន មានងងឹតគឺអវិជ្ជាកើតហើយ មិនបានឃើញអរិយសច្ចទាំងឡាយ ក៏អន្ទោលទៅ អស់កាលជាអង្វែង តែងវិលទៅក្នុងគតិទាំងឡាយ ។ អាត្មាអញនោះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ បានធ្វើសង្សារទាំងឡាយ ឲ្យវិនាសហើយ បានកាត់ផ្តាច់គតិទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានឡើយ ។

វជ្ជិតត្ថេរ ។

[១៧០] ខ្ញុំជាបុគ្គលមានសតិតម្កល់ខ្ជាប់ ក៏បាននូវសញ្ញាមួយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពុទ្ធគុណ ជិតដើមអស្សត្ថព្រឹក្ស[១] ជាឈើមានពន្លឺខៀវ លូតលាស់ត្រសាយត្រសុំល្អ ។ ក្នុងកប្ប ៣១ អំពីភទ្រកប្បនេះទៅ កាលនោះ ខ្ញុំបាននូវសញ្ញាណា ខ្ញុំបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ព្រោះនាំមកនូវសញ្ញានោះ ។

សន្ធិតត្ថេរ ។

---

១ បានជាហៅថាដើមអស្សត្ថ ព្រោះជាកន្លែងធ្វើនូវការដកដង្ហើមស្រួលរបស់ពួកសត្វឲ្យកើត ។ អដ្ឋកថា ។

១៩៨

ថេរគាថាយ ទុកនិបាតស្ស បញ្ចមវគ្គោ

ឧទ្ទានំ

កុមារកស្សបោ ថេរោ ធម្មបាលោ ច ព្រហ្មាលិ
មោឃរាជា វិសាខោ ច ចូឡកោ ច អនូបមោ
វជ្ជិតោ សន្ធិតោ ថេរោ កិលេសរជវាហនោតិ ។

វគ្គោ បញ្ចមោ ។

គាថា ទុកនិបាតម្ហិ នវុតិ ចេវ អដ្ឋ ច
ថេរា ឯកូនបញ្ញាសំ ភាសិតា នយកោវិទា ។

ទុកនិបាតោ និដ្ឋិតោ ។

ថេរគាថា ទុកនិបាត បញ្ចមវគ្គ

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី កុមារកស្សបត្ថេរ ១ ធម្មបាលត្ថេរ ១ ព្រហ្មាលិត្ថេរ ១ មោឃរាជត្ថេរ ១ វិសាខត្ថេរ ១ ចូឡកត្ថេរ ១ អនូបមត្ថេរ ១ វជ្ជិតត្ថេរ ១ សន្ធិតត្ថេរកម្ចាត់បង់នូវធូលីគឺកិលេស ១ ។

ចប់ វគ្គទី ៥ ។

គាថាក្នុងទុកនិបាតមាន ៩៨ ព្រះថេរៈ ៤៩ អង្គ អ្នកឈ្លាសក្នុងន័យ បានពោលហើយ ។

ចប់ ទុកនិបាត ។

ថេរគាថាយ តិកនិបាតោ

[១៧១] អយោនិសុទ្ធិមន្វេសំ អគ្គឹ បរិចរឹ វនេ
សុទ្ធិមគ្គំ អជានន្តោ អកាសឹ អបរំ[(១)] តបំ ។
តំ សុខេន សុខំ លទ្ធំ បស្ស ធម្មសុធម្មតំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ[(២)] ។
ព្រហ្មពន្ធុ បុរេ អាសឹ ឥទានិ ខោម្ហិ ព្រាហ្មណោ
តេវិជ្ជោ ន្ហាតកោ ចម្ហិ សោត្ថិយោ ចម្ហិ វេទគូតិ ។

អង្គណិកភារទ្វាជោ ថេរោ ។

[១៧២] បញ្ចាហាហំ បព្វជិតោ សេក្ខោ អប្បត្តមានសោ
វិហារំ មេ បវិដ្ឋស្ស ចេតសោ បណិធី អហុ
នាសិស្សំ ន បិវិស្សាមិ វិហារតោ ន និក្ខមេ
ន បិ បស្សំ និបាតេស្សំ តណ្ហាសល្លេ អនូហតេ ។
តស្ស មេវំ វិហរតោ បស្ស វីរិយបរក្កមំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បច្ចយោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. អកាសឹ អមរំ ។ ម. អកាសិមមតំ ។ ២ ម. សាសនន្តិ ។

ថេរគាថា តិកនិបាត

[១៧១] *កាលខ្ញុំស្វែងរកសេចក្តីបរិសុទ្ធដោយខុសទំនង បានបម្រើភ្លើងក្នុងព្រៃ មិនទាន់ដឹងនូវផ្លូវនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធ ហើយក៏ធ្វើនូវតបៈដទៃ (ដែលញ៉ាំងខ្លួនឲ្យលំបាក) ។ និព្វានសុខនោះអាត្មាអញបានដោយស្រួលហើយ អ្នកចូរមើលនូវភាពនៃធម៌ដ៏ល្អចុះ វិជ្ជា ៣ អាត្មាអញបានដល់ហើយដោយលំដាប់ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ ។ ពីដើម អាត្មាអញជាផៅពង្សនៃព្រហ្ម (ជាព្រាហ្មណ៍ដោយសន្មតិ) ឥឡូវនេះ អាត្មាជាព្រាហ្មណ៍មែន ព្រោះ អាត្មាអញជាអ្នកបានវិជ្ជា ៣ ផង មានមន្ទិលគឺកិលេសបានលាងហើយផង ជាអ្នកមានសួស្តីផង ដល់នូវវេទផង ។*

អង្គណិកភារទ្វាជត្ថេរ ។

[១៧២] *ខ្ញុំបួសបាន ៥ ថ្ងៃ នៅជាសេក្ខបុគ្គល មិនទាន់សម្រេចព្រះអរហត្តនៅឡើយ កាលខ្ញុំចូលទៅក្នុងកុដិ មានចិត្តតាំងមាំថា អាត្មាអញនឹងមិនបរិភោគ នឹងមិនផឹក មិនចេញអំពីកុដិ កាលបើសរគឺតណ្ហា អាត្មាអញមិនទាន់ដកចេញទេ អាត្មាអញនឹងមិនប្រែបង្អៀងឡើយ ។ អ្នកចូរមើលសេចក្តីព្យាយាមប្រឹងប្រែងរបស់ខ្ញុំនោះ កាលនៅយ៉ាងនេះចុះ វិជ្ជា ៣ អាត្មាអញបានដល់ ដោយលំដាប់ហើយទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ អាត្មាអញក៏បានធ្វើហើយ ។*

បច្ចយត្ថេរ ។

ថេរគាថាយ តិកនិបាតោ

[១៧៣] យោ បុព្វេករណីយានិ បច្ឆា សោ កាតុមិច្ឆតិ
សុខា សោ ធំសតេ ឋានា បច្ឆា ច មនុតប្បតិ ។
យញ្ហិ កយិរា តញ្ហិ វទេ យំ ន កយិរា ន តំ វទេ
អករោន្តំ ភាសមានំ បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា ។
សុសុខំ វត និព្វានំ សម្មាសម្ពុទ្ធទេសិតំ
អសោកំ វិរជំ ខេមំ យត្ថ ទុក្ខំ និរុជ្ឈតីតិ ។

ពាកុលោ ថេរោ ។

[១៧៤] សុខញ្ចេ ជីវិតុំ ឥច្ឆេ សាមញ្ញស្មឹ អបេក្ខវា
សង្ឃិកំ នាតិមញ្ញេយ្យ ចីវរំ បានភោជនំ ។
សុខញ្ចេ ជីវិតុំ ឥច្ឆេ សាមញ្ញស្មឹ អបេក្ខវា
អហិមូសិកសោព្ភំវ សេវេថ សយនាសនំ ។
សុខញ្ចេ ជីវិតុំ ឥច្ឆេ សាមញ្ញស្មឹ អបេក្ខវា
ឥតរីតរេន តុស្សេយ្យ ឯកធម្មញ្ច ភាវយេតិ ។

ធនិយោ ថេរោ ។

[១៧៥] អតិសីតំ អតិឧណ្ហំ អតិសាយមិទំ អហុ
ឥតិ វិស្សដ្ឋកម្មន្តេ ខណា អច្ចេន្តិ មាណវេ ។

[១៧៣] បុគ្គលណា (មិនធ្វើ)នូវអំពើដែលគួរធ្វើ ក្នុងកាលមុន ហើយ ចង់ធ្វើក្នុងកាលក្រោយវិញ បុគ្គលនោះរមែងឃ្លាតចាកឋានៈជាសុខ ផង តែងក្តៅក្រហាយរឿយៗ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយផង ។ បុគ្គល ធ្វើអំពើណា ត្រូវនិយាយតែអំពើនោះ មិនធ្វើអំពើណាមិនត្រូវនិយាយ អំពើនោះឡើយ បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវបុគ្គល កាលមិនធ្វើ បានតែនិយាយ ។ សេចក្តីទុក្ខរលត់ទៅក្នុងព្រះនិព្វាន ណា ព្រះនិព្វាននោះដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងហើយ ជា គុណជាតមិនមានសេចក្តីសោក ប្រាសចាកធូលី ជាទីក្សេមក្សាន្ត នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ដោយប្រពៃមែនពិត ។

ពាកុលត្ថេរ ។

[១៧៤] បើបុគ្គលស្រឡាញ់ ក្នុងភាពជាសមណៈ ប្រាថ្នាដើម្បីរស់នៅ ស្រួល មិនគប្បីមើលងាយចីវរ ទឹកនិងភោជនជារបស់សង្ឃទេ ។ បើ បុគ្គលស្រឡាញ់ក្នុងភាពជាសមណៈប្រាថ្នាដើម្បីរស់នៅស្រួល គប្បី សេពទីដេកនិងទីអង្គុយ ដូចជាពស់សេពនូវរន្ធ របស់កណ្តុរ ។ បើ បុគ្គលស្រឡាញ់ក្នុងភាពជាសមណៈប្រាថ្នាដើម្បីរស់នៅស្រួល គប្បី ត្រេកអរដោយបច្ច័យតាមមានតាមបានផង គប្បីចម្រើនធម៌ឯកផង ។

ធនិយត្ថេរ ។

[១៧៥] ខណៈរមែងប្រព្រឹត្តកន្លងនូវមាណពទាំងឡាយដែលមានការងារ លះចោល (ដោយគិតអាងថា) ត្រជាក់ពេក ក្តៅពេក ល្ងាចពេក ។

យោ ច សីតញ្ច ឧណ្ហញ្ច តិណា ភិយ្យោ ន មញ្ញតិ
ករំ បុរិសកិច្ចានិ សោ សុខា ន វិហាយតិ ។
ទព្វំ កុសំ បោដកិលំ ឧសីរំ មុញ្ជបព្វជំ
ឧរសា បនុទហិស្សាមិ វិវេកមនុព្រូហយន្តិ ។

មាតង្គបុត្តោ ថេរោ ។

[១៧៦] យេ ចិត្តកថី ពហុស្សុតា
សមណា បាតលិបុត្តវាសិនោ
តេសញ្ញតរោយមាយុវា
ទ្វារេ តិដ្ឋតិ ខុជ្ជសោភិតោ ។
យេ ចិត្តកថី ពហុស្សុតា
សមណា បាតលិបុត្តវាសិនោ
តេសញ្ញតរោយមាយុវា
ទ្វារេ តិដ្ឋតិ មាលុតេរិតោ ។
សុយុទ្ធេន សុយិដ្ឋេន សង្គាមវិជយេន ច
ព្រហ្មចរិយានុចិណ្ណេន ឯវាយំ សុខមេធតីតិ ។

ខុជ្ជសោភិតោ ថេរោ ។

បុគ្គលណាមួយ កាលធ្វើនូវកិច្ចរបស់បុរស មិនអើពើចំពោះត្រជាក់ និងក្តៅឲ្យក្រៃលែងជាងស្មៅ បុគ្គលនោះ រមែងមិនសាបសូន្យចាកសេចក្តីសុខឡើយ ។ អាត្មាអញកាលចម្រើននូវវិវេក នឹងកម្ចាត់បង់បាននូវស្មៅចិញ្ចៀន ស្បូវ គុម្ពឈើមានបន្ទា ស្បូវណ្តាស ស្មៅដំណេកទន្សាយ និងស្មៅយាប៉ូង (កិលេសគ្រោតគ្រាត-កណ្តាល-ល្អិត) ដោយទ្រូង (សេចក្តីព្យាយាម) ។

មាតង្គបុត្តត្ថេរ ។

[១៧៦] *ពួកសមណៈណា ជាអ្នកមានសម្តីដ៏វិចិត្រជាពហុស្សូត នៅក្នុងក្រុងបាតលិបុត្តជាប្រក្រតី បណ្តាពួកសមណៈទាំងនោះ ខុជ្ជ-សោភិតត្ថេរមានអាយុនេះជាសមណៈ មួយរូបដែរ ឈរជិតទ្វារ ។*

ពួកសមណៈណា ជាអ្នកមានសម្តីដ៏វិចិត្រ ជាពហុស្សូត នៅក្នុងក្រុងបាតលិបុត្ត ជាប្រក្រតី បណ្តាសមណៈទាំងនោះ ខុជ្ជសោភិតត្ថេរ មានអាយុនេះ ជាសមណៈមួយរូបដែរ ជាអ្នកមកដោយខ្យល់ គឺមកដោយកម្លាំងនៃឫទ្ធិហើយ ឈរជិតទ្វារ ។ ខុជ្ជសោភិតត្ថេរនេះ បានដល់នូវសេចក្តីសុខ ដោយការច្បាំង (នឹងពួកកិលេស)ផង ដោយបូជាល្អផង ដោយការឈ្នះសង្គ្រាមផង ដោយការសន្សំនូវព្រហ្មចរិយធម៌ផង ។

ខុជ្ជសោភិតត្ថេរ ។

ថេរគាថាយ តិកនិបាតោ

[១៧៧] យោធ កោចិ មនុស្សេសុ បរបាណានិ ហឹសតិ
អស្មា លោកា បរម្ហា ច ឧភយា ធំសតេ នរោ ។
យោ ច មេត្តេន ចិត្តេន សព្វបាណានុកម្បតិ
ពហុំ ហិ សោ បសវតិ បុញ្ញំ តាទិសកោ នរោ ។
សុភាសិតស្ស សិក្ខេថ សមណុបាសនស្ស ច
ឯកាសនស្ស ច រហោ ចិត្តវូបសមស្ស ចាតិ ។

វារណោ ថេរោ ។

[១៧៨] ឯកោបិ សទ្ធោ មេធាវី អស្សទ្ធានំ ច[១] ញាតិនំ
ធម្មដ្ឋោ សីលសម្បន្នោ ហោតិ អត្ថាយ ពន្ធុនំ ។
និគ្គយ្ហ អនុកម្បាយ ចោទិតា ញាតយោ មយា
ញាតិពន្ធវបេមេន ការំ កត្វាន ភិក្ខុសុ ។
តេ អព្ភតីតា កាលកតា បត្តា តេ តិទិវំ សុខំ
ភាតរោ មយ្ហំ មាតា ច មោទន្តិ កាមកាមិនោតិ ។

បស្សិកោ ថេរោ ។

---
១ ឱ. ម. អស្សទ្ធានិធ ។

ថេរគាថា តិកនិបាត

[១៧៧] បណ្ដាពួកមនុស្ស ក្នុងលោកនេះ ជនណាមួយ បៀតបៀនសត្វដទៃ ជននោះរមែងសាបសូន្យ ចាកប្រយោជន៍និងសេចក្ដីសុខក្នុងលោកទាំងពីរ គឺលោកនេះនិងលោកខាងមុខ ។ លុះតែជនណាអនុគ្រោះដល់សត្វទាំងពួង ដោយចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជនប្រាកដដូច្នោះនោះ ទើបទទួលបុណ្យដ៏ច្រើន ។ បុគ្គលគប្បីសិក្សាសុភាសិតផង នូវការចូលទៅរកសមណៈផង នូវការអង្គុយតែម្នាក់ឯងក្នុងទីស្ងាត់ផង នូវការញុំាងចិត្តឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ផង ។

វារណត្ថេរ ។

[១៧៨] បុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា មានប្រាជ្ញា ឋិតនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល សូម្បីតែម្នាក់ឯង ក៏រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ពួកញាតិនិងផៅពង្ស ដែលជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ។ ញាតិទាំងឡាយដែលខ្ញុំផ្ចញ់ផ្ចាល់រំឭកដាស់តឿន ដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះ ក៏បានធ្វើសក្ការៈចំពោះពួកភិក្ខុ ដោយសេចក្ដីស្រឡាញ់ថាជាញាតិ ជាផៅពង្ស ។ ពួកញាតិទាំងនោះ លុះធ្វើមរណកាលកន្លងលោកនេះទៅហើយក៏បានដល់នូវសេចក្ដីសុខក្នុងទេវលោក ទាំងបងប្អូននិងមាតារបស់ខ្ញុំ ក៏ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកាមគុណ រមែងត្រេកអរដែរ ។

បស្សិកត្ថេរ ។

[១៧៩] កាលាបព្វង្គសង្កាសោ កិសោ ធមនិសណ្ឋិតោ[១]
មត្តញ្ញូ អន្នបានស្មឹ អលីនមនសោ[២] នរោ ។
ផុដ្ឋោ ឌំសេហិ មកសេហិ អរញ្ញស្មឹ ព្រហាវនេ
នាគោ សង្គាមសីសេវ សតោ តត្រាធិវាសយេ ។
យថា ព្រហ្មា តថា ឯកោ យថា ទេវោ តថា ទុវេ
យថា គាមោ តថា តយោ កោលាហលំ តតុត្តរិន្តិ ។

យសោជោ ថេរោ ។

[១៨០] អហុ តុយ្ហំ បុរេ សទ្ធា សា តេ អជ្ជ ន វិជ្ជតិ
យំ តុយ្ហំ តុយ្ហមេវេតំ នត្ថិ ទុច្ចរិតំ មម ។
អនិច្ចា ហិ ចលា សទ្ធា ឯវំ ទិដ្ឋា ហិ សា មយា

---

១ ឱ. ធមនិសន្តតោ ។ ម. ធមនិសន្ថតោ ។ ២ ឱ. អាទីនមនសោ ។ ម. អាទីន-
មានសោ ។

[១៧៩] (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) នរៈគឺយសោជត្ថេរនេះ មានអវយវៈប្រាកដស្មើដោយថ្នាំងនៃវល្លិ៍ មានខ្លួនស្គមរវីមរវាមដោយសរសៃ ដឹងប្រមាណក្នុងបាយនិងទឹក ជាអ្នកមានចិត្តមិនរួញរា ។ យសោជត្ថេរ ពោលថា ភិក្ខុ (នៅ) ក្នុងព្រៃតូចឬព្រៃធំ បើទុកជាសត្វរបោមនិងមូសខាំហើយ ក៏គប្បីជាអ្នកមានស្មារតី អត់ទ្រាំចំពោះអន្តរាយ មានរបោមជាដើម ក្នុងព្រៃនោះ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរអត់ទ្រាំ ក្នុងទីជាប្រធាននៃសង្គ្រាម ។ ភិក្ខុ តែម្នាក់ឯង(រមែងនៅជាសុខ) ដូចគ្នានឹងព្រហ្ម ភិក្ខុនៅរួមគ្នាពីររូប (រមែងមានសេចក្តីខ្វាំងខ្វប់)ដូចគ្នានឹងទេវតា ភិក្ខុ(នៅរួមគ្នា) ៣ រូប ដូចគ្នានឹងជនអ្នកស្រុក ភិក្ខុមានចំនួនច្រើនរូបលើសពីនោះទៅ ជាហេតុនាំឲ្យជ្រួលជ្រើម (ដូចគ្នានឹងពួកមហាជនដែលប្រជុំគ្នា) ។

យសោជត្ថេរ ។

[១៨០] សទ្ធារបស់អ្នក មានក្នុងកាលមុន ប៉ុន្តែក្នុងថ្ងៃនេះ សទ្ធានោះបែរជាមិនមានដល់អ្នកវិញ បច្ច័យណា ដែលជារបស់អ្នក បច្ច័យនោះ ចូរជារបស់អ្នកវិញចុះ ទុច្ចរិត មិនមានដល់អាត្មាទេ ។ ព្រោះថា សទ្ធា (របស់បុថុជ្ជន) ជាធម្មជាតិ ឃ្លេងឃ្លោងមិនទៀង សទ្ធា យ៉ាងនេះ អាត្មា បានឃើញជាក់ច្បាស់ហើយ

វជ្ជន្តិបិ វិវជ្ជន្តិ   តត្ថ កឹ ជិយ្យតេ មុនិ ។
បច្ចតិ មុនិនោ ភត្តំ   ថោកំ ថោកំ កុលេ កុលេ
បិណ្ឌិកាយ ចរិស្សាមិ   អត្ថិ ជង្ឃពលំ មមាតិ ។

សាដិមត្តិយោ ថេរោ ។

[១៨១] សទ្ធាយ អភិនិក្ខម្ម   នវបព្វជិតោ នវោ
មិត្តេ ភជេយ្យ កល្យាណេ   សុទ្ធាជីវេ អតន្ទិតេ ។
សទ្ធាយ អភិនិក្ខម្ម   នវបព្វជិតោ នវោ
សង្ឃស្មឹ វិហរំ ភិក្ខុ   សិក្ខេថ វិនយំ ពុធោ ។
សទ្ធាយ អភិនិក្ខម្ម   នវបព្វជិតោ នវោ
កប្បាកប្បេសុ កុសលោ   ចរេយ្យ អបុរក្ខតោតិ ។

ឧបាលិ ថេរោ ។

[១៨២] បណ្ឌិតំ វត មំ សន្តំ   អលមត្ថវិចិន្តកំ
បញ្ច កាមគុណា លោកេ   សម្មោហា បាតយឹសុ មំ ។

សត្វទាំងឡាយ ជួនកាលត្រេកអរ ជួនកាលប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរ (ព្រោះហេតុនោះ) អ្នកប្រាជ្ញ នឹងឈ្នះ ចំពោះការត្រេកអរនិងមិនត្រេកអរនោះ ដូចម្តេចកើត ។ កត្តដែលគេចម្អិន បម្រុងអ្នកប្រាជ្ញ បន្តិចៗ រាល់ៗត្រកូល អាត្មានឹងត្រាច់ទៅ ដើម្បីដុំបាយ (ព្រោះ)កម្លាំងស្មងរបស់អាត្មាមាននៅឡើយ ។

សាជិមត្តិយត្ថេរ ។

[១៨១] *កុលបុត្ត ចេញ(ចាកឃរាវាស) ដោយសទ្ធាហើយបួសថ្មី ជានវភិក្ខុ គប្បីគប់រកកល្យាណមិត្រទាំងឡាយដែលជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតដោយបរិសុទ្ធិ អ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ។ កុលបុត្ត ចេញ(ចាកឃរាវាស) ដោយសទ្ធា បួសថ្មី ជានវភិក្ខុ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលនៅក្នុងពួកគប្បីសិក្សានូវវិន័យ ។ កុលបុត្ត ចេញ(ចាកឃរាវាស) ដោយសទ្ធា បួសថ្មី ជានវភិក្ខុ ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងហេតុដែលគួរនិងមិនគួរទាំងឡាយ គប្បីប្រព្រឹត្តកុំឲ្យ (ពួកកិលេស មានតណ្ហាជាដើម) ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខបាន ។*

ឧបាលិត្ថេរ ។

[១៨២] *ឱហ្ន៎ កាមគុណទាំង ៥ ញ៉ាំងអាត្មាអញជាបណ្ឌិតមានសមត្ថភាពគិតនូវប្រយោជន៍ ឲ្យធ្លាក់ចុះក្នុងលោក ព្រោះតែសេចក្តីវង្វេងទេតើ ។*

បក្ខន្ទោ មារវិសយេ ទឡ្ហសល្លសមប្បិតោ
អសក្ខឹ មច្ចុរាជស្ស អហំ ចាសា បមុច្ចិតុំ ។
សព្វេ កាមា បហីនា មេ ភវា សព្វេ បទាលិតា
វិក្ខីណោ ជាតិសំសារោ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

ឧត្តរបាលោ ថេរោ ។

[១៨៣] សុណាថ ញាតយោ សព្វេ យាវន្តេត្ថ សមាគតា
ធម្មំ វោ ទេសយិស្សាមិ ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ ។
អារភថ និក្ខមថ យុញ្ជថ ពុទ្ធសាសនេ
ធុនាថ មច្ចុនោ សេនំ នឡាគារំវ កុញ្ជរោ ។
យោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អប្បមត្តោ វិហេស្សតិ
បហាយ ជាតិសំសារំ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតីតិ ។

អភិភូតោ ថេរោ ។

[១៨៤] សំសរំ ហិ និរយំ អគច្ឆិសំ
បេតលោកមគមំ បុនប្បុនំ
ទុក្ខមម្ហិបិ តិរច្ឆានយោនិយា[១]
នេកធា ហិ វុសិតំ ចិរំ មយា ។
មានុសោបិ ច ភវោភិរាធិតោ

---
១ ម. តិរច្ឆានយោនិយំ ។

អាត្មាអញ ចូលទៅក្នុងវិស័យនៃកិលេសមារ ត្រូវសរគឺរាគៈមុតជាប់ហើយ តែអាចស្ទុះរួច ចាកអន្ទាក់នៃមច្ចុរាជបាន ។ កាមទាំងពួង អាត្មាអញបានលះបង់ហើយ ភពទាំងពួង អាត្មាអញបានទម្លាយចោលហើយ ជាតិសង្សារអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមាន ។

ឧត្តរបាលត្ថេរ ។

[១៨៣] *នៃពួកញាតិទាំងអស់ ដែលមកជួបជុំក្នុងទីនេះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងស្តាប់ចុះ អាត្មាសូមសម្តែងធម៌ដល់អ្នកទាំងឡាយថា ការកើតរឿយៗ ជាហេតុនាំមកនូវទុក្ខ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រារព្ធព្យាយាម ចូរគេចចេញ (ចាកសេចក្តីខ្ជិល) ចូរប្រកប (នូវសិក្ខាមាន អធិសីលសិក្ខាជាដើម) ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ចូរកម្ចាត់បង់នូវសេនានៃមច្ចុ ឲ្យដូចជាដំរីកម្ចាត់បង់នូវផ្ទះដែលធ្វើដោយដើមបបុសដូច្នោះចុះ ។ បុគ្គលណា ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទក្នុងធម្មវិន័យនេះ បុគ្គលនោះនឹងលះបង់នូវជាតិសង្សារ ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។*

អភិភូតត្ថេរ ។

[១៨៤] *អាត្មាអញ កាលអន្ទោលទៅ (ក្នុងសង្សារ) បានទៅកាន់នរកញយៗ ផង ទៅកាន់ប្រេតវិស័យញយៗ ផង បានកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆានរងទុក្ខជាញយៗ ផង ហើយ អាត្មាអញនៅ (រងទុក្ខ) អស់កាលយូរអនេក ។ម្យ៉ាងទៀត ភពជារបស់មនុស្ស អាត្មាអញ ធ្លាប់បានហើយ*

២០៣

ថេរគាថាយ តិកនិបាតោ

សក្កាយមគ្គំ សត្ថិំ សត្ថិំ
រូបធាតូសុ អរូបធាតូសុ
នេវសញ្ញីសុ អសញ្ញីសុដ្ឋិតំ ។
សម្ភវា សុវិទិតា អសារកា
សង្ខតា បចលិតា សទេរិតា
តំ វិទិត្វាមហាមត្តសម្ភវំ
សន្តិមេវ សតិមា សមជ្ឈគន្តិ ។

គោតមោ ថេរោ ។

[១៨៤] យោ បុព្វេ ករណីយានិ បច្ឆា សោ កាតុមិច្ឆតិ
សុខា សោ ធំសតេ ឋានា បច្ឆា ច មនុតប្បតិ ។
យញ្ហិ កយិរា តញ្ហិ វទេ យំ ន កយិរា ន តំ វទេ
អករោន្តំ ភាសមានំ បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា ។
សុសុខំ វត និព្វានំ សម្មាសម្ពុទ្ធទេសិតំ
អសោកំ វិរជំ ខេមំ យត្ថ ទុក្ខំ និរុជ្ឈតីតិ ។

ហារិតោ ថេរោ ។

ចួនកាល អាត្មាអញបានទៅកើត ក្នុងពួកនៃទេវតាក្នុងឋាន សួគ៌ ចួនកាល អាត្មាអញឋិតនៅក្នុងរូបភព ក្នុងអរូបភព ក្នុង នេវសញ្ញីភព ក្នុងអសញ្ញីភព (និងនេវសញ្ញីនាសញ្ញីភព) ។ ភពទាំងឡាយដែលប្រកបដោយបច្ច័យ អាត្មាបានដឹងច្បាស់ ហើយ ថាជារបស់ឥតខ្លឹម ជារបស់បច្ច័យ តាក់តែងហើយ ជារបស់ឃ្លេងឃ្លោង (ដោយអំណាចជរាជាដើម) ជារបស់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដោយការបែកធ្លាយសព្វៗ កាល អាត្មាអញដឹង ច្បាស់នូវសភាវៈនៃសង្ខតធម៌នោះ ជាសភាវៈកកើតក្នុងខ្លួន ហើយជាអ្នកមានស្មារតី បាននូវសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់មែនពិត ។

គោតមត្ថេរ ។

[១៨៥] បុគ្គលណាមិនធ្វើនូវកិច្ចដែលគួរធ្វើក្នុងកាលមុន ហើយចង់ធ្វើក្នុង កាលក្រោយវិញ បុគ្គលនោះ រមែងឃ្លាតចាកឋានៈជាសុខផង ក្តៅ ក្រហាយរឿយៗ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយផង ។ បុគ្គលធ្វើអំពើណា ត្រូវ និយាយចំពោះតែអំពើនោះមិនធ្វើអំពើណា មិនត្រូវនិយាយចំពោះអំពើ នោះទេ បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងកំណត់ដឹងច្បាស់បុគ្គល មិនធ្វើបានតែ និយាយ ។ សេចក្តីទុក្ខរលត់ទៅក្នុងព្រះនិព្វានណា ព្រះនិព្វាននោះដែល ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងហើយ ជាគុណជាត មិនមានសេចក្តីសោក ប្រាសចាកធូលី ជាទីក្សេមក្សាន្ត នាំមកនូវសុខដោយប្រពៃមែនពិត ។

ហារិតត្ថេរ ។

[១៨៦] ចាបមិត្តេ វិវជ្ជេត្វា ភជេយ្យុត្តមបុគ្គលេ[១]
ឱវាទេ ចស្ស តិដ្ឋេយ្យ បត្ថេន្តោ អចលំ សុខំ ។
បរិត្តំ ទារុមារុយ្ហ យថា សីទេ មហណ្ណវេ
ឯវំ កុសីតមាគម្ម សាធុជីវីបិ[២] សីទតិ ។
តស្មា តំ បរិវជ្ជេយ្យ កុសីតំ ហីនវីរិយំ ។
បវិវិត្តេហិ អរិយេហិ បហិតត្តេហិ ឈាយិហិ
និច្ចំ អារទ្ធវីរិយេហិ បណ្ឌិតេហិ សហាវសេតិ ។
វិមលោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

អង្គណិកោ ភារទ្វាជោ បច្ចយោ ពាកុលោ ឥសិ
ធនិយោ មាតង្គបុត្តោ ច សោភិតោ វារណោ ឥសិ
បស្សិកោ ច យសោជោ ច សាដិមត្តិយុចាលិ ច
ឧត្តរចាលោ អភិភូតោ គោតមោ ហារិតោបិ ច
ថេរោ តិកនិចាតម្ហិ និព្វានេ វិមលោ កតោ
អដ្ឋតាឡីស គាថាយោ ថេរា សោឡស កិត្តិតាតិ ។

តិកនិបាតោ និដ្ឋិតោ ។

១ ម. បុគ្គលំ ។ ២ ម. សាធុជីវំបិ ។

[១៨៦] កុលបុត្រ កាលប្រាថ្នាសេចក្ដីសុខមិនកម្រើក គប្បីចៀសវាងនូវបាបមិត្តទាំងឡាយ ហើយគប់រកនូវបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ទាំងឡាយផង គប្បីតាំងនៅក្នុងឱវាទរបស់កល្យាណមិត្តនោះផង ។ បុគ្គលតោងកំណាត់ឈើតូច រមែងលិចចុះ ក្នុងសមុទ្រធំ យ៉ាងណា កុលបុត្រអាស្រ័យនូវបុគ្គលខ្ជិលច្រអូសហើយ ទុកជារស់នៅស្រួលក៏រមែងលិចចុះ យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលគប្បីចៀសវាងនូវបុគ្គលអ្នកខ្ជិលច្រអូសមានព្យាយាមថោកទាបនោះចេញ ។ កុលបុត្រគប្បីនៅរួមជាមួយនឹងពួកអរិយៈអ្នកមានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ អ្នកចម្រើនឈាន មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាបណ្ឌិតមានព្យាយាម តឹងរឹងជានិច្ច ។

វិមលត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី លោកអ្នកស្វែងរកគុណគឺ អង្គណិកភារទ្វាជត្ថេរ ១ បច្ចយត្ថេរ ១ ពាកុលត្ថេរ ១ ធនិយត្ថេរ ១ មាតង្គបុត្តត្ថេរ ១ ខុជ្ជសោភិតត្ថេរ ១ វារណត្ថេរ ១ម្យ៉ាងទៀត លោកអ្នកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺបស្សិកត្ថេរ ១ យសោជត្ថេរ ១ សាដិមត្តិយត្ថេរ ១ ឧបាលិត្ថេរ ១ ឧត្តរបាលត្ថេរ ១ អភិភូតត្ថេរ ១ គោតមត្ថេរ ១ ហារិតត្ថេរ ១ វិមលត្ថេរ ១ ព្រះថេរៈទាំងឡាយ ១៦ អង្គ បានសម្ដែងនូវគាថា ៤៨ ដែលមក ក្នុងតិកនិបាត ។

ចប់ តិកនិបាត ។

ថេរគាថាយ ចតុក្កនិបាតោ

[១៨៧] អលង្កតា សុវសនា មាលិនី ចន្ទនុស្សទា
មជ្ឈេ មហាបថេ នារី តុរិយេ នច្ចតិ នដ្តកី ។
បិណ្ឌិកាយ បវិដ្ឋោហំ គច្ឆន្តោ នំ ឧទិក្ខិសំ
អលង្កតំ សុវសនំ មច្ចុបាសំវ ឱឌ្ឌិតំ ។
តតោ មេ មនសីការោ យោនិសោ ឧទបជ្ជថ
អាទីនវោ បាតុរហុ និព្វិទា សមតិដ្ឋថ[១] ។
តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ បស្ស ធម្មសុធម្មតំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

នាគសមាលោ ថេរោ ។

[១៨៨] អហំ មិទ្ធេន បកតោ វិហារា ឧបនិក្ខមឹ
ចង្កមំ អភិរូហន្តោ តត្ថេវ បបតឹ ឆមា ។
គត្តានិ បរិមជ្ជិត្វា បុន បារុយ្ហ ចង្កមំ
ចង្កមឹ ចង្កមេ សោហំ អជ្ឈត្តំ សុសមាហិតោ ។
តតោ មេ មនសីការោ យោនិសោ ឧទបជ្ជថ

---

១ ឱ. សមតិដ្ឋតិ ។

ថេរគាថា ចតុក្កនិបាត

[១៨៧] ស្ត្រីរបាំម្នាក់ មានខ្លួនស្អិតស្អាងហើយ មានសំពត់ស្លៀកល្អ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រង ប្រោះព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍ រាំក្នុងតូរ្យតន្ត្រី ត្រង់កណ្តាលផ្លូវធំ ។ អាត្មាអញកំពុងដើរចូលទៅ (កាន់ក្រុង) ដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយក្រឡេកមើលឃើញស្ត្រីរបាំនោះ ដែលមានខ្លួនស្អិតស្អាងហើយ មានសំពត់ស្លៀកល្អ ហាក់ដូចជាអន្ទាក់នៃមច្ចុ ដែលមច្ចុដំឡើងហើយ ។ លំដាប់នោះការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ក៏កើតឡើងដល់អាត្មាអញ ទោសក៏កើតឡើងប្រាកដដល់អាត្មាអញ និព្វិទាញាណ ក៏តាំងនៅព្រម ។ ចិត្តរបស់អាត្មាអញក៏រួចស្រឡះ(ចាកកិលេស) ព្រោះវិបស្សនាញាណនោះ អ្នកចូរមើលនូវភាពនៃធម៌ ជាធម៌ល្អ វិជ្ជា ៣ អាត្មាអញបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ ។

នាគសមាលត្ថេរ ។

[១៨៨] ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវមិទ្ធៈគ្របសង្កត់ហើយចេញអំពីវត្ត ឡើងកាន់ទីចង្រ្កម ក៏ដួលចុះលើផែនដីក្នុងទីចង្រ្កមនោះឯង ។ ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តតម្កល់មាំល្អខាងក្នុង ហើយបោសសម្អាតខ្លួន ឡើងកាន់ទីចង្រ្កម ដើរចង្រ្កមក្នុងទីចង្រ្កមម្តងទៀត ។ លំដាប់នោះ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ក៏កើតឡើងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ

អាទីនវោ ចាតុរហុ និព្វិទា សមតិដ្ឋថ ។
តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ បស្ស ធម្មសុធម្មតំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ភគុ ថេរោ ។

[១៨៩] បរេ ច ន វិជានន្តិ មយមេត្ថ យមាម្ហសេ
យេ ច តត្ថ វិជានន្តិ តតោ សម្មន្តិ មេធគា ។
យថា ច អវិជានន្តា ឥរិយន្ត្យមរា វិយ[១]
វិជានន្តិ ច យេ ធម្មំ អាតុរេសុ អនាតុរា ។
យំ កិញ្ចិ សិថិលំ កម្មំ សង្កិលិដ្ឋញ្ច យំ វតំ
សង្កស្សរំ ព្រហ្មចរិយំ ន តំ ហោតិ មហប្ផលំ ។
យស្ស សព្រហ្មចារីសុ គារវោ នូបលព្ភតិ
អារកា ហោតិ សទ្ធម្មា នភំ បឋវិយា[១] យថាតិ ។

សភិយោ ថេរោ ។

---

១ ឱ. ឥរិយន្ត្យាមរា វិយា ។ ម. ឥរិយន្តាមរា វិយ ។

ទោសក៏កើតប្រាកដ និព្វិទាញាណក៏តាំងនៅព្រម ។ ចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏រួចស្រឡះ (ចាកកិលេស) ព្រោះវិបស្សនាញាណនោះ អ្នកចូរមើលនូវភាពនៃធម៌ ជាធម៌ល្អ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំព្រះអង្គបានធ្វើហើយ ។

ភគុត្ថេរ ។

[១៨៩] បរជនទាំងឡាយ រមែងមិនដឹងថា យើងទាំងឡាយនឹងវិនាសក្នុងកណ្តាលនៃពួកនេះ ដូច្នេះឡើយ ចំណែកឯជនទាំងឡាយណាជាបណ្ឌិតក្នុងពួកនោះរមែងដឹងច្បាស់ឯការឈ្លោះប្រកែក តែងស្ងប់រម្ងាប់អំពីសម្នាក់នៃជនទាំងឡាយជាបណ្ឌិតនោះ ។ កាលណាបើជនទាំងឡាយមិនដឹង(នូវឧបាយនៃការស្ងប់រម្ងាប់នៃវិវាទ) រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ហាក់ដូចជាមិនស្លាប់ (កាលនោះ វិវាទក៏មិនស្ងប់រម្ងាប់ឡើយ) ចំណែកជនទាំងឡាយណា ដឹងច្បាស់ធម៌ (ជនទាំងឡាយនោះ) កាលបើពួកសត្វមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ខ្លួនជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយឡើយ ។ កម្មណាមួយធូរថយក្តី វត្តណាមួយសៅហ្មងក្តី ព្រហ្មចរិយៈណាមួយដែលបុគ្គលរលឹក ដោយសេចក្តីរង្កៀសក្តី កម្ម ៣ យ៉ាងនោះ ជារបស់មិនមានផលច្រើនឡើយ ។ បុគ្គលណាមិនមានសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ (បុគ្គលនោះ) រមែងជាអ្នកឆ្ងាយ ចាកព្រះសទ្ធម្ម ដូចជាមេឃឆ្ងាយអំពីផែនដី ។

សភិយត្ថេរ ។

២០៧

[១៩០] ធិរត្ថុ[១] បូរេ ទុគ្គន្ធេ   មារបក្ខេ អវស្សុតេ
នវ សោតានិ តេ កាយេ   យានិ សន្ទន្តិ សព្វទា ។
មា បុរាណំ អមញ្ញិត្ថោ   មាសាទេសិ តថាគតេ
សគ្គេបិ តេ ន រជ្ជន្តិ   កិមង្គំ បន មានុសេ ។
យេ ច ខោ ពាលា ទុម្មេធា ទុម្មន្តី មោហបារុតា
តាទិសា តត្ថ រជ្ជន្តិ   មារខិត្តស្មិ ពន្ធនេ ។
យេសំ រាគោ ច ទោសោ ច អវិជ្ជា ច វិរាជិតា
តាទី តត្ថ ន រជ្ជន្តិ[២]   ឆិន្នសុតា អពន្ធនាតិ ។

នន្ទកោ ថេរោ ។

[១៩១] បញ្ចបញ្ញាស វស្សានិ   រជោជល្លមធារយឹ
ភុញ្ជន្តោ មាសិកភត្តំ   កេសមស្សុំ អលោចយឹ ។
ឯកបាទេន អដ្ឋាសឹ   អាសនំ បរិវជ្ជយឹ
សុក្ខគូថានិ ច ខាទឹ   ឧទ្ទេសញ្ច ន សាទិយឹ ។
ឯតាទិសំ ករិត្វាន   ពហុំ ទុគ្គតិគាមិនំ
វុយ្ហមានោ មហោឃេន   ពុទ្ធំ សរណមាគមំ ។

---

១ ធិត្ថុ ។ ២ ម. តាទិសា តត្ថ រជ្ជន្តិ ។

[១៩០] ថ្វីយ! នែនាង ជាស្រីពេញ (ដោយរបស់មិនស្អាត) មានក្លិនស្អុយ ជាពួកនៃមារ មានកាយទទឹក (ដោយកិលេស) រន្ធទាំង ៩ ក្នុងកាយរបស់នាង តែងហូរហៀរសព្វ ៗ កាល ។ នាងកុំសម្គាល់រឿងចាស់ កុំញុំាងព្រះតថាគតទាំងឡាយ ឲ្យត្រេកអរឡើយ សូម្បីក្នុងឋានសួគ៌ម្តេច ព្រះតថាគតទាំងឡាយនោះ ក៏មិនត្រេកអរទៅហើយ នឹងបាច់និយាយទៅថ្វី ក្នុងឋានមនុស្ស ។ ចំណែកបុគ្គលទាំងឡាយណា ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ឥតប្រាជ្ញា មានគំនិតអាក្រក់ ដែលមោហៈបិទបាំងហើយ ពួកបុគ្គលប្រាកដដូច្នោះទើបត្រេកអរក្នុងអន្ទាក់ ដែលមារដំឡើងហើយនោះ ។ រាគៈទោសៈ និងអវិជ្ជា ជនទាំងឡាយណា លះបង់បានហើយ ជនទាំង-ឡាយនោះឈ្មោះថាមានខ្សែនៃតណ្ហាកាត់ផ្តាច់ហើយ ឈ្មោះថាមិនមានចំណង រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងអន្ទាក់នៃមារនោះឡើយ ។

នន្ទកត្ថេរ ។

[១៩១] ខ្ញុំព្រះអង្គទ្រទ្រង់នូវក្អែល បរិភោគភត្ត ១ ខែម្តង បានដកសក់និងពុកមាត់អស់ ៥៥ ឆ្នាំ ។ ខ្ញុំបានឈរដោយជើងតែម្ខាងវៀរការអង្គុយស៊ីលាមកក្រៀម មិនត្រេកអរនឹងការនិមន្តចំពោះ ។ ខ្ញុំបានធ្វើបាបកម្មដ៏ច្រើន ដែលជាអំពើនាំទៅកាន់ទុគ្គតិប្រាកដដូច្នេះ ក៏ត្រូវជំនន់ធំគឺទិដ្ឋិ បន្សាត់ទៅហើយ បានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ។

សរណាគមនំ បស្ស　　បស្ស ធម្មសុធម្មតំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ជម្ពុកោ ថេរោ ។

[១៩២] ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　　គយាយំ គយផគ្គុយា
យំ អទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ　　ទេសេន្តំ ធម្មមុត្តមំ
មហប្បភំ គណាចរិយំ　　អគ្គប្បត្តំ វិនាយកំ
សទេវកស្ស លោកស្ស　　ជិនំ អតុលទស្សនំ
មហានាគំ មហាវីរំ　　មហាជុតិមនាសវំ
សព្វាសវបរិក្ខីណំ　　សត្ថារមកុតោភយំ ។
ចិរសង្កិលិដ្ឋំ វត មំ　　ទិដ្ឋិសន្ទានសន្ទិតំ[១]
វិមោចយិ សោ ភគវា　　សព្វគន្ថេហិ សេនកន្តិ ។

សេនកោ ថេរោ ។

[១៩៣] យោ ទន្ធកាលេ តរតិ　　តរណីយេ ច ទន្ធយេ

---

១ ឱ. ទិដ្ឋិសន្ទានសន្ទិតំ ។ ម. ទិដ្ឋិសន្តានពន្ធិតំ ។

អ្នកចូរមើល នូវការដល់សរណៈ ចូរមើលភាពនៃធម៌ ជាធម៌ល្អ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

ជម្ពុកត្ថេរ ។

[១៩២] *ឱ អាត្មាអញមកល្អហើយ ដើម្បីគយផគ្គុមហោស្រព[១] ជិតកំពង់ឈ្មោះគយា អាត្មាអញបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ កំពុងតែសម្ដែងធម៌ដ៏ឧត្តម ព្រះអង្គមានពន្លឺច្រើន ជាគណាចារ្យ ដល់នូវឋានៈដ៏ប្រសើរ ដឹកនាំសត្វលោក ទ្រង់ឈ្នះមនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោក ទ្រង់មានការឃើញថ្វីងមិនបាន ជាមហានាគ មានព្យាយាមធំ មានសេចក្ដីរុងរឿងធំ មិនមានអាសវៈ មានអាសវៈទាំងពួងអស់រលីងហើយជាសាស្ដាមិនមានភ័យអំពីណាឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ បានញុំាងអាត្មាអញឈ្មោះសេនកៈ អ្នកមានសេចក្ដីសៅហ្មងអស់កាលយូរ ដែលចំណងគឺទិដ្ឋិចងទុកហើយ ឲ្យរួចស្រឡះចាកកិលេសគ្រឿងចាក់ស្រែះទាំងពួងបាន ។*

សេនកត្ថេរ ។

[១៩៣] *បុគ្គលណា ប្រញាប់ប្រញាល់ ក្នុងកាលដែលគួរសន្សឹម បែរជាសន្សឹម ក្នុងកាលដែលគួរប្រញាប់ប្រញាល់*

---

១ ជាឈ្មោះមហាស្រព១ដែលលេងខាងចុងខែផគ្គុណ នៅកំពង់គយារាល់ឆ្នាំ ។ អដ្ឋកថា ។

ថេរគាថាយ ចតុក្កនិបាតោ

អយោនិសោ សំវិធានេន ពាលោ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ ។
តស្សត្ថា បរិហាយន្តិ កាឡបក្ខេវ ចន្ទិមា
អាយសក្យញ្ច បប្បោតិ មិត្តេហិ ច វិរុជ្ឈតិ[១] ។
យោនិសោ សំវិធានេន សុខំ បប្បោតិ បណ្ឌិតោ ។
យោនិសោ សំវិធានេន សុខំ បប្បោតិ បណ្ឌិតោ ។
តស្សត្ថា បរិបូរេន្តិ សុក្កបក្ខេវ ចន្ទិមា
យសោ កិត្តិញ្ច បប្បោតិ មិត្តេហិ ន វិរុជ្ឈតីតិ ។

សម្ភូតោ ថេរោ ។

[១៩៤] ឧភយេនេវ សម្បន្នោ រាហុលភទ្ទោតិ មំ វិទូ
យញ្ចម្ហិ បុត្តោ ពុទ្ធស្ស យញ្ច ធម្មេសុ ចក្ខុមា ។
យញ្ច មេ អាសវា ខីណា យញ្ច នត្ថិ បុនព្ភវោ
អរហា ទក្ខិណេយ្យោម្ហិ តេវិជ្ជោ អមតទ្ទសោ ។
កាមន្ធា ជាលសញ្ឆន្នា តណ្ហាឆទនឆាទិតា
បមត្តពន្ធុនា ពទ្ធា មច្ឆាវ កុមិនាមុខេ ។

១ ឱ. ម. វិរុជ្ឈតីតិ ។

បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ពាល រមែងបាននូវទុក្ខ ព្រោះការចាត់ចែងមិនមែនដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ។ ប្រយោជន៍ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះរមែងសាបសូន្យដូចព្រះចន្ទក្នុងកាឡបក្ខ បុគ្គលនោះរមែងដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានយសផង បែកចាកពួកមិត្រផង ។ បុគ្គលណាសន្សឹមក្នុងកាលដែលគួរសន្សឹម ប្រញាប់ប្រញាល់ក្នុងកាលដែលគួរប្រញាប់ប្រញាល់ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាបណ្ឌិត រមែងបានសេចក្តីសុខ ព្រោះការចាត់ចែងដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ។ ប្រយោជន៍របស់បុគ្គលនោះ រមែងពេញបរិបូណ៌ដូចជាព្រះចន្ទក្នុងសុក្កបក្ខ បុគ្គលនោះរមែងដល់នូវយសនិងកេរ្តិ៍ឈ្មោះផង មិនបែកចាកពួកមិត្រផង ។

សម្ភូតត្ថេរ ។

[១៩៤]សព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ស្គាល់ច្បាស់នូវអាត្មាអញថារាហុលដ៏ចម្រើន ជាអ្នកប្រកបដោយគុណទាំងពីរយ៉ាងគឺ ជាតិ និងប្រតិបត្តិ ព្រោះអាត្មាអញជាកូននៃព្រះពុទ្ធផង ជាអ្នកមានបញ្ញាចក្ខុ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយផង អាសវៈរបស់អាត្មាអញអស់ហើយផង ភពថ្មីទៀតអាត្មាអញមិនមានផង អាត្មាអញជាព្រះអរហន្ត គួរដល់ទក្ខិណាមានវិជ្ជា ៣ ឃើញព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ។ សត្វទាំងឡាយជាអ្នកងងឹតព្រោះកាមត្រូវបណ្តាញរួបរឹតហើយត្រូវដំបូលគឺតណ្ហាបិទបាំងហើយ ត្រូវមារចងហើយ ដូចត្រីជាប់នៅក្នុងមាត់លបដូច្នោះ ។

តំ កាមំ អហមុជ្ឈិត្វា ឆេត្វា មារស្ស ពន្ធនំ
សមូលំ តណ្ហំ អព្ពុយ្ហ សីតិភូតោស្មិ និព្ពុតោតិ ។

រាហុលោ ថេរោ ។

[១៩៥] ជាតរូបេន សញ្ឆន្នា ទាសីគណបុរក្ខតា
អង្កេន បុត្តមាទាយ ភរិយា មំ ឧបាគមិ ។
តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តឹ សកបុត្តស្ស មាតរំ
អលង្កតំ សុវសនំ មច្ចុបាសំវ ឩឌ្ឌិតំ ។
តតោ មេ មនសីការោ យោនិសោ ឧទបជ្ជថ
អាទីនវោ បាតុរហុ និព្វិទា សមតិដ្ឋថ ។
តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ បស្ស ធម្មសុធម្មតំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ចន្ទនោ ថេរោ ។

[១៩៦] ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារឹ
ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ
ឯសានិសំសោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ
ន ទុគ្គតឹ គច្ឆតិ ធម្មចារី ។

អាត្មាអញលះបង់កាមនោះហើយ បានកាត់នូវចំណងនៃមារ ដក តណ្ហាព្រមទាំងឫសចេញហើយជាអ្នកមានសេចក្តីត្រជាក់កើតហើយ មានទុក្ខរលត់ហើយ ។

រាហុលត្ថេរ ។

[១៩៥] ប្រពន្ធ (របស់ខ្ញុំ) ស្អិតស្អាងដោយមាស មានពួកទាសីដើរចោមរោម ពកូនដោយចង្កេះ ចូលមករកខ្ញុំ ។ លុះខ្ញុំឃើញមាតារបស់កូនខ្លួននោះ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអាភរណៈ មានការស្លៀកពាក់ល្អ ហើយដើរមក ហាក់ដូចជាអន្ទាក់នៃមច្ចុ ដែលមារដំឡើងហើយ ។ លំដាប់នោះ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ក៏កើតឡើងដល់ខ្ញុំ ទោសក៏កើតឡើងប្រាកដ សេចក្តីទ្រាន់ណាស់ ក៏តាំងនៅមាំ ។ តពីនោះមក ចិត្តរបស់ខ្ញុំរួចស្រឡះ អ្នកចូរមើលនូវភាពនៃធម៌ជាធម៌ល្អ ត្រៃវិជ្ជា ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

ចន្ទនត្ថេរ ។

[១៩៦] ធម៌ រមែងរក្សាបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដោយពិត ធម៌ដែលបុគ្គលសន្សំល្អហើយ រមែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ នេះជាអានិសង្សក្នុងធម៌ ដែលបុគ្គលសន្សំល្អហើយ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ រមែងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

ន ហិ ធម្មោ អធម្មោ ច ឧភោ សមវិបាកិនោ
អធម្មោ និរយំ នេតិ ធម្មោ បាបេតិ សុគតឹ ។
តស្មា ហិ ធម្មេសុ ករេយ្យ ឆន្ទំ
ឥតិ មោទមានោ សុគតេន តាទិនា
ធម្មេ ឋិតា សុគតវរស្ស សាវកា
និយ្យន្តិ ធីរា សរណវរគ្គគាមិនោ ។
វិច្ឆោដិតោ គណ្ឌមូលោ តណ្ហាជាលោ សមូហតោ ។
សោ ខីណសំសារោ ន ចត្ថិ កិញ្ចនំ
ចន្ទោ យថា ទោសិនាបុណ្ណមាសិយាតិ ។

ធម្មិកោ ថេរោ ។

[១៩៧] យទា ពលាកា សុចិបណ្ឌរច្ឆទា
កាឡស្ស មេឃស្ស ភយេន តជ្ជិតា
បលេហិតិ អាលយមាលយេសិនី
តទា នទី អជករណី រមេតិ[១] មំ ។
យទា ពលាកា សុវិសុទ្ធបណ្ឌរា
កាឡស្ស មេឃស្ស ភយេន តជ្ជិតា
បរិយេសតិ លេណមលេណទស្សិនី
តទា នទី អជករណី រមេតិ[២] មំ ។

---

១. ២. ម. យមេតិ ។

សភាវៈទាំងពីរគឺកុសលធម៌ ១ អកុសលធម៌ ១ មិនមែនមានផលស្មើគ្នាទេ អកុសលធម៌ នាំសត្វទៅកាន់នរក កុសលធម៌ ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់នូវសុគតិ ។

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលកាលមានចិត្តរីករាយចំពោះព្រះសុគត ជាតាទិបុគ្គលយ៉ាងនេះ គប្បីធ្វើសេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងធម៌ទាំង-ឡាយ សាវ័កទាំងឡាយរបស់ព្រះសុគតដ៏ប្រសើរ ឋិតនៅក្នុងធម៌ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បានដល់នូវទីពឹង ដ៏ប្រសើរលើសរមែងនាំខ្លួនចេញ (ចាកវដ្តទុក្ខបាន) ។

ឫសគល់នៃបូសគឺអវិជ្ជា ខ្ញុំព្រះអង្គបានកម្ចាត់បង់ហើយ បណ្តាញគឺតណ្ហា ខ្ញុំព្រះអង្គបានដកចោលហើយ ។

ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសង្សារអស់ហើយ កិលេសជាគ្រឿងខ្វល់ មិនមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ ដូចជាព្រះចន្ទ ក្នុងថ្ងៃពេញបូណ៌មី ដែលប្រាសចាកទោស គឺពពកជាដើម ។

ធម្មិកត្ថេរ ។

[១៩៧] កុកមានស្លាបសស្អាត ត្រូវភ័យអំពីមេឃខ្មៅគំរាមហើយ ក៏ស្វែងរកសំបុក ហើររទៅកាន់សំបុក ក្នុងកាលណា កាលណោះ ទន្លេឈ្មោះអជករណី ក៏ញ៉ាំងអាត្មាអញឲ្យត្រេកអរ ។

កុកមានស្លាបសស្អាត ត្រូវភ័យអំពីមេឃខ្មៅ គំរាមហើយ មិនឃើញទីពួន ក៏ស្វែងរកទីពួន ក្នុងកាលណា កាលណោះ ទន្លេឈ្មោះអជករណី ញ៉ាំងអាត្មាអញឲ្យត្រេកអរ ។

កន្ទុ តត្ថ ន រមេន្តិ ជម្ពុយោ ឧភតោ តហឹ
សោភេន្តិ អាបគា កូលំ មហាលេណស្ស បច្ចតោ ។
តាមតមទសង្ឃសុប្បហីណា[១]
ភេកា មន្ទវតី បណាទយន្តិ ។
ណាជ្ជ គិរិនទីហិ វិប្បវាសសមយោ
ខេមា អជករណី សិវា សុរម្មាតិ ។

សប្បកោ ថេរោ ។

[១៩៨] បព្វជឹ ជីវិកត្ថោហំ លទ្ធាន ឧបសម្បទំ
តតោ សទ្ធំ បដិលភឹ ទឡ្ហវីរិយោ បរក្កមឹ ។
កាមំ ភិជ្ជតុយំ កាយោ មំសបេសី វិសីយរុំ[២]
ឧភោជន្នុកសន្ធីហិ ជង្ឃាយោ បបតន្តុ មេ ។
ណាសិស្សំ ន បិវិស្សាមិ វិហារា ច ន និក្ខមេ[៣]
ន បិ បស្សំ និចាតេស្សំ តណ្ហាសល្លេ អនូហតេ ។
តស្ស មេវំ វិហរតោ បស្ស វីរិយបរក្កមំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

មុទិតោ ថេរោ ។

---

១ ម. សុប្បហិតា ។ អដ្ឋកថាថេរគាថា: តាមតមតសង្ឃសុប្បហីនា ។ ២ ម. វិសិយន្តុ ។ ម. និក្ខមិ ។

ដើមព្រីងទាំងឡាយ ញ៉ាំងច្រាំងនៃទន្លេទាំងពីរ ក្នុងទីនោះ (ដែលបិតនៅ) ខាងក្រោយនៃគុហាធំឲ្យល្អ មិនមែនញ៉ាំងសត្វណាមួយ ក្នុងទីនោះឲ្យត្រេកអរបានទេ ។

កង្កែបទាំងឡាយ មានសំឡេងពីរោះ ប្រាសចាកពួកនៃពស់ រមែងយំកងរំពង ។ ថ្ងៃនេះ មិនមែនជាសម័យនៅប្រាកដចាកភ្នំនិងទន្លេទេ ព្រោះទន្លេអជករណី ជាទីក្សេមសប្បាយ រីករាយដោយប្រពៃ ។

សប្បកត្ថេរ ។

[១៩៨] ខ្ញុំត្រូវការចិញ្ចឹមជីវិត បព្វជ្ជាបានឧបសម្បទាហើយ តែតពីនោះមក ក៏ត្រឡប់បាននូវសទ្ធា មានព្យាយាមមាំខំប្រឹងប្រែងមាំ ។ កាយនេះចូរបែកធ្លាយចុះ ដុំនៃសាច់ទាំងឡាយ ចូរខ្ចាត់ខ្ចាយទៅចុះ ស្មងទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ចូររបូតធ្លាក់ចាកតំណនៃជង្គង់ទាំងពីរចុះ ។ កាលបើសរគឺតណ្ហា មិនទាន់ខ្ចាត់ចេញទេ ខ្ញុំនឹងមិនស៊ី មិនផឹក នឹងមិនចេញអំពីកុដិ ទាំងមិនទម្រេត សូម្បីតែមួយបង្អៀងឡើយ ។ អ្នកចូរមើលសេចក្តីព្យាយាម ប្រឹងប្រែងដ៏មាំរបស់ខ្ញុំនោះ កាលនៅយ៉ាងនេះ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

មុទិតត្ថេរ ។

២១៣

ថេរគាថាយ ចតុក្កនិបាតោ

ឧទ្ទានំ

នាគសមាលោ ភគុ ច		សភិយោ នន្ទកោបិ ច
ជម្ពុកោ សេនកោ ថេរោ		សម្ភូតោ រាហុលោបិ ច
ភវតិ ចន្ទនោ ថេរោ		ទសេតេ ពុទ្ធសាវកា ។
ធម្មិកោ សប្បកោ ថេរោ		មុទិតោ ចាបិ តេ តយោ
គាថាយោ ទ្វេ ច បញ្ញាស[1]	ថេរា សព្វេបិ តេរសាតិ[2]។

ចតុក្កនិបាតោ និដ្ឋិតោ ។

១-២ ឥមេ បាឋា វិរុទ្ធា មញ្ញេ ។ ឥមស្មឹ ហិ ចតុក្កនិបាតេ ទ្វាទស ថេរា ហោន្តិ ន តេរស ថេរា ។ អថ វា ឯកោ នដ្ឋោ មញ្ញេ ។

ថេរគាថា ចតុក្កនិបាត

ឧទ្ទាន

និយាយអំពីព្រះថេរៈទាំងឡាយ ជាសាវ័កនៃព្រះពុទ្ធ ១០[១] អង្គនេះ គឺនាគសមាលត្ថេរ ១ ភគុត្ថេរ ១ សភិយត្ថេរ ១ នន្ទកត្ថេរ ១ ជម្ពុកត្ថេរ ១ សេនកត្ថេរ ១ សម្ភូតត្ថេរ ១ រាហុលត្ថេរ ១ ចន្ទនត្ថេរ ១ ។ ព្រះថេរៈ ៣ អង្គទៀត គឺ ធម្មិកត្ថេរ ១ សប្បកត្ថេរ ១ មុទិតត្ថេរ ១ ឯគាថាមាន ៥២[២] ចំណែកខាងព្រះថេរទាំងអស់មាន ១៣[១] អង្គ ។

ចប់ ចតុក្កនិបាត ។

---

១ ចំនួនព្រះថេរៈក្នុងឧទ្ទាននេះដែលថា ១០ អង្គនោះឃើញតែ ៩ អង្គទេ ។ ២ ឃើញតែ ៥០ គាថាទេ ។ ៣ ដែលរួមជា ១៣ អង្គនោះ ឃើញតែ ១២ អង្គទេ ។

ថេរគាថាយ បញ្ចកនិបាតោ

[១៩៩] ភិក្ខុ សីវថិកំ គន្ត្វា   អទ្ទស[១] ឥត្ថិមុជ្ឈិតំ
អបវិទ្ធំ សុសានស្មិំ   ខជ្ជន្តឹ កិមិហី ផុដំ ។
យំ ហិ ឯកេ ជិគុច្ឆន្តិ   មតំ ទិស្វាន បាបកំ
កាមរាគោ បាតុរហុ   អន្ធោវ សវតី អហុ ។
ឱរំ ឱទនបាកម្ហា   តម្ហា ឋានា អបក្កមឹ
សតិមា សម្បជានោហំ   ឯកមន្តំ ឧបាវិសឹ ។
តតោ មេ មនសីការោ   យោនិសោ ឧទបជ្ជថ
អាទីនវោ បាតុរហុ   និព្វិទា សមតិដ្ឋថ ។
តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ   បស្ស ធម្មសុធម្មតំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

រាជទត្តោ ថេរោ ។

[២០០] អយោគេ យុញ្ជមត្តានំ   បុរិសោ កិច្ចមិច្ឆកោ
ចរំ ចេ នាធិគច្ឆេយ្យ   តំ វេ[២] ទុព្ភគលក្ខណំ ។

---

១ ឱ. ម. អទ្ទសំ ។ ២ ឱ. ម. មេ ។

ថេរគាថា បញ្ចកនិបាត

[១៩៩] ភិក្ខុទៅកាន់ទីស្មសាន បានឃើញសាកសពស្ត្រី ដែលគេលះបង់ចោលក្នុងព្រៃស្មសាន ត្រូវពួកដង្កូវរុកដញ្ចែងស៊ីផ្ទុះធ្លាយ ។ ពួកជនខ្លះដែលឃើញសាកសពស្អាប់ដ៏លាមក ក៏ខ្ពើមរអើម តែកាមរាគៈ កើតឡើងប្រាកដ (ក្នុងសាកសពនោះ) ដូចជាបុគ្គលខ្វាក់អសុចិ ហូរហៀរ (តាមទ្វារទាំង ៩) ។ តែអាត្មាអញចៀសចេញអំពីទីនោះថយជាងមួយចម្អិនបាយ ជាអ្នកមានស្មារតីដឹងខ្លួន ចូលទៅកាន់ទីសមគួរ ។ លំដាប់នោះ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ក៏កើតឡើងដល់អាត្មាអញ ទោសក៏កើតប្រាកដ (ដល់អាត្មាអញ) សេចក្តីនឿយណាយក៏តាំងនៅព្រម (ក្នុងហឫទ័យនៃអាត្មាអញ) ។ លំដាប់នោះ ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ក៏រួចស្រឡះ (ចាកកិលេស) អ្នកចូរមើលនូវភាពនៃធម៌ ជាធម៌ល្អ វិជ្ជាទាំងបី អាត្មាអញបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ អាត្មាអញក៏បានធ្វើហើយ ។

រាជទត្តត្ថេរ ។

[២០០] បុរសអ្នកប្រាថ្នានូវកិច្ច ប្រកបខ្លួន ក្នុងអំពើដែលមិនគួរប្រកប ប្រសិនបើត្រាច់ទៅ មិនគប្បីបាន(នូវប្រយោជន៍នោះទេ) នោះឯងជាលក្ខណៈនៃចំណែកខាងអាក្រក់ ។

អព្ពុឡ្ហំ អឃតជីវិតំ
ឯកញ្ចេ ឱស្សជ្ជេយ្យ កលីវ សិយា
សព្ពានិបិ ចេ ឱស្សជ្ជេយ្យ អន្ធោវ
សិយា សមវិសមស្ស អទស្សនតោ ។

យញ្ហិ កយិរា តញ្ហិ វទេ យំ ន កយិរា ន តំ វទេ
អករោន្តំ ភាសមានំ បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា ។
យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ វណ្ណវន្តំ អគន្ធកំ
ឯវំ សុភាសិតា វាចា អផលា ហោតិ អកុព្វតោ ។
យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ វណ្ណវន្តំ សគន្ធកំ
ឯវំ សុភាសិតា វាចា សផលា ហោតិ សុកុព្វតោ ។

សុភូតោ ថេរោ ។

[២០១] វស្សតិ ទេវោ យថាសុគីតំ
ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា
តស្សំ វិហារាមិ វូបសន្តោ
អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវ ។

ការដែលរស់នៅដោយលំបាក អាត្មាអញបានដកចោល
ហើយ បើបុគ្គលណា លះបង់ធម៌យ៉ាងឯកគឺអប្បមាទ
បុគ្គលនោះ ទុកដូចជាមនុស្សចង្រៃ ម្យ៉ាងទៀត បើបុគ្គល
ណា លះបង់នូវឥន្ទ្រិយទាំងអស់ (សទ្ធា វិរិយៈ សតិ
សមាធិ បញ្ញា) បុគ្គលនោះ ទុកដូចជាមនុស្សខ្វាក់ ព្រោះ
មិនឃើញនូវរបស់ដែលស្មើគ្នានិងមិនស្មើគ្នា ។

ពិតណាស់បុគ្គលធ្វើអំពើណាត្រូវនិយាយចំពោះតែអំពើនោះ មិនធ្វើនូវអំពើណាមិនត្រូវនិយាយចំពោះអំពើនោះទេ បណ្ឌិតទាំងឡាយតែងកំណត់ដឹងនូវបុគ្គលអ្នកមិនធ្វើបានតែនិយាយ ។ ផ្កាដ៏រុងរឿងមានពណ៌ល្អតែមិនមានក្លិនក្រអូប យ៉ាងណាវាចាជាសុភាសិត រមែងឥតផល ដល់បុគ្គលអ្នកមិនធ្វើតាម ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ផ្កាដ៏រុងរឿងមានពណ៌ល្អ ប្រកបដោយក្លិនក្រអូប យ៉ាងណា វាចាជាសុភាសិត រមែងមានផល ដល់បុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុភូតត្ថេរ ។

[២០១] ភ្លៀងបង្អុរចុះតាមសមគួរដល់ការគ្រហឹមនៃមេឃដ៏ពីរោះ
កុដិអាត្មាប្រក់ស្រួលហើយ ឥតមានខ្យល់ចេញចូលបានទេ
អាត្មាមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ នៅក្នុងកុដិនោះ ម្នាលមេឃ
ម្តេចហ្ន៎ បើអ្នកប្រាថ្នា ចូរបង្អុរភ្លៀងមកចុះ ។

វស្សតិ ទេវោ យថាសុគីតំ
ឆន្នា មេ កុដិកា សុខា និវាតា
តស្សំ វិហរាមិ សន្តចិត្តោ
អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវ ។

។ បេ ។

តស្សំ វិហរាមិ វីតរាគោ

។ បេ ។

តស្សំ វិហរាមិ វីតទោសោ

។ បេ ។

តស្សំ វិហរាមិ វីតមោហោ
អថ ចេ បត្ថយសិ បវស្ស ទេវាតិ ។

គិរិមានន្ទោ ថេរោ ។

[២០២] យំ បត្ថយមានោ[១] ធម្មេសុ ឧបជ្ឈាយោ អនុគ្គហិ
អមតំ អភិកង្ខន្តំ កតំ កត្តព្វកំ មយា ។
អនុប្បត្តោ សច្ចិកតោ សយំ[២] ធម្មោ អនីតិហោ
វិសុទ្ធញាណោ និក្កង្ខោ ព្យាករោមិ តវន្តិកេ ។

១ ឱ. ម. បត្ថយានោ ។ ២ ម. អយំ ។

ភ្លៀងបង្អុរចុះ តាមសមគួរដល់ការគ្រហឹមនៃមេឃ ដ៏ពីរោះ កុដិអាត្មាប្រក់ស្រួលហើយ ឥតមានខ្យល់ចេញចូលបានទេ អាត្មា មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ នៅក្នុងកុដិនោះ ម្នាលមេឃ ម្តេចហ៎ បើអ្នកប្រាថ្នា ចូរបង្អុរភ្លៀងមកចុះ ។ បេ ។ អាត្មា ជាអ្នកប្រាសចាករាគៈ នៅក្នុងកុដិនោះ ។ បេ ។ អាត្មា ជាអ្នកប្រាសចាកទោសៈ នៅក្នុងកុដិនោះ ។ បេ ។ អាត្មា ជាអ្នកប្រាសចាកមោហៈ នៅក្នុងកុដិនោះ ម្នាលមេឃ ម្តេចហ៎ បើអ្នកប្រាថ្នា ចូរបង្អុរភ្លៀងមកចុះ ។

គិរិមានន្ទត្ថេរ ។

[២០២] បណ្តាធម៌ទាំងឡាយ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍ប្រាថ្នាចំពោះធម៌ណា អនុគ្រោះខ្ញុំ អ្នកប្រាថ្នាព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ សោឡសកិច្ច ដែលគួរធ្វើ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ មគ្គធម៌ ជាធម៌មិនមានអន្តរាយ ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ដោយខ្លួនឯង ខ្ញុំមានញាណដ៏បរិសុទ្ធ ឥតសង្ស័យ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងសម្នាក់នៃលោក ។

បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ   ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សទត្ថោ មេ អនុប្បត្តោ   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
អប្បមត្តស្ស មេ សិក្ខា   សុស្សុតា តវ សាសនេ
សព្វេ មេ អាសវា ខីណា   នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អនុសាសិ មំ អរិយវតា   អនុកម្បី អនុគ្គហិ
អមោឃោ តុម្ហមោវាទោ[១]   អន្តេវាសិម្ហិ សិក្ខិតោតិ ។

សុមនោ ថេរោ ។

[២០៣] សាធុ ហិ កិរ មេ មាតា   បតោទំ ឧបទំសយិ
យស្សាហំ វចនំ សុត្វា   អនុសិដ្ឋោ ជនេត្តិយា
អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ   បត្តោ សម្ពោធិមុត្តមំ ។
អរហា ទក្ខិណេយ្យោម្ហិ   តេវិជ្ជោ អមតទ្ទសោ
ជេត្វា[២] នមុចិនោ សេនំ   វិហរាមិ អនាសវោ ។
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច   យេ មេ វិជ្ជឹសុ អាសវា
សព្វេ អសេសា ឧច្ឆិន្នា   ន ច ឧប្បជ្ជរេ បុន ។
វិសារទា ខោ ភគិនី   ឯតមត្ថំ អភាសយិ

---

១ ឱ. តុយ្ហមោវាទោ ។ ម. តុយ្ហំ ឱវាទោ ។ ២ ឱ. ម. ជិត្វា ។

ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាស ទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំបានជម្រះស្អាតហើយ ប្រយោជន៍របស់ខ្លួនគឺព្រះអរហត្ត ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមិនប្រមាទ បានស្តាប់បានរៀនល្អនូវសិក្ខា ក្នុងពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់លោក អាសវៈទាំងពួងរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ ឥឡូវកេពថ្មីមិនមានទេ ។ លោកប្រៀនប្រដៅខ្ញុំដោយវ័តដ៏ប្រសើរជាអ្នកអនុគ្រោះទំនុកបម្រុង (នូវខ្ញុំ) ឱវាទរបស់លោកមិនឥតអំពើឡើយ ខ្ញុំជាសិស្សបានរៀនសូត្រហើយ ។

សុមនត្ថេរ ។

[២០៣] មានសេចក្តីតំណាលថា ឱហ្ន៎ មាតាបានបង្ហាញនូវជន្ទញ (ឱវាទ) *ដល់អាត្មាអញ អាត្មាអញដែលមាតាប្រៀនប្រដៅ បានស្តាប់ពាក្យរបស់លោកហើយ ជាអ្នកមានព្យាយាមមុតមាំហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន បានដល់នូវសម្ពោធិដ៏ឧត្តម ។ អាត្មាអញជាអរហន្ត ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល មានត្រៃវិជ្ជា ឃើញព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ អាត្មាអញឈ្នះសេនានៃមារ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ អាសវៈទាំងឡាយណា របស់អាត្មាអញ ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី អាសវៈទាំងអស់នោះ អាត្មាអញកាត់ផ្តាច់ហើយ ឥតមានសេសសល់ ទាំងមិនកើតទៀតទេ ។ បងស្រី មានសេចក្តីក្លៀវក្លា បានពោលនូវសេចក្តីនេះ*

អបិហា នូន មយិបិ វនថោ តេ ន វិជ្ជតិ ។
បរិយន្តកតំ ទុក្ខំ អន្តិមោយំ សមុស្សយោ
ជាតិមរណសំសារោ នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

វឌ្ឍោ ថេរោ ។

[២០៤] អត្ថាយ វត មេ ពុទ្ធោ នទឹ នេរញ្ជរំ អគា
យស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន មិច្ឆាទិដ្ឋឹ វិវជ្ជយឹ ។
យជឹ ឧច្ចាវចេ យញ្ញេ អគ្គិហុតំ ជុហឹ អហំ
ឯសា សុទ្ធីតិ មញ្ញន្តោ អន្ធភូតោ បុថុជ្ជនោ ។
ទិដ្ឋិគហនបក្ខន្ទោ បរាមាសេន មោហិតោ
អសុទ្ធឹ មញ្ញិសំ សុទ្ធឹ អន្ធភូតោ អវិទ្ទសុ ។
មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីនា មេ ភវា សព្វេ បទាលិតា[១]
ជុហាមិ ទក្ខិណេយ្យគ្គឹ នមស្សាមិ តថាគតំ ។
មោហា សព្វេ បហីនា មេ ភវតណ្ហា បទាលិតា
វិក្ខីណោ ជាតិសំសារោ នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

នទីកស្សបោ ថេរោ ។

១ ឱ. ម. វិទាលិតា ។

នាងទំនងជាមិនមានសេចក្ដីស្រឡាញ់ចំពោះអាត្មាដោយពិត ព្រៃ(មាន អវិជ្ជាជាដើម) មិនមាន(ក្នុងសន្ដានរបស់នាង)ទេ ។ សេចក្ដីទុក្ខមាន ទីបំផុតជុំវិញ អាត្មាបានធ្វើហើយ រាងកាយនេះជាទីបំផុត (របស់អាត្មា) សង្សារគឺជាតិនិងមរណៈមិនមាន ឥឡូវនេះភពថ្មីមិនមានទេ ។

វឌ្ឍត្ថេរ ។

[២០៤] អាត្មាអញបានស្ដាប់ធម៌ របស់ព្រះពុទ្ធណា ហើយវៀរបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រះពុទ្ធនោះយាងមកហើយកាន់ស្ទឹងនេរញ្ជរា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ អញមែនពិត ។ អាត្មាអញបានបូជាយ័ញ្ញទាំងឡាយខ្ពស់និងទាប បានបូជាភ្លើង កាលនៅជាបុថុជ្ជន ងងឹតងងល់ សម្គាល់ថា ការបូជា នេះឯង ជាសេចក្ដីបរិសុទ្ធ ។ អាត្មាអញស្ទុះទៅកាន់ព្រៃស្បាតគឺទិដ្ឋិ ត្រូវសេចក្ដីស្ទាបអង្អែល(ខុស) ឲ្យដល់នូវសេចក្ដីវង្វេង ងងឹតមិនដឹង សម្គាល់ផ្លូវមិនបរិសុទ្ធថាជាផ្លូវបរិសុទ្ធ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ អាត្មាអញបាន លះបង់ហើយ ភពទាំងពួង អាត្មាអញបានទំលុះទម្លាយហើយ អាត្មាអញបូជាភ្លើង គឺព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ថ្វាយ បង្គំនូវព្រះតថាគត ។ មោហៈទាំងពួង អាត្មាអញបានលះបង់ហើយ ភវតណ្ហាអាត្មាអញបានទម្លុះទម្លាយចេញហើយ ជាតិសង្សារអស់ រលីងហើយ ឥឡូវនេះភពថ្មីទៀត នៃអាត្មាអញ មិនមានទេ ។

នទីកស្សបត្ថេរ ។

[២០៥] បាតោ មជ្ឈន្តិកំ សាយំ តិក្ខត្តុំ ទិវសស្សហំ
ឱតរឹ ឧទកំ សោហំ[1] គយាយ គយផគ្គុយា
យំ មយា បកតំ បាបំ បុព្វេ អញ្ញាសុ ជាតិសុ
តន្ទានីធ បវាហេមិ ឯវំទិដ្ឋិ បុរេ អហុ[2] ។
សុត្វា សុភាសិតំ វាចំ ធម្មត្ថសហិតំ បទំ
តថំ យាថាវតំ[3] អត្ថំ យោនិសោ បច្ចវេក្ខិសំ ។
និន្ហាតសព្វបាបោម្ហិ និម្មលោ បយតោ[4] សុចិ
សុទ្ធោ ពុទ្ធស្ស[5] ទាយាទោ បុត្តោ ពុទ្ធស្ស ឱរសោ ។
ឱគយ្ហដ្ឋង្គិកំ សោតំ សព្វំ បាបំ បវាហយឹ
តិស្សោ វិជ្ជា អជ្ឈគមឹ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

គយាកស្សបោ ថេរោ ។

[២០៦] វាតរោគាភិនីតោ ត្វំ វិហរំ កាននេ វនេ
បវិដ្ឋគោចរេ[6] លូខេ កថំ ភិក្ខុ ករិស្សសិ ។

---

១ ឱ. សោតំ ។ ២ ឱ. ម. អហុំ ។ ៣ ឱ. យថាវកំ ។ ម. យាថាវកំ ។
៤ ម. សស្សតោ ។ ៥ ឱ. សុទ្ធស្ស ។ ៦ ឱ. បវិទ្ធគោចរេ ។

ថេរគាថា បញ្ចកនិបាត

[២០៥] *អាត្មាអញ ចុះទឹកក្នុងកំពង់ឈ្មោះគយា ក្នុងមួយថ្ងៃ ៣ ដង គឺពេលព្រឹក ថ្ងៃត្រង់ ល្ងាច ក្នុងកាលមហោស្រពឈ្មោះគយផគ្គុ បាបណាដែលអាត្មាអញធ្វើហើយ ក្នុងជាតិទាំងឡាយដទៃ អំពីកាលមុនឥឡូវនេះ អាត្មាអញបណ្តែតចោលនូវបាបនោះ ក្នុងកំពង់ឈ្មោះគយានេះ ទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ មានហើយក្នុងកាលមុន ។ អាត្មាអញស្តាប់វាចាជាសុភាសិត ជាបទប្រកបដោយធម៌និងអត្ថ ហើយពិចារណានូវសេចក្តីតាមគួរដល់ការពិត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ។ អាត្មាអញ មានបាបទាំងពួងលាងចេញហើយ មិនមានមន្ទិល មានកិលេសលាងចេញហើយ ជាអ្នកស្អាតបរិសុទ្ធ ជាពុទ្ធទាយាទ (អ្នកគួរទទួលនូវមត៌កនៃព្រះពុទ្ធ) ជាកូនកើតអំពីព្រះឱរៈនៃព្រះពុទ្ធ ។ អាត្មាអញ ចុះកាន់ខ្សែនៃមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ហើយ បណ្តែតចោលនូវបាបទាំងពួង ដល់នូវវិជ្ជា ៣ ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ ។*

គយាកស្សបត្ថេរ ។

[២០៦] *(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរថា) ម្នាលភិក្ខុ អ្នកត្រូវរោគដែលកើតអំពីខ្យល់គ្របសង្កត់ហើយ នៅក្នុងព្រៃធំ មានគោចរលះបង់ហើយ (ក្រចតុប្បច្ច័យ) ជាទីសៅហ្មង តើនឹងធ្វើដូចម្តេច ។*

បីតិសុខេន វិបុលេន ផរមានោ សមុស្សយំ
លូខម្បិ អភិសម្ភោន្តោ[១] វិហរិស្សាមិ កាននេ ។
ភាវេន្តោ សតិបដ្ឋានេ ឥន្ទ្រិយានិ ពលានិ ច
ពោជ្ឈង្គានិ ច ភាវេន្តោ វិហរិស្សាមិ កាននេ ។
អារទ្ធវីរិយេ បហិតត្តេ និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមេ
សមគ្គេ សហិតេ ទិស្វា វិហរិស្សាមិ កាននេ ។
អនុស្សរន្តោ សម្ពុទ្ធំ អគ្គទន្តំ[២] សមាហិតំ
អតន្ទិតោ រត្តិន្ទិវំ វិហរិស្សាមិ កាននេតិ ។

វក្កលិ ថេរោ ។

[២០៧] ឱលគ្គិស្សាមិ តេ ចិត្ត អាណិទ្វារេវ ហត្ថិនំ
ន តំ បាបេ និយោជិស្សំ កាមជាលំ សរីរជំ[៣] ។
ត្វំ ឱលគ្គោ ន គច្ឆសិ[៤]
ទ្វារវិវរំ គជោវ អលភន្តោ
ន ច ចិត្តកលិ បុនប្បុនំ
បសហំ[៥] បាបរតោ ចរិស្សសិ ។

---

១ ម. អភិសម្ភោន្តោ ។ ២ ឱ. ម. អគ្គទន្តំ ។ ៣ ឱ. កាមជាល សរីរជ ។ ម. កាមជាលសរីរជំ ។ ៤ ឱ. គច្ឆិសិ ។ ៥ ម. បសក្ក ។

(ព្រះវក្កលិត្ថេរក្រាបបង្គំទូលថា) ខ្ញុំព្រះអង្គផ្សាយចិត្តទៅកាន់កាយទាំងមូល ដោយសុខៈដែលកើត អំពីបីតិដ៏លើសលុប អត់ទ្រាំនូវបច្ច័យដ៏សៅហ្មង នៅក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គចម្រើនសតិប្បដ្ឋានទាំងឡាយផង សម្មប្បធានផង ឥទ្ធិបាទផង ឥន្ទ្រិយផង ពលៈផង ចម្រើនពោជ្ឈង្គផង អដ្ឋង្គិកមគ្គផង នៅក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ (នូវសព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ) អ្នកមានព្យាយាមតឹងតែង ហើយមានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន មានព្យាយាមប្រឹងប្រែង ដ៏មាំអស់កាលជានិច្ច មានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ប្រកបដោយភាពជាសមណៈនៅក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹករឿយៗនូវព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមានខ្លួនទូន្មានបានហើយ មានព្រះទ័យតាំងមាំហើយ មិនខ្ជិលច្រអូស អស់យប់និងថ្ងៃ នៅក្នុងព្រៃធំ ។

វក្កលិត្ថេរ ។

[២០៧] ម្នាលចិត្ត អញនឹងហាមឃាត់ឯង ដូចជាគេបង្ខាំងដំរីទុកក្នុងក្រោលមានទ្វារប្រកបដោយរនុក ទាំងមិនបណ្តោយឯង ដែលជាបណ្តាញនៃកាម ដែលកើតអំពីសរីរៈ ឲ្យទៅក្នុងបាបធម៌ទេ ។ ឯងអញហាមឃាត់ហើយ នឹងទៅណាមិនបានទេ ដូចជាដំរីដែលមិនបាននូវចន្លោះទ្វារ(ដើម្បីចេញ) ម្នាលចិត្តខិលខូច ឯងនឹងប្រព្រឹត្តឈ្នានពាន ត្រេកអរក្នុងបាបធម៌រឿយៗ ទៀតមិនបានទេ ។

យថា កុញ្ជរំ អទន្តំ
នវគ្គហំ អង្កុសគ្គហោ
ពលវា អាវត្តេតិ អកាមំ
ឯវំ អាវត្តយិស្សន្តំ ។
យថា វរហយទមកុសលោ
សារថិ បវរោ ទមេតិ អាជញ្ញំ
ឯវំ ទមយិស្សន្តំ
បតិដ្ឋិតោ បញ្ចសុ ពលេសុ ។
សតិយា តំ និពន្ធិស្សំ
បយតត្តោ[១] តេ ទមិស្សាមិ
វីរិយធុរនិគ្គហិតោ នយិតោ
ទូរំ គមិស្សសេ ចិត្តាតិ ។

វិជិតសេនោ ថេរោ ។

[២០៨] ឧចារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ សុណាតិ ជិនសាសនំ
អារកា ហោតិ សទ្ធម្មា នភសោ បថវី យថា ។
ឧចារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ សុណាតិ ជិនសាសនំ

១ ម. បយុត្តោ ។

ហ្មដំរីអ្នកមានកម្លាំង ធ្វើដំរីដែលមិនទាន់ពន្រ្ទាប ទើបចាប់បានថ្មីជាសត្វមិនប្រាជ្ញាឲ្យត្រឡប់វិលបានយ៉ាងណា អញនឹងឲ្យឯងវិលត្រឡប់យ៉ាងនោះដែរ ។ នាយសារថីដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងការបង្ហាត់សេះដ៏ប្រសើរបង្ហាត់សេះអាជានេយ្យយ៉ាងណា អញនឹងតាំងនៅក្នុងពលធម៌ ៥ ហើយទូន្មានឯងយ៉ាងនោះដែរ ។ អញនឹងចងឯងដោយសតិ អញមានខ្លួនប្រុងប្រយ័ត្នហើយ នឹងទូន្មានឯង ម្នាលចិត្ត ឯងអញសង្កត់សង្កិនក្នុងធុរៈ គឺព្យាយាម កុំទៅឆ្ងាយអំពីទីនេះឡើយ ។

វិជិតសេនត្ថេរ ។

[២០៨] បុគ្គលអប្បឥតប្រាជ្ញា មានចិត្តប្រកួតប្រណាំង ទុកជាស្តាប់ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះជិនស្រី គង់ជាអ្នកឆ្ងាយអំពីព្រះសទ្ធម្មដូចផែនដីឆ្ងាយអំពីមេឃ ។ បុគ្គលអប្បឥតប្រាជ្ញា មានចិត្តប្រកួតប្រណាំង ទុកជាស្តាប់ពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះជិនស្រី

បរិហាយតិ សទ្ធម្មា កាឡបក្ខេវ ចន្ទិមា ។
ឧចារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ សុណាតិ ជិនសាសនំ
បរិសុស្សតិ សទ្ធម្មេ មច្ឆោ អប្បោទកេ យថា ។
ឧចារម្ភចិត្តោ ទុម្មេធោ សុណាតិ ជិនសាសនំ
ន វិរូហតិ សទ្ធម្មេ ខេត្តេ ពីជំវ បូតិកំ[១] ។
យោ ច តុត្ថេន[២] ចិត្តេន សុណាតិ ជិនសាសនំ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ សច្ឆិកត្វា អកុប្បតំ
បប្បុយ្យ បរមំ សន្តឹ បរិនិព្វាតិ អនាសវោតិ ។

យសទត្តោ ថេរោ ។

[២០៩] ឧបសម្បទា ច មេ លទ្ធា វិមុត្តោ ចម្ហិ អនាសវោ
សោ ច មេ ភគវា ទិដ្ឋោ វិហារេ ច សហាវសឹ ។
ពហុទេវ រត្តឹ ភគវា អព្ភោកាសេតិនាមយិ
វិហារកុសលោ សត្ថា វិហារំ បាវិសី តទា ។
សន្ថរិត្វាន សង្ឃាដឹ សេយ្យំ កប្បេសិ គោតមោ
សីហោ សេលគុហាយំវ បហីនភយភេរវោ ។

---

១ ម. បូតិកា ។ ២ ឱ. ម. តុដ្ឋេន ។

ក៏គង់សាបសូន្យចាកព្រះសទ្ធម្ម ដូចព្រះចន្ទក្នុងកាឡបក្ខ(រនោច) ។ បុគ្គលអប្បឥតប្រាជ្ញា មានចិត្តប្រកួតប្រណាំង ទុកជាស្តាប់ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះជិនស្រី ក៏គង់រីងស្ងួតក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ដូចជាត្រីរីងស្ងួតក្នុងទីមានទឹកតិច ។ បុគ្គលអប្បឥតប្រាជ្ញាមានចិត្តប្រកួតប្រណាំង ទុកជាស្តាប់ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះជិនស្រី គង់មិនលូតលាស់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ដូចជាពូជស្អុយមិនដុះក្នុងស្រែ ។ លុះតែបុគ្គលណា មានចិត្តគ្រប់គ្រងហើយ ស្តាប់ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះជិនស្រី បុគ្គលនោះទើបញ៉ាំងអាសវៈទាំងពួងឲ្យអស់ទៅ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌មិនកម្រើក (អរហត្តផល) ដល់នូវសេចក្តីស្ងប់ដ៏ឧត្តម គឺអនុបាទិសេសនិព្វាន ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ រមែងបរិនិព្វាន ។

យសទត្តត្ថេរ ។

[២០៩] ខ្ញុំបានឧបសម្បទាផង បានផុតស្រឡះ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈផង ខ្ញុំបានឃើញព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះផង ទាំងបាននៅជាមួយក្នុងកុដិផង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើរាត្រីជាច្រើន (យប់ជ្រៅ) ឲ្យកន្លងទៅ ក្នុងទីវាល ព្រះសាស្តាឈ្លាសក្នុងការនៅ បានស្តេចចូលទៅកាន់កុដិក្នុងពេលនោះ ។ ព្រះគោតមទ្រង់ក្រាលសង្ឃាដី ហើយសម្រេចសីហសេយ្យា ដូចជាសត្វសីហៈដែលលះបង់សេចក្តីភ័យស្ងប់ស្ងៀម ដេកក្នុងគូហាថ្មកែវ ។

តតោ កល្យាណវាក្ករណោ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ
សោណោ អភាសិ សទ្ធម្មំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សម្មុខា ។
បញ្ចក្ខន្ធេ បរិញ្ញាយ ភាវយិត្វាន អញ្ជសំ
បប្បុយ្យ បរមំ សន្តឹ បរិនិព្វាយិស្សត្យនាសវោតិ[១] ។

សោណោ កុដិកណ្ណោ ថេរោ ។

[២១០] យោ វេ គរូនំ វចនញ្ញុ ធីរោ
វសេ ច តម្ហិ ជនយេថ បេមំ
សោ ភត្តិមា នាម ច ហោតិ បណ្ឌិតោ
ញត្វា ច ធម្មេសុ វិសេសិ អស្ស ។
យំ អាបទា ឧប្បតិតា ឧឡារា
នក្ខម្ភយន្តេ បដិសង្ខយន្តំ
សោ ថាមវា នាម ច ហោតិ បណ្ឌិតោ
ញត្វា ច ធម្មេសុ វិសេសិ អស្ស ។
យោ វេ សមុទ្ទោវ ឋិតោ អនេជោ
គម្ភីរបញ្ញោ និបុណត្ថទស្សី
អសំហារិកោ[២] នាម ច ហោតិ បណ្ឌិតោ
ញត្វា ច ធម្មេសុ វិសេសិ អស្ស ។

១ ឱ. ម. បរិនិព្វិស្សត្យនាសវោតិ ។ ម. បរិនិព្វិស្សត្យានាសវោ ។ ២ ឱ. ម. អសំហារិយោ ។

លំដាប់នោះ ព្រះសោណៈ ជាសាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ អ្នកពោលពាក្យពីរោះ បានពោលនូវព្រះសទ្ធម្ម ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ បានកំណត់ដឹងនូវបញ្ចក្ខន្ធ បានចម្រើននូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ហើយដល់នូវទីស្ងប់ដ៏ឧត្តមជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈនឹងបរិនិព្វាន ។

សោណកុដិកណ្ណត្ថេរ ។

[២១០] បុគ្គលណាជាអ្នកប្រាជ្ញ អ្នកដឹងឱវាទ របស់គ្រូទាំងឡាយ គប្បីនៅក្នុងឱវាទរបស់គ្រូនោះផង គប្បីញុាំងសេចក្ដីស្រឡាញ់ឲ្យកើតផង បុគ្គលនោះឈ្មោះថាជាអ្នកមានភក្ដីផង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាជ្ញផង ទាំងបុគ្គលនោះ មុខជានឹងមានសេចក្ដីវិសេសក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះដឹង (នូវសច្ចធម៌) ។ អន្តរាយទាំងឡាយ ដ៏ខ្លាំងក្លាកើតឡើងហើយ តែមិនបានគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលណា ជាអ្នកពិចារណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានកម្លាំងផង ឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រាជ្ញផង ទាំងជាអ្នកវិសេសក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះដឹង (នូវសច្ចធម៌) ។ បុគ្គលណា នឹងធឹង មិនញាប់ញ័រ ជាអ្នកមានបញ្ញាជ្រៅ ដូចសមុទ្រ ឃើញនូវសេចក្ដីដ៏ល្អិត បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកដែលកិលេសដឹកនាំមិនបានផង ជាអ្នកប្រាជ្ញផង ទាំងជាអ្នកវិសេសក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះដឹង (នូវសច្ចធម៌) ។

ពហុស្សុតោ ធម្មធរោ ច ហោតិ
ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារី
សោ តាទិសោ ជាម ច ហោតិ បណ្ឌិតោ
ញត្វា ច ធម្មេសុ វិសេសិ អស្ស ។
អត្ថញ្ច យោ ជាជាតិ ភាសិតស្ស
អត្ថញ្ច ញត្វាន តថា ករោតិ
អត្ថន្តរោ[១] ជាម ស ហោតិ បណ្ឌិតោ
ញត្វា ច ធម្មេសុ វិសេសិ អស្សាតិ ។

កោសិយោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

រាជទត្តោ សុភូតោ ច	គិរិមានន្ទសុមនោ
វឌ្ឍោ ច កស្សបោ ថេរោ	គយាកស្សបវក្កលិ
វិជិតោ យសទត្តោ ច	សោណោ កោសិយសវ្ហយោ
សង្គី ច បញ្ចគាថាយោ	ថេរា ច ឯត្ថ ទ្វាទសាតិ ។

បញ្ចកនិបាតោ និដ្ឋិតោ ។

---

១ អត្ថន្ទូការោ ។

បុគ្គលណា ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ជាអ្នកចងចាំនូវធម៌ ទាំងជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាកដស្មើដោយគ្រូនោះផង ជាអ្នកប្រាជ្ញផង ទាំងជាអ្នកវិសេសក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះដឹង (នូវសច្ចធម៌) ។ បុគ្គលណា ដឹងនូវសេចក្តីនៃភាសិតផង លុះដឹងនូវសេចក្តីនៃភាសិត ហើយធ្វើតាមផង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកឆ្លងផុតនូវសេចក្តីសង្ស័យផង ជាអ្នកប្រាជ្ញផង ទាំងជាអ្នកវិសេសក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះដឹង (នូវសច្ចធម៌) ។

កោសិយត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

គាថា ៦៥ ក្នុងគាថាទាំងនោះ ព្រះថេរៈ ១២ អង្គសម្តែងគឺ រាជទត្តត្ថេរ ១ សុភូតត្ថេរ ១ គិរិមានន្ទត្ថេរ ១ សុមនត្ថេរ ១ វឌ្ឍត្ថេរ ១ នទីកស្សបត្ថេរ ១ គយាកស្សបត្ថេរ ១ វក្កលិត្ថេរ ១ វិជិតសេនត្ថេរ ១ យសទត្តត្ថេរ ១ សោណកុដិកណ្ណត្ថេរ ១ កោសិយត្ថេរ ១ ។

ចប់ បញ្ចកនិបាត ។

ថេរគាថាយ ឆក្កនិបាតោ

[២១១] ទិស្វាន បាដិហីរានិ គោតមស្ស យសស្សិនោ
ន តាវាហំ បណិបតឹ ឥស្សាមានេន វញ្ចិតោ ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ចោទេសិ នរសារថិ
តតោ មេ អាសិ សំវេគោ អព្ភុតោ លោមហំសនោ ។
ពុព្វេ ជដិលភូតស្ស យា មេ សិទ្ធិ បរិត្តិកា
តាហំ តទា និរង្កត្វា បព្វជឹ ជិនសាសនេ ។
ពុព្វេ យញ្ញេន សន្តុដ្ឋោ កាមធាតុ បុរក្ខតោ
បច្ឆា រាគញ្ច ទោសញ្ច មោហញ្ចាបិ សមូហនឹ ។
ពុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
ឥទ្ធិមា បរចិត្តញ្ញូ ទិព្វសោតញ្ច បាបុណឹ ។
យស្ស ចត្ថាយ បព្វជិតោ អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោតិ ។

ឧរុវេលកស្សបោ ថេរោ ។

[២១២] អតិហិតា វីហិ ខលគតា សាលិ
ន ច លភេ បិណ្ឌំ កថមហំ កស្សំ ។

ថេរគាថា ឆក្កនិបាត

[២១១] ខ្ញុំឃើញបាដិហារ្យរបស់ព្រះគោតម ព្រះអង្គមានយសដល់ម្ល៉ោះ ក៏នៅតែមិនក្រាបសំពះព្រោះតែសេចក្តីច្រណែន និងសេចក្តីប្រកាន់ឲ្យកាន់ប្រទ្បំ ។ ព្រះសាស្តាជាសារថីរបស់ជន ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំហើយ បានដាស់តឿន លំដាប់នោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីសង្វេគនិងសេចក្តីព្រឺរោម ដែលមិនធ្លាប់កើតៗហើយ ។ កាលខ្ញុំនៅជាជដិលក្នុងកាលមុន ការសម្រេចលាភសក្ការៈណាតិចតួចគ្រានោះ ខ្ញុំលះបង់នូវការសម្រេចគឺ លាភសក្ការៈនោះហើយ មកបួសក្នុងសាសនាព្រះជិនស្រី ។ កាលពីដើម ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរ ដោយការបូជាធ្វើកាមធាតុជាប្រធាន កាលខាងក្រោយមកខ្ញុំបានដករាគៈ ទោសៈនិងមោហៈចោលហើយ ។ ខ្ញុំដឹងខន្ធដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលពីដើម បានជម្រះទិព្វចក្ខុឲ្យស្អាត ជាអ្នកមានឫទ្ធិដឹងចិត្តអ្នកដទៃ ទាំងបានសម្រេចទិព្វសោត ។ មួយទៀត កុលបុត្រចេញចាកផ្ទះមកបួសក្នុងធម្មវិន័យ ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍នោះ ខ្ញុំបានដល់ហើយតាមលំដាប់ ទាំងធ្វើឲ្យអស់សំយោជនធម៌ទាំងពួង ។

ឧរុវេលកស្សបត្ថេរ ។

[២១២] (មារនិយាយថា) ស្រូវគេនាំទៅទុកដាក់ហើយ ស្រូវគេគរទុកក្នុងលានហើយ ខ្ញុំនៅតែមិនបានដុំបាយ តើខ្ញុំនឹងធ្វើដូចម្តេច ។

ពុទ្ធមប្បមេយ្យំ អនុស្សរ បសន្នោ
បីតិយា ផុដ្ឋសរីរោ ហោហិសិ សតតមុទគ្គោ ។
ធម្មមប្បមេយ្យំ ។ បេ ។
សង្ឃមប្បមេយ្យំ ។ បេ ។
អព្ភោកាសេ ច វិហរសិ
សីតា ហេមន្តិកា ឥមា រត្តិយោ ។
មា សីតេន បរេតោ វិហញ្ញិត្ថោ
បវិស[១] ត្វំ វិហារំ ផុសិតគ្គលំ ។
ផុសិស្សំ ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ
តាហិ ច សុខិតោ វិហរិស្សំ
នាហំ សីតេន វិហញ្ញិស្សំ
អនិញ្ជិតោ វិហរន្តោតិ ។

តេកិច្ឆកានិ ថេរោ ។

[២១៣] យស្ស សព្រហ្មចារីសុ គារវោ នូបលព្ភតិ
បរិហាយតិ សទ្ធម្មា មច្ឆោ អប្បោទកេ យថា ។
យស្ស សព្រហ្មចារីសុ គារវោ នូបលព្ភតិ
ន វិរូហតិ សទ្ធម្មេ ខេត្តេ ពីជំវ បូតិកំ ។

១ ម. បវិសតិ ។

(ព្រះថេរៈនិយាយថា) អ្នកចូរជ្រះថ្លា រឭកចំពោះព្រះពុទ្ធមានគុណមិនមានប្រមាណ អ្នកនឹងជាបុគ្គលមានសរីរៈដែលបីតិពាល់ត្រូវ មានចិត្តរីករាយរឿយ ៗ មិនខាន ។ ចំពោះធម៌មានគុណមិនមានប្រមាណ ។ បេ ។ ចំពោះសង្ឃមានគុណមិនមានប្រមាណ ។ បេ ។

(មារនិយាយថា) លោកនៅក្នុងទីវាលល្ហល្ហេវផង រាត្រីនេះត្រជាក់ មានសន្សើមធ្លាក់ចុះផង ។ លោកកុំបណ្តោយឲ្យត្រជាក់គ្របសង្កត់ឲ្យលំបាកឡើយ ចូរលោកចូលទៅក្នុងកុដិដែលមានទ្វារខ្ទាស់គន្លឹះជាប់មាំ ។

(ព្រះថេរៈតបថា) អាត្មាពាល់ត្រូវអប្បមញ្ញាទាំង ៤ ដល់នូវសេចក្តីសុខដោយសារអប្បមញ្ញាទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រមិនលំបាក ដោយត្រជាក់ទេ ។

តេកិច្ឆកានិត្ថេរ ។

[២១៣] បុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីគោរព ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី រមែងសាបសូន្យចាកព្រះសទ្ធម្មដូចត្រីក្នុងទីមានទឹកតិច ។ បុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីគោរព ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី រមែងមិនលូតលាស់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ដូចពូជស្អុយ (ដែលមិនលូតលាស់) ក្នុងស្រែ ។

ថេរគាថាយ ឆក្កនិបាតោ

យស្ស សព្រហ្មចារីសុ គារវោ នូបលព្ភតិ
អារកា ហោតិ និព្វានា ធម្មរាជស្ស សាសនេ ។
យស្ស សព្រហ្មចារីសុ គារវោ ឧបលព្ភតិ
ន វិហាយតិ សទ្ធម្មា មច្ឆោ ពហោទកេ យថា ។
យស្ស សព្រហ្មចារីសុ គារវោ ឧបលព្ភតិ
សោ វិរូហតិ សទ្ធម្មេ ខេត្តេ ពីជំវ ភទ្ទកំ ។
យស្ស សព្រហ្មចារីសុ គារវោ ឧបលព្ភតិ
សន្តិកេ ហោតិ និព្វានំ ធម្មរាជស្ស សាសនេតិ ។

មហានាគោ ថេរោ ។

[២០៤] កុល្លោ សីវថិកំ គន្ត្វា អទ្ទសំ ឥត្ថិមុជ្ឈិតំ
អបវិទ្ធំ សុសានស្មឹ ខជ្ជន្តឹ កិមិហី ផុដំ ។
អាតុរំ អសុចឹ បូតឹ បស្ស កុល្ល សមុស្សយំ
ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ ពាលានំ អភិនន្ទិតំ ។
ធម្មាទាសំ គហេត្វាន ញាណទស្សនបត្តិយា
បច្ចវេក្ខឹ ឥមំ កាយំ តុច្ឆំ សន្តរពាហិរំ ។
យថា ឥទំ តថា ឯតំ យថា ឯតំ តថា ឥទំ

បុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីគោរព ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី រមែងធ្លាយអំពីព្រះនិព្វាន ក្នុងសាសនានៃព្រះពុទ្ធជាស្តេចហេតុធម៌ ។ បុគ្គលដែលមានសេចក្តីគោរព ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី រមែងមិនសាបសូន្យចាកព្រះសទ្ធម្ម ដូចត្រីនៅក្នុងទីមានទឹកច្រើន ។ បុគ្គលដែលមានសេចក្តីគោរព ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី ទើបដុះដាល ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ដូចពូជដ៏ល្អ (លូតលាស់) ក្នុងស្រែ ។ បុគ្គលដែលមានសេចក្តីគោរព ក្នុងពួកសព្រហ្មចារី រមែងឋិតនៅក្នុងទីជិតព្រះនិព្វាន ក្នុងសាសនានៃព្រះពុទ្ធជាស្តេចហេតុធម៌ ។

មហានាគត្ថេរ ។

[២១៤] *កុល្លភិក្ខុ ទៅកាន់ព្រៃខ្មោច បានឃើញខ្មោចស្រីដែលគេចោលបោះបង់ក្នុងព្រៃស្មសាន មានដង្កូវកំពុងតែប្រជែងគ្នាស៊ីដេរដាស ។*

(ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) ម្នាលកុល្លៈ អ្នកចូរមើលសរីរៈដែលក្តៅពោលពាលមិនស្អាត មានក្លិនស្អុយ មានវត្ថុមិនស្អាត ដែលហូរឡើងហូរចុះ ជាសរីរៈដែលពួកមនុស្សពាល តែងត្រេកអរក្រៃពេក ។

(ព្រះកុល្លត្ថេរពោលថា) ខ្ញុំកាន់កញ្ចក់គឺធម៌ ធ្លុះមើលកាយនេះជារបស់អសារឥតការ ទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅ ព្រោះបានសម្រេចដោយញាណទស្សនៈ ។ សរីរៈនៃខ្ញុំនេះយ៉ាងណា សរីរៈនៃស្រីនុ៎ះយ៉ាងនោះដែរ សរីរៈស្រីនុ៎ះយ៉ាងណា សរីរៈនៃខ្ញុំនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ

យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ ។
យថា ទិវា តថា រត្តិ យថា រត្តិ(១) តថា ទិវា
យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ ។
បញ្ចង្គិកេន តុរិយេន ន រតិ ហោតិ តាទិសី
យថា ឯកគ្គចិត្តស្ស សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោតិ ។

កុល្លោ ថេរោ ។

[២១៨] មនុជស្ស បមត្តចារិនោ តណ្ហា វឌ្ឍតិ មាលុវា វិយ
សោ បរិប្លវតិ ហុរាហុរំ ផលមិច្ឆំវ វនស្មឹ វានរោ ។
យំ ឯសា សហតេ ជម្មី តណ្ហា លោកេ វិសត្តិកា
សោកា តស្ស បវឌ្ឍន្តិ អភិវុដ្ឋំវ វីរណំ ។
យោ ចេតំ សហតេ ជម្មឹ តណ្ហំ លោកេ ទុរច្ចយំ
សោកា តម្ហា បបតន្តិ ឧទពិន្ទុវ បោក្ខរា ។

១ ឱ. ម. តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ ។

សភាវៈខាងក្រោមយ៉ាងណា សភាវៈខាងលើយ៉ាងនោះ សភាវៈខាងលើយ៉ាងណា សភាវៈខាងក្រោមយ៉ាងនោះដែរ ។ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់យ៉ាងនោះដែរ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃយ៉ាងនោះដែរ ខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយយ៉ាងនោះដែរ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខយ៉ាងនោះដែរ ។ សេចក្តីត្រេកអរដោយតុរិយតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ ប្រាកដដូច្នោះ ក៏មិនដូចសេចក្តីត្រេកអរ របស់អ្នកមានចិត្តមូលតែមួយ ឃើញច្បាស់នូវធម៌ដោយប្រពៃទេ ។

កុល្លត្ថេរ ។

[២១៥] តណ្ហាតែងចម្រើនដល់មនុស្ស អ្នកប្រព្រឹត្តប្រមាទជាប្រក្រតី ដូចពួរជ្រៃបុគ្គលនោះ តែងស្ទុះទៅកាន់ភពតូចភពធំ ដូចស្វាកាលប្រាថ្នាផ្លែឈើ ស្ទុះទៅក្នុងព្រៃដូច្នោះ ។ តណ្ហាទុំះ ជាទោសជាតិដ៏លាមក ផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ក្នុងលោក គ្របសង្កត់បុគ្គលណា សេចក្តីសោកតែងចម្រើន ដល់បុគ្គលនោះ ដូចស្បូវរណ្តាស ដែលត្រូវភ្លៀងធ្លាក់ចុះជញ្រោំហើយ តែងចម្រើនឡើងដូច្នោះ ។ ចំណែកជនណា គ្របសង្កត់តណ្ហាដ៏លាមកក្នុងលោក ដែលឆ្លងដោយកម្រនុំះបាន សេចក្តីសោក តែងធ្លាក់ចេញចាកជននោះឯង ដូចតំណក់ទឹក ធ្លាក់ចុះចាកស្លឹកឈូក ។

តំ វោ វទាមិ ភទ្ទំ វោ យាវន្តេត្ថ សមាគតា
តណ្ហាយ មូលំ ខណថ ឧសីរត្ថោវ វីរណំ
មា វោ នឡំវ សោតោវ មារោ ភញ្ជិ បុនប្បុនំ ។
ករោថ ពុទ្ធវចនំ ខណោ វោ មា ឧបច្ចគា
ខណាតីតា ហិ សោចន្តិ និរយម្ហិ សមប្បិតា ។
បមាទោ រជោ[១] បមាទានុបតិតោ រជោ
អប្បមាទេន វិជ្ជាយ អព្ពុហេ សល្លមត្តនោតិ ។

មាលុង្ក្យបុត្តោ ថេរោ ។

[២១៦] បណ្ណវីសតិវស្សានិ យតោ បព្វជិតោ អហំ
អច្ឆរាសង្ឃាតមត្តម្បិ ចេតោសន្តិមនជ្ឈគំ ។
អលទ្ធា ចិត្តស្សេកគ្គំ កាមរាគេន អដ្ដិតោ
ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តោ វិហារានុបនិក្ខមឹ ។
សត្ថំ វា អាហរិស្សាមិ កោ អត្ថោ ជីវិតេន មេ
កថំ ហិ សិក្ខំ បច្ចក្ខំ កាលំ កុព្វេថ មាទិសោ ។

---

១ ម. បមាទោ រជោ សព្វទា ។

ហេតុនោះបានជា តថាគតប្រាប់ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមានប៉ុន្មានរូប ដែលមកប្រជុំក្នុងទីនេះ សេចក្តីចម្រើន ចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយទាំងប៉ុណ្ណោះរូបចុះ អ្នកទាំងឡាយ ចូររំលើងឫសនៃតណ្ហាចោលចេញ ដូចបុគ្គលដែលត្រូវការដោយស្បូវភ្លាំង ជីកស្បូវណ្ដាសចោលចេញ មារកុំរុករានអ្នកទាំងឡាយរឿយៗ ដូចខ្សែទឹកកាច់បំបាក់ ដើមបបុសដូច្នោះឡើយ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរធ្វើតាមនូវពុទ្ធវចនៈ កុំឲ្យខណៈ កន្លងនូវអ្នកទាំងឡាយបាន ព្រោះថាបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលខណៈកន្លងហើយ តែងសោកសៅពេញបន្ទុកក្នុងនរក ។ សេចក្តីប្រមាទទុកជាធូលី ធូលីកើតឡើងព្រោះសេចក្តីប្រមាទ (ព្រោះហេតុនោះ) បុគ្គលគួរតែដកនូវសរ គឺសេចក្តីប្រមាទរបស់ខ្លួនចេញ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទដោយវិជ្ជា ។

មាលុង្ក្យបុត្តត្ថេរ ។

[២១៦] ចាប់ដើមតាំងពីខ្ញុំបួសមក ២៥ ឆ្នាំ មិនដែលបានសេចក្តីស្ងប់ចិត្តអស់កាលសូម្បីត្រឹមតែ ១ ផ្ទាត់ម្រាមដៃសោះ ។ ខ្ញុំត្រូវកាមរាគគ្របសង្កត់ មិនបាននូវឯកគ្គតាចិត្ត ផ្គងដៃកន្ទក់កន្ទេញ ហើយចេញពីលំនៅទៅ ។ អាត្មាអញ (នឹងទម្លាក់ខ្លួនអំពីដើមឈើ) ឬនឹងយកកាំបិតមក (ចាក់សម្លាប់) ប្រយោជន៍អ្វីដោយការរស់នៅរបស់អញ មនុស្សប្រ-ហែលយ៉ាងអញ មិនសមបើធ្វើមរណកាលដោយការលាសិក្ខាទេ ។

តទាហំ ខុរមាទាយ មញ្ចកម្ហិ ឧបាវិសឹ
បរិកន្តោ ខុរោ អាសិ ធមនឹ ឆេត្តុមត្តនោ ។
តតោ មេ មនសីការោ យោនិសោ ឧទបជ្ជថ
អាទីនវោ បាតុរហុ និព្វិទា សមតិដ្ឋថ ។
តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ បស្ស ធម្មសុធម្មតំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សប្បទាសោ[១] ថេរោ ។

[២១៧] ឧដ្ឋាហិ និសីទ កាតិយាន
មា និទ្ទាពហុលោ[២] អហុ ជាគរស្សុ
មា តំ អលសំ បមត្តពន្ធុ
កូដេនេវ ជិនាតុ មច្ចុរាជា ។
សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ទវេគោ
ឯវំ ជាតិជរាតិវត្តតេ តំ
សោ ករោហិ សុទីបមត្តនោ[៣] ត្វំ
ន ហិ តាណំ តវ វិជ្ជតេន អញ្ញំ ។
សត្ថា ហិ វិជេសិ មគ្គមេតំ
សង្គា ជាតិជរាភយា អតីតំ

១ ម. សព្វទាសត្ថេរោ ។ ២ មា និទ្ទាពហុលោតិ អដ្ឋកថាយំ ។ ៣ ម. បុរិសមត្តនោ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំយកកាំបិតកោរ ចូលទៅអង្គុយលើគ្រែផ្ទាប់កាំបិតកោរ (ត្រង់បំពង់ក) ដើម្បីអារសរសៃបំពង់ករបស់ខ្លួន ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំមានការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ទោសកើតឡើងប្រាកដ សេចក្តីនឿយណាយ ក៏តាំងឡើងព្រម ។ តពីនោះមក ចិត្តខ្ញុំក៏ផុតស្រឡះ អ្នកចូរឃើញធម៌ជាធម៌ល្អ វិជ្ជា ៣ អាត្មាអញបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ ។

សប្បទាសត្ថេរ ។

[២១៧] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) ម្នាលកាតិយាន ចូរអ្នកក្រោកអង្គុយឡើង កុំដេកច្រើនពេក ចូរភ្ញាក់រលឹកឡើង មច្ចុរាជជាមារ ចូរកុំឈ្នះអ្នកជាបុគ្គលខ្ជិលច្រអូស ដូចជានាយនេសាទ ប្រហារសត្វដោយញញួរ ។ ជាតិនិងជរា តែងប្រព្រឹត្តកន្លងអ្នក ដូចជាកម្លាំងមហាសមុទ្រ អ្នកនោះ ចូរធ្វើនូវទីពឹង ដ៏ល្អដល់ខ្លួន ព្រោះថា គ្រឿងការពារដទៃរបស់អ្នកក្នុងលោកនេះ មិនមានទេ ។ ដ្បិតព្រះសាស្តាទ្រង់ចង្អុលប្រាប់អរិយមគ្គនុ៎ះ ថាជាផ្លូវកន្លងចាកគ្រឿងជាប់ ចាកភ័យគឺជាតិនិងជរា

២៣១

បុព្វាបររត្តមប្បមត្តោ
អនុយុញ្ជស្សុ ទឡ្ហំ ករោហិ យោគំ ។
បុរិមានិ បមុញ្ច ពន្ធនានិ
សង្ឃាដី ខុរមុណ្ឌភិក្ខភោជី
មា ខិឌ្ឌារតិញ្ច មា និទ្ទំ
អនុយុញ្ជិត្ថ ឈិយាយ កាតិយាន ។
ឈាយាហិ ជិនាហិ កាតិយាន
យោគក្ខេមបថេ សុកោវិទោសិ
បប្បុយ្យ អនុត្តរំ វិសុទ្ធឹ
បរិនិព្វាហិសិ វារិនាវ ជោតិ ។
បជ្ជោតករោ បរិត្តរំសោ
វាតេន វិនម្យតេ[១] លតាវ
ឯវម្បិ តុវំ អនាទិយមានោ
មារំ ឥន្ទសគោត្ត និទ្ធុនាហិ ។
សោ វេទយិតាសុ វីតរាគោ
កាលំ កង្ខ ឥធេវ សីតិភូតោតិ ។

កាតិយានោ ថេរោ ។

---

១ ម. វិនប្បតេ ។

ថេរគាថា ឆក្កនិបាត

ចូរអ្នកកុំប្រមាទអស់រាត្រីខាងដើមនិងខាងចុង ចូរប្រឹងធ្វើព្យាយាមឲ្យមាំមួន ។ ខ្លួនជាអ្នកទ្រទ្រង់សង្ឃាដី កោរសក់ដោយកាំបិតកោរនិងបរិភោគភិក្ខាហារ ចូរលះបង់កាមគុណ ដែលជាចំណងក្នុងកាលមុនចេញម្នាលកាតិយាន អ្នកកុំប្រកបការត្រេកអរក្នុងល្បែងផង កុំប្រកបការលក់ផង ចូរចម្រើនឈាន ។ ម្នាលកាតិយាន អ្នកចូរជុត ចូរឈ្នះ (នូវកិលេស) អ្នកជាមនុស្សឈ្លាសវៃ ក្នុងផ្លូវជាទីក្សេមចាកយោគៈ និងដល់នូវព្រះនិព្វានដ៏បរិសុទ្ធក្រៃលែង ហើយរលត់ ដូចជាគំនរភ្លើង ដែលរលត់ដោយទឹក ។ ម្នាលឥន្ទសគោត្រ កាលបើអ្នកមិនប្រកាន់យ៉ាងនេះ ចូរកម្ចាត់បង់មារឲ្យអស់ចេញ ដូចប្រទីបដែលមានពន្លឺតិច ឬដូចវល្លិ៍តូច ដែលខ្យល់កម្ចាត់បង់បានដូច្នោះ ។ អ្នកនោះប្រាសចាកតម្រេកក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ដែលខ្លួនទទួលហើយ មានសេចក្តីត្រជាក់ ចូររង់ចាំនិព្វានកាល ក្នុងទីនេះចុះ ។

កាតិយានត្ថេរ ។

[២១៨] សុទេសិតោ ចក្ខុមតា ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
សព្វសំយោជនាតីតោ សព្វវដ្ដវិនាសនោ
និយ្យានិកោ ឧត្តរណោ តណ្ហាមូលវិសោសនោ
វិសមូលំ អាឃាតនំ ភេត្វា ចាបេតិ និព្វុតឹ
អញ្ញាណមូលភេទាយ កម្មយន្តវិឃាដនោ
វិញ្ញាណានំ បរិគ្គហេ ញាណវជិរនិចាតនោ
វេទនានំ វិញ្ញាបនោ ឧចាទានប្បមោចនោ
ភវំ អង្គារកាសុំវ ញាណេន អនុបស្សនោ[(១)]
មហារសោ សុគម្ភីរោ ជរាមច្ចុនិវារណោ
អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ទុក្ខូបសមនោ សិវោ
កម្មំ កម្មន្តិ ញត្វាន វិចាកញ្ច វិចាកតោ
បដិច្ចុប្បន្នធម្មាន យថា វា លោកទស្សនោ
មហាខេមង្គមោ សន្តោ បរិយោសានភទ្ទកោតិ ។

មិគជាលោ ថេរោ ។

១ ឱ. អនុបស្សកោ ។

[២១៨] មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ មានចក្ខុទ្រង់សម្តែងហើយដោយប្រពៃ ជាធម៌កន្លងចាកសំយោជនៈទាំងអស់ ញុំាងវដ្តៈទាំងអស់ឲ្យវិនាស នាំសត្វចេញចាកវដ្តៈ ញុំាងសត្វឲ្យឆ្លងចាកឱឃៈ ញុំាងឫសគល់នៃទុក្ខគឺតណ្ហាឲ្យរីងស្ងួត ទម្លាយនូវតណ្ហា មានឫសជាពិស ជាគ្រឿងបៀតបៀន ញុំាងសត្វឲ្យដល់នូវទីរំលត់ទុក្ខ ជាគ្រឿងកម្ចាត់បង់នូវយន្តគឺអត្តភាព ដែលកើតអំពីកម្ម ព្រោះទម្លាយនូវឫសគល់នៃអវិជ្ជាបាន ជាទីធ្លាក់ចុះនៃញាណដ៏មុតដូចកែវវជីរ ក្នុងកិរិយាកំណត់នូវវិញ្ញាណ ញុំាងសត្វឲ្យដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ ដោះសត្វឲ្យរួចចេញចាកឧបាទាន ជាគ្រឿងឃើញភពដូចជារណ្តៅរងើកភ្លើង ដោយបញ្ញាញាណ ជាធម៌មានរសដ៏ប្រសើរ ជាធម៌ជ្រៅ ជាធម៌ហាមឃាត់នូវជរានិងមច្ចុ ជាធម៌រម្ងាប់បង់នូវកងទុក្ខ ជាធម៌ដ៏ក្សេម ជាទីឃើញនូវពន្លឺតាមពិត ព្រោះដឹងនូវកម្ម ថាជាកម្ម នូវផលថាជាផល នៃធម៌ទាំងឡាយអាស្រ័យបច្ច័យកើតតៗ គ្នា រមែងជាធម៌ដល់នូវទីដ៏ក្សេមប្រសើរ ជាធម៌ស្ងប់ចាកកិលេស ជាធម៌ចម្រើនក្នុងទីបំផុត ។

មិគជាលត្ថេរ ។

[២១៩] ជាតិមទេន មត្តោហំ ភោគឥស្សរិយេន ច
សណ្ឋានវណ្ណរូបេន មទមត្តោ អចារិហំ(១) ។
នាត្តនោ សមកំ កញ្ចិ អតិរេកញ្ច មញ្ញិសំ
អតិមានហតោ ពាលោ បត្ថទ្ធោ ឧស្សិតទ្ធជោ ។
មាតរំ បិតរំ វាបិ អញ្ញេបិ គរុសម្មតេ
ន កញ្ចិ អភិវាទេសឹ មានត្ថទ្ធោ អនាទរោ ។
ទិស្វា វិនាយកំ អគ្គំ សារថីនំ វរុត្តមំ
តបន្តមិវ អាទិច្ចំ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ
មានំ មទញ្ច ឆឌ្ឌេត្វា វិប្បសន្នេន ចេតសា
សិរសា អភិវាទេសឹ សព្វសត្តានមុត្តមំ ។
អតិមានោ ច ឱមានោ បហីនា សុសមូហតា
អស្មិមានោ សមុច្ឆិន្នោ សព្វេ មានវិធា ហតាតិ ។

ជេន្តោ បុរោហិតបុត្តោ ថេរោ ។

---

១ ម. វិចរិហំ ។

[២១៩] ខ្ញុំស្រវឹងដោយសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះជាតិផង ដោយភោគៈនិងឥ-ស្សរិយយសផង ដោយសណ្ឋានវណ្ណៈនិងរូប (ល្អ)ផង ខ្ញុំជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តស្រវឹងជ្រប់ហើយ ។ ខ្ញុំត្រូវអតិមានៈកម្ចាត់បង់ហើយ ជាមនុស្សពាល ជាអ្នករឹងរូស មានមានៈដូចជាទង់ជ័យ ដែលគេលើកឡើងហើយ មិនបានសម្គាល់អ្នកណាមួយ ថាជាបុគ្គលស្មើនឹងខ្លួនផង ថាជាបុគ្គលក្រៃលែងជាងខ្លួនផង ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានមានៈរឹងរូស មិនអើពើ មិនក្រាបសំពះអ្នកណាមួយ ទោះជាមាតាក្តី បិតាក្តី ឬអ្នកដទៃដែលសន្មតថាគួរគោរព ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសាស្តាជាអ្នកទូន្មានសត្វប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ជាងនាយសារថីទាំងឡាយ ព្រះអង្គរុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា បានលះមានៈនិងសេចក្តីស្រវឹងចេញអស់ហើយ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពស់ជាងសព្វសត្វដោយត្បូង ។ ខ្ញុំបានលះបង់គាស់រំលើងនូវសេចក្តីប្រកាន់ថា វិសេសជាងគេផង នូវសេចក្តីប្រកាន់ថាថោកទាបជាងគេផង បានផ្តាច់ផ្តិលអស្មិមានៈ ចោលអស់ហើយ ទាំងមានៈផ្សេងៗ ទាំងអស់ ខ្ញុំក៏បានកម្ចាត់បង់ស្រឡះហើយ ។

ជេន្តបុរោហិតបុត្តត្ថេរ ។

[២២០] យទា នវោ បព្វជិតោ ជាតិយា សត្តវស្សិកោ
ឥទ្ធិយា អភិភោត្វាន បន្នតិន្ទំ[១] មហិទ្ធិកំ
ឧបជ្ឈាយស្ស ឧទកំ អនោតត្តា មហាសរា
អាហរាមិ តតោ ទិស្វា មំ សត្ថា ឯតទព្រវិ
សារីបុត្ត ឥមំ បស្ស អាគច្ឆន្តំ កុមារកំ
ឧទកុម្ភមាទាយ អជ្ឈត្តំ សុសមាហិតំ ។
បាសាទិកេន វត្តេន កល្យាណឥរិយាបថោ
សាមណេរោនុរុទ្ធស្ស ឥទ្ធិយា ច វិសារទោ
អាជានិយេន អាជញ្ញោ សាធុនា សាធុការិតោ
វិនីតោ អនុរុទ្ធេន កតកិច្ចេន សិក្ខិតោ
សោ បត្វា បរមំ សន្តឹ សច្ឆិកត្វា អកុប្បតំ
សាមណេរោ ស សុមនោ មា មំ ជញ្ញាតិ ឥច្ឆតីតិ ។

សុមនោ ថេរោ ។

[២២១] វាតរោគាភិនីតោ ត្វំ វិហរំ កាននេ វនេ
បវិទ្ធគោចរេ លូខេ កថំ ភិក្ខុ ករិស្សសិ ។

---

១ ម. សិន្ទុភិន្ទំ ។

[២២០] ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ អំពីកំណើត ទើបនឹងបួសថ្មី ៗ បានសង្កត់សង្កិន នាគរាជមានឫទ្ធិច្រើន ដោយឫទ្ធិ ហើយដងយកទឹកពីស្រះធំឈ្មោះ អនោតត្ត មកប្រគេនព្រះឧបជ្ឈាយ៍ក្នុងគ្រាណា គ្រានោះព្រះសាស្តា ទ្រង់ទតឃើញខ្ញុំហើយ បានត្រាស់ព្រះពុទ្ធដីកានេះថា ម្នាលសារីបុត្ត អ្នកចូរមើលកុមារតូចនេះ កំពុងនាំយកនូវក្អមទឹកមក មានចិត្តតាំង ខ្ជាប់ខ្ជួនខាងក្នុង ។ សាមណេររបស់ព្រះអនុរុទ្ធ មានវត្តគួរជ្រះថ្លា មានឥរិយាបថ បរិបូណ៌ និងជាអ្នកក្មៀវក្លាដោយឫទ្ធិ ជាបុរសអាជា-នេយ្យ ដែលព្រះអនុរុទ្ធ ជាបុរសអាជានេយ្យ ជាសប្បុរស ឲ្យធ្វើតែ អំពើល្អ ណែនាំតែខាងផ្លូវល្អ មានកិច្ចធ្វើរួចហើយ មានសិក្ខាឲ្យ សិក្សាហើយ សុមនសាមណេរនោះ បានដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទី ស្ងប់រម្ងាប់ក្រៃលែង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផល ជាធម៌មិន កម្រើក ប្រាថ្នាថា សូមកុំឲ្យជនណាមួយ ស្គាល់អញឡើយ ។

សុមនត្ថេរ ។

[២២១] (ព្រះសាស្តាត្រាស់សួរថា) ម្នាលភិក្ខុ អ្នកត្រូវរោគខ្យល់គ្រប សង្កត់ហើយ កាលនៅក្នុងព្រៃធំ មានគោចរលះបង់ហើយ ជាព្រៃ សៅហ្មង នឹងធ្វើដូចម្តេចកើត ។

បីតិសុខេន វិបុលេន ផរិត្វាន សមុស្សយំ
លូខម្បិ អភិសម្ភោន្តោ វិហរិស្សាមិ កាននេ ។
ភាវេន្តោ សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ឥន្ទ្រិយានិ ពលានិ ច
ឈានសុខុមសម្បន្នោ វិហរិស្សំ អនាសវោ ។
វិប្បមុត្តំ កិលេសេហិ សុទ្ធចិត្តំ អនាវិលំ
អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខន្តោ វិហរិស្សំ អនាសវោ ។
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច យេ មេ វិជ្ជឹសុ អាសវា
សព្វេ អសេសា ឧច្ឆិន្នា ន ច ឧប្បជ្ជរេ បុន ។
បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា តិដ្ឋន្តិ ឆិន្នមូលកា
ទុក្ខក្ខយោ អនុប្បត្តោ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

ន្ហាតកមុនិ ថេរោ ។

[២២២] អក្កោធស្ស កុតោ កោធោ ទន្តស្ស សមជីវិនោ
សម្មទញ្ញា វិមុត្តស្ស ឧបសន្តស្ស តាទិនោ ។
តស្សេវ តេន បាបិយោ យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈតិ
កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយំ ។

(ព្រះន្ហាតកមុនិត្ថេរទូលថា) ខ្ញុំព្រះអង្គមានបីតិនិងសុខៈបរិបូណ៌ ផ្សាយទៅកាន់រាងកាយ ហើយអត់សង្កត់នូវអារម្មណ៍ ដ៏សៅហ្មង ទាំងនៅក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គចម្រើនពោជ្ឈង្គ ៧ ផង ឥន្ទ្រិយផង ពលៈផង បរិបូណ៌ដោយឈានដ៏សុខុម ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គបានពិចារណាឃើញចិត្តដ៏ស្អាត ផុតស្រឡះចាកកិលេស ជាចិត្តមិនល្អក់រឿយៗ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ អាសវៈទាំងឡាយណា ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ចាក់ដោតហើយដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ អាសវៈទាំងអស់នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានផ្តាច់ផ្តិលមិនឲ្យសេសសល់ មិនកើតទៅទៀតបានទេ ។ បញ្ចក្ខន្ធ ខ្ញុំព្រះអង្គកំណត់ដឹងហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គកាត់ឫសគល់ដាច់ហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដល់នូវការអស់ទុក្ខហើយ ឥឡូវនេះភពថ្មី មិនមានទៀតទេ ។

ន្ហាតកមុនិត្ថេរ ។

[២២២] បុគ្គលមិនមានសេចក្តីក្រោធ បានទូន្មានចិត្ត ចិញ្ចឹមជីវិតស្មើ (ត្រូវ) មានចិត្តរួចចាកអាសវៈ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានចិត្តស្ងប់ចាកកិលេស មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ នឹងមានសេចក្តីក្រោធពីណា ។ បុគ្គលណាខឹងតបចំពោះបុគ្គលដែលខឹង បុគ្គលនោះនឹងមានសេចក្តីអាក្រក់ ព្រោះតែការខឹងតបនោះ បុគ្គលមិនខឹងតបនឹងបុគ្គលដែលខឹងឈ្មោះថា ឈ្នះសង្គ្រាមដែលគេឈ្នះបានដោយក្រ ។

ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ អត្តនោ ច បរស្ស ច
បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា យោ សតោ ឧបសម្មតិ ។
ឧភិន្នំ តិកិច្ឆន្តានំ[១] អត្តនោ ច បរស្ស ច
ជនា មញ្ញន្តិ ពាលោតិ យេ ធម្មស្ស អកោវិទា ។
ឧប្បជ្ជតេ សចេ កោធោ អាវជ្ជ កកចូបមំ
ឧប្បជ្ជេ ចេ រសេ តណ្ហា បុត្តមំសូបមំ សរ ។
សចេ ធាវតិ ចិត្តំ តេ កាមេសុ ច ភវេសុ ច
ខិប្បំ និគ្គណ្ហ សតិយា កិដ្ឋាទំ វិយ ទុប្បសុន្តិ ។

ព្រហ្មទត្តោ ថេរោ ។

[២២៣] ឆន្នមតិវស្សតិ វិវដំ នាតិវស្សតិ
តស្មា ឆន្នំ វិវរេថ ឯវន្តំ នាតិវស្សតិ ។
មច្ចុនាព្ភាហតោ លោកោ ជរាយ បរិវារិតោ
តណ្ហាសល្លេន ឱតិណ្ណោ ឥច្ឆាធូបាយិតោ សទា ។
មច្ចុនាព្ភាហតោ លោកោ បរិក្ខិត្តោ ជរាយ ច

១ ឱ. តិកិច្ឆន្តន្តំ ។

បុគ្គលណា ដឹងថា បុគ្គលដទៃខឹងហើយ មានស្មារតីខំអត់សង្កត់ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ប្រព្រឹត្តនូវប្រយោជន៍ ដើម្បីជនទាំងពីរ គឺ ដើម្បីខ្លួន ១ ដើម្បីអ្នកដទៃ ១ ។ ពួកជនមិនឈ្លាសក្នុងធម៌ រមែងសម្គាល់ជនទាំងពីរ គឺខ្លួន ១ អ្នកដទៃ ១ ដែលជាអ្នកព្យាបាលព្យាធិគឺក្រោធបាន ថាជាមនុស្សពាល ។ បើសេចក្តីក្រោធកើតឡើងដល់អ្នក ចូរអ្នកពិចារណានូវឱវាទ ដែលឧបមាដោយរណារ បើចំណង់ក្នុងរសកើតឡើងដល់អ្នកចូរអ្នករលឹកនូវឱវាទដែលឧបមាដោយការបរិភោគសាច់កូន ។ បើចិត្តរបស់អ្នកស្ទុះទៅក្នុងកាមទាំងឡាយក្តី ក្នុងភពទាំងឡាយក្តី ចូរអ្នកប្រញាប់សង្កត់សង្កិនចិត្តនោះដោយសតិ ដូចជាបុរសសង្កត់សង្កិនគោកាចដែលស៊ីសំណាប ។

ព្រហ្មទត្តត្ថេរ ។

[២២៣] ភ្លៀងគឺអាបត្តិ តែងធ្លាក់ស្រោចនូវបុគ្គល អ្នកបិទបាំងអាបត្តិទុក មិនធ្លាក់ស្រោចនូវបុគ្គល អ្នកបើកអាបត្តិ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលត្រូវបើកអាបត្តិ ដែលខ្លួនបិទបាំងហើយ កាលបើធ្វើយ៉ាងនេះ ទើបភ្លៀងគឺអាបត្តិ មិនធ្លាក់ស្រោចនូវបុគ្គលនោះ ។ សត្វលោកត្រូវមច្ចុ កម្ចាត់បង់ហើយ ត្រូវជរា ចោមរោមហើយ ត្រូវសរគឺតណ្ហាមុតហើយ ត្រូវឥច្ឆា ឲ្យក្តៅក្រហាយហើយសព្វកាល ។ សត្វលោកត្រូវមច្ចុ កម្ចាត់បង់ហើយ ត្រូវជរា បិទបាំងហើយ

ថេរគាថាយ ឆក្កនិបាតោ

ហញ្ញតិ និច្ចមត្តាណោ បត្តទណ្ឌោវ តក្ករោ ។
អាគច្ឆន្តគ្គិក្ខន្ធាវ មច្ចុព្យាធិជរា តយោ
បច្ចុគ្គន្តុំ ពលំ នត្ថិ ជវោ នត្ថិ បលាយិតុំ ។
អមោឃំ ទិវសំ កយិរា អប្បេន ពហុកេន វា
យំ យំ វិវហតេ រត្តិ[១] តទូនន្តស្ស ជីវិតំ ។
ចរតោ តិដ្ឋតោ វាបិ អាសីនសយនស្ស វា
ឧបេតិ ចរិមា រត្តិ ន តេ កាលោ បមជ្ជិតុន្តិ ។

សិរិមណ្ឌោ ថេរោ ។

[២២៤] ទិចាទកោយំ អសុចិ ទុគ្គន្ធោ បរិហីរតិ
នានាកុណបបរិបូរោ វិស្សវន្តោ តតោ តតោ ។
មិគំ និលីនំ កូដេន ពលិសេនេវ អម្ពុជំ
វានរំ វិយ លេបេន ពាធយន្តិ បុថុជ្ជនំ
រូបា សទ្ទា រសា គន្ធា ផោដ្ឋព្វា ច មនោរមា
បញ្ច កាមគុណា ឯតេ ឥត្ថីរូបស្មិ ទិស្សរេ ។

---

១ ឱ. ម. វិជហតេ រត្តឹ ។

ជាសត្វឥតមានទីពឹងតែងលំបាកជានិច្ច ដូចជាមនុស្សអ្នកធ្វើកំហុស នោះដែលមានអាជ្ញាសម្រេចហើយ ។ មច្ចុព្យាធិនិងជរាទាំង ៣ នេះ ដូចជាគំនរភ្លើងកំពុងរាលមក កម្លាំង ដើម្បីទប់ទល់មិនមាន សន្ទុះសម្រាប់រត់ចេញ ក៏មិនមាន ។ បុគ្គលគប្បីធ្វើថ្ងៃ កុំឲ្យឥតអំពើដោយកិច្ចតិចក្តី ច្រើនក្តី រាត្រីរមែងអស់ទៅយ៉ាងណាៗ ជីវិតរបស់បុគ្គលនោះ រមែងថយទៅយ៉ាងនោះៗ ដែរ ។ រាត្រីខាងក្រោយរបស់បុគ្គលអ្នកដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី រមែងកន្ត្រៃញចូលមកជិត កាលនេះ មិនមែនជាកាលគួរអ្នកប្រមាទទេ ។

សិរិមណ្ឌត្ថេរ ។

[២២៤] កាយមានជើងពីរនេះ មិនស្អាត មានក្លិនស្អុយ ពេញដោយសាកសពផ្សេងៗ បង្ហូរ(នូវវត្ថុមិនស្អាត) ចេញតាមទ្វារនោះៗ ដែលមនុស្សខំរក្សាថែទាំ(ជានិច្ច) ។ រូប សំឡេង ក្លិន រស និងផោដ្ឋព្វៈ ជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត តែងបៀតបៀនបុថុជ្ជន ដូចអ្នកនេសាទធ្វើវត្ថុឲ្យកំបាំងហើយ(ចាប់)ម្រឹគដោយគ្រឿងចង[១](ចាប់)ត្រីដោយសន្ទូច (ចាប់)ស្វាដោយជ័រ កាមគុណទាំង ៥ នេះឯងតែងប្រាកដក្នុងរូបនៃស្រី ។

---

១ មានអន្ទាក់ និងបង្កាត់ជាដើម ។

យេ ឯតា ឧបសេវន្តិ រត្តចិត្តា បុថុជ្ជនា
វឌ្ឍេន្តិ កដសឹ ឃោរំ អាចិនន្តិ បុនព្ភវំ ។
យោ ចេតា បរិវជ្ជេតិ សប្បស្សេវ បទា សិរោ
សោមំ វិសត្តិកំ លោកេ សតោ សមតិវត្តតិ ។
កាមេស្វាទីនវំ ទិស្វា នេក្ខម្មំ ទដ្ឋុ ខេមតោ
និស្សដោ សព្វកាមេហិ បត្តោ មេ អាសវក្ខយោតិ ។

សព្វកាមោ ថេរោ ។

ឧទ្ទានំ

ឧរុវេលកស្សបោ ច ថេរោ តិកិច្ឆកានិ ច
មហានាគោ ច កុល្លោ ច មាលុង្ក្យោ សប្បទាសកោ
កាតិយានោ ច មិគជាលោ ជេន្តោ សុមនសវ្ហយោ
ន្ហាតមុនិ ព្រហ្មទត្តោ សិរិមណ្ឌោ សព្វកាមកោ
គាថាយោ ចតុរាសីតិ ថេរា ចេត្ថ ចតុទ្ទសាតិ ។

ឆក្កនិបាតោ និដ្ឋិតោ ។

ពួកបុថុជ្ជនណា មានចិត្តត្រេកអរ ហើយចូលទៅគប់រកស្រីទាំងនុ៎ះ ពួកបុថុជ្ជននោះឈ្មោះថា ធ្វើសង្សារវដ្ដ ដែលមានទុក្ខដ៏ពន្លឹកឲ្យចម្រើនឡើង ទាំងឈ្មោះថា សន្សំនូវភពថ្មី ។ មួយទៀត បុគ្គលណាវៀរចេញចាកស្រីទាំងនុ៎ះបាន ដូចគេចៀសវាងក្បាលពស់ដោយជើង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានស្មារតី ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវតណ្ហាជាគ្រឿងផ្សាយទៅក្នុងលោកនេះបាន ។ ខ្ញុំឃើញទោសក្នុងកាមទាំងឡាយ ឃើញការចេញចាកកាម ដោយក្សេមក្សាន្ត រលាស់ចេញចាកកាមទាំងអស់ បានដល់នូវការអស់អាសវៈហើយ ។

សព្វកាមត្ថេរ ។

ឧទ្ទាន

និយាយអំពី ឧរុវេលកស្សបត្ថេរ ១ តិកិច្ឆកានិត្ថេរ ១ មហានាគត្ថេរ ១ កុល្លត្ថេរ ១ មាលុង្ក្យបុត្តត្ថេរ ១ សប្បទាសត្ថេរ ១ កាតិយានត្ថេរ ១ មិគជាលត្ថេរ ១ ជេន្តបុរោហិតបុត្តត្ថេរ ១ សុមនត្ថេរ ១ ន្ហាតកមុនិត្ថេរ ១ ព្រហ្មទត្តត្ថេរ ១ សិរិមណ្ឌលត្ថេរ ១ សព្វកាមត្ថេរ ១ ក្នុងឆក្កនិបាតនេះ ព្រះថេរ ១៤ អង្គ (បានពោល) គាថា ៨៤ ។

ចប់ ឆក្កនិបាត ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស បេតវត្ថុ

បញ្ចមោ ភាគោ

មាតិកា

អង្កេ

បឋមោ ឧរគវគ្គោ

បេតវត្ថុស្ស បឋមេ ឧរគវគ្គេ បឋមំ	ខេត្តូបមាបេតវត្ថុ.................	១
ទុតិយំ	សូករប្បេតវត្ថុ.....................	២
តតិយំ	បូតិមុខប្បេតវត្ថុ..................	២
ចតុត្ថំ	បិដ្ឋធីតលិកប្បេតវត្ថុ...........	៣
បញ្ចមំ	តិរោកុឌ្ឌប្បេតវត្ថុ................	៤
ឆដ្ឋមំ	បញ្ចបុត្តខាទិកប្បេតវត្ថុ........	៦
សត្តមំ	សត្តបុត្តខាទិកប្បេតវត្ថុ........	៨
អដ្ឋមំ	គោណប្បេតវត្ថុ..................	១០
នវមំ	មហាបេសការប្បេតវត្ថុ........	១១
ទសមំ	ខល្លាតប្បេតវត្ថុ.................	១២
ឯកាទសមំ	នាគប្បេតវត្ថុ....................	១៤
ទ្វាទសមំ	ឧរគប្បេតវត្ថុ....................	១៨

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ បេតវត្ថុ

បញ្ចម ភាគ

មាតិកា

ទំព័រ

ឧរគវគ្គ ទី ១

បេតវត្ថុ ឧរគវគ្គ ទី ១ រឿងខេត្តូបមាប្រេត ទី ១................ ១
រឿងសូករប្រេត ទី ២ .... ២
រឿងបូតិមុខប្រេត ទី ៣.............. ២
រឿងបិដ្ឋធីតលិកប្រេត ទី ៤ .... ៣
រឿងតិរោកុឌ្ឌប្រេត ទី ៥ .... ៤
រឿងបញ្ចបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៦ .... ៦
រឿងសត្តបុត្តខាទិកប្រេត ទី ៧.............. ៨
រឿងគោណប្រេត ទី ៨ .... ១០
រឿងមហាបេសការប្រេត ទី ៩ .... ១១
រឿងខល្លាតប្រេត ទី ១០............ ១២
រឿងនាគប្រេត ទី ១១............ ១៤
រឿងឧរគប្រេត ទី ១២............ ១៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

បេតវត្ថុ

ទុតិយោ ឧព្វរិវគ្គោ

បេតវត្ថុស្ស ទុតិយេ ឧព្វរិវគ្គេ បឋមំ សំសារមោចកបេ្បតវត្ថុ......... ២១
ទុតិយំ សារីបុត្តត្ថេរស្ស មាតុបេ្បតវត្ថុ.... ២៥
តតិយំ មត្តាបេតវត្ថុ......................... ២៧
ចតុត្ថំ នន្ទាបេតវត្ថុ......................... ៣៣
បញ្ចមំ មដ្ឋកុណ្ឌលិបេ្បតវត្ថុ............ ៣៦
ឆដ្ឋមំ កណ្ហបេ្បតវត្ថុ...................... ៣៦
សត្តមំ ធនបាលបេ្បតវត្ថុ................. ៣៩
អដ្ឋមំ ចូឡសេដ្ឋិបេ្បតវត្ថុ ៤២
នវមំ អង្កុរបេ្បតវត្ថុ ៤៥
ទសមំ ឧត្តរមាតុបេ្បតវត្ថុ ៥៦
ឯកាទសមំ សុត្តបេ្បតវត្ថុ.................... ៥៧
ទ្វាទសមំ កណ្ណមុណ្ឌបេ្បតវត្ថុ........... ៥៩
តេរសមំ ឧព្វរីបេតវត្ថុ ៦២

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បេតវត្ថុ

ឧព្វរីវគ្គ ទី ២

បេតវត្ថុ ឧព្វរីវគ្គ ទី ២ រឿងសំសារមោចកប្រេត ទី ១................ ២១
រឿងប្រេតជាមាតានៃព្រះសារីបុត្តទី ២.... ២៥
រឿងនាងមត្តាប្រេត ទី ៣.............. ២៧
រឿងនន្ទាប្រេត ទី ៤ .... ៣៣
រឿងមដ្ឋកុណ្ឌលិប្រេត ទី ៥ .... ៣៦
រឿងកណ្ហាប្រេត ទី ៦ .... ៣៦
រឿងធនបាលប្រេត ទី ៧.............. ៣៦
រឿងចូឡសេដ្ឋិប្រេត ទី ៨ .... ៤២
រឿងអង្កុរប្រេត ទី ៩ .... ៤៥
រឿងឧត្តរមាតុប្រេត ទី ១០............ ៥៦
រឿងសុត្តប្រេត ទី ១១............ ៥៧
រឿងកណ្ណមុណ្ឌប្រេត ទី ១២............ ៥៩
រឿងឧព្វរីប្រេត ទី ១៣........... ៦២

មាតិកាបត្តាជិ

មាតិកា អង្កេ

បេតវត្ថុ

តតិយោ ចូឡវគ្គោ

បេតវត្ថុស្ស តតិយេ ចូឡវគ្គេ	បឋមំ	អភិជ្ជមានប្បេតវត្ថុ..............	៦៦
	ទុតិយំ	សានុវាសិប្បេតវត្ថុ...............	៦៩
	តតិយំ	រថការិប្បេតវត្ថុ	៧៤
	ចតុត្ថំ	កុសប្បេតវត្ថុ........................	៧៦
	បញ្ចមំ	កុមារប្បេតវត្ថុ......................	៧៨
	ឆដ្ឋមំ	សេរិនីបេតវត្ថុ......................	៨០
	សត្តមំ	មិគលុទ្ធប្បេតវត្ថុ..................	៨៣
	អដ្ឋមំ	ទុតិយមិគលុទ្ធប្បេតវត្ថុ	៨៥
	នវមំ	កូដវិនិច្ឆយកប្បេតវត្ថុ..........	៨៦
	ទសមំ	ធាតុវិវណ្ណប្បេតវត្ថុ..............	៨៨

ចតុត្ថោ មហាវគ្គោ

ចតុត្ថេ មហាវគ្គេ	បឋមំ	អម្ពសក្ខរប្បេតវត្ថុ................	៩០
	ទុតិយំ	សេរិស្សកប្បេតវត្ថុ	១១១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បេតវត្ថុ

ចូឡវគ្គ ទី ៣

បេតវត្ថុ ចូឡវគ្គ ទី ៣ រឿងអភិជ្ជមានប្រេត ទី ១................ ៦៦
រឿងសានុវាសីប្រេត ទី ២ .... ៦៩
រឿងរថការីប្រេត ទី ៣.............. ៧៤
រឿងភុសប្រេត ទី ៤ .... ៧៦
រឿងកុមារប្រេត ទី ៥ .... ៧៨
រឿងសេរិនីប្រេត ទី ៦ .... ៨០
រឿងមិគលុទ្ទប្រេត ទី ៧.............. ៨៣
រឿងទុតិយមិគលុទ្ទប្រេត ទី ៨ .... ៨៥
រឿងកូដវិនិច្ឆយកប្រេត ទី ៩ .... ៨៦
រឿងធាតុវិវណ្ណប្រេត ទី ១០............ ៨៨

មហាវគ្គ ទី ៤

មហាវគ្គ ទី ៤ រឿងអម្ពសក្ខរប្រេត ទី ១................ ៩០
រឿងសេរិស្សកប្រេត ទី ២ .... ១១១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា   *អង្កេ*

បេតវត្ថុ

បេតវត្ថុស្ស ចតុត្ថេ មហាវគ្គេ *តតិយំ នន្ទិកាបេតវត្ថុ...................... ១១១*
ចតុត្ថំ រេវតិប្បេតវត្ថុ....................... ១១៩
បញ្ចមំ ឧច្ឆុប្បេតវត្ថុ........................ ១១៩
ឆដ្ឋំ កុមារប្បេតវត្ថុ...................... ១២២
សត្តមំ រាជបុត្តប្បេតវត្ថុ...................១២៣
អដ្ឋមំ គូថខាទកប្បេតវត្ថុ.............. ១២៥
នវមំ គូថខាទកប្បេតវត្ថុ.............. ១២៦
ទសមំ គណប្បេតវត្ថុ......................១២៧
ឯកាទសមំ បាដលិបុត្តប្បេតវត្ថុ......... ១២៩
ទ្វាទសមំ អម្ពវនប្បេតវត្ថុ..................១៣០
តេរសមំ អក្ខរុក្ខប្បេតវត្ថុ...................១៣១
ចតុទ្ទសមំ ភោគសំហរប្បេតវត្ថុ.........១៣២
បណ្ណរសមំ សេដ្ឋិបុត្តប្បេតវត្ថុ............១៣២
សោឡសមំ សដ្ឋិកូដសហស្សប្បេតវត្ថុ.....១៣៣

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បេតវត្ថុ

បេតវត្ថុ មហាវគ្គ ទី ៤ រឿងនន្ទិកាប្រេត ទី ៣............... ១១១
រឿងរេវតីប្រេត ទី ៤ .... ១១៩
រឿងឧច្ឆុប្រេត ទី ៥ .... ១១៩
រឿងកុមារប្រេត ទី ៦ .... ១២២
រឿងរាជបុត្តប្រេត ទី ៧.............. ១២៣
រឿងគូថខាទកប្រេត ទី ៨ .... ១២៥
រឿងគូថខាទកប្រេត ទី ៩ .... ១២៦
រឿងគណប្រេត ទី ១០............ ១២៧
រឿងបាដលិបុត្តប្រេត ទី ១១............ ១២៩
រឿងអម្ពវនប្រេត ទី ១២............ ១៣០
រឿងអក្ខរុក្ខប្រេត ទី ១៣ .... ១៣១
រឿងភោគសំហរប្រេត ទី ១៤............ ១៣២
រឿងសេដ្ឋិបុត្តប្រេត ទី ១៥............ ១៣២
រឿងសដ្ឋីកូដសហស្សប្រេតទី ១៦ ....១៣៣

សុត្តន្តបិដកេ
ខុទ្ទកនិកាយស្ស ថេរគាថា

មាតិកា

អង្កេ

ឯកនិបាតោ

ឯកនិបាតស្ស បឋមវគ្គេ សុភូតិត្ថេរស្ស គាថា..............................១៣៥
មហាកោដ្ឋិតត្ថេរស្ស គាថា....................១៣៦
កង្ខារេវតត្ថេរស្ស គាថា.........................១៣៦
មន្តានីបុត្តត្ថេរស្ស គាថា.........................១៣៦
ទព្វត្ថេរស្ស គាថា..................................១៣៧
សីតវនិយត្ថេរស្ស គាថា.........................១៣៧
ភល្លិយត្ថេរស្ស គាថា..............................១៣៧
វីរត្ថេរស្ស គាថា.....................................១៣៧
បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរស្ស គាថា..........................១៣៨
បុណ្ណមាសត្ថេរស្ស គាថា.......................១៣៨
ទុតិយវគ្គេ ចូឡវច្ឆត្ថេរស្ស គាថា............................១៣៩
មហាវច្ឆត្ថេរស្ស គាថា...........................១៣៩
វនវច្ឆត្ថេរស្ស គាថា...............................១៣៩

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ថេរគាថា

មាតិកា *ទំព័រ*

ឯកនិបាត

ឯកនិបាត វគ្គ ទី ១ គាថា ព្រះសុភូតិត្ថេរ............................ ១៣៥
គាថា ព្រះមហាកោដ្ឋិតត្ថេរ ១៣៦
គាថា ព្រះកង្ខារេវតត្ថេរ.......................... ១៣៦
គាថា ព្រះមន្តានីបុត្តត្ថេរ ១៣៦
គាថា ព្រះទព្វត្ថេរ.................................. ១៣៦
គាថា ព្រះសីតវនិយត្ថេរ ១៣៧
គាថា ព្រះភល្លិយត្ថេរ ១៣៧
គាថា ព្រះវីរត្ថេរ.....................................១៣៧
គាថា ព្រះបិលិន្ទវច្ឆត្ថេរ.......................... ១៣៨
គាថា ព្រះបុណ្ណមាសត្ថេរ....................... ១៣៨
វគ្គ ទី ២ គាថា ព្រះចូឡវច្ឆត្ថេរ ១៣៩
គាថា ព្រះមហាវច្ឆត្ថេរ ១៣៩
គាថា ព្រះវនវច្ឆត្ថេរ ១៣៩

មាតិកាបត្តាជិ

មាតិកា អង្គេ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គេ *វនវច្ឆត្ថេរស្ស សាមណេរស្ស គាថា.........១៣៩*
កុណ្ឌធានត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៤០
ពេលដ្ឋសីសត្ថេរស្ស គាថា....................... ១៤០
ទាសកត្ថេរស្ស គាថា............................... ១៤០
សិង្គាលបិតុត្ថេរស្ស គាថា....................... ១៤១
កុឡត្ថេរស្ស គាថា.................................. ១៤១
អជិតត្ថេរស្ស គាថា................................. ១៤១
តតិយវគ្គេ *និគ្រោធត្ថេរស្ស គាថា............................. ១៤២*
ចិត្តកត្ថេរស្ស គាថា................................. ១៤២
គោសាលត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៤២
សុគន្ធត្ថេរស្ស គាថា................................ ១៤២
នន្ទិយត្ថេរស្ស គាថា................................១៤៣
អភយត្ថេរស្ស គាថា................................១៤៣
លោមសកង្គិយត្ថេរស្ស គាថា..................១៤៣
ជម្ពុគាមិកបុត្តត្ថេរស្ស គាថា.....................១៤៣

សង្ខឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គ ទី ២ គាថា សាមណេរនៃព្រះវនវច្ឆត្ថេរ.............. ១៣៩
គាថា ព្រះកុណ្ឌធានត្ថេរ ១៤០
គាថា ព្រះពេលដ្ឋសីសត្ថេរ ១៤០
គាថា ព្រះទាសកត្ថេរ ១៤០
គាថា ព្រះសិង្គាលបិតុត្ថេរ ១៤១
គាថា ព្រះកុឡត្ថេរ ១៤១
គាថា ព្រះអជិតត្ថេរ.................................... ១៤១
វគ្គ ទី ៣ គាថា ព្រះនិគ្រោធត្ថេរ.............................. ១៤២
គាថា ព្រះចិត្តកត្ថេរ.................................... ១៤២
គាថា ព្រះគោសាលត្ថេរ ១៤២
គាថា ព្រះសុគន្ធត្ថេរ.................................... ១៤២
គាថា ព្រះនន្ទិយត្ថេរ.................................... ១៤៣
គាថា ព្រះអភយត្ថេរ.................................... ១៤៣
គាថា ព្រះលោមសកង្គិយត្ថេរ ១៤៣
គាថា ព្រះជម្ពុគាមិកបុត្តត្ថេរ....................... ១៤៣

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្គ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស តតិយវគ្គេ ហារិតត្ថេរស្ស គាថា ១៤៤
ឧត្តិយត្ថេរស្ស គាថា ១៤៤
ចតុត្ថវគ្គេ គហុរតីរិយត្ថេរស្ស គាថា ១៤៥
សុប្បិយត្ថេរស្ស គាថា ១៤៥
សោបាកត្ថេរស្ស គាថា ១៤៥
បោសិយត្ថេរស្ស គាថា ១៤៥
សាមញ្ញកាមិត្ថេរស្ស គាថា ១៤៦
កុមាបុត្តត្ថេរស្ស គាថា ១៤៦
កុមាបុត្តត្ថេរស្ស សហាយកត្ថេរស្ស គាថា ,,
គវម្បតិត្ថេរស្ស គាថា ១៤៧
តិស្សត្ថេរស្ស គាថា ១៤៧
វឌ្ឍមានត្ថេរស្ស គាថា ១៤៧
បញ្ចមវគ្គេ សិរិវឌ្ឍត្ថេរស្ស គាថា ១៤៩
ខទិរវនិយត្ថេរស្ស គាថា ១៤៩
សុមង្គលត្ថេរស្ស គាថា ១៤៩

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា *ទំព័រ*

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គ ទី ៣ គាថា ព្រះហារិតត្ថេរ ១៥៤
គាថា ព្រះឧត្តិយត្ថេរ ១៥៤
វគ្គ ទី ៤ គាថា ព្រះគហុរតីរិយត្ថេរ ១៥៥
គាថា ព្រះសុប្បិយត្ថេរ ១៥៥
គាថា ព្រះសោបាកត្ថេរ ១៥៥
គាថា ព្រះបោសិយត្ថេរ ១៥៥
គាថា ព្រះសាមញ្ញកាមិត្ថេរ ១៥៦
គាថា ព្រះកុមាបុត្តត្ថេរ ១៥៦
គាថា ព្រះថេរៈជាសម្លាញ់នៃព្រះកុមាបុត្តត្ថេរ ,,
គាថា ព្រះគវម្បតិត្ថេរ........................... ១៥៧
គាថា ព្រះតិស្សត្ថេរ ១៥៧
គាថា ព្រះវឌ្ឍមានត្ថេរ ១៥៧
វគ្គ ទី ៥ គាថា ព្រះសិរីវឌ្ឍត្ថេរ........................... ១៥៩
គាថា ព្រះខទិរវនិយត្ថេរ....................... ១៥៩
គាថា ព្រះសុមង្គលត្ថេរ ១៥៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស បញ្ចមវគ្គ សានុត្ថេរស្ស គាថា............................... ១៥០
រមណីយវិហារិត្ថេរស្ស គាថា................ ១៥០
សមិទ្ធិត្ថេរស្ស គាថា............................. ១៥០
ឧជ្ជយត្ថេរស្ស គាថា............................. ១៥១
សញ្ជយត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៥១
រាមណេយ្យកត្ថេរស្ស គាថា................. ១៥១
វិមលត្ថេរស្ស គាថា.............................. ១៥១
ឆដ្ឋវគ្គ គោធិកត្ថេរស្ស គាថា.............................១៥៣
សុពាហុត្ថេរស្ស គាថា...........................១៥៣
វល្លិយត្ថេរស្ស គាថា.............................១៥៣
ឧត្តិយត្ថេរស្ស គាថា............................. ១៥៤
អញ្ជនាវនិយត្ថេរស្ស គាថា.................. ១៥៤
កុដិវិហារិត្ថេរស្ស គាថា......................... ១៥៤
កុដិវិហារិត្ថេរស្ស គាថា......................... ១៥៤
រមណីយកុដិកត្ថេរស្ស គាថា................ ១៥៥

សង្ខេបច្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គទី ៥ គាថា ព្រះសានុត្ថេរ ១៥០
គាថា ព្រះរមណីយវិហារិត្ថេរ................. ១៥០
គាថា ព្រះសមិទ្ធិត្ថេរ............................. ១៥០
គាថា ព្រះឧជ្ជយត្ថេរ............................. ១៥១
គាថា ព្រះសញ្ជយត្ថេរ ១៥១
គាថា ព្រះរាមណេយ្យកត្ថេរ.................. ១៥១
គាថា ព្រះវិមលត្ថេរ ១៥១
វគ្គ ទី ៦ គាថា ព្រះគោធិកត្ថេរ............................ ១៥៣
គាថា ព្រះសុពាហុត្ថេរ ១៥៣
គាថា ព្រះវល្លិយត្ថេរ............................. ១៥៣
គាថា ព្រះឧត្តិយត្ថេរ............................. ១៥៤
គាថា ព្រះអញ្ជនាវនិយត្ថេរ ១៥៤
គាថា ព្រះកុដិវិហារិត្ថេរ......................... ១៥៤
គាថា ព្រះកុដិវិហារិត្ថេរ......................... ១៥៤
គាថា ព្រះរមណីយកុដិកត្ថេរ................. ១៥៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស ឆដ្ឋវគ្គេ *កោសល្លវិហារិត្ថេរស្ស គាថា ១៥៥*

សីវលិត្ថេរស្ស គាថា ១៥៥

សត្តមវគ្គេ *វប្បត្ថេរស្ស គាថា ១៥៦*

វជ្ជិបុត្តកត្ថេរស្ស គាថា ១៥៦

បក្កត្ថេរស្ស គាថា ១៥៦

វិមលកោណ្ឌញ្ញត្ថេរស្ស គាថា ១៥៦

ឧក្ខេបកដវច្ឆត្ថេរស្ស គាថា ១៥៧

មេឃិយត្ថេរស្ស គាថា ១៥៧

ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរស្ស គាថា ១៥៧

ឯកុទានិយត្ថេរស្ស គាថា ១៥៧

ឆន្នត្ថេរស្ស គាថា ១៥៨

បុណ្ណត្ថេរស្ស គាថា ១៥៨

អដ្ឋមវគ្គេ *វច្ឆបាលត្ថេរស្ស គាថា ១៥៩*

អាតុមត្ថេរស្ស គាថា ១៥៩

មាណវត្ថេរស្ស គាថា ១៥៩

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា *ទំព័រ*

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គទី ៦ គាថា ព្រះកោសល្លវិហារិត្ថេរ ១៥៥
គាថា ព្រះសីវលិត្ថេរ................................ ១៥៥
វគ្គទី ៧ គាថា ព្រះវប្បត្ថេរ.................................... ១៥៦
គាថា ព្រះវជ្ជិបុត្តកត្ថេរ............................. ១៥៦
គាថា ព្រះបក្កត្ថេរ.................................... ១៥៦
គាថា ព្រះវិមលកោណ្ឌញ្ញត្ថេរ.................. ១៥៦
គាថា ព្រះឧក្ខេបកដវច្ឆត្ថេរ....................... ១៥៧
គាថា ព្រះមេឃិយត្ថេរ............................. ១៥៧
គាថា ព្រះឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរ.................. ១៥៧
គាថា ព្រះឯកុទានិយត្ថេរ.......................... ១៥៧
គាថា ព្រះឆន្នត្ថេរ.................................... ១៥៨
គាថា ព្រះបុណ្ណត្ថេរ.................................. ១៥៨
វគ្គទី ៨ គាថា ព្រះវច្ឆបាលត្ថេរ............................. ១៥៩
គាថា ព្រះអាតុមត្ថេរ................................ ១៥៩
គាថា ព្រះមាណវត្ថេរ ១៥៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស អដ្ឋមវគ្គោ សុយាមនត្ថេរស្ស គាថា........................ ១៦០
សុសារទត្ថេរស្ស គាថា......................... ១៦០
បិយញ្ជហត្ថេរស្ស គាថា....................... ១៦០
ហត្ថារោហបុត្តត្ថេរស្ស គាថា................ ១៦០
មេណ្ឌសិរត្ថេរស្ស គាថា....................... ១៦១
រក្ខិតត្ថេរស្ស គាថា................................ ១៦១
ឧគ្គត្ថេរស្ស គាថា................................. ១៦១
នវមវគ្គោ សមិតិគុត្តត្ថេរស្ស គាថា........................ ១៦២
កស្សបត្ថេរស្ស គាថា............................ ១៦២
សីហត្ថេរស្ស គាថា............................... ១៦២
នីតត្ថេរស្ស គាថា................................. ១៦២
សុនាគត្ថេរស្ស គាថា............................១៦៣
នាគិតត្ថេរស្ស គាថា.............................១៦៣
បវិដ្ឋត្ថេរស្ស គាថា................................១៦៣
អជ្ជុនត្ថេរស្ស គាថា..............................១៦៣

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា *ទំព័រ*

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គ ទី ៨ គាថា ព្រះសុយាមនត្ថេរ........................ ១៦០
គាថា ព្រះសុសារទត្ថេរ......................... ១៦០
គាថា ព្រះបិយញ្ជហត្ថេរ........................ ១៦០
គាថា ព្រះហត្ថារោហបុត្តត្ថេរ................. ១៦០
គាថា ព្រះមេណ្ឌសិរត្ថេរ........................ ១៦១
គាថា ព្រះរក្ខិតត្ថេរ................................ ១៦១
គាថា ព្រះឧគ្គត្ថេរ ១៦១
វគ្គ ទី ៩ គាថា ព្រះសមិតិគុត្តត្ថេរ........................ ១៦២
គាថា ព្រះកស្សបត្ថេរ........................... ១៦២
គាថា ព្រះសីហត្ថេរ ១៦២
គាថា ព្រះនីតត្ថេរ ១៦២
គាថា ព្រះសុនាគត្ថេរ............................ ១៦៣
គាថា ព្រះនាគិតត្ថេរ ១៦៣
គាថា ព្រះបវិដ្ឋត្ថេរ................................ ១៦៣
គាថា ព្រះអជ្ជុនត្ថេរ ១៦៣

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស នវមវគ្គោ ទេវសភត្ថេរស្ស គាថា ១៦៣
សាមិទត្តត្ថេរស្ស គាថា ១៦៤
ទសមវគ្គោ បរិបុណ្ណកត្ថេរស្ស គាថា ១៦៥
វិជយត្ថេរស្ស គាថា ១៦៥
ឯរកត្ថេរស្ស គាថា ១៦៥
មេត្តជិត្ថេរស្ស គាថា ១៦៦
ចក្ខុបាលត្ថេរស្ស គាថា ១៦៦
ខណ្ឌសុមនត្ថេរស្ស គាថា ១៦៦
តិស្សត្ថេរស្ស គាថា ១៦៦
អភយត្ថេរស្ស គាថា ១៦៧
ឧត្តិយត្ថេរស្ស គាថា ១៦៧
ទេវសភត្ថេរស្ស គាថា ១៦៧
ឯកាទសមវគ្គោ ពេលដ្ឋកានិត្ថេរស្ស គាថា ១៦៨
សេតុច្ឆត្ថេរស្ស គាថា ១៦៨
ពន្ធុរត្ថេរស្ស គាថា ១៦៨

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គ ទី ៩ គាថា ព្រះទេវសភត្ថេរ ១៦៣
គាថា ព្រះសាមិទត្តត្ថេរ ១៦៤
វគ្គ ទី ១០ គាថា ព្រះបរិបុណ្ណកត្ថេរ ១៦៥
គាថា ព្រះវិជយត្ថេរ ១៦៥
គាថា ព្រះឯរកត្ថេរ ១៦៥
គាថា ព្រះមេត្តជិត្ថេរ ១៦៦
គាថា ព្រះចក្ខុបាលត្ថេរ ១៦៦
គាថា ព្រះខណ្ឌសុមនត្ថេរ ១៦៦
គាថា ព្រះតិស្សត្ថេរ ១៦៦
គាថា ព្រះអភយត្ថេរ ១៦៧
គាថា ព្រះឧត្តិយត្ថេរ ១៦៧
គាថា ព្រះទេវសភត្ថេរ ១៦៧
វគ្គ ទី ១១ គាថា ព្រះពេលដ្ឋកានិត្ថេរ ១៦៨
គាថា ព្រះសេតុច្ឆត្ថេរ ១៦៨
គាថា ព្រះពន្ធុរត្ថេរ ១៦៨

២៤១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្គេ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស ឯកាទសមវគ្គេ ខិតកត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៦៨
មសិតវម្កត្ថេរស្ស គាថា..................... ១៦៩
សុហេមន្តត្ថេរស្ស គាថា.................... ១៦៩
ធម្មសំវរត្ថេរស្ស គាថា....................... ១៦៩
ធម្មសជបិតុត្ថេរស្ស គាថា................ ១៦៩
សង្ឃរក្ខិតត្ថេរស្ស គាថា.................... ១៦៩
ឧសភត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៧០
ទ្វាទសមវគ្គេ ជេន្តត្ថេរស្ស គាថា............................ ១៧១
វច្ឆគោតត្ថេរស្ស គាថា...................... ១៧១
វនវច្ឆត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៧១
អធិមុត្តត្ថេរស្ស គាថា........................ ១៧១
មហានាមត្ថេរស្ស គាថា.................... ១៧២
បារាបរិយត្ថេរស្ស គាថា................... ១៧២
យសត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៧២
កិម្ពិលត្ថេរស្ស គាថា......................... ១៧២

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គ ទី ១១ គាថា ព្រះខិតកត្ថេរ........................... ១៦៨
គាថា ព្រះមសិតវម្ភត្ថេរ..................... ១៦៩
គាថា ព្រះសុហេមន្តត្ថេរ.................... ១៦៩
គាថា ព្រះធម្មសំវរត្ថេរ....................... ១៦៩
គាថា ព្រះធម្មសជបិតុត្ថេរ................. ១៦៩
គាថា ព្រះសង្ឃរក្ខិតត្ថេរ.................... ១៦៩
គាថា ព្រះឧសភត្ថេរ.......................... ១៧០
វគ្គ ទី ១២ គាថា ព្រះជេន្តត្ថេរ............................ ១៧១
គាថា ព្រះវច្ឆគោតត្ថេរ....................... ១៧១
គាថា ព្រះវនវច្ឆត្ថេរ.......................... ១៧១
គាថា ព្រះអធិមុត្តត្ថេរ......................... ១៧១
គាថា ព្រះមហានាមត្ថេរ.................... ១៧២
គាថា ព្រះបារាបរិយត្ថេរ.................... ១៧២
គាថា ព្រះយសត្ថេរ........................... ១៧២
គាថា ព្រះកិម្ពិលត្ថេរ......................... ១៧២

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្គេ

ថេរគាថា

ឯកនិបាតស្ស ទ្វាទសមវគ្គេ *វជ្ជិបុត្តត្ថេរស្ស គាថា ១៧៣*

ឥសិទត្តត្ថេរស្ស គាថា ១៧៣

ទុកនិបាតោ

ទុកនិបាតស្ស បឋមវគ្គេ *ឧត្តរត្ថេរស្ស គាថា ១៧៤*

បិណ្ឌោលភារទ្វាជត្ថេរស្ស គាថា ១៧៤

វល្លិយត្ថេរស្ស គាថា ១៧៥

គង្គាតិរិយត្ថេរស្ស គាថា.................... ១៧៥

អជិនត្ថេរស្ស គាថា............................ ១៧៥

មេឡជិនត្ថេរស្ស គាថា ១៧៦

រាធត្ថេរស្ស គាថា ១៧៦

សុរាធត្ថេរស្ស គាថា ១៧៦

គោតមត្ថេរស្ស គាថា.........................១៧៧

វសភត្ថេរស្ស គាថា...........................១៧៧

ទុតិយវគ្គេ *មហាចុន្ទត្ថេរស្ស គាថា ១៧៨*

ជោតិទាសត្ថេរស្ស គាថា................... ១៧៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ឯកនិបាត វគ្គទី ១២ គាថា ព្រះវជ្ជិបុត្តត្ថេរ ១៧៣
គាថា ព្រះឥសិទត្តត្ថេរ...................... ១៧៣

ទុកនិបាត

ទុកនិបាត វគ្គទី ១ គាថា ព្រះឧត្តរត្ថេរ ១៧៤
គាថា ព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជត្ថេរ........ ១៧៤
គាថា ព្រះវល្លិយត្ថេរ ១៧៥
គាថា ព្រះគង្គាតិរិយត្ថេរ.................... ១៧៥
គាថា ព្រះអជិនត្ថេរ.......................... ១៧៥
គាថា ព្រះមេឡជិនត្ថេរ ១៧៥
គាថា ព្រះរាធត្ថេរ ១៧៦
គាថា ព្រះសុរាធត្ថេរ ១៧៦
គាថា ព្រះគោតមត្ថេរ........................១៧៧
គាថា ព្រះវសភត្ថេរ...........................១៧៧
វគ្គ ទី ២ គាថា ព្រះមហាចុន្ទត្ថេរ ១៧៨
គាថា ព្រះជោតិទាសត្ថេរ................... ១៧៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា   អង្កេ

ថេរគាថា

ទុកនិបាតស្ស ទុតិយវគ្គោ
ហេរញ្ញកានិត្ថេរស្ស គាថា................ ១៧៩
សោមមិត្តត្ថេរស្ស គាថា.................... ១៧៩
សព្វមិត្តត្ថេរស្ស គាថា....................... ១៧៩
មហាកាឡត្ថេរស្ស គាថា.................. ១៨០
តិស្សត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៨០
កិម្ពិលត្ថេរស្ស គាថា ១៨០
នន្ទត្ថេរស្ស គាថា ១៨១
សិរិមន្តត្ថេរស្ស គាថា ១៨១

តតិយវគ្គោ
ឧត្តរត្ថេរស្ស គាថា ១៨២
ភទ្ទជិត្ថេរស្ស គាថា........................... ១៨២
សោភិតត្ថេរស្ស គាថា....................... ១៨២
វល្លិយត្ថេរស្ស គាថា ១៨៣
វីតសោកត្ថេរស្ស គាថា ១៨៣
បុណ្ណមាសត្ថេរស្ស គាថា ១៨៣
នន្ទកត្ថេរស្ស គាថា........................... ១៨៤

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ទុកនិបាត វគ្គ ទី ២ គាថា ព្រះហេរញ្ញកានិត្ថេរ ១៧៩
គាថា ព្រះសោមមិត្តត្ថេរ ១៧៩
គាថា ព្រះសព្វមិត្តត្ថេរ ១៧៩
គាថា ព្រះមហាកាឡត្ថេរ ១៨០
គាថា ព្រះតិស្សត្ថេរ ១៨០
គាថា ព្រះកិម្ពិលត្ថេរ ១៨០
គាថា ព្រះនន្ទត្ថេរ ១៨១
គាថា ព្រះសិរិមន្តត្ថេរ ១៨១
វគ្គ ទី ៣ គាថា ព្រះឧត្តរត្ថេរ ១៨២
គាថា ព្រះភទ្ទជិត្ថេរ ១៨២
គាថា ព្រះសោភិតត្ថេរ ១៨២
គាថា ព្រះវល្លិយត្ថេរ ១៨៣
គាថា ព្រះវីតសោកត្ថេរ ១៨៣
គាថា ព្រះបុណ្ណមាសត្ថេរ ១៨៣
គាថា ព្រះនន្ទកត្ថេរ ១៨៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

ទុកនិបាតស្ស តតិយវគ្គោ *ភារតត្ថេរស្ស គាថា* ១៨៤

ភារទ្វាជត្ថេរស្ស គាថា ១៨៤

កណ្ហទិន្នត្ថេរស្ស គាថា ១៨៥

ចតុត្ថវគ្គោ *មិគសិរត្ថេរស្ស គាថា* ១៨៦

សិវកត្ថេរស្ស គាថា ១៨៦

ឧបវាណត្ថេរស្ស គាថា ១៨៦

ឥសិទិន្នត្ថេរស្ស គាថា ១៨៧

សម្ពុលកច្ចានត្ថេរស្ស គាថា ១៨៧

ខិតកត្ថេរស្ស គាថា ១៨៨

សោណបោដិរិយត្ថេរស្ស គាថា ១៨៨

និសភត្ថេរស្ស គាថា ១៨៩

ឧសភត្ថេរស្ស គាថា ១៨៩

កប្បដកុរត្ថេរស្ស គាថា ១៩០

បញ្ចមវគ្គោ *កុមារកស្សបត្ថេរស្ស គាថា* ១៩១

ធម្មបាលត្ថេរស្ស គាថា ១៩១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ទុកនិបាត វគ្គ ទី ៣ គាថា ព្រះភារតត្ថេរ........................... ១៨៤
គាថា ព្រះភារទ្វាជត្ថេរ....................... ១៨៤
គាថា ព្រះកណ្ហទិន្នត្ថេរ ១៨៥
វគ្គ ទី ៤ គាថា ព្រះមិគសិរត្ថេរ........................ ១៨៦
គាថា ព្រះសិវកត្ថេរ........................... ១៨៦
គាថា ព្រះឧបវាណត្ថេរ ១៨៦
គាថា ព្រះឥសិទិន្នត្ថេរ....................... ១៨៧
គាថា ព្រះសម្ពុលកច្ចានត្ថេរ ១៨៧
គាថា ព្រះខិតកត្ថេរ........................... ១៨៨
គាថា ព្រះសោណបោដិរិយត្ថេរ......... ១៨៨
គាថា ព្រះនិសភត្ថេរ ១៨៩
គាថា ព្រះឧសភត្ថេរ ១៨៩
គាថា ព្រះកប្បដកុរត្ថេរ ១៩០
វគ្គ ទី ៥ គាថា ព្រះកុមារកស្សបត្ថេរ................ ១៩១
គាថា ព្រះធម្មបាលត្ថេរ ១៩១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

ទុកនិបាតស្ស បញ្ចមវគ្គេ
ព្រហ្មាលិត្ថេរស្ស គាថា ១៩១
មោឃរាជត្ថេរស្ស គាថា ១៩២
វិសាខបញ្ចាលីបុត្តត្ថេរស្ស គាថា ១៩២
ចូឡកត្ថេរស្ស គាថា...........................១៩៣
អនូបមត្ថេរស្ស គាថា.........................១៩៣
វជ្ជិតត្ថេរស្ស គាថា ១៩៤
សន្ធិតត្ថេរស្ស គាថា.......................... ១៩៤

តិកនិបាតោ

តិកនិបាតេ
អង្គណិកភារទ្វាជត្ថេរស្ស គាថា ១៩៦
បច្ចយត្ថេរស្ស គាថា ១៩៦
ពាកុលត្ថេរស្ស គាថា.........................១៩៧
ធនិយត្ថេរស្ស គាថា ១៩៧
មាតង្គបុត្តត្ថេរស្ស គាថា.................... ១៩៨
ខុជ្ជសោភិតត្ថេរស្ស គាថា ១៩៨
វារណត្ថេរស្ស គាថា ១៩៩

សង្ខេបទ្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ទុកនិបាត វគ្គ ទី ៥ គាថា ព្រះព្រហ្មាលិត្ថេរ ១៩១
គាថា ព្រះមោឃរាជត្ថេរ ១៩២
គាថា ព្រះវិសាខបញ្ចាលីបុត្តត្ថេរ........ ១៩២
គាថា ព្រះចូឡកត្ថេរ ១៩៣
គាថា ព្រះអនូបមត្ថេរ ១៩៣
គាថា ព្រះវជ្ជិតត្ថេរ ១៩៤
គាថា ព្រះសន្ធិតត្ថេរ ១៩៤

តិកនិបាត

តិកនិបាត គាថា ព្រះអង្គណិកភារទ្វាជត្ថេរ ១៩៦
គាថា ព្រះបច្ចយត្ថេរ ១៩៦
គាថា ព្រះពាកុលត្ថេរ ១៩៧
គាថា ព្រះធនិយត្ថេរ ១៩៧
គាថា ព្រះមាតង្គបុត្តត្ថេរ.................... ១៩៨
គាថា ព្រះខុជ្ជសោភិតត្ថេរ ១៩៨
គាថា ព្រះវារណត្ថេរ ១៩៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្គេ

ថេរគាថា

តិកនិបាតេ *បស្សិកត្ថេរស្ស គាថា ១៩៩*
យសោជត្ថេរស្ស គាថា ២០០
សាដិមត្តិយត្ថេរស្ស គាថា ២០១
ឧបាលិត្ថេរស្ស គាថា ២០១
ឧត្តរបាលត្ថេរស្ស គាថា ២០១
អភិភូតត្ថេរស្ស គាថា ២០២
គោតមត្ថេរស្ស គាថា ២០២
ហារិតត្ថេរស្ស គាថា ២០៣
វិមលត្ថេរស្ស គាថា........................... ២០៤

ចតុក្កនិបាតោ

ចតុក្កនិបាតេ *នាគសមាលត្ថេរស្ស គាថា ២០៥*
ភគុត្ថេរស្ស គាថា ២០៥
សភិយត្ថេរស្ស គាថា ២០៦
នន្ទកត្ថេរស្ស គាថា...........................២០៧
ជម្ពុកត្ថេរស្ស គាថា...........................២០៧

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

តិកនិបាត គាថា ព្រះបស្សិកត្ថេរ ១៩៩
គាថា ព្រះយសោជត្ថេរ ២០០
គាថា ព្រះសាដិមត្តិយត្ថេរ ២០១
គាថា ព្រះឧបាលិត្ថេរ ២០១
គាថា ព្រះឧត្តរបាលត្ថេរ ២០១
គាថា ព្រះអភិភូតត្ថេរ ២០២
គាថា ព្រះគោតមត្ថេរ ២០២
គាថា ព្រះហារិតត្ថេរ ២០៣
គាថា ព្រះវិមលត្ថេរ........................... ២០៤

ចតុក្កនិបាត

ចតុក្កនិបាត គាថា ព្រះនាគសមាលត្ថេរ ២០៥
គាថា ព្រះភគុត្ថេរ ២០៥
គាថា ព្រះសភិយត្ថេរ ២០៦
គាថា ព្រះនន្ទកត្ថេរ........................... ២០៧
គាថា ព្រះជម្ពុកត្ថេរ........................... ២០៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្គេ

ថេរគាថា

ចតុក្កនិបាតេ *សេនកត្ថេរស្ស គាថា* ២០៨
សម្ភូតត្ថេរស្ស គាថា ២០៨
រាហុលត្ថេរស្ស គាថា ២០៩
ចន្ទនត្ថេរស្ស គាថា ២១០
ធម្មិកត្ថេរស្ស គាថា ២១០
សប្បកត្ថេរស្ស គាថា ២១១
មុទិតត្ថេរស្ស គាថា ២១២

បញ្ចកនិបាតោ

បញ្ចកនិបាតេ *រាជទត្តត្ថេរស្ស គាថា* ២១៤
សុភូតត្ថេរស្ស គាថា ២១៤
គិរិមានន្ទត្ថេរស្ស គាថា ២១៥
សុមនត្ថេរស្ស គាថា ២១៦
វឌ្ឍត្ថេរស្ស គាថា ២១៧
នទីកស្សបត្ថេរស្ស គាថា ២១៨
គយាកស្សបត្ថេរស្ស គាថា ២១៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

ចតុក្កនិបាត គាថា ព្រះសេនកត្ថេរ ២០៨
គាថា ព្រះសម្ភូតត្ថេរ ២០៨
គាថា ព្រះរាហុលត្ថេរ ២០៩
គាថា ព្រះចន្ទនត្ថេរ ២១០
គាថា ព្រះធម្មិកត្ថេរ ២១០
គាថា ព្រះសប្បកត្ថេរ ២១១
គាថា ព្រះមុទិតត្ថេរ ២១២

បញ្ចកនិបាត

បញ្ចកនិបាត គាថា ព្រះរាជទត្តត្ថេរ ២១៤
គាថា ព្រះសុភូតត្ថេរ ២១៤
គាថា ព្រះគិរិមានន្ទត្ថេរ ២១៥
គាថា ព្រះសុមនត្ថេរ ២១៦
គាថា ព្រះវឌ្ឍត្ថេរ ២១៧
គាថា ព្រះនទីកស្សបត្ថេរ.................. ២១៨
គាថា ព្រះគយាកស្សបត្ថេរ................ ២១៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

បញ្ចកនិបាតេ វក្កលិត្ថេរស្ស គាថា........................... ២១៩
វិជិតសេនត្ថេរស្ស គាថា.................... ២២០
យសទត្តត្ថេរស្ស គាថា..................... ២២១
សោណកុដិកណ្ណត្ថេរស្ស គាថា ២២២
កោសិយត្ថេរស្ស គាថា ២២៣

ឆក្កនិបាតោ

ឆក្កនិបាតេ ឧរុវេលកស្សបត្ថេរស្ស គាថា............. ២២៥
តេកិច្ឆកានិត្ថេរស្ស គាថា ២២៥
មហានាគត្ថេរស្ស គាថា.................... ២២៦
កុល្លត្ថេរស្ស គាថា ២២៧
មាលុង្ក្យបុត្តត្ថេរស្ស គាថា................. ២២៨
សប្បទាសត្ថេរស្ស គាថា................... ២២៩
កាតិយានត្ថេរស្ស គាថា....................២៣០
មិគជាលត្ថេរស្ស គាថា ២៣២
ជេន្តបុរោហិតបុត្តត្ថេរស្ស គាថា ២៣៣

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ថេរគាថា

បញ្ចកនិបាត គាថា ព្រះវក្កលិត្ថេរ.......................... ២១៩
គាថា ព្រះវិជិតសេនត្ថេរ.................... ២២០
គាថា ព្រះយសទត្តត្ថេរ ២២១
គាថា ព្រះសោណកុដិកណ្ណត្ថេរ......... ២២២
គាថា ព្រះកោសិយត្ថេរ ២២៣

ឆក្កនិបាត

ឆក្កនិបាត គាថា ព្រះឧរុវេលកស្សបត្ថេរ............. ២២៥
គាថា ព្រះតេកិច្ឆកានិត្ថេរ................... ២២៥
គាថា ព្រះមហានាគត្ថេរ.................... ២២៦
គាថា ព្រះកុល្លត្ថេរ ២២៧
គាថា ព្រះមាលុង្ក្យបុត្តត្ថេរ ២២៨
គាថា ព្រះសប្បទាសត្ថេរ................... ២២៩
គាថា ព្រះកាតិយានត្ថេរ....................២៣០
គាថា ព្រះមិគជាលត្ថេរ ២៣២
គាថា ព្រះជេន្តបុរោហិតបុត្តត្ថេរ ២៣៣

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ថេរគាថា

ឆក្កនិបាតេ *សុមនត្ថេរស្ស គាថា*..........................២៣៤
ន្ហាតកមុនិត្ថេរស្ស គាថា....................២៣៤
ព្រហ្មទត្តត្ថេរស្ស គាថា.....................២៣៥
សិរិមណ្ឌត្ថេរស្ស គាថា.....................២៣៦
សព្វកាមត្ថេរស្ស គាថា.....................២៣៧

សន្ទឹកទ្រាប់មាតិកា

មាតិកា *ទំព័រ*

ថេរគាថា

ឆក្កនិបាត គាថា ព្រះសុមនត្ថេរ ២៣៤
គាថា ព្រះន្ហាតកមុនិត្ថេរ ២៣៤
គាថា ព្រះព្រហ្មទត្តត្ថេរ ២៣៥
គាថា ព្រះសិរិមណ្ឌត្ថេរ ២៣៦
គាថា ព្រះសព្វកាមត្ថេរ ២៣៧